This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

3 3433 08185492 3

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

oc
Haraprasāda Śāstrī

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME II.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1904.

Digitized by Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
668299A
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1923 L

Digitized by Google

PREFACE TO VOLUME II.

THIS volume contains notices of 266 manuscripts mostly either not mentioned in the Catalogus Catalogorum or not properly described in any descriptive Catalogue. The notices have been collected in Bengal and in Behār and include works on all subjects. They have been arranged in the alphabetical order. A classification of the works and their analysis is given below:—

Vedas.—Works on the Saṃhitās and Brāhmaṇas are very rare in these Provinces. But occasionally works subsidiary to the study of the Vedas are found here and there. Of these the Sarvānukramaṇīvṛtti, No. 248, by Ṣaḍguruçiṣya, has already been published in the Annecdota Oxoniensis series; Sūktapratīka, No. 250, gives the first word of each Sūkta with its Ṛṣi, chandaḥ, and devatā; Hanumaddurga, No. 264, affiliated to the Atharva Veda is a work on the worship of Hanumān for the purpose of attaining prowess and military glory; Anukramaṇikā, No. 5, is the well-known work by Kātyāyana; Ṛg-Vedaprātiçākhyam, No. 25, by Bhagavān, Çaunaka has been described in L. 902; Kāṇḍānukramaṇikāvivaraṇam, No. 29, not in Cat. Cat., is an index to the Kāṇḍas or chapters of the Yajurveda with a commentary.

Purāṇas.—This volume contains a number of Māhātmyas or works on local tīrthas; of these Yamunāmāhātmya, No. 170, is affiliated to the Padmapurāṇa, the day sacred to the Yamunā being the second day of the waning moon in the month of Kārttika; Narmadāmāhātmya, No. 112, is affiliated to the Revākhaṇḍa of the Skandapurāṇa; Naimiṣāraṇyamāhātmyam, No. 116, is affiliated to the same purāṇa; Miçritamāhātmya, No. 163, is also affiliated to the same purāṇa, though the interlocutors being Çiva and his consort, it looks

Gaunthner 17 Dec 1932 (vol. 1-3 in 7 pts.)

Digitized by Google

more like a Tantra than a Purāṇa. An abstract of the contents of this work has been given in page 8 of the Report attached to the eleventh volume of the Notices of Sanskrit MSS. Utpalāraṇyamāhātmya, No. 22, is affiliated to the Brahma Saṃhitā of the Skandapurāṇa. Utpalāraṇya is one of the nine Araṇyas sacred to Kriṣṇa. It includes Brahmāvartta, the holy seat of the Brāhmaṇas, within its limits. This work is also in the form of a Purāṇa, though the interlocutors being Hara and Pārvatī, it looks like a Tantra. The Jālandharamāhātmya, No. 71, is affiliated to the Brahmāṇḍapurāṇa. It treats of the holy places in the Jalandar Doab between the Sutlej and the Beas in the Panjab. Citrakūṭamāhātmya, No. 64, is affiliated to the Vṛhad-Rāmāyaṇa, though it is in the form of a Purāṇa, the interlocutors being Çāṇḍilya and Bhuçuṇḍi. Pañcavaṭīmāhātmya, No. 120, affiliated to the Padmapurāṇa, describes the holiness of Nāsika which is traditionally identified with the Pañcavaṭī of Rāma. These are the Māhātmyas described in this volume. They treat of holy places in Northern India alone.

Guṇaratnakoṣa, No. 54, is a hymn to Viṣṇu and Lakṣmī by Raṅgarāja Bhaṭṭa, who is said to have been a *Kumāra*, or Prince, belonging to the Kūra family. It has many commentaries. The commentary in the present codex entitled Vyākhyānam is by no less a person than Rāmānuja, the great Vaiṣṇava reformer of Southern India. Viṣṇu in this hymn is known by his name Raṅganātha.

Bhaviṣyapurāṇa, No. 151, from the Library of the late Mahārājā of Hatwa, appears to be a more complete copy of this purāṇa than any hitherto noticed. It contains in the Pūrvabhāga 287 chapters divided into Brāhmaparva, Mahādevamāhātmya and Viṣṇuparva. Then comes the Madhyatantra divided into four parts, the first having 25, the second, 26, the third, 25, and the fourth, 11 chapters. The first three parts of the Madhyatantra appear to be the same as that in L. 1742. The first 144 chapters of the Pūrva-Bhāga appear to be the same as those in MS, A in L. 2558. The work is

Digitized by Google

mainly divided into nine parts named after the first nine tithis. This division seems to have been unknown to Rājā R. Mitra. The present codex has all the nine, while MS. A in L. 2553 ends with the Saptamī. MS. B. in L. 2558 seems to be an entirely new work, commencing from the dissolution and recreation of the world. The present codex seems to be the real Purāṇa, the others are partial dilutions.

Viṣṇudharmottara, No. 190, in the same Library is a complete work in three Kāṇḍas. The first Kāṇḍa consists of 269 chapters; the second has 111 chapters and a large portion without chapter marks. The third Kāṇḍa has no chapter marks whatever. The interlocutors throughout are Vajra, the great-grandson of Kṛṣṇa and Mārkaṇḍeya. It contains all the various Paurāṇika topics concerning life. In Southern India this work is regarded as the second part of Garuḍapurāṇa. In Northern India this is regarded as an independent Upapurāṇa to be differentiated from Viṣṇudharma L. 2293 and the MS. described in I.O., Vol. VI, page 1308.

Çivagītāṭīkā, No. 211, by Kālādiveṅkaṭādrināyaka is a commentary in the interest of the Advaita sect on the Çivagītā in the Padmapurāṇa in sixteen chapters. This is to be differentiated from the Çaṅkaragītā in the Viṣṇudharmottara.

Çivatattvasudhānidhi, No. 212, affiliated to the Skandapurāṇa belongs to Southern India. There is a maṅgalācaraṇa in the beginning of the work in which appears the word likhāmi instead of Vakṣye. It is meant to be the scribe's maṅgalācaraṇa. The work treats of Çiva as looked upon from the Advaita point of view.

Vaidyanāthapūjāvidhi, No. 199, affiliated to the Skandapurāṇa, treats of the process of worshipping the earthen phallic emblem of Çiva in the peculiar form of Vaidyanātha.

Sanatkumāra-Saṃhitā, No. 237, from the Çivapurāṇa, contains a chapter on the Māhātmya of Avimukta or Benares. There is another work of this name affiliated to the Skandapurāṇa.

Digitized by Google

Kaçikalpalatikā, No. 36, and Dattātreya-Sahasranāma, No. 94, are other Paurāṇika works described in this volume.

Haribhaktisudhodaya, No. 265, is a part of the Nāradapurāṇa. It is complete in 20 chapters and it treats of devotion to Hari.

The appearance of a MS. of the Brahmāṇḍa purāṇa, No. 144, containing 10,000 Çlokas out of 12,000, the traditional extent, goes against the theory that this purāṇa hardly exists in a complete body, but seems to be made up of a large number of Māhātmyas. It is composed of Prakriyā, Anuṣaṅga, Upodghāta, Madhyabhāga and Brahmāṇḍāvartta pādas. The same work in Stein, p. 205, contains only the first two pādas. Babu Nagendranātha Vasu in his edition of the Brahmāṇḍa purāṇa, in Bengali character, quoting Nārada purāṇa, says that there are two works going under this name: one is a Mahā and the other an Upa purāṇa. The Mahā purāna is divided into four parts: Prakriyā, Anuṣaṅga, Upodghāta, and Upasaṃhāra. The topics of the second and third are mostly found in the present codex, but those in the other two, seem to have been very greatly condensed.

(1) *Kāvya.*—Bhramaradūtam, No. 158, is a wretched imitation of Kālidāsa's Meghadūtam by Rudra Nyāyavācaspati Bhattācāryya, son of Vidyānivāsa, and grandson of Vidyāvācaspati. He seems to have been the great Nyāya commentator Rudra Nyāyavācaspati, and not the poet Rudra Nyñyavācaspati who wrote the Bhāvavilāsa in honour of Māna Siṃha's son. The father of the poet Rudra is not Vidyānivāsa but Vidyāvilāsa. The work is to be differentiated from the Keral, a work entitled Bhramara Sandeça by Vāsudeva, mentioned in page 449, J.R.A.S., 1884.

Candradūtam, No. 61, by Kṛṣṇacandra Tarkālaṅkāra, son of Gopīkānta Bhattācāryya, is another wretched imitation of the same work. Sabhākaustubha, No. 240, was compiled by Darpanārāyaṇa Mitra, under the orders of Harināràyaṇa Mitra Vaṅgādhikāri, the Revenue Record-keeper of the Suba of Bengal, and published by Rāmanārāyāṇa Mitra in B.S.

Digitized by Google

1077 during the prosperous reign of Aurangzeb Alamgir I. The capital of Bengal was then at Dacca. It is a mirror of the times as the compilation treats only of those topics which were generally talked of in learned assemblies in those days, otherwise it would be difficult to account for the motley combination of subjects to be found in page 214. It does not appear from the preamble that the assistance of Brāhmaṇas was taken. The Mitra family of Bengali Uttara Rāḍhīya Kāyasthas seems to have cultivated Sanskrit to a very great extent two centuries ago.

Gīta-Rāghava, No. 53, is a wretched imitation of Jayadeva's Gītagovinda by Hariçaṇkara. Another work of this name by Prabhākara has been noticed by Bhāṇḍarkar.

Prastāvasāra-saṃgraha, No. 135, by Rāmaçarmā, is a collection of couplets on a variety of subjects from Purāṇas, Kāvyas, and so on, mostly to be found in the Hitopadeça.

Kṛṣṇakeli, No. 41, by Kṛṣṇamohana, complete in 7 sargas, is a poem of ordinary merit. The author wrote four other works, entitled Nītiçata, Amṛtaçata, a collection of hymns, and Amṛtodaya. Rāmalīlā L. 1533, also seems to be by the same author.

There are two Dramatic notices in this Volume: one, Kṛtārtha-Mādhava, a secular Drama, No. 38, by Rāmamāṇikya Kavirāja, and the other, Vikhyātavijaya, No. 186, on the fall of Karṇa in the battle of Kurukṣetra by Lakṣmaṇa Māiṇkya Deva, one of the Bhūāṅs of Bengal in Akbar's time, who ruled the District of Noakhali almost as an independent Prince. He was a patron of learned Brāhmaṇas whom he settled in his principality from Mithilā. From the notice before us he seems to have written several Dramas, the best of which, the work under notice, was enacted at Kurukṣetra on the occasion of a great pilgrimage there before the assembled Princes of India, who were greatly delighted by seeing the ancient scenes of the Bhārata war and wanted to see some anecdote of that war enacted. Manohara, the manager of the Prince's theatre, is spoken of in the highest terms.

Digitized by Google

Stotras.—Nyāsatilaka, No. 119, by Veṅkaṭanātha, a hymn to Kṛṣṇa, Raṅganātha and others, with a commentary by Çrīnivāsa, is very popular with the Rāmānuja sect. Rājā Rajendralāla in noticing this work has confounded the text with the commentary, see L. 3103. The text is by Veṅkaṭanātha Vedāntācāryya, the founder of the Vaḍagele sect, who mark their forehead with the Y mark. This is the principal sect of the followers of Rāmāunja. His Çatadūṣaṇī raising one hundred objections against the advaita theory of Çaṃkara is the standard work of Veṅkatācāryya's followers. Çrībhāṣya Çrīnivāsa, the commentator of the present work belonging to the Kauçika gotra was the pupil of another Çrīnivāsa, the protege of Lakṣmaṇa Iyer, who again received his knowledge of Vedānta from Bādhūla Çrīnivāsa, the Guru of Rāmānuja Dāsa, the author of Caṇḍamāruta, the commentary on Çatadūṣaṇi.

Raṅganāthapādukāsahasram, No. 175, by the same Veṅkaṭanātha, is in honour of the footprint of Raṅganātha. Ramamahimnaḥ stotra, No. 180, by Vijayarāmācāryya, is an imitation of the famous Mahimnaḥ stava by Puṣpadanta. The author was a pupil of Caturbhuja. For other works of his, see p. 570 B, Vol. I, Cat. Cat. Sūryyātharvaçirṣa, No. 252, purposes to be an upaniṣad of the Atharva Veda in honour of the Sun-god. Stavāmṛtalaharī, No. 254, by Viçvanātha Cakravarttī the commentator of Bhāgavata, according to the tenets of Caitanya sect, is a collection of short hymns in eight verses each, on Vaiṣṇava saints of the Caitanya sect, such as Narottama, Lokanātha, and of Kṛṣṇa and Rādhā. Atmamandirastotra, No. 15, by Yāmunācaryya, the grandson of Nātha Muni, is a curious stotra on self as Kṛṣṇa. Caitanyacandrāmṛta, No. 65, is by Prabodhānanda Sarasvatī. The author was in his early years a Vaidāntika of the Çaṃkara sect. He was converted by Caitanya into one of his staunchest supporters. The story is given in Caitanyacaritāmṛta, a Bengali work written at the end of the sixteenth century. The author belonged to the early part of that century. Before conversion he was celebrated as Prakāçānanda, the author of the Vedānta-

Digitized by Google

siddhānta-muktāvalī. Rasikāsvādinī, No. 66, by Ānandī is a commentary on the same. Rasakalpalatā, No. 176, by Mohanānanda, is a hymn to Kṛṣṇa. Svadharmāmṛta-sindhu, No. 260, by Çūkasudhī, who appears to have been a follower of the Nimbārka School of Vaiṣṇavism, who accepted the Vedas, the Mahābhārata, the Pañcarātras, the text of the Rāmāyaṇa as Çāstras and reject the authority of the rest. The work is in 25 chapters. It is a comprehensive work on the rituals of the Nimbārka School and it occasionally treats of their philosophy too.

Vaiṣṇava works of the Caitánya sect.—Very few works are attributed to Caitanya the founder of the sect. Aufrecht mentions only three works under the name of Caitanya. One of these is Premāmṛta, L. 736, beginning with Yam Brahmā, &c. There is a commentary on that work in this volume, by Harinārāyaṇa Çarmā, entitled Premāmṛtaṭīkā, No. 138. Bhajanāmṛta, No. 150, gives the process of worshipping Kṛṣṇa in the form of ordinary Smṛti works, by raising objections and refuting them, by Narahari Ṭhakkura, the oldest man who accepted young Caitanya as an incarnation of Viṣṇu. He belonged to the Vaidya caste and was an inhabitant of Çrīkhaṇḍa in the District of Burdwan. His descendants are still the most noted Vaiṣṇavas of Bengal. They invented the melody known as Manoharasāhī Kīrttana. Rāgavartma-candrikā, No. 178, treats of *bhakti* as produced from feelings as opposed to that produced by study and by following the processes laid down in the Çāstras.

Gauragaṇoddeça dīpikā, No. 60, is a curious work; it traces the followers of Caitanya to his followers in his previous incarnations. For instance, Jagannāth Miçra, the father of Caitanya, is traced to Nanda, the father of Kṛṣna, and to Daçaratha, the father of Rāma. Every follower of Caitanya is traced to one of the gopīkās or milkmaids in the Kṛṣṇa incarnation and to one of the Monkeys in the Rāma incarnation. The Author, Kavikarṇapūra, was the son of Sivānanda Sen of Kācnāpāḍa who every year used to purvey the Bengali followers of

Digitized by Google

Caitanya to Puri as long as that great Reformer lived, the expenses being defrayed by Vāsudeva Datta, of Sātgā, a Bania Millionaire. Karṇapūra was about 12 when Chaitanya died, and he composed this work in Saka 1498 *i.e.*, 1576 A.D. He was educated at Kumārahaṭṭa, modern Halisahar, 26 miles north of Calcutta. He does not name his guru as it is prohibited to take the Guru's name. But his guru wrote a commentary on the Bhāgavata and consecrated an image of Kṛṣṇa under the name of Kṛṣṇadeva.

Anthology.—There are two works on this subject in this volume, *viz* :—Subhāṣitam, No. 248, a collection of Çlokas on a variety of subjects current among the Rāmanuja Sect and Subhāsita-sāra-saṃgraha, No. 249.

Poetics.—Kavipriyā, No. 28, is the same work as the Kāvyālaŋkāravṛtti by Vāmana. Kāvyakaumudī, No. 35, by Ratnabhūṣaṇa is a modern work by a Paṇḍita belonging to the Vaidya caste in East Bengal. It includes certain chapters on Grammar in the beginning. The date, Śaka 1781, given after the colophon, may, in this instance, be referred to the composition of the work. This is to be differentiated from the work of the same name given in Cat. Cat. Sāhityaratnākara, No. 246, by Dharma Sudhī, the son of Parvanātha or Parvatanātha, who was the elder brother of Rāma Paṇḍita belonging to a learned family at Benares, and treats of Vācya, Lakṣya, Vyaŋga and Guṇa.

Vyākaraṇa.—Taddhitagaṇadīpikā, No. 77, by Saccidānanda Mahānta Ṭhākura, appears to be a work on groups of words taking same suffixes. It belongs to the Saṃkṣiptasāra School. Taddhitaṭīkā, No. 78, by Vaṃçīvadana, also belongs to the same School. The Author's father was Vaçiṣṭha and mother Rāyamati. He wrote notes on the commentary by Goyīcandra. In this volume there is another work by the same author entitled Sandhipādaṭippanī, No. 239. Dhātugaṇa, No. 108, by Bhīmasenācāryya belongs to Panini's School. Dhātupravodha, No. 109, by Kālidāsa, the son of Kāmadeva Vācaspati, was written under the order of Rāmagovinda Cakravarttin.

Digitized by Google

This probably belongs to the Kātantra School. Pañjīvākya-pravodha, No. 123, by Narahari Çarmā is a commentary on Trilocana's Pañjī. This is a unique work. Akhyātavyākhyā-nam, No. 12, by Vilveçvara Tarkācāryya, a great writer on the Kātantra School, is another part of the work as Notices, Second Series, Vol, I, 247, where the work goes by the name of the author. Upasargavṛtti, No. 28, by Bharata Sena, son of Gaurāṅga, who belonged to the Mugdhavodha School of Sanskrit Grammar. Another work by the same author entitled Gaṇapāṭha treats of groups of words susceptible to the same grammatical changes. It treats not only of groups of roots but of other groups also.

Katipaya-kāraka-vyākhyānam, No. 27, by Vidyāsāgara, is a part of the author's great work on the Kātantra School. Kātantra-pariçiṣṭaṭīkā, No. 30, by Govinda Paṇḍita is a commentary on Çrīpati Datta's Pariçiṣṭa. Kṛtpādavivarṇaṃ, No. 39, a part of Sārāvali, by Raghuvīra Bandyopādhyāya, belongs to the Saṃkṣiptasāra School. Sārāvalī, No. 245, is a work composed by Nārāyaṇa Banerji, the founder of the Banerji family of Khānākula in the Hughli District. No. 39 is by a descendant of his and professes to be a supplement of his work. Vançīvadana's Kṛdantaṭippanī, No. 40, also belongs to the same school. Kramakaumudī, No. 45, by Dhanañjaya, does not seem to belong to any particular school as the author says that his work is Nānāmatānuvandhā. It treats of the classification of Sanskrit roots. Vākyagovinda, No. 184, by Rāmeçvara Sena of the Vaidya caste whose genealogy is thus given. Vināyaka's son was Dhanvantari. His grandson, Hiṅga Sena. His son Bhombu, who had three sons Ravisena, Ujjvala, and Rāma Sena. Ujjvala's son was Çrīdhara whose son was Çānti Sena. In Çānti Sena's family was born Nīlakaṇṭha whose son was Rāma Kṛṣṇa. In his family was born Madhusūdana, the father of the author and an inhabitant of Kābjāpallī. The work treats of the analysis of sentences and the connotation and denotation of terms. Vibhakti-tattvam, No. 187, is another work on logic as applied to gram-

2

Digitized by Google

mar. It treats of the various meanings of grammatical terminations. Çabdaratna, No. 205, by Janārddana, Çabdasādhana by Rāmakānta, No. 206, are works on declensions belonging to the Kātantra School. Kārakacakra by Bhavānanda Siddhāntavāgīça, who flourished at Navadvīpa by the end of the sixteenth century and whose descendants in the 9th and 10th remove are still living, is a work of great merit on the logical analysis of the 'cases' in Sanskrit. The present volume contains an anonymous commentary on that work being No. 34. Anvayaçikṣā, No. 6, by Rāmakṛṣṇa Çarmā is a work on Sanskrit composition and it belongs to the Kātantra School of Grammar. Saṃkṣiptasāravyākhyā, No. 231, by Maheça Pañcānana, is an unique commentary on Saṃkṣiptasāra entitled Bhāvārthadīpikā. The Author's father was Vidyārṇava. A ṭippanī, or notes on the same work by Gopāla Cakravarttī, is to be found in No. 232. The author has a commentary on the Caṇḍī.

Tantras.—Akulāgamatantra, No. 1, is an original tantra treating of Yoga. It has nine paṭalas. The interlocutors are Nārada and Çiva. It presupposes a whole literature on the subject and takes much from the Dharma Çāstras. Kātyāyanī tantra, No. 31, treats of the worship of Kalī in the forms of Kātyāyanī, Mahādurgā, and Jagaddhātrī. Tripurāsāratantra, No. 92, in ten paṭalas treats of Bhakti and Yoga besides the ordinary topics of tantras. Puraçcaraṇalaharītantram, No. 128, is a dialogue between Subhagā and Nārada. Viçvāmitra-Saṃhitā, No. 189, is a dialogue between Çiva and his consort on the subject of mantra and their proper exercise and efficacy.

Yogasāra, No. 173, is an original tantra said to contain one hundred thousand çlokas in which unlike other tantras Çiva asks questions and Pārvatī answers them. It is a larger manuscript than that noticed in page 307 of Volume I. The chapters are named paricchedas. Merutantra, No. 169, has a chapter on widow-marriage. Çivarahasya, No. 213, is a large work in 100,000 çlokas divided in 12 aṃças. A nearly com-

Digitized by Google

plete work has been noticed by Burnell. But he classifies it as a tantra, while Stein who saw 4-12 aṃças classes it with Purāṇas. The Codex under notice is the eleventh Aṃça complete in 50 chapters. I should like to call this work a Saṃhitā consisting of some Tāntrika and some Paurāṇika chapters. The second Aṃça has been noticed in the Notices, Second Series, Volume I, No. 861. But there it is affiliated to the Skandapurāṇa. There are other notices, too, affiliating it with that Purāṇa. Sanat-Kumāra Saṃhitā, 238, in 25 Paṭalas, is a Tāntrika work to be differentiated from the work of the same name belonging to the Skandapurāṇa. Samayācāratantra No. 241, is a totally different work from L. 755.

Prapañcasāra, No. 129, attributed to Çaŋkarācāryya treats of the condition of a child in the womb. Prapañcasāra, No. 130, is the same work as described by Eggeling, p. 869. Devīrahasya, No. 106, treats of the incarnations of Caṇḍikā in 120 Çlokas; Siddhikhaṇḍa, No. 247, in Hindi by Nityanātha Siddha treats of the six dark rites.

Çiva-Saṃhitā, No. 214, appears to be a totally different work from L. 474. This is complete in 500 Çlokas, while that is incomplete with 2511. This is divided into paṭalas while that is divided into Adhyāyas. This treats of Yoga, while that treats of a dualistic system of Çaivadarçana. This is said to be Īçvaraviracita, composed by Çiva, a statement which stamps it as a Tantra.

The Tāntrika compilations contain Kulapūjanacandrikā, No. 37, by Candraçekhara Çarmā, treating of the process of worship in the left-handed form. Tantradīpanī, No. 79, by Rāmagopāla is a compilation made in 1636 Saka. The author describes himself as a disciple of Kāçīnāthānanda Nātha, a Yogī. The work includes many Buddhist rites such as the worship of Mañjughoṣa. Akṣobhya and Tārā are mentioned in the very first verse in a manner which stamps it as Buddhistic. Akṣobhya is placed on the forehead of Tārā just as Dhyānī Buddhas are placed on the forehead of Bodisattvas.

Tantrapradīpaprabhā, No. 80, by Sanātana Tarkācāryya,

Digitized by Google

a commentary on Tantrapradīpa which commences with the word Ekadeçī and ends with the word Āhita sukha. This is not the Tantrapradīpa by Gadādhara L. 2172, nor is it Tantra pradīpa by Jagannātha Notices, Second Series, Vol. I, p., 146. This is a short commentary in 500 Slokas on some Tantrapradīpa yet to be discovered. Tantrasaṃkṣepa-candrikā, No. 81, by Bhavānī Çaṃkara Banerji, deals with the ordinary topics of Tantra. Tārārahasya, No. 83, by Rājendra Çarmā is a different work from the well-known work of that name by Brahmānanda. The work is complete in 82 chapters and deals with the ordinary Tāntrika rites. The author distinguishes his work from others by the following epithet--प्रकटगुप्ततरसम्प्रदायकुलकौलोत्तरनिगर्व्वरहस्यातिपरापररहस्यातिपूर्व्वरहस्याचिन्त्यप्रभावत् तारारहस्य He gives his genealogy as follows:—वेदगर्भ, शूलपाणि, विद्यापति, धनपति, कृष्णानन्दमहाशय, त्रैलोक्यनाथ, रामानन्द, वंशीदास, महामहोपाध्याय किशोर, राजेन्द्र This Vedagarbha is not one of the five progenitors of the Bengali Brāhmaṇas of that name.

Tīkṣṇā kalpa, No 90, composed in Saka 1782, at Cāndpratāpa a parganā in the district of Dacca, by the local zemindar Rādhāmohana. Tīkṣṇā is described in the Vācaspatya as a form of Tārā, fond of strong drinks and human sacrifices.

Nārāyaṇārcāratnamālā, No. 114, by Bhagavat Gosvāmī, treats of the Tāntrika worship of Nārāyaṇa in which puraçcaraṇa may be dispensed with.

Puraçcaraṇadīpikā, No. 127, by Candraçekhara was composed in 1512 probably of the Saka era. The author begins with a Maṅgalācaraṇa to Kṛṣṇa but treats of all sorts of mantras.

Çarabhapūjāpaddhati, No. 207, a part of the Ākāçabhairavatantra and Çarabheçakavaca, No. 208, are works devoted to the worship of Çarabha, the lord of birds, who, in this form, was a popular object of adoration among the Tāntrikas.

Çyāmāsaparyyāvidhi, No. 224, by Kāçīnātha Bhattācāryya, composed in Çaka 1679, is divided into seven Vibhāgas.

Digitized by Google

It says that a single utterance of the name of Kālī is more efficacious than thrice repeating the thousand names of Viṣṇu.

Mahiṣamardinīstavarahasyaprakāçah, No. 160, is a commentary by Jagadīça Pañcānana on Mahiṣamardinistava which consists of eight couplets, the first letters of each of the couplets taken together forms the Mahiṣamardinīmantra in eight letters.

Kāmāpañcatīrthavidhi, No. 33, treats of the worship of Kāmākhyā.

Çālagrāmalakṣanaṃ, No. 209, treats of 34 varieties of Çālagrāma stones. Each is distinguished from the other by peculiar position of lines and circles inside the stones.

Smṛiti.—Tithidvaidhaprakaraṇam, No. 86, by the great Çūlapāṇi treats of those tithis which fall on two days. The worship of gods and goddesses should be performed in the A.M. part of the tithi, while rites for the propitiation of departed ancestors are to be performed in the P.M. part of it.

Tithivivekatīkā, No. 87, by Çrīnātha Acāryacūḍāmaṇi. Both the compiler and the commentator are well-known writers. But the work has not yet been properly described. The Sanskrit College Library has only one page of the work. The MS. under notice is, however, complete. Tithyādividhi saṃgraha, No. 89, by Raghūttama Tarkaçiromaṇi is a unique work not mentioned in Catalogus Catlogorum.

Dānasāgaravidhi, No. 97, appears to be an unique MS. by an unknown author, on Dānasāgara, the Ocean of gifts, by which is meant 16 times sixteen gifts.

Dāyatattva vyākhyā, No. 98, is also a unique anonymous work.

Durgārcākālaniṣkarṣa, No. 99, and Vratakālaniṣkarṣa, No. 201, by Madhusūdana Vācaspati, appear to be unique.

The materials of Durgārcākaumudī, No. 100, by Paramānanda Vedāntavācaspati, are drawn from the Kālikāpurāṇa.

Durgārcāmukura, No. 101, by Kālīcaraṇa, treats of the Jagaddhātrīpūjā in the month of Kārttika. This pūjā is an exact counterpart of the Durgāpūjā in Āçvina, but it is

Digitized by Google

finished in one day while Durgāpūjā takes three days. The work is divided into two parts called *Mukuras*, one devoted to Durgā and the other to Kālī. This also is unique.

Dhānyācalādidānatattvaṃ, No. 110, treats of the gifts of mountains of paddy and mountains of sugar and so on. Unique.

Navyadharmapradīpa, No. 113, by Kṛpārāma is a unique MS. of Smṛti compilation. Kṛpārāma lived at a time when Tilakarāma and Kṛṣṇacandra were great landlords on the two sides of the Ganges. Both these Rājās flourished during the middle of the eighteen century : one lived at Burdwan and the other at Kṛṣṇanagara. The author's guru was Jayarāma, an extremely old man with a corpulent body, grey hair, and red appearance. The Author is perhaps one of the eleven Paṇḍits employed by Warren Hastings for the compilation of that work on Hindu Law, the translation of which goes by the name of Halhed's Gentoo Law. The codex under notice though incomplete extends to 4,200 çlokas.

Nigūḍhārthaprakāçikā, No. 137, a commentary on Çūlapāṇi's Prāyaçcittaviveka, appears to be a brand-new discovery.

Gotrapravaraviveka, No. 56, by Dhanañjaya, a part of Dharmapradīpa and Vṛhad-gotra-pravara-mañjarī by Puruṣottama Paṇḍita, No. 142, are works on gotra and pravara of the brāhmaṇas compiled from the Purāṇas and Dharma Çastras.

Mūrkhahā, No. 167, treats of a variety of Smṛti topics and not of prāyaçcitta only as stated in Cat. Cat. 464*b*.

Vrata-bodha-vṛtti, No 202, is a work on vratas according to Vaiṣṇava rites. This is also called Vrata-vodhanī-saṃgraha.

Çuddhikārikā, No 218, by Nārāyaṇa Vandyopādhyāya, Çuddhitattvakārikā, No. 219, by Rāmabhadra Nyāyālaṇkāra, Çuddhiprakāça No 220, by Çrīkṛṣṇa Cakravarttī, Çuddhi pradīpikā, No. 221, by Kṛṣṇadeva Smārtta-vāgīça. Çuddhimuktāvalī, No. 223, by Mahāmahopādhyāya Bhīma of the Kānjivillī race and Çudrāhaḥ-kṛtya-Tattva-prayoga, No. 222, by Raghunandana, are not mentioned by Aufrecht.

Of the four works on Çrāddha, Çrāddhatattvavivṛt

Digitized by Google

No. 226, by Kaçīnātha is well-known. Çrāddhaprakaraṇa, No. 227, by Narottama, is mentioned in the India Office Catalogue. Çrāddhavivekavyākhyā, No. 228 by Rāmakṛṣṇa Tarkapañcānana and Çrāddhakālanirūpaṇa, No. 225, by Madhusūdana Vācaspati, appear to be unique.

Satkriyāsāradīpikā, No. 235, by Gopāla Bhaṭṭa, is a work on Hindu rituals of the Vaiṣṇava sect. Gopāla Bhaṭṭa was a follower of Caitanya and he wrote other Smṛti works too for his sect. He belonged to Southern India and lived at Vṛindāvana where all Sanskrit works of this sect were composed. Gopāla Bhaṭṭa in his compilation of this work follows Aniruddha and Bhīma Bhaṭṭa.

Sat-smṛti-sāra, No. 236, by Jānakīrāma Sārvabhauma, and Sarvasādhāraṇapramāṇatattva, No. 242, appear to be orthodox works on Brahminical rites.

Smṛtikalpadruma, No. 256, in Bengali, gives, for the use of those men in Paṇḍita families who are not very strong in Sanskrit, rules of conduct in clear and lucid Bengali. The work was composed by Rādhāvallabha Kavivāgīça, son of Mukunda Miçra. The work is termed Kalpadruma or desire-fulfilling tree and its chapters are termed Mañjarī.

Smṛtisaṃkṣepa, No. 257, by Narottama and Smṛtisaṃkṣepasāra, No. 258, by Rāmakānta Cakravarttī, son of Madhusūdana Bhaṭṭācāryya are works on orthodox Brahminical rites not to be found in Aufrecht.

Svatvavicāra, No. 259, attempts to define the rights of property and goes deeply into the philosophy of it. The style is that of the Navadvīpa School of Nyāya.

Ahnikakārikā, No. 21, is a short work on the daily rites of brahmaṇas belonging to the Çaiva sect based on the Tryambakakalpa attributed to Çaunaka.

Acārollāsa, No. 13, by Khaṇḍorāya Paṇḍita is a part of Paraçurāmaprakāça, a complete digest of Hindu Law and rituals compiled by the author under the order of Paraçurāma Miçra the prince of Yamunāpurī on the Gomati which is Modern Jaunpur: Paraçurāma was a Çākadvīpī

Digitized by Google

Brahmaṇa who obtained from the Emperor the title of Vāṇī-rsāla Rāya, and who is described as an ornament of learned men. The author's ancestors held for a long time the position of Dharmādhikāra at Benares. The genealogy runs thus:—

Mahīpati Paṇḍit.
his son Ananta Paṇḍita.
his son Kṛṣṇa Paṇḍita.
his grandson Nārāyaṇa Paṇḍit.
his sons Nīlakaṇṭha and Khandorāya.

The author quotes from the original Smṛtis, the Purāṇas, the Rāmāyaṇa, the Mahābhārata, the Viṣṇudharmottara, the Çāmbapurāṇa, the Bhaviṣyapurāṇa, Vaikhānas and other Āgamas, the Çaiva Āgamas, Medhātithi, Kalpataru, Kālādarça, Mitākṣarā, Hemādri, Parāçaramādhava, Smṛticandrikā, Smṛtyarthasāra, Madanavala, Smṛtidarpaṇa, Prayogapārijāta, Siddhāntaçekhara, Nyāya, Panini, Mīmāṃsā and the Āgamas. He does not quote from Kamalākara. He, therefore, seems to have flourished in the beginning of the seventeenth century or a little earlier. The 25th chapter of this work is devoted to the origin and position of the Çakadvīpī Brahmaṇas.

Prayogadarpaṇa, No. 132, is different from L. 1,775 and L. 2,773. It is anonymous and complete. It deals with the last rites of man, his cremation, and his çrāddha. The author makes his obeisance to Çridhara the author of Smṛtyartha-sāra and to all compilers down to his Guru.

Mahārṇavakarmavipāka, No. 159, a work on Karmavipāka, *i.e.*, diseases, good fortune, and misfortune generated by good or evil deeds in previous births. The work is by the same Viçveçvara Bhaṭṭa who compiled the Madanapārijāta, but this time the patron was not Madanapāla the Kacchva Rājā but his second son Māndhātā. Vākyatattva, No. 185, is a part of the Dvaitatattva by Siddhānta pañcānana who wrote also a commentary on Daçakarma. The work treats of Vākya or Saṃkalpavākya, *i.e.*, the wording of resolution to perform any religious duty. It should contain the

Digitized by Google

name of the month, the fortnight and the lunar day. There is a meagre notice of this work in L. 296.

Svargavāda, No. 261, dealing with, from the point of view of Smṛti, what Svarga or heaven is, appears to be a different work from Egglling 1191 B p. 651 A.

Darçana, Vedānta.—Brahma-sūtrabhāṣya, more correctly oṚju vyākhyā, No. 143, is by Vijnānabhikṣu. It stamps Vijnānabhikṣu, though he is known to be a commentator of and even the writer of the Sāṃkhya pravacana Sūtras, as a Vaidāntika.

Sārāvali, a commentary on the Bhagavadgītā, No. 148, by Rāma-caṇkara, who appears to belong to the family of Nārāyaṇa Banerji, of Khānākula, whose Smṛti compilation "the Sārāvali" has already been noticed.

Pañcīkaraṇavārttikābharaṇa, No. 121, has already been described by Weber.

Tattvacandrikā or Pañcīkaraṇavivaraṇaṭīkā, No. 122, by Brahmānandatīrtha, a disciple of Sadāçivānandatīrtha, appears to be a different work from that mentioned by Hall, No. 139.

Tattvānusandhāna, No. 76, by Mahādeva Sarasvatī the disciple of Svayamprakāçānanda Sarasvatī, is an independent treatise on Vedānta. The codex is accompanied with a commentary entitled Advaitacintākaustubha by Ānanda Sarasvatī, a disciple of the same.

Vedāntatattvabodha, No. 193, is an anonymous work of the Nimbārka School.

Vedāntatattvamañjarī, No. 194, by Çaṇkarācāryya, Paramahaṃsa, who appears to be a very different person from the great Çaṇkara.

Vedāntatātparyyanivedanaṃ, No. 195, by Govinda, the son of Nīlakaṇṭha and Bhogavtī, appointed as professor of Vedānta by Lakṣmaṇa Paṇḍita, is an independent treatise on Vedānta; not mentioned by Aufrecht.

Vedāntaratnamālā, No. 196, by Ananta Bhaṭṭa, the younger brother of Keçava Kaçmīrī, is an independent treatise of the Nimbārka School.

Vedāntasaṃjnāprakriyā, No. 197, is a treatise ex-

Digitized by Google

plaining the technical terms of the Vedānta System of Hindu Philosophy. Vedāntasiddhāntamuktāvalī with its commentary forms No. 198. The text is by Prakāçānanda who became a convert to Caitanyism and assumed the name of Pravodhānanda Sarasvatī Gosvāmī, and the commentary is by Nānādīkṣita, a disciple of Prakāçānanda when he was a Vedāntist.

Vyāsasūtravṛtti, No. 200, is by Raṇganātha, the disciple of Anandāçrama: the codex is complete. It contains in brief the ideas of Çaṃkarācāryya on the Vedānta Sūtras.

Çatadūṣanī is a well-known work by Veṇkaṭanātha. A work of the same name, No. 204, by Çrinivāsadāsa, the protege of Laksmaṇa Deçika, has been written with the same object, namely, refuting Çaṃkara. (See page VI.)

Çrīsūktabhāṣya, No. 229, by Rāmacandra, belonging to the Atri Gotra, is a commentary on the Çrī Sūkta, not known to Aufrecht.

Upāsanāvinoda, No. 24, is unique. It treats of the Vedānta topics but at the same time inculcates the worship of Rāma.

Adhikārasaṃgraha, No. 4, by Veṇkaṭanātha Vedāntācāryya treats of the Adhikāra sections of the Vedānta Sūtras. An enumeration of the Adhikāras will be found in page 4 of this volume. It is accompanied by a commentary by an unknown author.

Mīmāṃsā—Saṇkarṣakāṇḍabhāṣya, No. 244, was known only in quotations. The last four books 13th, 14th, 15th and 16th of the Mīmāṃsā Sūtras form the Saṇkarṣa kāṇḍa. They form a sort of appendix to the Pūrva Mīmāmsā. They seem not to have been commented upon by Çavara Svāmī, and hence later Mīmāmsākas neglected them. The prevailing opinion, therefore, was, and still is, that the Pūrva Mīmāmsā has only twelve chapters. The bhāṣya has been written as a supplement the to Bhāṭṭadīpikā of Khaṇḍadeva, a commentary on the first twelve known books of Mīmāmsā. This has been written by Bhāskara Agnicit, the son of Gambhīra.

He says twelve kalās made the work, Dīpikā, a lamp. He has made it full in 16 kalās and therefore rendered it candrikā or moonlight. Kahṇḍadeva was the guru of Jagannāth Paṇḍit of Dārā Sheiko, the son of Shah Jehan. The Paṇḍitarāja is well known by his numerous works, and by his supposed conversion into Muhammadanism for the sake of a Muhammadan girl. The author of the present bhāṣya must, therefore, have flourished some time after Khaṇḍadeva within the last two hundred and fifty years. The work has been printed in the Paṇḍit.

Sāṅkhya.—Kapilasūtravṛtti, No. 32, is an anonymous commentary on four of the Sāṃkhyasūtras of Kapila, probably Tattvasamāsa. It is a short work running to 125 çlokas only. The last verse emphasises upon four Sūtras only.

Nyāya.—Nyāya Sūtra or Nyāya Sūtroddhāra, No. 118, by Vācaspati Miçra, is an attempt to fix the readings of the Sūtras of Gautama. There is another work on the same subject by Vācaspati Miçra entitled Nyāya Sūcinibandha, published as an appendix to the Nyāyavārttika in the Bibliotheca Indica series. The opening verses of these two works, Nyāya Sūtroddhāra and Nyāya Sūcī do not however agree.

Nyāya nibandha: नमामि धर्म्मविज्ञानवैराग्यैश्वर्य्यशालिने
निधये वाग्विशुद्धीनामक्षपादाय तायिने।
अक्षपादप्रणीतानां सूत्राणां सारबोधिका
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मया सूची विधास्यते॥

Nyāya Sūtroddhāra: श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मिथिलेश्वरसुरिणा
लिख्यते मुनिमूर्द्धन्य श्रीगौतममतं महत्।

There is no closing verse to the Uddhāra but the closing verses of the Sūcī fix the date of Vācaspati at 888, probably of the Saka era. The Sūcī counts the number of Adhyāyas, Āhnikas, Prakaraṇas, Sūtras, Padas, and Akṣaras, but the Uddhāra is satisfied with the bare wordings of the Sūtras. The Uddhāra makes Vācaspati the court Paṇḍita of Mithilā and this is the first statement connecting Vācaspati with that country.

Digitized by Google

Nyāyadīpikā, No. 117, by Rāmakṛṣṇa Tarkāvataṃça Bhaṭṭācāryya, is an independent treatise dealing with not only the 16 padārthas of the Naiyāyikas but also other topics that had grown up since the time of Gotama. It is a short work running through 225 çlokas in 16 chapters. The author's aim was to make Nyāya Çāstra, easy. The author quotes a sentence from Gadādhara's work entitled Amumiti Gādādharī, though the wording is slightly different from the current text. Hence he seems to have flourished within the last two hundred years.

Padārthakhaṇḍana-tika, No. 124, is a commentary on Padārtha-khaṇḍana, one of the great works of Raghunātha Çiromaṇi, the founder of the Navadvīpa School of Nyāya-Vaiçesika. The commentary is by Rudra Nyāyavācaspati. Unique. Muktivādarahasya, No. 165, is a commentary on Muktivāda by Gadādhara. The commentary is anonymous.

Çaktivādavivṛti, No. 203, a commentary by Mādhava Siddhanta on Çaktivāda, a work on logic as applied to grammar by Gadādhar. Madhava's pupils are still living. Mādhava's father was Viçvesvara, who was descended from Rājendra, who turned aside by the power of his yoga the impetuous current of the Bhairava, a river in the District of Jessore, and who again was a descendant of Cakrapāṇi of the Pūti—Gāi.

Avayavatīkā, No. 8, Asādhāraṇa-siddhānta-rahasya, No. 10, Ācāryyānumānaṭippaṇī, No. 14, and Viruddha-Jāgadīçī, No. 188, are works on different sentences and sections of Gaṇgeça's work, the Tattvacintāmaṇi. The second is by Mathurānātha, the first and third by Gadādhara, and the fourth by Jagadīça.

Jyotiṣa.—Catalogus Catalogorum Vol. I mentions five different works under the name of Jyotiḥsāra, page 211*b*-212*a* and Vol. II mentions one, page 201*b*. The present volume contains notices of two other works of the same name and on the same subject; one, No. 73, by Kṛṣṇadeva Smārttavāgīça and the other No. 74, by Maheça Pañcānana. Jyotīratna, No. 75, by Gopāla Cakravarttī; Jyotiṣaratna, No. 72,

Digitized by Google

by Keçava Tarkapañcānana and Bālavivekinī, No. 139, by Nānhidatta; Saṃksepa-Jyotirākara, No. 233, by Rāmagovinda Cakravarttī; Saṇketa-sārāvalī, No. 230, by Çivarāma Çarmā are also works unknown to Aufrecht. All these are elementary works on astronomy and astrology as applied to Smṛti. Another work on the same subject, Jyotirgranthaḥ, by Devakīnandana, forms No. 107. The MS. is incomplete. It ends with the third chapter. Narajanmalakṣaṇan, No. 111, Janma candrikā, No. 68, and Jātaristyādínírṇayaḥ, No. 69, by Vidyārṇava, are works on horoscopy. Praçnadīpa, No. 133, by Kāçinātha and Praçnasaṃgraha, No. 134, by Tājakācāryya, are works on fortune-telling—one according to the Indian, the other according to the Arabic system. The first is known to Aufrecht, the second is not.

Āya-prakaraṇam, No. 20, is a work on fortune-telling; by multiplying the length with the breadth and dividing the result by six, the remainders become the means of fortune-telling.

Vaçiṣṭha-saṃhitā, No. 183, appears more to be a work on Yogas than on astronomy. It differs, however, from L. 453. The Yog taught here appears to be tinged with Buddhist ideas. Vaçiṣṭha is said to have learnt the Yoga on Tārā mantra from Buddha at China, and here is a system of Pāçupata Yoga tinged with the idea of Buddhist Çūnyatā.

Adbhutasāgara, No. 3, is a work on omens extending to over 2,000, çlokas. There is a work of this name attributed to Vallāla Sena.

Vaidyaka.—Rasacandrikā, No. 177, by Mādhava Kavicandra is a work on Alchemy; Rāmavāṇa, No. 181, by Dāmodara is a book on the treatment of fever and so on, Snehamālikā, No. 255, is a work on the preparation of medicinal oils. Cikitsādarpaṇa, No. 63, is a new compilation. Hemādrī Tīkā, No. 266, is entitled Ayurveda-rasāyana, described in page 932*a* of the I.O. Catalogue.

Çilpa.—Manavasāra, No. 161, is a work on domestic, palatial, and temple architecture. This is the same as that

Digitized by Google

described in page 62 of Burnell's Tanjore Catalogue. The MS. begins with the thirty-fifth and ends with the forty-seventh chapter of the work, which is sometimes called Mānasāra.

Digitized by Google

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

DR. P. CORDIER.

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME II, PART I.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1898.

Digitized by Google

NOTICES OF SANSKṚT MSS. 1893.

No. 1. अकुलागमतन्त्रम्. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 43. Lines, 7 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengalī. Date, ? Place of deposit, Roāilgrāma. District Ḍhākā, Bābu Yogīndranātha Raya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ।
यत् ब्रह्मादौ मया नाथ मुनिभिर्वैरनेकधा ।
अनेकशास्त्रमर्य्यादा कथिता परमेश्वर ॥
प्रसन्नो भव देवेश भवदुःखविनाशन ।
अनेकशास्त्रश्रवणादस्माकं भ्रमितं मनः ॥
एतच्च कारणं किञ्चित् प्रयोगः प्रोच्यते श्रुतौ ।
योगश्च षड्विधं प्रोक्तं नानात्वं तस्य दृश्यते ॥ इत्यादि ।

End. अभ्यासाच्च स्वयं प्राप्तो गच्छते व्योममण्डलम् ।
अयं योगः सर्व्वशास्त्रे विजानीयाद्वरानने ।
गुरोः प्रसादात् ज्ञातव्यं रहस्यमकुलागमम् ॥

Colophon. इति श्रीअकुलागमे योगशास्त्रे योगसारसमुच्चयो नाम नवमः पटलः ॥ * ॥
श्रीदुर्गा शरणम् ॥

विषयः। १ मे पटले,— योगशास्त्रादिकथनम् । २ ये पटले,— कर्म्माकर्म्मादिनिरूपणम् । ३ ये पटले,— बिन्दुनिर्द्धारणादिः । ४ र्थे पटले,— वह्निमार्गधूममार्गादिस्वरूपकथनम् । ५ मे पटले,— गुणत्रयविभागादिकथनम् । ६ ष्ठे पटले,— सूक्ष्मस्थूलादिनिरूपणम् । ७ मे पटले,— षट्चक्रादिनिरूपणम् । ८ मे पटले,— दीक्षाशब्दव्युत्पत्तिमुखेन तत्त्वाचाराद्यादिकथनम् । ९ मे पटले,— आसनादिनिरूपणमिति ।

No. 2. अघोरपञ्चाङ्गम्. Substance, country-made paper, 6 × 4 inches. Folia, 145. Lines, 5 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuyā Mahārājā's Library. Appearance, Fresh. Verse. Generally correct.

Gaunther 17 Dec 1932 (vol 1-3 in 7 pts)

Digitized by Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
668299 A
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1933 L

Beginning. ॐ अघोराय नमः ।

ॐ हिमाद्रिशिखरासीनं ईशानं पार्व्वतीपतिम् ।

त्रिशूलखट्वाङ्गधरं कपालास्थिविभूषणम् ॥

चारणगन्धर्व्वसिद्धौघसेवितं त्रिपुरान्तकम् ।

पार्व्वती विनता भूत्वा पप्रच्छ परमेश्वरम् ॥ इत्यादि ।

End. ब्रह्मचार्य्यादयो दुष्टाः पलायन्ते दिशो दश ।

सर्व्वे दुष्टाः प्रणश्यन्ति चेत्याज्ञा पारमेश्वरी ॥

Colophon. इति अघोरराजः सम्पूर्णः ॥

विषयः । १ । अघोरस्य पूजापठनम् । २ । अघोरपूजापद्धतिः । ३ । अघोरसहस्र-नाम । ४ । अघोरकवचम् । ५ । अघोरस्तोत्रञ्च ॥

No. 3. अद्भुतसागरः. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 65. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1700. Place of deposit, District Bardhamāna, Kājoḍā, Post Office Anḍāl, Rājendranātha Nāyek. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गायै नमः । अथाद्भुतनिरूपणम् । तत्र वृद्धगर्गः ।

अभूतपूर्व्वं यत्पूर्व्वं × × × जायतेऽन्यथा ।

तदद्भुतमिति प्रोक्तं नैमित्तं स्वाग्निमित्तजम् ॥

अथाथोत्पादविवेकः । तत्र गर्गः ।

प्रकृतेरन्यथा उत्पातः संक्षेपे तावदीदृशः ॥

त्रिविधः स तु विज्ञेयो दिव्यनाभसभूमिजः ॥ इत्यादि ।

End. चन्द्रः प्रतिमुखे तिष्ठन् सप्तमो यदि दृश्यते ।

सर्व्वधान्यानि शुष्यन्ति जातं जातञ्च नश्यति ॥

हत्वा मन्त्रञ्च रोगञ्च यनाष्टकं तथैव च ।

उपद्रवञ्च भूताश्रिताः । (?)

तदा ह्रिमुखकाले च फलं विद्यात् शुभाशुभम् ।

मयूरचित्रे ।

लोष्ठक्षेपाशु विज्ञेयमद्भुतं निष्फलं च तत् ।

मत्स्यपुराण-विष्णुधर्म्मोत्तरयोः । यदि निर्व्विकारमभ्रः पर्जन्यस्तनति अप्र

रागात् । प्रशममुपगच्छतीति शेषः ॥ ० ॥

Digitized by Google

Colophon. इति शकुनसागरः समाप्तः । १००० शकाब्दाः ।

विषयः । उत्पातनिरूपणम् । सूर्य्याङ्कुतावर्त्तादिकथनम् । ग्रहभग्रहणचन्द्रकथनम् । राशौ शकुनावर्त्तादिकथनम् । शयनपतनादिनिरूपणम् । स्वप्नभङ्गकथनम् । मङ्गलाद्यङ्कुतावर्त्तादिकथनम् । मध्यमार्गचारिफलकथनम् । युद्धाद्यङ्कुतावर्त्तादिकथनम् । गमनपतनादिनिरूपणम् । नयन-विशेषचारसमयफलादिनिरूपणम् । सर्वफलादिनिरूपणम् । रथादिवर्णाङ्कुतादिनिरूपणम् । उल्कापतनादिनिरूपणम् । बालहत्याद्यङ्कुतादिनिरूपणम् । गजाद्यङ्कुतनिरूपणम् । शकुन-फलादिनिरूपणञ्चेति ।

No. 4. अधिकारसंग्रहः (सटीकः) By वेङ्कटनाथवेदान्ताचार्य्यः. Substance, country-made paper, 12 × 5½ inches. Folia, 32. Lines, 11 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sam. 1879. Place of deposit, Candrakoṇā, District Medinīpura, Mahānta Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse. Correct.

मूलम्—

Beginning. प्रपदनसमये विद्याभेदे प्रतिष्ठितचेतसः
प्रतिपदमिह प्रत्नाचार्यं द्विमन्त्र इवाधमाः ।
शठरिपुमुखव्यासप्राचेतसादिनिबन्धन-
क्रमपरिचितनयाम्नायामया मम देशिकाः ॥
इते मन्त्रमपोह्मनयमरोचाचाय नाथाद्य
अय्यन्ते प्रतिनन्दनीयविविधोद्गता सद्गामिव ।
यथानयमरवदम्पतिदयादिव्यापनायापकाः
सर्वा + + + विप्रलब्धपदवी वेदेशिका देशिकाः ॥ इत्यादि ।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यम् ।

श्रीकृष्णाय नमः । इह खलु भगवान् कवितार्किकसिंहः सर्वतन्त्रस्वतन्त्रः श्रीमान् वेङ्कटनाथार्य्यः वेदान्ताचार्य्यवर्य्यः रहस्यत्रयसारार्थाधिकारार्थसंग्रहेण शिष्यबुद्धिसमाधानं कुर्व्वन्नादावाचार्य्यप्रणामरूपमङ्गलाचरणेन स्वरूपयाथात्म्य-ज्ञानं प्रार्थयते विद्याभेदे प्रपदनसमये प्रथमुपायत्वेन प्रमाणप्रसिद्धे प्रपदन इत्यर्थः । इत्यादि ।

End. मूलम्—

वोढुं निन्दितुमप्यदुष्टिमथवा शोद्धुं समूढं जगत्
किं नश्चिन्तममन्यचिन्तनरवे सुखे परं तस्युषाम् ।

Digitized by Google

शिष्याः शिक्षितबुद्धयः श्रुतिपथे येषां वयं ये च न-
स्तत्सन्तोषसमर्पणक्षममिदं वाग्डम्बरैः किं परैः ॥
आस्तिक्यवान्निशितबुद्धिरनभ्यसूयः
सत्सम्प्रदायपरिशुद्धमनाः सदर्थी ।
सङ्केतभीतिरहितः स कथेष्वसक्तः
सन्मार्गमीमनुविधास्यति शाश्वतीं नः ॥

Colophon. इति श्रीकवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्य्यस्य कृतिषु अधिकारसंग्रहः समाप्तः ॥

(टीकायाः शेषवाक्यम्)

आस्तिक्यवान् शास्त्रविश्वासशाली निशितबुद्धिः श्रुतार्थधारणसमर्थः अनभ्यसूयः गुणे दोषाविष्करणरहितः सता श्रुतिस्मृत्यविरोधिना संप्रदायेन परिशुद्धमनाः निःसंशयहृदयः सदर्थी सद्भ्यः अर्थविशेषं जिज्ञासुः सङ्केतभीत्या रहितः कथेषु निःसारग्रन्थेषु असक्तः पुरुषः यः सः शाश्वतीं अविच्छिन्नसम्प्रदायां सम्मर्गभीं सन्मार्गं अनुविधास्यति × × × × ।
इति श्रीकवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य श्रीमद् वेङ्कटनाथस्य वेदान्ताचार्य्यस्य कृतिषु अधिकारसंग्रहः समाप्तः । शुभमस्तु संवत् १८७९ ।

विषयः। मङ्गलाचरणग्रन्थप्रयोजने उक्त्वा उपोद्घाताधिकार-सारनिष्कर्षाधिकार-प्रधानप्रतितन्त्राधिकार-अर्थपञ्चकाधिकार-परदेवतापारमार्थ्याधिकार-तत्त्वत्रयचिन्ताधिकार-मुमुक्षुत्वाधिकार-अधिकारविभागाधिकार-उपायविभागाधिकार-प्रपत्तियोग्याधिकार-परिवारविभागाधिकार-पुरुषार्थाधिकार-शास्त्रीयनियमाधिकार-निष्कृत्याधिकार-छिद्रोपायशोधनाद्यधिकाराणां संग्रहः।

No. 5. अनुक्रमणिका. Substance, country-made paper, $7 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 44. Lines, 7 on a page. Extent, 608 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1734. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ । गं । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्या-ऋषिदैवतछन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् ॥ इत्यादि ।

End. ऋग्वेदे पारायणपाठे शाकल्ये शैशिरीयके नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥

Colophon. इति कात्यायनप्रोक्तानुक्रमणिका समाप्ता ॥ * ॥ शुभमस्तु शाके १७३४ अङ्गिरोनामसम्वत्सरे वसन्तऋतौ अधिकवैशाखमासे कृष्णपक्षे पञ्चम्यां तिथौ भृगुवासरे पूर्वाषाढनक्षत्रे मिथुनस्थे देवगुरौ इदं पुस्तकं समाप्तम् ॥

Digitized by Google

विषयः । ऋग्वेदीयशाकलशाखाया ऋषिदैवतच्छन्दसां निर्णयः ।

No. 6. अन्वयशिक्षा. By रामकृष्णशर्म्मा. Substance, palm-leaf, 12 × 1½ inches. Folia, 10. Lines, 3 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mānpāsā, District Bākharganja, Paṇḍita Jagaccandra Tarkālaṇkāra. Appearance, old. Incorrect.

Beginning. नमः शिवाय ।

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं बुद्ध्वा सतां मयकृता ।
ऋग्वेदीयशिक्षायाः श्रीरामकृष्णशर्म्मणा ॥
ह्रस्वो दीर्घश्च सन्ध्याया बिन्दुसर्गौ च कारिका । (?)
एवं ... मेधया ज्ञेया पञ्चाशद्वर्णमालिका ॥ इत्यादि ।

End. साधूक्तिर्द्विविधा पद्यमयी गद्यमयीति च ।
छन्दसा ग्रथितं पद्यं गद्यन्तु पदराजिना ॥

Colophon. इत्यन्वयशिक्षा समाप्ता ॥

विषयः । अत्र प्रथमं स्वरनिरूपणम् । ततो वाक्यान्वयरीत्यादिः गद्यपद्यनिरूपणञ्चेति ।

No. 7. अमरकोषटीका. By रत्नेश्वरः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 84. Lines, 8 on a page. Extent, 2,000, çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihāzār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkāra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणाधिपतये ॥ ॐ नमो विष्णवे ॥

भवानीचरणाम्भोजं नत्वा गुरुपदं ततः ।
टीकाममरकोषस्य वक्ति रत्नेश्वरः सुधीः ॥
पण्डितैर्ज्ञायते सर्व्वं तदर्थं न च मे श्रमः ।
नानातन्त्रं समालोक्य बालकार्थो ममोद्यमः ॥

अथ ग्रन्थारम्भे शिष्टाचारपरिप्राप्ततयाशेषविघ्नविनाशायाभिमतदेवतानम-स्कारकीर्त्तनेन परोपदेशेन च पुण्यमर्ज्जयन् ग्रन्थकृदाह यस्येति । अमरं पर्य्यन्तं व्याख्या इत्यक्षयो विष्णुः हे धीराः स विष्णुः सेव्यतां । अन्येषु धीरा इत्यत्र च प्रविश्य व्याख्यायते । यस्य अगाधस्य विष्णोर्लोकपालनादयो गुणा अनघा निष्पापा निर्मला इति यावत् । ज्ञानं ददातीति ज्ञानदा सरस्वती

Digitized by Google

तथा चिचिरस्य यद्वा भ्रामद्वा धरन्ती दुर्लक्ष्मीः भ्रामरे तथा चिचिरस्य वा चित्भुरपि तथा विष्णोः चामरभायित्वात् तत्पत्राकारत्वावस्थितिः ॥ इत्यादि ।

End. बीजस्य कोषः पद्मं बीजकोषः कोषोऽस्त्री ...... पात्रे इति मेदिनी । शिवये इम् वरवे वाऊलकादटेन वरं दलानां दीप्तिं चटति इत्यपि सन्ध्यायां वराटः । (?) इयं पद्मबीजाधारे । पद्मबीज इति केचित् ॥ इह काण्डे यदुक्तं तत् श्लोकेन संहरति उक्तमिति । तत्र स्वर्गवर्गः सप्तधा उक्तः पातालचतुर्थी शब्दादीत्यादिशब्देन रूपरसादीनां ग्रहणं रसादि उक्त-मिति तत्र स्वःशब्दं देवादि असुरादि च व्योमशब्दं मेघादि नक्षत्रादि च दिक्शब्दं दिग्गजादि कालशब्दं दिनपक्षादि धी (?) शब्दं विचारादि शब्देन रूपरसादिगन्धादिक ...... धर्मोनिन्दादि च नाट्यभुकुंसादि-पातालशब्दं ... ...

Colophon. इति श्रीवन्द्यघटीय-श्रीरमानाथशर्म्मात्मज-श्रीरमेश्वरशर्म्मविरचितामरकोष-टीका समाप्ता ॥

अत्र यल्लिखितं भ्रान्त्या चाज्ञानाल्लिखितञ्च यत् ।
तत्सर्व्वं पण्डितैः शोध्यं प्रार्थना प्राञ्जलिर्मम ॥
यो मत्कृतिं समालोक्य स्वपौरुषसमीक्षया ।
सन्दर्भाच्छादनं कुर्व्वन् सुकृतं तस्य नश्यतु ॥
नत्वा नारायणं देवं भवानीचरणान्ततः ।
गुरुपादं नमस्कृत्य चक्रे टीकेयमुत्तमा ॥
यत्नेन लिखिता पुस्ती खलेन नीयते यदि ।
पिता वै गर्द्दभस्तस्य माता च शूकरी भवेत् ॥
श्रीहरिः शरणं शुभ्रा ॥

विषयः । अमरसिंहकृतस्य कोषस्य व्याख्यानम् ।

No. 8. अवयवटीका . By गदाधरभट्टाचार्य्यः . Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches. Folia, 46. Lines, 9 on a page. Extent, 2,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍār grāma Kurān, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीहरिः । काशिकेऽनुकूला भव । अनुमानं निरूप्य न्यायतदवयवनिरूपणं प्रतिजानीते । बूते नवेति निरूपणमनुमानं परार्थं विचारदशायां मध्यस्थस्य विवादविषयसाध्यनिश्चयरूपप्रयोजनसाधनं न्यायसाध्यं न्याय प्रयोज्यमित्यर्थः वादिप्रयुक्तन्यायजन्यशाब्दबोधेन मध्यस्थस्य लिङ्गपरामर्शरूपानुमानजननादिति भावः । ज्ञायमानलिङ्गस्यानुमानत्वे विशेषणस्य परामर्शस्य न्यायाधीनत्वेन तद्विशिष्टस्य तथात्वमित्यवधेयम् । अथवा अनुमानमनुमितिः परार्थं मध्यस्थस्य साध्यसंशयनिवृत्तिरूपप्रयोजनसाधनं परः प्रतिवादी वादी निवृत्तिर्यस्मात् तादृशमिति वा । एतेन निरूपणप्रयोजनमुपदर्शितम् । इत्यादि ॥

End. एतन्मतं दूषयति बीचयापीति । अयमाशयः महानसत्वादिनोपलक्षितेष्वधिकरणेषु साध्यवत्त्वप्रतीतावपि धूमवत्त्वावच्छेदेन वह्निमत्त्वाप्रत्ययात् तत्तद्रूपसामानाधिकरण्येनैवाधिकरणेषु साध्याभावावगाहित्वात् व्यभिचारबुद्धौ बाधकाभावस्यावश्यकत्वात्ततो व्याप्तिप्रत्ययार्थमेव व्याप्तिं प्रतीच्छारूपा बोधा । द्विवच-यत्पदसमभिव्याहारस्थले तत्पदार्थांशे विधेयबोधकपदस्य यत्पदार्थविधेयत्वापकतावच्छिन्नसार्थकत्वव्याप्त्या निरूढत्वात् व्याप्तिबोधानुपपत्तेः धूमव ... ... अधिकरणानामेव यत्र बुद्धिस्थता तत्र तत्र यो यो धूमवान् स वह्निमानिति प्रयोगस्यापि प्रामाण्यापत्तेः तादृशयत्तत्पदार्थेषु सर्वेषु वह्निमत्त्व धूमवत्त्व-बोधात् वह्निधूमशून्याधिकरणस्याबुद्धिस्थत्वेन तदर्थविरहादिति ॥ ० ॥

Colophon. श्रीकाली जयतितरां । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । तत्त्वचिन्तामणीयानुमानखण्डान्तर्गतस्य अवयवग्रन्थस्य शिरोमणिकृतदीधित्याख्यटीकायाः व्याख्यानम् ।

No. 9. अष्टोत्तरसहस्रमहावाक्यरत्नावली. By रामचन्द्रेन्द्रः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 42. Lines, 8 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuyā Mahārāja's Library. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीमद्विद्याधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचन्द्राय नमः ।
ईशाद्युपनिषत्प्रोक्तमहावाक्यकलेवरम् ।
चित्कलेवरकैवल्यं रामचन्द्रपदं भजे ॥
विद्याधिष्ठानसन्न्यासवासुदेवेन्द्रमूर्तये ।

Digitized by Google

श्रीदेशिकस्वरूपाय परस्मै ब्रह्मणे नमः ।
नत्वा श्रीदेशिकं ब्रह्म × × निरूच्यताम् ।
महावाक्यरत्नराजिकिरणावलिरीर्य्यते ॥ इत्यादि ।

End. पञ्चभूतमहावाक्यपञ्चो वै देहमस्तकः ।
एवंविध्यादिदेहात्ममहावाक्यकलेवरः ॥
वस्तुतो निर्व्विशेषात्मा चिदात्मारायणोऽक्षरम् ।
यन्महावाक्यसिद्धान्तमुक्तचित्तैकगोचरम् ॥
वासुदेवेन्द्रसंज्ञं तं नौमि नारायणं महः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीवासुदेवेन्द्रसरस्वतीचरणकमलमक-रन्दलुब्धालि-रामचन्द्रेन्द्रयतिविरचिताष्टोत्तरशतोपनिषत्सारसंग्रहभूताष्टोत्तर-शतमहावाक्यरत्नावली परिपूर्णा । ॐ तत्सत् ॥

विषय । अत्र प्रथमं सृष्ट्यादिक्रमेण वेदविभागनिरूपणं तेषां शाखाप्रशाखाकीर्त्तनञ्च । ततो महावाक्यरत्नावल्यधिकारिनिरूपणं, अष्टोत्तरशतोपनिषदां शाखाभेदनिरूपणं, ईशाद्यष्टोत्तर-शतोपनिषदां सारसंग्रहश्चेति ।

No. 10. असाधारणसिद्धान्तरहस्यम्. By मथुरानाथतर्कवागीशः. Substance, country-made paper, 16½ × 3½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍār grāma Kurān, Paṇḍita Ambikā Caraṇa Vidyasāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदक्षिणकालिका स्फुरतु मम चित्ते ॥ सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वादित्यादेः स्वमते साधारणत्वात् तथातिव्याप्तिप्रदर्शनासङ्गतेराह सम्प्रदायेति । तन्मते निश्चितसाध्यतदभाववद्वृत्तेरेव साधारणतया उक्तहेत्वोरनुपसंहार्य्यत्वा-साधारणत्वद्वयायामसम्भवत्वमेवेति भावः । ननु नविकारमते वास्तवसाध्या-भाववद्वृत्तिरेव साधारण इत्येव कुतोऽवधारितमित्यत आह अतएवेति स्वमते तस्य लक्ष्यत्वादेवेत्यर्थः । अपि सिद्धान्तग्रन्थे निश्चितसाध्यवत्तदन्य-वृत्तित्वमित्यत्र तत्पदस्य प्रक्रान्तनिश्चितसाध्यवत्परामर्शकत्वे साध्यसंशय-विषयीभूतपक्षे सपक्षे च वर्त्तमानहेतावतिप्रसङ्ग इत्यतस्तस्य साध्यवन्मात्र-परतां स्पष्टयितुं व्याचष्टे निश्चित इति । इत्यादि ।

End. तथाच प्रतिहेतुपरामर्शेऽप्रामाण्यज्ञानमिति पर्य्यवसितार्थः । एतेनाप्रामाण्य-ज्ञानस्यानुमितिविरोधिव्याप्यवत्ताज्ञानसत्त्वेऽकिञ्चित्करता व्याप्यवत्ता-

Digitized by Google

परामर्शप्रतिबन्धात् दुर्बलता चेत्यपास्तमितिरिति परास्तं अप्रामाण्यज्ञानेऽव्याप्य-
वृत्तेर्धर्मिताबच्छेदकानवच्छेदकानवच्छिन्न इव चैत्रो भावात् नच व्याप्ति-
निश्चयाप्रतिबध्यतया विरोधिनिश्चयोत्पत्तौ कारणीभूततत्त्वमवधाने प्रकृतपक्षधानु-
मितिसम्भवात् ।

Colophon. ॐ काली जयति । इत्यसाधारणसिद्धान्तरहस्यम् ।
श्रीकालीचरणाम्भोजे धर्म्मकामार्थमुक्तिदे ।
मनो धावतु मे नित्यं द्विरेफ इव पङ्कजे ॥

विषयः । तत्त्वचिन्तामणौ अनुमानखण्डान्तर्गतासाधारणग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 11. आख्यातवादविवरणम्. Substance, country-made paper, 18 x 5 inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Vardhamāna, Kājoḍāgrāma, Post Office Aṇḍāl, Yatīndranātha Nâyek. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीकृष्णः शरणम् । नन्वाख्यातस्य यत्नार्थत्वं प्रतिपादकं विना कथ-
मवधारितमतमाह पचतीति । इत्यादि ।

End. संयोगानुकूलस्य व्यापारस्य तरोरपि सत्त्वात् त्यजति इव इत्यपि व्याहृत्यर्थः ।
गुणमतमाह तथेति घटं जानातीत्यत्रतेराह कश्चिदिति ॥ ० ॥

Colophon. इत्याख्यातवादविवरणं सम्पूर्णम् ॥ * ॥

विषयः । आख्यातवादाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ॥

No. 12. आख्यातव्याख्यानम्. By विश्वेश्वरतर्काचार्य्यः. Substance, palm-leaf, 17 x 1 inches. Folia, 101. Lines, 3 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Vidgā̃, Paṇḍita Içānacandra Smṛtipañcānana. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ परमदेवतायै नमः । द्विर्वचनम् । अधिकारसूत्रमिदं वक्ष्यमाणानां
संक्षेपाय कार्य्याकार्य्यनिमित्तानां यदुद्दीरणं सोऽधिकारः ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. अत्रस्यैव निमित्तमित्यनेन समवायलक्षणः सम्बन्धः प्रतिपादितः । अधि-कारमवेक्षया ह्यर्थनाहाच सपरम्परायाः इति ॥ * ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायविश्वेश्वरतर्काचार्य्यविरचिताख्यातवादव्याख्यानं समाप्तम् ॥

विषयः । कातन्त्रीयाख्यातपादस्य व्याख्यानम् ॥

No. 13. आचारोल्लासः. (परशुरामप्रकाशीयः) By खण्डेरायपण्डितः. Substance, country-made paper, 19 x 4 inches. Folia, 103. Lines, 7 on a page. Extent, 3,600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta Çyāmapukura, Bābu Nagendranātha Vasu. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

निर्य्यातनन्दनवनमध्यमितकुसुमावलीमधुप-
ध्वानाकर्षनिमीलिताक्षियुगलस्फारद्रुमज्ञाश्रभुः ।
श्रीविश्वनाथनगरी जयति त्रिलोक्यां
नारायणीति सुलभा किल यत्र मुक्तिः ।
तत्र श्रुतिस्मृतिपुराणविचारविज्ञो
धर्म्माधिकार्य्यथ महीपतिपण्डितोऽभूत् ॥
तस्मादभूत् श्रीमदनन्तपण्डितो
यः सर्व्वशास्त्राभिनिवेशमण्डितः ।
तस्यापि सूनुः किल कृष्णपण्डितः
काश्यां मे धर्म्मं सदि येन चण्डितम् । (?)
तदीयसूनुः सकलार्थवेत्ता
निरन्तराश्रोचितधर्म्मशास्त्रः ।
ततः स नारायणपण्डितोऽपि
समाहितस्तद्ग्रन्थमिमं विधातुम् ॥
तं धर्म्मशास्त्रार्थविचारनिष्ठं
पुत्रं कनिष्ठं हि गुणैर्गरिष्ठम् ।
श्रीनारायणपण्डितस्य तनयः श्रीनीलकण्ठानुजः
खण्डेराय इति श्रुतिस्मृतिपुराणानि समुद्धृत्य च ।
नत्वा देवमभीष्टदं स्वपितरौ विद्वज्जनप्रीतये
+ + कुरुते निबन्धमचिरात्पन्थार्थसाराश्रयम् ॥

Digitized by Google

मन्वाद्याश्च स्मृतीः सर्वाः पुराणान्यखिलानि च ।
नारायणं भारतञ्च विष्णुधर्मोत्तरं तथा ॥
ब्राह्मपुराणञ्च तथा भविष्यञ्च विशेषतः ।
वैखानसाद्यागमांश्च तथा शैवागमादिकान् ॥
मेधातिथिं कल्पतरुं कालादर्शं मिताक्षराम् ।
हेमाद्रिञ्च पराशरमाधवं स्मृतिचन्द्रिकाम् ॥
स्मृत्यर्थसारं मदनरत्नञ्च स्मृतिदर्पणम् ।
प्रयोगपारिजातञ्च तथा सिद्धान्तशेखरम् ॥
न्यायपाणिनिमीमांसा आगमाः परिशीलिताः ।
तथापि चाक्षिभ्रमाच्च चाञ्चल्याद्वा यत्नया ॥
नाम्ना हि परशुरामप्रकाश इति विश्रुतो ग्रन्थः ।
प्रकटयतु धर्मतत्त्वं तमसावृतमर्थतत्त्वमिव । इत्यादि ।

End. वामनं वह्निमध्येव दुःस्वप्नेषु सदा चरेत् ।
एवमन्योऽपि सप्तशतीजपादिविधिर्ज्ञेयः । अत्र दुःस्वप्नतारतम्येन मन्त्रभेदेन च व्यवस्था ज्ञेया । इति स्वप्नप्रकरणम् ।

Colophon. इति परशुरामप्रकाशे निद्रामयूखः । इति शाकद्वीपीय कुलावतंसद्योतित-मिश्रात्मजपण्डितमण्डलीमण्डनायमान—सार्वभौमवल्लभाची-रत्नाकरायपदवी-विराजमानमानोन्नत-श्रीमत्परशुराममिश्रकारिते वाराणसीस्थधर्माधिकारि-नारायणपण्डितात्मज-चक्षोराय-पण्डितविरचिते परशुरामप्रकाशे आचारोल्लासः समाप्तः ॥ * ॥

विषयः । आदौ प्रबोधमयूखः । तत्र आचारादिकथनम् । आचारनिरूपणम् । आचारप्रशंसा । प्रबोधकालनिरूपणम् । प्रातर्जप्यादिकथनम् । मङ्गलदर्शनादिनिरूपणञ्च । २ य मयूखे, चनिकाचरणे कालादिनियमः । मूत्रपुरीषत्यागविध्यादिः । शौचविधिः । गण्डूष-विध्यादिश्च । ३ ये स्नानमयूखे, दन्तकाष्ठप्रमाणकथनम् । निषिद्धदन्तकाष्ठादिकथनम् । दन्तधावनकालादिकथनम् । केशप्रसाधनादिकथनञ्च । ४ र्थे मयूखे, स्नानभेदादिकथनम् । स्नानमहिमकथनम् । प्रातःस्नानविधिः । नैमित्तिकस्नानादिविधिश्च । ५ मे वस्त्रमयूखे, परि-धेयवस्त्रादिकथनम् । परिधानविध्यादिकथनञ्च । ६ ष्ठे मयूखे, ऊर्द्ध्वपुण्ड्रप्रशंसादिः । तुलसी-काष्ठमालाधारणविध्यादिः । विभूतिमाहात्म्यकथनम् । भस्मधारणनिन्दादिकथनम् । विभूति-धारणाधिकारिकथनम् । रुद्राक्षधारणादिनियमश्च । ७ मे मयूखे, सन्ध्याकर्मप्रशंसादिकथनम् । सन्ध्याशब्दार्थकथनम् । सन्ध्यानुष्ठानविध्यादिः । प्राणायाममाहात्म्यादिकथनम् । मार्जनादि-

Digitized by Google

विधिः । अर्घ्यदानविध्यादिः । गायत्रीमहिमकथनम् । गायत्रीजपविध्यादिः । जपहोम-
प्रदेशादिकथनम् । जपमालालक्षणादिकथनम् । सन्ध्याक्रमकथनम् । सन्ध्याविधिनिषेधादिश्च ।
८ मे मयूखे, होमप्रशंसादिः । होमकालादिनिरूपणम् । होमविधिश्च । ९ मे मयूखे,
दानप्रशंसा । नित्यदानविध्यादिश्च । १० मे मयूखे, अभिवादनविधिः । प्रत्यभिवादन-
विध्यादिश्च । ११ शे मयूखे, वेदाभ्यासप्रशंसा । वेदाध्ययनविध्यादिः । विद्यादान-
फलम् । अनध्यायदिनादिनिरूपणञ्च । १२ शे मयूखे, कुशग्रहणकालादिकथनम् । कुश-
प्रतिनिधिकथनञ्च । १३ शे मयूखे, धनार्जनप्रशंसा । ब्राह्मणादीनां वृत्तिकथनम् । सत्त्वनु-
ष्ठानफलादिकथनञ्च । १४ शे मयूखे, माध्याह्निकस्नानादिविधिः । मृत्स्नानविधिश्च । १५ शे
मयूखे, ब्रह्मयज्ञप्रशंसादिः । तत्कालनियमादिः । तर्पणविधिश्च । १६ शे मयूखे, देवपूजा-
प्रशंसा । देवपूजाकालनिरूपणम् । अधिकारिनिरूपणम् । पूजास्थानादिनिरूपणम् । शाल-
ग्राममाहात्म्यादिकथनम् । शालग्रामलक्षणनिरूपणम् । दामोदरादीनां लक्षणनिरूपणम् । उप-
चारद्रव्यादिनिवेदनविधिः । पुष्पमाहात्म्यम् । चयनविध्यादिः । विष्णुपूजायां निषिद्धपुष्पादि-
कथनम् । पञ्चायतनक्रमकथनम् । पार्थिवपूजाविध्यादिः । गुरुपूजादिः । निर्माल्यादि-
धारणविधिः । देवार्चनाकरणे प्रायश्चित्तादिकथनञ्च । १७ शे मयूखे, पञ्चयज्ञप्रशंसामुखेन तदकरणे
दोषकीर्त्तनम् । वैश्वदेवविध्यादिः । नित्यश्राद्धविधिः । अन्नदानफलादिकथनञ्च । १८ शे मयूखे,
भोज्याभोज्यनिरूपणम् । भोजनकालादिकथनम् । भोजनोत्तरकर्म्मादिनिरूपणम् । ताम्बूल-
भक्षणविध्यादिश्च । १९ शे मयूखे, विश्रामनियमादिकथनम् । सायंसन्ध्याविध्यादिश्च । २० शे
मयूखे, निद्राविधिः । भार्य्यागमनविध्यादिः । स्वप्नानां शुभाशुभत्वकथनञ्च । २१ शे मयूखे,
श्राद्धस्वरूपकथनम् । श्राद्धाकरणे दोषकथनम् । अनुकल्पविधिश्च । २२ शे मयूखे, श्राद्धाधि-
कारिनिरूपणम् । २३ शे मयूखे, श्राद्धकालादिनिरूपणम् । षोडशश्राद्धकालादिनिरूपणम् ।
सपिण्डीकरणव्यवस्थादिः । वृद्धिश्राद्धव्यवस्थादिश्च । २४ शे मयूखे, श्राद्धयोग्यप्रदेशादिकथनम् ।
२५ शे मयूखे, श्राद्धार्थब्राह्मणपरीक्षा । शाकद्वीपिब्राह्मणानां शाकद्वीपस्य च निरूपणम् ।
शाकद्वीपिलोकानां स्वरूपकथनम् । तथा शाकद्वीपिब्राह्मणानां स्वरूपकथनम् । शाकद्वीपि-
ब्राह्मणानां उत्पत्तिकथनम् । श्राद्धीयब्राह्मणनिमन्त्रणविध्यादिश्च । २६ शे मयूखे, श्राद्ध-
पाकार्थमन्त्रादिकथनम् । श्राद्धयोग्यधान्यादिनिरूपणम् । श्राद्धविहितभोजनपात्रादिनिरूपणञ्च ।
२७ शे मयूखे, श्राद्धपरिभाषा । २८ शे मयूखे, अग्नौकरणहोमविध्यादिः । श्राद्धभोजन-
कालादिनिरूपणम् । विकिरविध्यादिः । पिण्डप्रमाणादिकथनम् । पिण्डदानविध्यादिश्च ।
२९ शे मयूखे, वैश्वदेवश्राद्धशेषभोजनविध्यादिः । ३० शे मयूखे, श्राद्धान्ततर्पणविध्यादिः ।
पार्व्वणश्राद्धानुक्रमश्चेति ।

Digitized by Google

No. 14. आचार्य्यानुमानटिप्पणी. By गदाधरभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office, Khaḍār, grāma Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीकालीचरणाम्भोज हृदि तिष्ठ सदा मम ।
उपलक्षणस्यैव परिचायकत्वेन प्रसिद्धतया परिचायकत्वाप्रतिक्षेपेण स्थिर-मेव विशेषकमिति विशेषणत्वापत्तमो मूलेऽसङ्गतः । न च परिचायकत्व-प्रतिक्षेपपर एवायं ग्रन्थः । वह्निमत्त्वेन्द्रियसंयोगपरिचायकत्वाभिधानस्यासङ्गते-रत उपलक्षणविशेषणसाधारणपरिचायकत्वपरतां प्रकृतेदर्शयति परिचाय-कत्वमिति । इत्यादि ।

End. अयमाशयः तत्तत्पक्षतावच्छेदकावच्छिन्नविशेष्यकसाध्याद्यनुमितित्व-रूपविशेषकार्य्यकारणतावच्छेदकगर्भे वह्न्यनुमितित्वादिनिवेशादेवोपपत्तेस्तद-वच्छिन्नं प्रति हेतुत्वान्तरस्य निर्युक्तिकत्वात् गुणादिसाधारणानुमितित्वावच्छिन्नं प्रति मनस्त्वेन कारणताकल्पनात् तत एवानुमितेः सकारणकत्वनिर्वाहे अनुमितित्वावच्छिन्नं प्रति ज्ञानत्वादिना हेतुत्वमपि निर्युक्तिकमित्यत्राप्य-बीजमत्र बोध्यम् ।

Colophon. इति आचार्य्यानुमानगदाधरीयटिप्पणी समाप्ता । श्रीकाली मम चेतसि स्फुरतु । श्रीरामः ।

विषयः । तत्त्वचिन्तामणिदीधितेरनुमानखण्डीयानुमितिग्रन्थस्य आचार्य्यानुमानांशस्य व्याख्येयम् ।

No. 15. आत्ममन्दिरस्तोत्रम्. By यामुनाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
ॐ स्वादयन्निह सर्व्वेषां × × × × सुदुर्ग्रहम् ।
स्तोत्रयामास योगीन्द्रस्तं वन्दे यामुनाह्वयम् ।

Digitized by Google

नमो नमो यामुनाय यामुनाय नमो नमः ।
नमो नमो यामुनाय यामुनाय नमो नमः ॥
नमो यामुनपादाब्जरेणुभिः पावितात्मने ।
विदिताखिलवेद्याय गुरवे विदितात्मने ॥
+ + + + × +
नमो नमो मधुजिदङ्घ्रिसरोजतत्त्व-
ज्ञानानुरागमहिमातिशयान्तसीम्ने ।
नाथाय नाथमुनये + + + + + +
नित्यं यदि + चरणौ शरणं मदीयम् ॥
भूयो नमः परिमिताच्युतभक्तितत्त्व-
ज्ञानामृताब्धिपरिवाहशुभैर्वचोभिः ।
लोकेऽवतीर्णपरमार्थसमग्रभक्ति
+ + + नाथमुनये यमिनां वराय ॥ इत्यादि

End. अनु प्रपन्नः सकृदेव नाथ
तवाहमस्मीति च याचमानः ।
तवानुकम्प्यः स्मरतः प्रतिज्ञां
मदेकवर्ज्जं किमिदं व्रतं ते ॥
(?) अकृत्रिमत् त्वच्चरणारविन्द
प्रेमप्रकर्षावधिमात्मवन्तम् ।
पितामहं नाथमुनिं विलोक्य
प्रसीद मद्वृत्तमचिन्तयित्वा ॥
यत्पादाम्भोरुहध्यानविध्वस्ताशेषकल्मषः ।
वस्तुतामुपयातोऽहं यामुनेयं नमामि तम् ॥

Colophon. इति श्रीयामुनाचार्य्यविरचितायां (?) आत्मनन्दिरस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । यामुनाचार्य्यस्य स्तुतिः ।

No. 16. आनन्दलहरीटीका. By रामभद्रचूडामणिः. Substance, country-made paper, 19 × 3½ inches. Folia, 25. Lines, 6 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Khānākul Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Bramhanārāyaṇa Vidyālaṇkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. नत्वा श्रीरामपितरौ रामशङ्करसंज्ञकौ ।
आनन्दलहरीव्याख्या तन्यते रामसूनुना ॥
अद्वैतवस्तुः कृतिनो ... ... व्याख्या कृताऽन्या बहुधा पुरा या ।
दोषैरमुष्योज्झितवैभिरेषा स्पृशन्त्विमां मे रघुनाथ धीराः ॥
तत्र श्रीरपरम्परापरिप्राप्ततयाद्वैतवादविशुद्धः शङ्कर इव श्रीशङ्कराचार्यैः शिव इति मङ्गलप्रतिपादकं निर्दिशन् स्वेष्टदेवं श्रीरामचन्द्रं स्तोतुमारभमाणः परमात्मनश्चात्मतिपुण्यवतां स्वर्गादीनामेवाराध्यतया चाकृतपुण्यः सन् किं स्तोमीत्याह शिव इत्यादि — शिवशब्दोऽत्र श्रीरामपरः नित्ये परे ब्रह्मणि शिवे इत्यध्यात्मरामायणात् सर्वदेवात्मकः शिवः ॐ तत्सत् इत्येतद्रामचन्द्रस्य नामाष्टोत्तरं शतमिति पद्मपुराणाच्च ... ...
... ...
देवो दीप्तिमान् पुरुषश्चेज्जीवरूपश्चेद् यदि शक्तियुक्तो भवति तदा खलु निश्चितं स्पन्दितुमपि न कुशलः न समर्थः शिरश्चालनमेवास्तु तत्र ...
... ... अतो हे हरिहरविरिञ्च्यादिभिरप्याराध्य विष्णुशिवब्रह्मेन्द्रप्रभृतिभिरप्याराधनीय सकलकार्यनिर्वाहाय प्रार्थनीय ... ... त्वं चराचरात्मकारोऽसीति चकारः स्यात् परं ब्रह्मेति योगाकारलक्षणं त्वां प्रणन्तुं प्रकृष्टेन भक्तिश्रद्धादिना नमस्कर्तुं स्तोतुं वा ... ... अकृतपुण्यः नास्ति कृतपुण्यं यस्य स जनस्तथा च कृतपुण्याभावत्वात् अतः अथवा न कृतं पुण्यं येन सः ... ... कथं प्रभवति समर्थो भवति । इत्यादि ।

End. अथ भक्त्या पुनरप्याह कठिने इत्यादि — हे सीतापते यद्यपि त्वं यथा आदेशि किरातकन्यकाभिः सम्यग्दीप्तिमत्किरातबालाभिर्युतेऽपि चित्त निश्चितं तत्र विन्ध्यगिरौ विन्ध्यपर्यन्ते तपश्च तदूर्ध्वां विना तासां तत्पर्वतस्य च प्रकाशत्वाभावात् । न च कथं चित्रकूटादिं विहाय विन्ध्योपादानमिति वाच्यं तत्कथाया निवासस्थलत्वं चन्द्राद्रि कृतपुण्याद्रि विष्णुभक्ताद्रि पार्श्वतीति विन्ध्याचलनिवासिनीत्याहेति ध्येयम् । तथा मम मानसे कठिने काठिन्येऽपि निर्जितशारदारविन्दौ चरणावतिकोमलावपि तव चरणौ निधत्स्व निधापयेत्यर्थः ॥ १०५ ॥ (अतःपरं खण्डितम्)

विषयः । शङ्कराचार्यकृतानन्दलहरीस्तोत्रस्य श्रीरामचन्द्रपक्षे व्याख्यानम् ।

Digitized by Google

No. 17. आनन्दलहरीटीका. (हरिभक्तिसुधोदया) By हरिनारायणः. Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 37. Lines, 12 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkāra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ।

हरिनारायणः श्रीमान् विश्वामित्रकुलोद्भवः ।
तनोत्यानन्दलहरीहरिभक्तिसुधोदयाम् ॥

अथ खलु दुस्तरदुःखसंघातघोरतरसंसारसागरान्तर्दाममोहसन्तानप्रवण-वडवानलज्वालाजालाकवलनविकलान् सकललोकानालोक्यात्मतत्त्वज्ञानविहीनजगदुपादानकारण-परदेवतासमाराधनोपाय-मन्त्रयन्त्रध्यानावधानप्रसन्नान्तःकरणो भगवान् शङ्कराचार्य्यो विद्यार्य्यानिरहस्यतन्त्राण्यनेकशो जन्ममरणाद्यनेकक्लेशरूपामङ्गलरहितां मन्त्रयन्त्रध्यानार्चनभजनप्रकारं प्रकाशयन् भवानीस्तुतिमारभते । शिव इत्यादि । शिवः शक्त्येति शिवोऽविद्या तत्कार्य्योपार्जितजन्ममरणाद्यनेकक्लेशरूपा मङ्गलरहितत्वात् कल्याणरूपः सदाशिवः केवलनिर्गुणं ब्रह्म वा शक्त्या कर्त्तुमकर्त्तुमन्यथा कर्त्तुं शक्त्या त्रिगुणात्मिकया अघटनघटनपटीयस्या प्रकृत्या यदि युक्तः परिष्वक्तो भवति तदा प्रभवितुं प्रभुतां विधातुं शक्तः समर्थो भवति । तथाचेच्छाज्ञानक्रियात्मकशक्तिसम्बन्धादेव गुणातीतस्यापीश्वरत्वात् सृष्ट्यादिकार्य्ये प्रवृत्तिरिति भावः । इत्यादि ॥

End. प्रकारान्तरेणापि पुनस्तद्व्याजमाह पवित्रीकर्त्तुमिति ।

पवित्रीकर्त्तुं नः पशुपतिपराधीनहृदये
दयामित्रैर्नेत्रैररुणधवलश्यामरुचिभिः ।
नदः शोणो गङ्गा तपनतनयेति ध्रुवमयं
त्रयाणां तीर्थानामुपनयसि सम्भेदमनघे ॥

हे पशुपतिपराधीनहृदये महादेवायत्तचित्ते अनघे निष्पापे ध्रुवं निश्चितं नोऽस्मान् पवित्रीकर्त्तुं अरुणधवलश्यामरुचिभी रक्तशुक्लकृष्णकान्तिभिर्नेत्रैः शोणो नदः गङ्गा शुक्ला तपनतनया कालिन्दी च कृष्णा इत्येतन्नामकानां त्रयाणां तीर्थानां अयं सम्भेदं सङ्गमं उपनयसि प्रापयसि कीदृशैर्नेत्रैर्दयामित्रैर्दयैव मित्रं येषां तैः ... ...
विष्णुपक्षेऽपि अघे इति सम्बोधनं पशुपतिपराधीनहृदिति गङ्गाविशेषणं

Digitized by Google

अथवा पशुपतिपराधीनहृदये इति सम्बुद्धिरेव मङ्गलविशेषणं इदं कामं ददातीति ददः कल्पकं कल्पकवैभवात् नतृपादकं वा करोतीति इदया यमुना अथवे स्थाने पूर्व्वमग्निमित्तसप्तमी वा अथवे निष्पापे जने दयामिनेरिति वाच्यश्च शेषं समानमिति ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्)

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृताया आनन्दलहर्य्याः शक्तिपक्षे विष्णुपक्षे च व्याख्यानम् ।

No. 18. आनन्दलहरीटीका . By श्रीकान्तभट्टः. Substance, country-made paper, 8 × 3½ inches. Folia, 63. Lines, 11–14 on a page. Extent, 1,520 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1851. Place of deposit, Benares city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ।
कमलकमलनेत्रा पूर्णशीतांशुवक्त्रा
दनुजमनुजदेवैर्वन्दिता सिद्धसंघैः ।
उदितनरवितेजोमण्डलारक्तकान्ति-
र्दिशतु सकलसिद्धिं सुन्दरी साधकेभ्यः ॥
श्रीरामजीगुरुपदाम्बुजभक्तिपूतः
श्रीकान्तभट्टकरुणागमलब्धविद्यः ।
शङ्कादरेण गुरुणोदितशास्त्रपूर्वां
टीकां करोति विबुधः कविराजशर्म्मा ॥ इत्यादि ।

End. हे वाचां जननि वाचां मातर्मदीयाभि र्वाग्भि र्मम वाग्भिरुक्तैव स्तुतिः ।
यतस्त्वं वाचां जननी मम कृतस्तावदभिमानः ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीकान्तभट्टविरचितं सौन्दर्य्यलहरीटिप्पनं सम्पूर्णम् ॥ सम्वत् १८५१ ॥

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहर्य्या व्याख्यानम् ।

No. 19. आपस्तम्बसूत्रे गृह्यप्रश्नः . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 756 Sūtras. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Benaras city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। अथ कर्म्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते उदगयन-पूर्व-पक्षाहः-पुण्याहेषु कार्य्याणि यज्ञोपवीतिना प्रदक्षिणम्। पुरस्तादुदग्वोपक्रमः तथापवर्गः। इत्यादि।

End. सुहृदः समवेतास्मन्त्रवतः॥ यथाभिर्गायो गृह्यन्ते। येन जुहोति तदग्नौ प्रतितप्य। अथ कर्म्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते। इत्यादि॥

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रे गृह्यप्रश्नः समाप्तः॥ * ॥

विषयः। कृष्णयजुर्वेदीयानां गृह्यकर्मकथनम्।

No. 20. **आयप्रकरणम्.** Substance, country-made paper, 7 × 2½ inches. Folia, 4. Lines, 9 on a page. Extent, 80 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। आयप्रकरणम्। दैर्घ्येण विस्तारं गुणयित्वा वसुभि-र्भाजयित्वा शेषं आयः स्यात्। अष्टौ आयाः।
ध्वजधूमोऽथ सिंहः श्वा वृषभश्च खरो गजः।
ध्वांक्षश्चैव क्रमोद्भूते रायाद्यक्षसुराद्गतम्॥
एतत् फलमुक्तं गर्गेण॥ इत्यादि।

End. सेव्यसेवकयोश्चैव गृह-तत्स्वामिनोरपि।
परस्परं मिथश्चैव एकनाडी प्रशस्यते॥ इति।

Colophon. अतःपरं खण्डितम्।

विषयः। ज्योतिषोक्तायभावायवचनसंग्रहः॥

No. 21. **आह्निककारिका.** Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 8. Lines, 13 on a page. Extent, 208 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares city, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय चिन्तयेदात्मनो हितम्।
गुरुं विष्णुं नमस्कृत्य मातापित्रोस्तथैव च॥

Digitized by Google

चक्रं गच्छति तिग्मांशा यथाधिगत एव यः । (?)
जपेत संयतः स्थित्वा समस्तामपि तां निशाम् ॥ इत्यादि ॥

End. मयादेवं समाराध्य वैष्णवकवचं जपेत् ।
सर्वान् कामानवाप्नोति गणेशस्य प्रसादतः ॥

Colophon. इति शौनकीयगृह्यकल्पः ॥ * ॥

विषयः । सूर्योदयमारभ्य चक्रं यावत् विप्राणां नित्यकर्मकथनम् ।

No. 22. उत्पलारण्यमाहात्म्यम् . (ब्रह्मसंहितान्तर्गतम्) . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 20. Lines, 18 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sᴍ. 1933. Place of deposit, Hātuā Mahārājā's Library. Appearance, new, Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ।
श्रीगङ्गाभागीरथ्यै नमः ।
कृष्णं कृष्णाग्रजं राधां रुक्मिणीं रुक्मिणीपतिम् ।
वन्दे यशोदां गोपींश्च वन्दे वृन्दां निरन्तरम् ॥
व्यासं वैयासकिं सूतं शौनकादीन् मुनीश्वरान् ।
गिरिजां गिरिजाकान्तं प्रणमामि सदैव हि ॥
मुनय ऊचुः ।
क्षेत्राणां नवानां यन्माहात्म्यं गदितं त्वया ।
कृतसर्गोत्पलारण्यमाधिक्येन निरूपितम् ॥
यतो येन निदानेन तत् प्रशस्तमभूद् यतः ।
तन्नः कथय सर्वेश श्रद्धया समुपस्थितान् ॥
कथामृतं नैव वयं त्वन्मुखाम्भोजनिःसृतम् ।
कदापि न वितृप्यामः पिबन्तोऽपि मुहुर्मुहुः ॥
सूत उवाच ।
सावधेयध्वं तत्सर्वं यन्मां पृच्छथ सत्तमाः ।
वच्मि युष्मत्सन्देहानुमाप्रज्ञानुसारतः ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End.

न चोत्सहामो माहात्म्यं भवान्यै भूतनायकः ।
अवर्णयद् यथेदानीं तद्यूयं श्रोतुमर्हथ ॥
यः करोत्यूर्जितां बुद्धिं हृदयस्थः सदा मम ।
तस्मै कृष्णाय महते नमः कारुण्यवार्द्धये ॥
या इमाः कथिता रम्याः कथाः श्वेतस्य वेधसः ।
सदैव देवदेवेशस्ताभिः कृष्णः प्रसीदतु ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये पार्वतीश्वरसंवादे भवान्याः पञ्चमूर्त्तिकथनं नामैकविंशोऽध्यायः । ॐ तत्सत् । शुभम् । संवत् । १९२२ ।

विषयः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मस्तुतिर्नाम प्रथमोऽध्यायः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये द्वितीयोऽध्यायः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मयज्ञवर्णनं नाम तृतीयोऽध्यायः । इति श्रीब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये वर्हिष्मतीवर्णनं नाम चतुर्थोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावतरणं नाम पञ्चमोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तक्षेत्रमाहात्म्यं नाम षष्ठोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तमहिमा नाम सप्तमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तक्षेत्रयात्रावर्णनं नामाष्टमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये ब्रह्मावर्त्तक्षेत्रयात्रादिफलकथनं नाम नवमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये स्नानतीर्थवर्णनं नाम दशमोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये कपिलेश्वरवर्णनं नामैकादशोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये सीतातीर्थवर्णनं नाम द्वादशोऽध्यायः । इति ब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये चक्रतीर्थकथनं नाम त्रयोदशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये ध्रुवक्षेत्रमाहात्म्यकथनं नाम चतुर्दशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये शुक्रतीर्थमाहात्म्यकथनं नाम पञ्चदशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये रामतीर्थवर्णनं नाम षोडशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये दशाश्वमेधतीर्थमाहात्म्यं नाम सप्तदशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये गोघाटतीर्थमाहात्म्यं नामाष्टादशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये अष्टतीर्थयात्राविधिः नामैकोनविंशोऽध्यायः । इति ब्र० सं० उत्पलारण्यमाहात्म्ये अष्टतीर्थयात्राकथनं नाम विंशोऽध्यायः । इति श्रीब्रह्मसंहितायामुत्पलारण्यमाहात्म्ये पार्वतीश्वरसंवादे भवान्याः पञ्चमूर्त्तिकथनं नामैकविंशोऽध्यायः ॥

Digitized by Google

No. 23. उपसर्गवृत्तिः. By भरतसेनः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dhātrigrāma, District Bardhamāna, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीहरिः शरणम् ।

पार्वतीशङ्करौ नत्वा बालानामुपकारिका ।

भरतेनोपसर्गाणां वृत्तिः स्वल्पा विधीयते ॥ इत्यादि ॥

End. प्रसिद्धा गदिता चार्थाः शेषा ज्ञेयाः प्रयोगतः ।

Colophon. इति वैद्य-श्रीगौराङ्गमल्लिकात्मज-श्रीभरतसेनविरचितोपसर्गवृत्तिः समाप्ता ॥०॥

विषयः । प्रपराद्युपसर्गाणामर्थादिनिरूपणम् ।

No. 24. उपासनविनोदः. Substance, country-made paper, 12½ × 5 inches. Folia, 17. Lines, 13 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ।

नत्वा रामं परं ब्रह्म सच्चिदानन्दविग्रहम् ।

उपासनविनोदोऽयं क्रियते ज्ञानसिद्धये ॥

इह खलु प्रथमं तावत् स्वाध्यायोऽध्येतव्य इत्यध्ययनशब्दवाच्यवेदाक्षरराशि-ग्रहणं विधीयते । तत्राध्ययनं किंरूपं कथञ्च कर्त्तव्यमित्यपेक्षायां अष्टवर्षं ब्राह्मणमुपनीतमध्यापयेत् ।

श्रावण्यां प्रौष्ठपद्यां वा उपाकृत्य यथाविधि ।

युक्तश्छन्दांस्यधीयीत मासान् विप्रोऽर्द्धपञ्चमान् ॥

इत्यादि व्रतनियमविशेषोपदेशै ... ... विधीयन्ते । इत्यादि ॥

End. अतो जन्मादिवाक्ये च जगत्कर्तृत्वोपादानत्वयोर्ब्रह्मलक्षणतया विवक्षितत्वात् लक्षणस्य ब्रह्मपदार्थस्य दुरपह्नवमेवेति । तन्न्यायेन ब्रह्मशब्दस्य मुख्यार्थः सिद्धः । उक्तञ्च भारते ।

वेदे भूरिप्रयोगाच्च मुख्ययोगाच्च शार्ङ्गिणि ।

तस्मिन्नेव ब्रह्मशब्दो मुख्यार्थेन महामुने ॥

यस्मिन् प्रयुज्यमाने तु गुणयोगः सुपुष्कलः ।
तमेव मुख्यवृत्त्योऽयमन्यत्रेत्युपचारतः ॥ इति ।
ब्रह्मशब्दस्य परमात्मन्येव मुख्यवृत्तिर्नान्यत्रेति ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्)

विषयः। अथ प्रथमं भक्तिस्वरूपनिरूपणम् । ततः श्रीरामोपासनाप्रकरणम् । सविशेष-ब्रह्मनिरूपणम् । अद्वैतनिरूपणञ्च ॥

No. 25. ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् . By भगवान् शौनकः . Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 51. Lines, 7 on a page. Extent, 710 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares city, Paṇḍita Vāmanācāryya Çāstrī. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । हरिः ॐ ।
परापरे ब्रह्मणि यं चराचरैर्वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।
तं पद्मगर्भं परमं सादिदेवं प्रणम्यर्षी लक्षणमाह शौनकः ॥
माण्डूकेयः संहितां वायुमाह तथाकाशं चाह माक्षव्य एव ।
समानतामभिहाम्बरे च मन्नामस्थो विपरिहारं तदाह ॥ इत्यादि ।

End. अथोष्म उष्मणो घोषात् स्पर्शोऽन्तःस्थाय घोषिणः ।
अपूर्वं उष्मासंयुक्तो मकारो व्याप्तिवाचिनाम् ॥ (?)
चकारश्च वकारश्च वेतूष्मापूर्वचिह्निता ॥ (?)

Colophon. इति भगवत् शौनकप्रणीत-ऋग्वेदप्रातिशाख्यं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः। वर्णानामुच्चारणस्थाननिरूपणम् । उदात्तादिस्वरभेदेनोच्चारणनिरूपणम् । तेषां गुरुलघुत्वादिकथनम् । ऋग्वेदोक्तप्रयोगविध्यादिकथनञ्च ॥

No. 26. एवकारविचारः. Substance, country-made paper, 14×2½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 185 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1601. Place of deposit, District Ḍhākā, Dhānakoḍā Paṇḍita Pitāmbara Bhaṭṭāçāryya, Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । एवकारस्यात्यन्तायोगायोगान्ययोगानाञ्च प्रत्येकं अवच्छेदोऽर्थः । इत्यादि ।

Digitized by Google

End. न तु तद्विशिष्टान्ययोगव्यवच्छेदकत्वस्याभावविशिष्टाधिकरणतावच्छेदकत्वेन इति न काव्य-
नुपपत्तिरिति ॥

Colophon. इति एवकारविचारः समाप्तः ॥ श्रीहरिः ।
इन्दुबिन्दुरसेन्द्वब्दे माघे भार्गववासरे ।
सार्धं श्रीकृष्णदेवो हि वरिष्ठतत् पुस्तकं लिलि ॥

विषयः । एवकारस्य विचारमुखेन व्याख्यानम् ।

No. 27. कतिपयकारकव्याख्यानम्. By विद्यासागरः. Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 9 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Medinīmaṇḍala, Paṇḍita Vāmanadāsa Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । समासचक्रपदोपन्यासेन समासचक्रपदार्थस्य
मान्वयः । आकाङ्क्षाविरहात् । इत्यादि ।

End. प्रकृतविभक्तेरपादानाभिहितत्वाभावेनान्वयविरहस्यैव प्रकृतेऽवबोधितत्वात् ननु
देवदत्तसंप्रदानादि । ... ...

Colophon. इति श्रीविद्यासागरकृतायां दुर्गटीकायां कतिपयकारकव्याख्यानं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । दुर्गसिंहकृतवृत्तेः कारकपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 28. कविप्रिया. By वामनमिश्रः. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 52. Lines, 6 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā grāma, Post Office Aṇḍāl, Akhilanātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य परमं ज्योतिर्वामनेन कविप्रिया ।
काव्यालङ्कारसूत्राणां तेषां वृत्तिर्विधीयते ॥
काव्यं ग्राह्यमलङ्कारात् । काव्यं खलु ग्राह्यमुपादेयं भवत्यलङ्कारात् । काव्य-
शब्दोऽयं गुणालङ्कारसंस्कृतयोः शब्दार्थयोर्वर्त्तते । इत्यादि ।

Digitized by Google

End. कृतेन नागेन्द्रमिवेन्द्रवारणमित्यत्र इन्द्रवारणशब्दे वारणमात्रितादिति चर्यं न भवति स्वस्वामिभावं विवक्षितं तेनेन्द्रवारणमिति ।
सदसन्तो मया शब्दा विविच्याल्पेन दर्शिताः ।
अनयैव दिशा कार्य्यं शेषाणामप्यवेक्षणम् ॥

Colophon. इति वामनमिश्रविरचिता कविप्रिया समाप्ता ॥ ० ॥

विषय: । प्रथमाधिकरणे,— १ माध्याये प्रयोजनस्थापननिरूपणम् । २ याध्याये अधिकारिचिन्तारीतिनिरूपणम् । ३ याध्याये काव्यशरीरादिनिरूपणञ्च । द्वितीयाधिकरणे,— १ माध्याये दोषनिरूपणम् । २ याध्याये वाक्यार्थदोषदर्शनञ्च । तृतीयाधिकरणे,— गुणादिविवेचनम् । चतुर्थाधिकरणे,— १ माध्याये शब्दालङ्कारविचारः । २ याध्याये उपमाविचारः । ततः अलङ्कारविवेचनञ्च । पञ्चमाधिकरणे,— १ माध्याये प्रयोगादिनिरूपणम् । २ याध्याये शब्दशुद्ध्यादिनिरूपणञ्चेति ।

No. 29. काण्डानुक्रमणिकाविवरणम्. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 12 on a page. Extent, 258 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ काण्डानुक्रमो विस्तरतो व्याख्यायते अथ काण्डानुक्रम इत्यादि काण्डर्षीणाम् यथा काण्डं विद्यात् विषयञ्च इति वचनात् काण्डर्षिसंयुक्तानि पुरोडाशीयादीनि क्रमेण निर्दिश्यन्ते ॥ इत्यादि ।

End. यः वेदवित् यजुर्वेदं पठन् एतान् उक्तान् ऋषीन् वेद जानाति सः ऋषीणां सायुज्यं ब्रह्मणः सालोक्यं एति प्राप्नोति इत्यर्थः ।

Colophon. इति काण्डानुक्रमणिकाविवरणे चतुर्थोऽध्यायः । * ।

विषय: । काण्डानुक्रमणिकाव्याख्या ।

No. 30. कातन्त्रपरिशिष्टटीका. By गोविन्दपण्डितः. Substance, palm-leaf, 13 × 1 inches. Folia, 94. Lines, 3 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāibāzār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṅkāra. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

शिष्टाचारपरिप्राप्तं प्रारब्धविघ्नविनाशकम् हरिनमस्कारं कुर्वन् शिष्यशिक्षार्थमादौ निबध्नाति संसारेति । अस्यार्थः हरिं नत्वा कातन्त्रपरिशिष्टं ब्रूमः ॥ परिशिष्टं वृद्धवाद्युपचारानन्तरविधायकं सूत्रमिति यथा कृतिना न कृताः कृत इति ज्ञापके न कृतमित्यर्थः । संसारतिमिरमिहिरमिति विशेषणेन नमस्कारोपयुक्तत्वं दर्शितम् । नमस्यत्वं प्रतिपादयति सर्वेशमिति तथापि सर्व्वनियोजकत्वमिति संसारोत्तीर्णत्वेन नमस्यत्वमिति । इत्यादि ।

End. तच्छब्देन प्रकृतं कर्म्म उच्यते तस्य प्रत्ययकालप्रत्ययः अनुवृत्तमिति न विद्यते संज्ञा यस्येति विग्रहः । ननु कथमेतदुपपन्नं माघादीनामपि कालादिसंज्ञायाः सत्त्वात् नैवमित्याह अपादानादिसंज्ञानामविषय इति प्रस्तुतत्वादिति भावः कालादिशब्देन क्रियतोऽभिधीयन्ते इति विशिष्टप्रतिपत्तिर्भवति श्लोकेन कालादित्वं प्रतिपादयति कालस्येति कालस्य कालशब्दवाच्यस्येत्यर्थः कालभेदानां माघपक्षादीनां अध्वमानस्य क्रोशादेः अपादानादेरविषय इति परत्र निगदितं कथमिदानीं तद्विषयाधिकरणे दर्शितमित्याह अधिकरणविधिरयमित्यादि यत्र सप्तम्येन स च कालादेः सम्बन्धेनोपस्थिति-रस्यैवायं विधिः । क्रोशस्येति किमिति रामायणपारायणं पठतीति पाठोऽप्यत्र एव अधिकरणसंज्ञाविषयत्वेन कर्म्मत्वं सिद्धमिति दुर्गमतस्तोकारेऽप्यदोषात् तदयुक्तमित्याह इत्येत्यादि कर्म्मेति विशेषः ... ... ।

Colophon. इति गोविन्दपण्डितविरचितकातन्त्रपरिशिष्टे सन्धिप्रकरणम् ॥

No. 31. कात्यायनीतन्त्रम्. Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 588 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्री पार्व्वत्युवाच ।

हे देव जगदानन्द सृष्टिस्थित्यन्तकारक ।
तयोक्ताखिलतन्त्रेषु देवी कात्यायनी पुरा ॥
कात्यायनीति विख्याता सा कथं तद्वद प्रभो । इत्यादि ॥

Digitized by Google

End. श्रीशिव उवाच ।

इति ते कथितं देवि संक्षेपेण तथापतः ।

महादुर्गा-जगद्धात्री-विश्वोत्पत्तिं सुदुर्लभाम् ॥

Colophon. इति कात्यायनीतन्त्रेऽष्टसप्ततिः पटलः ।

विषयः । कात्यायन्युत्पत्तिकथनम् । तस्याः पूजादिकथनञ्च । महादुर्गाजगद्धात्र्युत्पत्तिकथनम् । तस्याः पूजादिकथनञ्च ।

No. 32. कापिलसूत्रवृत्तिः. (संक्षिप्ता) Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 126 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यस्याग्निभूतिरखिलाखिलतत्त्वजाता

नानार्थतत्त्वममलं परिबोधयन्ती ।

श्रेयः करोति जगतां भवबन्धनाशं

तं श्रीमहर्षिकपिलं प्रणुमानतोऽस्मि ॥ इत्यादि ।

End. इत्येवं परिसूचयन्नतिमते मोक्षाप्तं कापिलम् ।

सूत्राणाममलं हितकृद्यमिदं श्रीयाच्चिरं चेतसि ॥

Colophon. इति संक्षिप्तसांख्यशास्त्रे कापिलसूत्रवृत्तिः समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । सांख्यसूत्रस्य संक्षेपेण व्याख्यानम् ।

No. 33. कामाख्यातीर्थविधिः. Substance, country-made paper, 14 × 2½ inches. Folia, 9. Lines, 6 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Roāil, Bābu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कामाख्यायै । अथ कामाख्यातीर्थविधिः । तत्र पथक्रमः ।

पूर्व्वे तु धनकामः स्यात् राज्यकामस्तु पश्चिमे ।

उत्तरे मुक्तिकामस्तु ऐशान्ये रिपुनाशनम् ॥ इत्यादि ।

End. तस्याः स्वधर्मनाशेन पुन इति कामाख्यासंक्षेपपूजा अथ पीठस्थानानि लिख्यन्ते ॥ ० ॥

Digitized by Google

Colophon. लिपिरियं चाचाड़स्य चिंमदिवसीया ॥ • ॥

विषयः । कामाख्यापूजाप्रयोगादिः ।

No. 34. **कारकचक्रटीका.** Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 18. Lines, 10 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1746. Place of deposit, District Vākuḍā, Post Office Sālatāḍā, Vākule, Paṇḍita Caṇḍicaraṇa Cattopādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । क्रियानिमित्तत्वमिति क्रिया धात्वर्थः तन्निमित्तं तत्प्रयोजकं ग्रामं गच्छति इत्यादौ गमनधात्वर्थः । इत्यादि ।

End. इत्यत चाच गौकापदस्येति । ननु काष्ठगौरप्रथयरूपा नामप्रधानक-कारक (?) इत्यत चाच गौकाया इति ॥ * ॥

Colophon. समाप्तेयं कारकचक्रटीका । शकाब्दाः १७४६ ।

विषयः । कारकचक्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 35. **काव्यकौमुदी.** By **रत्नभूषणः.** Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 130. Lines, 7 on a page. Extent 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1731. Place of deposit, District Barisāl Mānapāçā, Paṇḍita Govindacandra Çiromaṇi. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. नमो गणेशाय ।

विदधात्यपूर्व्वमखिलं पुष्णाति स्वेच्छयाच संहरति ।
ब्रह्माच्युतहरजयिनी जयति कवेर्भारती देवी ॥
स्वरूपमिति शब्दानां तदर्थञ्च निगद्यते ।
प्रागेव बालबोधार्थं ततः काव्यं निरूप्यते ॥
श्रीरत्नभूषणेनैषा तथापि च यथामति ।
विविच्य शब्दानर्थादीन् क्रियते काव्यकौमुदी ॥ इत्यादि ।

End. दोषाणामेवमन्येषामौचित्येन क्वचिद्बुधैः ।
चदोषता गुणत्वञ्चानुभयत्वञ्च गम्यताम् ॥

Digitized by Google

अनुभयत्वं दोषगुणाभावत्वं ... ... ।

ग्रन्थेऽत्र काव्यकौमुद्यां विदन्तु सुधियः सुखम् ॥ ० ॥

Colophon. इति वैद्य-श्रीयुतरत्नभूषणकृतायां काव्यकौमुद्यां दोषनिर्णयो नाम दशमः परिच्छेदः । शाके सोमकलामानुमेयशशिनि लक्ष्ये गते कार्मुके ॥ * ॥

विषयः । १ म परिच्छेदे नामकाव्यम् । २ य परि० लिङ्गादिनिरूपणम् । ३ य परि० धातुप्रत्ययादिकथनम् । ४ र्थ परि० काव्यस्य प्रयोजन-कारण-स्वरूपादिनिरूपणम् । ५ म परि० ध्वनिनिर्णयः । ६ ष्ठ परि० गुणीभूतव्यङ्ग्यशब्दार्थचित्रनिर्णयः । ७ म परि० गुणविवेकः । ८ म परि० शब्दालङ्कारनिर्णयः । ९ म परि० अर्थालङ्कारविवेकः । १० म परि० दोषनिर्णयश्चेति ॥

No. 36. कामीख्यपत्रिका. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 20. Lines, 6 on a page. Extent, 450 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Gā̃ḍuriā, District Barisāl, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कामाख्यै ।

देवाद्य प्रणमामि यस्य न च यत्ते मुक्तिदानक्षमाः

ज्ञानाधीनतया यतस्य विदुषां कीटादिकानामपि ।

तच्चज्ञानकरं कथौ जड़मतिः वन्दे न यद्द्वन्द्वं

श्रीकामीं प्रणमामि मानसमये निर्व्वाणमुक्तिप्रदा ॥ इत्यादि ।

End. शेषो न दृष्टः ।

विषयः । कामाख्यादिकथनं तन्माहात्म्यकथनञ्च ।

No. 37. कुलपूजनचन्द्रिका. By चन्द्रशेखरशर्म्मा. Substance country-made paper, 14×3 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura, Vidgā̃, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं चन्द्रशेखरशर्म्मणा ।

क्रियते कौलिकप्रीत्यै कुलपूजनचन्द्रिका ॥

Digitized by Google

अन्यच्च केषामधिकार इति जिज्ञासायां कालीयामले भैरवं प्रति देवीवाक्यं ।
सर्व्वेषामधिकारोऽत्र नैव कार्य्या विचारणा ।
सत्यं सत्यं पुनः सत्यं सत्यं सत्यं न संशयः । इत्यादि ।

End. न्युब्जीकृत्य ततः पात्रं पुष्पं तत्र क्षिपेद्बुधः ॥

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । कौलिकानां पूजाविध्यादिः ।

No. 38. कृतार्थमाधवः. By राममाणिक्यकविराजः. Substance, palm-leaf, 13 × 1½ inches. Folia, 36. Lines, 3 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Mattagrāma, Bābu Amṛtānanda Kavirāja. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
यस्या रतिविधौ कला निरुपमा नैपुण्यसीमेव या
सा श्रेयांसि सुलोचना दिशतु वो गोपाङ्गनानां वरा इत्यादि ।

End. माध । नेपथ्ये । सर्व्वे गता वयमपि गन्धर्व्वालये गच्छामीति निष्क्रान्ताः ।

Colophon. इति निष्क्रान्ताः सर्व्वे । तृतीयोऽङ्कः । अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । माधवसुलोचनोपाख्यानात्मकं नाटकम् ।

No. 39. कृत्पादविवरणम् (सारावलीयम्). By रघुवीरवन्द्योपाध्यायः. Substance, country-made paper, 15½ × 3 inches. Folia, 51. Lines, 6 on a page, Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Khānākul, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Pūrṇacandra Tarkavāgiça. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः ।
अनाथनाथं रघुनाथमद्वयं चैतन्यमानन्दमनादिमादरात् ।
प्रणम्य टीका रघुवीरशर्म्मणा कृता कृतः कोविदमोदहेतवे ।
अथ नामपदसाधनमारभते तत्र प्रथमादिसप्तविभक्तीनां सा च विभक्ति-
र्नामोत्तरविधेया प्रायो नाम-कृत्प्रत्ययाधीनसाधनमिति नामोत्तरविहितात्
तद्धितादपि प्राक् नामोत्पादककृत्प्रत्ययविधायकं पादमारभते तत्र च

Digitized by Google

प्रकृतप्रत्ययोर्द्वयप्रकारेषु पुरस्कृतकृद्धर्म्मानिर्देशविशिष्टप्रत्ययविधेयत्वाच्च तत्-सूत्रमादौ विदधाति। कृत्। धातोः कृत्पर्य्यन्तमधिकार इति धातोरिति व्याख्यानम्। इत्यादि।

End. एवं प्रकृतिप्रत्ययागमादिभिरन्यानि साधनीयानि। तथाचोक्तमाचार्य्यैः। वर्णागमो वर्णविपर्य्ययश्च द्वौ चापरौ वर्णविकारनाशौ॥

Colophon. इति श्रीरघुवीरवन्द्योपाध्यायकृतौ सारावल्यां कृतीयकृत्पादविवरणं समाप्तम्।

विषयः। नारायणकृतसारावलीव्याकरणान्तर्गतकृदन्तपादस्य व्याख्यानम्।

No. 40. कृदन्तटीका. By वंशीवदनः. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 29. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana 1270. Place of deposit, Kājoḍā, Post Office Anḍāl, Paṇḍita Yādu Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय।
श्रीरामं जगदभिरामं जितकामं तनुश्रिया।
रत्नसिंहासनासीनं ज्ञानमुद्राकरं भजे॥
कृत्॥ तिङ्प्रत्ययानन्तरं कृत्प्रत्ययविधानं इति तिङ्धर्म्मिप्रत्ययद्वयमाह।
इत्यादि।

End. स्थलादिति स्वभावेत्यादि दृढवित्यादौ यथा गुरू तद्व्याख्यानमेव॥
श्रीवंशीवदनं विशिष्टविनयं विद्वज्जनप्रीणनं
सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् विशिष्टः स्वः यत्। (?)
व्याकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते
गोयीचन्द्रकृते तु तद्विरचिते पादस्तृतीयो गतः॥०॥

Colophon. इति कृदन्तटिप्पनी समाप्ता। सन १२७० साल।

विषयः। संक्षिप्तसारीयकृदन्तपादस्य व्याख्यानम्।

Digitized by Google

No. 41. कृष्णकेलीनामकाव्यम् . By कृष्णमोहनः . Substance, country-made paper, 14×2 inches. Folia, 45. Lines, 4 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Roāil Raghunāthapura, Paṇḍita Ramaṇīmohana Smṛtiratna. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
यन्नामश्रवणाच्च भ्रमति सद्भक्तं तनुभृतां
विशेषस्याधारस्तदुपरिमितं मानसमहो ।
जगद्भृत्यं मायागुणत इति सोऽपि प्रथमितो
मनोज्ञः प्रेमाब्धिर्भवतु गुणसुखैः स निखिलम् ॥ इत्यादि ।

End. काव्यं गीतिमतं तथाव्रतमतं चोपचक्रं यद्विका
पूर्व्वं चाप्यवतोद्भवन्तु चतुरो हृत्यादिकं संपदाम् ।

Colophon. इति श्रीकृष्णमोहनकृतश्रीकृष्णकेलिनामकाव्ये सप्तमः सर्गः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ ० ॥

विषयः । कृष्णलीलावर्णनम् ।

No. 42. कृष्णाभिषेकविधिः . Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Caukidāṅgā, Nandigrāma, Rājapura, Paṇḍita Aṭalavihāri Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally incorrect.

Beginning. ॐ श्रीदुर्गा । अथ कृष्णाभिषेकविधिः । स्नातः शुचिः कृतनित्यक्रियः कृष्णस्याचार्य्य आगमशास्त्रादिकं विधाय । इत्यादि ।

End. इति पुरुषसूक्तेन मन्त्रेण षोडशकलससहस्राणाम् । ततश्चाहृत्य परिवर्त्य स्थलमानीय षोडशोपचारैः पञ्चोपचारैर्वा पूजयेत् ।

Colophon. इति कृष्णाभिषेकविधिः । * ।

विषयः । श्रीकृष्णस्याभिषेकविधिस्तत्प्रयोगादिश्च ।

Digitized by Google

No 43. कौलगजमर्दनम् . By श्रीकृष्णानन्दाचलः. Substance, country-made paper, 11 x 5 inches. Folia, 29. Lines, 9 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1941. Place of deposit, Hātuā Mahārājā's Library. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. गणपतये नमः ।

नत्वा श्रीगणनाथपादकमलं प्रत्यूहकध्वान्तकं
मार्त्तण्डं भव मे सुपादयुगलं देवद्विपस्याननम् । (?)
लब्धं यत्पदसेवनेन सकलं वेदान्तवाचां फलं
तं कैलासपदादिसज्जनगणं संस्तुत्य लब्ध्वा बलम् ॥
विप्राणां रक्षणार्थाय विदुषां तोषहेतवे ।
श्रुत्यागमादिभिः कुर्व्वे दुष्टकौलगजमर्द्दनम् ॥ इत्यादि ।

End. येषां गुरुस्तु नो धर्म्मो यथेष्टं सञ्चरन्ति ये ।
यथेष्टाचारतस्तेषां नो हरिर्न च वै गतिः ॥
रन्ध्रचन्द्राङ्कचन्द्रेऽब्दे भावाख्ये विक्रमाद्भुवे ।
आषाढासितपञ्चम्यां काशिकायामिदं कृतम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्कैलासाचलयतिवर्य्यशिष्य-श्रीकृष्णानन्दाचलनिर्मितं कौलगजमर्द्दनं समाप्तम् । सम्वत् १९४१ ।

विषयः । तान्त्रिकसम्प्रदायमतविरुद्धमतखण्डनम् ।

No. 44. क्त्वावादः. Substance, country-made paper, 18 x 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 64 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Barisāl, Gāḍuriā, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
क्त्वाप्रत्ययस्य साधुत्वात् प्रागभावे शक्तिः ॥ इत्यादि ।

End. असङ्कोचेनैवोपपत्तौ सङ्कोचस्यान्याय्यत्वात् इति समाप्तः ॥

Colophon. इति क्त्वावादः समाप्तः ॥

विषयः । क्त्वाप्रत्ययस्य विचारः ।

Digitized by Google

No. 45. क्रमकौमुदी. By चक्रधरः. Substance, palm-leaf, 14 × 1¼ inches. Folia, 29. Lines, 3 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhī, Baidyabelghariyā, Bābu Çaçibhūṣaṇa Cakravartti. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. नमः शिवाय ।

विबुधमुनिगणौघैर्मौलिरत्नांशुमालानिता-
मुरसि शुभशतम्यक्ते यज्ञावोचतानाम् ।
सकलविषयवद्गौर्म्यसुष्ठतैरास्येषु
स्थितमवतु पुरारेः प्रस्फुरत्पादयुग्मं ॥

... ...

... ...

बुद्धिमद्भिः क्रमकौमुदीं प्रतिपदव्याख्यावत्यै सुख-
प्रज्ञप्त्या च चक्रधरः प्रतनुते सन्तोऽनुमन्यन्तिमाम् ॥
येऽज्ञाणो धातुषम्मन्याश्चेऽनुषन्याः प्रकीर्त्तिताः ।
सम्यक्यवंः प्रयुक्तोऽयं सुखोच्चारणसिद्धये ।
भू सत्तायां तयोत्पत्तौ स्थितौ संज्ञानके तथा ॥ इत्यादि ।

End. धूधुरायोर्धिमिश्राः स्तुर्थेऽन्येऽनुज्ञाय चालनः ।
तयोर्बुन्दरणाभावादसमाप्तसमुच्चये ॥

Colophon. नानामतानुसन्धेयं चक्रधरविनिर्म्मिता ।
(?) चराचा १०० श्लोकेषु समाप्ता क्रियाकौमुदी ॥ ० ॥ गौरये नमः ॥

विषयः । धुवादरायादिधात्वर्थानां निरूपणम् ।

No. 46. गङ्गालहरीटीका. By सदाशिवभट्टः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 20. Lines, 16 on a page. Extent, 912 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ नमो गङ्गादेव्यै ॥

पितुः स्वान्ते स्थित्वा विमलसुकृतालोकनधिया
विभाव्यं मामकर्णाद्विभयविदूरेण मनसा ।

Digitized by Google

विधुं हित्वा वह्निं सरसमपि बुद्ध्या गिरिभुवा
मुखं भीतो भीतो दिशतु शुभ वः षण्मुखतनयः ॥ इत्यादि ।

End. इमां पीयूषलहरीं जगन्नाथेन निर्मिताम् ।
यः पठेत् तस्य सर्व्वत्र जायन्ते सर्व्वसम्पदः ॥
स्वकाव्यपठनफलमाह इमामिति पीयूषस्य अमृतस्य लहरीं तां यथा इत्यादि ॥

Colophon. शाके वीरककंसके सतुयुके सम्मासके चैत्रके
वारे भार्गवके तिथौ करणके सर्पस्य सम्भावके ।
तूले भे विबुधौघचित्तसुखदा टीका समाप्ता नरा-
णां पातु समस्तपापहरणी गङ्गा महेशात्मजा ॥
नारायणो यस्य पितामहोऽभून्माणिकभट्टश्च पिता यदीयः ।
गोपी यदीया जननी सुशीला टीका कृता तेन सदाशिवेन ॥
इति सदाशिवविरचिता जगन्नाथनिर्मितगङ्गालहर्य्या व्याख्या समाप्ता ॥

विषयः । गङ्गालहरीनामकस्य जगन्नाथकृतस्य काव्यस्य व्याख्या ।

No. 47. गणपाठः. By भरतसेनः. Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 17. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः शरणं ।
स्मरहन्ता तन्वकान्तः सम्पद्धीनोऽपि सम्पदां दाता ।
पीतविषो जितमृत्युर्विषमचरितो हरो जयति ॥
समेतः कतिचिद्धातून् गृहीतानादिना तथा ।
गणार्हांश्च शुपथेन ब्रवीति भरतो भिषक् ॥ इत्यादि ।

End. देवता वन्दे देवं वन्दे देवता भक्तिरस्तु देवे भक्तिरस्तु ॥ देवादिः ॥

Colophon. इति वैद्य—हरिहरखानवंशसम्भूत—गौराङ्गमल्लिकात्मज—श्रीभरतसेनकृतगण-
पाठः समाप्तः ॥ * ॥

विषयः । मुग्धबोधमतेन धात्वर्थादिनिरूपणम् ।

No. 48. गणेशपञ्चाङ्गम्. Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 85. Lines, 5 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārajā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ श्रीभैरव उवाच । (?) देव्युवाच ।
ॐ भगवन् भूतभव्येश कुलधर्मप्रकाशक ।
कुलेश श्रोतुमिच्छामि तन्त्रव्याख्योत्तरार्द्धकम् ॥
श्रीभैरव उवाच ।
अधुना देवि कौलेशि कौलिकानां हितेच्छया ।
तन्त्रोत्तरार्द्धं वक्ष्यामि ... ... ॥
गणेशस्य च पञ्चाङ्गं ... ... ।
... ... ॥
देवि वक्ष्ये रहस्यं ते प्रश्नोत्तरमिदं महत् ।
अयत्नसमभक्तेभ्यो भक्तेभ्यो मुक्तिसाधनम् ॥ इत्यादि ।

End. पञ्चाङ्गञ्च गणेशस्य रहस्यं मम पार्वति ।
विना शिष्याय नो दद्यात् साधकाय विना तथा ॥
पठन्तं पठति ... ... मन्त्रनामसहस्रकम् ।
गोप्यं पञ्चाङ्गमिदं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥

Colophon. इति श्रीदेवीरहस्ये महागणपतिस्तोत्राख्यानं नाम शताधिकविंशः पटलः ।

विषयः । श्रीमद्गणपतेर्देवीरहस्यान्तर्गत-पूजापद्धति-सहस्रनाम-कवच-स्तोत्रात्मकपञ्चाङ्गस्य कथनम् ।

No. 49. गयामाहात्म्यम्. (वायुपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 11×6 inches. Folia, 25. Lines, 12 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1932. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
सूत उवाच ।
सनकाद्यैर्महाभागैर्देवर्षिः स च नारदः ।
सनत्कुमारं पप्रच्छ प्रणम्य विधिपूर्वकम् ॥

Digitized by Google

नारद उवाच ।

सनत्कुमार मे ब्रूहि तीर्थं तीर्थान्तमोत्तमम् ।

नारकं सर्व्वभूतानां पठतां शृण्वतां तथा ॥

सनत्कुमार उवाच ।

वक्ष्ये तीर्थवरं पुण्यं पाचाद्यो सर्व्वतारकम् ।

गयातीर्थं सर्व्वदेशे तीर्थेभ्योऽप्यधिकं प्रभु ॥ इत्यादि ।

End. उपाख्यानमिदं पुण्यं गृहे तिष्ठति पुस्तकम् ।

सर्पाग्निचौरजनितं भयं तत्र न विद्यते ॥

पठेद्वा पाठयेद्वापि पूजयेद्वापि पुस्तकम् ।

तस्य गेहे स्थिरा लक्ष्मीः सुप्रसन्ना भविष्यति ॥

सूत उवाच ।

सनत्कुमारो मुनिपुङ्गवाय

पुण्यां कथां तत्र निवेद्य भक्त्या ।

समागमं पुण्यजनैरपेतं

विहाय सन्नीतपुरं जगाम ॥

Colophon. इति श्रीवायुपुराणे श्वेतवराहकल्पे गयामाहात्म्येऽष्टमोऽध्यायः । श्रीरामो-जयतितराम् । सम्वत् १९३१ चैत्र कृष्ण अमावास्यायामिदं पुस्तकं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । वायुपुराणान्तर्गतम् गयातीर्थस्य माहात्म्यम् ।

No. 50. **गर्गसंहिता.** Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 302. Lines, 11 on a page. Extent, 5,600 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1931. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ नमो भगवते तुभ्यं वासुदेवाय साक्षिणे ।

प्रद्युम्नायानिरुद्धाय नमः सङ्कर्षणाय च ॥

श्रीगर्ग उवाच ।

इत्थं श्रीकृष्णचरितं मया ते कथितं मुने ।

चतुःपदार्थदं नृणां किं भूयः श्रोतुमिच्छसि ॥

Digitized by Google

श्रीशौनक उवाच ।
बहुलाश्वो मैथिलेन्द्रः श्रीकृष्णोऽस्य हरिप्रियः ।
किं चकाराथ देवर्षिं तस्मे ब्रूहि तपोधन ॥ इत्यादि ।

End. नवखण्डविसर्गाढ्यां चक्रे श्रीगर्गसंहितां ।
चतुर्वर्गप्रदां शुद्धां गर्गो गर्गाचलं ययौ ॥
शरद्विकचपङ्कजश्रियमतीव विद्वेषक-
मिलिन्दमुनिसेवितं कुलिशकञ्जचिह्नाञ्चितम् ।
स्फुरत्कनकनूपुरं दलितभक्ततापत्रयं
चलद्युतिपदद्वयं हृदि दधामि राधापतेः ॥

Colophon. इति श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां विज्ञानखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे ग्रन्थ-
निरूपणं नाम दशमोऽध्यायः ॥ संवत् १९२१ ॥ ... ...

विषयः । अथ अध्यायाः सन्ति । आदौ विश्वजित्खण्डस्य श्रीमद्गर्गाचार्यसंहितायां विश्वजित्खण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे मरुत्तोपाख्यानं नाम १ अध्यायः । २ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे प्रद्युम्नविजयाभिषेको नाम २ अः । ३ ग० सं० वि० खण्डे यादवसैन्यनिर्गमनं नाम ३ अः । ४ ग० सं० वि० खण्डे प्रद्युम्नदिग्विजयार्थगमनं नाम ४ अः । ५ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे कलिङ्गदेशविजयो नाम ५ अः । ६ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे मरुधन्वमालवमाहिष्मतीदेशविजयो नाम ६ अः । ७ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० गुर्जराटविजयचेदिदेशगमनं नाम ७ अः । ८ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० द्युमत्कृतवधो नाम ८ अः । ९ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० संवादे रक्तपितृवधे शिशुपालयुद्धे चेदिदेश-विजयो नाम ९ अः । १० ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० संवादे कोङ्कण-कुटक-त्रिगर्त-केरल-तैलङ्ग-महाराष्ट्र-कर्णाटविजयकारूषदेशगमनं नाम १० अः । ११ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० दन्तवक्त्रयुद्धे कारूषदेशविजयो नाम ११ अः । १२ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० उशीनर-विदर्भ-कुन्त-हरद्देशविजये[illegible]प्रभावो नाम १२ अः । १३ ग० सं० वि० खण्डे ना० ब० सं० [illegible]विजयो नाम १३ अः । १४ ग० सं० वि० वैकुण्ठाद्रि[illegible]देशविजयो नाम १४ अः । १५ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० चण्डीश्वरामरकण्टकसोमाधीशकामरूपकैकेयविजयो नाम १५ अः । १६ ग० सं० वि० ख० ना० ब० संवादे १७ अः । १८ ग० सं० वि० ख० ना० काशी-कोसलोत्तरनरपालनैमिषकारूषपञ्चालप्रयागकान्यकुब्जकापिलविन्दुनिषधभङ्गमधुपुरसेनदेशविजयो नाम १८ अः । १९ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० कुरुदेशगमने यदुकौरवोपाख्यानं नामैकोनविंशो-ऽध्यायः । २० ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० कौरवपुरकर्षणं नाम २० अः । २१ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० यादवकुरुविग्रहे २१ अः । २२ ग० सं० वि० ख० ना० ब० सं० इन्द्रप्रस्थविमर्श-

Digitized by Google

वैराटकुरुजाङ्गलकौशाम्बम्लेच्छगौराङ्गविजये भरतखण्डदिग्विजयो नाम २२ अः। २३ ग० सं० वि० मा० ब० सं० करवीरदेशविजयपञ्चदेशप्रयाणं २३ अः। २४ ग० सं० वि० मा० ब० सं० यदुपञ्चे युद्धे (मल्ल) युद्धवर्णनं नाम २४ अः। २५ ग० सं० वि० ख० मा० ब० सं० यवदेशप्राग्ज्योतिषपुरविजये २५ अः। २६ ग० सं० वि० ख० मा० ब० सं० रत्नवल्लीचैद्यदेशविजये किम्पुरुषखण्डविजये २६ अः। २७ ग० सं० वि० ख० मा० ब० सं० हम्मार्यदेशविजये हरिवर्षखण्डविजयो नाम २७ अः। २८ ग० सं० वि० मा० ब० सं० उत्तरखण्डविजयो नाम २८ अः। २९ ग० सं० वि० मा० ब० सं० मकरडिण्डिमसिंहक्रौञ्चदेशपिष्टङ्गविजये हिरण्मयखण्डविजये २९ अः। ३० ग० सं० वि० मा० ब० सं० कजङ्कदेशमानवदेशविजये रम्यकखण्डविजये ३० अः। ३१ ग० सं० वि० ख० मन्मथदेशविजये केतुमालखण्डविजयो ३१ अः। ३२ ग० सं० वि० ख० भद्रदेशविजये भद्राश्वखण्डे चन्द्रावत्युपाख्याने वृकदैत्यवधो नाम ३२ अः। ३३ ग० सं० वि० ख० भद्राश्वखण्डगमने चन्द्रावत्युपाख्याने दैत्ययुद्धे भूतसन्तापनदैत्यवधो नाम ३३ अः। ३४ ग० सं० वि० ख० चन्द्रावत्युपाख्याने वृकदैत्यवधो नाम ३४ अः। ३५ ग० सं० वि० ख० कालनाभवधो नाम ३५ अः। ३६ ग० सं० वि० ख० महानाभदैत्यवधो नाम ३६ अः। ३७ गर्गाचार्य्यसंहितायां चन्द्रावत्युपाख्याने हरिश्मश्रुदैत्यवधो नाम सप्तत्रिंशोऽध्यायः, ३८ ग० सं० वि० ख० च शकुनियुद्धवर्णनं नाम ३८ अः। ३९ ग० सं० वि० ख० हस्तिनागमनं नाम ३९ अः। ४० ग० सं० वि० चन्द्रावतीयुद्धोपाख्याने शङ्खचूडागमनं नाम ४० अः। ४१ ग० सं० वि० ख० युद्धोपाख्याने शकुनिदैत्यवधो नाम ४१ अः। ४२ ग० सं० वि० ख० यु० शकुनिवधोनाम भद्राश्वखण्डविजयो ४२ अः। ४३ ग० सं० वि० ख० इलावृतखण्डवने सुतपोदेशविजये वेदनगरवर्णनं नाम ४३ अः। ४४ ग० सं० वि० इलावृतखण्डगमने वेदादिस्तुतिवर्णनं नाम ४४ अः। ४५ ग० सं० वि० इला रामकृत श्रीकृष्णाभ्यर्चनवर्णनं नाम ४५ अः। ४६ ग० सं० वि० इला० गन्धर्वदेशविजये वसन्तमालतीवर्णनं नाम ४६ अः। ४७ ग० सं० वि० इला देवदेशविजये शक्रसंगरं नाम ४७ अः। ४८ ग० सं० वि० इलावृतखण्डविजये प्रद्युम्नद्वारागमनं नाम ४८ अः। ४९ ग० सं० वि० यज्ञारम्भे स्वजननिमन्त्रणं नाम ४९ अः। ५० गर्गाचार्य्यसंहितायां विश्वजित्खण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे उग्रसेनमहोदये राजसूययज्ञोत्सववर्णनं नाम पञ्चाशत्तमोऽध्यायः॥ समाप्तश्चायं विश्वजित्खण्डः॥ ०॥ द्वितीयो गोलोकखण्डश्च। १ गर्गाचार्य्यसंहितायां गोलोकखण्डे जनकनारदसंवादे श्रीकृष्णमाहात्म्यवर्णनं नाम १ अध्यायः। २ ग० सं० गो० ख० वैदेहनारदसं गोलोकवर्णनं नाम २ अः। ३ ग० सं० गो० ख० नारदबहुलाश्वसंवादे आगमोद्योगवर्णनं नाम ३ अः। ४ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० उद्योगप्रश्नवर्णनं नाम ४ अः। ५ ग० सं० गो० ना० ब० सं० भगवद्ब्रह्मसंवादे भगवदागमोद्योगवर्णनं नाम ५ अः। ६ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० कंसबलवर्णनं नाम ६ अः। ७ ग० सं० गो० ना० ब० सं० कंसदिग्विजयवर्णनं नाम ७ अः। ८ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीराधाजन्मवर्णनं नाम ८ अः। ९ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० वसुदेवविवाह-

Digitized by Google

वर्णनं नाम ९ अः । १० ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० बलभद्रजन्मवर्णनं नाम १० अः । ११ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीकृष्णचन्द्रजन्मवर्णनं नाम ११ अः । १२ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० नन्दमहोत्सववर्णनं नाम १२ अः । १३ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० पूतना-मोक्षो नाम १३ अः । १४ ग० सं० गो० ख० ना० ब० संवादे शकटासुरतृणावर्तमोक्षवर्णनं नाम १४ अः । १५ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० विश्वदर्शन नन्दप्रभाव-श्रीकृष्णनामकरणं नाम १५ अः । १६ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीराधाविवाहवर्णनं नाम १६ अः । १७ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० श्रीकृष्णबालचरित्रे दधिस्तेयवर्णनं नाम १७ अः । १८ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० यशोदागृहाद्दर्शनं नाम १८ अः । १९ ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० यमलार्जुनभङ्गो नाम १९ अः । २० ग० सं० गो० ख० ना० ब० सं० भगवद्वैभववर्णने दुर्वा-ससो मायादर्शने नन्दनन्दनस्तोत्रवर्णनं नाम २० अध्यायः ॥ समाप्तश्चायं गोलोकखण्डः ॥०॥ द्वितीयो वृन्दावनखण्डस्तत्र । १ श्रीगर्गाचार्य्यसंहितायां श्रीवृन्दावनखण्डे श्रीनन्दसुनन्दसंवादे वृन्दावनोद्योगवर्णनं नाम १ अः । २ ग० सं० वृ० ख० गिरिराजोत्पत्तिवर्णनं नाम २ अः । ३ ग० सं० वृ० ख० नन्दसुनन्दसंवादे कालिन्द्यागमनवर्णनं नाम ३ अः । ४ ग० सं० वृ० ख० नारदबहुलाश्वसंवादे वत्सासुरमोक्षो नाम ४ अः । ५ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० बकासुर-मोक्षो नाम ५ अः । ६ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० अघासुरमोक्षो नाम ६ अः । ७ ग० सं० वृ० ख० श्रीकृष्णगोचारणवर्णनं नाम ७ अः । ८ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० धेनुकासुर-मोक्षो नाम ८ अः । ९ ग० सं० वृ० ख० कालियदमनदावाग्निपानं नाम ९ अः । १० ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० ब्रह्मोपाख्यानवर्णनं नाम १० अः । ११ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० कालियोपाख्यानवर्णनं नाम ११ अः । १२ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० राधाकृष्णप्रेमप्रकाश-वर्णनं नाम १२ अः । १३ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० तुलसीमाहात्म्य-तुलसीपूजनं नाम १३ अः । १४ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० प्रीतिपरीक्षणं नाम १४ अः । १५ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० कृष्णदर्शनं नाम १५ अः । १६ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रासक्रीडायां वृन्दावनविहारो नाम १६ अः । १७ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रासक्रीडायां गोवर्धनपाड लता-कुमुदवन (?) मधुवनविहारो नाम १७ अः । १८ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० कामवन-कोकिलवनविहारे नामलीलावर्णनं नाम १८ अः । १९ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० प्रेमसाचिल्लता-भाण्डीरवनविहारो नाम १९ अः । २० ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० लोहजङ्घवनविहारे शङ्खचूडवधो नाम २० अः । २१ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० वृन्दावनविहारे शिवासूर्य्योपाख्यानं नाम २१ अः । २२ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० रा० क्री० वृन्दावनविहारे शिवासुरिमुनिवरप्राप्तिर्नाम २२ अः । २३ ग० सं० वृ० ख० ना० ब० सं० शङ्खचूडवधोपाख्याने विरजानदीसमुद्रोत्पत्ति श्रीदामशापप्रस्तावो नाम २३ अध्यायः । समाप्तश्चायं वृन्दावनखण्डः ॥०॥ चतुर्थो गिरिराजखण्डस्तत्र । १ गर्गाचार्य्यसंहितायां गिरिराजखण्डे नारद-

Digitized by Google

बहुलाश्वसंवादे गिरिराजपूजाविधिवर्णनं नाम १ अः। २ ग० सं० गि० ख० गिरिराजमहोत्सव-वर्णनं नाम २ अः। ३ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गोवर्द्धनोद्धरणं नाम ३ अः। ४ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० कृष्णाभिषेको नाम ४ अः। ५ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गोप-विवादो नाम ५ अः। ६ गर्गाचार्य्यसंहितायां गिरिराजखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे ६ अध्यायः। ७ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजवर्णनं नाम ७ अः। ८ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजविभूतिवर्णनं नाम ८ अः। ९ ग० सं० गि० खण्डे गिरिराजोत्पत्तिवर्णनं नाम ९ अः। १० ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजमाहात्म्यं नाम १० अः। ११ ग० सं० गि० ख० ना० ब० सं० गिरिराजखण्डप्रभाववर्णने सिद्धमोक्षो नाम ११ अः। समाप्तश्चायं गिरिराजखण्डः॥०॥ पञ्चमो माधुर्य्यखण्डश्च। १ गर्गाचार्य्यसंहितायां श्रीमाधुर्य्यखण्डे नारद-बहुलाश्वसंवादे श्रुतेरुपाख्यानं नाम १ अध्यायः। २ ग० सं० मा० खण्डे ऋषेरुपाख्यानं नाम २ अः। ३ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० मैथिलोपाख्यानं नाम ३ अः। ४ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० कोशलोपाख्यानं नाम ४ अः। ५ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० अयोध्यापुर-निवासिन्युपाख्यानं नाम ५ अः। ६ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० अयोध्यापुरनिवासिन्युपा-ख्यानं नाम ६ अः। ७ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० अयोध्यापुरनिवासिन्युपाख्यानं नाम ७ अः। ८ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० यज्ञसीतोपाख्याने एकादशीव्रतफलं नाम ८ अः। ९ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० एकादशीमाहात्म्ये यज्ञसीतोपाख्यानं नाम ९ अः। १० ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० पुलिन्दकोपाख्यानं नाम १० अः। ११ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० रमावैकुण्ठ-श्वेतद्वीपोर्द्ध-वैकुण्ठाजितपदलोकाचलवासिनी-गोपीनामुपाख्याने ११ अः। १२ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० लोकाचलवासिदिव्यादिव्यत्रिगुणवृत्तिभूमिगोप्युपाख्यानं नाम १२ अः। १३ ग० सं० मा० ना० ब० सं० देवकन्यकोपाख्यानं नाम १३ अः। १४ ग० सं० मा० ना० ब० सं० जालन्धर्य्युपाख्यानं नाम १४ अः। १५ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० बर्हि-ष्मतीपुरन्ध्र्यन्तःपुरवासिनी नागेन्द्रोपाख्यानं नाम १५ अः। १६ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० यमुनाकवचं नाम १६ अः। १७ ग० सं० मा० ना० ब० यमुनास्तवो नाम १७ अः। १८ ग० सं० मा० ख० श्रीसौभरिमान्धातृसम्वादे पञ्चाङ्गपद्धतिवर्णनं नाम १८ अः। १९ ग० सं० मा० ख० सौभरिमान्धातृसम्वादे यमुनासहस्रनामकथनं १९ अः। २० ग० सं० मा० ख० नारद-बहुलाश्वसम्वादे प्रलम्बवधो नाम २० अः। २१ ग० सं० मा० ना० ब० सं० दावाग्निमोचन-विप्रपत्नीदर्शनं नाम २१ अः। २२ ग० सं० मा० ना० ब० सं० नन्दादिवैकुण्ठदर्शनं नाम २२ अः। २३ ग० सं० मा० ना० ब० सं० सुदर्शनोपाख्यानं नाम २३ अः। २४ ग० सं० मा० ख० ना० ब० सं० शङ्खचूडारिष्टासुरवधो नाम २४ अः। समाप्तश्चायं माधुर्य्यखण्डः॥०॥ षष्ठो मथुराखण्डश्च। १ गर्गाचार्य्यसंहितायां मथुराखण्डे दुर्य्योधनप्राग्विपाकसंवादे कंसनारदसंवादं नाम १ अध्यायः। २ ग० सं० म० दु० प्रा० सं० सङ्कर्षणसम्मर्दनं नाम २ अः। ३ ग० सं म०

च० ज्योतिषगत्युपाख्यानं नाम ३ अः। ४ ग० सं० व० च० ज्योतिषगत्युपाख्याने रैवत्युपाख्यानं नाम ४ अः। ५ ग० सं० व० कु० प्रा० सं० गोकुलजन्मोत्सवो नाम ५ अः। ६ ग० व० कु० प्रा० सं० रामकृष्णजन्मक्रीडावर्णनं नाम ६ अः। ७ ग० व० कु० प्रा० सं० मथुराक्रीडावर्णनं नाम ७ अः। ८ ग० व० कु० प्रा० सं० द्वारकाक्रीडावर्णनं नाम ८ अः। ९ ग० व० कु० प्रा० सं० राम-राधक्रीडावर्णनं नाम ९ अः। १० ग० व० कु० प्रा० सं० यदुपतिपक्षवर्णनं नाम १० अः। ११ ग० व० कु० प्रा० सं० गोपकवचवर्णनं नाम ११ अः। १२ ग० व० कु० प्रा० सं० बल-भद्रवचनामवर्णनं १२ अः। समाप्तश्चायं बलभद्रखण्डः ॥ ० ॥ सप्तमो मथुराखण्डः। तत्र—१ गर्गा-चार्य्यसंहितायां मथुराखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे कंसमन्त्रो नाम १ अध्यायः। २ ग० म० ना० ब० सं० केशिवधो नाम २ अः। ३ ग० म० ना० ब० सं० अक्रूरगमनं नाम ३ अः। ४ ग० म० ना० ब० सं० मथुराप्रयाणं नाम ४ अः। ५ ग० म० गोकुलप्रवेशो नाम ५ अः। ६ ग० म० मथुरादर्शनं नाम ६ अः। ७ ग० म० नारदबहुलाश्वसंवादे ७ अः। ८ ग० म० ना० ब० सं० कंसवधो नाम ८ अः। ९ ग० म० ना० ब० सं० यदुसौख्यं नाम ९ अः। १० ग० म० ना० ब० सं० रजकवायकसुदामोपाख्यानं नाम १० अः। ११ ग० म० ना० ब० सं० कुब्जाकुवलया-पीडवर्णनं नाम ११ अः। ११ ग० म० ना० ब० सं० चाणूरकंसभ्रातृवध (न्य) पूर्वाख्यानं नाम १२ अः। १३ ग० म० ना० ब० सं० उद्धवागमनं नाम १३ अः। १४ ग० म० ना० ब० सं० नन्दराजोद्धवमेलनं नाम १४ अः। १५ ग० म० ना० ब० सं० राधादर्शनं नाम १५ अः। १६ ग० म० राधागोप्याश्वासनं नाम १६ अः। १७ ग० म० कृष्णस्मरणे गोपीवाक्यं नाम १७ अः। १८ ग० म० गोपीवाक्ये उद्धवागमनं नाम १८ अः। १९ ग० म० ना० ब० सं० कृष्णागमनोत्सवो नाम १९ अः। २० ग० म० ना० ब० सं० रासोत्सव-प्रभुगीतो नाम २० अः। २१ ग० म० ना० ब० सं० राधामाधवसंवादे २१ अः। २२ ग० म० ना० ब० सं० नारदोपाख्यानं नाम २२ अः २३ ग० म० कृष्णागमनं नाम २३ अः। २४ ग० म० पौण्ड्रदैत्यवधो नाम २४ अः। २५ ग० म० श्र० ना० ब० संवादे मथुरामाहात्म्यं नाम २५ अध्यायः ॥ समाप्तश्चायं मथुराखण्डः ॥ ० ॥ द्वारकाखण्डोऽष्टमः। तत्र—१ गर्गाचार्य्यसंहितायां द्वारकाखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे जरासन्ध-पराजयो नाम १ अध्यायः। २ श्रीग० द्वा० द्वारिकावासकरणं नाम २ अः। ३ श्रीग० द्वा० बलभद्रविवाहोत्सवो नाम ३ अः। ४ श्रीग० द्वा० कुण्डनपुरयानं नाम ४ अः। ५ ग० द्वा० रुक्मिणीनिर्गमनं नाम ५ अः। ६ ग० द्वा० रुक्मिणीहरणे यदुविजयो नाम ६ अः। ७ ग० द्वा० रुक्मिणीविवाहो नाम ७ अः। ८ ग० द्वा० सव्यमविष्णुद्वारो नाम ८ अः। ९ ग० द्वा० द्वारकागमनकरणं नाम ९ अः। १० ग० द्वा० पञ्चतीर्थमाहात्म्यं नाम १० अः। ११ ग० द्वा० तीर्थोत्पत्तौ गजग्राहमोक्षो नाम ११ अः। १२ ग० द्वा० गङ्गोद्धारमाहात्म्यं नाम १२ अः। १३ ग० द्वा० प्रभास-सरस्वती-बोधपिप्पल-गोमती-सिन्धुसङ्गममाहात्म्यं नाम १३ अः। १४ ग० द्वा०

रत्नदैवतकाचनमाहात्म्यं नाम १४ अः । १५ अ० द्वा० कपिलकुण्डमकूपगोपीभूमिमाहात्म्यं नाम १५ अः । १६ अ० द्वा० चित्रारामगमाहात्म्ये राधाहर्षणं नाम १६ अः । १७ अ० द्वा० चित्रारम-राधाकृष्णसमागमे राधाप्रेमप्रकाशः १७ अः । १८ अ० द्वा० चित्रारममाहात्म्ये १८ अः । १९ अ० द्वा० प्रथमसर्गे गोपालसरोवर-हरिमन्दिर-ज्ञानतीर्थ-ब्रह्मकुण्ड-वल्लभसरोवर-अक्रूरतीर्थ-द्वारकाकुण्ड-मायातीर्थमाहात्म्यं नाम १९ अः । २० अ० द्वा० द्वितीयसर्गे इन्द्रतीर्थ-सूर्यकुण्ड-ब्रह्मतीर्थ-नैऋत-शोणित-सप्तसमुद्रकमाहात्म्यं नाम २० अः । २१ श्रीगर्गाचार्य्यसंहितायां श्रीद्वारकाखण्डे तृतीय-सर्गे पिण्डारकमाहात्म्ये नानामाहात्म्ये २१ अध्यायः ॥ समाप्तश्चायं द्वारकाखण्डः ॥ ० ॥ नवमो विज्ञानखण्डस्य । १ इति श्रीगर्गाचार्य्यसंहितायां विज्ञानखण्डे व्यासागमनं नाम १ अध्यायः ॥ २ अ० वि० व्यासोग्रसेनसंवादे लोकगतिनिरूपणं नाम २ अः । ३ अ० वि० व्या० सं० निर्गुणभक्ति-वर्णनं नाम ३ अः । ४ अ० वि० व्या० सं० भक्तमाहात्म्यं नाम ४ अः । ५ अ० वि० व्या० सं० भक्तपूजावर्णनं नाम ५ अः । ६ अ० वि० व्या० सं० मन्दिरप्रतिष्ठावर्णनं नाम ६ अः । ७ अ० वि० खण्डे ८ अः । ९ अ० वि० व्या० सम्वादे ९ अः । १० इति गर्गाचार्य्यसंहितायां विज्ञानखण्डे नारदबहुलाश्वसंवादे ब्रह्मनिरूपणं नाम १० अध्यायः । समाप्तश्चायं विज्ञानखण्डः ॥ ० ॥

No. 51. गायत्रीपञ्चाङ्गम्. Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 136. Lines, 5 on a page. Extent, 510 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमस्कृत्य भगवान् याज्ञवल्क्यः स्वयम्भुवम् ।

परिपृच्छति+गुरो ब्रह्मन् गायत्र्या उत्पत्तिं श्रोतुमिच्छामि ब्रह्मगायत्र्युत्पत्तिं

प्रकृतिं परिपृच्छामि । इत्यादि ।

End. विश्वामित्रसमुद्भूतं हितकरं सर्व्वार्थसिद्धिप्रदं

स्तोत्राणां परमं प्रभातसमये पारायणं नित्यशः ।

वेदानां विविधेद्मन्त्रसकलं सिद्धिप्रदं सर्व्वदा

संप्राप्नोति परत्र सर्व्वसुखदं आयुष्यमारोग्यदम् ।

Colophon. इति श्रीविश्वामित्रकृतो गायत्रीस्तवराजः सम्पूर्णः ।

विषयः । गायत्रीहृदय—पञ्चाङ्गम-गन्धोक्तगायत्रीरक्षामन्त्रगायत्रीनित्यपूजापद्धति-पञ्चाङ्गलोकगायत्रीरक्षामन्त्रसंहितगायत्रीसहस्रनाम-विश्वामित्रसंहितान्तर्गतगायत्रीकवच-विश्वामित्रकृतगायत्रीस्तवराजरूप-पञ्चाङ्गस्य कथनम् ।

Digitized by Google

No 52. गीतगोविन्दटीका. By चैतन्यदासः. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 53. Lines, 9 on a page. Extent, 1,800, çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Dāsarā, Paṇḍita Guruprasāda Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीचैतन्यकृपालोभुकलोभ्यानेन केनचित् ।
टीका संग्रथ्यते गीतगोविन्दस्य समासतः ॥ इत्यादि ।

End. ततः श्रीकृष्णप्रार्थना । प्रत्यूहव्यूहमुक्तवान् मुग्धे यशो पिता प्रीतिमवाप्यते । (?)
तद्वत् श्रीकृष्णचैतन्यः प्रीयतामत्र अर्थिते ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णचैतन्यपूजक-श्रीचैतन्यदासगोस्वामिविरचितायां श्रीगीतगोविन्द-
टीकायां द्वादशसर्गविवृतिः सम्पूर्णा ॥ ० ॥

विषयः । जयदेवकविकृतस्य श्रीकृष्णलीलात्मकस्य गीतगोविन्दाख्यकाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 53. गीतराघवः. By हरिशङ्करः. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 17. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office, Aṇḍāl. Kājoḍā, Paṇḍita Kārtikacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ श्रीरामचन्द्राय नमः ।
श्रीरामचरणसरोजध्यानमग्नचेतो (?)
दशरथसुतभाजं विधराजं सराजम ।
\+ \+ \+ \+ \+ \+
\+ \+ \+ \+ \+ \+ ॥
वाग्देवताचरितचित्रितचित्तसद्मा
श्रीजानकीचरणचिन्तनचक्रवर्ती ।
श्रीरामचन्द्रचरणाश्रयचारुमेतं
काव्यं करोति हरिशङ्करभूमिदेवः ॥ इत्यादि ॥

End. चतगुणमालसपरिमिथितशालि
रितकुहि विलसति विमलति शीता ।
जिनपति-कुञ्जरकरनिभजाङ्क-
पञ्चयित-तनगुरतनुरवभीता ॥ (?)

द्विजवरिमङ्गरविरचितमीतक-
मिदमुदयतु हरिजनहृदि सारम् ।
कलियुगमानुष-बहुविधकिल्बिष-
निविडविपिनपरिच्छेदनकुठारम् ॥

Colophon. श्रीरामचन्द्राय नमः ।

विषयः । नानाविधरागेण प्रथमसर्गे रामपरिदेवनादिकथनम् । २ य सर्गे,—भरतसम्भाषणम् । ३ य सर्गे,—पञ्चवटीहरणानन्तरं पम्पादर्शनादिः । ४ र्थ सर्गे,—वनचरितादिकथनम् । ५ म सर्गे,—जानकीदर्शनम् । ६ ष्ठ सर्गे,—हनुमत्प्रेषणादिः । ७ म सर्गे,—अयोध्यागमनादिवर्णनञ्च ।

No. 54. गुणरत्नकोषः. (सटीकः) By रङ्गराजभट्टः. Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 17. Lines, 18 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bhārata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. मूलम् ।

श्रिये समस्तचिदचिद्विधानव्यसनं हरेः ।
अङ्गीकारिभिरालोकैः सार्थयन्त्यै कृतोऽञ्जलिः ॥
उल्लासपल्लवितपालितसप्तलोकी-
निर्व्वाहकोरकितनेमकटाक्षलीलाम्
श्रीरङ्गहर्म्यतलमङ्गलदीपिकां तां
श्रीरङ्गराजमहिषीं श्रियमाश्रयामः ॥
अनुकलतनुकाण्डालिङ्गनारम्भभृत्-
प्रतिदिशमुदयमानश्रीसवानोकवर्षैः ।
ललनयनमुकुन्दस्फारपुष्पादिरेषा
रचयतु मयि लक्ष्मीः कल्पवल्लीः कटाक्षान् ॥ इत्यादि ।

टी— प्रा—

श्रीमते रामानुजाय नमः । श्रीकूरकुलपयः पारावारपार्वणचन्द्रमाश्चतुर्दश-विद्याविद्याविनोदिविद्यासमुद्रविष्यायमान—श्रीरङ्गनायककरुणासमासादित-कुमारसाम्राज्य-श्रीनिवासभूत-श्रीरङ्गराजभट्टनामधेयकविरचितेन प्रारिप्सित-

Digitized by Google

ग्रन्थपरिसमाप्तौ सकलग्रन्थप्रतिपादितदेवतामेवादौ नमस्करोति । `श्रिये । समस्तचिदचिदिति । इत्यादि ।

End. मूलस्यान्तभागम् ।

ऐश्वर्य्यमक्षरगतिं परमं पदं वा
कस्मैचिदञ्जलिभरं वहते वितीर्य्य ।
अस्मै न किञ्चिदुचितं कृतमित्यथाम्ब
त्वं खिद्यसे कथय कोऽयमुदारभावः ॥
इत्युक्तिकैतवशतेन निरुन्धयामि
नाथस्य सत्यवचसः पुरुषान् पुराणान् ।
यद्वा न मे भुजबलं तव पादपद्म-
लाभे ममैव शरणं विधिनः कृतोऽस्मि ॥
श्रीरङ्गे शरदां शतं सह सुहृद्वर्गैश्च निरस्तश्रमं
निर्दुःखं सुखदं च दास्यरसिकां भुक्ता समृद्धिं पराम् ।
युष्मत्पादसरोजदास्यनिरताः श्रीमत्सुमत्या पिता
सर्व्वं च ममपि ममैव भवनं लोकुर्म्मकलात् कृपाम् ॥

इति श्रीगुरुरत्नकोषः समाप्तः ॥

टीकाया अन्तभागम् ।

श्रीरङ्गेति – निरस्तश्रमादिपदत्रयं क्रियाविशेषणं दास्यरसिकां दास्यरस-रसिकां दास्यसमृद्धिमिति यावत् सुहृद्भिः सह शतायुर्वै पुरुषः इत्युक्ता +रवसानपर्य्यन्तं दास्यमेवानुभुय ततः परमपि युवयोः पादपद्मनिरता भवामः । अस्माकं मातापितृप्रभृतिसकलं ममैव सम्बन्धस्य ममैव तस्माद्-कस्मात् कृपां निर्व्वैतुकदयां सम्भविष्यते लोकुरम्बेति सर्व्वं समग्रस्य ।

Colophon. इति श्रीमद्रामानुजाचार्य्यविरचित-श्रीगुरुरत्नकोषव्याख्यानं समाप्तम् ।

विषयः । रङ्गनाथनामान्तरितस्य भगवतो विष्णोः मत्स्याय सर्व्वेश्वराः स्तवात्मकोऽयं ग्रन्थः ।

No. 55. गोत्रप्रवरदर्पणः. By कमलाकरभट्टः. Substance, country-made paper, 19×4 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Çyāmapukura, Bābu Nagendranātha Vasu. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारायणात्मज-श्रीमन्नामलक्ष्मणस्य सूनुना ।
कमलाकरसंज्ञेन गोत्रप्रवरनिर्णयः ।
क्रियते विदुषां प्रीत्यै मत्वानानाशोच सर्व्वशः ॥
तत्र सगोत्राय दुहितरं न प्रयच्छेत् : असमानप्रवरैर्विवाह इत्यापस्तम्ब-
गौतमाचार्य्यैः सगोत्रा सप्रवरा निषिद्धा । इत्यादि ।

End. गोत्रजत्वं परित्यज्य पालकेभ्यस्य गोत्रिण ।
अज्ञानादेव वै भवेत् विभिन्नैर्भवतु कश्यप ॥ इति ।
तच्छ्रोत्रियोपलभ्या व्याख्यायनेन ज्ञेयमिति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीकमलाकरभट्टकृत-गोत्रप्रवरदर्पणः समाप्तः ॥ ० ॥

विषयः । समानगोत्रादिविवाहदोषकथनपूर्वकं गोत्रप्रवरादिनिरूपणम् ।

No. 56. गोत्रप्रवरविवेकः. (धर्म्मप्रदीपान्तर्गतः) By धनञ्जयः. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 42 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office, Rūpaganja, Nāorā, Paṇḍita Çivacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीसूर्य्याय नमः ।

अथ गोत्रप्रवरविवेकः ।

जमदग्निर्भरद्वाजो विश्वामित्रात्रिगौतमाः ।
वशिष्ठकाश्यपागस्त्या मुनयो गोत्रकारिणः ॥
एतेषां यान्यपत्यानि तानि गोत्राणि मन्यते ॥
एतदुपलक्षणम् । अन्येषामपि दर्शनात् । प्रवरस्तु गोत्रप्रवर्त्तकस्य मुने-
र्व्यावर्त्तको मुनिगणः । जमदग्निगोत्रस्य जमदग्नि-और्व्व-वशिष्ठाः । भरद्वाज-
गोत्रस्य भरद्वाज-आङ्गिरस-बार्हस्पत्याः । विश्वामित्रगोत्रस्य विश्वामित्र-
मरीचि-कौशिकाः । अत्रिगोत्रस्य अत्रि-आत्रेय शातातपाः । इत्यादि ।

End. धन्वन्तरिगोत्रस्य धन्वन्तरि अपार-नैध्रुव-आङ्गिरस-बार्हस्पत्याः । एवमन्ये
यथाशास्त्रं ज्ञातव्याः । विष्णुवृद्धिगोत्रस्य विष्णुवृद्धि-आङ्गिरस-बार्हस्पत्याः ॥

Colophon. इति धनञ्जयकृते धर्म्मप्रदीपे गोत्रप्रवरविवेकः ॥ इति श्रीदुर्गा ॥

Digitized by Google

विषयः। गोत्रकथनम्। प्रवरकथनम्। जमदग्निप्रभृतिचतुर्विंशद्गोत्राणां प्रवरकथनम्। मतभेदमाश्रित्य केषाञ्चिद्गोत्राणां प्रवरस्य द्वैविध्यकथनञ्च।

No. 57. गोपालपञ्चाङ्गम्. (गोपालपटल-गोपालमन्त्रपद्धति-गोपालसहस्रनाम-गोपालकवच-गोपालस्तवराजात्मकम्) Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 104. Lines, 5 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः। शुभम्।

ॐ गोपीजनाश्रे प्रवदेद् वल्लभायाग्निसुन्दरी।

अयं दशाक्षरो मन्त्रो ह्यष्टादशफलप्रदः॥

अथ पूजाप्रकरणम्। इत्यादि।

End. राजव × × × मेति भवेत् सर्व्वजनप्रियः।

अथवा म्रियमाणोऽपि स वाग्मी जायते ध्रुवम्॥

Colophon. इति श्रीगौतमीयतन्त्रे गोपालस्तवराजः समाप्तः॥

विषयः। षडङ्गन्यास-ध्यान-विन्दुबीज कामबीज-षडक्षरमन्त्रायात्मकगोपालपटल-गोपालमन्त्र-पद्धति—सम्मोहनतन्त्रोक्तहरपार्व्वतीसंवादमयगोपालसहस्रनाम—सनत्कुमारसंहितान्तर्गतचैलोक्य-मङ्गलनामगोपालकवच-गौतमीतन्त्रान्तर्निविष्टगोपालस्तवराजात्मकोऽयं ग्रन्थः॥

No. 58. गोपालसहस्रनामभूषणम्. By दयालुशर्म्मा. Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 31. Lines, 16 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1885. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bhārata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः। श्रीविद्यागुरवे नमः।

ॐ नमः श्रीभुवनेशाय देवाय दुरितच्छिदे। (?)

कृष्णाय यदुपश्रेष्ठे गुरवे युविशाचिते॥

चिकीर्षोर्नामसाहस्रभूषणं गोपिकापतेः।

शिवः शिवदया × × र्य्यं दाक्षिण्यमवताद् विभुः॥

जयजय + + + + + ।

Digitized by Google

इह खलु सकलभुवनवन्द्यानवद्यैकमरन्दधरया पद्मरागार्पितवसुमतीमण्डला गौरी निजस्वामिनं शङ्करं जगतां शुभकरं शिवं पृच्छति तदन्यप्रांशु-भिच्छतीति शङ्कराभिन्नामयहत्वनम्रांनानुकूलव्यापाराश्रया गौरीति शब्द-बुद्धेरित्यादि ॥

End. हे महादेवि यस्य गृहे सदा सर्वस्मिन् काले श्रीगोपालो देवः वसेत् यस्य गेहे नाम्नां सहस्रमिति पूजितमपि तिष्ठति किं पुनरभ्यस्तमिति सिद्धम् ।

इति श्रीगोपालसहस्रनामस्तोत्रं विवृतं समाप्तम् ॥

बुधो मुनिमतो निरीक्ष्य नितरां गौडान् क्रियासु स्थिरान्
प्रायो द्राविडभूसुरानिति यदोवैंशावतंसो विभुः ।
शाम्भवाजतयात्युपासनपरान्नानाययन्भूसुरां-
स्ताकहोपनिवासिनोऽस्य सवितुर्धर्मानुरूपान् भुवि ॥
सारस्वताः कान्यकुब्जा गौडा उत्कलमैथिलाः ।
पञ्चगौडाः समाख्याता विन्ध्यस्योत्तरवासिनः ॥

+ + × +

नाथान् विधाय यादवेन्द्र जगतां नाथेन्द्ररूपांपदम्

\+ + + + ।

\+ + + + +

दीनानाथदयानिधे दयितया नाथान् सनाथान् कुरु ॥

Colophon. इति श्रीभगवदर्पितसर्वस्वेन भूदेवसर्वस्वेन मिश्रश्रीमद्दुरवालुप्रवंशा विरचितं श्रीगोपालसहस्रनामभूषणं समाप्तम् ॥ संवत् १८८५ ॥

विषयः । गोपालसहस्रनामस्तोत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 59. गोपालसहस्रनामविवृतिः. Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 52. Lines, 5 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ नमः श्रीभुवोरस्य देवाय दुरितच्छिदे ।
कृष्णाय तदुपज्ञाय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥

चिकीर्षोर्नामसाहस्रभाष्यं श्रीगोपिकापतेः ।
शिवः शिवदयालोर्मे दाक्षिण्यमवताद्विभुः ॥ इत्यादि ।

End. यस्य सेवे नाम्नां सहस्रमिति पूजितमपि तिष्ठति किं पुनरन्यदिति ॥

Colophon. इति श्रीगोपालसहस्रनामविवृतिः समाप्ता ॥

विषयः । गोपालसहस्रनामव्याख्यानम् ।

No. 60. गौरगणोद्देशदीपिका. By कविकर्णपूरः. Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 13 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Seyāḍsol *viâ* Rāṇigañja Çricandranānda Ṭhākura. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।
यः श्रीवृन्दावनभुवि पुरा सच्चिदानन्दसान्द्रो
गौराङ्गीभिः सहसखिभिः प्रेमधामा ननर्त ।
सार्धं प्रचलत् हृद्गतपरीरम्भसम्भेदतः किं
गौराङ्गः स न जयति नवद्वीपमालम्बमानः ॥ इत्यादि ।

End. गौराङ्गकान्तनरसो चिरश्रीवत्सलोपमो ।
नवेन्नु × × गुर्वाङ्कामिति शास्त्रानुसारतः ॥
श्रीश्रीनाथस्य पूर्वाख्या यथा न प्रकटीकृता ।
+ + कारपरीपाट्या यो भागवतसंमिता ॥
कुमारहट्टे वर्तीर्णो कृष्णदेवो विरचाम (?)
× × महान्तः प्रभभक्तभूता-
स्ते मेऽपराधं कृपया क्षमन्तु ।
गुणान् विविच्यैव सतां च + +
प्रश्लेषशेषाः कथितुं न शक्ताः ॥
श्रीमांसकेभ्यः सकलार्थिकेभ्यो
विशेषतो वैष्णवः + + ।
गोष्ठः प्रयत्नाद्रससाक्षिविद्भ्यो
देयः सदा गौरपदाश्रयेभ्यः ॥

Digitized by Google

श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका रचिता मया ।
दीप्यतां परमानन्दसन्दोहा भक्तवेश्मनि ॥
शाकेवसुग्रहमितेनैव युक्ते + ×
ग्रन्थो ममाविरभवत् कतमस्य वक्त्रात् ।
चैतन्यचरितामृतमग्नचित्तैः
शोध्यः सितगौरमनाङ्क एषः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीकविकर्णपूरविरचिता श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । नित्यानन्दाद्वैतादिसकलगौराङ्गपार्षदनामादिनिरूपणम् ।

No. 61. चन्द्रदूतम्. By श्रीकृष्णचन्द्रतर्कालङ्कारः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 14. Lines, 4 on a page. Extent, 112 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Āḍāihājār, District Ḍhākā, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkāra. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

रामो रामाभिरामो रमितकरभरैरात्मरामाधिरामो-
नम्रो मोमुह्यमानो झटिति वियति तं वीक्ष्य चन्द्रं तदीयैः ।
सूरोऽयं वा स्मरो वा स्मररिपुरिति वा सर्मैषिर्वा विभाति
प्रायेणैवन्तुचन्द्रः किमु गगनचरत्कन्धरामात्र चैतत् ॥
नायं सूरः कुवलयवपुर्न स्मरः सर्वकान्त्या
मारप्रादुर्भवनवपनो न स्मरारि … … … ।
न प्रायेणैतुवदनसमी दूरगो यत् … …
जाने प्रायप्रणयविकली दुःखमग्नो मृगाङ्कः ॥ इत्यादि ।

End.

इति निगदितवाक्यः प्रेमभावः मृगाङ्कं
मदनशरहताङ्गो वर्षिता रिक्तभावः ।
विरहजलधिलीन प्रेमवारिप्रपूर्णो
रघुवरकुलसिंहः क्ष्मातले सम्पपात ॥
इति कतिपयवेलाः संस्थितो मूर्च्छितात्मा
किमिति किमिति वाक्यैर्बोधितो लक्ष्मणेन ।
झटिति करिकरौघैः क्षालितामास दृष्टा
शिव शिव विदितात्मा जिह्मयामास रामः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीगोपीनाथभट्टाचार्य्यात्मज-श्रीकृष्णचन्द्रतर्कालङ्कारविरचितं चन्द्र-
दूतमहाकाव्यं समाप्तम् ॥
मत्काव्यपीयूषरसप्रमोदो येषाञ्च ... ... ।
मदन्तु ये मत्कृतकाव्यमेतत् श्रीराम ... कोमलाङ्गम् ॥
श्रीहरिकृष्णशर्म्मणो लिपिरेषा पुस्तिका च ।

विषयः। सीतां प्रति रामस्य दूतरूपेण चन्द्रमसः प्रेषणम् ।

No. 62. चम्पूभारतम् . By अनन्तभट्टः . Substance, country-made paper, 14 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 89. Lines, 7 on a page. Extent, 1869 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vĕḍo, Post Office Raghunāthapura, District Mānabhūma Veṇkaṭa, Varadācāryya Gosvāmī, Appearance, tolerable. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. कल्याणं वो विधत्तां करकमलयुगीलोलकल्लोलमाला-
वेल्लल्लोलम्बलीलाचलमुखरितदिक्चक्रवाकान्तरालम् ।
प्रत्नं वेतसरत्नं सततपरिचलत्कर्णतालप्ररोहं
दूतात्कुरचिरीर्णाद्वरविकटपटाष्टमूर्त्याशुभज्ञः ॥ (?) इत्यादि ।

End. श्रीरेङ्गीश्वा घटितनिजरोर्व्वंशभूर्वेदिपार्श्वे
गायत्रीणां ग्रतमवदशां गन्धधानोऽग्रजानाम् ।
तत्राध्वर्युः नियमपरश्रीराजचारायणेषं (?)
... ... ॥
राज्ञां श्रीचित्रपरम्परां चरणयोः पात्रो प्रदातमिमं
बुधो रत्नेन श्रीहयं छ्वदि क्षपां सत्यं रत्नप्रापके । (?)
पात्री सागरमेखलां वसुमतीं मध्ये किरीटं सुरा
कुर्व्वन्नर्मतनूभवश्चिरमसौ गोपायति स्म प्रजाः ॥ * ॥

Colophon. इत्यनन्तभट्टस्य कृतौ चम्पूभारते द्वादशस्तबकः समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः। संक्षेपेण महाभारतीयविषयस्य कथनम् ।

X **No. 63.** चिकित्सादर्पणः . Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 313. Lines, 10 on a page. Extent, 9390 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vākule, Post Office Sālataḍā, District Văkuḍā. Bābu Balarāma Caudhuri. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

रोगमादौ परीक्षेत ततोऽनन्तरमौषधम् ।
ततः कर्म्म भिषक् पश्चात् ज्ञानपूर्व्वं समाचरेत् ॥
औषधा नीरुजाः सर्व्वे मन्त्रयित्वा प्रदापयेत् ।
येन सर्व्वं प्रयच्छन्ति आयुरारोग्यमेव च ॥
अथातो मूलिकाहरणविधिमाह ।
शुभाचारश्चमेकान्ते प्रभाते मन्त्रयुक्तितः ।
धंमाद्यमौषधैर्नैव न चेद्भवति काष्ठवत् ॥ इत्यादि ।

End. कोषातकी नीलकण्ठा लाङ्गली सहदेविका ।
चक्रमर्द्दामृताकन्दकाकमाचीरविप्रिया ।
विष्णुक्रान्ता वशिम्रष्टी विहारी भृङ्गराट् पटुः ॥

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ॥ ० ॥

विषयः । औषधग्रहणकरणादिनिरूपणम् । भेदादिज्वराङ्कुशनिरूपणम् । मृत्युञ्जयादि-कथनम् । काञ्जिकरसादिनिरूपणम् । नारचश्चिकथनम् । लघुमन्नाधरचूर्णादिनिरूपणम् । ग्रहण्यादिचिकित्सा । महाशङ्खवट्यादिनिरूपणम् । प्रतापरीश्वरतादिनिरूपणम् । मूत्रादि-चिकित्सा । उदररोगादिचिकित्सा । निर्गुण्डीतैलादिनिरूपणम् । कुष्ठरोगचिकित्सादिः । कर्णरोगादिचिकित्सा । शिरोरोगादिचिकित्सा च ॥

No. 64. चित्रकूटमाहात्म्यम्. Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 40. Lines, 11 on a page. Extent, 880 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1933 Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

रामं कामाभिरामं रघुकुलतिलकं सीतया शोभनीयं
श्यामं भक्ताभिरामं सुजनभयहरं वामदेवाभिवन्द्यम् ।
कामं कामाभिरामं कलिकलुषहरं कामदं कामदानां
वन्दे लोकाभिरामं दशरथतनयं रावणारिं रमेशम् ॥
यतः सर्व्वाणि भूतानि प्रतिभान्ति स्थितानि च ।
यत्रैवोपशमं यान्ति तस्मै सत्यात्मने नमः ॥

Digitized by Google

... ...

श्रुत्वा रामायणं सम्यक्-रामचारित्रभूषितम् ।

सुतीक्ष्णं परिपप्रच्छ माण्डव्यो भगवानृषिः ॥

माण्डव्य उवाच ।

श्रुतं मया कृपासिन्धो जगदुत्पत्तिकारणम् ।

अधुना श्रोतुमिच्छामि तीर्थमाहात्म्यमुत्तमम् ॥

चित्रकूटो गिरिश्रेष्ठः श्रीरामपदभूषितः ।

यस्मिन् श्रीजानकीनाथो रमते सर्व्वदैव हि ॥

माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामि रहस्यं मुनिसत्तम ।

कुतस्य परमैश्वर्य्यं श्रीरामस्य गिरेः प्रभो ॥ इत्यादि ।

End. माहात्म्यमेतत् कथितं पुरातनं वाल्मीकिगीतं श्रुतवाक्यवर्द्धनम् ।

शृण्वन्ति गायन्ति स्तुवन्ति ये नरास्ते रामभक्तिं सततं लभन्ते ॥

Colophon. इति श्रीवृहद्रामायणे श्रीचित्रकूटमाहात्म्ये समस्ततीर्थवर्णनं नाम षोडशो-ऽध्यायः समाप्तः । जेठ वदि संवत् १९२२ स्थान श्रीचित्रकूट ।

विषयः । चित्रकूटमाहात्म्यकीर्त्तनम् । प्रसङ्गतः सर्व्वतीर्थानां माहात्म्यकीर्त्तनञ्च ।

No. 65. चैतन्यचन्द्रामृतम्. By प्रबोधानन्दसरस्वती. Substance country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 37. Lines, 3 on a page. Extent, 277 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Seyāḍsol, District Vardhamāna, *Çrī* Candranātha Ṭhākura. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगौराङ्गः शरणम् ।

सुमनसं चैतन्याकृतिमतिविमर्य्यादपरमा-

द्भुतौदार्य्यं वर्य्यं व्रजपतिकुमारं रसयितुम् ।

विशुद्धस्वप्रेमोन्मदमधुरपीयूषलहरीं

प्रदातुं चान्येभ्यः परपदनवद्वीपप्रकटम् ॥ इत्यादि ।

End. ब्रह्मेशादिमहाश्चर्य्यमहिमापि महाप्रभुः ।

सुगमाज्ञोदितं कृत्वा किशोरस्थं भविष्यति ॥

Digitized by Google

दृष्टं न शास्त्रं गुरवो न दृष्टा
विवेचितं नापि बुधैः सुबुद्ध्या ।
यथा तथा अस्तु स्वभावात्
तथैव मे गौरहरिः प्रसीदतु ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीप्रबोधानन्दसरस्वतीगोस्वामिना विरचितं श्रीमच्चैतन्यचन्द्रामृतं सम्पूर्णम् । श्रीश्रीगौरहरिचैतन्य ॥

विषयः । श्रीचैतन्यदेवस्य स्तवः ।

No. 66. **चैतन्यचन्द्रामृतव्याख्या . (रसिकास्वादिनी).** Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 40. Lines, 11 on a page. Extent, 1,320 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Uthuli, *Çrī* Dīnabandhu Gosvāmī. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।
कृत्वा दण्डप्रणामं स्वगुरुवरमहाश्रीनृसिंहाङ्घ्रिपद्मे
केनाप्यानन्दि-नाम्ना प्रकरणघटिका रच्यतेऽनर्घबुद्ध्या ।
टीका चैतन्यचन्द्रामृतरसरसिकास्वादिनी वैष्णवानां
देवाधीनाभिवासत्कुशलदनुजघटा मोचिनीव ... ॥ इत्यादि ।

End. तत्तत् भवत्वादिपूर्व्वकप्रेमामृतवर्णितं सूचितम् ।
प्रेमनाम ... त्वादि श्रीवृन्दावनमाधुरीम् ।
राधिकाच विजानीयात् को वा गौरहरिं विना ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीचैतन्यचन्द्रामृतेऽवतारमहिमप्रकाशे विंशतिपद्यात्मके रसिका-स्वादिन्यां टीकायां संज्ञयो विभागः ॥

विषयः । चैतन्यचन्द्रामृतस्य व्याख्यानम् ।

No. 67. **छन्दः .** Substance, country-made paper, 6 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 115 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय परापर्य्याय श्रीकृष्णाय नमः । ॐ ।
म य-र-स त-ज-भ-न ग ल संमितं भ्रमति वाङ्मयं जगति यस्य
स जयति पिङ्गलनागः शिवप्रसादाद्विशुद्धमतिः ।
पिङ्गलर्विदि मकारं लघ्वादिसमन्वितं यकाराख्यं
लघुमध्यमध्यरे यं सकारमन्ते गुरुनिधनम् ॥ इत्यादि ।

End. शेषः प्रथित इति । यथानुक्तं गाथा । द्विकौ ग्लौ । मिश्रौ । पृथग्ला मिश्राः वसवस्त्रिकाः ।

Colophon. इति छन्दः समाप्तम् ॥

विषयः। छन्दसां विशेषेण कथनम् ।

No. 68. जन्मचन्द्रिका. Substance, palm leaf 15 × 1½ inches. Folia, 59. Lines, 3 on a page. Extent, 463 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kalasakāṭi *viâ* Barisāl, Paṇḍita Kāçiçvara Tarkālaŋkāra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः सूर्य्याय । अथ जन्मचन्द्रिका लिख्यते । अथ पापसौम्यग्रह-निर्णयः । रवि-क्षीणेन्दु-भौमाराः पापाः सौम्यास्ततोऽपरे । इत्यादि ।

End. धनुस्थाने स्थितो जीवो रिपुक्षेत्री विधोः सुतः ।
एष सम्भवतो योगो यदि ब्रह्मसमो भवेत् ॥

Colophon. इति जन्मचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः। पापादिग्रहनिर्णयः । ग्रहदृष्ट्यादिकथनम् । ग्रहक्षेत्रादिनिरूपणम् । ग्रहाणा-मुच्चनीचादिकथनम् । ग्रहाणां मूलत्रिकोणादिकथनम् । भावफलदशादिकथनम् । ग्रहाणां स्त्रीपुरुषज्ञानम् । योगादिकथनञ्च ॥

No. 69. जातरिष्ट्यादिनिर्णयः. By विद्यार्णवः. Substance, country-made paper, 13 × 2½ inches. Folia, 35. Lines, 5 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ākiādhala, Post Office Lohajaŋga, District Ḍhākā, Paṇḍita Kāçinātha Tarkālaŋkāra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।

प्रणम्य परमानन्दं सूर्य्यं त्रिभुवनेश्वरम् ।

वक्ष्ये विद्यार्थिनो विद्वान् जातरिष्ट्यादिनिर्णयम् ॥

आदौ नक्षत्रनिरूपणम् । दीपिकायाम् ।

अश्विनी-यम-वह्नीनां तिस्रो नक्षत्रनाडिकाः ॥ इत्यादि ।

End. अधिकतमात् शेषो नास्ति ।

विषयः । नक्षत्रादिनिरूपणम् । जन्मलग्नादिनिरूपणम् । जातकशिरोज्ञानादि-निरूपणम् । दशाधिपादिकथनम् । सूर्य्यादिग्रहगणज्ञाननिरूपणम् । रिष्ट्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 70. जानकीगीता . By श्रीहर्य्याचार्य्यैः . Substance, country-made paper, 7½ × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 11 on a page. Extent, 198 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Bharatarāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।

यायान्त्यमर्पयति भक्तिभवेऽप्युदग्रं

प्रेमणि प्रदर्शयति पादसरोजशोभाम् ।

विघ्नं निवारयति या भजतां समन्तात्

सा जानकी विजयते कुलदैवतं नः ॥

त्रिभुवनत्वतिमवाप निरीक्ष्य कान्तिं

क्षोभं सरोजनिकरो मतिमान्कदाच्य ।

यस्या विलोक्य वदनं परितापमिन्दुः

सा जानकी रघुपतेर्मुदमातनोति ॥

× × × ×

मल्लार-रागे एकतालो ताले ।

जय जय जानकि रघुपतिदयिते

विधि-शिव-सनक-शुकादिकमर्चिते ।

देवि शरणं तव करणा अभिलषिता

त्रिभुवनगुरणा । ध्रु ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. जय जितदूषण सुरकुलभूषण जय जय हरिदयिते ।
जय कलिकलुषविरोचन सुन्दर जय जय निखिले शिवे ॥
जय रघुकुलकमलनिकरकृतातप जय जय युवतिमणे ।
जय जय सदयहृदय सकलेश्वर जय जय नतपरते ॥

\+ \+ \+

विद्याविभूषणयुतो हरिरामनाभ-
पादारविन्दमधुपो यदिदं बभाण ।
श्रीजानकीचरितगीतसुधाप्रवाहात्
तत् साधवः प्रतिदिनं मुदिताः पिबन्तु ॥

Colophon. इति श्रीहर्य्याचार्य्यविरचिते श्रीजानकीगीते आनन्दगीतारघुनन्दनो नाम षष्ठः सर्गः ॥

विषय: । गीतगोविन्दानुकारिणी श्रीजानकीविषयिणी गीतावलिः ॥

No. 71. जालन्धरमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 36. Lines, 10 on a page. Extent, 1,080 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1839. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीनारद उवाच ।
सूत सूत महाभाग सदागमविदाम्बर ।
धन्योऽसि कृतकृत्योऽसि यस्य ते मतिरीदृशी ॥
जालन्धरस्य माहात्म्यं कथितं कुलसत्तम ।
पुनश्च श्रोतुमिच्छामस्त्वत्तः किञ्चिन्महामते ॥ इत्यादि ।

End. यत्पुनर्वाञ्छितव्यं हि किं वाच्यमधिकं मया ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे जालन्धरमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः । सम्वत् १८३९

विषय: । १ मे अध्याये विपाशामाहात्म्यम् । २ ये अध्याये बाणगङ्गाख्यापनम् । ३ ये अध्याये तस्य माहात्म्यकीर्त्तनम् । ४ र्थ–१३ शेषु अध्यायेषु जालन्धरमाहात्म्यादिकथनम् ।

Digitized by Google

No. 72. ज्योतिषरत्नं. By केशवतर्कपञ्चानन. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 420 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1748. Place of deposit, Vākule *viâ* Sālataḍā, District Vā̃kuḍā, Bābu Caṇḍīcaraṇa Caṭṭopādhyāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ राधाकृष्णाभ्यां नमः ।
श्रीकृष्णं सच्चिदानन्दं प्रणम्य जगदीश्वरम् ।
हिताय ज्योतिषः श्लोकान् सञ्चिनोमि यथोचितम् ॥
तत्र सर्व्वकार्य्येषु वर्जनीयत्वात् प्रथमं बारवेला लिख्यते ।
रवेर्वेदं चतुः पञ्च सोमे सप्तद्वयं तथा ।
कुजे षष्ठं द्वितीयञ्च बुधे चाथ तृतीयकम् ॥
गुरौ सप्ताष्टकञ्चैव त्रिचत्वारि च भार्गवे ।
शनावाद्यन्तषष्ठञ्च बारवेला प्रकीर्त्तिता ॥ इत्यादि ।

End. स्वदशाभिर्दशां हत्वा नवभिर्भागमाचरेत् ।
लब्धा मासास्तु तच्छेषं पूरयित्वा तु त्रिंशता ॥
षड्भिर्हृत्वा दिनं लब्धं तच्छेषे षष्टिपूरिते ।
नवभिश्च हृते लब्धा ज्ञेया दण्डाद्यन्तरे ॥
ज्योतिःशास्त्रसमाधिभ्योः सारात्सारतरं कृतम् ।
ग्रन्थरत्नमेतत् सततं व्यवहारोपयोगि यत् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीकेशवतर्कपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरचितं ज्योतिषरत्नं समाप्तम् ॥ * ॥
शकाब्दाः १७४८ ।

विषयः । बारवेलाकथनम् । रिष्टादिकथनम् । चन्द्रवामवेधशुद्ध्यादिकथनम् । नक्षत्राणां देवतानिरूपणम् । अमृतयोगादिकथनम् । विवाहविहितनक्षत्रादिनिरूपणम् । षट्शलाकावेधादिनिरूपणम् । युगयामित्रादिकथनम् । नवबध्वागमनकालादिकथनम् । ऋतुफलादिनिरूपणम् । नामकरणान्नप्राशनादिकालनिरूपणम् । तिथिदग्धादिकथनम् । पञ्चामृतादिकथनम् । बीजवपनादिनिरूपणम् । रव्यादिभोगकालनिरूपणञ्च ।

No. 73. ज्योतिःसारः. By श्रीकृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 17 × 3½ inches. Folia, 92. Lines, 7 on a page. Extent, 2,576 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीकृष्ण मामुद्धर ।

श्रीसूर्य्यं विघ्नराजञ्च श्रीगुरुं श्रीरघूत्तमम् ।
नत्वाऽऽचष्टे कृष्णदेवो ज्योतिःसारं सतां मुदे ॥
प्रकाश्यते प्रदीपेन वर्त्तमानघटादिकम् ।
ज्योतिःशास्त्रप्रदीपेन विश्वं कालत्रयोदितम् ॥
सप्तविंशतिभिर्ज्योतिश्चक्रं स्तिमितवायुगम् ।
तद्र्कांशो भवेद्राशिर्नवर्क्षचरणाङ्कितः ॥

अस्यार्थो यथा,—अश्विन्यादिसप्तविंशतिनक्षत्रैः ज्योतिश्चक्रं भवति तच्चक्रं स्तिमितवायुगं स्थिरेण वायुविशेषेण धृतम् । तस्यार्कांशो द्वादशांशो अश्विन्यादिनवनक्षत्रपादाङ्कितो राशिर्भवेत् । तथाच अश्विन्यादिसप्तविंशानां भानां नवनवाङ्घ्रिभिरेकैकराशिर्मेषादिद्वादशैव ते ॥ इत्यादि ॥

End. अतएव [uncertain] विष्णुपुराणम् ।

स्मृते सकलकल्याणभाजनं यत्र जायते ।
पुरुषं तमजं नित्यं व्रजामि शरणं हरिम् ॥
रिष्टयो व्यतिपाताश्च येऽन्ये ज्योतिषसम्भवाः ।
ते नामस्मरणाद्विष्णोर्नाशं यान्ति महात्मनः ॥
विदेशगतभ्रातुरन्वेषणाय न गन्तव्यम् ।

विष्णुपुराणम् ।

ततः प्रभृति वै भ्राता भ्रातुरन्वेषणे द्विज ।
प्रयातो न पश्यति तथा तन्न कार्य्यं विजानता ॥
ततः प्रभृति न भ्रातुः कनीयान् मार्गमिच्छति ।
अन्विष्य दुःखमाप्नोति तेन तत्परिवर्जयेत् ॥
इति यात्राप्रकरणं समाप्तम् ।

Colophon. इति महामहोपाध्याय—श्रीकृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यविरचितो ज्योतिः-
सारः समाप्तः ॥

विषयः । राशिनिरूपणम् । केन्द्रपर्य्यायतत्स्थाननिरूपणम् । ग्रहवर्णकथनम् । दिगधिपनिरूपणम् । दिक्‌बलिकथनम् [uncertain] । गुणरसाधिपकथनम् । जात्यधिपकथनम् । वेदाद्यधिपकथनम् । दुष्टतिथिनिरूपणम् । ग्रहचन्द्रादिशुद्धिनिरूपणम् । जातक-सुखप्रसवादिजातक-योगप्रभृतिनिरूपणम् । पापग्रहरिष्टिकथनम् । रिष्टिभङ्गादिनिरूपणम् । द्विग्रहयोगफलनिरूपणम् । अन्तर्दशाफलादिनिरूपणम् । ऋतुप्रभृतिफलनिरूपणम् । यात्राप्रकरणञ्च ॥

No. 74. ज्योतिःसारः. By महेशपञ्चानन. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 26. Lines, 5 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā, District Bardhamāna *viâ* Aṇḍāl, Paṇḍita Mādhava Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो विवस्वते ॥

प्रणम्य भास्करं देवं बालकानां हितैषिणा ।
क्रियते श्रीमहेशेन सारो ज्योतिषि यत्नतः ॥
वैशाखो ज्यैष्ठ आषाढ़ः श्रावणो भाद्रसंज्ञकः ।
आश्विनः कार्त्तिको मार्गः पौषो माघस्तथैव च ॥
फाल्गुनश्चेत्यमी मासा द्वादश विश्रुताः ।
इति माससंज्ञा ॥ इत्यादि ।

End. मैत्रोत्तरापुष्यधनिष्ठाश्विपित्र्योऽम्बुदे + नवमे शुभेऽर्कें
वारे कुशुक्रेन्दुदयवतीनां शुभग्रहः स्यात् सततः प्रकाशः ॥ * ॥

Colophon. इति महेशपञ्चाननविरचितो ज्योतिःसारः समाप्तः ॥ * ॥ श्रीहरिः ।

विषयः । मासराशिसंज्ञादिनिरूपणम् । अमृतादियोगनिरूपणम् । रविचन्द्रादिशुद्धि-निरूपणम् । यात्रिकतिथिनक्षत्रादिनिरूपणम् । निषिद्धनक्षत्रादिकथनम् । प्रेतकार्य्यनक्षत्रादिः । जन्मलग्नादिनिर्णयः । चन्द्रादीनां स्थूलदशानिरूपणम् । गर्भजनितापत्यकथनम् । विवाहनक्षत्रादिकथनम् । नष्टपादादिनिरूपणम् । वास्तुप्रकरणम् । गृहप्रवेशादिकाल-निरूपणञ्च ।

No. 75. ज्योतीरत्नम्. By गोपालचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 16 × 2½ inches. Folia, 154. Line, 5 on a page. Extent, 3,850 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1631. Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Çirṣā, Yadupura, Paṇḍita Rājendralāla Gosvāmī. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।

ब्रह्मेशविरिञ्चि-सुररजनीजानीन्दुजमूर ++ वा-
मीशा स्तु ++ नार्किराडमिथितो मूर्द्धा प्रणम्याम्बिकाम् ।

Digitized by Google

ज्योतीरत्नमिदं तनोति सुधियां मोदाय नानागमात्
संगृह्याखिलकर्मसु स्थितिकरो गोपालनामा कृती ॥
गर्भाधानादिकृत्यानाम् पञ्चाङ्गाद्योक्त यत्नतो मया ।
निरूप्यते कर्मकालः सविशेषः सतां मुदे ॥
स्वरूपं राशिचक्रस्य नक्षत्राणाञ्च कीर्त्तनम् ।
देवताकीर्त्तनं तेषां गणने + + + + । इत्यादि ।

End.

स्वच्छागमं सुनिपुणं कविचन्द्रपादात्
योऽधीत्य तत्र + + समस्तं जनानीत् ।
कालादिशास्त्रनिचयेषु तथा × ×
यः सर्व्वदा चरणयद्गु गुरुमस्तु पथाम् ॥
ज्योतीरत्नमिदं तस्य + + + + ।
नानागन्धेषु यत्नेयं + + + + ॥
वेदाङ्कबाणावनि १५९४ संमितेऽब्दे
शाके दिनेशे प्रमदां गते च ।
गोपालशर्म्मा समपूरि शास्त्र-
मिदं मुदा रूपवता + + + + ॥

Colophon. इति श्रीकविचन्द्रचरणारविन्दद्वन्द्वनिःस्यन्द + + + मधुव्रत-श्रीगोपाल-चक्रवर्त्तिविरचितं ज्योतीरत्नं सम्पूर्णम् ॥ श्रीरामः शरणम् । शकाब्दा १६११

विषयः । राशिनक्षत्रनिरूपणम् । सप्तविंशतिनक्षत्रघटितराशिचक्रनिरूपणम् । लग्नस्थाननिरूपणम् । कालाशुद्धिविवेचनम् । चन्द्रताराद्विशुद्धिविवेचनम् । पुंसवनादिकृत्यनिरूपणम् । कृषिकर्म्मादिनिरूपणम् । हस्तिस्नानादिनिरूपणम् । शुभकर्म्मादिनिरूपणम् । शक्रोत्थानादिप्रकरणनिरूपणम् ॥

No. 76. तत्त्वानुसन्धानम् . (अद्वैतचिन्ताकौस्तुभनामकटीकासहितम्)
Substance, country-made paper, 14 × 5½ inches. Folia, 147. Lines, 12 on a page. Extent, 5,292 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. मूलम् । वृत्तिर्नामविषयचैतन्याभिव्यञ्जकोऽन्तःकरणाज्ञानयोः परिणाम-विशेषः । अभिव्यञ्जकत्वं नामापरोक्षव्यवहारजनकत्वमावरणपरिणामो नाम ।

इत्यादि ।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यम् । श्रीकृष्णाय नमः ।

प्रमातारं मानं फलमपि च मेयं विजनतां
नियन्तारं जीवं विगलितभिदं शुद्धममलम् ।
यमाहुर्योगीन्द्रा जडतनुसमासक्तमतो
नमामस्तं कृष्णं प्रणयुवति ... कमलम् ॥

तत्त्वमस्यादिवाक्यजन्यापरोक्षवृत्त्या अज्ञाननिवृत्तिरानन्दावाप्तिश्च भवती-त्युक्तं तत्र केयं वृत्तिः किं वा तत्र प्रमाणं कथं वा तदुत्पत्तिः तस्या वा किं प्रयोजनमित्याकाङ्क्षायां प्रमाप्रमाभेदेन द्विविधां वृत्तिं निरूपयितुं प्रथमां वृत्तिं लक्षयति वृत्तिर्नामेति । इत्यादि ।

End. मूलम् ।

परमसुखपयोधौ मग्नचित्तो नरेश-
हरि-विधि-सुरमुख्यान् देहिकान् देहमात्रम् ।
जगदपि न विजाने पूर्णसत्यात्मसंवित्–
सुखतनुरहमात्मा सर्वसंसारशून्यम् ॥
यदुकुलवररत्नं कृष्णमन्यांश्च देवान्
मनुजपशुखगादीन् प्राणवादीन् न जाने ।
परमसुखसमुद्रे ... ... तन्मयोऽहं
गलितनिखिलभेदः सत्यबोधैकरूपः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपाद-शिष्यमहादेवसरस्वतीमुनिविरचितं तत्त्वानुसन्धानं ॥

मतिसचिवतध्यानयोगेन बन्धे चौबे साक्षात्कृतोऽसौ मुनिवरनिकरैः शुद्धसत्त्व-सदाचारैर्मुक्तो नम्रो मुकुन्दो यदुकुलतिलकः श्रेयसे भूयसेऽस्तु । (?)

जिज्ञासितव्यो विमलान्तरै-
रानन्दविज्ञानसदैकरूपः ।
वेदान्तवेद्यो यतिवर्य्यनम्यो
गोपीजनेशः प्रदिशत्वभीष्टम् ॥

यावीति वेदवचनानि वदन्ति देवीं
यामात्मयोनिमृषयो हृदये स्मरन्ति ।
यच्चिन्तया सकलमात्मगतो भवन्ति
तामानतोऽस्मि सततं प्रणवेशदात्रीम् ॥
दुरन्तसंसारमहाम्बुराशेः
समुद्धृतो येन दयालुनाहम् ।
महत्तमं तं पुरुषोत्तमं श्री-
स्वयंप्रकाशं गुरुमानतोऽस्मि ॥
नामानि रूपाणि निरस्य वेदो
यद्बोधयेन्नित्यनिरस्तमोहम् ।
साचित्स्वरूपं परिपूर्णरूप-
महं तदेवास्मि विमुक्तमव्ययम् ॥

अन्त्यवाक्यं टीकायाः । पूर्णेति । पूर्णः अपरिच्छिन्नः सत्यात्मा कालत्रयाबाधित-
स्वरूपः संवित् चिद्रूपः सुखतनुः सुखस्वरूपः असङ्गो ह्ययं पुरुष इत्यादि-
श्रुत्या कर्तृत्वादिसर्वसंसारवर्जितः आत्माहमित्यनुभवामीत्यर्थः । भिन्न-
तया स्वेष्टदेवतामपि न पश्यामीत्याह यद्गुरुकृपेति । तत्र हेतुमाह परम-
सुखेति ॥

उपासकानां चाद्वैतमनसो विनिवर्तकम् ।
श्रीलक्ष्म्या मतेऽद्वैतचिन्ताकौस्तुभमर्पितम् ॥
अध्यारोपापवादोन्मुद्रितजडतनुद्वैतहेतुः परात्मा
... ... ।
... ...
... ... तैकमय्यः ... ... ॥ (?)

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्य-
पादशिष्यभगवदानन्दसरस्वतीमुनिचूडामणिविरचिते तत्त्वानुसन्धानव्याख्याने-
ऽद्वैतचिन्ताकौस्तुभे चतुर्थः परिच्छेदः । समाप्तोयम् ॥

विषयः । मूलस्य । इति प्रथमः परिच्छेदः । टीकायाः । इति श्रीमत्परमहंसपरि-
व्राजकाचार्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपादशिष्यभगवन्महादेवानन्दसरस्वतीमुनिविरचिते
तत्त्वानुसन्धानव्याख्यानेऽद्वैतकौस्तुभे प्रथमः परिच्छेदः समाप्तः । मूलस्य । इति द्वितीयः परि-
च्छेदः । टीकायाः । इति ... ... द्वितीयः परिच्छेदः समाप्तः । मूलस्य । इति तृतीयः

Digitized by Google

परिच्छेदः । टीकायाः । इति श्री ... ... तृतीयः परिच्छेदः समाप्तः । सम्वत् १९११ । शुभमस्तु । इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपादशिष्यमधुसूदनसरस्वतीमुनिविरचितं तत्त्वानुसन्धानम् ॥ टीकायाः । इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीमत्स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वतीपूज्यपादशिष्यमहादेवानन्दसरस्वतीमुनिपूज्यविरचिते तत्त्वानुसन्धानव्याख्यानेऽद्वैतचिन्ताकौस्तुभे चतुर्थः परिच्छेदः ॥

No. 77. तद्धितगणदीपिका. By सच्चिदानन्दमहान्तठाकुरः. Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 18. Lines, 5 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Gauraguṇānanda Ṭhākur. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यः । चार्य्यागाथा । इन्दयमकम् ।
गोकुलभूमौ योऽजनि गोकुलराजात्मजश्च तं वन्दे ।
गोकुलविद्याधिनयो गोकुलमप्यकरोच्च गोचम् ॥
सरस्वतीं नमस्कृत्य क्रियते गणदीपिका ।
तद्धितस्य च पद्येन सच्चिदानन्दश्रीमता ॥
... ... चच यथा ।
चण्डेट्काच चट्पाचटकः कोकिलजया । इत्यादि ।

End. सचायमामकुमारो मामचक्षस्तथैव च ।
मनोज्ञादिर्गणो ज्ञेयोऽन्येऽपि चाच प्रयोगतः ।
भुजङ्गप्रयातम् ।
इवेऽस्मिन् गवे योऽप्यमुष्यो विज्ञात-
व्यदा शोधनीयः कृपावत्-सुधीभिः ।
गुणीनां भ्रमः स्यादयं तत्र को वा
सदैतद्विचिन्त्याच चर्चाय सन्तः ॥

Colophon. इति तद्धितगणदीपिका समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । पद्येन संक्षेपतस्तद्धितगणादिनिरूपणम् ।

No. 78. तद्धितटीका . By वंशीवदनः . Substance, country-made paper, 14×3 inches, Folia, 31. Lines, 11 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1814. Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office, Ukhḍā, Dakṣiṇakhanda. Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीगौराङ्गः ।

श्रीरामचरणद्वन्द्वमखण्डानन्ददायकम् ।

वन्द्यवृन्दारकैर्वन्द्यमिन्दिरानन्दिरं भजे ॥

तद्धितप्रत्ययेषु विभागान्तरेषु शिशूनां सुखावगतः प्रातिपदिकनिर्द्देशेन सङ्क्षिप्तत्वात् शिशुकार्य्यंस्तु । इत्यादि ।

End. समस्तलेऽपि इष्यते ह्यधिकाराणां प्रवृत्तिर्निमित्तता । इति न्यायादनुवर्त्तनीयमिति भावः ॥ * ॥

Colophon. श्रीवंशीवदनं विशिष्टविनयं विद्वज्जनप्रीणनं

सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् वशिष्ठः स्वयम् ।

आकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते

श्रीगोचन्द्रकृते तु तद्धितरचिते पादे चतुर्थे स्थिरम् ॥

युगाक्षाष्टेन्दुमिते शाके ।

विषयः । संक्षिप्तसारस्य तद्धितपादव्याख्यानम् ।

No. 79. तन्त्रदीपनी . By रामगोपालशर्म्मणा . Substance, country-made paper, 18×$4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 213. Lines, 7 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1626. Place of deposit, Boḍiā, District Rājsāhi. Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

कालव्यालभिया सुनिश्चलधिया मायामयेऽस्मिन्निधौ

मग्नः पातुमलं विनाङ्घ्रिकमलं श्रीकालवन्यासरिः ।

तारा तारकचेतसे अपि तरिर्निश्राय बुद्धिं बलं

यस्मेऽन्योऽस्मभुवं मदीयचरणं वन्दे नमो मेऽमताम् ॥

निगमागोचरतत्त्वां तारितभुवनपदीक्षाम् ।

विश्वरचिततत्त्वां जगदम्बां शोणमालाम् ॥

Digitized by Google

कलौ विषयतादात्म्यव्याकुलाशेषचेतसाम् ।
ज्ञानाय तन्यते चिद्विलासजननी तन्त्रदीपनी ॥
श्रीनाथाङ्घ्रिप्रसादेन रामगोपालशर्म्मणा ।
तन्त्राणां सारमाकृष्य शास्त्रात् साधकसम्मतम् ॥
तत्रादौ ब्रह्मनिरूपणम् । यथा श्रुतिः ।
अजामेकां लोहितशुक्लकृष्णां
प्रजां बह्वीं जनयन्तीं सरूपाम् । इत्यादि ।

End.

आगमे सर्वविद्याश्च सर्वशास्त्रार्थमागमे ।
आगमे सर्वदेवा हि आगमाच्च परा गतिः ॥
येऽभ्यसन्ति त्विदं शास्त्रं पठन्ति पाठयन्ति वा ।
सिद्धयोऽष्टौ करे तस्य धनधान्यादिसम्पदः ॥
आदृताः सर्वलोकेषु भोगिनः शोभकारकाः ।
आप्नुवन्ति परं ब्रह्म सर्वशास्त्रविशारदाः ॥
यदत्र लिखितं भ्रान्त्या मोहाद्दृष्ट्यापि वञ्चितम् ।
तत्सर्वं क्षम्यतां मातरविज्ञात्मा यतोऽस्मि ते ॥
महेश्वरप्रोक्तनिगूढशास्त्र-
मर्म्मार्थभिन्नं रचितं यदत्र ।
श्रीरामगोपालधरामरस्य
कृतौ भवद्भिः परिशोधनीयम् ॥
षड्गिरसचन्द्रमःप्रमितशाकसम्वत्सरे (१६२६)
मुरारिमुखपङ्कजाङ्कितसौधधारोचिता ।
नितान्तपरविद्रुमे परमतत्त्वसंसेविनां (?)
चिदर्थपरिपुष्पिता जयति तन्त्रदीपन्यसौ ॥ ० ॥

Colophon. इति परमनिरञ्जन-श्रीकाशीनाथानन्दनाथपदारविन्दैकमरन्द-श्रीरामगोपालशर्म्मकृत-तन्त्रदीपन्यामेकादशोल्लासः ॥ समाप्तेयं तन्त्रदीपनीति । श्रीदुर्गा-चरणे भक्तिरस्तु ॥ ० ॥

विषयः । १ प्रथमोल्लासे तन्त्रशास्त्रादिविवेचनम् । २ ये सामान्यपूजादिनिरूपणम् । ३ ये विष्णुसूर्य्यादीनां मन्त्रकथनम् । ४ र्थे श्रीविद्यादिमन्त्रपूजादिकथनम् । ५ मे दीक्षा-प्रकरणम् । ६ ष्ठे तारिण्यादिप्रकरणम् । ७ मे मञ्जुघोषादिमन्त्रनिर्णयः । ८ मे कवचकथनादिः । ९ मे पूजोपचारादिनिर्णयः । १० मे विजयाकल्पादिः । ११ शे कुण्डादिनिरूपणमिति ।

Digitized by Google

No. 80. तन्त्रप्रदीपप्रभा . By सनातनतर्काचार्य्यः . Substance country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 17. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1741. Place of deposit, District Rājasāhi, Puṭhiā, Paṇḍita Guruprasāda Çiromaṇi. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । पूर्वा । एकदेशोऽस्यास्तीति एकदेशी तच्चैकदेशमवच्छे-
नावयव उच्यते इत्युक्तम् । इत्यादि ।

End. यदि चितत्त्वमवच्छेदयोगे चाभिधि पदौ तन्त्रयं प्रभा यद्रुचिमां चितं इत्यादि-
प्रयोग इत्यत आह चादितत्त्वाश्रामित्यादि ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसनातनतर्काचार्य्यविरचितायां तन्त्रप्रदीपप्रभायां चतुर्थिचितपादः
समाप्तः ॥ * ॥ शकाब्दाः १७४१ ।

विषयः। तन्त्रप्रदीपस्य व्याख्यानम् ।

No. 81. तन्त्रसंक्षेपचन्द्रिका . By भवानीप्रसादवन्द्योपाध्यायः . Substance, country-made paper, 18½ × 3½ inches. Folia, 108. Lines, 7 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Khānākul Kṛṣṇanagara, Bābu Pūrṇacandra Bandyopādhyāya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. (१ म पत्रं नास्ति)

अथ शिष्यलक्षणम् ।

शान्तो विनीतः ... महावान् धारणक्षमः ।
समर्थश्च कुलीनश्च प्राज्ञः सच्चरितो यती ॥
एवमादिगुणैर्युक्तः शिष्यो भवति नान्यथा ।
गुरुता शिष्यता चापि तयोर्वत्सर ... ॥
... ...

तत्र गुरोर्दोषा यथा,—

परीवादरैवश्वर्याभिता-कितवता-क्रियाहीनता-तत्तत्कल्याणविशता-गुरुनि-
न्दा--वर्जता--सद्दामात्सर्ये-श्वित्र-गलत्कुष्ठ-नेत्ररोग-कुनख-श्यावदन्ताश्चिरा-
ग्रावि ... ... पङ्गभीतल-नौञ्जिनत्ल-पत्नीपुत्रोभयरहितानि ।

इत्यादि ।

Digitized by Google

End. मन्त्रेणोङ्कारयुक्तेन स्वाहान्तेन विचक्षणः ।
... ... ॥
इति श्रुतौ स्वाहान्तमन्त्रे स्वाहान्तरं निषेधयति ।
मन्त्रतन्त्रप्रकाशकानां मन्त्र इत्यभिधीयते ॥

Colophon. इति वन्द्यघटीय-श्रीभवानीशङ्करदेवशर्म्मविरचिता तन्त्रसंक्षेपचन्द्रिका समाप्ता ॥

विषयः । शिष्यलक्षणम् । गुरुदोषनिरूपणम् । साधककर्त्तव्यनिरूपणम् । अकडमचक्रनिरूपणम् । राशिचक्रनिरूपणम् । नक्षत्रचक्रनिरूपणम् । कुलाकुलचक्रनिरूपणम् । दीक्षाकालनिरूपणम् । मालानिर्णयः । मन्त्रस्य दशविधसंस्कारनिरूपणम् । तान्त्रिकसन्ध्यानिरूपणम् । दुर्गादिगायत्रीनिरूपणम् । पूजानिरूपणम् । प्राणायामनिरूपणम् । पुरश्चरणलक्षणम् । अन्नपूर्णादिमन्त्रनिरूपणम् । श्यामापूजाप्रकरणम् । लक्ष्म्यादिन्यासनिरूपणम् । रामकृष्णादिमन्त्रनिरूपणम् । रुद्रादिन्यासनिरूपणम् । दुर्गाशतनामस्तोत्रम् । श्यामास्तोत्रम् । शिवस्तवकवचादिः । संक्षेपहोमनिरूपणम् । कूर्मादिचक्रनिरूपणम् । सर्व्वतोभद्रमण्डलादिनिरूपणम् । पञ्चायतनीदीक्षानिरूपणम् । कुण्डविधानञ्च ॥

No. 82. तारापञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 168. Lines, 6 on a page. Extent, 1,175 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीताराभगवत्यै नमः । तत्सत् ।
श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वागमविचक्षण ।
श्रीमदुग्रतारायाः ... तद्भवता परम् ।
सूचितं यत् कृपाम्भोधे कथयस्व वृषध्वज ॥
श्रीभैरव उवाच ।
श्रीतारा परमा विद्या जगच्चैतन्यरूपिणी ।
नातः परतरा विद्या नातः परतरो मनुः ॥ इत्यादि ।

End. मोक्षार्थी लभते मोक्षं धनार्थी लभते धनम् ।
विद्यार्थी लभते विद्यां तर्कव्याकरणादिकाम् ॥

Digitized by Google

इदं स्तोत्रं पठेद् यस्तु सततं भक्तिमान् नरः ।
तस्य शत्रुः क्षयं याति महाप्रज्ञा च जायते ॥
पीड़ायां वापि संग्रामे महोत्पाते तथा भवे ।
य इदं पठते स्तोत्रं शुभं तस्य न संशयः ॥

Colophon. इति श्रीताराकल्पे ताराकवचराजः समाप्तः । शुभम् ॥

विषयः । श्रीतारायाः पटल-पूजापद्धति-तारार्चनीयसहस्रनामस्तोत्र-भैरवीतन्त्रोक्त-त्रैलोक्यमोहननामककवच-ताराकल्पीयमहोग्रताराकवचराजरूपपञ्चाङ्गम् ।

No. 83. तारारहस्यम् . By राजेन्द्रशर्मा . Substance, country-made paper, 18 × 3¼ inches. Folia, 98. Lines, 7 on a page. Extent, 1,300 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana 1225. Place of deposit, Baradā Ājabnagar, Post Office Ghāṭāl, District Medinipura, Paṇḍita Īçānacandra Vācaspati. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गुरवे ।
अथ श्रीराजेन्द्रकृत-श्रीतारारहस्यं लिख्यते ।
अथ प्रातःकृत्यमभिलिख्यते । श्रीक्रमदीपतन्त्रे ।
इदानीं पूर्वकृत्यञ्च प्रयत्नात् कथयामि ते ।
यत् कृत्वाधिकारितां याति मन्त्रयन्त्रार्चनादिषु ॥
येन विना न सिद्धिः स्यात् नरकञ्च प्रपद्यते ॥
यामले च ।
प्रातःकृत्यमकृत्वा तु यो देवीं भक्तितो यजेत् ।
तस्य पूजा च विफला श्रोत्रहीना यथा क्रिया ॥
तन्त्रे ।
शुद्धस्फटिकसङ्काशं शुद्धक्षौमविराजितम् ।
गन्धानुलेपनं शान्तं वराभयकराम्बुजम् ॥
मन्दस्मितं शिवगुरुं कारुण्येनावलोकितम् ।
वामोरुशक्तिसंयुक्तं मुक्ताभरणभूषितम् ॥
समस्ता रक्तवर्णेन रत्नचापकलेवरम् ।
वामे शुक्लोत्पलाढ्याय शक्त्याढ्यायाः शुक्लोज्ज्वलम् ॥
परानन्दरसोल्लासलोचनद्वयपङ्कजम् ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End.

चतुः षोडशचासिन्यश्चतश्चाद्य गर्हिताः ।
पुत्राख्यास्वपि या युग्मा अयुग्मा कन्यकाप्रदाः ॥
त्यक्त्वा चन्द्रमसं दुष्टं मघां मूलां विहाय च ।
शुचिः संविविशेत् पत्नीं पुंनामर्क्षां विशेषता ॥
शुचिं पुत्रं प्रसूयेत पुरुषार्थप्रसाधकम् ॥
इत्यादि मन्वादिमुनिप्रणीत-
शास्त्रप्रणीते पथि वर्त्तमानः ।
न बध्यते कल्मषकर्मपाशैः
श्रीरामचन्द्रस्य पदं समेति ॥
... ...

Colophon. इति प्रकटगुप्ततरसम्प्रदायकुलकौलीनकनिर्म्मलरहस्यातिपरापररहस्याति-पूर्वरहस्याचिन्त्यप्रभाववत्-तारारहस्ये चाममराले वेदगर्भवंशीय-राढीय-महामहोपाध्याय-श्रीयुतकिशोरात्मजश्रीयुतराजेन्द्रद्विजविरचिते मन्वचित-न्यादिविवेचनो नाम द्वाविंशतमः परिच्छेदः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

वेदगर्भः शूलपाणिस्तथा विद्यापतिः स्मृतः ।
ख्यातो गणपतिर्विप्रः कृष्णानन्दो महाशयः ॥
त्रैलोक्यनाथो विख्यातो रामानन्दस्तथा स्मृतः ।
वंशीदासः सुतो विप्रकिशोरोऽपि महाशयः ।
राजेन्द्र इति विख्यातो गुरुदेवार्चने रतः ॥
आसीद्‌ वेदगर्भो जगति ... ... विद्यापतिश्च
कृष्णानन्दस्तनूजस्तदभिनवसुतः श्रीलत्रैलोक्यनाथः ।
रामानन्दस्तदीयस्तनय इव च तत्सुतो वंशीदास (?)
तत्पुत्रः श्रीकिशोरोऽस्य तनय इह श्रीलराजेन्द्रशर्मा ॥
तेनैवेदं प्रयत्नात् गुरुचरण ... ...
... ... ।
संसारे दुःखसारे सकलसुखकरं तारिणीतन्त्रयुक्तं
यत् संसेव्य त्रिलोकीमपि वशयति जनकः स्थाच साचात् ॥
समाप्तश्चायं ग्रन्थः लिखितं ... ... सन् १२२५ साल ।

विषयः । अत्र प्रथमद्वितीयतृतीयपरिच्छेदेषु प्रातःकृत्य-गुरुध्यानादिनिर्णयः । चतुर्थे स्नानादिविधानम् । पञ्चमे स्थानादिशोधनप्रकरणम् । षष्ठे प्राणायामविधानम् । सप्तमे भूत-

मुद्रिकाहस्तपुरश्चरणादिनिरूपणम् । अष्टमनवमदशमेषु मानसपूजादिविवेचनम् । एकादशे यन्त्रादि-विवेचनम् । द्वादशे सर्व्वशोधनविशेषनिरूपणम् । त्रयोदशे दैवीपूजानिरूपणम् । चतुर्द्दशे पुष्पादिविवेचनं ताराशोधनकथनञ्च । पञ्चदशे जपादिः । षोडशे मन्त्रसिद्धेरुपायादिनिरूपणम् । सप्तदशाष्टादशोनविंशविंशेषु मालादिविवेचनम् । एकविंशे मन्त्रभेदविवेचनम् । द्वाविंशे मन्त्र-चैतन्यादिविवेचनञ्च । इति ।

No. 84. तिथितत्त्वटीका. By काशीरामवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 103. Lines, 8 on a page. Extent, 3,500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1778. Place of deposit, Amarapura, District Medinipura, Post Office Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna, Bidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामो जयति ।

नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजांसि मूर्द्ध्ना
श्रीकान्तकान्तचरणञ्च निधाय चित्ते ।
श्रीकाशिरामसुकृती कृतिनां हिताय
तिथ्यादितत्त्वविवृतिं वितनोति सम्यक् ॥
स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलालङ्घनहेतुं जगद्गुरुम् ।
विहितं विधु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥

मीमांसादिनानाशास्त्रपारदृश्वा वन्द्यघटीय-श्रीमान् रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः प्राचीनविचक्षणनानानिबन्धव्याख्याजनितसन्देहस्य स्मृतिशास्त्रस्य सुस्पष्टार्थ-वचनयुक्तिभ्यां तत्त्वं निर्णीय इदानीन्तनानां सुखबोधाय निबन्धांश्चकार । तत्र च स्मृतिशास्त्रस्य स्वभावतो दुर्ज्ञेयतया कानिचित् कठिनानि सन्ति वचनानि मया यथामति व्याख्यायन्ते । तत्र तिथितत्त्वव्याख्या । इत्यादि ॥

End. तत्पूर्व्वदिने च सायं षष्ठीलाभात् तत्रामन्त्रणं निर्व्विवादं यत उक्तघटिका तद्विधेयेति । तदनुपपत्तेः चामन्त्रणानुपपत्तेः । अनुपपत्तौ हेतुमाह पूर्व्वेति पत्रिकाप्रवेशदिवसीय पूर्व्वतृतीयदिवसीयायाः अव्यवहितत्वात् पत्रिकाप्रवेशा-व्यवहितपूर्व्वदिनेन अव्यवहितत्वात् इत्यर्थः । परदिवसीयायाः षष्ठ्याः कर्म्मानर्हत्वात् तिथिमलत्वात् घटिकान्यूनत्वाच्चेति बोध्यम् । मूलानुरोधात् मूलाद्यचरणानुरोधात् मध्याह्नादौ यदि स्यात् प्रविशतीत्यन्वयः । विषमे पत्रीविसर्जनम् ।

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीकाशीरामवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचिता तिथितत्त्वटीका समाप्ता ॥
शाके वसुमनुसप्तशालिवे सूर्य्ये मघे चरिम् ।
टीकेयं लिखिता श्रीमद्वेचारामाख्यशर्म्मणा ॥
श्रीगोपालपदाम्भोजे मनो मे भ्रमरायताम् ॥

विषयः । रघुनन्दनकृततिथितत्त्वस्य दुर्गमस्थानां व्याख्यानम् ॥

No. 85. तिथितत्त्वटीका . By रामचरणविद्यावाचस्पतिः . Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 21. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dhātrigrāma, District Bardhamāna, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । पञ्चारम्भे विघ्नविघाताय देवतानमस्काररूपमङ्गलमाचरन् शिष्यप्रवृत्तये प्रतिजानीते प्रणम्येति । इत्यादि ।

End. अथवा ययोद्दशवर्षानन्तरं चतुर्दशवर्षे कन्यैकादश्यां षोड़शवार्षं कुर्य्यादिति ॥

Colophon. इति श्रीरामचरणविद्यावाचस्पतिना कृतेयं तिथितत्त्वटीकाख्यमाध्यकाख्यटीका समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । रघुनन्दनकृत तिथितत्त्वटीकायाख्याव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 86. तिथिद्वैधप्रकरणम् . By शूलपाणिमहामहोपाध्यायः . Substance, country-made paper, $17\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinipura, Post Office Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna Bidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामाय ।
वचनद्वैधसंजातसंशयच्छिदुरः सताम् ।
तनोतु शूलपाणिर्द्वैधतिथिनिर्णयः ॥
प्रतिपदादितिथिविशेषविहितानां कामदानादीनां कर्म्मणामनुष्ठितौ निःसंशयमनुष्ठानम् । यदा तु हविःश्राद्धादिना दिनद्वये तिथिप्राप्तिस्तदा कुत्र क्रियेतेति संशये निर्णयः । तत्र सम्वत्सरप्रदीपः ।

Digitized by Google

सा तिथिस्तदहोरात्रं यस्यामभ्युदितो रविः ।
तया कर्म्माणि कुर्व्वीत ह्रासवृद्धी न कारणम् ॥
यथास्तं सविता याति पितरस्तामुपासते ।
तिथिं तेभ्योऽपराह्णो हि स्वयं दत्तः स्वयम्भुवा ॥
इति स्मृत्यपरिमितवचनात् दैवकर्म्मणि उदयगामिनीति वचस्तामाह । अ च पूर्व्वदिने षष्ठीयुक्तसप्तम्येकादशीयुक्तद्वादश्योः परदिने विनिर्गमे सूर्य्योदय-विष्णुव्रते स्यातामिति वाच्यं भविष्यपुराणविरोधात् । इत्यादि ।

End. यथा मनोरथद्वितीयायां दिवा वासुदेवार्च्चनं रात्रौ चन्द्रोदये चन्द्रार्घं दत्त्वा भोजनादिकं यथा विष्णुधर्म्मे,—
देवमभ्यर्च्य पुष्पैस्तु धूपदीपानुलेपनैः ।
उद्गच्छतस्य चार्केन्दोर्दद्यादर्घ्यं समाहितः ॥
नक्तं भुञ्जीत च नरो यावत्तिष्ठति चन्द्रमाः ।
चास्तं गते न भुञ्जीत व्रतभङ्गभयान्नरः ॥
चास्तं गते चन्द्रे । तथा पद्मपुराणे,—
दिवारात्रौ व्रतं यच्च एवमेव तिथौ स्मृतम् ।
तस्यामुदयगौ प्रिन्नामाचरेत्तद्व्रतं व्रती ।
तेन प्रतिपदादियुक्तापि द्वितीया कर्म्मार्हं दिवारात्रौ न च लभ्यते न च तदा युग्मादरः कार्य्यः । द्वितीयातृतीयायुग्मदिने द्वितीयाविहितकर्म्मणि द्वितीया कालस्याप्राभादित्यर्थः ।

Colophon. इति चाण्डिवाननमहामहोपाध्यायप्रद्युम्नपाणिविरचितं तिथिद्वैधप्रकरणं समाप्तम् । श्रीश्रीकृष्णः ।
शाके चरिपुमैनाङ्के द्विकाङ्कतिथिनिर्णयः ।
ग्रन्थोऽयं लिखितः श्रीमद्दुर्वेचारामाख्यशर्म्मणा ॥

विषयः । चतुर्थ तिथिषु परस्परविवेषु प्रतिपदादितिथिकालकालनिर्णयः ।

No. 87. तिथिविवेकटीका. By श्रीनाथाचार्य्यचूडामणिः. Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Khānākul Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Brahmanārāyaṇa Bidyālaṇkāra, Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीरामः शरणम् ।

गजनिमीलनमत्र मनस्विरं

दधति दर्शनवत्रविदः कृतौ ।

षट्पदार्थविचारजडाः × × ×

नहि च शिष्यहिताय कृत नमः ॥

श्रीशङ्कराचार्य्यपुत्रेण श्रीमच्छ्रीनाथशर्मणा ।

व्याख्या तिथिविवेकस्य यथामति वितन्यते ॥

शास्त्रस्य परार्थतया तत्प्रवृत्त्यङ्गं सम्बन्धप्रयोजनं ग्रन्थाशीर्व्वादव्याजेनाहो निबधाति यद्यवदेधेति । संशयच्छिदुर इति । यद्यपि छिदिभिदोः कर्म-कर्त्तर्य्येवाभिधानं तथापि केचिदर्थकर्त्तर्य्यपि दोषान्धकारभिदुरो दृष्टारिपक्ष-च्छिदुर इति दृष्टिकारोक्तनयेन कर्त्तर्य्यपि साधुरित्याहुः । इत्यादि ।

End. अतएव वक्ष्यति ।

दिवा रात्रौ व्रतं यच्च एवमेव तिथौ स्मृतम् । इति ।

एवमेवेति दिवारात्रिव्यापिन्यामित्यर्थः द्वितीयाकालव्याप्त्यभावादिति शेषः ।

एवञ्च यद्युभयदिवसेऽपि दृष्ट्वा दिवसान्तद्वितीयादितिथेर्दिवसरात्रिव्याप्ति-सत्त्वेव युग्मादयो नान्यथेत्युक्तमिति सर्व्वमनुकूलम् ।

लघुरिति नावश्रेयो मन्यो यथासे विषयता मयती ।

\+ + + + + + × ॥

छात्रशिष्यबुद्धिवैशद्यहेतोः श्रीनाथशर्मणा ।

कृता तिथिविवेकस्य टीका तात्पर्य्यदीपिका ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-श्रीमच्छ्रीकराचार्य्यात्मज-श्रीमच्छ्रीनाथाचार्य्यचूडामणि-कृता तिथिविवेकटीका तात्पर्य्यदीपिका समाप्ता ॥ श्रीसीतारामः ।

शाके वर्नेचदितिरजनीनाथैर्मिते श्रीनभे

श्रीरामश्यामलपदयुगं ध्यात्वा पितुः पादकम् ।

नत्वा जन्माघनिकरहरं ब्रह्मार्चितं कोमलं

श्रीनाथाचार्य्यगुरुवरकैर्यत्नैः कृते मे लिपिः ॥

विषयः । शूलपाणिकृततिथिविवेकस्य व्याख्यानम् ।

Digitized by Google

No. 88. तिथिसंग्रहः. Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1749. Place of deposit, Bākuliā, Post Office Sālatāḍa, District Vākuḍā. Bābu Caṇḍicaraṇa Caṭṭopādhyāya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । प्रायेण सङ्कल्पादावेव कर्मणामारम्भकत्वात् चादौ च स एव लिख्यते । कायवाङ्मनोभिरर्जितं कर्म फलाय समर्थमिति श्रुत्या चयापचयमनुमतम् । इत्यादि ।

End. तत्र माघे ।
सर्वद्वाराणि नियता चाचमाय तथापि च ।
यज्ञो दानं तथा अयः सावस सुरपूजनम् ।
गङ्गायान्तु कृतं सर्वं कोटिकोटिगुणं भवेत् ॥

Colophon. इति समाप्तम् । लिखितमिदं गुरुचरणेन शकाब्दाः १७४९ ॥

विषयः । सङ्कल्पादिनिरूपणम् । मलमासादिनिरूपणम् । सर्वनाद-निषेध-चतुर्दश्यादि-निरूपणम् । जन्मतिथ्यादिव्यवस्था । प्रतिपदादितिथिव्यवस्था । दुर्गोत्सवव्यवस्थादिः । महाज्यैष्ठादिनिरूपणम् । सर्वोदयादिनिरूपणम् । कुवर्षदानविधितत्फलादिकथनम् ।

No. 89. तिथ्यादिविधिसंग्रहः. By रघूत्तमतर्कशिरोमणिः. Substance, country-made paper, 17 x 8 inches. Folia, 31. Lines, 6 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bidgā, Bikramapura, District Ḍhākā. Paṇḍita Ānandacandra Bidyālankāra, Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
भवाब्धिपङ्के च निमग्नकातरा
भवन्ति यत्पादयुगं पुरस्थिताः ।
रघूत्तमतर्कशिरोमणिर्नमन्
तनोति तिथ्यादिविधेश्च संग्रहम् । इत्यादि ।

End. तत्र प्रायश्चित्तोत्तरकालविहितविशेषस्याभावादेव विहितनित्यत्वाभावात् ।
इति संक्षेपः ।
निमग्नविविधिपादद्वन्द्व + + प्रसादात्
यदिह रघुपुत्रं नैति तत्पादयुग्मम् । (?)

Digitized by Google

निरवधि हृदि धृत्वा प्राप्नुयात् वाक्पतित्वं
भुवि बहुरवसाने यद्भवेत् किमन्यदन्यम् ॥ * ॥

Colophon. इति तिथ्यादिविधिसंग्रहः सम्पूर्णः ॥ * ॥

विषयः। तिथिस्वरूपादिनिरूपणमुखेन तिथ्यादिव्यवस्था ।

No. 90. तीक्ष्णाकल्पः. Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 81. Lines, 8 on a page. Extent, 2,700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Roāil, District Ḍhākā. Babu Yogendranātha Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
चितिरूपेण या कृत्स्नमेतद्व्याप्य स्थिता जगत् ।
नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै चिमूर्तये ॥
ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय परिधायांशुकाम्बरम् ।
उपवीतसमाकारमुत्तरीयं विधृत्य च ॥
प्रक्षाल्य नेत्रे आचम्य मूलाधारे त्रिकोणके ।
सुषाद्दतमग्नस्थद्दारां ध्यात्वा क्रोधेन बोधयेत् ॥ इत्यादि ।

End. कूर्म्मपृष्ठसमं कुर्य्यात् दक्षिणस्य च पृष्ठकम् ।
एवं बद्ध्वा कूर्म्ममुद्रां सर्व्वसिद्धिं प्रयच्छति ॥
संयम्य अङ्गुलीः सर्व्वाः (अतःपरं खण्डितम्)

Colophon. शाके वर्षे(?)शिवश्चिचितिधरधरणीमे तु चन्द्रप्रतापि-
श्रीराधामोहनस्य द्विजमणिधरणीभर्तुरानन्दमूर्त्तेः ।
संसारापारपाथोनिधिपतितजनोत्तारतारापदेच्छो-
स्तीक्ष्णाकल्पः सुशिष्यत्रिभुवनजननीतारिणीभीप्रकाशः ॥

विषयः। १ मे पटले,—प्रातःकृत्यादिकथनम् । जपपूजादिविधिः । यन्त्रादिकथनम् । आसनमुद्रादिविधिः । मातृकाध्यानादिः । ध्यानविध्यादिः । न्यासादिनिरूपणम् । एक-जटापूजाविधिस्तत्प्रयोगादिश्च । २ ये पटले,—पूजोपचारादिनिरूपणम् । मन्त्राभिषेकादि-निरूपणञ्च । ३ ये पटले,—नित्यासाधककवचादिः । ४ र्थे पटले,—पुरश्चरणस्नानादिनिरू-पणम् । ५ मे पटले मायाजोपादिः । मुद्रादिनिरूपणम् । अतःपरं खण्डितम् ।

Digitized by Google

No. 91. तीर्थतत्त्वम् . By रघुनन्दनभट्टाचार्य्यैः . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 32. Lines, 7 on a page. Extent, 625 çlokas. Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Mānapāsā, District Barisāla. Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य सच्चिदानन्दं जगतामीश्वरं हरिम् ।
स्मृतितत्त्वे तीर्थतत्त्वं वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥

End. कलौ तु सर्व्वतीर्थानि स्वं स्वं वीर्य्यं स्वभावतः ।
गङ्गायां प्रतिमुञ्चन्ति सा तु देवी न कुत्रचित् ॥
अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । तीर्थयात्राविधिः । गयापद्धतिकथनम् । प्रयागमाहात्म्यकथनम् । मथुरामाहात्म्यकथनम् । स्नानश्राद्धादिकथनम् । गङ्गामाहात्म्यं खण्डितम् । अतःपरं नास्ति ।

No. 92. त्रिपुरासारतन्त्रम् . Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 280 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Roāil, District Ḍhākā. Babu Yogīndramohana Rāya, Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । पार्व्वत्युवाच ।
त्रिपुरेश महाभाग कुलाचारप्रबोधक ।
सारं श्रीत्रिपुरेशान्याः कथयस्व मयि प्रभो ।
सम्प्रदायमहाविद्याः कथितास्तत्प्रभेदतः ।
तेषु सारतरा का वा का वा शीघ्रफलप्रदा ॥ इत्यादि ।

End. अन्तर्यागमकृत्वा देवि बहिर्यागं न चाचरेत् ।
अन्तर्यागे हि चरिते बहिर्यागे प्रवर्त्तते ।
देवताशापमाप्नोति न च देवी प्रसीदति ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसारतन्त्रे दशमः पटलः सम्पूर्णोऽयं तन्त्रः (?) ॥ श्रीदुर्गा ॥

विषयः । १ मे पटले,—भक्तिविधानादिकथनम् । २ ये पटले,—दशविद्यादिकथनम् । ३ ये पटले,—महामन्त्रविवरणम् । ४ थें पटले,—मन्त्रार्थादिकथनम् । ५ मे पटले,—पूजाविध्यादिः । ६ ष्ठे पटले,—गुरुमन्त्रग्रहणविध्यादिः । ७ मे पटले,—योगोदयकथनम् । ८ मे पटले,—पूजाक्रमादिकथनम् । ९ मे पटले,—षट्कर्म्मसाधनप्रकरणम् । १० मे पटले,—अन्तर्यागादिकथनञ्चेति ।

Digitized by Google

No 93. बोधकदीपिका. By सच्चिदानन्दयोगी. Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 54. Lines, 9 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ विश्वपिति यतः स्फुरद्विश्वसकलमपा

परिनिर्मितविपुलसुरपिशितसकलमहिमा ।

व्यवहारिकवपुषा विविधवचनादिकविषयी

मम मानसविषयोऽरचितं जगद्विषम् ॥ इत्यादि ।

End. नियन्तारं सर्वभौमैत्यादिश्रुतिसिद्धं विष्णुं मुमुक्षुरर्चं नमामीत्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीपूज्यपादयोगीन्द्रशिष्येण सच्चिदानन्दयोगिना विरचिता तत्त्वदीपिका बोधकदीपिका समाप्ता ॥ ० ॥

विषयः । मुक्तिसारसमुद्धरव्याख्यानम् ।

No. 94. दत्तात्रेयसहस्रनाम (ब्रह्माण्डपुराणीयम्). Substance, foolscap paper, 6 × 4 inches. Folia, 52. Lines, 5 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । दत्तात्रेयसहस्रनामप्रारम्भः ।

सूत उवाच ।

पुरा भागीरथीतीरे तपश्चन्तं परन्तपम् ।

सनत्कुमारं ब्रह्मर्षिं ज्ञानयोगपरायणम् ।

सर्व्वे समेत्य मुनयः पप्रच्छुर्मुनिपुङ्गवम् ॥

ऋषय ऊचुः ।

कथ्यतां भो मुनिश्रेष्ठ भुक्तिमुक्तिप्रदायकम् ॥

सनत्कुमार उवाच ।

प्रणम्य परमानन्दमादिदेवं जगत्पतिम् ।

दत्तात्रेयं महात्मानं सत्यविज्ञानभास्करम् ॥ इत्यादि ।

End. य इदं पठते नित्यं पाठयेद्वा समाहितः ।

सर्व्वान् कामानवाप्नोति दत्तात्रेयप्रसादतः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे रुद्रयामले सनत्कुमारमहर्षिसंवादे दत्तात्रेयसहस्र-नाम सम्पूर्णम् ॥ श्रीकृष्णाय नमः । सम्वत् १९३९ ।

विषयः । दत्तात्रेयस्य भगवतः सहस्रनामकथनम् ॥

No. 95. दत्तात्रेयसहस्रनामस्तोत्रम् . Substance, foolscap paper, 6 x 4 inches. Folia, 48. Lines, 5 on a page. Extent, 189 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुदत्तात्रेयाय नमः ।

श्रीपार्वत्युवाच ।

देव शङ्कर सर्वेश भक्तानामभयप्रद ।

विज्ञप्तिं शृणु मे शम्भो नराणां हितकारिणीम् ॥

श्रीईश्वर उवाच ।

वद प्रिये महाभागे भक्तानुग्रहकारिणि ।

श्रीपार्वत्युवाच ।

देवदेवस्य दत्तस्य हृदयं ब्रूहि मे प्रभो ॥ इत्यादि ।

End. तदारभ्य भुवि श्रेष्ठः प्रसिद्धाभवद्भूपतिः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं ब्रह्माव-ख्यायां दत्तात्रेयोपदेशितं सकलपुराणवेदोक्तप्रपञ्चार्थसारवन्नृसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥ लि॰ मथुरामेण ।

विषयः । दत्तात्रेयस्य भगवतः सहस्रनामस्तोत्रकथनम् ॥

No. 96. दत्तात्रेयहृदयस्तोत्रम् . Substance, foolscap paper, 6 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 42 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीदत्तात्रेयाय नमः ।

कदाचिच्छङ्कराचार्यश्चिन्तयित्वा दिवाकरम् ।

किं साधितं मया लोके पूजया चैव वन्दनैः ॥

Digitized by Google

वङ्कारो मवे तस्य दत्तात्रेयो महामुनिः ।
स्नेह प्रदर्शयामास स्वर्णरूपमनुत्तमम् ॥ इत्यादि ।

End. गुरुभक्ताय दातव्यमन्यथा न प्रकाशयेत् ।
तव स्नेहाच्च कथितं भक्तिं ज्ञात्वा मया शुभे ॥
दत्तात्रेयस्य कृपया स भवेद्दीर्घमायुकः (?)

Colophon. श्रीरुद्रयामले श्रीशिवपार्वतीसम्वादे दत्तहृदयस्तोत्रं सम्पूर्णमस्तु ॥

विषयः । दत्तात्रेयस्य भगवतो हृदयाख्यस्तोत्रकथनम् ।

No. 97. दानसागरविधिः. Substance, palm-leaf, 14×1½ inches. Folia, 14. Lines, 3 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura, Vahara, Paṇḍita Tāriṇicaraṇa Vidyābhūṣaṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथ दानसागरविधिः । दानकौमुद्यां । तत्र दान-क्रममाह व्यासः । भूदोपाग्रमित्यादि ।

End. ताम्बूल-विविधोपानद्युगल-विविधभक्षणेन मासमार्गशीर्षस्य । विविध-दानाधिसमाय नमः । इत्यादि वाक्यम् ॥

विषयः । दानसागरप्रयोगादिनिरूपणम् ।

No. 98. दायतत्त्वव्याख्या. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1739. Place of deposit, District Barisāl Mānapāsā, Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । तत्त्वं स्वाश्रयप्रतिपादकसम्बन्धेन तादृशस्मृतिहस्त-साधारणरूपं दायतत्त्वमिति यावत् । ... ... नियम्यन्ते इत्यस्य ज्ञाप्यन्ते इत्यर्थकत्वे पितृकृतविभागस्य इत्यन्वयापत्तिसामग्रीसत्त्वे चान्वयेन नियम-सम्भवात् ॥ इत्यादि ।

End. दायभागकारोऽपि चस्य पुनरेव विषयो यत्र एकस्य भ्रातुरल्पसंख्यकाः पुत्राः अपरस्य चाल्पसंख्यकास्तत्र पितृतो भागकल्पना इत्याह ॥ * ॥

Digitized by Google

Colophon. इति दायतत्त्वव्याख्या समाप्ता ॥ शकाब्दाः १७३९ ॥

विषयः । रघुनन्दनकृतस्य दायतत्त्वस्य व्याख्यानम् ।

No. 99. दुर्गार्चाकालनिर्णयः. By मधुसूदनवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गुरवे ।
नत्वा दुर्गां महाभागां शारदाख्यां कृपामयीम् ।
तदर्चाकालनिर्णयं करोति मधुसूदनः ॥ इत्यादि ।

End. यजमानस्य हिताय पूजां कुर्य्यात् । महागुरुनिपाते तत्र कुर्य्यात् इत्यलं विस्तरेण ॥

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पतिविरचितो दुर्गार्चाकालनिर्णयः समाप्तः ॥ * ॥
ॐ गुरुः ।

विषयः । दुर्गापूजाव्यवस्थादिनिरूपणम् ।

No. 100. दुर्गार्चाकौमुदी वा दुर्गार्चापद्धतिः. By परमानन्दवेदान्तवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 31. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣthidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथ कालिकापुराणोक्तदुर्गापूजाविधिर्लिख्यते ॥ आर्द्रायुक्तभुजापक्षे कृष्णनवम्यां बिल्वशाखे देव्या बोधनं षोडशभुजापक्षे कृष्णचतुर्दश्यां बोधनम् ॥ इत्यादि ।

End. नवम्यां दक्षिणादानमुचितं विसर्जनस्य पूजाङ्गत्वादिति वाग्पूजानन्तरमेवोचितत्वात् । विद्यापतिरप्येवं । ततो जयन्तीं कृत्वा मङ्गलमाचरेत् ।
श्रीगोविन्दपदद्वन्द्वनन्दमानन्दनात्मना ।
दुर्गार्चाकौमुदी चक्रे परमानन्दशर्मणा ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायवेदान्तवाचस्पतिभट्टाचार्य्यकृता कालिकापुराणीय-
दुर्गार्च्चापद्धतिः समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । कालिकापुराणीयदुर्गापूजाविधिस्तत्प्रयोगश्च ।

No. 101. दुर्गार्च्चामुकुरः. By काशीश्वरः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ तत्सत् । अथ दुर्गार्च्चामुकुरः ।
प्रणम्य दुर्गाचरणं सुचेता
करोति काशीश्वरोऽतिभक्तितः ।
तदीय-दुर्गानवमी-दिनार्च्चन-
व्यवस्थितेर्निर्णयमुत्तमं स्फुटम् ॥
अथ कार्त्तिकशुक्लनवम्यां दुर्गापूजामाह कामाख्यातन्त्रे । इत्यादि ।

End. सदाशिवं पूजयित्वा अन्नपूर्णां प्रपूजयेत् ।
तत आकर्षिणि इति मन्त्रेण तद्दिनस्य मूलमन्त्रेण वा होमं कृत्वा मलवेद्दी-
गरमतप्रदक्षिणप्रणामं कृत्वा दक्षिणां दद्यात् ॥

विषयः । अत्र खण्डद्वयमस्ति । प्रथमखण्डे दुर्गार्च्चामुकुरस्य जगद्धात्रीपूजाकालादि-निरूपणम् । तत्पूजाप्रयोगश्च । द्वितीयखण्डे कालिकार्च्चामुकुरस्य कालीपूजाकालादिनिरू-पणम् । अन्नपूर्णापूजादिनिरूपणञ्च ॥

No. 102. दुर्गापञ्चाङ्गम्. Substance, country-made paper, 6 × 4 inches. Folia, 98. Lines, 5 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः । श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् सर्व्वतन्त्रज्ञ साधकानां जयावह ।
यत् पुरा सूचितं देवि दुर्गापञ्चाङ्गमुत्तमम् ॥
तदद्य कृपया ब्रूहि यद्यस्ति मयि ते दया ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. श्रीभैरव उवाच ।
इदं रहस्यं परमं दुर्गाधर्म्मसमुत्तमम् ।

Colophon. इति श्रीरुद्रयामलतन्त्रे देवीरहस्ये दुर्गास्तोत्रं पञ्चमःपटलः ॥ दुर्गापञ्चाङ्गं समाप्तम् ॥

विषयः । १ मे पटले, — दुर्गापूजाविधिः । २ ये पटले, — दुर्गापूजापद्धतिनिरूपणम् । ३ ये पटले, — दुर्गायाः सहस्रनामकथनम् । ४ र्थे पटले, — दुर्गाकवचम् । ५ मे पटले, — दुर्गायाः स्तोत्रम् ॥

No. 103. देवतावादरहस्यम्. Substance, country-made paper, 18 x 3 inches. Folia, 3. Lines, 3 on a page. Extent, 38 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mollāigrāma, District 24-Parganas, Paṇḍita Gopālacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । देवतावाचक इन्द्रादिपदानामिन्द्राय स्वाहा इत्यादि मन्त्रात्मकचेतन एव शक्तिः ॥ इत्यादि ।

End. शक्तिसम्बन्धेन मन्त्रपदस्यैव मन्त्ररूपतादिति ।

Colophon. इति देवतावादरहस्यम् ॥ * ॥

विषयः । देवताशब्दविचारः ॥

No. 104. देवीमाहात्म्यव्याख्या. By गोविन्दरामसिद्धान्तवागीशः. Substance, country-made paper, 18 x 3 inches. Folia, 102. Lines, 7 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Boāil grāma, Babu Yogīndracandra Rāya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै ।
यत्पादपद्ममनिशं परिवन्द्य भक्त्या
योगीन्द्रवृन्दपरिवन्द्यपदो हरोऽभूत् ।
तस्याः स्तुतेर्विवृतिरियं प्रकाश्यते
गोविन्दरामेण विपश्चितां मुदे ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. सूर्य्यात् जन्म उत्पत्तिं समासाद्य प्राप्य सावर्णिर्मनुर्भविता । श्लोकमेकं वारद्वयं केचित् पठन्ति तद्विद्वत्प्रमाणं वचनाभावात् प्राचीनव्यवहारा-भावाच्च ॥ इति देवीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥
नागाग्निरेतोनयनादिरश्मी १६३८
गते शकाब्दे गिरिजापदाब्जम् ।
गोविन्दरामेण सदा प्रणम्य
अकारि चण्डीस्तुतिटिप्पणीयम् ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दरामसिद्धान्तवागीशभट्टाचार्य्यविरचिता चण्डीस्तुतिव्याख्या समाप्ता ॥ * ॥ श्रीरामः ।

विषयः । मार्कण्डेयपुराणीय-देवीमाहात्म्यव्याख्या ।

No. 105. देवीमाहात्म्यटीका. (तात्पर्य्यकौमुदीनाम्नी) By रघुनाथचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 17×1½ inches. Folia, 102. Lines, 3 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1682. Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Bahar, Paṇḍita Tāriṇicaraṇa Bidyābhūṣaṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. (अस्य प्रथमपत्रं नास्ति तेन द्वितीयपत्रप्रारम्भवाक्यं लिखितम् ।) देवी भगवती आद्या शक्तिः । यदनुग्रहात् सर्व्वेषां सर्व्वकर्म्मसु शक्त्यधिगमम् ॥ इत्यादि ।

End. एवम्प्रकारेण सुरथः देव्या वरं लब्ध्वा अधिकजन्मभिः अधियन्तेऽ सूर्य्यात् जन्म-समासाद्य संप्राप्य सावर्णिर्मनुर्भविता सावर्णिर्भवितामनुरिति पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयति ।

Colophon. इति वैशाखस्य चतुर्विंशतिदिवसे शनिवारे कृष्णपक्षीयषष्ठीयायां तिथौ द्विप्रहरद्वयगते श्रीरघुनाथचक्रवर्त्तिकृतायां तात्पर्य्यकौमुद्यां देवीमाहात्म्य-व्याख्यानं समाप्तम् ॥ * ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १६८२ ॥

विषयः । मार्कण्डेयपुराणीय-देवीमाहात्म्यव्याख्या ।

Digitized by Google

No. 106. **देवीरहस्यम्.** Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

राजोवाच ।

भगवन्नवतारा मे चण्डिकाया स्त्वयोदिता ।
एतेषां प्रकृतिं ब्रह्मन् प्रधानं वक्तुमर्हसि ॥

ऋषिरुवाच ।

इदं रहस्यं परममनाख्येयं प्रचक्षते ।
भक्तोऽसीति न मे किञ्चित् तवावाच्यं नराधिप ॥ इत्यादि ।

End. व्याख्यानं दिव्यमूर्त्तीनामभीष्टफलदायकम् ।
तस्मात् सर्व्वप्रयत्नेन देवीं जप निरन्तरम् ॥
सप्तजन्मार्जितैर्घोरैर्ब्रह्महत्यासमैरपि ।
पाठमात्रेण मन्त्राणां मुच्यते सर्व्वकिल्बिषैः ॥
देव्या ध्यानं मयाख्यातं गुह्याद्गुह्यतरं महत् ।
तस्मात्सर्व्वप्रयत्नेन सर्व्वकामफलप्रदम् ॥

Colophon. इति श्रीवैकृतिकरहस्यं तन्त्रोक्तं समाप्तम् । शुभम् ।

विषयः । चण्डिकापूजाविधानम् । पूजाकरणे फलातिशय्यकथनञ्च ॥

No. 107. **दैवकीनन्दनम्.** (ज्योतिर्ग्रन्थः खण्डितः) By **दैवकीनन्दनः.** Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 32. Lines, 6 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāliganja grāma Dakṣiṇābhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

श्रीदैवकीनन्दनमादिभूतं,
प्रणम्य विघ्नेशमशेषवन्द्यं ।
वितीयते दैवकीनन्दनाख्यं,
दैवज्ञमोदाय हिताय शास्त्रम् ॥

Digitized by Google

आदौ भास्करमीश्वरं ... ... साक्षात् सुराणां वरं
विश्वेश्वरं विश्वगतं ... ... ।
नानाशास्त्रमुपास्य भास्करमतग्रन्थांश्च वाराहकं,
ज्योतिःशास्त्रमतन्द्रपद्यमयमिदं श्रीदेवकीनन्दनः ॥
सुधानाथ विबुधानां बोधाय विबुधोपमं ।
विदधाति महाबुद्धिर्दैवज्ञसुतबुद्धये ॥
यथास्ति वाञ्छा झटिति प्रवेष्टुं,
ज्योतिःक्रियायामिह दत्तचित्तं ।
न ज्योतिषे नास्ति विना जगत्यां,
क्रिया हि काचित्तदिदं रचीयम् ॥ (?)
अथ नक्षत्राणि । अश्विनी भरणी कृत्तिका रोहिणी मृगशिरा ... .
... ... एषामधिष्ठात्री देवता यथा । अश्वि-यम-दहन-कमलज-
शशि-शूलभृत् ... ... ततो राशिनाम ।
मेषवृषमिथुनकर्कटसिंहकन्यातुलावृश्चिकधनुर्मकरकुम्भमीनाः ।
अथ योगाः ।
विष्कुम्भः प्रीतिरायुष्मान् सौभाग्यः शोभनस्तथा ।
अतिगण्डः सुकर्मा च धृतिः शूलस्तथैव च ॥
गण्डो वृद्धिर्ध्रुवश्चैव व्याघातो हर्षणस्तथा ।
वज्रश्चासृक् व्यतीपातो वरीयान् परिघः शिवः ॥
साध्यः सिद्धः शुभः शुक्लो ब्रह्म इन्द्रश्च वैधृतिः ॥ इत्यादि ।

End. अथ नक्षत्रगुणः । प्रियभूषणः सुभद्रः दक्षोऽश्विन्यां ॥ १ ॥ ... ...
... ...
धनी मधुरवाक् प्रजावान् जितो धार्मिकः सुखी जितशत्रुरुत्तरि-
भद्रे ॥ २६ ॥ पूर्णाङ्गः सुभगः शूरः शुचिर्वक्तवाक् पौष्णे ॥ २७ ॥ * ॥

Colophon. इति माधवे देवकीनन्दने तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ॥ * ॥
मीने प्राप्ते रवेरंशे चन्द्रमाने शनेर्दिने ।
समाप्ता पुस्तिका चैषा श्रीरामसुन्दरशर्मणा ॥

विषयः। मङ्गलाचरणम् । नक्षत्रकथनम् । नक्षत्राधिष्ठातृदेवताकथनम् । राशि-कथनम् । योगकथनम् । करणकथनम् । वारकथनम् । रव्यादिवाराणां गुणकथनम् । मेष-राशिप्रभृतीनां गुणदोषकथनम् । एते विषयाः प्रथमाध्याये वर्ण्यन्ते । द्वितीयाध्याये तावत्,—

Digitized by Google

दशाश्रमकथनम्   दशापत्यकथनम् । सपत्नितिकथनम् । षड्रूपकथनम् । गीतिशास्त्र-कथनम् । विवाहे कन्याया गोत्रादिप्रयत्नकथनम् विवाहे नाडदोषकथनम् । राशीनां जातिकथनम् । वर्णनिर्णयश्च । तृतीयाध्याये तु,—गर्भकथनम् । नवान्नभक्षणविधिः । नूतन-पुष्पभक्षणविधिः । गर्भधारणक्रमेण जन्मप्रकरणम् । जेनक्रमकथनम् । नामनिष्क्रमणम् । अन्न-प्राशनम् । चूडाकरणम् । कर्णवेधः । विद्यारम्भः । उपनयनम् । नवालङ्कारधारणम् । देव-प्रतिष्ठाकथनम् । प्रतिष्ठायामनिषेधः । कूपखननम् । गृहप्रवेशकथनम् । यात्राप्रकरणम् । वास्तुकथनम् । हलारम्भः । नवधान्यभक्षणम् । रोगविमुक्तिस्नानम् । राशीनां गुणकथनम् । नक्षत्राणां गुणकथनञ्चेति ।

No. 108. धातुगणः . By भीमसेनाचार्य्यः . Substance, palm-leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 16. Lines, 4 on a page. Extent, 300 çlokas. Çharacter, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhi Baidyabelghariyā, Babu Çaçibhūṣaṇa Cakravartti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
कृष्णादि धातवः यस्मा वेदशास्त्रप्रयोगिनः ।
व्याहृता मुनिना येन तस्मै पाणिनये नमः ॥
भू सत्तायाम् । इत्यादि ।

End. धातो च एवं ।
इदाविति इविमन्दः सर्व्वेऽपि न तु लिङ्गमिति ।
इदेदिति इविमन्दः एवम मत्कं शास्त्रम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीभाचार्य्यभीमसेनेन प्रणीतो धातुगणः समाप्तः ॥*॥ नमो गणपतये ॥*॥

विषयः । धातुनिरूपणम् ।

No. 109. धातुप्रबोधः . By कालिदासचक्रवर्त्ती . Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 55. Lines, 7 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura, Vidgā, Paṇḍita Içānacandra Smṛtipañcānana. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

संसारध्वान्तविध्वंसि चतुर्व्वर्गप्रदं सताम् ।

ईडे मद्गुरुपदाम्भोजमात्मनः कामसिद्धये ॥

गौर-श्रीरामगोविन्दचक्रवर्त्तिमहौजसः ।

जितसूरिगणःस्मेरादेशात् लब्धनिश्चयः ।

नानास्मृतिप्रतिमभूसुरकामदेव

नानागवेषणयशस्यपि यत्नविद्धः ।

धातुप्रबोधमसुगम्य शिशुप्रियार्थं

संक्षेपतः प्रकुरुते द्विजकालिदासः ॥

धातवो द्विविधाः प्रोक्ता सकर्म्माकर्म्मभेदतः ॥

End. प्रायशो नोच्यन्ते न प्रदर्श्यन्ते ते च यथाविधानं ज्ञायन्तां ॥

Colophon. इति कालिदासचक्रवर्त्तिकृत-धातुप्रबोधे पञ्चमपरिच्छेदः ॥ * ॥

विषयः । धात्वर्थादिनिरूपणमुखेन तद्रूपादिकथनम् ।

No. 110. धान्याचलादिदानतत्त्वं. Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma Post Office, Raghunāthapura, Nerogrāma, Paṇḍita Veṇkaṭa Varadācāryya Gosvāmi. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य जगतामीशं ज्ञानकामप्रदं शिवम् ।

धान्याचलादिदानेषु तत्त्वं वक्ष्यामि यत्नतः ।

तत्रादौ मत्स्यपुराणम् ।

महादेवं प्रति देवर्षिप्रश्नः ।

भगवन् श्रोतुमिच्छामि दानमाहात्म्यमुत्तमम् ।

यदक्षयं परे लोके देवर्षिगणपूजिते ॥ इत्यादि ।

End. अत्र दानपूर्व्वोत्तरदिने निवेदनोपवाससङ्कल्पवाक्ययोः परदिने च दान-सङ्कल्पपुण्याहादिवाचनवरणवाक्येषु धान्याचलपदस्थाने शर्कराचलादिनिवेशात् वाक्यं कुर्य्यात् सङ्ख्यादिप्रस्थापनमात्रञ्चपट्टप्रस्थापनञ्च कर्म्म धान्याचलवदे-नैव कर्त्तव्यम् ॥ * ॥

Digitized by Google

Colophon. इति शर्करापक्वद्रावम् ॥ * ॥ इति धान्यापक्वादिप्रमाणप्रयोगौ ॥
श्रीगुरवे नमः ॥

विषयः । धान्यापक्वादिद्रावविधितत्प्रयोगादिश्च ।

No. 111. नरजन्मलक्षणम् . By विद्यार्णवः . Substance, palm-leaf, 18 x 2 inches. Folia, 106. Lines, 4 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Lohajaṇga Post Office, grāma Ākiyādhala, Paṇḍita Kāçinātha Tarkālaṇkāra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीगुरवे ।
नत्वा सूर्य्यपदद्वन्द्वं गुरुं त्रिभुवनेश्वरम् ।
वक्ष्ये विद्यार्णवः श्रीमान् नराणां जन्मलक्षणम् ॥ इत्यादि ।

End. ... ...
... ... ।
आयुः श्रियं ददतु यस्य नरस्य कोष्ठीं
ज्ञातं विचार्य्य गणयामि गुरोः प्रसादात् ॥

Colophon. (खण्डितत्वात् शेषो नास्ति) ।

विषयः । कोष्ठीगणनकरणादिनियमः ।

No. 112. नर्म्मदामाहात्म्यम् . (स्कान्दपुराणीय-रेवाखण्डान्तर्गतम्) Substance, country-made paper, 11 x 7 inches. Folia, 424. Lines, 9 on a page. Extent, 5,300 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sᴍ. 1938. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीनर्म्मदायै नमः ।
मार्कण्डेय उवाच ।
पुराणानाञ्च सर्व्वेषां प्रारम्भे व्यासपूजनम् ।
चिरत्नकर्णसुताभ्यां करसुप्रादिसंयुतम् ॥
शतानि पञ्च देयानि नवमुख्यानि भक्तितः ।
तदन्ते च तथा देया दक्षिणा पुष्कला नृप ॥

Digitized by Google

युधिष्ठिर उवाच ।

त्यक्त्वा चोत्तरदिग्भागं देवभूमिं मनोहराम् ।
गङ्गा त्रिपथगा देवी यमुना च सरस्वती ॥
गङ्गाद्वारं हिमस्थानं कुब्जाख्ये ब्रह्मयोनिकम् ।
उग्रं कनखलञ्चैव केदारं भैरवं तथा ॥
नैमिषञ्च गयातीर्थं कुरुक्षेत्रञ्च पुष्करम् ।
वाराणसीप्रयागञ्च गङ्गासागरसङ्गमम् ॥
कालञ्जरञ्चार्य्यतीर्थं प्रभासं शशिभूषणम् ।
पुण्यान्येतानि तीर्थानि त्यक्त्वा क्षेत्राणि सुव्रत ॥
सेव्यते केन कार्य्येण नर्म्मदैव महानदी ।

मार्कण्डेय उवाच ।

शृणु राजन् महाबाहो भ्रातृभिर्भ्रातृभिः सह ।
ततेऽहं कथयिष्यामि पुराणं स्कन्दकीर्त्तितम् । इत्यादि ।

End. कारणं सर्व्वभूतेषु नर्म्मदाख्यानुचिन्तनम् ।
इदं ज्ञानमिदं ध्यानं ध्येयं कर्म्मात्मबन्धनम् ॥
यच्छ्रपाच्छ्रवणादेव पुनर्जन्म न विद्यते ।

Colophon. हरिः ॐ तत्सदिति श्रीस्कन्दपुराणे रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये रेवाखण्डकल्प-कल्पान्तविवरणं नामाध्यायः ॥ ७५ ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥
शुभमस्तु श्रीॐकारेश्वरनर्म्मदोत्तरतटे लेखक केशवजोषी महाराजाधिरा-जजी तस्य पठनार्थं शुभम् । सम्वत् १९१८ ॥

विषयः । इति स्कन्दपुराणे रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये चादिकल्पे देव-ऋषिसम्वादे प्रथमोऽध्यायः । इति स्क० पु० नर्म्मदावतारो नाम २ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदावतारो नाम ३ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ४ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ५ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ६ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये मनुयक्तो (?) नाम ७ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये सोमनाथयात्राविधिर्नाम ८ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये सोम-नाथतीर्थवर्णनं नाम ९ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये योगतीर्थादिमाहात्म्यं नाम १० चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये मार्कण्डेश्वरतीर्थवर्णनं नाम ११ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये मत्स्येश्वरतीर्थवर्णनं नाम १२ चः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कलशंसवर्णनं

Digitized by Google

नाम १३ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये पुरन्धिदेश्वरादिलिङ्गवर्णनं नाम १४ ऽः । इति
स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये शिवाद्शिवलोकप्राप्तिर्नाम १५ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये
नागेश्वरतीर्थवर्णनं नाम १६ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये अमरकण्टको नाम १७ ऽः ।
इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये सप्तसारस्वततीर्थकीर्त्तनं नाम १८ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदा-
माहात्म्ये १९ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये २० ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये
कुब्जासङ्गमो नाम २१ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये २२ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदा-
माहात्म्ये घृतकुल्यामधुकुल्यामाहात्म्ये २३ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कुब्जासङ्गमो नाम
२४ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये माहेश्वरपुराख्यानुकीर्त्तनं नाम २५ ऽः । इति स्क० पु०
नर्म्मदामाहात्म्ये मण्डलेश्वरकीर्त्तनं नाम २६ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गर्ज्जेश्वरतीर्थ-
वर्णनं नाम २७ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गौरीखण्डाख्यानं नाम २८ ऽः । इति
स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये २९ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये बाणासुरवरप्रदानो नाम
३० ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये हिरण्यबाहुवरप्रदानो नाम ३१ ऽः । इति स्क० पु०
नर्म्मदामाहात्म्ये पञ्चलिङ्गवर्णनं द्रौपद्यादिऋषिमोक्षणं नाम ३२ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदा-
माहात्म्ये ब्राह्मणभार्य्यासत्त्वसमारोहणं चक्रतीर्थवर्णनं सुवर्णपुरहृतमोक्षणं नाम ३३ ऽः ।
इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये त्रिमार्गपुरवर्णनार्थं पाताळेश्वरवर्णनं नाम ३४ ऽः । इति स्क०
पु० नर्म्मदामाहात्म्ये माण्डव्यतीर्थवर्णनं इन्द्रद्युम्नवरप्रदानो नाम ३५ ऽः । इति स्क० पु०
नर्म्मदामाहात्म्ये वैदूर्य्यपर्व्वतवर्णनं नाम ३६ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कपिला-
सङ्गमे वस्तुदम(?)वरप्रदानो नाम ३७ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये विश्वश्रवाख्यानं
नाम ३८ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ३९ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये
विमलेश्वरकीर्त्तनं वभ्रुभारद्वाजादिऋषीणां सानुग्रहं व्याघ्रेश्वरवर्णनं नाम ४० ऽः । इति स्क०
पु० नर्म्मदामाहात्म्ये पर्व्वतरुद्रवेदनमहिमा नाम ४१ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये
कावेरीसङ्गमो नाम ४२ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ध्वजाविमलारोपणविधिसत्त्व-
वेगाख्यसोपानपद्धतिर्नाम ४३ ऽः । इति स्क० पु० रेवासङ्गममहिमाकथने निमिनाम
राजर्षिमोक्षणं नाम ४४ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये रेवासङ्गमे सूर्य्यसेनवरप्रदानो
नाम ४५ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये रेवामहिमा प्रसङ्गदुर्व्वासोवरप्रदानो नाम
४६ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये भरतवरप्रदानो नाम ४७ ऽः । इति स्क० पु०
नर्म्मदामाहात्म्ये भृगुमाहात्म्यं नाम ४८ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये ४९ ऽः । इति
स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये कपिलासङ्गमो नाम ५० ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये
कुवलयाश्वस्वर्गारोहणं नाम ५१ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये नरकवर्णनं नाम ५२ ऽः ।
इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये नरकाख्या नाम ५३ ऽः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये

Digitized by Google

कूर्म्ममतिशयके (?) नाम ५४ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये राजर्षिप्रशान्तहरिश्चन्द्रवर-प्रदानो नाम ५५ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गौरीतीर्थादिकीर्त्तनं नाम ५६ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये गौरीतीर्थादिकीर्त्तनं नाम ५७ अः । इति स्क० पु० नर्म्मदामाहात्म्ये मातृलोकादिवर्णनं नाम ५८ अः । इति स्क० पु० न० मा० मातृकालोकादिवर्णनं नाम ५९ अः । इति स्क० पु० न० मा० शिवमहिमा नाम ६० अः । इति स्क० पु० न० मा० युवनाश्वसत्यधर्म्मयो-राख्यानं नाम ६१ अः । इति स्क० पु० न० मा० शिष्टादि-ऋषि-रन्तिदेवसंवादो नाम ६२ अः । इति स्क० पु० न० मा० रन्तिदेवसंवादो नाम ६३ अः । इति स्क० पु० न० मा० कुब्जामाहात्म्ये ६४ अः । इति स्क० पु० न० मा० कुब्जामाहात्म्ये ६५ अः । इति स्क० पु० न० मा० अमरत्व-प्रत्यागमनो नाम ६६ अः । इति स्क० पु० न० मा० अशोकवनिकावर्णने ६७ अः । इति स्क० पु० न० मा० वागीश्वराख्यानं नाम ६८ अः । इति स्क० पु० न० मा० सप्तसारस्वततीर्थवर्णने ६९ अः । इति स्क० पु० न० मा० वाराहतीर्थवर्णने ७० अः । इति स्क० पु० न० मा० शुक्ल-तीर्थे चक्रकीर्त्तने ७१ अः । इति स्क० पु० न० मा० शुक्लतीर्थमहीवर्णने ७२ अः । इति स्क० पु० न० मा० कोकिलाख्यान-विष्णुस्तुतिर्नाम ७३ अः । इति स्क० पु० न० मा० रोहिणीतीर्थ-वर्णनं ७४ अः । इति स्क० पु० न० मा० भृगुतीर्थवर्णनं नाम ७५ अः । इति स्क० पु० न० मा० रेवासागरसङ्गमे, भुवनेश्वरतीर्थवर्णनं नाम ७६ अः । इति स्क० पु० रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये रेवासागरसङ्गमे भुवनेश्वरतीर्थवर्णनं नाम ७७ अः । इति स्कन्दपुराणे रेवाखण्डे नर्म्मदामाहात्म्ये रेवाखण्डकल्पकल्पान्तविवरणं नाम ७८ अध्यायः । इति सम्पूर्णम् ।

No. 113. नव्यधर्म्मप्रदीपः. By कृपारामः. Substance, country-made paper, 18 × 4½ inches. Folia, 68. Lines, 11 on a page. Extent, 4,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura Post Office Khaḍāra grāma Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ कालिकायै नमः ।

गोपाङ्गनास्मितमुखेन्दुविलासलक्ष्मीम्
विभ्रन्मनोहर × × × निगमप्रजनाभः ।
हृत्पुण्डरीकमधितिष्ठति माधवं यो
भ्रूभायमानचरणोऽखिलधर्म्मसाक्षी ॥
लोलालकः कनककुण्डलपाणिकोषः
स्फीताभिरामस्मितपङ्कजलोचनश्रीः ।

Digitized by Google

पायादपायबहुलादिह मां विभूत्यै
गोपीजनाश्रयविभोऽखिलधर्म्मधात्री ॥
क्षिति-जल-शुचि-पवन-द्यो-यजमानेन्द्वर्कमूर्त्तिर्जयति ।
विश्वं परिरभ्य × × मम ईशायेन्दुमौलये तस्मै ॥
विपुलतनुरतीवनिम्ननाभिः
पलितशिराः करिबिन्दुशोभमूर्त्तिः ।
स्मृतिषु नयविदर्थपारदृश्वा
जयति गुरुर्जयरामनामधेयः ॥
वंशाविव पुष्पपत्रौ त्रिलोकचन्द्रः लक्ष्यचन्द्रः ।
सोमामयचक्रवर्त्तीतीरचरौ नरपती जयताम् ॥
तर्कादितन्त्रपरतन्त्रविशुद्धबुद्धि-
रानन्दकन्दभरतेषु विशारदश्च ।
तावेतयोर्विशदकीर्त्तिलतावितान-
च्छायां निषेव्य सुखिनौ सुकवी प्रयाते ॥
तौ प्रीणयन् सुवलिताञ्जलि साधुना वा
(?) घनश्यामतनयो द्विज वंशजन्मा ।
मन्वादिशास्त्रमतशीलितधर्म्मजातं
पूर्व्वैरितो व्यवहृतं समुदीरयामि ॥
वैषम्येन बहुधं पूर्व्वमर्था-
नव्यारब्धः शूलपाणिमनाम्ना ।
निर्माल्यं श्रीकृष्णपादारविन्दे
व्यातेनेऽयं नव्यधर्म्मप्रदीपः ॥
गौडाः स्मृतौ साम्प्रतमाद्रियन्ते
प्रायेण नव्यानुमतान् हि धर्म्मान् ।
यतोऽत्र गौडाद्दृत एव धर्म्म-
प्रकाशने ह्यात्मन पक्षपातः ॥
...   .
...   . ।
विद्याधारं तं प्रपद्यादिहेतुं
कालं वक्ष्याम्यर्थतो भेदतश्च ।

Digitized by Google

यद्यप्यखण्डानन्दबोधः परमात्मा सर्ग-स्थिति-लय-क्षेम-सकलाधारः सनातनः शुभाशुभकर्म्मफलदानप्रतिभूरेकः कालोऽखण्डरूपायमानः शिव इव यथाह ।

विष्णुपुराणम् ।

कालस्वरूपं रूपन्तद्विष्णोर्मैत्रेय वर्त्तते ।

विष्णुधर्म्मोत्तरम् ।

अनादिनिधनः कालो रुद्रः सङ्कर्षणः स्मृतः ।
कलनात् सर्व्वभूतानां स कालः परिकीर्त्तितः ॥ इत्यादि ।

End. अथ ब्राह्मणवधप्रायश्चित्तमुक्त्वा यत्नैः सह सम्बन्धं कुर्य्यात् तस्यापि प्रायश्चित्त-मभिधाय सुमन्तुनोक्तमिति । तेनाततायिवधे नैतत् सूत्रं पूर्व्वोक्तनिषेधकम् । दोषोऽन्यत्रेति सूत्रन्तु आततायिव्यतिरिक्तवधे दोषप्रतिपादकं गोब्राह्मणात् आतः प्रायश्चित्तं कुर्य्यादिति तु प्रायश्चित्तान्तरविधानप्रतिपादकं गोहेतुकं स्नानं व्यासेन प्रतिपादितम् । तथाच व्यासः ।

श्रूयन्ते यानि तीर्थानि त्रिषु लोकेषु विश्रुताः ।
अभिषेकः समस्तेषां गवां शृङ्गोदकस्य च ॥

ब्राह्मणशब्देनाच विधिवाचमपेक्षितं तद्धेतुकं स्नानं यथाविहिताचमनेन-पूर्व्वकम् । तेन गोहेतुकं स्नातो ब्राह्मणहेतुकं स्नातश्च प्रायश्चित्ताधिकारी भवति तन्त्रावलम्बनमात्रेणेति वाक्यार्थः ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्) ।

विषय: । कालनिरूपणम् । धर्म्माधर्म्माचारादिकारणकथनम् दशविधसंस्कार-तिथ्यादि-शौचदैहिक-शुद्धि-श्राद्ध-आह्निकाचार-इष्टापूर्त्तादिसमस्तधर्म्माणां निरूपणम् । सर्व्वापवर्गदधर्म्म-निरूपणम् । राजधर्म्मनिरूपणम् । वर्णाधर्म्मविवर्त्तनकथनञ्च ॥

No. 114. नारायणार्च्चारत्नमाला By भगवद्गोस्वामी. Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 46. Lines, 9 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinipura Candrakoṇā Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नारायणं परं धाम नौमि बोधसुखाप्तये ।
यन्नामार्कोदयो हन्ति मायामोहतमस्तिनीम् ॥

Digitized by Google

प्रातः प्रबुध्य गुरुं देवञ्च नमस्कृत्य यथाशास्त्रोपदेशेनोत्थाय लघिकाद्याचमनेनो-
पविश्य ... ब्रह्मरन्ध्रान्तं ज्योतिर्मयं देवं ध्यात्वा ...., चावश्यकं निर्वर्त्त्य
शौचं दन्तधावनं च कृत्वा मूलमन्त्रेण गुरुं प्रणम्याचम्य मन्त्राभिषेकपूतदेहः
देवनिर्म्माल्यमपाकृत्य पुष्पादिना चाभ्यर्च्य चायात् ॥ इत्यादि ।

End.

अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते ।
ग्रहणेऽर्कस्य चेन्द्वोर्वा शुचिः पूर्व्वमुपोषितः ॥
नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थितः ।
ग्रासादिमोक्षपर्य्यन्तं जपेन्मन्त्रं समाहितः ॥
अनन्तरं दशांशं क्रमाद्धोमादिकं चरेत् ।
तदन्ते मन्त्रसिद्ध्यर्थं गुरुं संपूज्य तोषयेत् ॥
ततश्च मन्त्रसिद्धिः स्यात् देवता च प्रसीदति ।
अथवा देवतारूपं गुरुं भक्त्या प्रतोषयेत् ॥
पुरश्चरणहीनोऽपि मन्त्री सिध्येन्न संशयः ।
एवं साधितमन्त्रस्तु काम्यकर्म्माण्याचरेदिति ॥

Colophon. इति श्रीभगवद्गोस्वामिकृता नारायणार्चारत्नमाला समाप्ता ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । प्रातःकृत्यनिरूपणम् । वासुदेवपूजानिरूपणम् । नारायणबीजादिनिरूपणम् । नारायणपूजाविधिः । दशाक्षराद्युपासनाभेदनिरूपणम् । मन्त्रसिद्धिप्रकारकथनम् । मन्त्रसिद्धौ पुरश्चरणस्यावश्यकताकीर्त्तनम् । पुरश्चरणमकृत्वापि मन्त्रसिद्धिर्भविष्यतीति कथनञ्च ॥

No. 115. नृसिंहपूर्व्वतापनीयोपनिषद्दीपिका . (षट्चक्रोपनिषद्दीपिकासहिता) By नारायणः . Substance, country-made paper, 13 × 7 inches. Folia, 33. Lines, 12 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ श्रीगणेशाय नमः । ॐ श्रीगुरवे नमः ।
ॐ नृसिंहतापनी पूर्व्वपक्षोपनिषदुच्यते ।
चक्राणि सप्त चत्वारि चैकं त्रीणि च त्रीणि च ॥
सप्तर्षिकः परस्मरोऽनादिरनन्त इत्युक्तमद्वैतप्रकरणे स च सर्व्वेषां जगत्
तनोति धर्म्माधर्म्मौ चान्योन्यप्रतियोगिनावाक्रममाणो राजेव भद्रो विलोक-

Digitized by Google

चित्तं निर्मिमीते तदधिकारिणश्च स्वमायाकल्पितान्यज्ञानिनो जीवानाविष्करोति तेषु च धर्माधर्मानुसारेणानुग्रहनिग्रहावातनोति तत्र यदा केचिदधर्माः स्वकृतधर्माधर्मव्यवस्थाभङ्गाय प्रवर्त्तते तान्निग्रहीतुं स्वयमदेहोऽपि देहवान् इवाभाति तदावतीर्ण इत्युच्यते । तेऽप्यवतारा भगवदीच्छानुरोधेन चतुर्विधाः गुणावताराः पूर्णावताराः कल्पावताराः अंशावताराश्चेति तत्र गुणावतारा यथा चतुर्मुख-त्रिनयन-चतुर्भुजादयः ते ह्येकैकं गुणप्रधानत्वाद्गुणावतारा इत्युच्यन्ते पूर्णावतारा यथा नारसिंह-दाशरथि-देवकीपुत्रादयः ते हि गुणसाम्येन सकलभागवतैश्वर्य्यपूर्णत्वात् पूर्णावतारा उच्यन्ते । कल्पावतारा यथा नरनारायण-कपिल-व्यासादयः ते ह्येकैककार्य्यार्थमेकैकमैश्वर्य्यमाविर्भावयन्तः कल्पावतारा इत्युच्यन्ते । अंशावतारा यथा कार्त्तवीर्य्यार्जुन-नारद-भरत-पाण्डवेयार्जुनप्रभृतयः तेषु ह्यपि जीवांशोऽस्ति च पारमेश्वरांशः उभयथा (स्वाप्त चपारम्भध्यां ?) कार्य्यदर्शनात् तत्र परं तत्त्वं वेदान्तैरपदेश्यं तद्ब्रह्मवच्चाद्वययुक्तं निर्व्यापारञ्च तत्र निर्व्यापारं निर्गुणं स्वरूपज्ञानेनापवर्गदं सव्यापारं सगुणन्तु स्वानुग्रहेण तेनोभयमपि ज्ञेयं ध्येयमुपास्यञ्चेति परमकारुणिको वेदः शान्तं रूपमुद्दिश्य सानुग्रहं तूपदेष्टुं प्रवृत्तः । प्रथमं तावत् मायामात्रोपादानं भौतिकं प्रातिभासिकं स्वेच्छामयं स्वरूपानतिरिक्तं वस्तुतो गन्धर्व्वनगरीसमनीश्वरोपितं नारसिंहं स्वरूपं मन्त्रतोऽर्थतश्च निर्वक्तुमारभमाणो जगन्मङ्गलस्य भगवतो भजने प्रत्यूहनिरासार्थमाशीरूपमङ्गलमाचरति ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम इत्यादि ।

End. तापनीयोक्तस्तु पञ्चाङ्गन्यासपक्षोऽनेन वा ध्यानेनापि विकल्प्यतेऽधिकफलार्थत्वात् —

नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविना ।
अस्पष्टपदवाक्यानां षट्चक्रस्य प्रदीपिका ॥

Colophon. इति षट्चक्रोपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥

नृसिंहोत्तरतापन्यां त्रिंशत् स्युः खण्डका नव ।
नृहरेः परमं रूपं प्रणवेनात्र गीयते ॥

पूर्व्वतापन्यनुष्टुप् त्रिष्टुप् तापरा उत्तरा प्रणवद्वारा नारसिंहं रूपं निर्वक्तुमारभ्यते तथापि मङ्गलार्थं भद्रमित्यादि शान्तिः शान्तिः शान्तिः पाठः ॥ * ॥

विषयः । नृसिंहपूर्व्वतापनीयोपनिषद्व्याख्यानम् । षट्चक्रोपनिषद्व्याख्यानञ्च ।

Digitized by Google

No. 116. नैमिषारण्यमाहात्म्यम् (स्कन्दपुराणीयं) । Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 47. Lines, 9 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1908. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ॐ नमः पुरुषोत्तमाय ॥
पुरा कृतयुगे चैव ऋषयः शौनकादयः ।
नैमिषारण्यमागत्य तप उग्रं चकार ह ॥ (?)
अयोध्यानगरे रम्ये ककुत्स्थः पृथिवीपते ।
सरोजवदना भार्य्या सत्यरूपा पतिव्रता ।
राज्ञा वशिष्ठमाहूय ऋषीणां सर्व्वमागता ॥ (?) इत्यादि

End. कृतोपवासो द्वादश्यां ततः पूर्व्वन्तु पारणम् ।
त्रयोदश्यां चतुर्द्दश्यां पौर्णमास्याञ्च वा भवेत् ॥
सर्व्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे नैमिषारण्यमाहात्म्ये उमामहेश्वरसंवादे निमित्त-माहात्म्ये पञ्चदशदिवसाख्यः × × × × षोडशोऽध्यायः ॥ संवत् १९०८

विषयः । १ अध्याये, उमामहेश्वरसंवादेन मूलप्रकृतिनिरूपणम् । २ ये, चक्रतीर्थ-माहात्म्यादिकथनम् । ३ ये, तीर्थयात्राविध्यादिः । ४ र्थे, द्वितीयादिप्रवासफलादिकथनम् । ५ मे, तृतीयादिप्रवासफलकथनम् । ६ ष्ठे, चतुर्थ्यादिप्रवासफलादिकथनम् । ७ मे, षष्ठदिवसादि-प्रवासफलादिकथनम् । ८ मे, सप्तमदिवसादिप्रवासफलादिकथनम् । ९ मे, अष्टमदिवसप्रवास-फलकथनम् । १० मे, नवमदिवसप्रवासफलकथनम् । ११ शे, ब्रह्मावर्त्तमाहात्म्यकथनम् । १२ शे, पुष्करमाहात्म्यकथनम् । १३ शे, पंचप्रयागमाहात्म्यकथनम् । १४ शे, मूलभेदमाहात्म्यकथनम् । १५ शे, ललितामाहात्म्यम् । १६ शे निमित्तमाहात्म्यकथनञ्चेति ॥

No. 117. न्यायदीपिका . By रामकृष्णतर्कावतंसभट्टाचार्य्यः . Substance, country-made paper, 16 × $2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, Sк. 1737. Place of deposit, District Medinipura, Post Office Rādhānagara, Amarapura, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं सनातनं महो गुरुम् ।
न्यायमतं लघूकुर्व्वे ईश्वरज्ञानहेतवे ॥

Digitized by Google

अथ वागीश्वरं नत्वा आचार्य्यं पितरं तथा ।
तर्कावतंसः श्रीरामकृष्णः × × × दीपिकाम् ॥
तत्र त्रिविधा चास्य शास्त्रस्य प्रवृत्तिः उद्देशो लक्षणं परीक्षा च । उद्देशस्तु नाममात्रेण कीर्त्तनम् । लक्षणन्त्वसाधारणो धर्म्मः । लक्षितस्य लक्षणमुपपद्यते नवेति विचारः परीक्षा । भावकार्य्यस्य त्रीणि कारणानि भवन्ति । समवायिकारणं असमवायिकारणं निमित्तकारणञ्च । आद्यं यत्समवेतं कार्य्यमुत्पद्यते तत् । द्वितीयन्तु समवायिकारणप्रत्यासन्नत्वे सति कारणम् । तृतीयन्तु एतदुभयभिन्नकारणम् । इत्यादि ॥

End. अतएव सर्व्वधियां सामर्थ्यमिति । अत्र नैयायिकाः ननु विशिष्टबुद्धि-विशेषणसाध्या बुद्धित्वात् दण्डीति बुद्धिवत् प्रत्येकज्ञानस्य कारणत्वे उभयज्ञानभिन्नपरामर्शादनुमित्यापत्तेः । वह्निव्याप्यो धूमः आलोकः पर्व्वतवृत्ति-रित्यादेः । अतो विशिष्टज्ञानस्यैव कारणत्वं न तु ज्ञानद्वयस्य अतएव ज्ञातौ व्यधिकरणप्रकारकत्वमिति । इति षोडशपरिच्छेदः ।

Colophon. इति श्रीरामकृष्णतर्कावतंसभट्टाचार्य्यविरचिता न्यायदीपिका समाप्ता ।
श्रीआनन्दरामदेवशर्म्मणो लिपिरियं पुस्तिका च । शुभमस्तु शकाब्दाः १७१० ।

विषय: । उद्देशलक्षणपरीक्षात्मकत्रिविधशास्त्रप्रवृत्तिनिरूपणम् । समवायिप्रभृतित्रिविध-कारणनिरूपणम् । प्रमाणप्रमेयादिषोडशपदार्थनिरूपणम् । षड़िन्द्रियनिरूपणम् । उपमान-निरूपणम् । शब्दनिरूपणम् । मङ्गलवादः । प्रामाण्यवादश्चेति ॥

No. 118. न्यायसूत्रम् वा न्यायसूत्रोद्धारः. By वाचस्पतिमिश्रः. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 130 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍāra, Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ काली जयति ।
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण मिथिलेश्वरसूरिणा ।
लिख्यते मुनिमूर्द्धन्य-श्रीगौतममतं महत् ॥
प्रमाण-प्रमेय-संशय-प्रयोजन-दृष्टान्त-सिद्धान्तावयव-तर्क-निर्णय-वाद-जल्प-वितण्डा-हेत्वाभास-च्छल-जाति-निग्रहस्थानानां तत्त्वज्ञानान्निःश्रेयसाधिगमः । दुःखजन्मप्रवृत्तिदोषमिथ्याज्ञानानामुत्तरोत्तरापाये तदनन्तरापायादपवर्गः । प्रत्य-

Digitized by Google

क्षानुमानोपमानशब्दाः प्रमाणानि । इन्द्रियार्थसन्निकर्षोत्पन्नं ज्ञानमपदेश्यम-
व्यभिचारिव्यभिचारिव्यवसायात्मकं प्रत्यक्षं अथ तत्पूर्व्वकमनुमानं त्रिविधं
पूर्व्ववत् शेषवत् सामान्यतो दृष्टञ्च । इत्यादि ।

End. स्वपक्षे दोषाभ्युपगमात् परपक्षे दोषप्रसङ्गो मतानुज्ञानिग्रहस्थानप्राप्तस्या-
निग्रहः पर्य्यनुयोज्योपेक्षणं अनिग्रहस्थाने निग्रहस्थानानुयोगो निरनुयो-
ज्यानुयोगः । सिद्धान्तमभ्युपेत्यानियमात् कथाप्रसङ्गोऽपसिद्धान्तः । हेत्वा-
भासाश्च यथोक्ताः ।

Colophon. इति सूत्रोद्धारे पञ्चमाध्यायस्य द्वितीयमाह्निकम् । निग्रहस्थानविशेष
लक्षणं नाम समाप्तः पञ्चमाध्यायोऽपि ॥
त्रिवेणोरपि विश्रुतौ पादौ नत्वापवर्गदौ ।
बवेषि न्यायसूत्राणां षेमवर्त्तिवासरे ॥

विषयः । प्रमाण-प्रमेय-संशय प्रयोजन-दृष्टान्त-अवयव-सिद्धान्त-तर्क-निर्णय-वाद-जल्प-वितण्डा-हेत्वाभास-छल-जाति-निग्रहस्थानानां निःश्रेयसकारणानां निरूपणम् ।

No. 119. न्यासतिलकम् (सटीकम्). By वेङ्कटनाथः. Substance, country-made paper, $12 \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sᴍ. 1879. Place of deposit, District Mediuīpura, Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse and prose. Correct.

Beginning. गुरुभ्यस्तद्गुरुभ्यश्च नमोवाकमधीमहे ।
वृणीमहे च तत्राद्यौ दम्पती जगतां पती ॥
प्रायः प्रपदने पुंसां पौनःपुन्यं निवारयन् ।
हस्तः श्रीरङ्गभर्त्तुर्मामव्यादभय +++ ॥
अमादेर्निस्तीर्णो दुरितजलधेर्यन्निरुपमं
विदुः प्रायश्चित्तं यदु-रघु-धुरीणाशयविदम् ।
तदारम्भे तस्या निरवद्यानेन मनसा
प्रपद्ये तामेकां श्रियमखिलनाथस्य महिषीम् ॥
महेन्द्राग्निविष्णुप्रभृतिषु महत्त्वप्रभृतिवत्
प्रयत्नव्ये तत्त्वे परिचमितवैमत्यविभवान् ।
अधृष्यत्वं धृत्वा कमितुरधिगम्यत्वजननीं
श्रियं श्रीतापाज्ञामचममरणी वान्ति शरणम् ॥ इत्यादि ।

668299 A

Digitized by Google

टीकायाः प्रारम्भभागः । श्रीमते ।
श्रीमान् वेङ्कटनाथार्य्यः कवितार्किककेशरी ।
वेदान्ताचार्य्यवर्य्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥
वाधूल श्रीनिवासार्य्यप्राप्तवेदान्तलक्षणम् ।
लक्ष्मणार्य्यदयापात्रं श्रीनिवासगुरुं भजे ॥ इत्यादि ।

End. आचार्य्यानग्रपूर्व्वानवममधिगते सम्यगर्थं तदात्मे
निक्षिप्यात्मिष्ठपूर्व्वाञ्जरदुरितभरं साधिकाराक्षरेषम् ।
श्रीशं मत्कैङ्कर्य्या या निरवधिकदयोद्भूतयोगादिरूपं
मङ्गोमैकसभोगं दयितमनुचरं मत्कृते मां कुरुष्व ॥
निधानं रङ्गेशाद्धिगतवतो वेङ्कटकवेः
स्फुरद्भूयँ मन्ये परिकलयतां न्यासतिलकम् ।
दयासुधाम्येन प्रबलजनचिन्तामणिगिरिः
सपर्य्याहे येषां दिशति फणिपर्य्यङ्करसिकः ॥ इति ॥
टीकायाः शेषभागः ।
वेदान्ताचार्य्यपद्यानां भावं को वक्तुमर्हति ।
तथापि तत्कृतिव्याख्यामकार्षं तत्प्रसादतः ॥
श्रीमद्-वेङ्कटनाथार्य्य-करुणापरिणामतः ।
श्रीन्यासतिलकव्याख्या कृता सद्भिर्विशोध्यताम् ॥
वेदान्ताचार्य्यसन्दर्भव्याख्याने कृतसाहसम् ।
क्षमध्वं मां क्षमासारा विदुषामपि दुष्करे ॥
श्रीभाष्यश्रीनिवासेन श्रीनिकाम्बयशोभिना ।
कृतेयं न्यासतिलकव्याख्या प्राज्ञा विपश्चितः ॥

Colophon. इति श्रीन्यासतिलकव्याख्यानं समाप्तम् । शुभमस्तु श्रीरस्तु । श्रीशुभ-संवत् १८७९ ।

विषयः । श्री-श्रीकृष्ण-रङ्गनाथादिदेवतास्तवः ।

No. 120. पञ्चवटीमाहात्म्यम् . (पद्मपुराणीयम्) . Substance, country-made paper, 12×9 inches. Folia, 49. Lines, 9 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसीतारामचन्द्राय नमः ॥
जटाजूटान्तरालस्फुरदमलसरित्तीरनिर्मद्त्-
चमन्नेत्रीकोणावरविमलनिद्रा भगवती ।
पिधाय स्वौ कर्णौ जपति तु यदा तत्कृपणुं
निजानन्दः शम्भुः स्मरति सुखहेतुर्भवतु वः ॥
जैमिनिरुवाच ।
कस्मो युगे पापमयी धरित्री
धर्मो गतः कर्मजनात् हविश्चाः ।
यत्रांगना नैव वदन्ति सत्यां
द्विजोत्तमः क्वापि गता मुनीन्द्राः ॥
तस्मिन् कलियुगे घोरे क्व गन्तव्यं द्विजातिभिः ॥
मार्कण्डेय उवाच ।
साधु साधु महाभाग पृष्टिमानसि वै मुने ।
यत् इदं भवता पृष्टं तव लोकहिताय च ॥
क्षेत्रं परं पञ्चवटीति नाम्ना
गोदातटे ख्यातिमुपैष्यतीति ।
मुक्तिश्च भुक्तिं लभतां नराणां
नारायणीयं प्रतिपादयति यत् ॥ (?)
... ... पुंसां
रामस्य नामस्मरणेन चाथ ॥
क्षेत्राणि यानि जगतीतलसंस्थितानि
मुक्तिप्रदानि कथितानि महामुनीन्द्रैः ।
तेषामसौ पञ्चवटी तपाख्यो
रामस्य पादरजसाधिकता भवन्ती ॥ इत्यादि ।

End. तेषां मुक्तिफलं करस्थितमिति प्रेम्णं बुधैर्निश्चयात् ।
श्रीरामस्य दयानिधेर्यदि कृपा जायेत किं दुर्लभम् ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे नासिकपञ्चवटीमाहात्म्ये नदिशर्मवर्णनं नाम एकोनविंशा-
ध्यायः । श्रीसीतारामार्पणमस्तु ।

विषयः । पञ्चवटीनामकक्षेत्रस्य माहात्म्यकीर्तनम् ॥

No. 121. **पञ्चीकरणवार्त्तिकाभरणम्.** Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 280 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benaras, Gurusvāmi Maṭha. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । इह खलु परमेश्वराराधनार्थमनुष्ठितैर्नित्यादिकर्मभिः परि-शुद्धान्तःकरणानां अतएव नित्यानित्यवस्तुविवेको इहामुत्रार्थभोगविराग-शमादि-साधनसम्पत्-मुमुक्षुत्वाख्य ... ... ।

End. भवत्यमनस्कैव निदिध्यासनोऽविकारादिति ।

Colophon. इति पञ्चीकरणवार्त्तिकाभरणं समाप्तम् ।

विषयः । पञ्चीकरणवार्त्तिकस्य व्याख्यानम् ।

No. 122. **पञ्चीकरणविवरणटीका (तत्त्वचन्द्रिका).** Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 532 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Gurusvāmi Maṭha. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमात्मने श्रीगुरवे ।
यन्नामरूपजगदुद्भवसम्प्रतिष्ठा
संकोचकारणमनिर्वचनीयमस्ति ।
अचित्सुखाद्वयवपुर्जगतो हिताय
रामाभिधामुपगतं भुवि तं नमामि ॥ इत्यादि ।

End. सीता-सुवर्णलतिका-परिवीतगात्रं
प्रेमरसार्द्रचरणं सुखमुत्पलाभम् । (?)
कोटिप्रसूनपरिशान्ति + सर्वलोकं
रामाभिधं जगति कल्पतरुं नमामि ॥

Colophon. इति श्रीपञ्चीकरणविवरणटीका तत्त्वचन्द्रिका नाम परिसमाप्ता । महाश्रीम-न्महामुनि-श्रीसदाशिवानन्दतीर्थस्वामिपूज्यपादशिष्य-श्रीरामब्रह्मानन्दतीर्थसंकले-यम् ॥

विषयः । पञ्चीकरणविवरणस्य व्याख्यानम् ।

Digitized by Google

No. 123. पञ्जीवाक्यप्रबोधः (कातन्त्रस्य, खण्डितः). By नरहरिशर्म्मा
Substance, palm-leaf, 20½ × 1½ inches. Folia, 47. Lines, 4 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kālīgañja, Parganā Bhāyoāl grāma Dakṣiṇabhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ॥ श्रीधातुः ॥

श्रीयुतकृष्णपदाम्बुजयुगलं मम चित्तमत्तरोलम्बः ।
पीतमकरन्द ... ... इन्दिरामयं पिबतु ॥

श्रीधातुः ॥

धातुविभक्तिवर्ज्जमिति, ननु वर्ज्जनं परित्यागः । न हि अर्थवतां धातुविभक्तिपरित्यागः सम्भवति तयोरप्यर्थवत्त्वात् । किन्तर्हि लिङ्गसंज्ञाप्रसक्तिकाले, ततश्च निषेधस्य प्राप्तिपूर्व्वकत्वात् अर्थवल्लिङ्गं धातुविभक्तिवर्ज्जमिति निर्द्देशो युज्यते । सत्यं लिङ्गसंज्ञाप्राप्तिदशायां धातुविभक्ती वर्ज्जयिष्यतीति कृत्वा तत्पूर्व्वदशायामपि योग्यतया धातुविभक्तिवर्ज्जमित्युच्यते क्रियायोग्यतयैव कृदन्तप्रयोगात् । यथा अपचन्नपि सूपकारः पाचकयोग्यतया पाचक उच्यते इति केचित् । वर्ज्जनशब्दोऽत्यन्ताभाववचनोऽन्योन्याभाववचनश्च । तत्र नाद्यः धातुविभक्त्योरत्यन्ताभावो धातुविभक्त्योरपि वर्त्तते, ततश्च धातुविभक्त्योरपि लिङ्गसंज्ञा स्यात् वर्ज्जनस्य वैयर्थ्यं स्यात् । द्वितीयस्तु सम्भवत्येव । तथाहि धातुविभक्त्योरन्योन्याभाववद् यदर्थवत्तल्लिङ्गमिति । अत्यन्ताभावोऽपि घटते । तथाहि जातिरेव पदार्थ इति मते धातुविभक्तिशब्देन धातुत्वविभक्तित्वमुच्यते, ततश्च धातुत्वविभक्तित्वात्यन्ताभाववद्यदर्थवत्तल्लिङ्गमिति न दोषः ।

End. अन्ये तु प्रत्ययपक्षाभावे ककार इति क्रियतां कृत्कारपक्षस्य वाप्रार्थत्वात् सामान्येऽकारे भविष्यतीत्याहु अपरे तु कृद्ग्रहणसामर्थ्यादेव सामान्यककारोपलब्धिः अन्यथा क्रियामाकार इति कृते चक्रयोरनुवर्त्तनात् पुनकाम्या इत्यत्र सर्व्वथैव न स्यादिति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीनरहरिशर्म्मविरचिते पञ्जीवाक्यप्रबोधे नामप्रकरणे द्वितीयः पादः ॥

विषयः । पादार्थरीतिमाश्रित्य यथासम्भवं त्रिलोचनदासकृत-कातन्त्रवृत्तिपञ्जिकायाः व्याख्यानम् । अश्रुतपूर्व्वोऽयं ग्रन्थः कालापानामतीवोपयोगी । सन्धिप्रकरणस्य तु व्याख्यानमनेन न कृतमित्यनुमीयते ।

No. 124. पदार्थखण्डनटीका. By रुद्रन्यायवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1547. Place of deposit, District Pharidpura, Kotālipāḍā, Unasiyā grāma, Paṇḍita Dvārikānātha Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नम इत्यादिश्लोकव्याख्या अखण्डीयानुमानदीधितिपरीक्षायां द्रष्टव्या ।
तत्र तेषु मध्ये दिक्कालौ दिक्कालपदवाच्यौ । इत्यादि ॥

End. तत्तत्प्रकारतातिरिक्तप्रकारतासम्बन्धस्यैव कार्य्यतावच्छेदकत्वात् ।

Colophon. इति रुद्रन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचिता पदार्थखण्डनव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । रघुनाथशिरोमणिविरचितस्य पदार्थखण्डननामकस्य न्यायग्रन्थस्य टीका ।

No. 125. परमहंसपञ्चाङ्गम् (रुद्रयामलीयम्). Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 89. Lines, 6 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीभैरव उवाच ।
ॐ अतुलेनयाम्नि तुष्टोऽहं वरं वरय सुव्रते ।
यत्किञ्चित् प्रार्थये देवि तत्ते सर्व्वं वदाम्यहम् ॥
श्रीदेव्युवाच ।
सन्तुष्टो देवदेवो मे वरयोग्यास्म्यहं यदि ।
तदा मे ब्रूहि पञ्चाङ्गं परमहंसस्य दैवतम् ॥ इत्यादि ।

End. इदं परमतत्त्वं हि सारभूतञ्च पावनम् ।
परमहंसस्य देवस्य सर्वराजं सर्वोत्तमम् ॥
सदा गुह्यं सदा गोप्यं गोप्तव्यञ्च सदा प्रिये ।
राज्यं देयं शिरो देयि न देयं मे तदीश्वरि ॥
अभक्तेभ्योऽपि पुत्रेभ्यो दत्त्वा नरकमाप्नुयात् ।
विना शिष्याय नो दद्यात् यस्य कस्यापि कर्हिचित् ॥
दुर्जनेभ्यः सदा गोप्यं गोप्तव्यं सर्व्वदा प्रिये ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे परमहंसस्तोत्रं समाप्तम् ।

Digitized by Google

विषयः। परमहंसस्य ब्रह्मयामलीय-पटल-पद्धति-सहस्रनाम-कवच-स्तोत्रात्मकपञ्चाङ्गस्य कथनम् ।

No. 126. **पुरश्चरणचन्द्रिका .** Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 44. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1738. Place of deposit, District Ḍhākā, Roāil grāma, Bābu Yogīndra Mohana Rāya. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शम्भवे ।

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि पौरश्चरणिकं विधिम् ।
येन विना न सिद्धः स्यान्मन्त्रः कल्पशतैरपि ॥
जीवहीनो यथा देही सर्व्वकर्म्मसु चाक्षमः ।
पुरश्चरणहीनोऽपि तथा मन्त्रः प्रकीर्त्तितः ॥ इत्यादि ।

End. गोपयोर्वैष्णवि प्रोक्ता नाना न्यासेन शङ्करि ।
अथ कर्पूरयोगाभ्यां मूलविद्याञ्च चिन्तयेत् ॥ * ॥

Colophon. इति पुरश्चरणचन्द्रिका समाप्ता ॥ शाके वस्वग्निमुनीन्दुमे वैशाखमास)

विषयः। पुरश्चरणलक्षणादिनिरूपणम् । पुरश्चरणविधिः । नैमित्तिकपुरश्चरणनिरूपणम् । ग्रहणपुरश्चरणादिनिरूपणम् । मन्त्रप्रबोधनादिकथनञ्चेति ।

No. 127. **पुरश्चरणदीपिका .** By **चन्द्रशेखरः .** Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 41. Lines, 6 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1656. Place of deposit, District Barisāla, Mānapāsā, Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमो गणेशाय ।

इन्दीवरनिभं श्यामं पुण्डरीकदलेक्षणम् ।
गोपीनां हृदयानन्दं तं वन्दे यदुनन्दनम् ॥
श्रीचन्द्रशेखरो विप्रः सम्प्रदायक्रमान्वितः ।
नानागुरुमतं ज्ञात्वा सङ्कुच्या मतं शुभम् ॥

ममोति सर्व्वमन्त्राणां पुरश्चरणदीपिकाम् ।
सर्व्वार्थकामसोक्षेषु श्राव्यमाणेषु योजनम् ॥
सिद्धमन्त्रस्य प्रोक्तो हि विनियोगो विचक्षणैः ।
पुरश्चरणपूर्व्वोऽसौ विनियोगो मनोर्मतः ॥ इत्यादि ॥

End. ... ... यः कृत्वा पश्यति सर्व्वदा ।
जीवन्मुक्तो भवेन्मन्त्री सत्यं सत्यं मयोदितम् ॥
कविभिर्मिरचरा निर्म्मिता दीपिकेयम् ।
वर्षे शाकसंयुक्ते दशपञ्चशते भवे ॥

Colophon. इति चन्द्रशेखरविरचितायां पुरश्चरणदीपिकायां पञ्चमः प्रकाशः समाप्तः ।
समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥ ऋतुवाणतिथौ शाके ... ... ।

विषयः । सर्व्वमन्त्राणां पुरश्चरणविध्यादिः ॥

No. 128. **पुरश्चरणतत्त्वतन्त्रम्.** Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhi, Post Office Pākuḍā, Keḍā grāma, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । श्रीसुभगा उवाच ।
पूजाद्यं कं महाभाग नारद ब्रह्मनन्दन ।
शिवत्वं शिवदेवस्य पार्व्वत्याश्च महापते ॥
एकोच्चारणमात्रेण सर्व्वसिद्धीश्वरो भवेत् ।
किं तस्य पुरश्चरणं देव कथं वा क्रियते वद ॥ इत्यादि ।

End. डाकिनीषु न सिद्धेत शाकिनीपुटितं जपेत् ।
तदा सिद्धो भवेद्विप्र नात्र कार्य्या विचारणा ॥

Colophon. इति पुरश्चरणतत्त्वतन्त्रे पञ्चमः पटलः ॥ * ॥

विषयः । १ मे पटले नारदसुभगासम्वादमुखेन प्रातःकृत्यादिनिरूपणम् । २ ये पुरश्चरणकालादिनिरूपणम् । ३ ये वर्णपूजनविध्यादिः । ४ र्थे जपविध्यादिः । ५ मे पुरश्चरणान्ते कर्त्तव्यादिकथनञ्च ।

No. 129. प्रपञ्चसारः. By शङ्कराचार्यः. Substance, country-made paper, 8 × 3½ inches. Folia, 2. Lines, 13 on a page. Extent 68 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ जायते गर्भं मासात् पक्षात् दिनादपि ।
शुक्रशोणितयोगाद्यत् यथाऽपि च वर्द्धते ॥
जन्तुः चतुर्णां पूर्व्वं स्याच्छिरः पादौ करौ तथा ।
अन्तराधिरेति पुनः चतुर्ष्वपि प्रवर्त्तते ॥ इत्यादि ।

End. सौभाग्यवर्त्मं सुचिरयोदित नादशरात्
पश्चाद्धीरयति पंक्तिम एव वर्णान् ।

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्यकृते प्रपञ्चसारे द्वितीयः पटलः ॥ * ॥

विषयः । उदरमध्यस्थशिशोरवस्थावर्णनम् ॥

No. 130. प्रपञ्चसारः. Substance, country-made paper, 13 × 6 inches. Folia, 167. Lines, 9 on a page. Extent 2,800 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātnā, Bābu Girindranātha Datta. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

अ क च ट त प यादिः सप्तभिर्वर्णवर्गै-
र्विरचितमुखबाहा पादमध्याख्यरूपा (?) ।
सकलजगदधीशा शाश्वता विश्वयोनि-
र्वितरतु परिशुद्धिं चेतसः शारदा नः ॥
अथाभवत् ब्रह्मपरीपराख्याः
पुरा प्रधानात् प्रलयावसाने ।
गुणप्रभिन्ना जगतोऽस्य वृद्धि-
स्थिति-क्षये स्वहमितिप्रभेदाः ॥
सचिन्मयिं च इत्यष वे विचिन्त्य समाविदन् ।
वस्तारमजमव्यक्तमरूपं शाश्वतं विभुम् ॥
मूर्खाभावेन दुग्धाब्धौ कदमसुपवाकुले (?) ।
भवतृष्णङ्खमीनृत्तीर्णवृक्षपरीकवमीनवे ॥

Digitized by Google

षड्दादित्यकिरणप्रभाभिशिरोदये ।
पूर्णचन्द्रकरामर्शप्रतिबुद्धकजालये ॥
अनन्तभोगे विमले फणायुतविराजिते ।
शायिनं शार्ङ्गिणं शौरिं ... ... ।
तुष्टुवुर्हृष्टमनसो विष्टर ... विभुम् ॥
इति स्तुतो हरिस्तेन सरोजोदययोनिना ।
मूलार्थमर्थविकृती विकृते विकृतीरपि ॥ इत्यादि ॥

End. इत्याचारयुतः सम्यगाचार्य्यं यः समर्चयेत् ।
कृतकृत्यः स वै शिष्यः परत्रेह च ... ... ॥
देवानृषीनपि पितृनतिथींस्तथाग्नीन्
नित्योदितेन मनसा ... ... ऽर्चयेद् यः ।
इष्टामवाप्य सकलामिह भोगजाताम्
प्रेत्यापि याति परमं पदमादिपुंसः ॥
पद्माश्रया हि प्रकृतिः प्रभावती
विभिन्नताराहितमुद्रितो नभः । (?)
जयन्ति पुंस ... रवीन्दुवह्नयो
नमोऽस्तु तस्मै परिपूर्णतेजसे ॥

Colophon. इति श्रीप्रपञ्चसारे षट्त्रिंशत्तमः पटलः ॥ ३६ ॥ समाप्तोऽयं प्रपञ्चसार-ग्रन्थः । शुभम् ।

विषयः । मूलाग्नियादीनां प्रकृतिनिरूपणम् । शिरःपादादिभिः षड्भिः पूर्वस्य जन्तोर्बहिरभ्यन्तरवृत्तिनिरूपणम् । अग्निसोमयोर्भेदतः षोडशसंख्यात्मकवर्णविभागनिरूपणम् । वर्णानां बीजस्वरूपनिरूपणम् । विधिविहितमन्त्राणां दीक्षाविधानम् दीक्षाप्रकरणनियमः । अक्षरदेवतानां नामकीर्तनपुरःसरं प्रणवादिकीर्तनम् । प्राणाग्निहोमविधानम् । सकलप्रपञ्चमूलात्मिकायाः प्रकृतेः सजपाभिषेकाङ्गतार्चनाद्यसाङ्गमन्त्रविधानम् । त्रिपुराभिधविद्यानिरूपणम् । सद्यादिभेदजपार्चनाङ्गतक्रमैः श्रियोमन्त्रविधिः । दुर्गायाः साङ्गजपार्चनाङ्गविधिः । चतुरक्षरसंज्ञकमन्त्रविधानम् । चन्द्रमन्त्रकथनम् । मन्मथमन्त्रविधिः । षडक्षराख्यमन्त्रविधिः । मासभेदभिन्नमन्त्रादिविधानम् । श्रीकरनामधेयाष्टाक्षरमन्त्रविधिः । विष्णुपञ्जरनिरूपणम् । दक्षिणामूर्तिसंज्ञकमन्त्रविधिः । यन्त्रविरचनादिभिर्बहुप्रकारयुतानां मन्त्रविशेषाणां कथनम् । प्राणप्रतिष्ठापनमनोर्विधानम् । सन्तानयागकथनञ्चेति ।

Digitized by Google

No. 131. **प्रमेयमाला .** Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 13. Lines, 11 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Andāl Kājoḍā, Paṇḍita Yadunātha Bhaṭṭācāryya. Apprearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कृष्णाय । यत्तु भेदमिथ्यात्ववादिभिरुक्तं प्रमाणतः स्वरूपतश्च दुर्निरूपत्वात् भेदो न सम्भवतीति । इत्यादि ।

End. उदाहृतश्रुतिस्मृतिविरोधात् पूर्व्वाचार्य्यैरभिरनुदाहृतत्वाच्च स्वकपोलकल्पितमिति द्रष्टव्यम् । अतस्तद्वाक्यमपि यतीनां उपवीतमप्रामाण्यमिति सिद्धम् ॥

Colophon. इति प्रमेयमालायां यतिशिखासूत्रसमर्थने प्रथमः स्कन्धः ॥ • •

विषयः । भेददूषणखण्डनम् ! भावान्तराभावसमर्थनम् । अख्यातिवादभङ्गः । त्रिविधवस्तुपरिच्छेदराहित्यम् । सर्व्वशरीरत्वादिकथनम् । यतिशिखासूत्रसमर्थनञ्चेति ।

No. 132. **प्रयोगदर्पणम् .** Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 31. Lines, 11 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1740. Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura, Vēḍogrāma, Çrī Jagannātha Ācāryya Gosvāmī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीहरिः ।

श्रीधरादमहाचार्य्यपर्य्यन्तान् प्रणमन् गुरून् ।

प्रयोगदर्पणं कुर्व्वे रम्यते येन संस्फुटम् ॥

श्रीवैकुण्ठं नमिष्यन्तं पुत्राद्यः शन्नोदेवीः आपो वा इदं द्रुपदादिव आपोहिष्ठा मयोभुवः इत्येतैः संस्नाप्य । इत्यादि ।

End. पित्रादीनां मात्रादीनां चाब्दिकं प्रत्याब्दिकं वा कृत्वा परेद्युः पित्रादीन् मात्रादींश्च तर्पयेत् । तीर्थश्राद्धे चिरस्थश्राद्धे च श्राद्धात् परं गयाश्राद्धे परेद्युः । * । एवं अश्वमेधादीनां प्रयोगो यथामति सीतारामप्रेरणया कृतस्तस्मादिदं प्रयोगदर्पणं सम्यग्वीक्ष्य यथानुक्तविकल्पादीन् धर्म्मशास्त्रप्रवीणाः सन्तः संशोधयन्तु । अनेन भगवान् प्रीतः सीतारामः सीतारामः ॥

Colophon. इति प्रयोगदर्पणे सप्तदशः खण्डः ॥ श्रीहरिः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ शकाब्दाः १७४० ॥

Digitized by Google

विषयः। १मे खण्डे शुश्रूषुकर्त्तव्यादिनिरूपणम्। २ये खण्डे प्रायश्चित्तादिनिरूपणम्। ३ये खण्डे अभिन्नादिमरणे कर्त्तव्यविषयनिरूपणम्। ४र्थे खण्डे प्रश्नमेधप्रयोगादिः। ५मे खण्डे प्रेतनिर्हरणप्रायश्चित्तादिनिरूपणम्। ६ष्ठे खण्डे अनुमरणविशेषादिकथनम्। ७मे खण्डे अस्थिसञ्चयनश्मशानाग्निमहत्सन्धानादिनिरूपणम्। ८मे खण्डे दशाहकृत्यादिनिरूपणम्। ९मे खण्डे एकादशाहकृत्यादिनिरूपणम्। १०मे खण्डे एकोद्दिष्टादिनिरूपणम्। ११शे खण्डे सपिण्डीकरणादिनिरूपणम्। १२शे खण्डे सपिण्डीकरणकालादिनिरूपणञ्चेति।

No. 133. प्रश्नदीपः. By काशीनाथः. Substance, country-made paper, 14½ × 3¼ inches. Folia, 14. Lines, 5 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāligañja grāma, Dakṣiṇabhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ॥

तिमिराम्बुनिधौ मग्नं करैरुद्धृत्य यो जगत्।
प्रीणयत्यातुरं प्रीत्या तस्मै सर्व्वात्मने नमः॥
शिशिरेऽम्बुपायाते मम ... धरातले।
प्रश्नमेके प्रदीपोऽयं काशीनाथकृतो बभौ॥
उपनीयादिकं भावं मनुमितमष्टवादिकम्।
विचार्य्यांशं जातकस्य प्रश्नं ब्रूयाद्विचक्षणः॥
सुतप्रश्ने सुतस्वामी लग्नस्वामी च संस्थितः।
नरराशौ तदा पुत्रः स्त्रीराशौ कन्यकोच्यते॥
समे लग्ने समांशे च शशिः कन्याकरो भवेत्।
विषमे विषमांशे च लग्ने पुत्रः प्रमोद्गतः॥
१० १५ ९
अमन्या नाम नक्षत्रं मतमासतिथौ पक्षाः।
४
हन्द्युक्ताः समभक्ताः पुत्रदोऽर्कौ गुरुः कुजः॥
लग्नस्य विंशतांशेन मतमाषा निरूपिताः।
भौम्यांशैर्भौम्यमाषेण गर्भस्य कथयेदिदम्॥
५ १
विषमे जीवसूर्य्यौ + पुत्रजन्मकरौ मतौ।

Digitized by Google

१ २ ३

समे राशौ स्त्रियं कुर्य्युः शुक्र चन्द्रधरात्मजाः ॥

५ ११

सुते लाभे शुभे नारी गुर्व्विणीति निगद्यते ।

शुभयुक्ते स्थितैः पुत्रे सन्ततेः शुभमादिशेत् ॥

शुक्रसोमौ सुतस्थानं यदि दृष्ट्वा न पश्यतः ।

न जायते तदा पुत्रः पुत्रप्रश्ने निगद्यते ॥ इत्यादि ।

End. लग्नस्थौ चन्द्रभूपुत्रौ षष्ठस्थौ बुधभार्गवौ ।

निधनस्थो दिननाथस्तदा मन्त्रिवधो भवेत् ॥

तनयस्थ बुधः प्रष्टुः पापैर्व्ययपुत्रगैः ॥

निधने च निशानाथे भङ्गः सूर्य्यात्मजे स्थितैः ।

सप्तमे निधने चन्द्रे लग्नस्थे च दिवाकरे ॥

विपर्य्यये वा प्रष्टुश्च भवेद्बन्धवधागमः ।

द्विचित्केन्द्रस्थितैः पापैः सौम्यैश्च बलवर्जितैः ॥

अष्टमस्थे निशानाथे प्रष्टुर्बन्धे वधेऽथवा ।

१

चन्द्रार्किसंयुते लग्ने दृष्टे च क्षितिसूनुना ॥

चन्द्रे रविबले सौम्ये प्रष्टुः शिलापतेर्वधः ।

इति जयपराजयप्रश्नः ।

कटुः सूर्य्यः कुजस्तिक्तो लवणं निशाकरं मिश्रो ।

बुधो गुरुर्मिष्टो भार्गवश्चाम्ल उच्यते ॥ (?)

शनिः कषायः केन्द्रो भवेन्नित्यं ग्रहो बली ।

सौम्ये लग्ने रसैर्युक्तो भुक्तः पापैर्न नीरसः ॥

यः पश्यति ग्रहो लग्नं केन्द्रस्थस्तस्य यो रसः ।

स रसः प्रथमो भुक्तः प्रष्टु ... ... ॥

पापलग्ने शुभैर्युक्ते शुभे च पापसंस्थिते ।

यद्वास्तु दैवात् संप्राप्तं प्रष्टा तच्च न भुञ्जते ॥

इति भोजनविचारः ॥

Colophon. इति श्रीकाशीनाथकृतौ प्रश्नदीपः समाप्तः ॥

विषयः । मङ्गलाचरणम् । पुत्रप्रश्नः । स्त्रीप्रश्नः । स्त्रीजातकम् । रोगिप्रश्नः । परचक्रा-

Digitized by Google

गमनप्रश्नः । गमनागमनप्रश्नः । इष्टप्रश्नः । नौकाविचारः । स्त्रीलाभप्रकरणम् । नष्टलाभ-प्रश्नः । लाभप्रश्नः । पथि विशेषवस्तुदर्शनम् । भोजनविचारश्चेति ।

No. 134. प्रश्नसंग्रहः. By नागजकाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 13 × 22 inches. Folia, 46. Lines, 4 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1713. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Lohajaŋga Ākiyādhala, Paṇḍita Kāçīnātha Tarkālaŋkāra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।
भास्वन्तं जगदाधारं प्रणम्य विदुषां मुदे ।
कुरुते नागजकाचार्य्यः प्रश्नानां सारसंग्रहम् ॥
परागमनप्रश्नार्थां छत्रे क्रूरपतौ यदि ।
मार्गे चागच्छतः शत्रोर्मृत्युरेव न संशयः ॥ इत्यादि ।

End. पापाः केन्द्रान्त्यवित्तगाः ।
यात्रात् प्रयत्नतस्त्याज्या अन्यथैव तु शोभनाः ॥

Colophon. इति प्रश्नसंग्रहः समाप्तः ॥ ० ॥ शकाब्दाः १७१३ ॥

विषयः । प्रश्नगमनादिनिरूपणम् ।

No. 135. प्रश्नावतारसंग्रहः. By श्रीरामशर्म्मा. Substance, country-made paper, 13 × 2 inches. Folia, 76. Lines, 5 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character. Bengali. Date, Sk. 1645. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāliganja grāma, Dakṣiṇabhāgā, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो वाग्देवतायै ।
उमेशमेशौ सर्व्वेशौ नत्वा श्रीरामशर्म्मणा ।
परिसन्तोषकामार्थं प्रश्नावतारसंग्रहः ॥
याञ्चा सज्जनसङ्गमे परगुणे प्रीतिर्गुरौ नम्रता,
विद्यायां व्यसनं स्वयोषिति रतिर्लोकापवादाद्भयम् ।
भक्तिः शूलिनि शक्तिरात्मदमने संसर्गमुक्तिः खला-
स्वेते येषु वसन्ति निर्म्मलगुणा तेभ्यो नरेभ्यो नमः ॥

तत्रादौ पुत्रप्रशंसा यथा ।

कोऽर्थः पुत्रेण जातेन यो न विद्वान्न धार्म्मिकः ।
काणेन चक्षुषा किं वा चक्षुः पीड़ैव केवलम् ॥ १ ॥
अजातमृतमूर्खाणां वरमाद्यौ न चान्तिमः ।
सकृद्दुःखकरावाद्यावन्तिमस्तु पदे पदे ॥ २ ॥
न पठति यदि पुत्रो धर्म्मशीलो न शूरो,
वहति च परितापं शोचमन्नञ्च भुङ्क्ते ।
परसदनमनस्याच्छेप्सितः कर्म्मदुःखी,
जरति च पितृवाक्यं वाक्यशोकाकुलाङ्गः ॥ ३ ॥
शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक् छत्रेण सूर्यातपो,
नागेन्द्रो निशिताङ्कुशेन समदो दण्डेन गोगर्दभौ ।
व्याधिर्भेषजभेषजैर्मविमयैर्मन्त्रप्रयोगैर्विषं,
सर्व्वस्यौषधमस्ति शास्त्रविहितं मूर्खस्य नास्त्यौषधम् ॥ ४ ॥
लालयेत् पञ्चवर्षाणि दशवर्षाणि ताड़येत् ।
प्राप्ते तु षोड़शे वर्षे पुत्रं मित्रवदाचरेत् ॥ ५ ॥

... ...

जायमानो हरेद्दारान् वर्द्धमानो धनं हरेत् ।
म्रियमाणो हरेत् प्राणान् नास्ति पुत्रसमो रिपुः ॥ ११ ॥

End. राजा मत्तः शिशुश्चैव प्रमदा धनगर्व्विता ।
अप्राप्तमभिवाञ्छन्ति किं पुनर्लब्धमेव तत् ॥ १६ ॥
वक्ता गुणी शुचिर्दक्षः प्रा ... व्यसनी क्षमी ।
प्राज्ञश्च परमर्म्मज्ञो दूतः स्यात् प्रतिभावताम् ॥ १७ ॥
शतन्दद्यान्न विवदेदिति प्राज्ञस्य लक्षणम् ।
विना हेतुमपि द्वन्द्वः सदा मूर्खस्य लक्षणम् ॥ १८ ॥
महतो दूरभीरुत्वमासन्ने शूरता गुणः ।
विपत्तौ हि महद्दोषो धीरतामधिगच्छति ॥ १९ ॥

Colophon. इति श्रीरामशर्म्मविरचित-प्रस्तावसारसंग्रहः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु शुभमस्तु शक १६४५ कार्त्तिकस्य चतुर्व्विंशतिदिवसे रविवासरे शुक्लपक्षे दशम्यान्तिथौ समाप्तोऽयमिति ॥

Digitized by Google

विषयः। मङ्गलाचरणम्। सज्जनप्रशंसनम्। पुत्रप्रसङ्गः। विद्याप्रसङ्गः। धनप्रसङ्गः। दैवप्रसङ्गः। दुर्जनप्रसङ्गः। खलप्रसङ्गः। निन्दाप्रसङ्गः। धनभिन्नप्रसङ्गः। मनुप्रसङ्गः। मित्र-प्रसङ्गः। आश्रयप्रसङ्गः। भार्य्याप्रसङ्गः। आचरणप्रसङ्गः। राजप्रसङ्गः। आशीर्व्वादप्रसङ्गः। धर्म्मप्रसङ्गः। अन्योन्यप्रसङ्गः। गङ्गाप्रसङ्गः। बह्वाश्चर्य्यप्रसङ्गः। स्त्रियाप्रसङ्गः। मनुष्यप्रसङ्गः। वक्रपञ्चकम्। नानाप्रसङ्गः। विषमार्थप्रसङ्गः। भिक्षाप्रसङ्गः। राजप्रसङ्गान्तरम्। ग्रन्थेऽस्मि-न्नेकैकं प्रसङ्गमवलम्ब्य बहवः श्लोकाः सन्निवेशिताः, ते च नानाग्रन्थेभ्यः संगृहीताः।

No. 136. प्रातिशाख्यभाष्यम्. By उवटः. Substance, country-made paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 157. Lines, 11 on a page. Extent, 4,290 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1830. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkāṛa. Appearauce, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। ॐ।
सूत्रभाष्यकृतः सर्व्वान् प्रणम्य शिरसा मुनीन्।
शौनकञ्च विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम्॥ इत्यादि।

End. स्वामिकुमारपुत्रेण मुद्गलेन तु धीमता।
कृतमामायेदं सूत्रं भाष्ये शिष्याय धीमते॥
वेणुभक्तामतानि यो वेद भक्तितः स सर्वलोकं जयति इभिः चैव चक्षतमं
गच्छति इत्याह भगवान् शौनकः।

Colophon. इति श्रीपार्षदव्याख्यायामानन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र उवटकृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये
अष्टादशं पटलं समाप्तं॥ सम्वत् १८३०॥

विषयः। ऋग्वेदप्रातिशाख्यव्याख्या।

No. 137. प्रायश्चित्तविवेकव्याख्या. (निगूढार्थप्रकाशिका). Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 22. Lines, 8 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Aṇḍāl, Kājoḍā, Akhilanātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ दुर्गायै नमः।
गौरीचरणातिशयकमलभालदीप्र-
मिन्दीवरोदरसहोदरकान्तिकान्तम्।

Digitized by Google

नन्दात्मजे नव इतः परिधावमानं
सानन्दमीक्षणमिदं हरिमानतोऽस्मि ॥
प्रायश्चित्तविवेकस्य निगूढार्थप्रकाशिका ।
टिप्पणीयं सहृदये प्रदत्ता हृदये सदा ॥
मानस्य परार्थतया तत्प्रकाश्युपयोगित्वेनाभिधेयप्रयोजने विवृणुते
नित्येत्यादि ॥

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषय: । शूलपाणिकृतस्य प्रायश्चित्तविवेकस्य व्याख्यानम् ।

No. 138. प्रेमामृतटीका. By हरिनारायणशर्म्मा. Substance, palm-leaf, 17 × 1½ inches. Folia, 43. Lines, 4 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vidg§, Paṇḍita Îçānacandra Tarkapañcānana. Appearance, old, Prose. Generally correct.

Beginning. • • • • श्रीहरिनारायणशर्म्मा । तनुते प्रेमामृतस्य टीकां • • • • इह संसारोत्तारणकारण • • • • अशेषविघ्नध्वंसपूर्व्वकेष्टदेवतानमस्कारं कुर्व्वन्नाह यं प्रणौति ॥ इत्यादि ।

End. × × × पिधानव इति ताम्बूलके मेदिनी ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीहरिनारायणशर्म्मविरचितायां प्रेमामृतटीकायां पारच्छेदः समाप्तः ॥ • ॥ अतःपरं खण्डितम् ।

विषय: । प्रेमामृतस्य व्याख्यानम् ।

No. 139. बालविवेकिनी. By नाम्हिदत्तः. Substance, country-made paper, 9½ × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinipura, Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
रेवत्युत्तररोहिणीमृगमघामूलानुराधाकरः
स्वातीषु प्रमदातुलामिथुनके लग्ने विवाहः शुभः ।

Digitized by Google

मासाः फाल्गुनमाघमार्गशुचयो ज्येष्ठस्तथा माधवः
शस्ताः सौम्यदिनं तथैव तिथयो रिक्ताकुहूवर्जिताः ॥

इति विवाहमुहूर्त्तः ।

पूषा पुष्यपुनर्वसूत्तरहस्तमैत्राश्विश्रवणयं
रोहिण्यां श्रवणादृद्विरागमविधौ मूला धनिष्ठा तथा ।
कुम्भाजालिरविस्थ वर्षमसमं त्यक्ता कुजार्कौ तुला
कन्या मकरमीनयुग्ममकरा लग्नानि यात्रातिथिः ॥

इति द्विरागमः ।

मूलादित्तितये करे श्रवणके भाद्रद्वयाश्विनये
रेवत्यां च शमे गुरौ दिनकरे भौमेऽथरिक्ते तिथौ ॥
... ...
लग्ने पुंसवनं तथैव शुभदं सीमन्तकर्माह्वये ॥

इति पुंसवनसीमन्तकर्म ॥ इत्यादि ।

End. जीवे मूलयमार्य्यमानिलमघानलाश्वयं वासवं
पूषा चाय करौ शिवेन्द्रपवना × × मयं रोहिणी ।
चित्रा चाय शनौ मघा हरियुगं पूर्व्वार्य्यमादित्ययं
... ... प्राग् यामतः शोभनाः ॥
नानानामकर्माः केवलः श्लोकादेस्त्विति ?
संशयानि नियमात् श्लोकचतुर्विंशति च । (?)
पूर्व्वाचार्य्यकृतान् विलोक्य बहुशो ज्योतिर्निबन्धान् बहून्
नत्वा श्रीपतिपादपद्ममधुपः श्रीमान्हिरत्नो द्विजः ॥

Colophon. इति श्रीकालविवेकिनी समाप्ता । श्रीरामाय नमः ।

विषयः । विवाहकालनिरूपणम् । द्विरागमनकालनिरूपणम् । पुंसवनसीमन्तोन्नयनकालनिरूपणम् । निष्क्रमणकालनिरूपणम् । नववस्त्रपरिधान-नवान्नप्राशनयोः कालनिरूपणम् । विद्यारम्भकालनिरूपणम् । प्रथमान्नप्राशनकालनिरूपणम् । कर्णवेधकालनिरूपणम् । बीजवपनकालनिरूपणम् । गृहप्रवेशकालनिरूपणम् । तड़ागप्रतिष्ठाकालनिरूपणम् । यात्रायां निषिद्धकालनिरूपणम् । मार्केण्डेयादिकालनिरूपणम् ॥

Digitized by Google

No. 140. बृहज्जाबालोपनिषत्. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीमद्विद्याधिष्ठानपरमहंससद्गुरुरामचन्द्राय नमः ॥
यज्ज्ञानाग्निः स्वातिरिक्तभ्रमं भस्म करोति तत् ।
बृहज्जाबालनिगम शिरो-वेद्यमहं महः ॥
भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॐ आपो वा इदमासन् सलिलमेव स प्रजापति-
रेकः पुष्करपर्णे समभवत् । इत्यादि ।

End. नहि प्राप्तो विपश्चितो जागृवांसः समिन्धते ।
विष्णोर्यत् परमं पदं ॐ सत्यमित्युपनिषत् ॥
षष्ठं ब्राह्मणं ॐ भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॐ श्रीमद्विद्याधिष्ठानपरमहंस-
सद्गुरुरामचन्द्रार्पणमस्तु बृहज्जाबालोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । विभूतियोगादिकथनम् । कालाग्निरुद्रमाहात्म्यादिकथनञ्च ॥

No. 141. बृहदारण्यकभाष्यटीका. By आनन्दज्ञानः. Substance, country-made paper, 12×7 inches. Folia, 532. Lines, 7 on a page. Extent, 10,600 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1884. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
यदविद्यावशादिदं दृश्यते रज्जुवाहिवत् ।
यद्विद्यया च नश्यति तं वन्दे पुरुषोत्तमम् ॥ इत्यादि ।

End. गुरवे परपक्षौघध्वान्तध्वंसप्रतिपत्तये । (?)

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य-शुद्धानन्द-पूज्यपाद-शिष्य-भगवदानन्दज्ञान-
कृतायां बृहदारण्यकभाष्यटीकायां षष्ठोऽध्यायः समाप्तः । सम्वत् १८८४ ।

विषयः । बृहदारण्यकशाङ्करभाष्यस्य व्याख्यानम् ।

Digitized by Google

No. 142. **बृहद्गोत्रप्रवरमञ्जरी.** By **पुरुषोत्तमपण्डितः.** Substance, country-made paper, 19 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 6 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Syāmapukura, Bābu Nagendranātha Vasu. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

यन्मूलं यत्स्वं यदीयं जगदिदमखिलं यन्मयं यत्प्रधानं
यत्प्रमेयं यन्निवासं स्थिरचरहृदयं यत्पुराणं (?) प्रभूतम् ।
यत्क्रीडावस्तुभूतं यदनुभवसुखं यत्स्वरूपानभिज्ञं
यत्स्थापं यत्प्रबोधं यदतिचितनमं ब्रह्म तस्मै नमोऽस्तु ॥
... ... ।
भगवत्प्रोक्तपुराणभारतमताः सूत्यन्तरोक्ताश्च ये
ते गोत्रैः प्रवरैश्च पूर्व्वमहितां बध्नाम्यहं मञ्जरीम् ॥
कन्यादूक्ता सगोत्रप्रवरपुरुषजां मातृवत् दोषदोषैः ।
प्रायश्चित्तादिदोषभाक् स्यात्सनयति च सुतं जातिचाण्डालमस्यां ॥ इत्यादि ।

End. माध्यन्दिने दक्षाण्णपुत्राय नाशिखाय नासक्तत्सदोचिताय सर्व्वेषां पंक्तिपावनानामुपरिष्ठो भवति यः प्रवराध्यायमधीते स चिरजीवी भवति पुत्रवान् भवति यः प्रवराध्यायमधीते ॥

Colophon. इति श्रीपुरुषोत्तमपण्डितविरचितायां गोत्रप्रवरमञ्जर्य्यां महाप्रवराध्यायपरिसमाप्तिः गोत्रप्रवरकाण्डं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । प्रथमाध्याये समानगोत्रप्रवरा-विवाहदोषादिकथनम् । २ ये विवाहे गोत्रप्रवरवर्ज्जनादिकथनम् । ३ ये प्रवरक्रमादिकथनम् । सर्व्वे सगोत्रा इत्यादिवाक्यानां विचारमुखेन व्याख्यानञ्च । ४ । ५ । ६ । ७ । ८ । ९ मेषु भृगूनां गोत्रप्रवरकाण्डकथनम् । एतत् सर्व्वं बौधायनीय प्रवराध्याये । आपस्तम्बीयप्रवराध्याये । १ मे आपस्तम्बप्रोक्तभृगूनां गोत्रप्रवरादिकथनम् । कात्यायनप्रोक्त भृगूनां प्रवरादिकथनम् । आश्वलायनप्रोक्त भृगूनां प्रवरादिकथनम् । मत्स्यपुराणीय भृगुगोत्रप्रवरादिकथनम् । गौतमगोत्रप्रवरादिकथनम् । आपस्तम्बायुक्त गौतमभरद्वाजादिगोत्रप्रवरादिकथनञ्च ॥

No. 143. **ब्रह्मसूत्रभाष्यम्.** By **विज्ञानभिक्षुः.** Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 198. Lines, 7 on a page. Extent, 2,376 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Damanācāryya Çāstrī. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ।

सर्व्वेश यो यत्र सर्व्वं यत्र सर्व्वमतो.भवेत् ।

वेदवित्प्रवरे तस्मै नमश्चिन्मात्ररूपिणे ॥

गुरुर्हि व्यास + × + विद्यामभिप्सुना ।

ब्रह्मसूत्र स्वल्पव्याख्या क्रियते गुरुदक्षिणा ॥

श्रुतिस्मृतिन्यायवचः श्रीराम्निमयमोद्धृतम् ।

ज्ञानामृतगुरोः प्रीत्यै भूदेवेभ्योऽनुदीयते ॥ इत्यादि ।

End. शरीरारम्भकत्वं न सम्भवतीत्याशङ्क्यामाह मांसादिभोनं यथाशब्द-

मितरयोश्च ॥

Colophon. इतो नास्ति ।

विषय: । महर्षिवादरायणप्रणीतस्य ब्रह्मसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 144. ब्रह्माण्डपुराणम् . Substance, country-made paper, 17 × 7 inches. Folia, 312. Lines, 11 on a page. Extent, 10,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearauce, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

नमो नमः क्षये सृष्टौ स्थितौ सत्त्वमायया ।

नमो रजस्तमःसत्त्वनिरूपाय स्वयम्भुवे ॥

जितं भगवता तेन हरिणा लोकधारिणा ।

अजेन विश्वरूपेण निर्गुणेन गुणात्मना ॥

ब्रह्माणं लोककर्त्तारं सर्व्वज्ञमपराजितम् ।

प्रभुं भूतभविष्यस्य साम्प्रतस्य च सत्पतिम् ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वाणि यानि तथैव तानि

... विधाशैवोपनिषदस्य ।

... प्रच्छन्नं जननं जनानां

यज्ञात्मकं सत्यलोकप्रतिष्ठम् । (?)

वरं वराणां वरदं महेश्वरं

ब्रह्माणमादिं प्रयतो नमस्ये ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे वायुप्रोक्ते द्वादशसाहस्र्यां संहितायां ब्रह्माण्डखण्डः

समाप्तः ॥ * ॥ * ॥

Digitized by Google

विषयः। इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे प्रक्रियापादः प्रथमः अध्यायः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गे रुद्रप्रसवः २—४ अः। इति श्रीब्र० पु० महादेवविभूतिः ५, ६ अः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे अग्निविक्रमः ७ अः। इति श्रीब्र० पु० आसमद्भावः ८ अः। इति श्रीब्र० पु० प्रियव्रतवंशानुकीर्त्तनं ९, १० अः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे भारतवर्षणं ११, १२ अः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे जम्बुवर्णनं १३ अः। ... ...। इति श्रीब्र० पु० षट्पञ्चाशत्तमोऽध्यायः। एषु अध्यायेषु शाकद्वीपादिवर्णनम्। इवि श्रीब्र० पु० आदित्यसङ्कीर्त्तनं नाम ५७, ५८ अः। इति श्रीब्र० पु० लिङ्गोत्पत्तिकथनं नाम ५९—६३ अः। इति श्रीब्र० पु० देवदारुवनप्रवेशभस्मस्नानविधिर्नाम ६४ अः। इति श्रीब्र० पु० सांख्य.वर्त्तो नाम ६५, ६६ अः। इति श्रीब्र० पु० यज्ञप्रवर्त्तनो नाम ६७ अः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे चतुर्युगाख्यानं नाम ६८, ६९ अः। इति श्रीब्र० पु० ऋषिलक्षणं नाम ७० अः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे ऋषिशिष्योत्पत्तिः नाम ७१ अः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादे पृथिवीदोहनं नाम ७२ अः। इति श्रीब्र० पु० अनुषङ्गपादः द्वितीयः समाप्तः॥ इति श्रीब्र० पु० उपोद्घाते प्रजापतिवंशानुकीर्त्तनं नाम १, २ अः। इति श्रीब्र० पु० उपोद्घाते महदुत्पत्तिः नाम ३—५ अः। इति श्रीब्र० पु० उपोद्घाते दनुवंशकीर्त्तनं नाम ६ अः। इति श्रीब्र० पु० श्राद्धकल्पे शौचविधिः नाम ७—१४ अः। इति श्रीब्र० पु० उपोद्घातपादे ब्राह्मणपरीक्षा नाम १५ अः। इति श्रीब्र० पु० श्राद्धकल्पे दानप्रशंसा नाम १६ अः। इति श्रीब्र० पु० श्राद्धकल्पे तिथिश्राद्धं नाम १७ अः। इति श्रीब्र० पु० नक्षत्रश्राद्धं नाम .८ अः। इति श्रीब्र० पु० उपोद्घातपादे श्राद्धकल्पो नाम १९, २० अः। ... ...। इति श्रीब्र० पु० मध्यभागे ६१ अः। इति श्रीब्र० पु० मध्यभागे वशिष्ठसगरसम्वादे अर्जुनोपाख्याने जामदग्न्यतपश्चरणं नाम ६२ अः। इति श्रीब्र० मध्यभागे अर्जुनोपाख्याने ६३—६७ अः। इति श्रीब्र० पु० मध्यभागे भार्गवचरिते ६८—७९ अः। इति श्रीब्र० पु० भा० च० कार्त्तवीर्य्यवधः नाम ८०—९८ अः। इति श्रीब्र० पु० वायुप्रोक्ते वैवस्वतोत्पत्तिर्नाम ९९ अः। इति श्रीमहापुराणे वायुप्रोक्ते वैवस्वतमनुसृष्टिः नाम १०० अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० गान्धर्व्वमूर्च्छा नाम १०१ अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० गान्धर्व्वलक्षणं नाम १०२ अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० इक्ष्वाकुवंशकीर्त्तनं नाम १०३ अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० मिथिलावंशकीर्त्तनं नाम १०४ अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० राजवृत्तं नाम १०५ अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० प्रसवः नाम १०६ अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० व्यासवसृष्टिः नाम १०७ अः। इति श्रीम० पु० वा० प्रो० वृष्णिवंशानुकीर्त्तनं नाम १०८ अः। इति श्रीवायुपुराणे अनुषङ्गपादः १०९ अः। इति श्रीमहापुराणे वायुप्रोक्ते शिवप्रकरणं नाम ११० अः। इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे वायुप्रोक्ते द्वादशसाहस्र्यां संहितायां ब्रह्माण्डावर्त्तः समाप्तः॥ * ॥

No. 145. भगवदाराधनक्रमः. By श्रीमन्नारायणमुनिः. Substance, country-made paper, $5\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 6 on a page. Extent, 170 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohanta, Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः । प्रातरारभ्यानुष्ठानक्रमः । प्रातः समुत्थाय पादौ हस्तौ प्रक्षाल्य प्राङ्मुखः स्थित्वा हरिरिति निवर्त्यार्घ्यं गुरुपरम्परा-मनुसन्धाय स्वाचार्य्यं ध्यात्वा अनन्तरम्

सत्सङ्गात् भवनिस्पृहो गुरुमुखात् श्रीशं प्रपद्यात्मवान्
प्रारब्धं परिभुज्य कर्म्मसकलं प्रक्षीणकर्म्मान्तरम् ।
न्यासादेव निरङ्कुशेश्वरदयानिर्लूनमाया × ×
शार्ङ्गानुग्रहलब्धमध्यमपदविद्वारादिभिर्निर्मितः ॥ इत्यादि ।

End. संपूज्य भगवते पर्य्यङ्के निवेद्य निवेद्यं भक्त्या चतुर्भागं परिकल्प्य विष्वक्सेन-अनन्त-गरुड-सुदर्शनेभ्यः निवेद्याग्रं × × स्वाचार्य्येभ्यश्च निवेद्य × × × शेषं भागवतैः सह भुञ्जीत ।

Colophon. इति श्रीमन्नारायणमुनिकृतं भगवदाराधनक्रमणं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । भगवत्परायणस्य प्रातरुत्थाय दिनं यावत् कर्त्तव्यकर्म्मनिरूपणम् ।

No. 146. भगवद्गीताटीका. (सारार्थवर्षिणी). Substance, foolscap paper, 13×6 inches. Folia, 73. Lines, 14 on a page. Extent, 340 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Lohajanga, Bābu Mukundalāla Pāla Caudhuri. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

गौरांशुकः सत्कुमुदप्रमोदी स्वाभिख्यया गोतमसो निरस्ता ।
श्रीकृष्णचैतन्यसुधानिधिर्मे मनोऽधितिष्ठन् स्वरतीः करोतु ॥
प्राचीनवाचः सुविचार्य्य सोऽहमज्ञोऽपि गीतामृतलेशलिप्सुः ।
यतेः प्रभोरेव मते तदत्र सन्तः क्षमध्वं शरणागतोऽस्मि ॥

इह खलु सकललोकाभिमत-श्रीमच्चरणसरोजभजनः स्वयं भगवान्नराकृतिः परब्रह्म श्रीवसुदेवसूनुः स्वसौन्दर्य्यमाधुर्य्यास्वादनया स्वीयप्रेमसम्पदाम्बुधौ निमज्जयामास । इत्यादि ।

Digitized by Google

End. भगवतोक्ते सति गाण्डीवपाणिरर्जुनो योद्धुमुद्यतिष्ठदिति । ... ...
इति श्रीभगवद्गीताटीकायां सारार्थवर्षिणी समाप्तिभूता सतां प्रीतये स्ता-
दिति । सारार्थवर्षिणी विश्वजनीना भक्तघातकाम् ।
माधुरी धिनुतादस्या माधुरी भातु मे हृदि ॥ ० ॥

Colophon. इति सारार्थवर्षिण्यां वर्षिण्यां भक्तचेतसां ।
गीतास्टादशमोऽध्यायः सङ्गतः सङ्गतः सताम् ॥ ० ॥

विषयः । भगवद्गीताया व्याख्यानम् ।

No. 147. भगवद्गीताव्याख्या (तत्त्वप्रकाशिका) By केशवकाश्मीरिभट्टः. Substance, country-made paper, 14½ × 6½ inches. Folia, 171. Lines, 12 on a page. Extent, 6,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1935. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीसर्व्वेश्वरोजयतितराम् ।
यो मायागुणदोषलेशरहितः स्वाभाविकैः सद्गुणैः
स्वानन्त्याखिलविश्वताद्यगणितैर्युक्तोऽजनादिस्तुतः ।
भक्ताभीष्टप्रदो रमैकरमणो वेदैकगम्यो हि य-
स्तं वन्दे मनसा गिरा च शिरसा गोपीप्रियं श्रीहरिम् ॥
यस्य श्रीकरुणार्णवस्य करुणालेशेन वाग्मो भुवः
स्वेष्टं प्राप्य समार्थ्यधाम समगात्कृष्णोप्यविन्दच्छ्रियम् ।
याता मुक्तिमजामिलादिपतिताः शैलोऽपि पूज्योऽभवत्
तं श्रीमाधवमाश्रितेष्टदमहं नित्यं शरण्यं भजे ॥
श्रुतीनां सूत्राणां स्मृतिनिखिलवेदानुवचसां
परं ह्यर्द्धं गूढं त्वखिलविदविद्भिन्नमपि च ।
व्यभिक्तं स्वाभाव्याद् × × × परमं ब्रह्मकमिदं
समादिष्टं येषामपि सततमीडे गुरुवरान् ॥
संसाररोगशमने खलु निम्बवन्यो
चार्द्यभकारहरणेऽर्कवदेव यश्च ।
श्रीकृष्णपादपरिचारचतुष्टचेताः
निम्बार्कदेशिकवरः सहि मे गतिः स्यात् ॥

Digitized by Google

यो श्रीनिवासमाचार्य्यं गुरुं श्रीमद्गुणाभिधं ।
प्रणम्य क्रियते गीताव्याख्या तत्त्वप्रकाशिका ॥

अथ स्वभावतोऽपास्ताखिलाऽविद्याक्लेशकर्म्मजन्मादिषड्भाव-सहादिगुणकार्य्य-सम्बन्धः सत्यज्ञानानन्दस्वरूपो ज्ञानशक्तिबलैश्वर्य्यतेजोवीर्य्यवात्सल्यौदार्य्य-कारुण्य क्षमा-दया-माधुर्य्य-लावण्यमार्दवार्जवानन्तकल्याण-गुणगणोदधिः समस्त-चेतनप्रकृतिकालकर्म्मनियन्ताऽतिशयसाम्यवर्ज्जितो विश्वकृद्ब्रह्मरुद्रादिनित्य-मुक्तैर्निषेवितो ब्रह्मरुद्रेन्द्राद्यचिन्त्यमहिमा तद्वन्द्यो वेदान्तैकवेद्यो जग-ज्जन्मादिहेतुः प्रणतार्त्तिहरणस्वभाव उभयविभूतिर्भगवान् श्रीपुरुषोत्तमो ब्रह्मरुद्रादिदेवतावृन्दैः क्षीराराधनप्रार्थितो भूभारोत्तारणाय यादवकुले ऽऽविर्बभूवेति सर्व्वजनप्रसिद्धं भगवदवतारप्रयोजनम् । इत्यादि ।

End. त्यक्त्वा मेघश्यामया श्रीभगवदाश्रितैर्लक्ष्मीविजया × × वैः पाण्डवैः सह राज्यार्पणेन सन्धिं विधाय स्वीयानां संरक्षणं कुर्व्विति भावः ।

श्रीकृष्णाय नमः ।

स्वतन्त्रः सर्व्वफलदः सर्व्वोपास्योऽपि यो हरिः ।
कर्त्तृत्वं सर्व्वजीवानां तत्तन्त्रमिति निश्चयात् ॥
श्रेयस्कामो मुमुक्षुर्वा तमेव शरणं व्रजेत् ।
स्वाभिमानं परित्यज्य प्रोक्तमन्ते दृढीकृतम् ॥
संसाराम्बुधिमग्नानां स्वभक्तकृपया हरिः ।
चकार गीतानावं तं वन्दे सर्व्वशरीरिणम् ॥

हंसस्वरूपं सनकादिकेभ्य-
स्तत्त्वोपदेशाय विधाय शुभम् ।
तत्त्वं परं भागवतस्य धर्म्मं,
सत्सम्प्रदायार्थमुपादिशद् यः ॥
श्रीवासुदेवो भगवान् स एव,
भक्ताय पार्थाय तु भारतादौ ।
मोक्षप्रदं शास्त्रमुवाच गीतां
सर्व्वेश्वरं तं शरणं प्रपद्ये ॥
व्याख्यातमादौ तदवबोधा-
द्याचार्य्यवर्य्यैश्च हरिप्रियैश्च ।
निम्बार्कमतातिगभीरबोधं
गीतारहस्यानुभवभाजनेन ॥

Digitized by Google

तत्पादचिन्ताप्रतिबुद्धबुद्धिना
भट्टेन श्रीकेशवसंज्ञकेन ।
यदर्थबोधाय तदाश्रितानां
संक्षिप्य चैतद्विहितं सुबोधम् ॥
मङ्गलं श्रीरमाकान्तः सच्चिदानन्दविग्रहः ।
मङ्गलं नियमानन्दो ज्ञानभक्तिप्रदो नृणाम् ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसन्ततिप्रवर्त्तक—श्रीमन्निम्बार्कसम्प्रदायान्वित—श्रीकेशव-काश्मीरिभट्टविरचितायां भगवद्गीताटीकायां तत्त्वप्रकाशिकायां सर्व्व-गीतार्थनिर्णयो नामाष्टादशोऽध्यायः । १८ । सम्वत् १९२५ ।

विषयः । निम्बार्कमतेन भगवद्गीताव्याख्यानम् ।

No. 148. भगवद्गीताटीका (सारावली) By रामशङ्करः. Substance, country-made paper, 15½ × 3½ inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1745. Place of deposit, District Hugli Khānākula Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Brambanārāyaṇa Bidyālaṇkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ गुरुभ्यो नमः ॐ रामाय नमः ।
श्रीरामपितरौ वन्दं वन्दं श्रीरामशङ्करः ।
श्रीधरस्वामितद्गीताव्याख्यां वन्द्यतमोऽतकि ॥
व्याख्या मे राम वै तुष्ट्या प्रभावात् तातपादयोः ।
सारावलीविद्रा गीताव्याख्या तस्याः समो जनः ॥
गीतास्वरूपमादौ यत् तदादौ दर्शितं यथा ।
प्रत्यर्जुनं भगवता यदुक्तं गुह्यमुत्तमम् ॥
तस्यादेशो भवेद्ध यत्र सा गीता परिकीर्त्तिता ॥
× × × × × ×
इह खलु सकललोकहितावतारः परमकारुणिको भगवान् देवकीनन्दनः तत्त्वज्ञानविलुप्तितशोकमोहविध्वंसितविवेकतया निजधर्मत्यागात् परधर्मा-भिसन्धिमर्जुनं धर्मज्ञानरहस्योपदेशप्लवेन तस्माच्छोकमोहसागरादुद्दधार ।

इत्यादि ।

Digitized by Google

End. यत्रेति यत्र यस्मिन् पक्षे योगेश्वरः कृष्णः श्रीकृष्णः यत्र धनुर्धरः पार्थः अर्जुनः तत्र श्रीरंस्त्रीः विजयः भूतिरैश्वर्य्यं ध्रुवाणि निश्चितानि इति एतानीति मम मतिः। एतेन पाण्डवेभ्यः सर्व्वस्वं दत्त्वा श्रीकृष्णशरणं प्रपद्य मदीयानां प्राणरक्षामवश्यं कुरु अन्यथा तेषां विनाशो भविष्यत्येवेति भाव अथवा ध्रुवा निश्चिता नीतिश्चेति मतिर्ममेत्यन्वयम् प्रोक्तमिति वाक्यार्थः। :

Colophon. इति गीताव्याख्यायां सारावल्यां अष्टादशोऽध्यायः॥ समाप्तेयं व्याख्या
श्रीसीतारामपदाम्बुजयोरर्पितेति समाप्तम्।
श्रीरामगुरुतातांघ्रिस्मृतेः सारावली मम।
श्रीरामशङ्करस्येयं तदङ्घ्रिद्वयतुष्टये॥
श्रीधरस्वामिकृद्गीताव्याख्येदानीं सुविस्तृता।
इति राम सतां मोदा व्याख्याता शङ्करात्॥
जनकरामः पिता रामो माता रामो रामोऽहं।
अतः सर्वं + + × ×॥
इति श्रीमत्कुलकलपनगरावासीगौनवन्द्यघटीय—श्रीरामशङ्करदेवशर्म्मविचारी-
कृता सारावल्याख्या गीताव्याख्या समाप्ता श्रीरामार्पितेति सुधीभिर्ज्ञेयेति।
शकाब्दाः १७४५।

विषयः। भगवद्गीतायाः श्रीधरस्वामिकृतव्याख्यायाः विस्तृतरूपेण व्याख्यानम्।

No. 149. भगवद्भक्तिरत्नावली. (सकान्तिमाला) Substance, country-made paper, 11×7 inches. Folia, 31. Lines, 11 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārāja's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose. Correct.

This is the same work as 422, in the Notices of Sanskrit MSS. It contains two verses at the end which give some information about its date and place of composition. From these we learn that the work was composed in Benares in the year 1555 Sk. in a Temple dedicated to Hari in front of the Great Temple of Sīva. The verses are:—

महायशशर-प्राण-शशाङ्कयुक्ते शके
फाल्गुने शुक्लपक्षस्य द्वितीयायां शुभाह्वे॥

Digitized by Google

वाराणस्यां मचेमख सन्निधौ चरितम्बिरे ।
भक्तिरसायनौ सिद्धा रचिता कान्तिमालया ॥

No. 150. भजनामृतम्. By नरहरिठक्कुरः. Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 9 on a page. Extent, 270 çlokas. Character Bengali. Date, Sk. 1813. Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Dakṣiṇākhaṇḍa, Paṇḍita Gauragunānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीश्रीचैतन्यः ।
वन्दे श्रीकृष्णचैतन्यं प्राणसर्व्वस्वमीश्वरम् ।
सर्व्वावतारकथवानिःश्रीमकचवं विभुम् ॥ इत्यादि ।

End. सेवायां प्रीतिरास्तां मे प्रीतिरास्तिच कीर्त्तने ।
वाम्रिते प्रीतिरास्तां मे प्रीतिच भोजनोत्सुके ।
वात्मनि प्रीतिरास्तां मे कृष्णभक्तिर्यथा भवेत् ॥ • ॥

Colophon. इति श्रीमन्नरहरि (क?) विनुखोदितं श्रीकृष्णभजनामृतं समाप्तम् ॥
शकाब्दाः १८१३ ।

विषयः । पूर्व्वपचसिद्धान्तमुखेन वैष्णवानां श्रीकृष्णभजनादिप्रकारकथनम् ।

No. 151. भविष्यपुराणम्. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 877. Lines, 8 on a page. Extent, 21,925 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च ।
जगद्धिताय कृष्णाय गोविन्दाय नमो नमः ॥
शौनकस्य तु राजर्षेः सत्रे चैव महात्मनः ।
आयाता मुनयः सर्व्वे यज्ञमण्डपमुत्तमम् ॥ इत्यादि ।

उत्तरभागस्य । ॐ नमः श्रीगणेशाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
स्पष्टं चन्द्रावदातं करिकरमकरक्षोभसञ्जातफेनं
... ... ।
... ...
... ... पौष्करं वः पुनातु ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. देवार्थे ब्राह्मणार्थे च यस्तु प्रार्थयते नरः ।
अन्नमन्नं महापापो स याति परमं पदम् ॥
... ... ।
एष ते कथितो राजन् प्रतिष्ठाविधिरुत्तमः ॥

उत्तरभागस्य । ग्रामे शिरे प्रक्षेपयेद् ... चान्द्रायणं चरेत् ।
मुखनासादिसंस्पर्शे महाचान्द्रायणं चरेत् ॥

Colophon. इति श्रीभविष्यपुराणे नवमीकल्पे शतसाहस्रार्द्धसंहिताया नवमीकल्पः समाप्तः १८१ । सम्वत् १९२६ ।

उत्तरभागस्य । इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे चतुर्थभागे सुरापानकथने एकादशोऽध्यायः समाप्तः ॥ ११ ॥

विषयः । अध्यायानां पुष्पिकाः । इति भविष्यपुराणे शतसाहस्र्यां संहितायां कथाप्रस्तावने प्रथमोऽध्यायः । इति भ० पु० ब्राह्मे पर्व्वणि २ अः । इति भ० पु० उपनयनविधिः ३ अः । इति भ० पु० स्त्रीलक्षणं ४, ५ अः । इति भ० पु० स्त्रीविषये नरव्रतं ६, ७, ८ अः । इति भ० पु० गृहस्थधर्म्मः ९ अः । इति भ० पु० स्त्रीधर्म्मे १०, ११, १२ अः । इति भ० पु० प्रतिपद्वाकल्पे १३, १४, १५ अः । इति भ० पु० द्वितीयाकल्पः १६, १७ अः । इति भ० पु० तृतीयाकल्पः समाप्तः १८ अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे १९, २० अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे पुरुषलक्षणे २१ अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे २२, २३ अः । इति भ० पु० पुरुषलक्षणं २४ अः । इति भ० पु० चतुर्थीकल्पे स्त्रीलक्षणं समाप्तं २५ अः । इति भ० पु० ४ र्थीकल्पे गणपतिकल्पः २६ अः । इति भ० पु० ४ र्थीकल्पे २७ अः । इति भ० पु० शिवाचतुर्थी २८ अः । इति भ० पु० शान्ताचतुर्थी २९ अः । इति भ० पु० साहस्रार्द्धसंहितायां वैयासिक्यां ब्राह्मे पर्व्वणि चतुर्थीकल्पे अङ्गारचतुर्थी सुखावहा नाम चतुर्थीकल्पः समाप्तः ३० अः । इति भ० पु० ५ मीकल्पे ३१, ३२, ३३, ३४; ३५, ३६, ३७ अः । इति भ० पु० षष्ठीकल्पे ३८,—४५ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे शाकसप्तमी ४६ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे ४७, ४८, ४९ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे रथसप्तमी ५० अः । इति भ० वै० ७ मीकल्पे ब्राह्मे पर्व्वणि ५१,—६८ अः । इति भ० पु० ब्राह्मे पर्व्वणि आदित्यमाहात्म्ये सर्षपसप्तमी ६९ अः । इति भ० पु० ब्राह्मे पर्व्वणि ७ मीकल्पे ब्रह्मप्रोक्तानि नामानि ७० अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे ७१, ७२ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे शिवाध्यायः ७३ अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे साम्बोपाख्यानं ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, ७९ अः । इति भ० पु० विजयासप्तमी ८० अः । इति भ० पु० ७ मीकल्पे आदित्यवारकल्पे नन्दविधिः ८१ अः । इति भ० पु० आदित्यकल्पे भद्रविधिः ८२ अः । इति भ० पु० आदित्यवारकल्पे सौम्यविधिः ८२ अः । इति

Digitized by Google

भ॰ पु॰ आदित्यवारकल्पे कामदविधिः ८४ अः। इति भ॰ पु॰ आदित्यवारकल्पे विजयविधिः ८५ अः। इति भ॰ पु॰ आदित्यवारकल्पे जयन्तविधिः ८६ अः। इति भ॰ पु॰ आदित्यवारकल्पे प्रवरविधिः ८७ अः। इति भ॰ पु॰ आदित्यवारकल्पे आदित्याभि॰ मुखविधिः ८८ अः। इति भ॰ पु॰ आदित्यवारकल्पे हृदयविधिः ८९ अः। इति भ॰ पु॰ रविवारकल्पे प्रचण्डविधिः ९० अः। इति भ॰ पु॰ आदित्यवारकल्पे महाश्वेतावारविधिः ९१ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीकल्पे ९२, ९३, ९४ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीकल्पे अपनामेति सप्तमी ९५ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीकल्पे अपराजिताकल्पः ९६ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ महाजपासप्तमी ९७ अः। इति भ॰ पु॰ ७ मीक॰ भद्रकल्पः ९८ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ नक्षचेष्टा ९९ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ १००, १०१ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ कामदासप्तमी १०२ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ पापनाशनी सप्तमी १०३ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ भानुपदद्वयव्रतं १०४ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ सर्व्वावाप्तिसप्तमी १०५ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ मार्त्तण्डसप्तमी १०६ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ अनन्तसप्तमी १०७ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ अव्यङ्गसप्तमी १०८ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ त्रिभयप्रदानं १०९ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ ११०, १११, ११२ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ सत्राजितोपाख्याने ११३, ११४ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ पाङ्गोपाख्यानं (?) ११५ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ दीपमाहात्म्यं ११६ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ ब्रह्मविष्णुसम्वादः ११७ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ ११८ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ आदित्यस्तवः ११९ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ ब्रह्म-ऋषिसम्वादः १२० अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ प्रवरवर्णनञ्च समाप्तं १२१ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ व्योममाहात्म्यं १२२ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ १२३ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने १२४ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ स्तवराजः १२५ अः। इति भ॰ पु॰ शाम्बोपाख्याने १२६ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने प्रासादलक्षणं १२७ अः। इति भ॰ पु॰ शाम्बोपाख्याने दारुपरीक्षा समाप्ता १२८ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने प्रतिमालक्षणं १२९ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ प्रतिष्ठाकल्पे विश्वरूपाध्यायः १३० अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ सर्पप्रतिष्ठामण्डलविधिः १३१ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने सूर्य्यप्रतिमाविधिः १३२ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने सूर्य्यप्रतिष्ठायां १३३ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने प्रतिष्ठाविधिः १३४ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने ध्वजारोहणविधिर्नाम १३५ अः; इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ भोजकागमनो नाम १३६ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने भोजकाख्याने भोजकोत्पत्तौ १३७, १३८ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ अव्यङ्गोत्पत्तिः १३९ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ शाम्बोपाख्याने धूपविधिः १४० अः। इति भ॰ पु॰ शाम्बोपाख्याने भोजकोत्पत्तौ १४१ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰ भोजकाख्यानं १४२ अः। इति भ॰ पु॰ ७मीक॰

Digitized by Google

साम्बोपाख्याने १४३ अः । इति भ० पु० ७मीक० साम्बोपाख्याने भोजकलक्षणं समाप्तं १४४ अः इति भ० पु० ७मीक० साम्बोपाख्याने १४५, १४६, १४७ अः । इति भ० पु० शतार्द्धसाहस्र्यां संहितायां ब्राह्मे पर्व्वणि समाप्तः सप्तमीकल्पः आदित्यमाहात्म्यं वाचकमाहात्म्यं भवषविधिः समाप्तश्च ब्राह्मे पर्व्वणि प्रथमसिति मन्दाकल्पः समाप्तः १४८ अः । इति भ० पु० प्रथमसिति मन्दाकल्पः समाप्तः १४९ अः । इति भ० पु० निषेधविधिः समाप्तः १५० अः । इति भ० पु० अष्टमीकल्पे शिवमाहात्म्ये प्रथमोऽध्यायः १५१ अः । इति भ० पु० ८मीक० महेश्वरमाहात्म्ये प्रतिष्ठाविधाने लिङ्गलक्षणं १५२ अः । इति भ० पु० विष्णुपर्वणि ८मीक० ईश्वरमाहात्म्ये लिङ्गप्रतिष्ठापनविधौ १५३ अः । इति भ० पु० ८मीक० महादेवमाहात्म्यं १५४ अः । इति भ० पु० ८मीक० लिङ्गप्रतिष्ठाविधौ १५५ अः । इति भ० पु० ८मीक० विष्णुपर्वणि लिङ्गलक्षणेषु १५६ अः । इति भ० पु० ८मीक० महादेवमाहात्म्ये लिङ्गार्चनविधौ १५७ अः । इति भ० पु० ८मीक० प्रतिष्ठाविधिः १५८,—१७० अः । इति भ० पु० ८मीक० लिङ्ग-प्रतिष्ठा समाप्ता १७१ अः । इति भ० पु० ८मीक० विष्णुसनत्कुमारसम्वादे १७२, १७३, १७४, १७५, १७६,—१७९ अः । इति भ० पु० ८मीक० अष्टकाष्टमी १८० अः । इति भ० पु० ८मीक० महादेवमाहात्म्ये दाम्पत्यपूजनं १८१ अः । इति भ० पु० ८मीक० विष्णुसनत्कुमार-संवादे १८२, १८३ अः । इति भ० पु० ८मीक० विष्णुकृतं स्तोत्रं १८४ अः । इति भ० पु० ८मीक० शतरुद्रीयं १८५ अः । इति भ० पु० ८मीक० महादेवमाहात्म्ये १८६ अः । इति भ० पु० ८मीक० महादेवरथयात्रायां १८७ अः । इति भ० पु० ८मीक० महादेवरूपव्रतं १८८ अः । इति भ० पु० ८मीक० महाव्रतं १८९ अः । इति भ० पु० ८मीक० १९०, १९१, १९२, १९३ अः । इति भ० पु० ८मीक० पुण्याध्याये १९४ अः । इति भ० पु० ८मीक० १९५ अः । इति भ० पु० ८मीक० महाष्टमी १९६ अः । इति भ० पु० ८मीक० जयन्त्यष्टमी १९७ अः । इति भ० पु० ८मीक० १९८, १९९, २००, २०१ अः । इति भ० पु० ८मीक० विष्णुपर्वणि गौरी-माहात्म्ये २०२ अः । इति भ० पु० ८मीक० २०३ अः । इति भ० पु० ८मीक० विष्णुपर्वणि गौरीविवाहो नाम २०४ अः । इति भ० पु० विष्णुपर्वणि ८मीक० १०५ अः । इति भ० पु० ८मीक० चित्रसेनकृतं स्तोत्रं २०६ अः । इति भ० पु० ८मीक० २०७, २०८, २०९ अः । इति भ० पु० ८मीक० ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तेषु २१० अः । इति भ० पु० ८मीक० २११, २१२ अः । इति भ० पु० ८मीक० विष्णुपर्वणि ब्रह्महत्याप्रायश्चित्तं नाम २१३ अः । इति भ० पु० विष्णु-पर्वणि ८मीक० सुरापानप्रायश्चित्तेषु २१४ अः । इति भ० पु० ८मीक० २१५ अः । इति भ० नवमीकल्पे दुर्गामाहात्म्ये २१६, २१७, २१८ अः । इति भ० पु० ९मीक० विष्णुपर्वणि दुर्गामाहात्म्ये भगवतीस्तोत्रं समाप्तं २१९ अः । इति भ० पु० ९मीक० २२० अः । इति भ० पु० ९मीक० विष्णुपर्वणि चण्डिकाराधने २२१ अः । इति भ० पु० ९मीक० चण्डिकास्तवः २२२ अः । इति भ० पु० विष्णुपर्वणि ९मीक० २२३ अः । इति भ० पु० ९मीक०

Digitized by Google

दुर्गानामफलं २२४ अः। इति भ० पु० ९ मीक० दुर्गामाहात्म्ये २२५, २२६, २२७, २२८ २२९, २३० अः। इति भ० पु० ९ मीक० दुर्गामाहात्म्ये उभयनवमी २३१ अः। इति भ० पु० ९ मीक० भगवतीनवमी २३२ अः। इति भ० पु० ९ मीक० रथनवमी २३३ अः। इति भ० पु० ९ मीक० विष्णुकृतं भगवतीस्तोत्रं २३४ अः। इति भ० पु० ९ मीक० २३५, २३६ अः। इति भ० पु० ९ मीक० महानवमी २३७ अः। इति भ० पु० ९ मीक० २३८, २३९ अः। इति भ० पु० ९ मीक० सर्वमङ्गलार्चनविधौ २४० अः। इति भ० पु० ९ मीक० मन्त्रोद्धारः २४१ अः। इति भ० पु० ९ मीक० २४२, २४३, २४४, २४५, २४६ अः। इति भ० पु० ९ मीक० भगवतीयन्त्रे २४७ अः। इति भ० पु० ९ मीक० २४८ अः। इति भ० पु० ९ मीक० सिद्ध्यध्यायः २४९ अः। इति भ० पु० ९ मीक० वकवधे २५० अः। इति भ० पु० ९ मीक० २५१ अः। इति भ० पु० ९ मीक० कोलाभिवधो नाम २५२ अः। इति भ० पु० ९ मीक० कुम्भानुकुम्भवधे २५३ अः। इति भ० पु० ९ मीक० निकुम्भवधः २५४ अः। इति भ० पु० ९ मीक० कुम्भवाहनवधो नाम २५५ अः। इति भ० पु० ९ मीक० सुकुम्भवधो नाम २५६ अः। इति भ० पु० ९ मीक० २५७ अः। इति भ० पु० घण्टाकर्णवधो नाम २५८ अः। इति भ० पु० ९ मीक० वज्रधर्मवधः २५९ अः। इति भ० पु० मेघनादवधः २६० अः। इति भ० पु० ९ मीक० जम्भासुरवधः २६१ अः। इति भ० पु० ९ मीक० वकवधोपाख्याने २६२ अः। इति भ० पु० ९ मीक० वकवधः २६३ अः। इति भ० पु० ९ मीक० मण्डलविधिः २६४ अः। इति भ० पु० ९ मीक० माहात्म्यकथाविधानं नामाध्यायः २६५, २६६, २६७ अः। इति भ० पु० ९ मीक० देव्या नामविधानो नामाध्यायः २६८ अः। इति भ० पु० ९ मीक० रथयात्रा २६९ अः। इति भ० पु० ९ मीक० दुर्गायात्रा समाप्ता २७० अः। इति भ० पु० ९ मीक० २७१, २७२ अः। इति भ० पु० ९ मीक० मन्त्रोद्धारः २७३ अः। इति भ० पु० ९ मीक० २७४ अः। इति भ० पु० शतसाहस्र्यां संहितायां आनन्दनवमीकल्पो नामाध्यायः २७५ अः। इति भ० पु० ९ मीकल्पे नन्दिनी नाम नवमी २७६ अः। इति भ० पु० नन्दा नाम नवमीकल्पे नामाध्यायः २७७ अः। इति भ० पु० ९ मीकल्पे नन्दकल्पः २७८ अः। इति भ० पु० ९ मीकल्पे नन्दिनीप्रतिष्ठा २७९ अः। इति भ० पु० महानवमीकल्पः समाप्तः २८० अः। इति भ० पु० ९ मीकल्पे प्रतिष्ठातन्त्रे भूमिपरीक्षाध्यायः २८१ अः। इति भ० पु० ९ मीकल्पे प्रासादलक्षणं २८२ अः। इति भ० पु० ९ मीक० शिलालक्षणं २८३ अः। इति भ० पु० ९ मीक० मण्डपोऽर्चालक्षणं २८४ अः। इति भ० पु० ९ मीक० प्रतिमालक्षणं २८५ अः। इति भ० पु० ९ मीक० प्रतिष्ठातन्त्रे अधिवासनविधिः २८६ अः। इति भ० पु० ९ मीक० शतसाहस्र्यां संहितायां नवमीकल्पः समाप्तः २८७ अः। शुभमस्तु श्रीसम्वत् १९११। पूर्व्वभागस्य ॥ ० ॥ इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे उपरिभागे प्रथमोऽध्यायः। द्वितीयोऽध्यायः इति भ० पु० म० त० उ०

Digitized by Google

पंचाङ्गवर्णनो नाम ३यो ऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० ज्योतिषक्रमे ४र्थोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० ५मोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० गुरुमाहात्म्यकथनं नाम षष्ठोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० पुस्तकादिमानलक्षणो नाम ७मोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० अष्टमोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० यूपनियमो नाम नवमोऽध्यायः। इति भ० पु० म० त० उ० १०, ११, १२, १३ अः। इति भ० पु० म० त० उ० प्रतिमालक्षणो नाम १४ अः। इति भ० पु० म० त० उ० १५, १६, १७ अः। इति भ० पु० म० त० उ० षोडशोपचारविधौ १८ अः। इति भ० पु० म० त० उ० अग्निनामकथनं नाम १९ अः। इति भ० पु० म० त० उ० द्रव्यपरिमाणो नाम २० अः। इति भ० पु० म० त० उ० दर्व्वीनिर्णयो नाम २१ अः। इति भ० पु० म० त० उ० २२, २३। इति भ० पु० म० त० उ० मण्डलकथने २४ अः। इति भ० पु० म० त० उ० मण्डलाध्यायकथने २५ अः। समाप्तोऽयं प्रथमभागः ॥ ०॥ इति भ० पु० म० त० द्वितीये भागे सूत्रकथनोऽध्यायः १ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० २, ३, ४ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० तिथिकृत्यकथनम् ५ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० व्रतादिकथने ६ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० प्रवरकथनं नाम ७ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० वास्तुनिर्णयोनाम ८ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० ९ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० सर्व्वदानविधौ १० अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० ११,—१७ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० मध्यमप्रतिष्ठाविधौ १८,—२२अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० कूपारामप्रतिष्ठाविधौ २३ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० २४ अः। इति भ० पु० म० द्वि० अश्वत्थप्रतिष्ठाविधौ २५ अः। इति भ० पु० म० त० द्वि० वटप्रतिष्ठाविधौ २६ अः। इति भ० पु० म० त० तृतीयभागे १, २, ३, ४ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० पुष्पारामप्रतिष्ठाविधौ ५ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० ६ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० सेतुप्रतिष्ठाविधौ ७ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० ८, ९, १० अः। इति भ० पु० म० त० तृ० ग्रहहोमविधौ ११ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० १२, १३ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० प्रतिष्ठाविधौ १४ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० १५ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० महालक्ष्मीव्रतप्रतिष्ठाविधौ १६ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० एकादशीव्रतप्रतिष्ठाविधौ १७ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० पवित्रविधानं नाम १८। इति भ० पु० म० त० ध्वजारोपणं नाम १९ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० कृष्णदानविधौ २० अः। इति भ० पु० म० त० तृ० २१ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० प्रासादप्रतिष्ठाविधौ २२ अः। इति भ० पु० म० त० तृ० २३, २४,२५ अः। इति भ० पु० म० त० चतुर्थभागे दानविधौ १ अः। इति भ० पु० म० त० च० २, ३ अः। इति भ० पु० म० त० च० धेनुदानविधौ ४ अः। इति भ० पु० म० त० च० ५,६ अः। इति भ० पु० म० त० च० प्रायश्चित्तविधौ ७, ८ अः। इति भ० पु० म० त० च० ९, १० अः। इति भ० पु० म० त० च० अः। इति श्रीभविष्यपुराणे मध्यमतन्त्रे चतुर्थभागे सुरापानकथने एकादशोऽध्यायः समाप्तः।

Digitized by Google

No. 152. **भारतसावित्री.** By **वेदव्यासमुनिः.** Substance, country-made paper, 9 × 1¾ inches. Folia, 9. Lines, 4 on a page. Extent, 72 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Tripurā, Parganā Varadākhāta, Post Office Navinagara grāma Nārāyaṇapura, Çrī Candranātha Cakravarttī. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. नमः कृष्णाय ॥ धृतराष्ट्र उवाच ।
ब्रूहि सञ्जय यद्वृत्तं युद्धे तेषां महात्मनाम् ।
पाण्डवानां कुरूणाञ्च सम्प्रवृत्ते महाहवे ॥
के तत्र प्रमुखा योधाः के च तत्र महारथाः ।
महाबलाश्च के तत्र कथन्ते विनिपातिताः ॥
भीष्मद्रोणौ कथं भग्नौ कर्णशल्यौ कथं हतौ ।
पुत्रश्च मम मन्दात्मा कथं दुर्य्योधनो हतः ॥
सञ्जय उवाच ।
शृणु राजन् यथा वृत्तं सेनयोरुभयोरपि ।
पाण्डवानां कुरूणाञ्च सम्प्रवृत्ते महाहवे ॥
ये तत्र प्रमुखा योधा ये च तत्र महारथाः ।
महाबलाश्च ये तत्र यथा ये विनिपातिताः ॥
भीष्मद्रोणौ यथा भग्नौ कर्णशल्यौ यथा हतौ ।
पुत्रश्च तव मन्दात्मा यथा दुर्य्योधनो हतः ॥
पाण्डवानां रणे योधाः सर्व्वे विष्णुपराक्रमाः ।
कौरवाणां रणे योधाः सर्व्वे वीरपराक्रमाः ॥
अर्जुनः सात्यकिश्चैव धृष्टद्युम्नो घटोत्कचः ।
नकुलः सहदेवश्च धर्म्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥
भीमसेनो विराटश्च द्रुपदश्चोत्तरस्तथा ।
धृष्टकेतुः शिखण्डी च काशीराजश्च वीर्य्यवान् ॥
सौभद्रो द्रौपदेयाश्च षोडशैते महारथाः ।
... ... ॥
हेमन्ते प्रथमे मासि शुक्लपक्षे त्रयोदशी ।
प्रवृत्तं भारतं युद्धं नक्षत्रे यमदैवते ॥
अर्ज्जुने दूरपातित्वमाचार्य्ये लघुहस्तता ।
कर्णे दृढ़प्रहारित्वं भीष्मे सन्ति त्रयो गुणाः ॥

... ... ।

अर्ज्जुनेन हतो भीष्मो माघशुक्लाष्टमीतिथौ ।

नवम्यां हयसेनस्तु हतो राजा महाबलः ॥

द्वादश्यामपि सौभद्र एकादश्यां जयद्रथः ।

द्वादश्यां मध्यभागे च हतो वीरो घटोत्कचः ॥

त्रयोदश्यान्तु मध्याह्ने भारद्वाजो निपातितः ।

चाकर्णो पश्चिमश्चासौ वर्षश्चाशीतिपञ्च च ॥

एवं पर्य्यटते द्रोणो हतः पौरुषवर्षवत् ।

चतुर्द्दश्यान्तु सन्ध्यायां कर्णो वैकर्त्तनो हतः ॥

सूर्य्यपुत्रो यदा कर्णश्चार्ज्जुनेन निपातितः ।

तद्दैवोर्द्धमिता भूमिरङ्गुली चैकविंशतिः ॥ इत्यादि ।

End. एषा भारतसाविची व्यासेनोक्ता मनीषिणा ।

नरो भारतसाविचीं प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥

स भारतफलं प्राप्य परं ब्रह्माधिगच्छति ।

संवत्सरकृतं पापं पठनादेव नाशनम् ॥

ब्रह्महा सर्व्वहारी च मातृहा पितृहा तथा ।

पापं प्रक्षिप्य ते यान्ति द्वैपायनवचो यथा ॥ ० ॥

Colophon. इति महाभारते शतसहस्रसंहितायां वैयासिक्यां भारतसाविची समाप्ता ॥०

श्रीरामः ॥ श्रीकृष्णः ॥ ० ॥

विषयः । महाभारते वर्णितानां विषयाणां सारसंग्रहः ॥

No. 153. भ्रमरदूतम्. By रुद्रन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्य्यैः. Substance, country-made paper, 13 × 2½ inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent 288 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṇkāra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीरघुवीराय नमः ।

रामः सीताविरहविधुरो माल्यवत्कन्दरासु

पाण्डुश्यामच्छविरविरतं वाष्पसन्तप्तचेताः ।

प्रत्याहर्त्तुं मनसि विदधद्याज्ञसेयस्य निम्ने

दीर्घोत्कण्ठः कथमपि तदा दीर्घदीर्घाण्यहानि ॥

Digitized by Google

अन्तश्छिन्नायततनुभुजा कूयमानः प्रियाया
नर्म्मालापप्रसरचतुरया शिक्षितो राघवस्य ।
प्रौढानन्दप्रसरपिशुनो मन्दमन्दं तदानीं
पस्पन्देऽस्य प्रकृतिसुभगो दक्षिणो बाहुदण्डः ॥
दूरात् पश्यन् पवनतनयः शासितारं रघूणां
प्रौढानन्दव्यतिकरसमुद्भिन्नरोमाञ्चदण्डः ।
पादन्यासैर्वनविटपिनां मौलिमध्यंलिहानां
व्याधुन्वानो रघुकुलपतेरङ्घ्रिमूले पपात ॥
वेणीबन्धान्मणिरयमयं देव देव्यावतीर्णो
अस्यन्नित्थं पुलकिनि मणिं रामपाणौ निधाय ।
यावत् ब्रूते जनकतनयावाचिकं वायुसूनु-
स्तावद् बाष्पस्तबककलुषो रामभद्रो बभूव ॥
मुक्तोदन्तं रघुकुलपतिः पेशलायाः प्रियायाः
प्रस्थानाय प्लवगपतये तनूचयन्यस्तभारः ।
कुञ्जाभ्याशे क्वचन विपिनीकाण्डवेल्लत्प्रवाले
रामः कान्तां विरहविमनाः कोमलाङ्गीं निदध्यौ ॥
मन्दोन्मीलन्नवनवदलग्रन्थिनिर्यन्मधूनां
शैलोपान्ते नवकमलिनीं राजहंसावतंसां ।
तत्रापश्यत् परिमलभरैर्वासयन्तीं दिगन्ता-
नामन्तेन भ्रमरमिथुनेनाभितः सेव्यमानाम् ॥
तत्र स्निग्धे सरसि सरसाम्भोजकेलिप्रवीणं
रामो देव्या विरहविधुरो दूततां प्रापयिष्यन् ।
धीरोदात्तः कथमपि दृशोः स्तम्भयन् बाष्पधाराः
प्रौढप्रेमस्खलितपदं षट्पदं व्याजहार ॥
कच्चित् भ्रातर्भ्रमर भवता शीलितो मालतीनां
शीधुः कच्चित् कुसुमितशिखाः सेविता वा कदम्बाः ।
नीताः कच्चित् कथमपि सखे वासरा वारिवाह-
व्यूहच्छन्ने नभसि निभृतं यूथिकावीथिकासु ॥ इत्यादि ।

End.

पायं पायं मधु सुमधुरं पुष्पितानां लतानां
स्वापं स्वापं नवकमलिनीगर्भसद्मोदरेषु ।

Digitized by Google

निर्मायेदं मधुकर सखे माद्दशि स्नेहबन्धात्
सीतस्वान्निर्युवतिसहितो यापयेस्त्वं त्रियामाः ॥

Colophon. योऽभूद् गौड़क्षितिपतिसभारत्नदृष्टाङ्घ्रिरेषु
विद्यावाचस्पतिरिति जगद्गीतकीर्त्तिप्रपञ्चः ।
तस्मादासीद् भुवनविदित-श्रीख-विद्यानिवास-
स्तत्पुत्रेण त्रिभुवनगुरोः प्रीतये राघवस्य ॥
चन्द्रेणैषा समरचि मया कापि वार्त्ता मनस्वि-
श्रीमत्प्रेम्णा रसिकहृदयाह्लादिनी कल्पवल्लिः ।
सम्यद् ... प्रथनजनिताशेषपापोपशान्तिं
तस्मै कुर्य्यात्त्रिजगुणकथाराधितो रामचन्द्रः ॥
श्रीगुरुः शरणम् । इति श्रीन्यायवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचित-भ्रमरदूतकाव्यम्
समाप्तम् ॥ श्रीरामचन्द्राय नमः । श्रीसीतायै नमः ॥

विषयः । श्रीरामस्य सीतासमीपे दूतरूपेण भ्रमरप्रेषणमवलम्ब्य रचितमिदं काव्यम् ।

No. 154. मतनिर्णयः. Substance, country-made paper, 15½ × 5½ inches. Folia, 24. Lines, 7 on a page. Extent, 420 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ॥ अथ मतनिर्णयः । अथ समाहूताः पुरस्कृतपुरोहिता
इव विद्वांसः क्रमशः प्रविशन्ति स्म तत्र प्रथमतः प्रविशन्तं वैष्णवमालोक्य
कोऽप्येकः सकलशास्त्राभिज्ञो विदितपरतत्त्वो निजगाद प्रभुं प्रति ।
नानासमूर्द्धतिलको वक्षश्शङ्खचक्र-
पद्माङ्कितोज्ज्वलवपुर्धृतपीतवासाः ।
कण्ठेन नामतुलसीजजमालधानः
श्रीमानयं हरिकथां कथयन्नुपैति ॥ प्रविश्य वैष्णवः ।
दूरस्थीकृतमोक्षणो दृढतरप्रारब्धयोगासनो
यद्ब्रह्मादिसुरेन्द्रवन्दितपदः शम्भुः स्वयं ध्यायति ।
वैकुण्ठैकनिकेतनं जगदपि व्याप्य स्थितं लीलया
तद् ब्रह्मात्मवपुः सदैव मुदितं त्वचिन्त्यमाहात्म्यताम् ॥

Digitized by Google

अथायाम्नं शैवमाह्रोद्भाव सः ।
शीमानसावेति जटाजमौलिर्लासलगाद्यम्बितमध्यभागः ।
विभूतिसंभूषितभालदृष्टो वसाजमालाकलितोद्धदेवः ॥

प्रविश्य च शैवः ।

संमायन्ति सदा समस्तमिनमा ध्यायन्ति यं योगिनो
यस्याज्ञामधिगत्य देवतगणाः कुर्वन्ति स्वस्यादिवम् ।
सोऽयं यो भ्रुवनाग्निराकृतिरपि चातुं जगत् साकृतिः
ध्यात्वन् सं समेव सर्वजगतां शिवाकरः + + ॥ इत्यादि ।

End. अवान्तरे रामोपासकः — षा थामोदः ।
रामेति यन्नाम जनाः स्मरन्तः
संसारवारांनिधिमुत्तरन्ति ।
स कस्य वेशस्य कृपामुपेत्य
बबन्ध सेतुं जगदेकनाथः ॥
महान् मुरारेरपरो न कश्चित्
तस्यापि रूपाणि बहूनि सन्ति ।
रूपेषु तेष्वप्युपपन्नशीलात्
न रामचन्द्रादपरो गरीयान् ॥
(अतः परं खण्डितम्)

विषयः । वैष्णव-शैव-शाक्त-वैशेषिक-नैयायिक मीमांसक-वेदान्तिक-सांख्य-पातञ्जलाभिज्ञ-पौराणिक नास्तिकादीनां परस्परविभिन्नमतविरोधात्मकश्लोकसंग्रहः ॥

No. 155. मथुरासेतु. By अनन्तदेवः. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 98. Lines, 7 on a page. Extent, 1,372 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sᴍ. 1934. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।
समस्तब्रह्माण्डान्युदरविवरे यस्य सततं
वसन्ति ध्यायन्ति स्वहृदि तपसा यश्च मुनयः ।
स यस्यां क्रीडार्थं स्पृहयति वनाद्यन्वितततनो
मुरारेषा लोके जयति भवसिन्धोर्मधुपुरी ॥

Digitized by Google

इह खलु सकलवैष्णवजनसमुचितमार्गप्रदर्शकाचार्य—शुकाम्बरीषप्रभृतीनां परमपुरुषार्थप्रापकतया प्रसिद्धतममपि माथुरमण्डलपरिमाणं तथैव तत्ता परिच्छेदपयोविन्ध्यानामार्थं अतएवानभिज्ञसारल्यतया भक्तानां तदभक्तानां सतां सन्तोषसंजननेन नाथः सफलतायै प्रदर्श्यताम् ॥ इत्यादि ।

End. वासुदेवाभिधं ब्रह्म जगद्विन्द्र यथा स्थितम् ।
माथुरे मण्डले नित्यं जयत्यानन्दकारितः (?) ॥
आसीद्गोदावरीतीरे वेदवेदिसमन्वितः ।
श्रीजम्बग्रामगेकचक्रकाभिधो द्विजः ॥
तत्पुत्रवद्गुर्वैर्युक्तः सर्वशास्त्रार्थतत्त्ववित् ।
आपदेवोऽभवद्येन प्राप्यः सकलान् मनून् ॥
मीमांसानयकोविदो मधुरिपोः सेवासु नित्योद्यतः
सर्वाशापरिपूरणक्षमयशा आसीत्तदीयात्मजः ।
यस्यानन्तगुणैरनन्त इति सन्नामार्थवत्ता गतं
वेदान्तादि च वादिता श्रुतिशिरःसिद्धान्ततत्त्वं मुदे ॥
न्यायप्रकाशकर्ता निरवधिविद्यावतप्रदः सततं ।
मीमांसाद्वयनयविततनयचक्षुरापदेवोऽभूत् ॥
श्रीदीक्षुगुर्निजवंशदेवं श्रीकेशवं तोषयितुं चकार ।
अनेन संज्ञो मथुरामहिम्नः सेतुः सदाकाङ्क्षितपूर्णिसेतुः ॥
अनुचितमप्यर्थं ब्रुवती वाचस्य गौः सतोऽनुचिता ।
रचयति पिपीलिकोपं यामेषा स्यात् तस्य मुदे भवताम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्सकलशास्त्रार्थतत्त्वविद् वैष्णवसन्मार्गप्रतिपादनैकप्रयोजनमङ्गरीता- वतार·श्रीमदापदेवसुतानन्तदेवेन कृतो मथुरासेतुः समाप्तः ॥ सम्वत् १९२४ ॥

विषयः । मथुरामाहात्म्यादिकथनपूर्वेण तत्तत्तीर्थकर्तव्यादिनिरूपणम् ।

No. 156. मन्त्रप्रश्नः (तैत्तरीयशाखोक्तः). Substance, country-made paper, 5×2 inches. Folia, 45. Lines, 7 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1771. Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीमच्छारदे नमः ।
ॐ प्रसुग्मन्ता धियसानस्य सक्षणि

वरेभिर्वरा अभिषु प्रसीदत ।
अस्माकमिन्द्र उभयं जुजोषति
यत् सौम्यस्यान्धसो बुबोधति ॥ इत्यादि ।

End. यदि ग्रामे परिस्रवामि ।
सुमनः सुमनसा कुरु ।
योने योने तवसरं ।
आत्मना समनमपि ॥
आयुर्दां देवजरसं स्वधामः ॥

Colophon. इति तैत्तिरीयशाखायां मन्त्रप्रश्नः समाप्तः ॥ सम्वत् १७७१ ॥

विषयः । कृष्णयजुर्वेदीयानां कर्म्मविधानम् ।

No. 157. महानाटकटीका . By चन्द्रशेखरः . Substance, country-made paper, 13 × 2½ inches. Folia, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 1,498 çlokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Caukidāṇgā Nandirājapura, Paṇḍita Çaçibhūṣaṇa Bhaṭṭācāryaya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामपदाम्भोजद्वन्द्वं भवभयापहम् ।
टीकां महानाटकस्य कुरुते चन्द्रशेखरः ॥
व्याख्यानामन्वयज्ञानहृत एषा वितन्यते ।
भावोपचारं कुर्व्वन्तु तदीमानतिवस्तुनि ॥
कर्त्तव्ये महानाटकाख्ये ग्रन्थे प्रथमतो विघ्नेन इत्यादि इत्यभिः श्लोकैर्न्नमस्यति ॥ इत्यादि ।

End. येन युधि निर्व्वापितः जितः सम जीवनाथः प्राणनाथः तस्यापि परशुरामस्य विजयी । अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । महानाटकस्य व्याख्यानम् ॥

No. 158. महान्यासः . Substance, country-made paper, 5 × 3 inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 214 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । ओम् । अथातः पञ्चाङ्गन्यासपूर्व्वकं जपहोमार्चनविधिं व्याख्यास्यामः । ओम् या ते रुद्र शिवा तनूरघोरा ॥ इत्यादि ।

End. स्वामिन् सर्व्वजगन्नाथ यावत् पूजावसानकम् ।
तावत्त्वं प्रीतिभावेन देवेऽस्मिन् सन्निधीभव ॥

Colophon. इति महान्यासः समाप्तः ॥

विषयः । देवाधिदेवरुद्रस्य न्यास-जप-होमार्चनकथनम् ।

+ **No. 159.** महार्णवकर्म्मविपाकः. By विश्वेश्वरभट्टः. Substance, country-made paper, 14×6 inches. Folia, 307. Lines, 10 on a page. Extent, 6,202 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sᴍ. 1903. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ नमः सकलकल्याणभाजनाय पिनाकिने ।
नमो लक्ष्मीनिवासाय देवनाथाय रामाय ॥ ?
प्रत्यक्षाद्रिप्रत्ययवृत्तिविषयमयाय वपुषे (?)
नमो विघ्नश्रेणीविघटनपरिष्ठाय महसे ।
जगत्प्रादुर्भावस्थितिलयगिरायाखरचना-
विनोदासक्ताय प्रणतफलसिद्धिप्रतिभुवे ॥
यदिन्दिरानाथपुरन्दराद्यै-
राराध्यते भक्तिभरानताङ्गैः ।
श्रीचण्डिकायाश्चरणारविन्दं
वन्दामहे तत् कुलदेवतायाः ॥
... ...
आसीदसीमगुणरत्नकुलाम्बुराशा-
वुद्यत्प्रभूतशुभकीर्त्तिघनप्रकाशः ।
लोकैः सदा हृदि धृतो गुणसन्निविष्टः
श्रीरत्नपालनृपतिर्भुवनैकरत्नम् ॥
तस्यात्मजो भरतपाल इति प्रसिद्धः
सिद्धाङ्गनाजनसमाजसमर्च्चकीर्त्तिः ।
दानेन यः सुरलतिकां क्षिपति स्म दैन्यं
सैन्यैश्च वैभवमदं प्रतिभूपतीनाम् ॥

Digitized by Google

सुतोऽस्य जातः सुकृतोन्नतस्य
न तस्य कश्चित् सदृशो बभूव ।
यमस्खलत् + + मवेक्ष्य तातो
नाम्ना हरिश्चन्द्र इति बबन्ध ॥
तस्यात्मजोऽभूदतुलप्रतापः
साधारणो भूमिपतिर्वदान्यः ।
अभूतपूर्व्वामवनीश्वराणा
+ × यो जगति सत्कीर्त्तिम् ॥
मन्वच्छिदा विग्रहकीर्त्तिमिहान्वितार्थां
कृत्वा परत्र च तथैव विधातुमिच्छुः ।
कौनामपापचयबन्धविमोचनार्थं
तीर्थत्रयीकरणमुक्तिमचीकरद् यः ॥
तस्यात्मजः श्रीमदनेन नाम्ना
धाम्ना च रूपेण च संमतार्थः ।
... ...
... ..., कान्तारसमाश्रितोऽभूत् ॥
यः कूपानारामान् धर्म्मायतनानि सन्निबन्धांश्च ।
कृत्वा सत्कीर्त्तिमेकामदीदृशत् मूर्त्तिभेदेन ॥
परिशीलयता कलाकलापं
विदधानेन च भूरिशः प्रबन्धान् ।
मदनेन महीभृताद्य येन
प्रथिता नूतनभोजराजकीर्त्तिः ॥
पुत्रेषु सत्स्वपि कलत्रयुगे च तस्य
पुत्रौ जगत्त्रयविकस्वरकीर्त्तिपात्रौ
जातौ प्रियावतितरां प्रथमप्रसूतौ
नीतौ महोन्नतिमनल्पगुणौ + × ॥
उदारशीलौ सुमतौ विलास-
मनोज्ञ-वृन्दावन केलिशीलौ ।
यशोदया वर्द्धितमङ्गलाङ्गौ
तौ रामकृष्णाविति संप्रतीतौ ॥
+ + + + न युधा न छलः

Digitized by Google

प्राप्नोति कर्तुमपरः स्तवमद्भुतोऽपि ।
ह्यानं निदानमखिलार्तिजनार्तविद्यो
कीर्त्तिं + + वितनाम मतल्लीया ॥
अप्रतिपक्षः पृथ्व्यां पृथ्वीमल्लस्तयोरभूद् ज्येष्ठः ।
अपरो मान्धातृगुणैर्मान्धाता नीयते जगति ॥
सोऽयं सुकृतिविधातरि × × तनोति मान्धाता ।
विद्वन्मुखेन मतिमान् सुकृतिरत्नं महार्णवं नाम ॥
माता पुण्यचरित्रकीर्त्तिविभवा यस्या हि का नामतः
शाकल्यापरमूर्त्तिरार्य्यचरितः श्रीचेटिभट्टः पिता ।
सोऽयं कौशिकवंशभूषणमणिः श्रीभट्टविश्वेश्वरो
वेदे स्मार्त्तमते मते च + × शास्त्रे कृती वर्त्तते ॥
मतिर्येषां शास्त्रे प्रकृतिरमणीया बहुकृतिः
परा शैवं स्थानं जगति भजत ये कतिपये ।
चिरं चित्ते येषां मुकुरतलभूते स्थितिमिया
दियं व्यासाराध्यप्रवरमुनिभिर्व्यस्य भणितिः ॥
श्रुतिस्मृतिपुराणानि समालोक्य यथामति ।
निबध्यते समासेन निबन्धोऽयं महार्णवः ॥
दुष्कर्मपाकजनितामयकर्षितानां
सत्कर्मसर्मकर × × मुनीन्द्रैः ।
तत्पापजातनितरोगनिविधान + +
वक्ष्यामि रोगनिचिकित्सितनिवर्त्तनाय ॥
तत्र तावद् वक्ष्यमाणकर्मोपयोगित्वेन कर्मविपाकरूपरोगादिनिवृत्त्यर्थं प्राय-
श्चित्तादेरवश्यकर्त्तव्यता प्रतिपाद्यते ॥ इत्यादि ।

End. मेघघण्टेशेन वह्निदानमनुत्तमाय ।
प्रगृह्णीष्व वह्निं चेमं मेघघण्ट महाप्रभ ।
आतुरस्य सुखं सिद्धिं प्रयच्छ त्वं महाबल ॥
इति मेघघण्टकरं ।
मतिर्येषां शास्त्रे प्रकृतिरमणीया बहुकृतिः
परं शैवं स्थानं जगति भजनके कतिपये ।
चिरं चित्ते येषां मुकुरतलभूते स्थितिमिया

Digitized by Google

द्वियं श्यामारख्यप्रवरमुनिशिष्यस्य भक्तितः ॥
कविराधुनिकश्चिरन्तनो वा
न विशेषः क्वचिदस्ति सज्जनानाम् ।
इयतैव जितं मयापरेषा
मतिलोकेषु गुणेषु जातः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीचेद्दिभट्टात्मज श्रीविश्वेश्वरविरचिते महार्णवाभिधाने निबन्धे कर्म-
विपाकसमुच्चये महार्णवः समाप्तः ॥ शुभमस्तु सम्वत् १९०१ शाके १७६८ ।

विषयः । स्वस्वकर्मविपाकजनितरोगाणां निरूपणमुखेन तत्तद्रोगाधिष्ठातृग्रहाणां शान्ति-
कथनम् ॥ रोगानुमितपापानां प्रायश्चित्तविधानञ्च ॥

No. 160. महिषमर्द्दिनीस्तवरहस्यप्रकाशः. By जगदीशपञ्चाननभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 130 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nānākhi, Post office Demrā, District Ḍhākā, Paṇḍita Pratāpacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
मनाक् कटाक्षविक्षेपात् पालयन्ती जगत्त्रयम् ।
भवानी भवतां भूत्यै भूयान्महिषमर्द्दिनी ॥
बहुश्लोकानामाचैरष्टभिरक्षरैः प्रायशः षडक्षरमहिषमर्द्दिनीमन्त्रोद्धारपूर्व्वकं
भैरवः स्तवमारभते महिषेत्यादि । चे चण्डि मम चित्ते मम भक्तस्य चित्ते च
वसतिं कुरु ॥ इत्यादि ।

End. इदानीं स्तव ... ... फलमाह स्तोत्रमित्यादि । गूढोपदिष्टं स्वप्रकाश-
क्रमेण कथितं कुलोपचारः इत्यत्र ... ... केशवकौशिकार्जुनचरी कीर्त्ति-
र्मांस्त्वित्यादिना उक्तं पृच्छन्ति यदा मुनयः । तत्र भावेनैव स्तवमात्रता
इवेत्यर्थः ॥

Colophon. इति श्रीजगदीशपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरचितो महिषमर्द्दिनीस्तवरहस्यप्रकाशः
सम्पूर्णः ॥ श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

विषयः । महिषमर्द्दिनीस्तवस्य व्याख्यानम् ॥

No. 161. मानवसारः. Substance, English paper, 6×10 inches. Folia, 54. Lines, 20 on a page. Extent, 1,040 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta Çyāmapukura Viçvakoṣa office. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. मानवसारशिल्पारम्भः ।
सुराणां भूसुराणाञ्च सर्वेषां वासयोग्यकम् ।
सर्व्वासामग्निशालानां लक्षणं वक्ष्यतेऽधुना ॥
दण्डका स्वस्तिकश्चैव मौलिकञ्च चतुर्मुखम् ।
सर्व्वतोभद्रकश्चैव वर्द्धमानञ्च चक्रिणम् ॥
दिग्भक्तम् समारभ्य द्वि-द्वि-हस्तविवर्द्धनात् ।
अथो विंशत्करान्तं स्यादेकादशविशालकम् ॥
युग्मायतविधानेन चतुर्दशं समारभेत् ।
चतुर्विंशत्करान्तं स्याद्द्वि-द्वि-हस्तविवर्द्धनात् ॥
एवमेकादश प्रोक्ता चैकशाला विशालतः ॥ इत्यादि ।

End. नवयमालामपि चार्द्धहारतः
ततुत्सर्व्वस्वं परितश्च नाभ्यात् ।
रत्नमालिका पुष्पवीरायुक्तः
सर्व्वकञ्चुकविरचनमालिका ॥ (?)
हस्तहारमपि चूलिकादिभिः
पूरि मदिरपिंके चूडकम् । (?)
ब्रह्मविष्णुमहेशशक्रसकलैर्दिक्पालकैः किन्नरै-
र्गन्धर्व्वैरपि सर्व्वदेवनिकरैर्दुर्गा सती गौरिभिः ॥ (?)
चामुण्डादिसरस्वती गणपतेः
चक्रातरः स्वापि ततुसंस्थानम् । (?)
सकलं विभूषणं नित्यादिनैमित्तिके
राजाधिराजैरपि राजवर्ग्यैः ॥
सुरपि (?) देव देवाधिवर्ग्गैः
चक्ररमेवमुक्तं हतश्रियै च चातुरुक्ताचैहेतुः ॥

Colophon. इति मानवसारे वास्तुशास्त्रे भूषणलक्षणविधानं नाम सप्तचत्वारिंशो-
ऽध्यायः ॥ • ॥ इत्यादिमानवसारः समाप्तः ॥

Digitized by Google

विषयः। मालाविधानादिनिरूपणम्। स्तम्भमानादिनिरूपणम्। स्तम्भप्रवेशविधानम्। द्वारमानविधानम्। द्वारस्थानादिविधानम्। राजस्तम्भविधानम्। राजलक्षणम्। रथलक्षणम्। शयनविधानम्। तोरणलक्षणादिनिरूपणम्। मध्यरङ्गविधानम्। कल्पवृक्षविधानम्। अभिषेकलक्षणम्। भूषणलक्षणनिरूपणञ्चेति।

No. 162. मासाद्युल्लेखदुर्गभञ्जनम्. Substance, country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणपतिर्जयति। अथ मासाद्युल्लेखदुर्गभञ्जनम्।

तत्र ब्रह्माण्डभविष्यपुराणयोः।

मासपक्षतिथीनाञ्च निमित्तानाञ्च सर्व्वशः।

उल्लेखनमकुर्व्वाणो न तस्य फलभाग्भवेत्॥

मासपक्षतिथीनां निमित्तीभूतानामनिमित्तानां वा तद्भिन्नरेखाञ्च निमित्ता-
नामित्यर्थः। निमित्तानामुपस्थितक्रियानिमित्तानाम्। इत्यादि।

End. अत्यभिलापपदस्याहत्तिरभिहिता सातीव हेया तस्य प्रथमान्ताद्भ्यपदघटित-
त्वादेव तथात्वेरिति॥

Colophon. इति मासाद्युल्लेखदुर्गभञ्जनं समाप्तम्॥ ० ०॥

विषयः। दैवपैत्रकादिकर्म्मसु संकल्पे मासपक्षाद्युल्लेखविधिविचारः।

No. 163. निम्बितमाहात्म्यम् (स्कान्दपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 30. Lines, 12 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1914. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, tolerable. Verses. correct

Beginning. श्रीगणेशाय नमः। श्रीसरस्वत्यै नमः। श्रीनिम्बिताय नमः।

ॐ नमः परमात्मने श्रीपुराणपुरुषोत्तमाय।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम्।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत्॥

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया।

चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः॥

Digitized by Google

सूत उवाच ।

कैलासशिखरे रम्ये नानाधातुविचित्रिते ।

चमरीमृगसङ्कीर्णे गन्धर्व्वगणसेविते ।

महादेवं सुखासीनं पप्रच्छ गिरिकन्यका ॥

पार्व्वत्युवाच ।

सर्व्वं धर्म्ममयं श्रुत्वा त्वत्प्रसादान्महेश्वर ।

मिश्रितस्य च माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामि साम्प्रतम् ॥

ईश्वर उवाच ।

शृणु देवि प्रवक्ष्यामि लोकानां हितकाम्यया ।

माहात्म्यं सर्व्वपापघ्नं उत्पत्तिं मिश्रितस्य च ॥

त्रैलोक्ये यानि तीर्थानि ये सर्व्वे च देवताः । (?)

तानि सर्व्वाणि दृश्यन्ते मिश्रिते शृणु सुन्दरि ॥ इत्यादि ।

End. विमानैरर्कसङ्काशैरागत्य तस्य बान्धवाः ।

पितरो बान्धवैः सार्द्धं भ्रात्रैश्चैवान्विताश्च ये ॥

आगमानाच्च तेजोभिर्यैर्युक्ते वैष्णवं पदम् ।

एतत्ते कथितं देवि माहात्म्यं मिश्रितस्य च ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे उमामहेश्वरसम्वादे मिश्रितमाहात्म्ये द्वादशोऽध्यायः ।१२। इति मिश्रितमाहात्म्यं सम्पूर्णम् । शुभमस्तु सम्वत् १९१४ भाद्रकृष्ण ।१२। सोमवासरे ॥ + + ॥

विषयः । गङ्गायाश्चोत्तरे भागे सरय्वा दक्षिणेन च ।

यस्य दक्षिणभागे तु गोमती नाम विश्रुता ॥

नाम्नस्य महापुण्यस्य मिश्रितक्षेत्रस्य माहात्म्यकीर्त्तनम् । दधीचिनाम्नो राज्ञ उपकारार्थं महादेवोपदेशेन सर्व्वेषां तीर्थानामेकत्रसमावेशादस्य मिश्रिततीर्थमित्याख्या ।

No. 165. मुक्तिवादरहस्यम् . Substance, country-made paper, 14 × 2½ inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Ambikā Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगुरुर्जयति । कथावदपवर्गः । तथात्यन्तिकी दुःखनिवृत्तिरेवापवर्गः । इत्यादि ।

End. स्वरूपतया स्थितानि जीवात्मनि सुखदुःखाद्यच्छेदकानीति दिक्‌ ॥

Colophon. इति मुक्तिवादरहस्यं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । गदाधरभट्टाचार्य्यकृतस्य मुक्तिवादस्य टीका ।

卌 No. 166. मुग्धबोधः. By वैद्यरघुनन्दनः. Substance, palm-leaf, 18 x 1¼ inches. Folia, 279. Lines, 3 on a page. Extent, 3,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ḍhākā, Paṭuyāṭuli, Bābu Yādavānanda Gupta. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमो गणेशाय ।

नमो गणेशाय शिवात्मजाय गजेन्द्रवक्त्राय चतुर्भुजाय ।

विघ्नप्रनाशाय वरप्रदाय योगात्मने सिद्धिपु सेवकाय ॥

चक्रपाणेः चक्रपदद्वन्द्वं वन्दे महेश्वरम् । "द्वः वन्दे वृन्दमहे"

माधवं निजनाथं च नित्यं मूर्ध्नि कृताञ्जलिः ॥

... ...

यदुक्तं वाग्भटे तन्त्रे सुश्रुते वैद्यसागरे ।

अन्यैश्च बहुभिः सिद्धैर्यदुक्तं तद्विलोक्य च ॥

"यत्प्रसिद्धं तदत्रास्ति सद्योगेषु योगिकम् । औषधानि च पथ्यानि प्रमाणानि मयूनि च ।"

तच्च समस्तार्थं व्याख्यातेषु दुर्लभम् ।

तस्मात् सर्व्वं परित्यज्य सारभूतं मया कृतम् ॥

मुग्धबोधमहं कुर्व्वे वैद्यशास्त्रमहाम्बुधेः ।

संस्कृत्य सर्व्वशास्त्रञ्च वैद्यश्रीरघुनन्दनः ॥ इत्यादि ।

End. श्रीरुचैव कशेरुकं सनालिका नासाङ्कुरं तालकम् ।

षष्ठी नामधना तिला मधुरिका जातिफलं सैन्धवम् ॥

(अतः परं खण्डितम्)

विषयः । वैद्यलक्षणप्रशंसादिः । वैद्योत्पत्तिकथनम् । मूत्रपरीक्षा नाडीविज्ञानादिकथनम् । सर्व्वरोगाणां निदान-चिकित्सा-पथ्यापथ्यादिकथनम् । नानातैलादिकरणप्रकारादिकथनञ्च ॥

No. 167. मूर्च्छा. Substance, country-made paper, 18 x 4 inches. Folia, 126. Lines, 8 on a page. Extent, 5,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bariçāla, Mānapāsā, Paṇḍita Mathurānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । प्रायेण सङ्कल्पानामेव कर्मारम्भकत्वात् आदौ स एव निरूप्यते । कायवाङ्मनोभीरचितं कर्म फलाय समर्थमिति श्रुत्या एषां त्रयाणां चाङ्गत्वमुक्तं तत्र केन रूपेण कर्माङ्गत्वमित्याह । इत्यादि ।

End. जीवोऽर्केण युतः करोति मरणं नाशांशको भार्गविः ।
मध्येकमते वदन्ति यवनाः + पण्डितो देवज्ञः ॥
(अतः परं खण्डितम्)

विषयः । सङ्कल्पवाक्यादिनिरूपणम् । नान्दीश्राद्धादिनिरूपणम् । प्रतिपदादिसकल-तिथिव्यवस्था । श्राद्धव्यवस्थादिः । एकोद्दिष्टकालव्यवस्थादिः । गोचर्यादिप्रायश्चित्तकथनम् । व्यवहारदायादिव्यवस्था । विवाहलग्नादिकथनम् । अतः परं खण्डितम् ।

No. 168. मृत्युञ्जयपञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 119. Lines, 5 on a page. Extent, 450 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ कैलासशिखरे रम्ये नानामणिविभासुरे ।
नानाद्रुमलताकीर्णे नानापुष्पोपशोभिते ॥
प्रसन्नवदनं दृष्ट्वा ... ... ।
गिरा मधुरया गौरी प्रोवाच परमेश्वरम् ॥
श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् + + शिवो देवो महामृत्युञ्जयः परः ।
आदिनाथो जगन्नाता त्रैलोक्यनायक ईश्वरः ॥
वर्णितः प्राक् महादेव गुणातीतविभीश्वरः ।
भवता तस्य देवस्य परब्रह्मस्वरूपिणः ॥
पञ्चाङ्गं श्रोतुमिच्छामि वक्तुमर्हसि मे विभो ॥ इत्यादि ।

End. इतीदं मम सर्वस्वं रहस्यं परमाद्भुतम् ।
यस्य कस्य न दातव्यमित्याज्ञा परमेश्वरि ॥

Colophon. इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे मृत्युञ्जयश्रीपञ्चं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीमृत्युञ्जयस्य पटल-पद्धति-सहस्रनाम-कवच-स्तोत्रात्मकपञ्चाङ्गस्य कथनम् ।

Digitized by Google

No. 169. मेरुतन्त्रम्. By शिवः. Substance, country-made paper, 8×3½ inches. Folia, 144. Lines, 11–12 on a page. Extent, 3,164 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
यथाऽसत् सदिवाभाति न च भाति कदापि सत् ।
यस्मिन् ज्ञाते न सा भाति तस्मै तस्मै नमो नमः ॥
अखण्डरेव विज्ञिते सुरासुरनरेऽखिले ।
सुखरूपेण ते सर्व्वे गणेशमरणं गताः ॥ इत्यादि ।

End भविष्यति कलौ प्रायोऽविवेकाद्गुरुशिष्ययोः ।
ज्ञात्वा ज्ञात्वा गुरुं कुर्य्यात्तदा सुखमवाप्नुयात् ॥
इति दीक्षाविधिः प्रोक्तः कुलाचारसमन्वितः ।
अर्थेनाहं विना देवि किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥

Colophon. इति श्रीमहाकालमहामायानुमते मेरुतन्त्रे शिवप्रणीते पीठवर्णनं नाम दशमः प्रकाशः ॥

विषयः। अवस्थाप्रकाशः । विधवाविवाहकथनम् । संस्कारप्रकाशः । दीक्षाप्रकार-कथनम् । होमविधिः । आह्निकप्रकाशः । पुरश्चर्य्याप्रकाशः । सिद्धिशिरोकरणप्रकाशः । कौलिकाचारप्रकाशः । मन्त्रादित्यागप्रकाशः । मुद्रालक्षणप्रकाशः । पीठवर्णनञ्चेति ॥

No. 170. यमुनामाहात्म्यम्. (पद्मपुराणीयम्) Substance, country-made paper, 11×4 inches Folia, 6. Lines, 16 on a page. Extent, 175 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । मान्धातोवाच ।
सर्गं कथयतो तात मरीचेर्हि विवस्वतः ।
अपत्यद्वयमुत्पन्नं यदुक्तं भवता पितः ॥
+ + तद्विस्तरेणाथ ब्रूहि सम्यगशेषतः ।
श्रोतव्यञ्च मया तस्माद् वक्तव्यञ्च त्वया गुरो ॥
वसिष्ठ उवाच ।
शृणु पुत्र यदि श्रद्धा हृदये तव वर्त्तते ।

Digitized by Google

कथयामि यथातत्त्वं श्रोतुः कल्मषनाशनम् ॥
एवमेव पुरा पृष्टः प्राह्वो वैन्येन भूभुजा ।
यदाह भार्गवो धीमान् तत्ते वक्ष्याम्यशेषतः ॥
सूर्य्यात् त्वष्ट्री पुरा पुत्रं लेभे वैवस्वतं मनुम् ।
यमञ्च यम्यां धर्म्मज्ञा पुत्रमैच्छत् ततः परम् ॥
ततः सम्प्राप्य संज्ञां स धर्म्मराजः समुत्थितः ।
श्यामः प्रांशुर्लोहिताक्षो विद्युत्कुण्डलभूषणः ॥
तथैव यमुना श्यामा पद्मपत्रायतेक्षणा ।
स्वभासा भासयन्ती सा भास्करानन्दिनीति या ॥ इत्यादि ।

End.

श्रोतव्यमेतत् कृतिभिः पवित्रं
धर्म्मार्थकामार्थिभिरेव सम्यक् ।
मोक्षार्थिभिश्चापि ततश्चतुर्वा-
माकर्णतेऽस्मिन् भवतीह सिद्धिः ॥
कार्त्तिके शुक्लपक्षे तु द्वितीयायां विशेषतः ।
माहात्म्यं यमुनायास्तु यः शृणोति स मोक्षभाक् ॥

Colophon. इति श्रीपद्मपुराणे मरीचिधर्मे यमुनामाहात्म्येऽष्टमोऽध्यायः । शुभम् ।
ॐ तत्सत् ॥

विषयः । यमुनाया उत्पत्तिमुक्त्वा विशेषतो माहात्म्यकीर्त्तनम् ॥

No. 171. यात्राविवाहादिविध्युपायः. Substance, country-made paper, 18 × 1½ inches. Folia, 40. Lines, 3 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nandirājapura, Post Office Coukiḍāṅgā, Paṇḍita Atalabihārī Bhaṭṭācāryya. Appearance, Old. Verse Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः ।

भूयः प्रणम्याच्युतपादपद्मं
संक्षेपतः कोऽपि तनोति यत्नात् ।
बालप्रबोधाय सुखेन शीघ्रं
यात्राविवाहादिविधेरुपायम् ॥
तत्र तिथयः प्रतिपदाद्याः पञ्चदश सुप्रसिद्धाः ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. अन्यं खण्डितम् ।

विषयः । नक्षत्रादिनिरूपणम् । वामदेव-रथादिप्रश्नविनिरूपणम् । वारवेलादिनिरूपणम् । अमृतादियोगनिरूपणम् । नराणां मनुमिश्रादिभावकथनम् । यात्राविवाहादिविहिततिथिनक्षत्रादिनिरूपणम् । क्रोडचक्रादिनिरूपणम् । षष्ठ्यामसमदिनादिनिरूपणम् । सीमन्तोन्नयनतिथ्यादिनिरूपणम् । रिष्ट्यादिनिरूपणम् ॥ अतः परं खण्डितम् ।

No. 172. योगवाशिष्ठरामायणे मोक्षोपायनामाग्रन्थः. (खिलः) Substance, country-made paper, $14\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 16. Lines, 14 on a page. Extent, 320 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । येनामयं प्रतिसिद्धिः (?)

श्रीवाल्मीकिरुवाच ।

निर्वाणाख्याद्धुदारार्थादस्मात् प्रकरणात् परम् ।
जीवत्स्वभावाः श्रूयन्ते मोक्षोपायाः खिला इमे ॥
निर्वाणाख्यं प्रकरणं वर्णयित्वा सुविस्तरम् ।
मेघवे नमतां श्रेष्ठो वशिष्ठः प्रोक्तवानिदम् ॥

वशिष्ठ उवाच ।

सर्वैः स्वतः स्वजगति योन्नि (?) योमात्मनि स्वयम् ।
समाश्रयं जवीभावं स्वभावोऽनुभवस्थितः ॥
यत्रास्यां बोधसंहृष्टो परां परिणतिं व्रजेत् ।
सोऽप्योर्न्यं तामयान्यांश्च पश्यत्यनुभवत्यपि ॥

श्रीराम उवाच ।

भ्रान्तिमात्रात्मनि जगत्यस्मिन्नेवं स्थिते प्रभो ।
पश्यामो यदि नान्योन्यं वयं ये च गता जनाः ॥
तदितो ये गता सर्ग्गान्तरमुत स्वयम्भवः ।
तपो धर्म्मौ नयचेति मुने किं सङ्किरण्यते ॥ इत्यादि ।

End. ततो मुनेः स्तुतिमुच्चरामात्मना
समन्ततो द्विजमुनिपौरभूभृताम् ।
समुच्चयो कलकल उच्चैस्तरा
महार्णवाद्रिनिभितोदरादिव ।

पुण्यानि रत्नान्यथ मन्त्राणि
यानि विप्रर्षिमहीपतिभ्यः ।
दत्तो नृपेभ्यो सुखये तु तस्मै
प्रणामबद्धाञ्जलयुत्तमश्रीः ॥
नानाप्रश्नः समाप्तः ।
सर्वोपनिषदां सारं सारमाध्यात्ममुत्तमम् ।
नानाप्रश्नेति यथाख्ये मोक्षदं सिद्धिकारणम् ॥

Colophon. इत्यार्षे रामायणे शतसाहस्र्यां संहितायां निर्वाणप्रकरणे नानाप्रश्नः समाप्तः । समाप्ताश्चामी मोक्षोपाया इति शुभमस्तु ॥

विषयः । श्रीरामवशिष्ठसंवादमनुसृत्य वाल्मीकिरेवास्य वक्ता तथाखिलम् महाप्रश्नविचारः । आतिवाहिकाधिभौतिकैक्यावबोधपूर्वकं बन्धाभावप्रतिपादनम् । ब्रह्मप्रतिपादनम् । प्रसङ्गेन मरणविचारणम् । मरणजीवितैक्यावबोधनम् । जीवस्वभावपरमार्थवर्णनम् । जीवस्वभावेषु परमपदावबोधनम् । जीवन्मुक्तस्वभाववर्णनम् । सदेहादेहमुक्तवर्णनम् । लोकद्वयानुभवयुक्तापदेशवर्णनम् । सर्गादावुपादानकारणनिरसनम् । प्राक्तनजन्मपिण्डकार्य्यनिरूपणम् । परब्रह्मस्वरूपवर्णनम् । पूर्वोक्तविषयाणां साकल्येनावबोधनञ्च ।

No. 173. योगसारः. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā, Post Office Aṇḍāl, District Bardhamāna, Yatīndra Nātha Nāyek. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ दुर्गा । श्रीमहादेव उवाच ॥
मातर्मे देवदेवेशि योगेशि प्राणवल्लभे ।
सर्वं मातः सुरेशानि संसारतारिके शुभे ॥
शरणागतदीनार्त्तपरित्राणपरायणे ।
त्वां विना देवदेवेशि संसारः शववत् प्रिये ॥
एकं संप्रष्टुमिच्छामि यदि तेऽनुग्रहो मयि ।
योगसारं महेशानि कथयस्वानुकम्पया ॥
संसारतारणे देवि तरणिस्त्वं यतः प्रिये ।
अपारे घोरसंसारे सर्वे दुःखसमाकुलाः ।
जायन्ते च म्रियन्ते च सर्वदा जीवराशयः । इत्यादि ।

Digitized by Google

End.

इत्याख्यातोऽयं मनुः प्रोक्तो रतिव्यत्ययकर्म्मणि ।
अयुतद्वयजपात् सिद्धिर्जायते कुलभैरव ॥
इति ते कथितं किञ्चिद्वशीकरणमुत्तमम् ।
समासेन महेशान किमन्यत् कथयामि ते ॥ ० ॥

Colophon. इति योगसारे सर्व्वागमोत्तमोत्तमे श्रीपार्व्वतीश्वरसम्वादे भूतशाबरख्यां संहितायां वशीकरणोद्दीपने रतिव्यत्ययो नाम द्वादशः परिच्छेदः ॥ ० ॥ अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । प्रथमपरिच्छेदे मन्त्रपुरश्चरणविधिः । २ ये योगमाहात्म्यवर्णनम् । ३ ये षट्चक्र-धर्म्मोद्दीपनादिः । ४ र्थे मूलाधारस्थदेवताध्यानम् । ५ मे स्वाधिष्ठानोपाख्यानम् । ६ ष्ठे दैवत्य-दैवतावर्णनामुखेन मणिपूरकाधिष्ठानचक्रादिवर्णनम् । ७ मे हृत्पद्मध्यानार्च्चनादिः । ८ मे षोडशदलस्य वर्णनम् । ९ मे षट्चक्रादिपद्मे द्विदलादिवर्णनम् । १० मे गुरुस्तवकवचादिः । ११ शे गुरुस्तवनामादिः । १२ शे वशीकरणोद्दीपने रतिव्यत्ययकर्म्मादिनिरूपणमिति ।

No. 174. रघुवंशटीका । (सुबोधा) By भरतसेनः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 169. Lines, 7 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning.

श्रीकृष्णाय नमः ।
प्रणम्य गौरीं गिरिशञ्च भक्त्या
गौराङ्गमल्लीकतनुप्रसूतः ।
मूर्द्धन्यदेवाङ्कुरतः सुबोधां
वैद्यो विधत्ते रघुवंशटीकाम् ॥
कालिदासो महाकविः महाकाव्यं रघुवंशाभिधं चिकीर्षुर्निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं इष्टदेवताप्रणामात्मकं मङ्गलमाचरति । वागर्थावित्यादि । पार्व्वतीपरमेश्वरौ गौरीशङ्करावहं वागर्थप्रतिपत्तये वाचामर्थानाञ्च सम्यग्बोधाय वन्दे प्रणमामि । इत्यादि ।

End. रघुवृषभो रघुवंशश्रेष्ठो दशरथः मैथिलैः समीपियाम् सन्नतः सन् सम्बन्धिरं व्यवधात् सम्मानतयाम् । रुचिराच्छन्दः ।

Digitized by Google

Colophon. इति वैद्यदिव्यसिंहात्मजश्रीरामगोविन्दात्मज-श्रीभरतसेनकृतायां रघु-वंशटीकायां सुबोधायां नवमः सर्गः ॥ ९ ॥ श्रीकृष्णाय नमः ।

विषयः । प्रथममारभ्य नवमसर्गं यावत् कालिदासकृत-रघुवंशाख्यकाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 175. रङ्गनाथपादुकासहस्रम्, By वेङ्कटनाथवेदान्ताचार्य्यः. Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 79. Lines, 10 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Nāgara. Date. ? Place of deposit, District Medinipura Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीमते निगमान्तगुरवे नमः ।

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्य्यः कवितार्किककेसरी ।
वेदान्ताचार्य्यवर्य्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥
सन्तः श्रीरङ्गपृथ्वीशचरणत्राणशेखराः ।
जयन्ति भुवनत्राणपदपङ्कजरेणवः ॥
भरताय परं नमोऽस्तु तस्मै
प्रथमोदाहरणाय भक्तिभाजाम् ।
यदुपज्ञमशेषतः पृथिव्यां
प्रथितो राघवपादुकाप्रभावः ॥
वर्णस्तोमैर्वकुलसुमनोवासनामुद्वहन्ती-
माम्नायानां प्रकृतिमपरां संहितां दृष्टवन्तम् ।
पादे नित्यं प्रणिहितधियं पादुके रङ्गभर्तुः-
पश्चामामनं मुनिमिव भजे नाममं कौतुकामः ॥ इत्यादि ।

End. यदि कोषा भक्तिः प्रणवस्तुवनायो + + +
पदत्राणस्तोत्रं हृदि विदधत रङ्गक्षितिभृतः ।
निबन्धाद्दो यद्वा निरवधिसुधानिर्भरसुखो
मनोभङ्गीरेताः कथमनुबध्ने सहृदयः ॥ (?)
जयति यतिपतिराजस्तत्सेयति मुकुन्दस्य पादुकायुगलम् ।
... ... ॥

Colophon. इति कवितार्किकसिंहस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य वेदान्ता-चार्य्यस्य कृतिषु श्रीरङ्गनाथपादुकासहस्रे फलपद्धतिर्द्वात्रिंश + + ।

Digitized by Google

विषयः । भगवतो रङ्गनाथस्य पादुकास्तवः पादुकयोश्च मनोभावप्रस्तावपद्धति-समाख्या-पद्धतिप्रभावपद्धति-सञ्चारपद्धति-परागपद्धति-बिम्बप्रतिबिम्बपद्धति-चित्रपद्धति-फलश्रुतिपद्धतिप्रभृतिभिर्विविधाभिः स्तुतिभिः स्तवः ॥

No. 176. रसकल्पलता, By मोहनानन्दः. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 122 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Uthali, Paṇḍita Dinabandhu Gosvāmī. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीकृष्णाय नमः ।

राधायै रसरूपायै कृष्णायानन्दरूपिणे ।
नमोऽनिर्वचनत्वाय तयोरनुभवो रसः ॥
वाचं श्रीरूपनिष्यन्दोत्थां भक्तिसंप्राप्तिवर्णो पराम् ।
रचयामि यथाज्ञानं प्रीतये रतये हरौ ॥ इत्यादि ।

End. श्रीकृष्णचरणस्पर्शात् प्रेमृषा या पुलकायिता ।
सेयं ग्रन्थप्रबन्धेन रसकल्पलतां भज ॥ १२२ ॥

Colophon. इति श्रीमोहनानन्दाचार्य्यविरचिता रसकल्पलता समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । कृष्णस्तुतिः भक्तुपदेशश्च ।

No. 177. रसचन्द्रिका, By माधवकविचन्द्रः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 181. Lines, 5 on a page. Extent, 2,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Ḍhākā, Paṭuātuli, Bābu Yādavānanda Gupta. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

विधत्ते यन्मूलं रचिरनवरागेण खचितं
पुरारातेर्मौलौ हिमकरकिशोरत्वमभवम् ।
... ...
चानीय सत्कृतिमुदे कविचन्द्रवैद्य-
श्रीमाधवेन विदधे रसचन्द्रिकेयम् ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. भावितः कामदेवेन मेथीमोदकसञ्ज्ञकः ।
षण्ढो हयायते नित्यं मोदकस्य च सेवनात् ॥ मेथीमोदकः ।

Colophon. इति वृष्याधिकारः ॥ * ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥
शाकाब्धिक्ष्माधरक्ष्मापरिमितिमिलितगते वत्सरे राजकाले
सूर्य्ये तुर्य्ये द्विसंख्ये दिनकिरणदिने वैद्यवंशोद्भवोऽसौ ।
श्रीदुर्गानन्ददासो निजलिपिनिकरैः पूर्णतां ग्रन्थमेतत्
× × × × × × × ॥

विषयः । रसप्रशंसा । तत्शोधनादिनिरूपणम् । दीपनादिनिरूपणम् । धात्वादिशोधन-प्रकारः । ज्वरादिचिकित्सा । मूत्रादिचिकित्सा । श्वासादिचिकित्सा । प्रदरादिचिकित्सा । वृष्याधिकारश्चेति ।

No 178. रागवर्त्मचन्द्रिका. Substance, foolscap paper, 12 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Lohajaṇga, Bābu Mukundalāla Pālacaudhurī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिदासवर्य्याय नमः ।
श्रीरूपवाक्सुधास्वादि-चकोरेभ्यो नमो नमः ।
येषां कृपालवैर्वीक्षे रागवर्त्मनि चन्द्रिकाम् ॥
श्रीमद्भक्तिरसाम्भोधिबिन्दुर्यः पूर्वदर्शितः ।
तत्र रागानुगा भक्तिः संक्षिप्तात्र प्रतन्यते ।
वैधी भक्तिर्भवेत् शास्त्रं भक्तौ चेत् स्यात् प्रवर्त्तकम् ॥ इत्यादि ।

End. श्रीतोक्तमर्थमर्षन्तो गुरुचरणानमनुभूतवन्तोऽनुभवन्तोऽनुभविष्यन्ति चेत्यलमति विस्तरेण ॥ * ॥
रम्या रागानुगावर्त्म दुर्द्दर्शं विबुधैरपि ।
परिचिन्वन्तु सुधियो भक्ताश्चन्द्रिकयानया ॥ * ॥

Colophon. इति समाप्तेयं रागवर्त्मचन्द्रिका ।

विषयः । संक्षेपेण रागानुगभक्त्यादिनिरूपणम् ।

Digitized by Google

No. 179. राजनीतिः. By नीलकण्ठः. Substance, country-made paper, 9 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 188 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः शरणम् ।
ऐश्वर्यैकधुरंधरामवाङ्मनसगोचरम् ।
प्रत्यक्षमपि तत्त्वं सर्वदा समुपास्महे ॥
विरोधि मार्गेष्वपदर्शनार्थं
देवो बभूवाथ परः पुमान् सः ।
श्रीशङ्करो भट्ट इत्येकरूपो
मीमांसकाद्वैतगुरोश्चकार ॥ इत्यादि

End. विमुखापि दिवि मेदसाम्बर जनहितः ।
एवं नामभिनिवर्त्य गाथा द्वादशपार्थिवाः ॥

Colophon. अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । राजधर्मकथनम् ।

No. 180. राममहिम्नः स्तोत्रम्, By विजयरामाचार्यः. Substance, country-made paper, $10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinipura, Candrakoṇā, Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।
अघाम्भोधावर्ते पतितमिह मां त्वं शरणदं
शरण्यस्तोऽन्यः प्रभवति न कोऽप्यत्र जगति ।
यतस्त्वत्पादाम्भोरुहयुगलमाश्रित्य नितरा-
मितो हे संसाराद्दुरितनिचयादुद्धर विभो ॥
निजानन्देनेदं जगदखिलमिच्छाविरचितैः
समुत्पन्नं कृत्वा वससि सततं श्रीरघुपते ।
पुमांस्त्वं सर्वं वै चरसि निज रौद्रेण वपुषा
अनेकः सर्वात्मन् विचरसि न चाप्तो गुणनिधे ॥

Digitized by Google

यस्मिन्ने योगीन्द्राखिलसुरवरमुख्याश्चपि सदा
समाधौ विश्वात्मन् नियमित ... रघुपते ।
नवाप्स्यन्ते पारं निखिलनिगमागोचर विभो
महिम्नस्ते नूनं समधिगतुमल्पं नैव कुमखाः ॥ इत्यादि ।

End. तुभ्यं नमो भगवते रघुनन्दनाय
श्रीजानकीप्रियतमाय सनातनाय ।
योगीन्द्रपूजितपदाम्बुजद्वयाय
संसारदुःखशमनाय नमो नमस्ते ॥
कामाद्या दुर्जयाश्चेन्मम भवतु पुनर्मुक्तियोषित्तु कामः
क्रोधश्चेत् पातके वै तव चरणयुगाम्भोरुहे स्याच्च लोभः ।
मोहश्चेत् ध्यानयोगे मम भवतु पुनर्मत्सरो वै ततोऽन्यत्
+ + योखिलनिमिष नितरां नैव पश्यामि भूमौ ॥

Colophon. इति श्रीमच्चतुर्भुजाचार्यचरणसरोजनियतनमनचञ्चरीकायितचित्तमकरन्द
श्रीमद्विजयरामाचार्यविरचितं श्रीराममहिम्नः स्तोत्रं समाप्तम् । शुभमस्तु ।

विषयः । श्रीरामस्य माहात्म्यकीर्तनम् ।

No. 181. रामबाणः. By दामोदरः. Substance, country-made paper, 8 x 2½ inches. Folia, 6. Lines, 11 on a page. Extent, 132 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
महादेवसुतं गणेशं भजेऽहं
कृतेर्यस्य कार्याणि सिद्धिं प्रयान्ति ।
कथितेति (?) मतिर्मेदानां विनाशो
(?) समान्निर्भवेत् यस्य नूनं प्रसादात् ॥ इत्यादि ।

End. यज्ञाभिषेकाय परिपूजनस्य सामयिकं सर्वमयं प्रदेयम् ॥

Colophon. श्रीमद्दामोदरकृता वायुर्वेद + × × ।
निर्मिते रामबाणेऽस्मिन्नध्यायो नैवसंमितः ॥ * ॥

विषयः । ज्वरादीनां निवृत्त्युपायादिकथनम् ॥

Digitized by Google

No. 182. लिङ्गादिसंग्रहटिप्पनी, By रामनाथविद्यावाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Kālnā, Paṇḍita Kānticandra Tarkavācaspati. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । सुप्तिङ्गणादेरिति । पाणिनि-वररुचि-चन्द्रप्रभृतिभिर्यानि प्रणीतानि तत्सहितैः सनादिभिः प्रत्ययैः केवलस्य प्रत्ययस्याप्यभावात् ॥ इत्यादि ।

End. पूर्वञ्च चन्द्रः क्रमेण पाल्यदृष्टिविषं ज्ञानम् ।
इति दृष्टिकाले ज्ञानप्रयोगो न्यायसिद्धः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय—श्रीरामनाथविद्यावाचस्पतिभट्टाचार्यविरचितायां लिङ्गादिसंग्रहटिप्पन्यां कतिपयार्थः समाप्तः ॥ * ॥ लिखितं श्रीमहेशचन्द्र-शर्मणा सप्तदशवर्षसमये चण्डिमाचार्यां लिखिता । चौरोऽस्य विहातुक् ॥

विषयः । लिङ्गादिसंग्रहनामकग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 183. वशिष्ठसंहिता. Substance, country-made paper, 13 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Roāil grāma, Bābu Yogīndranātha Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
इत्युक्तो योगिना योगी वशिष्ठेन महात्मना ।
शक्तिः पुत्रो महात्मानं पप्रच्छ पितरं पुनः ॥
यदात्मा निर्गुणः शान्तः सदानन्दोऽजरामरः ।
संसृतिः कस्य तातस्य चेतनाद्ये कथं मृतिः ॥ इत्यादि ।

End. शून्यतामश्नुवे नित्यं सर्व्वारम्भविवर्जिताम् ।
भावाभावविनिर्मुक्ता समाहितः ... ... ।
सोऽपि तस्मो विशेषेण मृत्युजिद्योगविद्भवेत् ॥ * ॥

Colophon. इति वाशिष्ठे योगकाण्डेऽष्टमोऽध्यायः ॥

विषयः । योगकथनम् । रामादियोगे शुभाशुभफलादिकथनञ्च ।

Digitized by Google

No. 184. वाक्यगोविन्दः. By श्रीरामेश्वरसेनः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 39. Lines, 7 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana 1210. Place of deposit, District Ḍhākā, Aḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणपतये ।

प्रणम्य परमात्मानं सच्चिदानन्दविग्रहम् ।
करोति वाक्यगोविन्दं ग्रन्थं गोविन्दरञ्जकम् ॥
वाक्यलक्षणमाह । सुबन्तसमुदायरूपत्वं यथा गौः सास्नावत्वं । तिङ्-सुबन्तचयो वाक्यं । तिङन्तचयो यथा पचति गच्छति पठति । सुबन्तचयो यथा पटुरयं भिक्षुः । उभयचयो यथा काष्ठैः स्थाल्यामोदनं पचति गोविन्दः इत्यन्ये । कारकान्विता क्रिया वाक्यं यथा कृष्णं गच्छति गोविन्द इत्यपरे । योग्यताकाङ्क्षासन्निधियुक्तं पदकदम्बकं वाक्यं यथा वृन्दावनं गच्छति कृष्णः इत्यत्र वृन्दावनकर्मकगमनानुकूलव्यापारवत्त्वाश्रयः कृष्णः । इत्यादि ।

End. अथ यदि शब्दस्यासत्त्वं कालविशेषणार्थः अतएव अभावप्रतियोगित्वं ततश्च धात्वर्थे अन्वेति अभावे प्रथमान्तार्थोऽधिकरणे नान्वेति । एवञ्च क्रियाः स्वत्वभावप्रतियोगित्वे तु भूतातीतकोमलीभवनप्रकारकप्रसञ्जनविषयाः तत्कालीन … … … … । एवं अयं निर्वह्निः स्यात् तदा निर्धूमः स्यात् इति … … । … … … … यदि पर्वतस्थमजोविषं तदा पुत्रपौत्रमजनिष्यमित्यादिकम् ॥
विनायकसुतः श्रीमान् धन्वन्तरिवदाहृतः ।
तत्पौत्रस्तु चित्रसेनस्तस्माद् भीमुरजायते ॥
भीमुपुत्रास्त्रयो जाता रविसेनस्तयोऽग्रजः ।
रामसेनसमाख्यात उन्नतो मध्यमोऽभवत् ॥
तद्भवः श्रीधरस्तस्याप्यग्निसेन उदाहृतः ।
तद्वंशे नीलकण्ठश्च रामकृष्णस्तदुद्भवः ॥
तद्वंशे जायते श्रीश माधुरदनिरेव च ।
श्रीरामेश्वरसेनेन कालापलीनिवासिना ।
तेन तेनेरितानेन वाक्यगोविन्दसंज्ञकः ॥ (?)

Colophon. इति श्रीरामेश्वरसेनकृते वाक्यगोविन्दव्याकरणे सिद्धान्तरूपाख्यानविरूपणं समाप्तम् ॥ दुर्गा । सन् १२१० साल ॥

Digitized by Google

विषयः। प्रथमं वाक्यलक्षणम्। तत्र योग्यताकाङ्क्षासत्तिनिरूपणम्। तात्पर्यं
पदनिरूपणम्। शब्दभेदकथनम्। शक्तिनिरूपणम्। अभिधालक्षणालक्षणाशक्तिस्फोट
णम्। अथ कारकनिरूपणम्। तत्र कर्तृ कर्म करण हेतु सम्प्रदान-अपादान-अधिकर
निरूपणम्। अथ विशेषण विशेष्यनिरूपणम्। लिङ्गनिरूपणम्। अनुकरणनिरूपणम्। सम
निरूपणम्। नञ्निरूपणम्। एकशेषनिरूपणम्। आख्यातस्य शक्तिनिरूपणञ्चेति॥

No. 185. वाक्यतत्त्वम्. By सिद्धान्तपञ्चाननः. Substance, country-ma
paper, 13 × 3 inches. Folia, 27. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlok
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bariç
Mānapāsā, Paṇḍita Govindacandra Çiromaṇi. Appearance, fresh. Ver
Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय।
आलोच्य तन्त्राणि बहूनि यत्ना-
च्छ्रुत्वा च पादौ शिवयोर्गुरूणाम्।
सिद्धान्तपञ्चानन एष धीरो
वाक्यस्य तत्त्वं सुगमं तनोति॥
अथ वाक्यं नामपदमितिविघटितम्॥ इत्यादि।

End. विधिदर्शकवचने तद्वैपरीत्यकथने च गौरवं स्यात्। इति
पञ्चाननः। अन्यत्तु सुधीभिर्वाच्यं विवेचितव्यं इत्यलंग्रन्थ... अन्यादिः

Colophon. इति श्रीसिद्धान्तपञ्चाननभट्टाचार्यविरचिते शैवतत्त्वे वाक्यतत्त्वं समाप्तम्।

विषयः। नामपदादिपुरःसरेण वाक्यविचारपुरःसरेण वाक्यस्य वाक्यार्थकथनम्।

No. 186. विख्यातविजयः. By अक्षयमाणिक्यदेवः. Substance, Pal
leaf, 14 × 1½ inches. Folia, 108. Lines, 3 on a page. Extent, 1,3
çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1677. Place of deposit, Kumill
Paṇḍita Ānandacandra Tarkavāgīça. Appearance, tolerable. Prose a
verse. Generally correct.

Beginning. सिद्धाश्रिम्मौरसिंहो विविधनवसुधासुधरैर्लेन्द्रवक्त्रा-
साधश्रियांतवेगोच्छ्रितनवरत्नाःकृतपंक्तिवक्त्री।

Digitized by Google

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME II. PART II.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1904.

Digitized by Google

Digitized by Google

पातु मां केसरायप्रपदनखशिखाकोटयत्प्रताति-

स्फूर्जन्तःपौरजानप्रथितविबुधविपक्षध्वजयुक्तिका ।

अपि च । दृष्ट्वा पौलिविलग्नमौक्तिकविलसत्स्वामिलग्नत्रयाणां-

ध्याध्यानमये तदेव त्रिभुवनविवरोद्भारिभिः सत्पताकैः ।

उत्कण्ठेनसमाप्ते रजनिचरपतेर्दिक्पतिभ्यो द्रवन्न-

गीर्वाणोद्घुष्टं यो जयजयपदलघ्वाम् रामचन्द्रः पुनीताम् ।

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । अये किमिदमपूर्ववस्तुविलोकनादुत्साहपरीवाहं निमज्जमान इव संवृत्तोऽस्मि । किंचिदुद्घोषमवलोकय । अहो प्रबलबलघटा-प्रतिभटद्वन्द्वयुद्धसङ्घट्टकोपकहङ्कारतिरस्कृतान्धकमयो दिग्विभागा वर्तन्ते ।

प्रविश्य पारिपार्श्विकः । भाव विजयतां विजयतां जगदुत्तरङ्गितमनसा ।

सूत्रधारः । मारिष विजयसम्भावनाविशेषः प्रकूयताम् ।

पारिपार्श्विकः । अद्य खलु कुरुक्षेत्रयात्रासमागतसमस्तपतिमण्डलमुकुटमालिकाभूतैर्भूपतिभिर्भारताख्यानभूमिविलोकनप्रादुर्भूतोद्दीपनविभावैः संभूय सन्दिष्टा अस्मद्-गुरवो महोदयमिश्राः यत् त्वं महोदयतया विश्रुतोऽसि तदुत्प्रेक्षाविचि-प्रबन्धप्रयोगविधानेन दृष्टोऽस्माभिर्नामार्थानुसारिणीं क्रियां प्रतिपाद-यस्वेति ।

पारिपार्श्विकः । तदनुकारी कतमः प्रबन्धोऽनुसन्धीयते सतीर्थ्यप्रतीक्षेव ।

सूत्रधारः । यादव समुचितोऽयं समावेशः ।

प्रेक्षावत्परितोषनिस्तुषमहामाधिक्यरत्नाकरः

प्राक् सत्पूरुषपौरुषोत्करकथाश्रोत्रसत्त्वभूधरः ।

इत्थं चारणचातुरीमधुकरीप्रागल्भ्यपुष्पाकरः

श्रीमत्कामनभूपतेरभिनवश्चाद्य प्रबन्धोत्तरः ॥

पारिपार्श्विकः । सानुमोदं । भाव

भावना यस्य राजानमस्य वीररसस्य चेत् ।

प्रबन्धो भूभुजा वक्तव्यविज्ञोपचितः मतः ॥

किञ्च । यद्यपि मनीषमनीयमहिम्ना तेजोपमितबहूनि इदानीन्तनानि बहून्यनुवर्तन्ते । तथापि विशिष्टविशेषवैचित्र्यज्ञानविजयं नाम नाटकं कर्णोत्पलमिव सभाजितं भावस्य । इत्यादि ।

End. राजा । भगवन् युधिष्ठिरैकशरण ! किमतः परं प्रियमस्ति ।

आजन्मप्रतिकूलतां प्रथितयन् दुर्योधनः साम्प्रतं

प्रत्यासन्नविभङ्गनिश्चितमतिः शोकार्णवे मज्जितः ।
विख्यातो विजयः क्षितौ समजनि प्रौढप्रतीपश्रया-
दस्यैव द्विरदाह्वयेऽस्मि भवता भद्रासने स्थापितः ॥
तथापीदमस्तु ।
सङ्कीर्णदमरेन्द्रनिर्म्मलनयैर्निर्मूलितोपद्रवा
कैव-क्षेम-कृतघ्न-दुर्जन-शठैः शून्यास्तु सर्व्वंसहा ।
अस्माकं भुवि सत्प्रसङ्गवचनैराविश्वविध्वंसनात्
चित्तं चन्द्रकलाकिरीटचरणे स्थेयात् स्थिरं मादृशः ॥
ईदृक् काव्यं प्रणेतुः प्रतिहतरिपवः सन्तु शोचप्रसक्ताः
श्रोतॄणां पश्यताञ्च प्रथयतु परमाश्चर्य्यमर्द्धेन्दुचूडः ।
भूयात् कीर्त्तिर्धमाप्तिर्द्दृढमभिनयतां प्रत्यहं नर्त्तकानां
व्याकरण्यान्तं प्रबन्धः स्फुरतु कृतधियां कौमुदीवामनेन्दो ॥
सर्व्वे एवमस्त्विति निष्क्रान्ताः ॥

Colophon. इति श्रीश्रीयुतलक्ष्मणमाणिक्यदेवविरचिते विख्यातविजयनामनाटके परम-महोत्सवो नाम षष्ठोऽङ्कः ॥ शुभमस्तु १६७७ ।

विषयः । अस्त्यस्मिन् विख्यातविजयनामनाटके परिस्फुटः कर्णस्य निधनवृत्तान्तः । तत्र प्रथमेऽङ्के सहदेवस्य श्रीकृष्णानयनाय द्वारकागमनं श्रीकृष्णानयनञ्च । द्वितीयेऽङ्के कर्णशल्ययो-र्वाग्विरोधः । नकुलेन सह कर्णस्य युद्धं नकुलस्य निग्रहश्च । तृतीयेऽङ्के कर्णवधाय पाण्डवानामुद्योगः । चतुर्थेऽङ्के कर्णार्जुनयोर्द्वैरथयुद्धारम्भः । पञ्चमेऽङ्के गाण्डीवनिन्दया युधिष्ठिरं प्रति धनञ्जयस्य क्रोधः श्रीकृष्णेन तस्योपशमनं कर्णनिधनञ्च । षष्ठेऽङ्के कर्णनिधनादान-न्दितानां पाण्डवानामानन्दप्रकाश इति ।

No. 187. विभक्तितत्त्वम् . Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 38. Lines, 12 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sana. 1235. Place of deposit, District Ḍhākā, Vidgā, Paṇḍita Īçānacandra Smṛtipañcānana. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य गौरीममलात्मधाम्नीं
गुरुञ्च श्रीचैतन्यनिदानमादौ ।

विभक्तितत्त्वार्थमिदं विचित्रं
तनोति चेतोः कृपया हि धातुः ॥
प्रथमा । व्याकरणं हि प्रक्रियाचरणम् । इत्यादि ।

End. नामलक्षणं नाम्ना पदेनेति यत्र निर्देशस्तत्र पदेन च समाप्त इति ॥ ० ॥

Colophon. इति विभक्तितत्त्वं समाप्तम् ॥ सन १२२५ ।

विषयः । प्रथमादिविभक्तीनामर्थादिनिरूपणम् ।

No. 188. **विरुद्धजागदीशी.** Substance, country-made paper, 18 x 3¼ inches. Folia, 17. Lines, 9 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Post Office Khaḍāra grāma Kurāna, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदुर्गा । मधिकरणते सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वादित्यादेरसत्त्वात् नवातिव्याप्त्र भिधानमसङ्गतमत आह सम्प्रदाय इति + × × सर्व्वमनित्यं प्रमेयत्वात् भूर्नित्या मन्यवत्वादित्यादावसाधारणानुपसंहारिणावित्यर्थः चापे सिद्धान्ते ननु निश्चितत्वं यदि साध्यवद्भिन्नेऽप्यन्वितं तदानुपसंहार्य्यौ व्यावर्त्ते इत्यादिनापि सपक्षमतत्त्वांशस्य सार्थकत्वशङ्का विरुध्येत साध्यवद्भिन्नत्वनिश्चया-प्रसिद्धौ वानुपसंहारितादवस्थायामनिश्चयप्रसङ्गाद्तस्तदनुरोधेन साध्यवत्ता-सान्वयितया निश्चितत्वं व्याचष्टे ॥ इत्यादि ।

End. विरुद्धत्वे बाधस्वरूपासिद्ध्योरन्यतरस्यावश्यकत्वात् तत्र क्वाचित्कत्वासम्भवादाह बाधेति हेतुविशेषणासिद्ध्यादिरपि क्वचित् साहचर्य्यसम्भवादाश्रया-सिद्ध्यादिपदस्योपलक्षणपरत्वमित्याशयेनाह अन्यतरस्त्विति । ननु विरुद्धत्वे तो बाधासिद्ध्योरन्यतरस्यावश्यकत्वे तदेवास्तु दूषणं कृतं विरोधेनेत्यत आह ज्ञानेति ॥

श्रीकालीपदपङ्कजेऽस्तु सततं चेतो मदीयं मम
कायः क्षेमसदोऽस्तु तत्र परमे पूजाविधौ सन्ततम् ।
वाचस्तद्गुणराशिनामरसिके मग्नाः सदा सन्तु मे
योऽहं तन्मकरन्दसुन्दरसुधां नित्यं पिबेयं मुदा ॥

Digitized by Google

Colophon. इति विवरणजागदीशी समाप्ता ॥ श्रीगुरुं वन्दे नित्यम् ।

विषयः । अनुमानचिन्तामण्यन्तर्गतपक्षताभागीयविवरणस्य जगदीशकृता टीका ॥

No. 189. विश्वामित्रसंहिता. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 2,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura Vĕḍogrāma, Paṇḍita Veṇkaṭa, Varadācāryya Gosvāmi. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहरिः । नमो गणेशाय ।

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव जगन्नाथ सर्वज्ञ सर्वेश्वर ।

भैरवानन्द चिन्मात्र सर्वप्रिय महेश्वर ।

श्रीप्रेष सर्वसिद्धिः स्यात् केनोपायेन भैरव ॥ इत्यादि ।

End. अजरे अमरे देवि सर्वयोनि नमोऽस्तुते स्वाहा ।

नमस्कारं समर्पयामि । इति सूक्ष्मसत्वं विचारं जपित्वा इत्याह भगवान् श्रीनारायणः ॥ ० ॥

Colophon. इति विश्वामित्रसंहितायां नानाप्रयोगयोगो नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ ० ॥

विषयः । मन्त्रसाधनादिनिरूपणम् । विघ्नेश्वरादिस्तोत्रम् । प्राणप्रतिष्ठादिनिरूपणम् । मातृकान्यासादिनिरूपणम् । प्रयोगादिश्चेति ।

No. 190. विष्णुधर्मोत्तरम्. (काण्डत्रयात्मकम्). Substance, country-made paper, 12×7 inches. Folia, 495. Lines, 13 on a page. Extent, 16,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Generally correct.

प्रथमकाण्डस्य ।

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

Digitized by Google

ॐ कृतवर्म्मा तथा भोजः चैतो माहिष्मतीपतिः ।
कुलिन्दः सर्व्वदमनो मातुरिचन्द्रवर्धनः ॥
पद्मनाभः कृपाचार्य्य नन्दीशो द्वारसत्पतिः ।
जातिसारश्चित्रधन्वा सर्व्वो वासुरथस्तथा ॥
प्रविद्धः कुसुमापीडो + + + समरप्रियः ।
मधुः किरातराजश्च × × × नन्दिवर्द्धनः ॥
एते चान्ये च राजानः शतशो बहुदक्षिणाः ।
सम्पूर्णचन्द्रवदना नागराजः पुरोरवः ॥
उपासाञ्चक्रिरे सर्व्वं सिंहासनगतं नृपाः ।
बहुभिर्भूमिपालैश्च तथा चक्रेव भूभुजा ॥
युधिष्ठिरेण च सभा शोभिता सुशुभे सदा ।
राजानस्ते ततो दृष्ट्वा ऋषीन् दुर्लभदर्शनान् ॥
मधुशोकद्यमासाममनन्वन्त यशोभृतः ।
अपृच्छे प्रणयाद् वाक्यं वचं भूरिसच्चरम् ॥
दुर्लभं दर्शनं यच्च ऋषिणां मनीषिणाम् ।
तस्मात् त्वं राजशार्दूल प्रष्टुमर्हो द्विजोत्तमम् ॥
नैष्ठिकान् विविधान् धर्म्मान् सरहस्यान् ससङ्ग्रहान् ।
इत्येवमुक्तो यक्षस्तु त्यक्त्वा सिंहासनं तदा ॥
यक्षस्तु प्राञ्जलिं दृष्ट्वा सर्व्वे एव नराधिपाः ।
वरासनान् विहायाथ तस्थुः प्राञ्जलयस्तदा ॥

यक्ष उवाच ।

भवद्भिर्नृपसिंहाश्च त्वर्चिता ये द्विजाः श्रुताः ।
अनुग्रहार्थं भूपानां जगतो हितकाम्यया ॥
भवन्तो यत्नमर्हन्ति विष्णुधर्म्मान् सनातनान् ।
तस्मात् × + शुभे नास्ति भवतां दर्शनं नृपैः ॥

ऋषय ऊचुः ।

उत्तिष्ठ त्वं महीपाल मनः कुरु समासनम् ।
नमतेऽपि यजमानस्य विशेषेणार्च्चितो नृप ॥
वक्ष्ये ते संशयान् सर्व्वान् छेत्स्यत्येव महामुनिः ।
इत्येवमुक्त्वा यक्षस्ते ऋषयस्तपसि स्थिताः ॥

मार्कण्डेयमथोचुस्ते पृच्छि धर्म्मान् महीपतेः ।

वैष्णवान् विविधान् धर्म्मान् लोका + परायणाः ।

तथा पार्थिवशक्रस्य संश्रयान् मनसि स्थितान् ॥ इत्यादि ।

द्वितीयकाण्डस्य प्रारम्भवाक्यम् ।

ॐ स्वस्ति प्रजाभ्यः । ॐ गणेशाय नमः ।

ॐ गुरवे नमः । ॐ अथ श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु द्वितीयकाण्डं लिख्यते ॥

ॐ नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥

ॐ वज्र उवाच ।

ॐ धर्म्मो भगवता प्रोक्तो विजये भरतस्य मे ।

यच्छ्रुत्वा वेद्मि चात्मानं सद्यस्तु विगतकल्मषम् ॥

सुख + च हृदयच कथासारस्तु भार्गव ।

कथाश्च विविधाः प्रोक्तास्तत्प्रसङ्गात् तथा त्वया ॥ इत्यादि ।

तृतीयकाण्डस्य प्रारम्भवाक्यम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

वज्र उवाच ।

किं कर्त्तव्यं मनुष्येण किं कुर्व्वन् सुखमेधते ।

अस्मिन् लोके परे चैव केनायाति महत् सुखम् ॥

मार्कण्डेय उवाच ।

अन्तर्वेदि बहिर्वेदि पुरुषेण विजानता ।

देवतापूजनं कार्य्यं लोकद्वयमभीप्सता ॥ इत्यादि ।

End. प्रथमकाण्डस्य ।

एतत् तदुक्तं विजयं मया ते रणाजिरे राघवनन्दनस्य ।

श्रोतव्यमेतन्नियमेन पुंसां विज्ञानधर्म्मार्थयशोऽभिरामम् ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय वज्रसंवादे श्रीरामचन्द्रभरतसमागमो नाम

एकोनसप्ततितमोऽध्यायः । १६९ । समाप्तश्चायं प्रथमः काण्डः ।

End. द्वितीयकाण्डस्य ।

अग्निनो रक्षणार्थाय अग्निनोऽपि वियोजयेत् ।

Digitized by Google

कार्य्यं सर्व्वमसम्बाधं तथा तोरणचयम् ॥
योजना च तथा कार्य्या यथा न स्याद् व्यतिक्रमः ।
सम्बाधश्च तथा राम न भवेच्च परस्परम् ।
तत्तच्च सर्व्वमुक्तं संक्षेपतो भार्गववंशमुख्य ।
एतत्तु कृत्वापि नरः स युद्धे जयत्यवश्यं समुपार्जिते च ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय-वज्रसंवादे रामं प्रति पुष्करोपाख्याने धनुर्वेदे षष्ठोऽध्यायः । द्वितीयं काण्डं समाप्तम् ।

End. तृतीयकाण्डस्य ।

यथेष्टमूर्त्तिं देवं सर्व्वकालमथार्च्चयेत् ।
तस्य सर्व्वां तिथिं यैत्माभवाप्तो अनङ्गगुरोः ॥
स सर्व्वशक्तिर्भगवान् महात्मा
पूज्यः सदा भक्तिमुपेत्य राजन् ।
सम्पूजने देववरस्य तस्य
भक्तिः प्रधाना न हि कालयोगः ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरे मार्कण्डेय-वज्रसंवादे कालनियमपूजा समाप्ता ॥ तृतीयकाण्डः समाप्तः ।

विषयः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरे मार्कण्डेय-वज्रसंवादे प्रथमकाण्डे कथाप्रस्तावनं नाम प्रथमोऽध्यायः । हिरण्यगर्भोत्पत्तिर्नाम २ योऽध्यायः । वराहप्रादुर्भावो नाम ३ । पातालवर्णनम् ४ । लोकवर्णनम् ५ । द्वीपविभागवर्णनम् ६ । जम्बूद्वीपवर्णनम् ७ । भारतवर्षवर्णनम् ८ । जनपदवर्णनम् ९ । सप्तगिर्य्युक्तवनदीवर्णनम् १० । हिमवन्नदीवर्णनम् ११ । कोशलवर्णनम् १२ । अयोध्यावर्णनम् १३ । इक्ष्वाकुवर्णनम् १४ । मधुकैटभवधोपाख्यानम् १५ । धुन्धुमारोपाख्यानम् १६ । सगरोपाख्यानम् १७, १८ । गङ्गावर्णनम् १९ । जह्नुकन्योपाख्यानम् २० । त्रिविक्रमोपाख्यानम् २१ । गङ्गाख्यातिर्नाम २२ । अर्जुनोपाख्यानम् २३ । हयवधोपाख्यानम् २४ । दत्तात्रेयोपाख्यानम् २५ । पृथ्वीप्राक्लोकगमनम् २६ । ब्रह्मलोकगमनम् २७ । धरेदर्शनम् २८ । नक्षत्रदर्शनम् २९ । आदित्यदर्शनम् ३० । यमदाघो नाम ३१ । वाक्यागुरूत्पत्तिर्नाम ३२ । धर्मविपर्य्यासो नाम ३३ । कुशिकवरप्रदानम् ३४ । रामोत्पत्तिर्नाम ३५ । रामस्य माहेश्वरादेशो नाम ३६ । कौत्पातिकं नाम ३७ । शुक्रमाल्यसंवादः ३८ । स्वप्नाध्यायो नाम ३९ । समुद्रमथने लक्ष्मीसम्बोधनम् ४० । अमृतमथनम् ४१ । अमृतविभागो नाम ४२ । राहुवधो नाम ४३ ।

Digitized by Google

शाल्ववाक्यं नाम ४४। भार्गवरामयुद्धे शाल्वनिर्याणम् ४५। शाल्वसेनाद्भुतविनिर्मितदर्शनम् ४६। युद्धे भार्गवरामदर्शनम् ४७। शाल्वसैन्यवधो नाम ४८। शाल्ववधो नाम ४९। वरप्राप्तिर्नाम ५०। परशुरामोपाख्याने शङ्करगीतासु रामप्रश्नः ५१। भार्गवरामप्रश्ने शङ्करगीतासु विष्णुं प्रति शङ्करविज्ञानम् ५२। रामं प्रति शङ्करगीतासु नरवराहप्रादुर्भावे हिरण्याक्षवधो नाम ५३। हिरण्यकशिपुवधे नरसिंहप्रादुर्भावो नाम ५४। रामं प्रति शङ्करगीतासु बलिबन्धने वामनप्रादुर्भावो नाम ५५। शङ्करगीतासु विभूतिर्नाम ५६। भक्तिफलं नाम ५७। भक्तिलक्षणं नाम ५८। उपवासफलं नाम ५९। उपवासविधिर्नाम ६०। अभिगमनकाण्डो नाम ६१। उपादानकरणं नाम ६२। इज्याकाण्डविधिर्नाम ६३। स्वाध्यायकाण्डो नाम ६४। शङ्करगीता समाप्ता ६५। रामं प्रति शङ्करानुशासनम् ६६। वैष्णवधनुष्प्रादुर्भावो नाम ६७। अश्मनगरदर्शनम् ६८। वरवाहिदर्शनं नाम ६९। अयःशङ्कुदानववधो नाम ७०। वरदस्तोत्रं ७१। अर्काहिमांशुवर्णनं नाम ७२। कालसंख्यानम् ७३। युगान्तवर्णनम् ७४। अवदवस्थावर्णनम् ७५। कल्पान्तवर्णनम् ७६। महाकल्पवर्णनम् ७७। वासुप्रभाववर्णनम् ७८। पद्मनाभोपाख्यानम् ७९। यातकाण्डवर्णनम् ८०। कल्पसाहस्रवर्णनम् ८१। पूजक (?) निर्देशो नाम ८२। काष्ठावयवदैवतं नाम ८३। षड्वर्गनिर्णयो नाम ८४। ग्रहशुभाशुभनिर्णयो नाम ८५। प्रतिदेशं पीडास्थानं नाम ८६। प्रतिपुरुषं शुभाशुभनिर्णयो नाम ८७। ग्रहसंमण्डलनिर्देशो नाम ८८। नवग्रहस्थानं नाम ८९। ग्रहार्चपूजाविधिर्नाम ९०। ग्रहनक्षत्रस्नानविधिर्नाम ९१। अग्निकार्ये प्राक्तनोत्तरतन्त्रविधिर्नाम ९२। ग्रहपूजाविधानम् ९३। मण्डलकल्पना ९४। ग्रहार्चावाहनमन्त्राध्यायो नाम ९५। अनुलेपनं नाम ९६। ग्रहार्चपुष्पदेयाध्यायो नाम ९७। ग्रहार्चधूपदेयाध्यायो नाम ९८। ग्रहनक्षत्रनैवेद्यदेयाध्यायो नाम ९९। प्रतिग्रहवंदेयादेशो नाम १००। होमद्रव्यविभागो नाम १०१। होममन्त्रकथनम् १०२। दक्षिणाविधानम् १०३। प्रति + + आशीर्वादाध्यायो नाम १०४। ग्रहशान्तिर्नाम १०५। ग्रहस्नानकथनम् १०६। ग्रहार्चादिसम्भवो नाम १०७। प्रधूम्रो नाम १०८। पुष्याभिषेको नाम १०९। दायाद्युत्पत्तिर्नाम ११०। मनुवंशकीर्तनं नाम १११। अङ्गिरोवंशकीर्तनं नाम ११२। अत्रिवंशानुकीर्तनं नाम ११३। विश्वामित्रवंशानुकीर्तनं नाम ११४। कश्यपवंशानुकीर्तनं नाम ११५। वसिष्ठवंशानुकीर्तनं नाम ११६। पराशरवंशानुकीर्तनं नाम ११७। अगस्त्यवंशानुकीर्तनं नाम ११८। धर्मवंशानुकीर्तनं नाम ११९। आदित्योत्पत्तिर्नाम १२०। दित्यवंशानुकीर्तनं नाम १२१। अग्निस्तोत्रं नाम १२२। वायुस्तोत्रं नाम १२३। भगवद्दर्शनं नाम १२४। कालनेमिवधो नाम १२५। वराहप्रादुर्भावो नाम १२६। मारुतोत्पत्तिर्नाम १२७। कश्यपसर्गो नाम १२८। उर्वशीसम्भवो नाम १२९। उर्वशी-रम्भासंवादो नाम १३०। क्रीडावतारणं नाम १३१। चन्द्रोदयवर्णनं नाम १३२। उर्वशी-पुरूरवःसमागमो नाम १३३। उर्वशीसम्भोगो नाम १३४। पुरूरवःप्रलापो नाम १३५। त्रेताग्न्युत्पत्तिर्नाम १३६। पुरूरवःस्वर्गप्राप्तिर्नाम १३७। पितृमेध-

Digitized by Google

कीर्त्तनं १३८ । श्राद्धोत्पत्तिर्नाम १३९ । श्राद्धविधिः १४० । श्राद्धविनिर्णयः १४१ । श्राद्धकाल-
निर्णयः १४२ । पात्रापात्रपरीक्षा १४३ । श्राद्धदेशानुकीर्त्तनं १४५ । हव्यभक्षणं नाम १४६ ।
हव्योत्सर्गविधिः १४७ । पुष्करवनपोवर्णनं १४८ । ऐरावतीवर्णनं १४९ । हिमवद्वर्णनं १५० ।
मध्वर्थ्याश्रमवर्णनं १५१ । चायतनवर्णनं १५२ । अप्सरोजलक्रीडावर्णनं १५३ । पुरूरवसोऽपि-
दर्शनं १५४ । अपघनकरणं नाम १५५ । पुरूरवचरितवर्णनं १५६ । राज्यप्रदाद्वादशीविधिः
१५७ । प्रकामाद्वादशीविधिः १५८ । मुक्तिपदद्वादशीविधिः १५९ । लब्धपदद्वादशीविधिः १६० ।
श्रवणाद्वादशीप्रशंसा १६१ । श्रवणाद्वादशीकथामाहात्म्यम् १६२ । तिलद्वादशीप्रशंसा १६३ ।
तिलद्वादशीकथा १६४ । गायत्रीमाहात्म्यं १६५ । दीपदानप्रशंसा १६६ । दीपमाहात्म्ये ललित
कोपाख्यानं १६७ । पुष्पाहरणफलं १६८ । उपलेपनफलं १६९ । माहात्म्याख्यानं नाम २७० ।
पुष्पस्वरूपवर्णनं १७१ । प्रादुर्भावस्वरूपवर्णनं १७२ । अनन्तव्रतमाहात्म्यं १७३ । माघस्नानपूजनं
१७४ । मत्स्यचरिताख्यानं १७५ । मत्स्यं प्रति शाम्बरायणीवाक्ये प्रथमं मन्वन्तरं नाम १७६ । मत्स्यं
प्रति शाम्बरायणोपाख्याने द्वितीयमन्वन्तरकथा नाम १७७ । तृतीयमन्वन्तरं नाम १७८ । चतुर्थ-
तामसवर्णनं नाम १७९ । इन्द्रशाम्बरायणीकथायां पञ्चमरैवतमन्वन्तरवर्णनं नाम १८० । षष्ठ-
मन्वन्तरवर्णनं नाम १८१ । सप्तमवैवस्वतमन्वन्तरं नाम १८२ । अष्टममन्वन्तरवर्णनं नाम १८३ ।
नवममन्वन्तरवर्णनं नाम १८४ । दशममन्वन्तरवर्णनं नाम १८५ । एकादश-द्वादश-त्रयोदश-
चतुर्दशमन्वन्तरवर्णनं नाम १८६, १८७, १८८, १८९ । अनेकविष्णुप्रादुर्भावो नाम १९० । शक्र-
शाम्बरायणीकथासमाप्ति १९१ । स्तुतिमाहात्म्यं १९२ । मन्वर्थेयीमञ्जनश्रीकरणं १९३ । गजेन्द्र-
मोक्षणं १९४ । विष्णुपञ्जरस्तोत्रं १९५ । सत्यवाक्प्रशमनस्तोत्रं १९६ । यमोत्पत्तिर्नाम १९७ ।
वैश्यवंशवर्णनं १९८ । यवनोत्पत्तिर्नाम १९९ । प्रवेशवंशानुकीर्त्तनं २०० । मेसूपपूजावर्णनं २०१ ।
भरतप्रस्थानं नाम २०२ । अनुयात्रिकं नाम २०३ । भरतनिर्याणं नाम २०४ । प्रयाणकवर्णनं
नाम २०५ । मङ्गलाचारो नाम २०६ । राजगृहागमनं नाम २०७ । राजगृहप्रवेशो नाम २०८ ।
आजविकं नाम २०९ । गन्धर्वसभाक्षोभो नाम २१० । गन्धर्वमर्जनं नाम २११ । शैलूषं प्रति
+ + गुप्तागमनं नाम २१२ । अगस्त्यमाहात्म्यं २१३ । शत्रुघ्नवर्णनं २१४ । दैवताप्रयोजनं नाम २१५ ।
रावणसेनानिर्याणं २१६ । सांखिरावणवधः २१७ । रावणपातालप्रवेशो नाम २१८ । वैश्रव-
णाख्यानं २१९ । रावणवरप्राप्तिर्नाम २२० । रावणभूलोकविजयो नाम २२१ । स्वर्गविजयो
नाम २२२ । त्रयोविंश-चतुर्विंशाध्यायौ खण्डितौ । त्रिपुरदाहवर्णनं २२५ । अन्धकजयः २२६ ।
मातृबाधाप्रतिषेधो नाम २२७ । कालिकापूजा नाम २२८ । अक्षयतृतीयमाहात्म्यं २२९ । यक्षो-
त्पत्तिर्नाम २३० । यक्षशिरवर्णनं २३१ । प्रलयप्रतिषेधो नाम २३२ । महिषासुरवधः २३३ ।
देवयज्ञविध्वंसो नाम २३४ । दक्षयज्ञविध्वंसो नाम २३५ । कालदाघो (?) नाम २३६ । विष्णु-
शयनं २३७ । वज्रिरावणसमागमो नाम २३८ । रावणमहापुरुषदर्शनं २३९ । वसन्तवर्णनं २४० ।

ग्रीष्मवर्णनं २४१। लवणवधे शत्रुघ्नं प्रति रामानुशासनं २४२। प्रावृट्-शरद्-हेमन्तवर्णनं २४३। २४४। २४५। शत्रुघ्नप्रस्थानं २४६। लवणवधः २४७। पुष्कलवंशवर्णनं २४८। राजकीर्त्तनं २४९। शक्राभिषेकवर्णनं २५०। गजोत्पत्तिर्नाम २५१। वानरोत्पत्तिर्नाम २५२। गजवानरयुद्धं २५३। गन्धर्व्वप्रेषणं २५४। विरहिणीवर्णनं २५५। २५६। निशोपभोगवर्णनं २५७। गन्धर्व्वसैन्यनिर्याणं २५८। २५९। सङ्कुलयुद्धं नाम २६०। द्वन्द्वयुद्धं नाम २६१। तृतीयदिवसयुद्धं नाम २६२। चतुर्थदिवसयुद्धं नाम २६३। पञ्चमदिवसयुद्धं नाम २६४। षष्ठदिवसयुद्धवर्णनं २६५। शैलूष-वध: २६६। रणभूमिवर्णनं २६७। गन्धर्व्वस्त्रीविलापो नाम २६८॥ ०॥ इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु मार्कण्डेय-वज्रसंवादे श्रीरामचन्द्र-भरतसमागमो नाम २६९ अध्यायः॥ इति प्रथमकाण्डम्॥ इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु द्वितीयकाण्डे मार्कण्डेय-वज्रसंवादे रामं प्रति पुष्करागमनं नाम प्रथमो-ऽध्यायः॥ रामं प्रति पुष्करवाक्येषु राजप्रशंसा नाम २ अः। राजलक्षणं नाम ३। साम्वत्स-रिकलक्षणं नाम ४। इति पञ्चमोऽध्यायः॥ मन्त्रिलक्षणं ६। महिषीलक्षणं ७ अः। पुरुष-लक्षणं ८। स्त्रीलक्षणं ९। हस्तिलक्षणं १०। अश्वलक्षणं ११। चामरलक्षणं १२। छत्रलक्षणं १३। भद्रासनलक्षणं १४। रत्नलक्षणं १५। चापबाणलक्षणं १६। खड्गलक्षणं १७। राज्याभि-षेककालो नाम १८। मन्त्रनिर्द्देशो नाम १९। वह्निलक्षणं २०। राज्ञोऽभिषेकविधिः २१। २२। तीर्थफलवर्णनं २३। २४। २५। षड्वर्गसम्पत्तिर्नाम २६। अमरद्वाराध्यायो नाम २७। राज-रक्षाध्यायः २८। वास्तुविद्या २९। इन्द्रदायुर्वेदो नाम ३०। सुरपूजादिमाहात्म्यं ३१। ब्राह्मण-प्रशंसा ३२। साध्वीमाहात्म्यं ३३। स्त्रीधर्म्माध्यायः ३४। स्त्रीदेवतापूजनाध्यायः ३५। सावि-त्र्युपाख्यानम् ३६—४१। गोमाहात्म्यं ४२। गवां चिकित्सितं ४३, ४४। अश्वप्रशंसा ४५। अश्व-चिकित्सा ४६। अश्वानां शान्तिकर्म्मविधानं ४७। गजप्रशंसा ४८, ४९। गजानां शान्तिकर्म्म-विधिर्नाम ५०। पुरुषप्रशंसा ५१। बालतन्त्रं नाम ५२। रोहिणीस्नानं नाम ५३। पुत्रीया-सप्तमीव्रतं ५४। पुत्रीयाष्टमीव्रतं ५५। ५६। शतभिषास्नानं नाम ५७। आरोग्यद्वितीया नाम ५८। आरोग्यप्रतिपन्नाम ५९। आरोग्यव्रतं ६०। राजधर्म्माः ६१। अन्तःपुरचिन्ता नाम ६२। भोज्यकल्पनं नाम ६३। गन्धयुक्तिर्नाम ६४। राजधर्म्माध्यायो नाम ६५। पुरुषकाराध्यायो नाम ६६। सामविधिर्नाम ६७। भेदविधिर्नाम ६८। दानविधिर्नाम ६९। उपायचतुष्टये दण्डप्रशंसा ७०॥ ७१, ७२ अध्यायौ न दृष्टौ॥ प्रायश्चित्ताध्यायः ७३। रहस्यप्रायश्चित्ताध्यायः ७४। शौचविधिः ७५। (७६ अध्यायः खण्डितः) प्रेतक्रियाध्यायः ७७। वर्णधर्म्माध्यायः ८०। शङ्करधर्म्माध्यायः ८१। आपद्धर्म्माध्यायः ८२। पूर्व्वाषाढ़ाख्यानं नाम ८३। मूलाख्यानं नाम ८४। संस्काराध्यायः ८५। ब्रह्मचर्य्याश्रमाध्यायः ८६। धर्म्माध्यायः ८७। स्नानाध्यायः ८८। आचाराध्यायः ८९। देवकर्म्माध्यायः ९०। ९१। (९२। ९३। ९४ अध्यायाः खण्डिताः) गृहस्थ-धर्म्माध्यायः ९५। ऋणिकाख्यानं ९६। मधुमांसकर्म्माध्यायः ९७। श्राद्धसाधारणं नाम ९८।

Digitized by Google

श्रवणस्नानं नाम ९९ । अभिजित्स्नानं नाम १०० । सुहृत्कारकनक्षत्रस्नानं नाम १०१ । जन्मर्क्ष-स्नानं नाम १०२ । सांवत्सरस्नानं नाम १०३ । दिक्पालस्नानं नाम १०४ । विनायकस्नानं नाम १०५ । महेश्वरस्नानं नाम १०६ । भगवद्विष्णुचतुर्विंधपुरुषरूपपादोदकस्नानं नाम १०७ । १०८ । सचिवम्भाध्यायः १०९ । काम्यफलाध्यायः ११० ! पापनिषयो नाम १११ । गर्भसंक्रान्तिर्नाम । (इतः परमध्यायस्य संख्या नास्ति) भौमदेववर्णनं नाम । सम्भवाध्यायः । शरीरविषयो नामा-ध्यायः । यममार्गवर्णनम् । निरयगामिवर्णनम् । नरकवर्णनम् । तिर्य्यग्योनिवर्णनम् । नारकि-चिह्न (?) वर्णनम् । दुर्गतितरणम् । हंसाध्यायः । ऋग्विधानम् । यजुर्विधानम् । साम-विधिः । अथर्व्वविधिः । श्रीसूक्तमाहात्म्यम् । पुरुषसूक्तमाहात्म्यम् । वाक्प्रश्नाध्यायः । चतुराश्रम-वर्णनम् । शान्तिकर्म्म । वर्षाविकारोपशमनं अग्निवैकृतं इन्द्रवैकृतं हस्तिवैकृतं स्त्रीप्रसूतिवैकृतं नामा-ध्यायाः । अश्वादिप्रसूतिवैकृतोपशमनम् । वनस्पतिवैकृतम् । उत्पातप्रशमनम् । मण्डलचिन्ताध्यायः । उपेक्षाध्यायः । इन्द्रजालाध्यायः । षड्गुणाध्यायः । आजविकाध्यायः । सांवत्सरिकाध्यायः । चातुर्म्मास्यविधिः । शक्रध्वजोत्पत्तिः । शक्रध्वजोत्सवः । इन्द्रध्वजशमनम् । शक्रस्तवः । भद्रकाली-पूजा । अश्वमन्त्रः । गजमन्त्रः । ध्वजमन्त्रः । असिमन्त्रः । चापमन्त्रः । छत्रकाम्य—सांव-त्सराभिषेक, माहात्म्य—शकुन—अङ्गविद्या—यात्रा—जातक—उपकरण-तिथिनक्षत्रप्रकरण-उदयास्त-प्रकरणाध्यायाः । यात्राधिकार—यात्राविधि—सांग्रामिकाध्यायाः । इति द्वितीयं काण्डं समाप्तम् । चित्रसूत्रे प्रथमोऽध्यायः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु तृतीये काण्डे शब्दाध्यायः । इति छन्दोविधि—तन्त्रयुक्तिर्नामाध्यायः । इति अभिधानकोषे प्रथम—द्वितीय—तृतीयपरिच्छेदाः । इति अभिधान-कोषे स्त्रीलिङ्गनिर्देशश्चतुर्थः परिच्छेदः । इति अभिधानकोषे पुंवर्गनिर्देशः पञ्चमः परिच्छेदः । इति अभिधानकोषे नपुंसकविधिर्नाम षष्ठः परिच्छेदः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेऽलङ्कारा-ध्यायः । इति महाकाव्यलक्षणं प्रहेलिकालक्षणम् । सामान्याध्यायः, शयनासनस्थानकाला-ध्यायः, आसीनकाध्यायः, उत्थितस्थानकाध्यायः, आङ्गिकाध्यायः, उपाङ्गाभिनयाध्यायः, हस्ता-ध्यायः, + + अभिनयाध्यायः, सामान्याभिनयाध्यायः, प्रचारो नामाध्यायः, नाट्यरसो नामाध्यायः, रसमुद्राध्यायः, मुद्राध्यायः । इति श्रीविष्णुधर्म्मोत्तरेषु तृतीयकाण्डे नृत्यसूत्रं समाप्तम् । प्रमाणाध्यायः । चित्रसूत्रे सामान्यमानम् । प्रतिमालक्षणम् । रङ्गव्यतिकराध्यायः वर्णनाध्यायः, कूपाध्यायः । इति ब्रह्मनारदसंवादे नासत्य + + निर्म्माणम् । इति यम रूप (?) निर्म्माणं नाम । इति वरुण + + निर्म्माणं नाम । इति ब्रह्मवैश्रवण + + वर्णनं नाम । इति ब्रह्मध्वज + + वर्णनं नाम । इति ब्रह्मगौरीश्वर + + निर्म्माणं नाम । इति ब्रह्म अग्नि + निर्म्माणं नाम । इति ब्रह्म + + निर्म्माणं नाम । इति ब्रह्मवायु + निर्म्माणं नाम । इति ब्रह्म आकाशनिर्म्माणं—ब्रह्मसत्य ... ... निर्म्माणं—ब्रह्म आदित्य ... ... निर्म्माणं—ब्रह्मदेवता ... ... निर्म्माणं—ब्रह्मसोमनिर्म्माणं—ब्रह्मनरनारायणकृष्ण + + वर्णनं

Digitized by Google

नामाध्यायाः । इति श्रीरामं प्रति पुष्करोपाख्याने नृसिंहरूपनिर्म्माण-कपिलरूपनिर्म्माण-वराहरूपनिर्म्माण—हयशिरोरूपनिर्म्माण—पद्मरूपनिर्म्माण—लक्ष्मीरूपनिर्म्माण—विश्वरूपनिर्म्माण-देवरूपनिर्म्माणं नामाध्यायाः । इति श्रीरामं प्रति पुष्करोपाख्याने प्रासादलक्षण—सर्व्वतो-भद्रप्रासादलक्षण—सामान्यप्रासादलक्षण—द्वारपरीक्षा—शिलापरीक्षा-इष्टकपरीक्षा नामाध्यायाः । इति मण्डलेप—भूमिपरीक्षा—मण्डपशिलान्यास-ध्वजविधाननामाध्यायाः । इति प्रतिष्ठाकल्पे मण्डो-द्धारः । इति कालनिर्द्देशनामाध्यायः । इति प्रतिष्ठाकल्पे दीक्षाध्यायः । तोरणाध्यायः । + + पञ्चगव्यविधानाध्यायः । शौचाध्यायः । इति प्रतिष्ठाकल्पे अधिवासाध्यायः । इति चावाहन-विधानं नाम । इति श्रीविष्णुबोधनं नाम । इति श्रीविष्णोरावाहनप्रयोजनं नाम । इति प्रतिष्ठाध्यायः । इति भोगाङ्गनामाध्यायः । इति सान्निध्याध्यायः । इति तोरणोच्छ्रायविधि-र्नामाध्यायः । इति यात्राविधिर्नाम । इति कामप्रादुर्भावपूजनम् । इति कार्त्तवीर्य्यप्रादु-र्भावपूजा नाम । इति श्रीकालनियमपूजा समाप्ता ।

इति तृतीयकाण्डः समाप्तः ॥ * ॥

No. 191. विष्णुसहस्रनामस्तोत्रम् . (केशवभट्टकृत-विष्णुनामार्थ-दर्पणाख्य-टीका-सहितम् .) Substance, country-made paper, 14 × 7. Folia, 32. Lines, 10 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1936. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. The text in verse, the comm. in prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगोपालाय नमः ।
सर्व्वेश्वरं नमस्कृत्य नित्यादित्यस्य भक्तितः ।
संक्षिप्तं क्रियतेऽस्माभिर्विष्णुनामार्थदर्पणम् ॥
विशिष्टः सर्व्वधर्म्मेभ्यः सर्व्वधर्म्मशिरोमणिः ।
सर्व्ववेदेतिहासानां सारोऽर्थोऽयं निगद्यते ॥
वैशम्पायन उवाचेति सूतोक्तिः । इत्यादि ।

End. एवंभूतस्य धर्म्मपक्षपातिनः श्रीकृष्णस्य पुनरसाधारणान् गुणानाह स्वयम् इति त्रिभिः १३८ । १३९ । १४० । आत्मस्वाचार्य्यमनुपमपद्गुणं च यद्वत् आत्मसुपसंचरति इममिति १४१ । पुनर्भजनीयं मङ्गलं च भजनपदं च दृढीकरोति विश्वेश्वरमिति । विश्वस्य सर्व्वस्य ईश्वरं सर्व्वेश्वरं १४१ ।

Digitized by Google

श्रीकेशवपदद्वन्द्वकल्पद्रुमनिवासिना ।
केशवेन कृतं श्रीमद्विष्णुनामार्थदर्पणम् ॥
श्रीनित्यानन्दपद्मांभोजभ्रमरीभूयुबुद्धिना ।
अच्युतः ज्ञानसारोऽयं व्याकरैश्चः समासतः ॥

Colophon. इति श्रीमत्-काश्मीरिकेशवभट्टविरचितं श्रीमद्विष्णुनामार्थदर्पणं समाप्तम् । श्रीराधावल्लभाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः । शुभसंवत् १९११ । चैत्र । ८ ।

No. 192. वृन्दावनयमकटीका. By रामकान्तः. Substance, country-made paper, 18 × 2½ inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1734. Place of deposit, District Bariçála, Mānapāsā, Paṇḍita Govindacandra Çiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय । इह खलु निर्विघ्नाभिलषितसिद्धिकामः कविरयं चविद्य-कविकुल-सम्मत-निखिल-विघ्नध्वंसोद्यारच-कारच-कृष्णनमस्कारकृप-मङ्गलमयतः समारभते वरदायेत्यादि ॥ इत्यादि ।

End. चलितानां श्रीहरानां क्रीडाकानां श्रीकया श्रीकृपा कातानामनुपमानाम् । कान्ताः पुंभूम्नि चाचतमित्यमरः । छाया सूर्य्यप्रिया कान्तिः प्रतिबिम्ब-मनातप इति च ॥ * ॥

Colophon. इति विद्यभरादेवश्रीरामकान्तनिर्मिता ।
वृन्दावनयमकाख्यकाव्यटीकासमर्थिता ॥
शाके समुद्राब्धि-चितिधर-मचीवत्सरमिते ॥ • ॥

विषयः । वृन्दावनयमकाख्यस्य नामाङ्कविहितस्य काव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 193. वेदान्ततत्त्वबोधः. Substance, country-made paper, 12½ × 6½ inches. Folia, 17. Lines, 14 on a page. Extent, 600 çlokas. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Bābu Girīndranātha Datta, Appearance, new. Prose. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

यच्चिन्तितो हरति ध्वान्तमशेषमन्त-
र्बोधप्रदस्तरणिकोटिसमप्रभो वै ।
योऽज्ञानवादप्रभवं चि दहाच ...
तं श्रीसुदर्शनमहं हृदि चिन्तयामि ॥

किं वेदान्ततत्त्वमिति प्रश्ने उच्यते । साम्यं ... नन्दकमुखाभिरनन्तशक्ति-
र्जगतो जन्माद्यभिन्ननिमित्तोपादानकारणं चेतनाचेतनवस्तुस्वाभाविकभेदा-
भेदसंबन्धाश्रयः परब्रह्मपरमात्मपुरुषोत्तमादिशब्दाभिधेयः श्रीकृष्ण एवेति
सर्व्ववेदान्तार्थः । इत्यादि ।

End. इति भगवतः सर्व्वात्मावस्थितिरेव सर्व्वभेदव्यपदेशहेतुरित्युक्तं चतो न भेदा-
भेदव्यपदेशयोर्विरोध इति प्रतिपादितं एवञ्च केवलभेदे केवलाभेदयोः
शास्त्रविरुद्धत्वेन निरस्तत्वाच्चिदचितोर्ब्रह्मणा सह स्वाभाविकभेदाभेदस्यैवाङ्गी-
कारो निश्चितो भवति । अन्यथा शास्त्रे संबन्धान्तराभावेन पूर्व्वोक्तैक-
तराङ्गीकारे तत्र स्वमुखोक्तदूषणानां सिद्धान्त एवापातादतो नान्यः पक्षः
परिग्रहीतुं शक्यते तस्मादस्माभिरपि चिदचिदीश्वराणां स्वाभाविकभेदाभेद-
मेव संबन्धमङ्गीकृत्य पुनर्विशिष्टत्वाङ्गीकारे गौरवावह्नोऽप्यनुपपन्नोऽपि स्वसम्प्र-
दायस्य स्वातन्त्र्यसिद्ध्यर्थं इति सिद्धमस्मिमिति विस्तरेण ।

Colophon. इति श्रीसनत्कुमार-नारदसम्प्रदायप्रवर्त्तकाद्याचार्य्य-श्रीभगवन्नियमानन्दानु-
यायिना वेदान्ततत्त्वबोधः समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । निम्बार्कमतानुसारेण ब्रह्मणोऽद्वयत्वासर्वव्यापकत्वादिनिरूपकवेदान्तस्य मर्म्मो
द्घाटनम् ॥ ० ॥

No. 194. वेदान्ततत्त्वमञ्जरी. By शङ्कराचार्य्यः. Substance, country-made paper, 13 × 1½ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1667. Place of deposit, District Medinipura, Post Office Rādhānagara, grāma Amarapura, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

स्वरूपं सच्चिदानन्दमवाङ्मनसगोचरम् ।
आत्मानमखिलाधारमाश्रयेऽभीष्टसिद्धये ॥

चत्वारः खलु पुरुषार्था धर्मादयः । तत्र चरमः परमपुरुषार्थोऽविनाशि-
त्वात् त्रयाणां प्रकृतिसाध्यत्वेन विनाशित्वात् । न च मुक्तिः प्रकृतिसाध्या,
विवेचितविवेकेन साध्याया अविद्यानिवृत्तिरूपायास्तस्या ज्ञानैकसाध्यत्वात् ।
न हि शतशः क्रियमाणेऽपि यत्ने शुक्तिविषयाविद्यायाः शुक्तिविषयकज्ञान-
मन्तरेण नाशो दृष्टः । मुक्तिसाधनज्ञानन्तु पदार्थज्ञानसाध्यम् । इत्यादि ।

End. अथ सत्त्वापि जगदिव न सद्रूपमस्तु अतश्चायातं शून्यवादेनेति चेत् न ।
यदस्तु नास्तीति व्यपदेशेनापि सिध्यति तत् कथमसद्रूपं । न हि प्रकाशमन्तरा
नास्तीत्यपि प्रकाशः सम्भवति । अतश्च शून्यवादोऽपि निरस्तः × × शून्यस्य
सद्रूपत्वासद्रूपत्वाभ्यां व्याघातः । आद्ये शून्येति नामधेयमात्रेणाप्यतं नत्वर्थ-
भेदेन । द्वितीये शून्यस्याप्यसिद्धा तन्मतासिद्धिः । अपि च, कल्पनाधि-
ष्ठानस्याप्यसद्रूपत्वेनाधिष्ठानं वाच्यमिति सिद्धं सदद्वैतवादेनेति संक्षेपः ।

Colophon. इति परमहंस श्रीशङ्कराचार्य्यकृता वेदान्ततत्त्वमञ्जरी समाप्ता । श्रीकृष्णाय नमः ।
शाके मुनिरसाङ्केन्दुसंख्याते शुचिमासके ।
लिखितेयं स्वपाठार्थं वेदान्ततत्त्वमञ्जरी ॥

विषयः । पदार्थनिरूपणम् । प्रकृतिनिरूपणम् । शक्तिनिरूपणम् । प्रातीतिक-व्याव-
हारिक-पारमार्थिकरूपत्रिविधसत्तानिरूपणञ्च ।

No. 195. वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनम्. By गोविन्दः. Substance, country-made paper, 10×3½ inches. Folia, 83. Lines, 8 on a page. Extent, 1,411 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1710. Place of deposit, Benares City, Paṇḍita Vāmanācāryya Çāstrī. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
सार्व्वात्म्यं सर्व्वकामाप्तिः सार्वज्ञ्यं शुद्धबुद्धता ।
यज्ज्ञानायत्तमीशानं प्रत्यञ्चं कारणं नुमः ॥
गोपालसंचिन्तनवीतदोषः
प्रबोधितः श्रीगुरुलक्ष्मणेन ।
वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनेन
स्वबोधशुद्धिं करवाणि सम्यक् ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. श्रीमच्छङ्करपण्डितैरधिगतो वेदान्तविद्यापदे ।
गोविन्दो बुधश्रीशङ्करतनयो श्रीमाधवतीर्थभक्तो ।
वेदान्तानुगतं विमतृधरबुधप्रेष्ठं प्रबन्धं व्यधात् ॥

Colophon. इति वेदान्ततात्पर्य्यनिवेदनमिदं समाप्तम् । शकाब्दाः १७१० ।

विषयः । अद्वैतमतमाश्रित्य भाष्यतात्पर्य्यवर्णनम् ।

No. 196. वेदान्तरत्नमाला. By अनन्तभट्टः. Substance, country-made paper, 10×4½ inches. Folia, 49. Lines, 10 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Pailādeyoyā Maṭha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधासर्व्वेश्वरौ विजयेताम् । श्रीमद्भगवन्निम्बार्काय नमः ।
ब्रह्मादिदेवप्रवरं जगतश्च हेतुं
स्तुत्यं मुनीशविबुधैः सजनार्त्तिहारम् ।
कल्याणरूप-गुणसीममहं भजामि
... ... ।
आनन्दसंज्ञकमुनिं नियमोक्तिपूर्व्वं
आचार्य्यमाद्यमवमाश्रय ईशचक्रम् ।
पाञ्चजन्यावतारञ्च छन्दाम्नापरिपालकम् ।
श्रीश्रीनिवासमाचार्य्यं भाष्यकारं नमाम्यहम् ।
वेदान्तरत्नमालाख्यो ग्रन्थस्तेषामनुग्रहात् ।
तदुक्तेनैव मार्गेण क्रियते शास्त्रमानतः ।
प्रत्यक्चैतन्यतत्त्वञ्चाचेतनाख्यं ततः परम् ।
परब्रह्मादिसंज्ञञ्च भण्यतेऽस्मिन् समासतः ।
साधनादिफलञ्चापि तद्विरोधिनिरूपणम् ।
तत्रादौ चेतना ज्ञेया वैष्णवैः साम्प्रदायिकैः । इत्यादि ।

End. वेदान्तमेयं यदिमं जगतश्च हेतुं
तर्काद्यमेयमभिवन्द्यमजादिदेवैः ।
ध्यातो ह्यनन्यशरणैर्निजभावदत्तं
गोपीपतिं हरिमहं शरणं प्रपद्ये ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीभगवत्सनत्कुमारसम्प्रतिप्रवर्त्तक-श्रीमद्भगवन्निम्बानन्दपादस्मरोक्ता-मिताश्रुतकाश्मीरि-श्रीकेशवभट्टचरणारविन्दानुजेनानन्ताभिधेयेन विरचित-वेदान्तरत्नमाला समाप्ता ॥ ० ॥ श्रीरस्तु । सम्वत् १९२१ ।

विषयः । निम्बार्कमतानुसारेण प्रत्यक्चैतन्यादिनिरूपणम् । परब्रह्मादिसंज्ञानिरूपणम् । साधनाफलादिकथनम् । साधनाविरोधिनिरूपणञ्च ।

No. 197. वेदान्तसंज्ञाप्रक्रिया. Substance, country-made paper, 11½ × 5 inches. Folia, 19. Lines, 8 on a page. Extent, 260 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā, Babu Girīndranātha Datta. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ ... ... पादयुगं नत्वा गुरोः प्रसादतः ।
वेदान्तसंज्ञाः प्रत्येकं निरूप्यन्ते यथामति ॥
अध्यारोपापवादाभ्यां निष्प्रपञ्चं प्रपञ्च्यते ॥ इति वृद्धवचनम् ।

तत्राध्यारोपो नाम वस्तुन्यवस्त्वारोपः अध्यारोपः । वस्तु सच्चिदानन्दात्मकं ब्रह्म । अवस्तु अज्ञानादिसकलजडसमुदायस्वरूपमचाप्रपञ्चः । प्रपञ्चद्वयं अज्ञानद्वयं सूक्ष्मशरीरद्वयं स्थूलशरीरद्वयं शक्तिद्वयं निःश्रेयसद्वयं संशयद्वयं असम्भावनाद्वयं विपरीतभावनाद्वयं प्रमाद्वयं ... ...
... ...
शब्दद्वयं रसषट्कं नववर्णाः ऐश्वर्य्यादिषट्कं उत्पत्त्यादिषट्कं नादादित्रयं इत्येताः संज्ञाः । एताः शास्त्रैकदेशगताः प्रत्येकं निरूप्यन्ते । इत्यादि ।

End. संहते गलविवरे यत्कण्ठनिनादकरणं स नादः । अनुस्वारो बिन्दुः नादैक-देशः कलेत्यर्थः तथाच संज्ञाद्वितीयब्रह्मप्रतिपादके वेदान्तशास्त्रे वृद्धवचन-मनुसृत्याध्यारोपवशात् संज्ञास्सन्तीति प्रतिपादितं । सम्प्रत्यपवादो निरूप्यते अधिष्ठानमात्रपरवशोऽयमपवादस्तथाच सर्वप्रपञ्चरहितं ब्रह्मात्मनस्तीति प्रत्यग-भिन्न-ब्रह्मज्ञानात्मुक्तिरिति सिद्धम् ।

Colophon. इति वेदान्तसंज्ञाप्रक्रियाप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । प्रपञ्चाध्यास-स्थूलसूक्ष्मशरीर-शक्ति-निःश्रेयस-संशयासम्भावना-विपरीतभावना-श्रद्धा-समाधीनां द्विप्रकाराणां ब्रह्म-जीव-शरीरावस्थाकारण-कर्म्म पुण्यकर्म्म-पापकर्म्म मिश्रकर्म्म-प्रारब्ध-प्रतिबन्ध-सम्बन्ध ताप अधिभूतादिकारणगुण-काल-मूर्त्ति-कलादिप्रपञ्च लोकवासना ज्ञान-प्रतिबन्धक-श्रवणादि-स्नानादि-वेलादि-प्राणापान-सान्ध्यादितादात्म्य-रचना-सुषुप्त्यादीनां त्रि-प्रकाराणां वर्त्तमानप्रतिबन्ध-पुरुषार्थ शब्द वर्ण-आश्रमसाधन-अनुबन्ध-अन्तःकरण-संकल्पादि-वेद-प्रमाण-मैत्र्यादि-भूतग्राम ब्रह्मविदादीनां चतुःप्रकाराणां श्रोत्र-घ्राणेन्द्रिय-शब्दादि-कर्म्मेन्द्रिय-वचनादि—प्राणादि—उपवायुकर्म्मसूक्ष्मभूत—यम-नियम-भूमिका-प्रलय ब्रह्मनिवर्त्तकदृष्टान्तख्यातीनां पञ्चप्रकाराणां समाधि-भावविकार-कोश-ऊर्म्मि-लिङ्ग-अवस्था-शास्त्र-स्थूल-चक्र-कर्म्मप्रमाणानां षड्-प्रकाराणां अवस्था—चैतन्यादि-भूम्यादि-अनस्थादि-भूमिकादीनां सप्तप्रकाराणां पुरी-प्रकृति-ऋष्यादीनामष्टप्रकाराणां नवविधसंसारस्य लिङ्गदयाप्रकारद्वयानन्द-कर्म्म स्वप्न-सुषुप्ति-आत्म-दात्मनयाणां भूमिका-युक्तिचतुष्टयानां नाडिका-नाडीदेवतादशक-अष्टान्तर मद-षड्विर्मद—अष्टमूर्त्तिमद्—अष्टपाश-सप्तधातु—सप्तव्यसन-षड्भ्रम पञ्चक्लेश-आध्यात्मिकतापत्रय सर्व्वलोकतापत्रय-पञ्चसप्ततिगुण-रूपषट्क-स्पर्शचतुष्टय-शब्दद्वय-रसषट्क-नववर्ष—ऐश्वर्य्यादिषट्क-उत्पत्त्यादिषट्क—नादादिनयाणाञ्च वेदान्तशास्त्राणां लक्षणनिरूपणम् ।

No. 198. वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावलीटीका (मूलसहिता) By नानादीक्षितः । Substance, country-made paper, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 128. Lines, 12 on a page. Extent, 5,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1920. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. मूलस्य । ॐ नमः परमात्मने ।

अदृष्टद्वयमानन्दमात्मानं व्योमनिरव्ययम् ।

विनिश्चित्य श्रुतेः साक्षाद् युक्तिस्तत्राभिधीयते ॥ इत्यादि ।

टीकायाः । ॐ नमः परमात्मने पुरुषोत्तमाय ।

विश्वेशं दुण्ढिराजं जगदुदयकृतं शारदां सूत्रकारं

व्यासव्याचार्य्यवर्य्यं त्रिभुवनविदितं शङ्करं भाष्यकारम् ।

आनन्दान्तःप्रकाशानुभवपदपदं सद्गुरुं श्रीनृसिंहं

वन्दे विद्याभिधानं शमदमनिरतं राघवेन्द्रं यतीन्द्रम् ॥

यच्छिष्यशिष्यसन्दोहव्याप्ता भारतभूमयः ।

वन्दे तं यतिभिर्वन्द्यं प्रकाशानन्दमीश्वरम् ॥

Digitized by Google

सिद्धान्तमौक्तिकश्रेणीप्रकाशाय प्रदीपिका ।
क्रियते परपक्षीयध्वान्तध्वंसप्रवर्त्तिनी ॥
शिष्टाचारप्राप्तं मङ्गलमाचरन् निरूपणीयं प्रतिजानीते अद्वैतद्वयमिति ।
इत्यादि ।

End. मूलस्य ।
स्नातं तेन समस्ततीर्थसलिले सर्व्वापि दत्तावनि-
र्यज्ञानाञ्च कृतं सहस्रमखिला देवाश्च सम्पूजिताः ।
संसाराच्च समुद्धृताः स्वपितरस्त्रैलोक्यपूज्योऽप्यसौ
यस्य ब्रह्मविचारणे क्षणमपि स्थैर्य्यं मनः प्राप्नुयात् ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीज्ञानानन्दपूज्यपादशिष्य प्रकाशा-
नन्दविरचिता सिद्धान्तमुक्तावली समाप्ता ।

टीकायाः । यदज्ञानादिदं भाति यज्ज्ञानाच्च प्रलीयते ।
ब्रह्म + तदद्वं नित्यं नित्यसच्चित्सुखाद्वयम् ॥
अधिकार्य्युपविश्लेषमियं सिद्धान्तदीपिका ।
निर्म्मिता राजतां श्रवत् सदानन्दप्रदायिनी ॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीप्रकाशानन्दपूज्यपादशिष्य-श्रीनाना
दीक्षितविरचिता सिद्धान्तमुक्तावलीटीका समाप्ता ।

विषयः । प्रकाशानन्दकृतस्य वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावलीग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 199. वैद्यनाथपूजाविधिः. Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaŋkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै । अथ स्कन्दपुराणोक्त वैद्यनाथपूजाविधिः । तत्र
चतुर्द्दशीलाभेऽलाभे वा उपवासं कृत्वा सोमवासरे प्रदोषसमये शुक्ल
वाससी परिधाय सायंसन्ध्यामुपास्य पूजामारभेत् । तत्राचम्य स्वस्तिवाचनं
कृत्वा अर्घ्यपात्रं संस्थाप्य गणपत्यादिनानादेवताः संपूज्य नानादिपात्रे

रक्तचन्दनेनाष्टदलपद्मं निर्माय शिवं संस्थाप्य संकल्पं कुर्य्यात् विष्णुरो-
मित्यादि आयुरारोग्यपूर्व्वकचतुर्वर्गफलप्राप्तिकामः सोमवाराधिकरणकप्रदोष
समये पार्थिववैद्यनाथशिवलिङ्गपूजनमहं करिष्ये इति संकल्प्य पीठपूजां
कुर्य्यात् । इत्यादि ।

End. ममास्तु नित्यमानन्दं प्रसादात् तव शङ्कर ।
सर्व्वपापाः क्षयं यान्तु प्रसीद मम शङ्कर ॥
नश्यन्तु दस्यवो राष्ट्रे जनाः सन्तु निरापदः ।
दुर्भिक्षमारीसन्तापाः शमं यान्तु रसातले ॥
सर्व्वशस्यसमृद्धिश्च भूयात् शम्भोः प्रसादतः ।
दुर्गायाश्च चतुर्वर्गप्रदायिन्याः प्रसादतः ॥
इति स्तुत्वा मानवार्घं कृत्वा संहारमुद्रया ।
पुष्पमादाय चाघ्राय क्षमस्वेति विसर्जयेत् ॥
ततो दक्षिणाच्छिद्रं कृत्वा ब्राह्मणं भोजयित्वा यथाशक्ति स्वविद्याशास्त्रादिक-
माचरेत् ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणोक्त-वैद्यनाथपूजापद्धतिः समाप्ता ॥
सुवर्णं रजतञ्चैव जपपूजादिकर्म्मसु ।
एष एव कुशः प्रोक्तो न दर्भो वनसम्भवः ॥
ॐ उमासहितवैद्यनाथशिवाय नमः ।

विषयः । वैद्यनाथसंज्ञक—पार्थिवलिङ्गस्य पूजाविधानम् ।

No. 200. व्याससूत्रवृत्तिः. By रङ्गनाथः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 68. Lines, 8 on a page. Extent, 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Mānabhūma, Post Office Raghunāthapura, Vēḍogrāma, Paṇḍita Veŋkaṭa Varadācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहरये नमः ।
नित्यं निजानन्दसदद्वितीयं
ध्रुवं विभुं सत्यमतिप्रसन्नम् ।
शुद्धं निरस्ताखिलदम्भनीतं'

प्रत्यक्षमात्मानमजं भजामि ॥
शङ्करं शङ्कराचार्य्यं केशवं बादरायणम् ।
सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥
सत्यज्ञानानन्दात्मकमद्वितीयं ब्रह्मैव शुद्धसत्त्वप्रधानमायोपाधिकं सदीश्वर-
भावं मलिनसत्त्वप्रधानाविद्योपाधिकं जीवभावञ्च जगाम । इत्यादि ।

End. नन्वेवं सातिशयत्वादन्तवत्त्वमैश्वर्य्यस्य स्यात्तथा चानावृत्तिबोधकशास्त्रविरो-
धश्चेत्यत आह । अनावृत्तिः शब्दादनावृत्तिः शब्दात् । अर्चिरादिमार्गेण ब्रह्मलो-
ऽध्यगतस्य सातिशयैश्वर्य्यत्वेऽपि नावृत्तिर्भवति । एतेन प्रतिपद्यमाना इमं
मानवमावर्त्तं नावर्त्तन्त इति श्रुतिः । सूत्राभ्यासः शास्त्रसमाप्तिद्योतनार्थः ।
गुरूणां चरणाम्भोजकृपया लिखिता मया ।
वृत्तिः श्रीव्याससूत्राणां प्रीत्यै सास्तु जगद्गुरोः ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीचानन्दाश्रमचरणारविन्दसेवापरायणेन
रङ्गनाथेन लिखितायां व्याससूत्रवृत्तौ चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥ श्रीरामः ।
श्रीमच्छङ्कराचार्य्येण रचिता व्याख्या श्रीमद्रङ्गनाथेन संक्षिप्य लिखिता ॥

विषयः । संक्षेपात् शाङ्करभाष्यानुसारेण व्याससूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 201. व्रतकालनिर्ण्णयः. By मधुसूदनवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 5 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. नमो गणपतये ।
प्रणम्य कारणं ब्रह्म ज्ञानानन्दस्वरूपिणम् ।
व्रतादिकालनिर्ण्णयं करोति मधुसूदनः ॥
तत्रादौ तिथिनिरूपणम् । इत्यादि ।

End. चतुर्थ्यङ्गारवारे च चाष्टमी च रविसप्तमी ।
तत्र यत् क्रियते पापमथवा पुण्यसञ्चयः ॥
षष्टिजन्मसहस्राणि प्रतिजन्म तदक्षयं ॥ इत्यन्यथा

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पतिविरचितं व्रतादिकालनिरूपणं समाप्तम् ॥०॥

विषयः। व्रतकालव्यवस्थादिः।

No. 202. **व्रतबोधवृत्तिः.** Substance, country-made paper, $15\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 19. Lines, 13 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohanta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः।

नत्वा हृदिस्थं जगदेकरूपं रामं परं ब्रह्म विशुद्धबोधम्।

विस्तारशास्त्रश्रवणालसानां बोधाय कुर्व्वे व्रतब.धवृत्तिम्॥

अथ तिथिनिर्णयः। तत्र तिथिर्द्विधा शुद्धा विद्धा च एकस्मिन् दिने तिथ्यन्तरसम्बन्धरहिता शुद्धा तद्विपरीता विद्धा तत्र शुद्धायामसन्देहाद् विद्धा निर्णीयते। तत्र सामान्यतो वेधमाह माधवीये।

पक्षद्वयेऽपि तिथयस्तिथिं पूर्व्वां तथोत्तराम्।

त्रिभिर्मुहूर्त्तैर्विध्यन्ति सामान्योऽयं विधिः स्मृतः॥

हेमाद्रिमदनरत्नादौ तु द्विमुहूर्त्तोऽप्युक्तः—

उदिते दैवतं भानौ पैत्र्यं चास्तमिते रवौ।

द्विमुहूर्त्तस्त्रि + + सा तिथिर्हव्यकव्ययोरिति॥ इत्यादि।

End. एवं प्रकाराखिलशास्त्रदृष्टिः

कालस्य तत्त्वं मदनं विलोक्य।

संक्षेपतः संव्यवहारमात्रं

यत्किञ्चिदन्यत् परिमार्गणीयम्॥

Colophon. इति श्रीव्रतबोधनीसंग्रहे वैष्णवकृते सम्वत्सरकृत्यनिरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः। ॐ तत्सत्।

विषयः। तिथिनिरूपणम्। व्रतारम्भकालादिनिरूपणम्। अष्टमहाद्वादशीनिरूपणम्। वैशाखादिस्नाने फलकथनम्। रामनवम्यादिव्रतकालनिरूपणम्। मासनिरूपणम्। वैशाखादि-चैत्रान्तमासकृत्यनिरूपणञ्च।

No. 203. शक्तिवादविवृतिः. By माधवसिद्धान्तः. Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 33. Lines, 8 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Barisāla, Post Office Kalasakāṭi, Gădure, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

आराध्य यां गिरिसुतां वरदां सुधीरै-
र्लब्धं फलं समधिकं प्रथितैरभीष्टात् ।
संसारसागरतरीं भजनैकपात्रीं
दुर्गां नमामि भवभीतिविनाशनाय ।
ख्यातः पूतकुलार्णवेन्दुसदृशो यच्छक्तपाणिः स्वयं
तद्वंश्यो मदराजभैरवमहावैमान्यथाकारकः ।
यो राजेन्द्रसुतो मदीयकुलजो विख्यातविश्वेश्वर-
स्तत्पुत्रोऽहमिमां करोति विवृतिं श्रीमाधवस्तार्किकः ।
टीकां विज्ञजनप्रमोदजननीं सिद्धान्तसिद्धां शुभां
श्रीमन्माधवनामकेन रचितां यत्नेन धीभिः शुभैः ।
आचार्यैः परिमुच्य चिन्ततरणिं संश्रित्य पारं परं
धीरो गच्छतु सत्पदार्थकुतुकी सत्शक्तिवादार्णवे ॥

निरुक्तिजिज्ञासया शक्तिं विभजते सङ्केत इति । पदनिष्ठा पदवृत्तिः पदनिरू-
पिता वृत्तिः वृत्तिः शाब्दबोधोपयिकसम्बन्ध इत्यर्थः ॥ इत्यादि ।

End. लक्ष्यार्थोपस्थितेः स्वातन्त्र्येण हेतुत्वमेव वाच्यमिति तत्र गौरवं स्फुटमेव शक्तिपदस्यैव इति समवायसम्बन्धे गोत्वप्रकारकज्ञानजनकं पदमित्याकारक-ज्ञानस्यैवेत्यर्थः । शाब्दबोधहेतुत्वात् समवायसम्बन्धेन गोत्वप्रकारकशाब्द-बोधहेतुत्वादित्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमन्महामहोपाध्यायमाधवसिद्धान्तभट्टाचार्यविरचिता शक्तिवादटीका समाप्ता ॥ * । ० ।

विषयः । गदाधरभट्टाचार्य्यकृतस्य शक्तिवादाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 204. शतदूषणी. By श्रीनिवासदासः. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mohānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीमद्रामचन्द्राय नमः ।
श्रीमज्जयदेशिको गुणनिधि र्वादीभपञ्चाननः
संसारार्णवतारकश्च कृपया स्वाङ्घ्रिप्रपन्नान् जनान् ।
अविद्यापमजन्मभूमिशिखरी पाषण्डनिर्मोक्षगु- ?
मायावादद्रुमाग्नि रात्रेश्वरो वर्वर्त्ति सर्व्वोपरि ॥
श्रीश्रीनिवासदासेन नत्वा श्रीवेङ्कटं गुरुं ।
मायावादनिरासार्थं क्रियते शतदूषणी ॥
स देव सौम्येदमग्र आसीदेकमेवाद्वितीयमित्यत्र वाचादिना सजातीया-
दिभेदशून्यं सन्मात्रमेवासीदिति सिद्धान्तितम् ॥ इत्यादि ।

End. अतो ब्रह्मविद्ब्रह्मैवेति श्रुते र्मुक्तस्य ब्रह्मसाम्यमेव स्वारस्यमित्यलं दिङ्मत-
मुद्गराघातेनेति ॥
एवं सप्तत्यावधि दूषणानि × + + + + न्यायेनदिङ्मात्र सूक्तं ।
× × × × ईर्षिकापन्यासात् विचार्य्य च पुनः पुनः ।
दूषणानां शतं दत्तं वेदबाह्येतदर्शने ॥

Colophon. इति श्रीमन्नारायणचरणनलिनद्विरेफाणां वादीभकेसरिणां श्रीमद्वेङ्कटा-
चार्य्याणां चरणारविन्दमधुपेन श्रीनिवासदासेन रचिता शतदूषणी समाप्ता ॥

विषयः । मायावादनिरासक शतसंख्याकदोषप्रख्यापनम् ।

No. 205. शब्दरत्नं (कलापस्य). By श्रीजनार्द्दनशर्म्मा. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 89. Lines, 4 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1726. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Rāyapurā, grāma Pirijerkā̃di. Paṇḍita Raghunātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य परमात्मानं श्रीजनार्द्दनशर्म्मणा ।
कलापाब्धेः शब्दरत्नं बालप्रीत्यै प्रकाश्यते ॥

Digitized by Google

पुंसि ॥ वृक्षः वृक्षौ वृक्षाः । वृक्षं वृक्षौ वृक्षान् । वृक्षेण वृक्षाभ्यां वृक्षैः । वृक्षाय वृक्षाभ्यां वृक्षेभ्यः । वृक्षात् वृक्षाभ्यां वृक्षेभ्यः । वृक्षस्य वृक्षयोः वृक्षाणां । वृक्षे वृक्षयोः वृक्षेषु । हे वृक्ष । एवमकारान्तः पुंसि देवादि-शब्दोऽपि। पुंसि दारशब्दो भूम्नि देववत्। स्त्रियां देवी नदीवत्। इत्यादि।

End. एवमन्यासां । सर्व्वेषामतिक्रान्तपञ्चमीस्त्रोरपि वाच्यलिङ्गमित्यर्थः ॥ * ॥ * ॥

Colophon. इति शब्दरत्ने चतुर्थप्रकरणं समाप्तं ॥ ४ ॥ ४ ॥ श्रीभोलानाथदेवशर्म्मणः स्वाक्षरं पुस्तकञ्च ॥ शुभमस्तु शकाब्दाः १७२९ ॥ श्रीहरिः श्रीगोविन्दः श्रीमाधवः श्रीगुरवे नमः ॐ वासुदेवाय नमः ॥

विषयः । अस्ति शब्दरत्नं नाम स्वविधं पुस्तकान्तरम् । इदन्तु तस्मादुत्कृष्टम् । एतदपि शब्दानाञ्च साधितरूपाणि विद्यन्ते ।

No. 206. शब्दसाधनं. By रामकान्तः. Substance, foolscap paper, 14×4 inches. Folia, 73. Lines, 8 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1798. Place of deposit, District Ḍhākā, Uthuli, Paṇḍita Dinabandhu Gosvāmi. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
नत्वा भवानीश्वरपादपङ्कजं विज्ञाय दुर्गादिकचन्द्रसम्मतं ।
बालावबोधाय वितन्यते मया श्रीरामकान्तेन तु शब्दसाधनं ॥
चालनाद्यादेव कार्य्येण शब्दान् वक्तुं न कोऽप्यलं ।
इत्यत्र कतिचिद्वाच्याः सर्व्वशब्दावबुद्धये ॥
शब्दोऽस्त्याद्ययोऽव्ययश्च । लिङ्गसम्बन्धेन विभक्तियुक्तसंस्कारः साधनम् ।
इत्यादि ।

End. इति अकारस्य रत्नं एवं मधुमाधवे वदित्यादि । अन्येऽपि शिष्टप्रयोगानु-सारादूहनीयाः । दिङ्मात्रमेतदुक्तं शब्दानामनन्तत्वात् ।

Colophon. इति शब्दसाधनं समाप्तम् ॥ शक १७९८ ॥

विषयः । कातन्त्रव्याकरणानुसारेण नानाविधशब्दानां साधनम् ।

Digitized by Google

No. 207. शरभपूजापद्धतिः. Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 9. Lines, 12 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
अथ शरभमन्त्रः ।
ॐ देवदेव महाभाग गिरीश गिरिजापते ।
पाहि मां कृपया नाथ सच्चिदानन्द शाश्वत ॥ इत्यादि ।

End. धर्मेन्दुकेवलेनाप्तौ हतपञ्चस्वराग्नितौ ।
कामदयं समालिख्य वक्रेन्दुनाथे कमलारिंशद्वरो मनुरिति ॥

Colophon. इति श्री आकाशभैरवतन्त्रे उमामहेश्वरसम्वादे शरभपक्षिराजनित्यपूजा पद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । शरभपक्षिराजस्य पूजाप्रकारादिकथनम् ।

No. 208. शरभेशकवचम्. Substance, country-made paper, 11 × 7 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
ईश्वर उवाच ।
वक्ष्यामि शृणु देवेशि सर्व्वरक्षणमुत्तमम् । इत्यादि ।

End. प्रायश्चित्तं शिव तव नामाक्षरद्वयोच्चरितं ।

Colophon. इति श्री आकाशभैरवकल्पे प्रत्यक्षसिद्धिप्रदे उमामहेश्वरसम्वादे शरभेश कवचं समाप्तम् ।

विषयः । शरभेशकवचम् यत्भूतप्रेतादिभ्यो भीतिनिवारणाय क्रियते ।

Digitized by Google

No. 209. **शालग्रामलक्षणम् वा शिलामाहात्म्यम्** . Substance, country-made paper, 13 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1662. Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Rūpagañja, grāma Naorā, Paṇḍita Çivacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

द्वारदेशे समे चक्रे दृश्येते यस्य शोभने ।
वासुदेवः स विज्ञेयः शुक्लाभः सर्व्वकामदः ॥ १ ॥
प्रद्युम्नः सूक्ष्मचक्रस्तु नीलपीतसमन्वितः । (?)
सुषिरच्छिद्रं बहुलं दीर्घचक्रस्तु तद्भवेत् ॥ २ ॥
द्वे चक्रे एकलग्ने तु पूर्व्वभागे तु पुष्कलं ।
सङ्कर्षणः स विज्ञेयो रक्ताभश्चातिशोभनः ॥ ३ ॥ इत्यादि ।

End. कृष्णस्य विम्बवर्णस्य दृष्टे चक्रं सुशोभनं ।
शिवदस्तु स विज्ञेयो महासम्पत्पदप्रदः ॥ ११ ॥
पीताम्बरः स विज्ञेय अर्द्धरेखा तथाम्बुजः ।
पीताम्बरद्वारदेशो रेखापद्मविभूषितः ॥ १४ ॥
विष्णुना कथितं सम्यक् शिलामाहात्म्यमुत्तमम् ।
वराहब्रह्मपुराणेभ्यो मत्स्यादिधर्मशास्त्रतः ॥
शास्त्रयोगात् समाकृष्य वेदवेदाङ्गसम्मतं ।
एतत्ते तु समाख्यातं मयानु सत्यः समासतः ॥
यः पठेत् प्रयतो नित्यं शिलामाहात्म्यमुत्तमं ।
महापापानि सर्व्वाणि हत्वा याति निरन्तरम् ॥
ऐश्वर्य्यं विपुलं याति शालग्रामशिलार्च्चनात् ।
चतुर्वर्गं श्रियमाप्नोति चिरायुर्व्विगतज्वरः ॥
अक्षयं लभते पुण्यं विमुक्तः पापराशिभिः ।
यत् कृत्वा मुनयः सर्व्वे शालग्रामशिलार्च्चनम् ॥
सर्व्वे ते मोक्षमापन्ना विष्णुलोकं गताः सुखम् ॥

Colophon. इति शालग्रामलक्षणं समाप्तं ॥ ० ॥ शकाब्दाः १६६२ ।
गौरप्रसाददेवशर्म्मणः स्वाक्षरमिदं स्वकीयपुस्तकञ्चेति ॥
यथा दृष्टं तथा लिखितं लेखके नास्ति दूषणम् ॥ ० ॥

Digitized by Google

विषयः। वासुदेवादिचतुर्विंशतिप्रकार-शालग्रामशिलालक्षणम्। ब्रह्माण्डपुराण-मन्वादि-प्रणीतधर्मशास्त्रेभ्यः शालग्रामयोगाय समाहृत्य प्रथममेतच्छिलामाहात्म्यं भगवता विष्णुना कथित-मासीत्। अनन्तरं वेदवेदाङ्गपारगतमेनं कोऽपि कश्चिद्भाषायां कथयामास।

No. 210. शास्त्रप्रकाशिका (सुरेश्वरवार्त्तिकटीका) (असमूला) By भगवदानन्दः. Substance, country-made paper, 13½ × 7 inches. Folia, 1,616. Lines, 15 on a page. Extent, 65,000 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः। श्रीगुरुभ्यो नमः।

ॐ सामान्योद्भूतभेदप्रसृमरघनचतुर्द्वैतदेवद्वयो ×
माहत्त्वादिप्रपञ्चप्रचयपरिचयप्राप्तसंसारपाशम्।
नित्याभ्यासप्रवृत्तप्रबलमतिबलप्राप्तमोक्षप्रभाव-
प्रोत्थप्रत्यक्चिदार्थस्तुतिकथमकथं धाम कामं प्रपद्ये॥ (?)
मातर्नतोऽस्मि भवतीमथ याचये त्वां
चेतः सरस्वति सुरेश्वरवार्त्तिके मे।
वाचा सदैव सदनुग्रहसंप्रसन्न-
मेकाग्रमस्तु परिहाय पराग्रमर्थम्॥
श्रीमद्व्यासपयोनिधिर्निधिरसौ यत्सूक्तिपङ्क्तिस्फुरन्-
मुक्तानामनवद्यहृद्यविपुलप्रोद्योतविद्यासुभिः।
शान्तिः शान्तिधृती इवेति चरितामेकान्तविश्रान्तिभू-
र्भूयास्रः सततं मुनीन्द्रमकरन्दाश्रयः सेव्यते॥
सम्प्रदायविदामुक्तीरनुसृत्य प्रणीयते।
शास्त्रप्रकाशिका सेयं सुरेश्वरवचोऽनुगा॥

इह खलु निखिलाम्नायार्थपरिशोधनार्थं काण्वोपनिषद्भाष्यं व्याचिकीर्षु-राचार्य्यश्चिकीर्षितपरिसमाप्त्यादिपरिपन्थिदुरितनिवर्हणसिद्धये शिष्टाचार-प्रमाणकमिष्टदेवताप्रणतिलक्षणं मङ्गलाचरणं × × × समाचरन्नेव + + व्याचिख्यासितभाष्यार्थसंक्षेपप्रतिपत्त्यर्थं संक्षिपति। व्याचिख्यासितेत्यादिना। इत्यादि।

मूलस्य प्रारम्भवाक्य । ॐ नमः श्रीतुष्टिराजाय ।
स्वाविद्याविभवप्रसूतविपुलद्वैतप्रपञ्चाश्रित}
स्पष्टाग्निनिरोधितात्ममतयो यं भ्रान्ततो मन्वते ।
निर्भासि सकलाभिधानमननव्यापारदूरस्थितं
वन्दे नन्दितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तमेकं विभुम् ॥ इत्यादि ।

End. टीकायाः ।
गीतस्यार्थविचारगौरनिपुणो गीता न योगी दृढं
लोकपन्थिमदापचस्फुटनरव्यापाररत्नाकरः ।
प्रत्यग्बोधसुधा विभूतिविभवप्रौढा मुमुक्षैकभूः
सोयं वार्त्तिकवारिधिर्विजयते यस्मान (?) चूडामणिः ॥
विहिता लिखिता सेयं सुरेश्वरवचोऽनुगा ।
शास्त्रप्रकाशिकाऽस्माभिरर्पिता पुरुषोत्तमम् ॥
इति वार्त्तिकपीयूषसुरसास्वादनेच्छवः ।
शास्त्रप्रकाशिकाव्याख्यासमुत्पादं मुमुक्षवः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छुद्धानन्दपूज्यपादशिष्य—श्रीमद्भगवदा-
नन्दकृतायां सुरेश्वरवार्त्तिकटीकायां शास्त्रप्रकाशिकायामष्टमोऽध्यायः ॥
समाप्तोयं सर्व्ववार्त्तिकग्रन्थः ॥

End. मूलस्य । यस्मिन्नाशुदयात् तथास्तमितितो भास्वद्द्वयोरश्मिभि-
र्व्याप्तं विश्वमनन्धकारमभवद् यस्य + शिष्यैरिदं ।
धारा + न नभस्तिभिः प्रतिहतसन्धायते भास्कर-
स्तस्मै शङ्करभानवे तनुमनोवाग्भि र्नमः स्यात् सदा॥

Colophon. इति श्रीशाङ्करसारश्रीवार्त्तिकामृतमीरितं ।
काण्वारण्यकभाष्यस्य शाङ्करस्य समासतः ॥
षष्ठमाध्यायवार्त्तिकं समाप्तम् ।

विषयः। काण्वशाखीयोपनिषदां शाङ्करभाष्यस्य सुरेश्वराचार्य्यकृतं यद्वार्त्तिकं तस्य टीकेयम् षडध्यायात्मकोऽयमतिबृहद्ग्रन्थः ॥

No. 211. शिवगीताटीका (समूला). By कपर्दिवेङ्कटाद्रिनायकः. Substance, country-made paper, 11½ × 6½ inches. Folia, 130. Lines, 12 on a page. Extent, 2,200 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ शुद्धाद्वैतसमर्थने पटुमते येन प्रमाणं महत्
श्रुत्याद्यैक्यपरं (?) सदा विदधते त्यक्तोपधाभेदतः ।
यद्ब्रह्मेषु समेषु कर्मसु तथा जातौ विशेषेषु च
प्रौढ़ाचक्रुतयोधृतैः सह शिवं समभ्यमद्वाञ्छत ॥ (?)
यद्गीतां श्रवणातिथिं कृतवतः कल्पद्रुमस्याभवत्
कम्पः सम्भ्रमरञ्जया समभवत् शेषस्य मां चिन्ततः ।
सत्सङ्गाधिनिपात् समस्तदिविषत्सौभाग्यसोपानतो
यस्याच्छिन्नभरः परस्य शिवतो ह्याराजकामानपि ॥
यत्कीर्तिं कलहंसकुन्दधवलां श्रुत्वा महेन्द्रादयो
ऽपस्मारात्मनि सन्ततं विदधते सम्भ्राभरैर्मन्थराः ।
श्रुत्वा देवगुरोर्मनीषसमना यद्वैखरी जायते
सोऽयं × कद्गीश्रवेङ्कटविभु र्वर्ति सर्वोपरि ॥
सोऽयं पद्मपुराणस्य षोडशाध्यायनिर्मितम् ।
शिवगीतां शिवप्रीत्या विवेचयति सादरम् । तत्र उवाचेत्यादि ।

End. चस्त्रावसानयः यद्यपि नचिरेण सम्भावनं प्रश्नं तथापि यदा विचरणा-
पञ्चकोपप्रसक्तिः तदा गीतस्य विचरणस्य प्रावस्यात् तद्गुरोर्येन हे सर्व्वे
स्वेऽप्यनुङवे इति स्फुटेदं माधवादिवर्ग्येष्वितिदिक् ।

Colophon. इति शिवगीतासूपनिषत्सु शुद्धाद्वैतसिद्धान्तप्रतिष्ठापनैकधुरन्धरिककपर्दि-
वेङ्कटाद्रिनायकविरचितायां शिवगीताव्याख्यायां षोडशोऽध्यायः ।
इति शिवगीताटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । पद्मपुराणीय शिवगीताया व्याख्यानम् ।

No. 212. शिवतत्त्वसुधानिधिः. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 104. Lines, 7 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीस्कन्दपुराणान्तर्गतशिवतत्त्वसुधानिधिप्रारम्भः । अध्यायसंख्या २० । ग्रन्थसंख्या १५०० । श्लोकसंख्या १८०० । पत्रसंख्या १२० ॥ ॐ दुण्डिराजाग्रपूर्वाभ्यादिसमस्तपरिवारसमेतं श्रीकाशीविश्वनाथं सगुणचरणारविन्दाभ्यां नमोनमः ।

शङ्करेन्द्रगुरुं नत्वा शैवेन्द्रं शिवरूपिणं ।
शिवकाशीश्वरतुष्ट्यर्थं शिवतत्त्वसुधानिधिं ॥
यं प्रणम्य सुरेन्द्राद्या भवन्ति सुखभागिनः ।
सर्व्वविघ्नोपशान्त्यर्थं तं वन्दे शङ्करात्मजं ॥

श्रीसूत उवाच ।

शिवं हरिं विधातारं तत्पत्नीस्तत्सुतान् गुरून् ।
नत्वा समस्तप्रत्यूहशान्तये मङ्गलाय च ॥
वक्ष्ये शृणुध्वं सर्व्वज्ञाः शिवतत्त्वसुधानिधिं ।
नैमिषीयास्तु मुनयः शौनकाद्या महर्षयः ॥
सत्रावसाने संहृष्टाः सूतं पप्रच्छुरादरात् ॥ इत्यादि ।

End. एतत् पुण्यं समाख्यानं श्रावयेद्वा शृणोति वा ।
अपुत्रो लभते पुत्रं दरिद्रो लभते धनं ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति सत्यमेतन्न संशयः । ॐ तत्सत्

Colophon. इति श्रीमत्स्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां शान्तिखण्डे शिवतत्त्वसुधानिधौ सूतर्षिसम्वादे रुद्राध्यायमहिमानुवर्णनं नाम विंशोऽध्यायः । शान्तिखण्डस्य पूर्व्वभागः समाप्तः ॥

विषयः । श्रीस्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां शिवतत्त्वसुधानिधौ प्रथमोऽध्यायः । सनत्कुमारप्रश्नवर्णनं नाम २ अः । शिवतत्त्वनिरूपणं नाम ३ अः । मायानिरूपणं नाम ४ अः । अद्वैतत्त्वनिरूपणं नाम ५ अः । पञ्चकोशाद्युद्गमभरणं नाम ६ अः । जीवन्मुक्तिस्वरूपवर्णनं नाम ७ अः । विदेहकैवल्यस्वरूपवर्णनं नाम ८ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे महावाक्यविवरणं नाम ९ अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे शिवानन्दानुभवो नाम १० अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे संसारदूषणं नाम ११ अः । षण्मुखसनत्कुमारसंवादे सगुणध्यानयोगनिरूपणं नाम १२ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे १३ अः । स्कन्दसनत्कुमारसंवादे शिवार्चनभस्ममहिमानुवर्णनं नाम १४ अः । कार्त्तिकेयसनत्कुमारसंवादे रुद्राक्ष-बिल्वपत्र-रुद्राध्यायमहिमानुवर्णनं नाम

१६ चः । भिचाटनवर्णनं नाम १६ चः । महालिङ्गप्रादुर्भावो नाम १७ चः । सूतसनत्कुमारसंवादे शिवनामस्मरणहर्षमहिमानुवर्णनं नाम १८ चः । शिवपूजा-शिवस्तुति-महिमानुवर्णनं नाम १९ चः । श्रीस्कान्दे महापुराणे सनत्कुमारसंहितायां चन्तिमखण्डे शिवतत्त्वसुधानिधौ सूतऋषिसंवादे सदाचाराध्यायमहिमानुवर्णनं नाम विंशोऽध्यायः ।

No. 213. शिवरहस्यम् . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 46. Lines, 13 on a page. Extent, 1,256 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
विद्याश्रिभक्तशिवशक्तिचारणस्था
इन्द्राग्रधारि + + + शिरसेन्दुखण्डं ।
कर्णान्तराजितराजितचामरौघ-
संवीजनप्रहृतहारमक्कं नमामि ॥
सूत उवाच । इत्यादि ।
× × × × ×

End. त्यक्त्वा मानुषमध्रुवं जनवरो(?) यात्येव शम्भो पदं ।
नारायणसहोदरा पतिहता पाहारविम्बार्चन—
द्वारा तुहसहनारं पुरहरं विश्वेश्वरं शङ्करं ॥

Colophon. इति श्रीशिवरहस्ये एकादशांशे भक्तिमहिमा नाम पञ्चाशोऽध्यायः । भाद्रपद शुक्लतृतीया रविवारे लेखनं समाप्तं । रामसमास्तम्भाप्तरे ॥ * ।

विषयः । शिवस्य माहात्म्यादिवर्णनम् ।

No. 214. शिवसंहिता . Substance, foolscap paper, 10×3 inches. Folia, 24. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Rājasāhi, Post Office Pākuḍe Keḍogrāma, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ तत् सत् अथ शिवसंहिता ।
एकं ज्ञानं नित्यमाद्यन्तशून्यं ।
नान्यत् किञ्चित् वर्त्तते वस्तु सत्यं । इत्यादि ।

Digitized by Google

End.

भेदे स्थित्वा पुत्रदारादिपूर्व्वैः
सर्व्वं त्यक्त्वा चान्तरे योगमार्गे ।
सिद्धेर्लिङ्गं वीक्ष्य पश्चात् प्रयत्नः
क्रीडेत् सो वै सततं साधयित्वा ॥

Colophon. इतीश्वरविरचितायां शिवसंहिता समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । प्रथमपटले योगशास्त्रकथनमुखेन लयप्रकरणकथनम् । २ये ब्रह्मोपदेशः । ३ये योगाभ्यासतत्त्वकथनम् । ४र्थे मुद्राकथनम् । ५मे साधककथन-प्रतीकोपासनादि-निरूपणम् ।

No. 215. शिवसहस्रनामस्तोत्रम् (रुद्रयामलीयम्). Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Demḍā Bārapāḍā, Paṇḍita Ādinātha Tarkabhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय । ॐ महादेवाय नमः ।
श्रीपार्व्वत्युवाच ।
केनोपायेन देवेश सर्व्वदा त्वं प्रसीदसि ।
वाञ्छितां सिद्धिमाप्नोति नरो यस्य प्रसादतः ॥
तन्मे कथय देवेश यदि मे विद्यते दया ॥
श्रीशिव उवाच ।
शृणु पार्व्वति वक्ष्यामि मन्त्राणां हितकाम्यया ।
महास्तोत्रं महापुण्यं मम वक्त्रविनिर्गतम् ॥
सहस्रनामस्तोत्रं मे दुर्लभं दैवतैरपि ।
विना पूजां विना ध्यानं विनाचारं विना जपम् ॥
लभते येन कल्याणं तन्मे निगदितं शृणु ॥ इत्यादि ।

End.

स्तोत्रं सहस्रनामाख्यं मम वक्त्रविनिर्गतं ।
गोपितव्यं त्वया भद्रे स्वयोनिरिव चापरे ॥
स्तोत्रं नाम समस्ततं प्रतिदिनं भक्त्या पठेन्मानवः
स श्रद्धाकृपतिसन्निभो वसुमता देवी स्वयं यस्तराट् । (?)

Digitized by Google

सौन्दर्येण च मूर्तिमान् मनसिजः ... ... स्मरोपमः

मत्वा मत्सदृशो भवे पदमजयात्मे सर्वेश्वरम् ॥

Colophon. इति रुद्रयामले परगौरीसम्वादे शिवसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तम् ॥

विषयः । भगवतः शङ्करस्य सहस्रनामकथनम् ।

No. 216. **शिवसूत्रविमर्शिनी.** By **श्रीक्षेमराजः.** Substance, country-made paper, $9\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Hātuā Mahārājā's Library. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः शिवाय । ॐ गणाधिपतये । ॐ नमः ।

ॐ यद्रः चेतन्यरूपैः समुद्यति यतो यत्र विश्रान्तिमन्ते

यत्र त्वं यस्य विश्वस्फुरितमवसितद्युमात्रं विकासेनम् ।

स्वात्मन्यानन्दद्वन्द्वे दलमवनतवागुत्तरस्यन्ततत्वं

चैतन्यं शाङ्करं तद् जयति यदखिले द्वैतभावापहारात् ॥

वासनं जगमाशोक्य हन्तौमामिव ततः ।

शिवसूत्रं व्याकरोमि गुर्वाम्नायविचारतः ॥

End तरत तरसा संसाराब्धिं विधत्त परे पदे

पदमविचलं नित्यालोकप्रमोदसुनिर्भरे ।

विमृशत शिवप्रोक्तं सूत्रं रहस्यसमुज्ज्वलं

प्रसभविलसत् + + + समुत्सवदायि तत् ॥

Colophon. इति श्रीशिवसूत्रविमर्शिनी समाप्ता ॥ कृतिर्महामाहेश्वरराजानक-श्रीमदभि-

नवगुप्तपादपद्मोपजीविनो राजानकश्रीक्षेमराजस्येति शिवम् ॥ शीभास्करो

जयति । ॐ ।

श्रीगोविन्दपदारविन्दमकरन्दास्वादशुद्धाशयाः

संसाराम्बुधिमुत्तरन्ति सहसा पश्यन्ति पूर्णं महः ।

वेदान्तैरवधारयन्ति परमं श्रेयस्त्यजन्ति भ्रमं

द्वैतं स्वप्नसमं विदन्ति विमलां विन्दन्ति चानन्दताम् ॥ ॐ रामः ॐ ।

विषयः । शिवसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 217. शिवाद्वैततरङ्गिणी. By महादेवतीर्थः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 191. Lines, 8 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil, District Ḍhākā, Bābu Yogindramohana Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
यथा गुरुपदद्वन्द्वं गङ्गाम्भेरपि पूजितम् ।
संस्तुवे मया तस्मात् शिवाद्वैततरङ्गिणी ॥
नानापुराणशास्त्रेषु कथितपरिस्फुटये ।
शिवविष्ण्वभेदोऽत्र विशदी ज्ञानकल्पतः ॥
यथाहादित्यपुराणे *
शुद्धस्फटिकसङ्काशं देवं निष्कलमव्ययम् ।
कारणं सर्व्वलोकानां सर्व्वलोकमयं परम् ॥ इत्यादि ॥

End. नान्यो विरक्षणात् सर्वो गच्छे च गुणत्रयम् ।
यदा गुणत्रयातीतो भवतीति स मुक्तिभाक् ॥
तस्माच्छिवार्च्चनं कार्यं सर्व्वेषामिव देहिनाम् ।
लिङ्गरूपी शिवो भूत्वा पालयते सचराचरम् ॥
पुरा भवद्भिः पृष्टोऽहं लिङ्गरूपी कथं शिवः ।
तत्सर्व्वं कथितं विप्रा यथातथ्येन सम्प्रति ॥ * ।

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीम-श्रीमहादेवतीर्थस्वामिना विरचितायां श्रीशिवाद्वैततरङ्गिण्यां नवमतरङ्गः समाप्तः ॥ श्रीश्रीहरिः ॥ * ।

विषयः । । १म २य तरङ्गयोः शिवपूजाविधिः । शिवपूजामाहात्म्यादिकथनम् । हरिहरादीनामभेदकथनम् । शिवलिङ्गपूजनविध्यादिः । शिवस्य मानसिकध्यानादिकथनञ्च । ३ये तरङ्गे ईश्वरगीता योगशास्त्रादिञ्च । ४र्थे तरङ्गे शिवपूजाया नित्यतादिकथनम् । निर्माल्यग्रहणविध्यादिञ्च । ५मे तरङ्गे देव्या अद्वैतादिकथनम् । दुर्गापूजामाहात्म्यादिकथनञ्च । ६ष्ठे तरङ्गे योगप्राधान्यादिकथनम् । ७मे तरङ्गे योगकल्पादिनिरूपणम् । ८मे तरङ्गे गङ्गामाहात्म्यादिकथनम् । ९मे तरङ्गे शिवस्य माहात्म्यादिकथनञ्च ।

No. 218. शुद्धिकारिका. By नारायणवन्द्योपाध्यायः. Substance, country-made paper, 14 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, Śk. 1774. Place of deposit, District Hugli, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Dharmmadāsa Çiromaṇi. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning.

श्रीरामः ।

सर्व्वस्वरूपं श्रीरामं प्रणम्य भक्तवत्सलं ।
सम्मुदे शुद्धितत्त्वस्य कश्चित् करोति कारिकाम् ॥
शुध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रस्तु त्रिंशता दिनैः ॥
स्नात्वाऽशौचमेतत् पूर्णाशौचञ्च कथ्यते ।
खण्डाशौचमतो न्यूनं न खण्डे खण्डमिष्यते ॥
अथ शौचाशौचयोर्लक्षणम् ।
शौचाभावो ह्यशौचं वैपरीत्यं तथा तयोः ।
योगपद्यविरोधाच्च घटतमसोर्यथा ॥
तस्मात् संस्काररूपत्वं धर्माधर्मवदिष्यते ।
अशौचं विहिते कार्य्येऽनर्हताप्रतिपादकम् ॥
शुद्धिस्तु तादृशे कार्य्ये योग्यताप्रतिपादिका ॥ इत्यादि ।

End.

अथ पुष्करयोगः ।

पुनर्व्वसूत्तराषाढा कृत्तिकोत्तरफल्गुनी ।
पूर्वभाद्रं विशाखा च रविभौमशनैश्चराः ॥
द्वितीया सप्तमी चैव द्वादशी तिथिरेव च ।
एतेषामेकदा योगे भवतीति त्रिपुष्करः ॥
+ + + + + + + +
अन्यच्च पूजाहोमकर्म्मणी करिष्ये इति विशेषः ।
इति सर्वमशौचेऽपि कर्त्तव्यं । यथा दक्षः —
शुभकालेनिदं सर्व्वं सूतकं परिकीर्त्तितं ।
आपद्यातस्य सर्वस्य सूतकेऽपि न सूतकम् ॥
गयायां सर्वकालन्तु पिण्डं दद्याद्विचक्षणः ॥
इति वचनात् प्रेतपदोल्लेखेन प्रेतस्य गयायां पिण्डदानं कुर्य्यात् । यस्य सपिण्डीकरणान्तं प्रेतश्राद्धं न कृतं तस्य वर्षात् परं तर्पणं न कार्य्यं एकादशाहादौ चेत् श्राद्धं क्रियते प्रेतपदोल्लेखेनेति भद्रम् ।

Colophon.

इति श्रीनारायणवन्द्योपाध्यायविरचिता शुद्धिकारिका समाप्ता ॥ ॐ नमो नारायणाय ॐ रामः । शकाब्दाः १७७४ । श्रीमधुसूदनवन्द्योपाध्यायस्य स्वाक्षरमिदम् ॥

Digitized by Google

विषयः । शौचाशौचयोर्लक्षणम् । स्वशौचनिरूपणम् । सपिण्डाशौचनिरूपणम् । विदेशस्थाशौचनिरूपणम् । जननाशौचमरणाशौचसङ्करादिक्रमेणाशौचादिव्यवस्थाकथनम् । प्रेतक्रियाद्यधिकारिनिरूपणम् । पुत्त्रादियोगादिनिरूपणञ्च ॥

No. 219. शुद्धितत्त्वकारिका. By रामभद्रन्यायालङ्कारः. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 6 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1714. Place of deposit, District Hugli, Mollāigrāma, Paṇḍita Gopālacandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ओँ नमो गणेशाय ।

सर्व्वस्वरूपं श्रीरामं प्रणम्य भक्तवत्सलम् ।

कारिकां शुद्धितत्त्वस्य वितनोति यथामति ॥

शुध्येद्विप्रो दशाहेन इत्यादि ।

End. किन्तु एकादशाहादौ चेत् श्राद्धं क्रियते तदा प्रेतपदोल्लेखेन इति शिवं ॥

Colophon. इति श्रीरामभद्रन्यायालङ्कारविरचिता शुद्धितत्त्वकारिका समाप्ता ॥ * ॥

शकाब्दाः १७१४ ॥

विषयः । ब्राह्मणक्षत्त्रियादीनामशौचव्यवस्थादिकथनम् ।

No. 220. शुद्धिप्रकाशः. By श्रीकृष्णशर्म्मचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, $20\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Kāligañja, grāma Dakṣiṇabhāga, Paṇḍita Rakṣākara Nyāyapañcānana. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ओँ नमो गणेशाय ॥

श्रीगोडरायवचनादतियत्नतोऽयम् ।

ज्ञात्वा मतं विविधतन्त्रकृतां मुनीनाम् ॥

श्रीकृष्णशर्म्मकृतिभिः क्रियते प्रकाशः ।

शुद्धेः शिशोर्झटिति बोधि इति सम्यक्त्वम् ॥

अथ निर्गुणाशौचनिर्णयः ॥ तत्र कूर्म्मपुराणे ।

दशाहं प्राहुराशौचं सपिण्डेषु विपश्चितः ।

मृतेषु वाथ जातेषु ब्राह्मणानां द्विजोत्तमाः ॥

यथा मनुः । शुद्ध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुद्ध्यति ॥
मत्स्यपुराणे । शौचाशौचं प्रकुर्वीरन् शूद्रवद्वर्णसङ्कराः । वर्णसङ्करा अपकृष्ट-
वर्णेन उत्कृष्टवर्णस्त्रीषु जाता इति कल्पतरुः । एतेन अनन्तरजाताशौचे
मातृजातीनां दशाहेन शौचं शूद्राणां मासाशौचं वर्णसङ्कराणामपि मासा-
शौचं बोद्धव्यं ॥ शुचिवाक्यदर्शितविहितधर्माधिकारोपपादको धर्मविशेषः ।
अशुद्धिस्तु तद्विरोधी धर्मविशेषः । सपिण्डजन्मादिनिमित्तक इति कल्पतरुः ।
तत्र महापातकादौ जननादिजन्याशौचे चातिव्याप्तिः । तच्च जननमरणा-
द्याशौचजनकमपि निमित्तमधिकरणमिति सन्ध्याद्युपयोगविरोधिधर्मत्व-
मिति गुरवः । निमित्तमधिकरणं निमित्तसम्बन्धिशरीरान्तःशरीरावच्छिन्ना-
धिकरणमिति । तथा च पातकिसम्बन्धजन्यसंस्कारनिमित्ताधिकरणशरीरा-
नधिकरणत्वेऽतिव्याप्तिः । नापि महापातके तथैवातिव्याप्तिरिति । इत्यादि ॥

End. ननु सूतकान्तादित्यत्र सूतकानामशौचानामन्तो द्वितीय इति वा सूतक-
स्यान्तो विनाशो यस्मादिति वा सूतकस्यान्तो वा यस्मिन्नित्यर्थः । आद्ये
सूतकप्रथमदिनाद्युपस्थितिप्रसङ्गात् निरूपणात् सद्यः शौचदिनाद्यसम्भवः ।
द्वितीयेऽपि तथा सद्यःशौचे तद्दिन एवाशौचनाशोत्पत्तिः न तत्परदिने ।
तत्प्रवृत्तौ च दशमदिनाद्यसम्भवः । सद्यःशौचेऽपि तद्दिन एव चौरादिकर्मा-
दिव्याप्तिः । न चैवं स्नात्वैवाचरेत्यव्ययत्वात् सूतकान्ताद्वितीयेऽशौ-
चान्तेन वा शौचप्रयोजन एवोपलक्ष्यतामिति वाच्यं । द्वितीयेऽह्नि इत्यत्र शुद्धा-
र्थस्य मयाभ्युपगमात् सूतकान्त इति तत्र निवेदेऽधिकवैयर्थ्याच्च । अत्र कन-
कनशौचिनामाचमनाद्यधिकार इति चेत्तेषां मध्ये सद्यःशौचाशौचकारादि-
त्वपेक्षेति ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीवीरश्रीनरसिंहात्मजश्रीनर्मदार्थि श्रीकृष्णशर्मविरचितोऽयं शुद्धिप्रकाशः
सम्पूर्णः इति ॥ * ॥

विषयः । निर्गुणाशौचनिर्णयः । यज्ञाद्यर्थः । जननाद्यशौचः । अशौचे विधिनिषेधौ ।
बालाद्यशौचम् । विदेशस्थाशौचम् । स्त्र्यशौचम् । अशौचसङ्करः । अपहृतिमदशौचम् । गर्भ-
स्रावाशौचम् । सपिण्डाद्यशौचम् । सद्यः शौचादिकथनम् । शवस्पृक्क्रिया । उदकदानादि-
कथनम् आचारव्यवहारादिनिरूपणम् । आधिकारिकथनम् । उदकाद्यर्थनिरूपणम् । सद्यः शौचेऽपि
परदिने एवाचमनादेः कर्तव्यताकथनम् । अन्येऽस्मिन्ग्रन्थे विषया याथार्थ्यरीत्या सम्बद्धाः ।

No. 221. शुद्धिप्रदीपिका. By कृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, $17\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 50. Lines, 7 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1773. Place of deposit, District Medinipura, Post Office Rādhānagara, Amarapura, Paṇḍita Guruprasauna Vidyāratna. Appearauce, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीहरिः । अथ गर्भस्रावाशौचं ।
गर्भस्रावस्य कालस्तु मासचतुष्टयावधि ।
तत्र स्रावसपर्य्यन्तं मासतुल्यं दिनं + + ॥
अधिकं वैदिके कार्य्ये विप्राणां दिनमेककं ।
शूद्राणां षड्दिनानि स्युः क्षत्रकाणामिदं स्मृतम् ॥
सप्तमाष्टमयोर्मासोः स्वजात्युक्तमशौचकं ।
अहोरात्रं सपिण्डानां गर्भस्रावे भवेत्तथा ॥
गर्भस्य जीवदुत्पन्नो जन्मान्ते मरणेऽप्यहः ।
जन्माद्यात्परमृत्यौ च जीवने नवमादिवत् ॥
अनन्तरमृत्याशौचे कार्य्ये स्त्रीपुंसभेदतः ।
कन्यामृतौ येन सद्यं सद्यः शौचं भवेत्तथा ॥
बालमृतौ तु जन्माद्यं तत्पित्रोरेव केवलम् ॥
गर्भाशौचे दिनमासादिकं सावनमेव ग्राह्यं । तत्र सावनदिनं सूर्य्योदयादपर-सूर्य्योदयपर्य्यन्तं । मासश्च तत्त्रिंशतैवेति । इत्यादि ।

End. मुक्तिश्च आत्यन्तिकी दुःखनिवृत्तिः । तथाच स्वसमानाधिकरणदुःख-प्रागभावासमानकालीनदुःखध्वंसो मोक्षः । अथ व्रतक्रिया । व्रतत्वाभि-कलेन आरोपात्मकक्रिया व्रतक्रिया सा तु त्रिविधा भवन्ति आद्या मध्यमा उत्तरा च । तत्राद्या दानादिजलायुधादिरूपान्ता । मध्यमा आद्यश्राद्धादि-सपिण्डीकरणान्ता । पितृदेवताकपार्वणश्राद्धमासिकाद्य उत्तरा । तत्र पूर्व्वासां परापेक्षया पूर्व्वाधिकारित्वः प्राप्तत्वमतः पूर्व्वाधिकारित्वेऽपि पराधिकृताः सिध्यन्ति न तु जीवपितृकत्वे वा क्रिया । येन पूर्व्वाधि-कारिणा पुनः पर्व्वतरदानादिकं न कर्त्तव्यं । तत्र पूर्व्वाः सर्व्वेऽधि-कारिणोऽप्यन्नं कुर्य्युः ॥

Colophon. श्रीमद्बन्द्यघटीय–महामहोपाध्याय–श्रीयुतकृष्णदेवस्मार्त्तवागीशभट्टाचार्य्यकृता शुद्धिप्रदीपिका समाप्ता ॥

शाकेऽग्निषण्मुनिचन्द्रमिते द्विनेत्र-
यूके गते कृतविधुप्रमितेऽह्नि जीवे ।
श्रीकृष्णदेवकृतशुद्धिप्रदीपिकां श्री-
देवादिरामकुशलो ऽलिखदुत्तमोत्तमाम् ॥

विषयः। गर्भस्रावाशौचनिरूपणम् । बालाद्यशौचनिरूपणम् । स्त्र्यशौचनिरूपणम् । सपिण्डाद्यशौचनिरूपणम् । मातामहादिमरणेऽशौचनिरूपणम् । अग्निविषादिजनितमृत्युविशेषाशौचनिरूपणम् । पतितमृतानां वर्णभेदेन प्रायश्चित्तभेदकथनम् । शवानुगमनाद्यशौचनिरूपणम् । अथाशौचसङ्करव्यवस्था । स्त्रीपुंसयोर्दोषकनिर्देशः । अथाशौचमध्ये कर्त्तव्याकर्त्तव्यनिरूपणम् । मृताशौचव्यवस्थानिरूपणम् मृतकृत्यनिरूपणम् । प्रेतश्राद्धादिनिरूपणम् । अशौचान्तकृत्यनिरूपणम् । अथ स्पर्शादिदानव्यवस्था । मासिकादिश्राद्धव्यवस्था । सपिण्डीकरणव्यवस्था । अथ मृतक्रियानिरूपणम् ॥

No. 222. शूद्राह्निकाचारतत्त्वप्रयोगः. By रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 17 × 3½ inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1735. Place of deposit, Royāil District, Ḍhākā, Babu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य सच्चिदानन्दं शूद्राणां न्यायवर्त्तिनां ।
शूद्राह्निकाचारतत्त्वं वक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥
अथाह्निककृत्यं । प्रमाणमाह्निकतत्त्वेऽनुसन्धेयं । तत्र प्रयोगः । शाके शूद्राणां इत्यादि ।

End. रात्रौ एकशय्यायां न शयीयातां ऋतुतावपि गर्भवत्येऽपि कामुकीमुपेयात् ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितः शूद्राह्निकाचारतत्त्वप्रयोगः समाप्तः ॥ * । शाके शरागाग्निरेखाप्रमाणे ।

विषयः। शूद्राणां आह्निककृत्यनिरूपणम् । आचमनप्रयोगः । दन्तधावनप्रयोगः । तर्पणप्रयोगादिः । वैश्वदेवादिबलिकर्म्मनिरूपणम् । भोजनविधिः । रात्रिकृत्यादिनिरूपणम् ।

Digitized by Google

No. 223. **शुद्धिमुक्तावली .** By **महामहोपाध्यायः भीमः .** Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinipura, Post Office, Rādhānagara; Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो विश्वेश्वराय ।

संसारबाधनाबन्धशृङ्खलाच्छिदुरो हरिः ।

योगिचित्तसरःकेलिराजहंसोऽवताज्जगत् ॥

ईदृशानां हि संक्षेपाच्छुद्धीनामियं मया ।

चतुर्णामपि वर्णानां शुद्धिमुक्तावली कृता ॥

व्युत्पत्तिं कुर्वतां कण्ठे मन्दानामर्पिता सती ।

मनोहरा च मन्वादिवचनादपि भूषिता ॥

प्रथमं सामान्येन वर्णचतुष्टयेष्वपि शौचविधायकं पारिजातकं वचनमाह ।

शुध्येद् विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।

वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुध्यति ॥

सामान्येनाभिधाय विशेषेण जन्मप्रभृति × × × × पर्य्यन्त-
मशौचमाह ।

दन्तजातेऽजाते च कृतचूडे च संस्थिते ।

अशुद्धा बान्धवाः सर्वे सूतके च तथोच्यते ॥ अस्यार्थः ।

दन्तजाते बाले अजातदन्ते वा कृतचूडे कृतोपनयने च संस्थिते सर्वे सपिण्डबान्धवाः समानोदकाश्चाशुद्धा अशौचिनो भवन्ति सूतके प्रसवे तथाऽशुद्धाः सर्वे इत्यर्थः ॥ इत्यादि ॥

End. सपिण्डानान्तु अशौचिनामन्नभोजने न दोष एव भिन्नकुलजानां तदन्नभोजने अशौचमेव अशौचे सति पार्वणश्राद्धादौ पतिते सति अशौचान्ते तस्य कर्त्तव्यता नास्ति एकोद्दिष्टं यदि अशौचे पतितं तदा अशौचान्तदिने कर्त्तव्यमित्याह ।

देये पितॄणां श्राद्धे तु अशौचं जायते यदि ।

अशौचे तु व्यतीते वै तेषां श्राद्धं विधीयते ॥

शुचीभूतेन दातव्यं या तिथिः प्रतिपद्यते ।

सा तिथिस्तस्य कर्त्तव्या नत्वन्या वै कदाचन ॥

Digitized by Google

पितृणां श्राद्धे देये देयकाले यद्यशौचं पतितं तदा तच्छ्राद्धं चाशौचे अतीते कर्त्तव्यं । तच्छ्राद्धं केन देयमित्याकाङ्क्षायामाह शुचीभूतेनेति । सैव तिथिस्तस्य तेन श्राद्धेन × × × × भवतीत्यर्थः नलन्येति पतितलेन हर्म्येकादश्यां तिथिविधानमस्मिन्नेव विधीदृति ॥

Colophon. इति काश्मिविश्वीयकुलाभ्बी + + महोपाध्याय श्रीमद्भीमहता शुद्धि-मुक्तावली समाप्ता ॥

रवौ दुःखं सुखं सोमे भौमे मत्युर्बुधे धनम् ।

मानं चन्द्रि गुरोर्वारे शुक्रे शुक्रक्षयो भवेत् ॥

शनैश्चरे सर्वदोषो नराणां क्षौरकर्म्मणि ।

शुद्धिमुक्तावलीं सारां अलिखद्भुवनेश्वरः ॥

विषयः । सर्ववर्णानामशौचव्यवस्था । जननाशौचनिरूपणम् । स्पृश्याशौचनिरूपणम् । अशौचसाङ्कर्य्यनिरूपणम् । सत्यशौचे कार्य्याणां विधिनिषेधकथनञ्चेति ।

No. 224. श्यामासपर्य्याविधिः. By काशीनाथ भट्टाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 248. Lines, 9 on a page. Extent, 6,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Boḍiyāgrāma, Post Office Pākuḍiyā, District Rājasāhi, Paṇḍita Çaçibhūṣana Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

साष्टाङ्गं नमनं विधाय पदयोर्दंष्ट्राञ्चपीठे गुरो-

श्चिन्मय्याश्चरणाम्बुजे विजयदे मोक्षास्पदे चाह्नते ।

श्रुत्वा तन्त्रचयं विचार्य्य बहुधा वन्द्योदितः श्रीयुतः

काशीनाथधरामरः प्रतनुते श्यामासपर्य्याविधिम् । इत्यादि ।

End. विष्णोर्नामसहस्राणां चिराहत्तेन यत् फलम् ।

तत् फलं लभते मर्त्त्यः कालीति सकृदुच्चरन् ॥ शिवरहस्ये ।

तथापि ते विचारः कः काली कात्यायनीश्वरी ।

काली कालीति कालीति जपन्मुक्तिमयं लभेत् ॥

शाकेऽङ्कपक्षखशिवे रसयुते चन्द्रे दिने भास्करे

मार्गे मासि सितेतरे चरतिथौ स्वार्थं सतां तुष्टये ।

काशीस्थाखिलतन्त्रमन्त्रविदुषामालोच्य सिद्धं मतं
श्यामार्च्चाविधिमद्भुतं सुललितान् सर्व्वार्थसम्पादकम् ॥

Colophon. इति निगमागमविद्याविद्योतितश्रीकाशीनाथभट्टाचार्य्यविरचिते सिद्धान्तसारात्मके श्यामासपर्य्याविधौ विद्यामाहात्म्यकथनं नाम सप्तमो विभागः समाप्तः ॥ * ॥ ॐ शुभमस्तु ॥

विषयः । १ मे विभागे प्रातःकृत्यादिविवरणम् । २ ये विभागे यन्त्रार्च्चनादिकथनम् । ३ ये विभागे बहिर्य्यागादिविवरणम् । ४ र्थे विभागे महापीठपूजादिकथनम् । ५ मे विभागे कुलाचारादिविवरणम् । ६ ष्ठे विभागे नैमित्तिकार्च्चनकाम्यसाधनादिनिरूपणम् । ७ मे विभागे विद्यामाहात्म्यादिकथनञ्चेति ॥

No. 225. श्राद्धकालनिरूपणम्. By मधुसूदनवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna, Dhātrigrāma, Paṇḍita Ṣaṣṭhidāsa Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं तथा देवीं सरस्वतीम् ।
पार्व्वणादिक्रियाकालं वक्ति श्रीमधुसूदनः ।
पित्राद्याचार्य्यकं श्राद्धं चौये राजनि शस्यते ॥ इत्यादि ।

End. तस्मिन् वर्षे न श्राद्धान्तरं कर्त्तव्यं । तेनैव च सपिण्डनं तेनैवाब्दिकमिष्यते इति वचनात् ।

Colophon. इति श्रीमधुसूदनवाचस्पति-भट्टाचार्य्यविरचितं श्राद्धकालनिरूपणं समाप्तम् ॥
ॐ गुरवे नमः ।

विषयः । पार्व्वणकालादिनिरूपणम् ॥

No. 226. श्राद्धतत्त्वविवृतिः. By काशीरामवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 17×3½ inches. Folia, 39. Lines, 8 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Amarapura, District Medinīpura, Post Office Rādhānagara, Paṇḍita Guruprasanna Vidyāratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गोपालाय ।

नत्वा गुरोश्चरणपद्मरजांसि मूर्द्ध्ना
श्रीकान्तकान्तचरणञ्च निधाय चित्ते ।
श्रीकाशिरामसुकृती कृतिनां हिताय
सुश्राद्धतत्त्वविवृतिं वितनोति यत्नात् ॥
स्मृतिशास्त्राम्बुधौ लीलाकृतसेतुं जगद्गुरुम् ।
विदितं त्रिषु लोकेषु नमामि रघुनन्दनम् ॥

स्वकर्त्तव्यग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धकविघ्नसम्भावनास्ति अतः सम्भावितताद्दृशविघ्न-नाशार्थं ग्रन्थकारः परमेश्वरप्रणामरूपमङ्गलं कृतवान् तच्च शिष्यशिक्षार्थं-मादौ निबध्नाति प्रणम्येति । सच्चिदानन्दं कर्म्मधारयसमासाश्रयणात् सत्य-ज्ञानसुखरूपमित्यर्थः एतच्च वेदान्तिमते नैयायिकमते तु सन्तौ चिदानन्दौ ज्ञानसुखे यस्य तं । वेदान्तविसृतं वेदान्तशास्त्रप्रकाशितं अनेन कृष्णस्य सच्चिदानन्दत्वं स्थिरीकृतं नमस्यत्वञ्च सूचितम् । इत्यादि ॥

End. उभौ यदि व्यतीतौ तु जीवेच्च प्रपितामहः ।
पिण्डौ निपृणुयात् पूर्व्वौ भोजयेत् प्रपितामहम् ॥
निपृणुयात् निर्व्वपेत् । विष्णुश्च —
मातामहानामप्येवं श्राद्धं कुर्य्याद्विचक्षणः ॥
इत्येवं जीवत्पितृकश्राद्धे नानापक्षाः । छन्दोगपरिशिष्टं —
सपिण्डः पितृकृत्येषु अधिकारी न विद्यते ।
न जीवन्तमतिक्रम्य किञ्चिद्दद्यादिति श्रुतिः ॥
सपिण्डः जीवत्पितृकस्य ।
जीवन्तमतिदद्याद्वा प्रेतायान्नोदके द्विजः ।
पितुः पितृभ्यो वा दद्यात् स पितेत्यपरा श्रुतिः ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितम्) ।

विषयः । रघुनन्दनभट्टाचार्य्यकृतश्राद्धतत्त्वग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

No. 227. श्राद्धप्रकरणम् . By नरोत्तमशर्म्मा . Substance, country-made paper, 13 × 2½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royailgrāma, District Ḍhākā, Bābu Yogīndramohana Rāya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ शिवदुर्गायै नमः ।
आदौ संज्ञां विनिर्णीय ततो राशिज्ञनिर्णयम् ।
अधमासनिर्णयं पश्चात् करिष्यामि समासतः ॥ इत्यादि ।

End. तर्पणात् प्राक् वस्त्रनिष्पीडनेन पितृलोकात् पराको भवति इत्यादि-ग्रन्थगौरवभयान्न लिखितम् ॥ * ॥

Colophon. इति नरोत्तमदेवशर्म्मणा विरचिते चूर्णके श्राद्धप्रकरणं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । संज्ञाग्निमासश्राद्धादिनिरूपणमुखेन श्राद्धादिव्यवस्थाकथनम् ।

No. 228. श्राद्धविवेकव्याख्या. By रामकृष्णतर्कपञ्चाननः. Substance, palm-leaf, 18 x 2 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vēḍogrāma, Post Office Raghunāthapura, District Mānabhūma, Paṇḍita Veṇkaṭa Varadācāryya Gosvāmi. Appearance, old. Prose. Generally Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
कृष्णे नमः सन्निवेश्य स्वस्वकव्यापभोक्तरि ।
व्याख्या श्राद्धविवेकस्य रामकृष्णेन तन्यते ॥
प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यङ्गमभिधेयप्रयोजनं तदर्थमाद्यावभिधेयनिरूपणं प्रतिजानीते ।
विलोक्येति । यद्यपि सर्व्वैरादौ मङ्गलं क्रियते तथाप्यनेन तन्न कृतं ।
शिष्टाचारनिश्चयात् कृतं वा न लिखितं । शिष्यशिक्षार्थंमालिखनस्य ।
प्रकारान्तरेण श्राद्धमिति । इत्यादि ॥

End. य एवं वेत्तीति श्राद्धविधिज्ञाने श्राद्धापदेशे श्राद्धकरणानुमतौ च श्राद्धफलं भवतीत्यर्थः । गभीरं बहुशुद्धानप्रयोगयार्थकं तन्त्रं स्मृतिशास्त्रं तदेवार्णवः दुष्प्रवेशः तस्य पारदृश्वना तात्पर्य्यज्ञानवता । उज्ज्वलयता चर्वयता सतां स्मृतिशास्त्रसुत्पत्तिमतां । चारुश्लोकैरुपढौकितं ग्रन्थनाम स्फुटयति श्राद्ध-विवेकेति श्राद्धविवेकाख्यः संग्रह इत्यर्थः ॥ * ॥

Colophon. इति रामकृष्णतर्कपञ्चानन-भट्टाचार्य्यविरचिता श्राद्धविवेकटीका समाप्ता ॥
॥ * ॥ श्रीकृष्ण प्रसीद ॥

विषयः । संक्षेपेण शूलपाणिकृतस्य श्राद्धविवेकाख्यग्रन्थस्य व्याख्यानम् ।

Digitized by Google

No. 229. श्रीसूक्तभाष्यम्. By रामचन्द्रः. Substance, country-made paper, 7×3 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
श्रुतिकण्ठार्थसर्व्वों यो विकाशयति स्फुटतः ।
स पायात् सच्चिदानन्दः सूर्य्यमण्डलगो हरिः । इत्यादि ।

End. अथ पञ्चदशी तां सद्भावश्चेति । इयमन्व्याख्यानपरा । एतावांस्तु विशेषः ॥

Colophon. इति श्रीसूक्ते तृतीयो वर्गः ॥ इति श्रीमद्वसिष्ठगोत्रोद्भूत-रामचन्द्रविरचितं वैदिकपाठानुकारि-श्रीसूक्तभाष्यं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । श्रीसूक्तस्य व्याख्यानम् ।

No. 230. सङ्केतसारावली. By शिवरामशर्म्मा. Substance, palm-leaf, 15×1½ inches. Folia, 12. Lines, 3 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Vikramapura Vidgā̃, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ।
प्राचीनतन्त्राण्यवलोक्य यत्नाद्-
गुरूपदेशं हृदये निधाय ।
संक्षेपतः श्रीशिवरामशर्म्मा
सङ्केतसारावलिमातनोति ॥
सप्तविंशतिभिर्ज्योतिश्चक्रं स्तिमितवायुगम् ।
तदर्कांशो भवेद्राशिर्नवर्क्षचरणाङ्कितः ॥ इत्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । राशिस्वरूपकथनम् । राशीनां कालबलादिकथनम् । कालवेलादिकथनञ्चेति ।

No. 231. संक्षिप्तसारव्याख्या (सुबन्तपादः) (भावार्थदीपिकानाम्नी). By महेशपञ्चाननः. Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1812. Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णचैतन्यः । ननु षड् इत्यादिविभक्तिपदे षकारडकारौ × × × × ककारादिवर्णा न भिन्नाः किं ... ... । प्रकृतिप्रत्यये च भिन्नम् । इत्यादि ।

End. समास एतद्विधानमित्यस्य पञ्चमास असमासे नित्यादि । ननु पञ्चमी चेत्यत्र सरांशपत्या(?) इयञ्चरचं स्वीकृतं तर्हि पञ्चमी भवति कथं सप्तमीत्यत-आह अथवेत्यादि ।

Colophon. इति श्रीविद्यार्णवात्मजश्रीमहेशपञ्चाननविरचितायां संक्षिप्तसारटीकाभावा-र्थदीपिकायां सुबन्तपादटीका भावार्थदीपिका समाप्ता ॥ शकाब्दाः १८१२ ।

विषयः । संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सुबन्तपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 232. संक्षिप्तसारटीका (सन्धिपादः) (सारार्थदीपिकानाम्नी). By गोपालचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 29. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dakṣiṇakhaṇḍa, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीकृष्णचैतन्यः ।

यः सर्व्वेषां सततमनुसरन् भाति सत्तास्वरूपो
दूरे वाचामपि च मनसां योऽस्मिकश्चोऽपि नित्यम् ।
यस्मादिश्वं जगदपि च स सच्चिदानन्दमूर्त्ति-
र्विश्वग्गतिर्जयति नितरां सर्व्वदो माधवः सः ॥
प्रभोर्वदनपु विरिञ्चिजननी वक्षःस्थलस्था हरे-
र्या सर्व्वैरपि वन्दिताङ्घ्रियुगला सूते लयेषं जगत् ।
वाणी वाङ्मयदेवताखिलमयी सर्व्वैरगम्यापि या
तां वन्दे निजभक्तकल्पलतिकां सच्चिन्मयीमम्बिकाम् ॥

आलक्ष्य डिप्पनीसारं विज्ञाय गौरवं मतम् ।

गोपालस्तनुते सूरिमुदे साराथदीपिकाम् ॥

वृन्दारकवृन्दपरिवन्दितपादारविन्दद्वन्द्वश्रीमत्त्रिपुरहरनमस्कार एव परम-

मङ्गलमिति श्रीशिवप्रणामरूपमङ्गलं ग्रन्थकृदाचरति शिवमित्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सन्धिपादव्याख्यानम् ।

No. 233. संक्षेपज्योतिराकरः. By रामगोविन्दचक्रवर्त्ती. Substance, palm-leaf, 14×2 inches. Folia, 42. Lines, 3 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1715. Place of deposit, Vidgã, District Ḍhākā, Vikramapura, Paṇḍita Ānandacandra Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

देवतायाः पदद्वन्द्वं प्रकृतेः पुरुषस्य च ।

श्रीगुरोः पादपद्मञ्च नत्वा श्रीरामकृष्णजः ॥

भूदेवो रामगोविन्दः शिशूनामाशुबुद्धये ।

शास्त्रं ज्योतिःसंक्षेपात् तनोति ज्योतिराकरम् ॥

अथ दिननिर्णयः ।

रविः सोमः कुजश्चैव बुधो जीवः सितः शनिः ।

एतेषां नामतो वाराः सप्तैव कथिताः क्रमात् ॥ इत्यादि ।

End. यात्रां निपद्यसम्प्राप्तात् पुनर्भद्रेण योजयेत् ।

केचिदिदं कलावाप्तौ यात्रा परिसमाप्यते ॥

इति यात्राविधिः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीरामगोविन्दचक्रवर्त्तिविरचितः ज्योतिःसंक्षेपज्योतिराकरः समाप्तः ॥ * ॥

वाणेन्द्वब्धौ तथा चन्द्रे शाकेऽतीते सुनिश्चितम् ।

काशीनाथद्विजेनेदं सम्पूर्णेनैव लिख्यते ॥ * ॥

विषयः । दिनकथनम् । तिथिनिरूपणम् । पापयोगादिकथनम् । विष्टिभद्रादिकथनम् । रविग्रहाद्यादिकथनम् । विवाहादिविहिततिथ्यादिकथनम् । अन्नप्राशनारम्भदिनादिकथनम् । रविसंक्रान्त्यादिनिरूपणम् । पताकीरिष्ट्यादिकथनम् । नाडचिकदशादिनिरूपणम् । यात्राविध्यादिकथनञ्चेति ॥

Digitized by Google

No. 234. सङ्गीतसारसङ्ग्रहः. Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 43. Lines, 8 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bāngālā. Date, ? Place of deposit, Seyāḍasol, District Bardhamāna, Çrī Candrānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाय नमः ।

श्रीगोविन्दं प्रणम्यादौ गीतशास्त्रप्रचेतवे ।
संक्षेपादथ वक्ष्येऽहं सङ्गीतसारसंग्रहम् ॥
अथ सङ्गीतोत्पत्तिमाह ।
पुरा चतुर्णां वेदानां सारमादाय पद्मभूः ।
इदन्तु पञ्चमं वेदं सङ्गीताख्यमकल्पयत् ॥ इत्यादि ।

End. उत्तमो मध्यमः प्रोक्तो बुधैः कतिपयैरिति ।
गुणयुक्तोऽपि दोषोऽस्तु उत्तमे सोऽपि पञ्चधा ॥
अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । सङ्गीतोत्पत्तिनिरूपणम् । मूर्च्छनादिनिरूपणम् । रागादिनिरूपणम् । गायकलक्षणादिकथनम् । भाषादिनिरूपणम् । वाद्यादिनिरूपणम् । अतःपरं खण्डितम् ।

No. 235. सत्क्रियासारदीपिका. By गोपालभट्टः. Substance, foolscap paper, 13 × 4½ inches. Folia, 72. Lines, 8 on a page. Extent, 2,300 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1949. Place of deposit, Lohajaṇga, District Ḍhākā, Vikramapura, Bābu Mukunda Lāla Pāla Caudhurī. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीराधारमणो जयति ।

प्रणम्य सच्चिदानन्दं जगतां चैकमीश्वरम् ।
श्रीकृष्णं परमानन्दमनन्याभीष्टदायकम् ॥
सन्ति यद्यपि विज्ञानामनन्यानां विशेषतः ।
पद्धतिं तां विचाराद्यैः सत्क्रियासारदीपिकाम् ॥
श्रीमद्गोपालभट्टोऽयं साधूनामाज्ञया क्रमम् ।
भगवद्धर्मरत्यार्थं भक्तानां वैदिकी तु या ॥
कृता याप्यनिबद्धेन भीमभट्टेन या कृता ।
... ... ॥

शूद्रान्त्यजादीनां म्लेच्छभक्षाणां पितृदेवार्चनादिकं क्वापि वेदे लोके धर्मशास्त्रागमस्मृतिपुराणादौ च नास्ति तेषामेतत्कृत्ये सत्यपि तेषामागो-ऽपराधो जायते तत्र प्रथमं चतुर्वेदः श्रीनारायणोपनिषत् प्रमाणमाह । ॐ अथ पुरुषो वै नारायणोऽकामयत इत्यादि ।

End. तदा कर्मकारः पितृप्राप्त्यर्थाय दक्षिणां दद्यात् । अपरप्राप्त्यर्थेऽपि दक्षिणां दद्यात् । तथा काश्यादिदेवैरुक्तसेवा जीवसमर्पणेन कुर्य्यात् । अथवा अन्य आचार्यः । तदा तस्मै दक्षिणां दद्यात् ।

Colophon. इति श्रीसमावर्त्तनक्रमः समाप्तः ॥ संवत् १९४९ ॥
किशोरीलालकायस्थ वृन्दावननिवासी ॥

विषयः । द्विजशूद्रादीनां विवाहादिविविधतत्प्रयोगादिनिरूपणञ्च ।

No. 236. सत्स्मृतिसारः. By जानकीरामसार्व्वभौमः. Substance, country-made paper, 10×6 inches. Folia, 7. Lines, 14 on a page. Extent, 125 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṭhiyā, District Rājasāhi; Paṇḍita Guruprasāda Çiromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।
आनन्दकन्दं द्विविधद्विवन्द्यं
विवन्द्य गोविन्दपदारविन्दम् ।
श्रीजानकीराम × सार्व्वभौमः
समग्रहीत् सत्स्मृतिसारमेतम् ॥

End. अच्छिन्नमात् शेषो नास्ति ।

विषयः । तिथि-शौचप्रायश्चित्तादेर्व्यवस्थानिरूपणम् ।

No. 237. सनत्कुमारसंहिता (शिवपुराणीया). Substance, country-made paper, 14×5½ inches. Folia, 101. Lines, 11 on a page. Extent, 3,500 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणपतये नमः । अथ सनत्कुमारसंहिता लिख्यते ।
प्रपद्ये देवमीशानं सर्व्वज्ञमपराजितम् ।
सर्व्वं सर्व्वभूतानामनादिं विश्वतोमुखम् ॥

Digitized by Google

वेदादौ यः स्वरः प्रोक्तः ओङ्काराख्यो महेश्वरः ।
सृजते सर्व्वभूतानि पञ्चभूतैः सदाशिवः ॥
तस्य चिन्ताप्रभावेण ब्रह्मणा विहितं जगत् ।
तद्भक्त्या सम्प्रवक्ष्यामि पुराणं शिवभाषितम् ॥
नैमिषाख्याश्रमपदे पुण्ये पूर्व्वं मयोदिते ।
पराशरस्य दायादः श्रीमान् सत्यवतीसुतः ॥
ब्रह्मर्षिः स च धर्म्मात्मा काले योगविदांवरः ।
शुकलोकस्य धर्म्मात्मा ब्रह्मचारी तपोनिधिः ॥
ऋषिसङ्घैः परिवृतः सूत्यर्थं योऽवदत् पुरा ।
भारते शतसाहस्र्यां संहितायां कवीश्वरः ॥
तेषां सुखोपविष्टानां कथां कथयतां पराम् ।
तथाजगाम धर्म्मात्मा ब्रह्मचरतनयः शुभः ॥
... ... ।
पृष्टस्तु ऋषिभिश्चैव ब्रह्मपुत्रो महामुनिः ॥
शिवार्च्चनविधिश्चैव देवदेवस्य पूजनम् ।
प्रसादस्य च यत् पुण्यं देवदेवस्य धीमतः ॥
संवत्सरस्य यत् पुण्यं शिवस्य परमं सुखम् ।
चावर्त्तनविधिश्चैव पुनरावर्त्तिकं तथा ॥
मूर्त्तीनां प्रविभागस्य मन्त्रस्य परमं विधिम् ।
... ... चन्द्रस्य तु महात्मनः ॥ इत्यादि ।

End. पिट्टुचाश्चरितं (?) श्राद्धे पठमानमिदं शुभम् ।
दुष्ट + + दुष्कृतकलि + + + नाशनम् ॥
यच + + श्लोकं श्लोकार्द्धं वा समाहितः ।
श्रद्धया भक्तियुक्तो वा तस्य प्रीतो भवेत् शिवः ॥
ॐ शङ्कर + + + स्वदम् ।

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारप्रोक्तं शिवपुराणं समाप्तम् ॥

विषयः। इति श्रीशिवमहापुराणे चतुर्विंशतिसाहस्र्यां संहितायां सनत्कुमारसंहितायां प्रथमोऽध्यायः । द्वितीयोऽध्यायः । सप्तद्वीपवर्णनं नाम तृतीयोऽध्यायः । चतुर्थोऽध्यायः । भुवनकोशवर्णनं नाम पञ्चमोऽध्यायः । ब्रह्मगीतोपाख्यानं नाम षष्ठोऽध्यायः । सप्तमोऽध्यायः । अष्टमोऽध्यायः । नवमोऽध्यायः । शिववर्णने दशमोऽध्यायः । एकादशोऽध्यायः । शिवमाहात्म्ये द्वादशो-

Digitized by Google

ऽध्यायः । चत्वारिंशोऽध्यायः । त्रिविभीषणसंवादे चतुर्दशोऽध्यायः । त्रिकूटो नाम । (अध्याय संख्या नास्ति) पुष्पदामनमाहात्म्यम् । पुष्पादिदानसमावेशः । जपयागविधिनिर्णयः । अष्टमीविधिः । अष्टमीव्रतम् । दानधर्मः । नियमोपदेशः । चक्रवर्तीपंचकं नाम (?) भूतिकीर्तनं नाम । त्रिशा-चंनफलकं नाम । दुर्वासखोपमिषत् । नाडीसंवादः । दक्षपाशिवरदानं नाम । पद्मावतन-वर्णनं नाम । अविमुक्तमाहात्म्यं नाम । जम्बूपाख्यानम् । जम्बूभिषेको नाम । जम्बूपाख्याने नन्दिविवादः । नीलकण्ठोपाख्यानम् । त्रिपुरवधोपाख्यानम् । त्रिपुरदाहो नाम । श्रावण-माहात्म्यम् । योगविधिकथनं नाम । इति श्रीसनत्कुमारप्रोक्तं समाप्तम् ।

No. 238. सनत्कुमारसंहिता. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 84. Lines, 5 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Nāgara. Date, SM. 1935. Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ श्रीसनत्कुमारसंहितायां पटल त्रिखण्डे (?) ।

श्रीसनत्कुमार उवाच ।

भो ब्रह्मन् ब्रह्मतत्त्वज्ञ ब्रह्मज्ञानविशारद ।

अतोऽहं श्रोतुमिच्छामि रहस्यं परमाद्भुतम् ॥ इत्यादि ।

End. पुत्रार्थं चैव संसिद्धिर्भविष्यति न संशयः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां सदाशिवसनकसंवादे पञ्चविंशः पटलः ॥ * ॥ संवत् १९३५ ॥

विषयः। अथ पटलाः पञ्च वर्ण्यन्ते तद्यथा ॥ १ ॥ इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां शौनकसदाशिवसंवादे २१ शः पटलः ॥ २ ॥ इति श्रीस० सं० सदाशिवसनत्कुमारसंवादे २२ शः पटलः ॥ ३ ॥ इति श्रीस० सं० सदाशिवसनकसंवादे २३ शः पटलः ॥ ४ ॥ इति श्रीस० सं० २४ शः पटलः ॥ ५ ॥ इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां सदाशिवसनकसंवादे पञ्चविंशः पटलः ॥

No. 239. सन्धिटीका (संक्षिप्तसारीया). By वंशीवदनः. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 16. Lines, 13 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā *viâ* Aṇḍāl Çrī Murāri Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो विघ्नेश्वराय ।
रामं नत्वा गुरुं तेषां मतान्यालोच्य यत्नतः ।
संक्षिप्तसारटीकार्थी यथकार्थं प्रकाशते ॥
अन्यारम्भे सकलशिष्टैरवगाच्छन्नतया विघ्नयत्नेन परिप्राप्तम् । इत्यादि ।

End. सर्व्वमनुकरणेनेति यसन्धिः अन्यथा सन्देहः स्यात् । नित्यसन्धिर्वैकल्पिकसिद्ध-
त्वात् विकल्पोदाहरणमात्र किं अनेन इत्यादि ॥ ० ॥

Colophon. श्रीवंशीवदनं विनिद्रनयनं विद्वज्जनप्रीणनं
सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् यशिष्ठः स्वयम् ।
व्याकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते
गोयीचन्द्रकृते तु तद्विरचिते पादोऽयमाद्विर्गतः ॥
श्रीराधाकृष्णः ॥ * ॥

विषयः । संक्षिप्तसारव्याकरणस्य सन्धिपादस्य व्याख्यानम् ।

No. 240. सभाकौस्तुभः. By रामनारायणमिश्रदासः. Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 143. Lines, 9 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Royāil, District Ḍhākā, Bābu Yogindramohana Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. या ब्रह्मणिश्रित वाचकवाच्यरूपा
ज्योतिर्मयी त्रिगुणया विदधाति मूर्त्तिं ।
श्रीरामनारायणमिश्रदासः
सानन्दमुन्मथ्य सुकाव्यसिन्धुम् ।
स्फुरत् सभाकौस्तुभमुत्तमं मुदा
सतां मुदे स प्रकटीकरोति ॥
नानाकाव्यविचारचारुचतुरैर्धीरैरुदारैः समम्
सत्काव्यानि विचार्य्य पद्यनिचयैः प्रोद्यत्सभाकौस्तुभः ।
विद्यामित्रकुलोद्भवेन सहसा सप्रीतिविस्फूर्जित-
स्वेनायत्त मया कयापिच हरौ भक्त्या समुन्नीयते ॥
आदिष्टोऽस्मि सकलजनपितेत्रावलयितेजायतजे तिलकायमाननिखिल-

भूपालमौलिमाला·मिलन्मुकुटतटघटन्मणिमरीचिमञ्जरीपुञ्जपिञ्जरितपादा-
म्बुज दिल्लीश्वराखण्डलश्रीरमोमहोदधेर्मेघमाला-देव-मौक्तिकराज्यमालाभ्यामभिषिक्तेन
करालकलिकालकालकरालकवलितदैन्यदावानलदह्यमानजनतापीयूषधा-
राधरेण प्रचण्डभुजदण्डखण्डिताखर्वकुण्डलितकोदण्डविराजमानकाण्डप्रकाण्ड-
ताण्डवसमुत्सारितवैरिनिकरेण शौर्य्यौदार्य्यधैर्य्यदयादाक्षिण्यविनयाद्यनेक-
गुणगरिमसमुपचितसत्कीर्त्तिकर्पूरपूरपूरिताखिलदिङ्मण्डलेन विविधविध-
गुणादिविविधागमधर्मविद्याविद्याधरीविहारारामारोपितराशीव·कायकर्मकविवेक-
कालिमप्रसहृदयहृदयकुसुमप्रकाशनमित्र-मित्रवंशप्रशस्तप्रतिपविशविद्यामित्रमौ-
लमणिरत्नेश्वरश्रीमच्छ्रीहरिनारायणरायमहीश्वरेण यथावत् सामात्यवरा-
नवरत्नश्रुतिस्मृतीतिहासपुराणादिसकलशास्त्राणां विषयवाग्गुणपरीक्षण-
निपुणा ... ... येषां भवतीति नीतिप्रभृतिसकलशास्त्राणां सार-
मादाय सभाप्रस्तावोपयोगिसंग्रहमेकं विरचयेति मङ्गलादिमयूखैः यथा
सभाकौस्तुभः समुन्नीयते । इत्यादि

End. प्रायः प्राचुर्य्यतामग्रमग्रं लोकोऽभिधावति ।
यत्प्रसादात् सौकर्य्यं जीवितं प्रतिभा सुखम् ॥
तुष्टिः पुष्टिर्बलं मेधा सर्व्वमत्र प्रतिष्ठितम् ।
लौकिकं कर्म्म यद्दृष्टौ सकतौ यच्च वैदिकम् ॥
कर्म्मापवर्गे यच्चोक्तं तच्चाप्यत्र प्रतिष्ठितम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीदर्पनारायणरायसङ्गृहीतसभाकौस्तुभे ग्रन्थगुणमयूखः समाप्तः । श्रीरस्तु
शाकेन्दुखाभ्रसप्ततुरगे(?)मासि तुलाराशिके गते श्रयोः पदद्वयं लिपिरियम् ॥

विषयः । मङ्गलादिनिरूपणम् । धर्म्मादिनिरूपणम् । पातकादिनिरूपणम् । पण्डितादिप्रशंसा । गुणप्रशंसा । दुर्ज्जनादीनां निन्दा । याचकनिन्दा । दरिद्रनिन्दा । मूर्खादीनां निन्दा । सदाचारादिनिरूपणम् । उपदेशादिकथनम् । रसादिनिरूपणम् । अलङ्कारनिरूपणम् । सम्भोगशृङ्गारादिकथनम् । तथा विप्रलम्भशृङ्गारादिकथनम् । राज्यमन्त्रादिनिरूपणम् । मृत्युयोगादिकथनम् । ग्रन्थगुणादिनिरूपणञ्चेति ।

No. 241. समयाचारतन्त्रम् . Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Pākuḍiyā, District Rājsāhi, Paṇḍita Kālidāsa Ṭhākura. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ परदेवतायै नमः । गौर्य्युवाच ।

भगवन् सर्व्वदेवेश चित्स्वरूप सदाशिव ।

कथितं सर्व्वतन्त्रेषु त्रैपुरं ज्ञानमुत्तमम् ॥

शिवशक्त्यात्मकं यत्तु समयाख्यं परात्परम् । . . . .

परं ब्रह्मेति विख्यातं सर्व्वशास्त्रेषु गोपितम् ॥

अन्यत् किञ्चिन्ततो नास्ति निश्चितं मनसि प्रभो । इत्यादि ।

End. खण्डितत्वात् शेषो नास्ति ।

विषयः । १ मे पटले नित्यानन्दज्ञानादिकथनम् । २ ये रहस्ययोगादिकथनम् । ३ ये परमाविद्यावीजादिकथनम् । ४ र्थे विद्यासाधनादिप्रकारः । ५ मे पूजारहस्यादिकथनम् । ६ ष्ठे मुद्रादिकथनम् । ७ मे कुण्डहोमसाधनादिप्रकारः । ८ मे वीजादिसाधनप्रकारः । ९ मे भावनिर्णयश्च । अतःपरं खण्डितम् ।

No. 242. **सर्व्वसाधारणप्रमाणतत्त्वम्** . Substance, palm-leaf, 10 × 1¼ inches. Folia, 34. Lines, 3 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Āḍāihājār, District Ḍhākā, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaŋkārā. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । अथ सर्व्वसाधारणप्रमाणतत्त्वम् ।

मरणादेरकर्त्तव्ये संयोगो यस्य नाग्निना ।

दाहादूर्द्धमशौचं स्याद् यस्य वैतानिको विधिः ॥

प्रक्षिप्याग्निं स्वदारेषु परिकल्प्य द्विजं तथा ।

प्रविशेत् कार्य्यवान् ... ... यथैव न चिरं क्वचित् ॥

रात्रावेव समुत्पन्ने मृते ... ... सूतके ।

पूर्व्वमेव दिनं ग्राह्यं यावन्नैवोदितो रविः ॥

उदिते तु यदा सूर्य्ये नारीणां दृश्यते रजः ।

जननं वा विपत्तिर्व्वा यस्या ... ... सर्व्वरी ॥ इत्यादि ।

End. नोपतिष्ठति यः पूर्व्वां नोपास्ते यश्च पश्चिमाम् ।

स शूद्रवत् बहिष्कार्य्यः सर्व्वस्माद् द्विजकर्म्मणः ॥

अर्द्धाग्नियो हि यो विप्रः चाण्डयेचरणद्वयम् ।

तज्जलं पितृमुखे दद्यात् आत्मानं नरकं व्रजेत् ॥ (?)

सन्ध्या येन न विज्ञाता सन्ध्यां येनाप्युपासते ।

जीवन्नेव भवेच्छूद्रो मृतः श्वा चाभिजायते ॥
ॐकारोच्चारणाद्दोषात् शालग्रामशिलार्चनात् ।
ब्राह्मणीगमनाच्चैव शूद्रश्चाण्डालतां व्रजेत् ॥
... ... ।
सङ्कल्पो नैव कर्तव्यो मन्त्रे च कदाचन ॥
स्फटीकोदुम्बरं पात्रं वारिपूर्णं कुशान्वितम् ।
दर्भत्रयं साक्षतं फलपुष्पसमन्वितम् ।
जलाशयारामकूपे संकल्पः पूर्वदिङ्मुखः ॥

Colophon. (समाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।)

विषयः । शूद्रोपनयनकालनिरूपणम् । पिण्डदानकाले रजस्वलायाः कर्तव्यनिरूपणम् । श्राद्धविघ्नप्रमाणकथनम् । सपिण्डीकरणात् परं मासिकानामकर्तव्यकथनम् । तिलदानविधिः । सीरपातनादिकालनिरूपणम् । पञ्चगव्यादिविधिः । तिथिविशेषे कुष्माण्डादिनिषिद्धवस्तुनिरूपणम् । आचमनादिनिरूपणम् । चौरकर्मविधिः । भूम्यादिदाने फलविशेषकथनम् । रविसंक्रमणादिनिरूपणम् । नवान्नकालनिरूपणम् । सापिण्ड्यविचारः गोत्रप्रवरपितृमातृकन्यानिरूपणम् । पूजाविधानम् । अग्नेर्नामकरणम् । चरणामृतविधिः । शूद्राणां शालग्रामादिपूजानिषेधकथनम् । शूद्रस्यपापनिर्णयश्चेति ॥

No. 243. सर्वानुक्रमवृत्तिः. By षड्गुरुशिष्यः. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 102. Lines, 13 on a page. Extent, 3,340 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1830. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके शुक्लप्रतीक ऋक्संख्या ऋषिदैवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । अथेति मङ्गले प्रस्तावे वा ऋषंश्रवाद्ग्रहादृग्वेदः । इत्यादि !

End. ग्राम्यारण्यकलक्षणमप्यचतुर्थार्थकेषु तु । प्रत्यध्यायसमाप्तावपि द्विर्वचनं दृष्टं वानुदिता भवति भवतीत्यादि ।

Colophon. इति षड्गुरुशिष्यविरचिता सर्वानुक्रमवृत्तिः समाप्ता ॥ शुभमस्तु । संवत् १८३० ।

विषयः । ऋग्वेदीयसर्वानुक्रमव्याख्या ।

No. 244. साङ्कर्षकाण्डभाष्यम् . Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 87. Lines, 9 on a page. Extent, 1,957 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sṃ. 1864. Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
एवं द्वादशभिरध्यायैः प्रकृतिविकृतिभेदेन कतिपयान् न्यायान् संशोध्य
केनैव महर्षिरितवतो विप्रकीर्णान् वेदवाक्यार्थानैदम्परेण सम्यक्निरूप्य-
निर्णेतुमेषा चतुरध्यायारभ्यते । इत्यादि ।

End. जैमिनेर्विमलसूत्रितजन्यां
मग्नमाप सुचितां मम चेतः ।
तेन चेततु पिनाकिपदाब्जे
येन जन्मनिचयो न पुनः स्यात् ॥

Colophon. इति श्रीमच्छङ्करे भट्टदीपिकायां षोडशस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ * ॥
संवत् १८६४ ।

विषयः । भाट्टदीपिकाख्य मीमांसाग्रन्थस्य साङ्कर्षकाण्डस्य व्याख्यानम् ।

No. 245. सारावली, By नारायणवन्द्योपाध्यायः . Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 152. Lines, 6 on a page. Extent, 3,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Bramhanārāyaṇa Vidyālaṇkāra. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः शरणम् ।
श्रीरामं जगतामीशं प्रणम्य नरूं तुष्टये ।
सारावलीं प्रतनुते श्रीनारायणः सुधीः ॥
इचिरादेरनारादेर्योऽचः । अचः स्थाने आत् ऐच् आट् आत् एच् ऐच्
इत्येते आदेशा इचिः परिभाष्यन्ते । अ इ उ ऋ ऌ ए ऐ ओ औ [illegible] ऐ औ.
च प्रत्याहारार्थोऽयं निर्देशः सोमाभित्यनेन अ इ उ ऋ ऌ ए ऐ ओ औ.
इति × × एवमन्ये। प्रत्याहारेषु च ह्रस्वोऽपि दीर्घोऽपि गृह्यते। इत्यादि ॥

End. आतोऽच् । [illegible] [illegible]
[illegible] । [illegible] [illegible]

Digitized by Google

श्रीनियतश्चाच । चन्द्रिका चन्द्राका ।

Colophon. इति श्रीनारायण-वन्द्योपाध्यायकृतौ साराबल्यां तद्धितपादः समाप्तः ॥

No. 246. साहित्यरत्नाकरः. Substance, country-made paper, 13 x 2¼ inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Kājoḍā grāma *viá* Aṇḍāl, Bābu Yatīndranātha Nāyek. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ श्रीरामचन्द्राय नमः ।

आलिङ्ग्य मातृमुदरं पितुरर्द्धजाने
यत्सङ्गपर्य्यवतु बालगजाननो नः ।
यत्कुम्भयोर्गिरिसुताकुचपार्श्वभाजोः
स्तन्यं पिपासति गुहस्त्रिभिराननाब्जैः ॥
श्रेयो मे विदधातु शारदशशिश्रीभासुरा भासुरा
धाराधारनिनादकारिमधुरव्याहारिणी हारिणी ।
मुक्ताभूषणपोषणस्मितलसच्छ्रीसाधुना साधुना
लावण्येन विजेन निर्जितवती रम्भावती भारती ॥
नुमः स्तुमः कर्द्दमदुर्द्दमाम्बुधिप्रनष्टवेदाखिलजन्तुसन्ततिम् ।
सोयं स्वप्रतिभाहवाग्निकथपप्रोद्दीप्तपद्मद्दर्शनी-
रत्नकृम्भयकम्परो यदनुजो रामाह्वयः पण्डितः ।
तस्मात् पर्व्वतनाथसूरिजलधेः श्रीमज्जनन्योचित-
ब्रह्मासञ्जुषो लसद्गुणमणेर्यस्योदयचन्द्रवत् ॥
सोऽहं धर्म्मसुधीगवां विलसितैः कर्त्तुं रसासंक्रिया
संस्फुर्त्तिं समुदञ्चयेयमधुना साहित्यरत्नाकरम् । इत्यादि ।

End. अथ निजकुलकूटस्थस्य मार्त्तण्डस्य पुनःपुनर्मण्डलभेदो माभूदित्यभिसन्धानाल्ल-
कस्यामरद्विपदमारणकारणस्यार्थस्य गूढत्वाद्गाम्भीर्य्यम् । उक्तोदाहरणान्येव
सौशब्द्यस्योदाहरणानि द्रष्टव्यानि ।
एवं सूक्ष्मधियां मार्गमाश्रित्योदाहृतं मया ।
माधुर्य्यौजःप्रसादास्तु सौशब्द्येन समन्विताः ॥
गुणाश्चत्वार एवैते मम सूक्ष्मतरेक्षितुः ।
भय इवेति नात्यर्थं मनसे रोचते मतम् ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीमत्त्रिभुवनपवित्रचरित्रश्रीवात्संस-वाराणसीवंशपद्माकरप्रभातभानुना पण्डितावतंसमुना सकलकलाविज्ञानवता धर्म्मसंस्थापनता विरचिते श्रीरघुकुल-तिलकगुणमणिधामनि साहित्यरत्नाकरनामन्यलङ्कारशास्त्रे गुणनिरूपणं नाम पञ्चमस्तरङ्गः ॥ अतः परं खण्डितम् ।

विषयः । १ मे तरङ्गे ग्रन्थारम्भसमर्थनादिः । २ ये तरङ्गे वाचकशब्दार्थादिनिरूपणम् । ३ ये तरङ्गे लक्ष्यशब्दादिनिरूपणम् । ४ थें तरङ्गे व्यञ्जकशब्दार्थादिनिरूपणम् । ५ मे तरङ्गे गुणनिरूपणम् ॥

No. 247. सिद्धिखण्डः (मन्त्रसारीयः) . By नित्यनाथसिद्धः . Substance, country-made paper, 17 × 6 inches. Folia, 13. Lines, 12 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sм. 1876. Place of deposit, District Medinīpura, Çandrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीरामाय नमः । अथ गुटिका लिख्यते ।
सर्व्वविद्यासाधनं । अथ सकलजनवश्य होइ ऐकचित्त मन्त्र जपिए श्रीसह आरवार देवदार चन्दन वरको जर पानीसो बाटिर विभूति सों संयुक्त कै माथे तिलक करै तो सर्व्वजन वश्य होय । पथरसमाको जर पुष्यनक्षत्रमो लिजै अथवाश्रवनमो लीजै अश्वीनीको जर लीजै ॥ इत्यादि ॥

End. ॐ नमः ह्रूं ह्रां क्लीं ठः ठः प ठ़ साथा जथा को पढै तथा को यह मन्त्र पढ़ी लेइ । श्रीनित्यनाथो जयति ।

Colophon. इति श्रीपार्व्वतीपुत्र-नित्यनाथ-विरचिते सिद्धिखण्डे मन्त्रसारे अद्भुतसञ्जीवनीनाम सप्तम उपदेशः सम्पूर्णः । समाप्तम् । शुभमस्तु मङ्गलं दद्यात् । संवत् १८७६ ।

विषयः । आकर्षणी-वशीकरणी-मोहकारिण्यमृतसञ्चारिण्यादिमन्त्राः । तत्तन्मन्त्रसाधकाङ्गवादिनिरूपणञ्च ।

No. 248. सुभाषितम् . Substance, country-made paper, 7 × 4½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ।
ध्येयं सदा परिभवघ्नमभीष्टदोहं
तीर्थास्पदं शिवविरिञ्चिनुतं शरण्यम् ।
भृत्यार्तिहं प्रणतपालभवाब्धिपोतं
वन्दे महापुरुष ते चरणारविन्दम् ॥
यतो यतो निवर्तन्ते विमुच्येत ततस्ततः ।
एकवर्णो यथा क्षेमशोकमोहभयापहः ॥
अध्यापनं ब्रह्मयज्ञः पितृयज्ञस्तु तर्पणम् ।
दैवहोमं बलि × × × पूजनम् ॥ इत्यादि ॥

End. ताम्बूलं कटुतिक्तमिष्टमधुरं क्षारं कषायान्वितम्
वातघ्नं कफनाशनं क्रिमिहरं दुर्गन्धि × नाशनम् ।
× × × × × कामाग्निसन्दीपनं
ताम्बूलस्य सखे त्रयोदश गुणा स्वर्गेऽपि ते दुर्लभाः ॥ (?)
× × × × ×
त्यक्त्वा सुदुस्त्यजसुरेप्सितराज्यलक्ष्मीम्
धर्मिष्ठ आर्यवचसा यदगादरण्यम् ।
मायामृगं दयितयेप्सितमन्वधावत्
वन्दे महापुरुष ते चरणारविन्दम् ॥

Colophon. इति श्रीसुभाषितम् सम्पूर्णम् । श्रीमते रामानुजाय नमः । रामः ।

विषयः । नानाविषयकश्लोकसङ्ग्रहः ।

No. 249. सुभाषितसारसङ्ग्रहः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 15 on a page. Extent, 576 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ सुभाषितसारसंग्रहारम्भः । तत्रादौ मङ्गलम् ।
चलत्कर्णानिलोद्धूतसिन्दूरारुणिताम्बरः ।
जयत्यकाले विघ्नानां सन्ध्यामिव गजाननः ॥
नानाश्रीजलगाधारः कुण्डलीकृतकुण्डलिः ।

Digitized by Google

चाविरस्तु पुरोवास्तु भूतिभूत्यम्बराम्बरम् । इत्यादि ।

End. इत्थमष्टारमार्गेण सत्त्वं प्राप्य ततः परम् ।
द्वापिंशल्लक्षसंयुक्तः परमात्मनि लीयते ।

Colophon. इति सुभाषितसारसंग्रहः समाप्तः ।

विषयः । प्रसङ्गोपयुक्तश्लोकानां सारसंग्रहः ।

No. 250. ऋक्प्रतीकम् . Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 56. Lines, 15 on a page. Extent, 1,640 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अग्निमीळे इति नवर्चस्य सूक्तस्य वैश्वामित्रो मधुच्छन्दा ऋषिः ॥ अग्निर्देवता गायत्रीछन्दः ॥ इत्यादि ।

End. इतीयायास्त्रिष्टुप् मिडानां त्रिष्टुबामनुष्टुप् ।

Colophon. इति अष्टमाष्टके अष्टमोऽध्यायः ॥ इति ऋक्सं समाप्तम् ।

विषयः । ऋग्वेदोक्तऋचां प्रतीकादिनिरूपणम् ।

No. 251. सूर्यपञ्चाङ्गम् . Substance, country-made paper, 7 × 4 inches. Folia, 156. Lines, 5 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Mahārājā's Library, Hātuā. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ श्रीकैलासशिखरासीनं भैरवीपतिमीश्वरम् ।
भैरवं चन्द्रमुकुटं गणगन्धर्वसेवितम् ॥
पञ्चाभरणोपेतं जटामुकुटमण्डितम् ।
भस्माङ्गरागधवलं सूर्य + + + + ॥
\+ + + + +
नत्वापरं प्रसन्नास्यं रचिताञ्जलिपङ्कजम् ।
नन्दिरुद्रार्चितं शम्भुं दृष्ट्वा प्रोवाच भैरवी ॥

Digitized by Google

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव महादेव भक्तानामभयप्रद ।

त्वं शिवः परमेशानस्त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥

\+ + + +

यद् गोप्यं दयासिन्धो पञ्चाङ्गं पूर्व्वसूचितम् ।

देवदेवस्य सूर्य्यस्य + + + + + ॥ इत्यादि ।

End. चण्डालायाभक्ताय दातव्यं महामुनिम् ।

गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं सूर्य्यपञ्चाङ्गमुत्तमम् ॥

सर्व्वदा सर्व्वथा गोप्यं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥

Colophon. इति श्री रुद्रयामले तन्त्रे देवीरहस्ये परमार्थदीपिकायां श्रीभगवत्सूर्य्यपञ्चाङ्गं समाप्तम् ॥

विषयः । रुद्रयामलान्तर्गतीय-देवीरहस्यान्तर्गतम् श्रीसूर्य्यदेवस्य पटल-पूजापद्धति-सहस्र-नाम-कवच स्तवराजात्मकपञ्चाङ्गम् ।

No. 252. सूर्य्याथर्व्वशीर्षम्. Substance, country-made paper, 4 × 2 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 35 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ ॥

सूर्य्याथर्व्वशीर्षं व्याख्यास्यामः ॥ ब्रह्मा ऋषिः । गायत्रीच्छन्दः । आदित्यो-देवता हंसःसोऽहमग्निनारायणयुक्तं बीजम् ॥ इत्यादि ।

End. निकाशं जप्त्वा ऋतुशतफलं प्राप्नोति य एवं आदित्यो जपति । स महामृत्युं तरति स महामृत्युं तरति य एवं वेद इत्युपनिषत् ॥

Colophon. श्री सूर्य्याथर्व्वशीर्षं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीसूर्य्यनारायणस्तुतिः ॥

No. 253. सौरसूक्तम्. Substance, country-made paper, 5 × 3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 88 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्री गणेशाय नमः ॥

उदुत्यमिति यद्योदशर्चस्य सूक्तस्य कण्वः प्रस्कण्व ऋषिः सूर्य्यो देवता

नवाद्या गायत्र्योऽन्त्यास्तिस्रोऽनुष्टुभः ॥ इत्यादि ।

End. सूर्य्यस्यैव सायुज्यं सरूपतां सलोकतामश्नुते । नमः शौनकाय । नमः

शौनकाय । सौरः समाप्तः ।

विषयः । भगवत्सूर्य्यनारायणस्तुतिविषयकं सूक्तम् ।

No. 254. स्तवामृतलहरी. By विश्वनाथचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 12 x 6 inches. Folia, 37. Lines, 12 on a page. Extent, 1,300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Bardhamāna Seyāḍasol. Çri Candrānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

संसारदावानललीढलोक-

त्राणाय कारुण्यघनाघनत्वम् ।

प्राप्तस्य कल्याणगुणार्णवस्य

वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम् ॥

महाप्रभोः कीर्त्तन-नृत्य-गीत-

वादित्रमाद्यन्मनसो रसेन ।

रोमाञ्च-कम्पाश्रु-तरङ्ग-भाजो

वन्दे गुरोः श्रीचरणारविन्दम् । इत्यादि ।

End. नन्दसूनो कृष्ण गोविन्द हन्त मयि दिश मयि ।

निजकृपया मां जीवय मन्दस्मितसुधया ॥

पीतवसन मम कलय मनो

नवनीलघनस्निग्धकमनीयतनो ।

व्रजवनमरावतंस विभो

वल्लभं मामुररीकुरु भोः ॥ * ॥

Colophon. समाप्तेयं स्तवामृतलहरी ।

विषयः । गुरुदेवाष्टकादिः । गुरुचरणस्मरणाष्टकम् । नरोत्तमप्रभोरष्टकम् । लोकनाथप्रभोरष्टकम् । शचीनन्दनविजयाष्टकम् । स्वरूपविलासामृतम् । मदनगोपालदेवाष्टकम् ।

Digitized by Google

अनुरागवती । राधिकाध्यानाख्यानम् । रूपचिन्तामणिनिरूपणम् । चतुःसमकचतुःसमकथनम् ।
सुरतकथाख्यानकथनम् । कृष्णस्तवादिश्चेति ।

No. 255. वैद्यमालिका. Substance, English paper, 16×4 inches. Folia, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ḍhākā Paṭuāṭuli, Bābu Yādavānanda Gupta. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

अथ ज्वरस्य भेषजम् ।

अनुर्मेघा हरिद्रे द्वे मुस्ता मुस्तकरेणुकम् ।

कटुकं मधुकं रास्ना चन्दनं नतपुष्पकम् ॥ इत्यादि ।

End. चक्रिच कुरुते रीतिं जीवां कान्यविशेषणम् । भङ्गोत्कटाख्यं स्मृतम् ॥

Colophon. इति वैद्यमालिकायां नानारोगाधिकारः ।

समाप्तेयमायुर्वेदसंग्रहीता वैद्यमालिकानाम्नी पुस्तिका ॥ * ॥

विषयः । नानाविध ज्वरतैलादिकरणप्रकारादिकथनम् ॥

No. 256. स्मृतिकल्पद्रुमः राधावल्लभ कविवागीशः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 56. Lines, 6 on a page. Extent, 1,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1712. Place of deposit, District Bardhamāna, Post Office Ukhaḍā grāma Dakṣiṇakhaṇḍa, Çrī Gauraguṇānanda Ṭhākura. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीरामः ।

स्मृतिकल्पद्रुमाख्यानं ग्रन्थं प्राकृतभाषया

कुरुते कविवागीशो राधावल्लभसंज्ञकः ॥

সর্ব্বত্র শুচি তৎকালজীবী পুরুষাদি কর্ম্মাধিকারী হয়। অতএব প্রথমে শুদ্ধি নির্ণয় করিতেছি।

End. অপর অসমান জাতির তর্পণ না করিবেক। কিন্তু ভীষ্মের তর্পণ করিবেক ।*।

Colophon. इति श्रीमुकुन्दमिश्रतनूद्भव-कविवागीश-श्रीराधावल्लभशर्म्मविरचिते स्मृतिकल्पे नावमञ्जरी समाप्ता ॥ * ॥

Digitized by Google

द्वादशाब्दीन्दुशकाब्दे मिते भाद्रे शशी शुची ।
श्रीमद्बुद्धिजो जगदानन्दशर्म्मा प्रायश्चित्तव्यवस्थामञ्जरीं ॥

विषयः । प्रथमा शुद्धिमञ्जरी । तत्र शुद्ध्यादिव्यवस्था । द्वितीया प्रायश्चित्तमञ्जरी । तत्र प्रायश्चित्तादिव्यवस्था । तृतीया तिथिमञ्जरी । तत्र तिथ्यादिव्यवस्था । चतुर्थी दायमञ्जरी । तत्र दायव्यवस्थादिश्चेति ।

No. 257. स्मृतिसंक्षेपः. By नरोत्तमदेवशर्म्मा. Substance, country-made paper, 12×2½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Royāil grāma, Bābu Yogīndramohana Rāya Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै ।
अज्ञानतिमिरध्वंसि संसारार्णवतारकम् ।
मुक्तिप्रदं परं ब्रह्म नत्वा संगृह्यते मया ॥
पूर्व्वकेन सुबोधेन नरोत्तमद्विजेन वै ।
कथ्यते स्मृतिसंक्षेपो गृह्णन्तु द्विजसत्तमाः ॥ अथाशौचसंक्षेपः । इत्यादि ।

End. कुशण्डा-पत्रातिरिक्तस्तुतकर्म्मणोऽपि वृथाचिन्ताद्युक्तं पापं ॥ * ॥

Colophon. इति स्मृतिसंक्षेपेऽशौचव्यवस्था समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । संक्षेपेणाशौचव्यवस्थादिकथनं ।

No. 258. स्मृतिसंक्षेपसारः. By रमाकान्तचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 17×3 inches. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Āḍāihājār, Paṇḍita Candrakānta Vidyālaṅkāra. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य कालीचरणारविन्दम्
ज्ञात्वा च तत्त्वं स्मृतेर्विशेषम् ।
वक्ष्यामि पुण्यं सुबोधहेतुम्
संक्षेपसारं बहु बालबोध्यम् ॥
अथोद्वाहस्मृतिसंक्षेपसारो निरूप्यते । तत्रोद्वाहलक्षणं यथा ॥

Digitized by Google

भार्य्यात्वसम्पादकमपरञ्च विवाहः । तच्चरणञ्च उत्सर्गानन्तरं वरस्य ममेयमिति ज्ञानरूपम् । तस्य समवायविषयताभ्यां सम्बन्धाभ्यां वरकन्ययोः सत्त्वात् वरकन्ययोर्विवाह इति प्रतीतिरुपपद्यते । तस्य स्वीकाररूपज्ञानविशेषस्य समवायविषयतयोर्भेदाद्वरकन्ययोर्विवाहकर्तृत्वकर्मत्वे । अतएव कन्यापुत्र-विवाहेष्विति संगच्छते । इत्यादि ॥

End. मातृवन्धुसन्निपातत्रयवस्था । एकतो मातृ-मातामही-तत्पितृ पितामह-प्रपितामहाः । अन्यतोऽपुत्रा मातामहीभगिनी तदा तत्पुत्रयोग्यतावत्सम्बन्ध तन्मातामह-प्रमातामह वृद्धप्रमातामहानां प्रत्येकं सन्ततिः पञ्चमीपर्य्यन्ता बन्धुकन्यादिकाः पञ्च वाथवत्ना त्रिगोत्रान्तरिता गोदाद्याः ।

... ...

यदा तु पितामहीभ्रातापि नास्ति तदा तयोर्योग्यतावत्सम्बन्ध बन्धुपितामह-प्रपितामहानां प्रत्येकं सन्ततिः × × पर्य्यन्ता बन्धुभगिन्यादयः पञ्च वा त्रिगोत्रान्तरिता गोदाद्याः ॥

Colophon. इति मधुसूदनभट्टाचार्य्यात्मज श्रीरमाकान्तचक्रवर्त्ति-निरूपिते स्मृतिसंक्षेप-सारे सम्बन्धः पञ्चविध इत्यादि बन्धुसन्निपातान्तविवेचनं समाप्तम् ॥

विषयः । उद्वाहलक्षणम् । तत्र कन्यादानाधिकारिक्रमकथनम् । कन्याविवाहकालनिरूपणम् । गोत्रनिरूपणम् । कन्योत्सर्गवाक्ये प्रवराद्युल्लेखस्य कर्त्तव्यत्वकथनम् । यजुर्वेदिनां सामवेद-कन्यादानोत्सर्गपूर्व्वकमग्निस्थापनादिविवेचनम् । सपिण्ड-समानोदक-सगोत्र समानप्रवर-वान्धवभेदात् पञ्चविधसम्बन्धनिरूपणञ्च ।

No. 259. **सत्त्वविचारः.** Substance, country-made paper, 18 × 3½ inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Medinipura, Post Office Khaḍāra-grāma Kurāṇa, Paṇḍita Ambikācaraṇa Vidyāsāgara. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहरिः पातु ।

सत्त्वं तावत् सत्त्वमुत्पन्नं विनष्टं तवस्वं ममस्वं देवस्वं ब्रह्मस्वमित्यादि-प्रतीतिसिद्धं पदार्थान्तरम् । तच्च द्रव्यनियामकविशेषेण सुवर्णादिनिष्ठं सर्व्वं-सत्त्वमिति प्रत्ययात् निरूपकत्वाख्यविशेषणताविशेषेण च स्वामिनिष्ठम् । चैत्रस्य पुत्रस्य सत्त्वमिति प्रत्ययात् । नचैवमस्मिन् एतद्द्रव्यस्वामित्वमेतद्व्यपति-त्वमिति कथं स्यात् निरूपकतासम्बन्धस्य द्रव्यनियामकत्वात् । निरूपकता

Digitized by Google

सम्बन्धस्यापि प्रकृतिवृत्तिनियामकताभ्युपगमे चास्मिन् पुत्रे एतद्‌स्वस्वामि-त्वमिति प्रतीतेर्दुर्व्वारत्वादिति वाच्यं। इत्यादि ॥

End. केचित्तु जलप्रक्षेपप्रतिपत्तिरूपपिण्डपितृयज्ञवत् सर्व्वमेव दानं होमरूपमेव अग्नौ करणहोमस्याग्नौत्यागाँदेव तद्रूपत्वादित्याहुः । तदसत् अग्नौत्यागस्येव आहुतत्वस्य सकलतान्त्रिकसिद्धस्यासति बाधके त्यागमात्रौचित्यादिति दिक् ॥

Colophon. इति त्यागस्वरूपनिरूपणम् । स्वत्वविचारः समाप्तः ।

हेरम्ब-सूर-कमलापति-शङ्करोमा-वाणी-रमाभयवरप्रदकालिकानाम् ।
पादाम्बुजानि सुरदानवसेवितानि कुर्व्वन्तु शं प्रणमतो मम दैन्यभाजः ॥
यास्यति जलधरसमय स्तवापि च सम्वृद्धिर्लघीयसी भविता ।
तटिनि तटद्रुमपातनपातकमेकं चिरस्थायि ॥
मुरहर रन्धनसमये मा कुरु मुरलीरवो मधुराम् ।
नीरसमेधो रसतनुतां दहनतनुतां समानुरेति ॥

विषयः । स्वत्वस्य विचारः। पुत्रस्वत्वकथनम्। दम्पत्योः पारस्परिकस्वत्वकथनम्। विषया-दीनाञ्च स्वत्वकथनं त्यागस्वरूपकीर्त्तनञ्च ।

No. 260. स्वधर्म्मामृतसिन्धुः By श्रीसुन्दरसुधीः. Substance, country-made paper. 10 × 5 inches. Folia, 245. Lines, 10 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1934. Place of deposit, Hātuā, Koyeladeva Maṭha. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमन्निम्बार्काय नमः ।

श्रीनिम्बार्कं नमस्कृत्य सम्प्रदायानुसारतः ।
स्वधर्म्मामृतसिन्धुर्वै क्रियते शास्त्रमानतः ॥

शब्दानुमानोपमानप्रत्यक्षैतिह्यार्थापत्त्याख्यानि षट् प्रमाणानि । तत्रार्थापत्त्युप-मानयोरनुमाने ऐतिह्यवाक्यस्य चाप्तवचनत्वाच्छब्देऽन्तर्भावः । प्रत्यक्षानुमानयोः क्वचिद्व्यभिचारदर्शनेन स्वतन्त्रप्रमाणत्वाभावाच्छब्दानुसारित्वाङ्गेन प्रमाणत्वेऽपि मुख्यं प्रमाणं शब्दः । अतएव भाष्यकारैर्वेदान्तकौस्तुभे वेदैकप्रमाणकं ब्रह्मेति स्फुटं स्थापितम् । अतः प्राप्त्युपायभूतस्वधर्म्मनिर्णयोऽपि वेदात् तदर्थप्रति-पादकाच्च शास्त्रात् कर्त्तव्यः ।

तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते कार्य्याकार्य्यव्यवस्थितौ ।
ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म्म कर्त्तुमिहार्हसीति भगवद्वचनात् ॥

Digitized by Google

सूक्तसम्भवा वेदा पञ्चरात्रञ्च तत्परं ।
तस्माच्च तत्परं पाद्मं शास्त्रं नान्यद्दृढं पुनरिति भारद्वाजसंहितोक्तेः ॥
ऋग्यजुःसामाथर्व्वाश्च भारतं पञ्चरात्रकं ।
मूलरामायणञ्चैव शास्त्रमित्यभिधीयते ॥ इत्यादि ।
इति प्रमाणनिर्णयः । इति स्वधर्म्माध्वसिन्धौ प्रथमस्तरङ्गः ॥

End. एवं धर्म्मैर्मनुष्याणाम् ... चात्मनिवेदिनाम् ।
मयि संजायते भक्तिः कोऽन्योऽर्थोऽस्यावशिष्यते ॥ इति
अर्चितो वन्दितो ध्यातः कीर्त्तितो वा श्रुतोऽपि वा ।
विशिष्टैरविशिष्टैश्च सर्व्वैः प्राप्यो मया श्रुतः ॥
मामपि भजतां तेषां रक्षणे संनियोजय ।
अतिभव्य दयासिन्धो दासोऽस्मि तव केशव ॥
श्रीराधां रुक्मिणीं सत्यां गुरुं गुरुपरम्पराम् ।
मदुक्तसिद्धान्तलाभाय भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥

Colophon. श्रीमत्परमवैष्णवाचार्य्य श्रीमद्भगवत्सनत्कुमारसन्ततिप्रवर्त्तक–श्रीमद्भगवन्निम्बार्क-चरणचिन्तक-श्रीमुकुन्दशौरिसंगृहीते स्वधर्म्माध्वसिन्धौ पञ्चविंशस्तरङ्गः ॥
तत्र भाद्रशुक्ला २ रविवासरे संवत् १९३४ शुभं भवतु श्रीहरिगुरुचरण कमलेभ्यो नमः ॥

विषयः । पञ्चविंशतरङ्गात्मकं प्रधानतः श्रीकृष्णस्यैव पूजाप्रवर्त्तकं वैष्णवं शास्त्रमिदम् । तत्र प्रथमे शब्दानुमानोपमानप्रत्यक्षेतिह्यार्थापत्त्याख्यषट्प्रमाणेषु शब्दात्मकं शास्त्रमेव मुख्यं प्रमाणमिति कथनम् । द्वितीये वेदनिदिध्यासनोपासनकथनात् भगवज्ज्ञानात् सर्व्वदुःखनिवृत्तिर्भवतीत्यत्र प्रमाणकथनं गुरुभक्तिनिर्णयश्च । तृतीये दीक्षाया माहात्म्यकीर्त्तनं । शिक्षायाः परीक्षायाश्च कालकथनं । सदाचारादिमन्त्रकथनं । ऊर्द्धपुण्ड्रादिद्वादशस्थानेषु शङ्खचक्राद्यायुधचक्रतिलकधारणविधिश्च । चतुर्थे षट्साधननिरूपणं । वैराग्यस्य लक्षणकथनं प्रकारकथनञ्च । उपाध्यायशिष्ययोरुपाख्यानच्छलेन भक्तिमाहात्म्यकथनञ्च । पञ्चमे भगवद्भजने अधिकारिनिर्णयः । षष्ठे सप्तमे च बाह्याभ्यन्तरशुचित्वप्रकारकथनम् । अष्टमे नवमे मुद्रान्यासादिप्रकारनिरूपणम् । पीठादि-पूजाविधानञ्च । दशमे वैष्णवस्य कर्त्तव्यनिरूपणम् । एकादशे वैष्णवस्य लक्षणकथनम् । द्वादशे सदाचारविशेषकथनम् । त्रयोदशे चतुर्द्दशे च एकादश्यादिव्रतविधिः । एकादशीमाहात्म्यकीर्त्तनं । एकादश्यादिव्रतानां कालनिर्णयश्च । पञ्चदशे षोडशे च मासकृत्यनिरूपणं । अधिकारिनिरूपणञ्च । सप्तदशात् पञ्चविंशपर्य्यन्ते वैशाखादि-चैत्रपर्य्यन्त-द्वादशमासेषु श्रीराम-नवमी-जन्माष्टमीप्रभृतिव्रतनिरूपणम् । व्रतानां कालनिरूपणञ्च । तत्र दामोदराष्टकम् ।

Digitized by Google

चमाचचाक्त्यम् । गोपूजामन्त्रः । यमद्वितीयाकृत्यम् । श्रीकृष्णप्रबोधनादिपूजनविधिः । श्री-
राधिकोपाख्यानादिकीर्त्तनञ्चेति ।

No. 261. खर्गवादः. Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gāḍuriā, District Barisāla, Paṇḍita Durgācaraṇa Nyāyaratna. Appearance tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।
अथ दुःखासंभिन्नादिलक्षणं स्वर्गं इत्यादि ।

End. प्रेतस्वर्गविमुक्तिं प्रति हेतुत्वमित्येक एव कार्य्यकारणभावो वाच्य इति सव्याः ॥
इति ॥

विषयः । अत्र त्रयो वादार्थाः सन्ति । स्वर्गवादः प्रतिष्ठावादः सपिण्डीकरणवादश्चेति ।
एषु च स्वर्गनिरूपणं । प्रतिष्ठाविध्यादिकथनं । सपिण्डीकरणविध्यादिकथनञ्च ।

No. 262. हंसदूतटीका. By श्रीरामशङ्करवन्द्यः. Substance, country-made paper, 12½ × 3½ inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Hugli, Khānākula, Kṛṣṇanagara, Paṇḍita Brahma Nārāyaṇa Vidyālaṇkāra. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीगुरुभ्यो नमः ।
श्रीराम-गुरु-तातांघ्रिं नतः श्रीरामशङ्करः ।
तनोति हंसदूतस्य टीकां श्रीरामसम्पुटे ॥
तत्र श्रीरपरम्पराप्राप्तं मङ्गलमाचरति । दुकूलमित्यादि । दयितचरि-
ताच्युतिपरं दयितं मर्द्दितं च तत् चरितार्थं चेति दयितचरितार्थं तस्य युतिं
शोभां चरतीति वाक्ये चलोऽव्यथने इत्यच् गुरुत्वात् दुकूलं पट्टवस्त्रं विधातो
भृतः । भूयसो धृतिपुष्टोः कर्त्तृत्व-क्रियाफले मानः । इत्यादि ॥

End. सुरारातिक्रीडाविविधकलाकपलचरितः सुरारातेः श्रीकृष्णस्य यत् क्रीड़ा-
विविधं क्रीड़ातिशयः तस्य कलाकलापैव प्रकाशकरूपैव महितः पूजितः

Digitized by Google

अयं प्रबन्धः अर्थात् मत्कृतः प्रबन्धः अखिलजनानां वन्द्यः । चितन्यादिस्वरूपस्य श्रीकृष्णस्य प्रभोः स्वामिनः अन्तःसान्द्रां अन्तःकरणे निविड़ां प्रमोदस्फुरन्तीं सन्तोषस्फुरन्तीं प्रथयतु वर्धयतु । १४२ ।

Colophon. श्रीरामगुरुतातान्घ्रिस्मर्त्ता श्रीरामशङ्करः ।
वन्द्यो व्याख्यातवान् हंसदूताख्यं रामसम्पुटे ॥
गोस्वामि श्रीरूपनाम्ना नत्कृतिः प्रेमभक्तिदा ।
सा कृष्णमरन्दस्य गिरा मया सुबोधिका ॥

विषयः । श्रीरूपगोस्वामिकृतस्य हंसदूताख्यभक्तिरसात्मककाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 263. **हनुमत्सहस्रनामस्तोत्रम् . (ब्रह्माण्डपुराणोत्तरखण्डीयम्)** Substance, country-made paper, $3\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1818. Place of deposit, District Medinīpura, Candrakoṇā, Mahānta Bharata Rāmānuja Dāsa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामचन्द्राय नमः ।
ऋषय ऊचुः ।
ऋष्यमूकं गिरिं प्राप्य सीताविरहकातरः ।
भगवन् किं + + रामचन्द्रस्तन्मे ब्रूहि विस्तरम् ॥
श्रीवाल्मीकिरुवाच ।
मायामनुष्यदेहोऽयं ददर्शापि कपीश्वरं ।
हनूमन्तं जगत्स्वामी बालार्कसमतेजसं ॥
स त्वरन्स समागम्य साष्टाङ्गं प्रणिपत्य च ।
कृताञ्जलिपुटो भूत्वा हनूमान् राममब्रवीत् ॥
हनूमानुवाच ।
धन्योऽस्मि कृतकृत्योऽस्मि + + + + ।
योगिनामप्यगम्यस्य संसारभयनाशनम् ॥ इत्यादि

End. प्रातः सुभूर्त्ते चोत्थाय प्रत्यहं यः पठेन्नरः ।
ऐहिकामुष्मिकं सोऽपि जायते नामसंशयः ॥
स्वाराज्य + + सम्पत्तिदायकं जपतां सदा ॥

य इदं पठते नित्यं पाठयेद्वा समाहितः ।
सर्व्वान् कामानवाप्नोति वायुपुत्रप्रसादतः ।

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उत्तरखण्डे श्रीरामचन्द्रप्रोक्तं हनूमत्सहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

मात्राहीनं पदभ्रष्टं यदक्षरसमन्वितम् ।
तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर ॥
संवत् १८१८ शकाब्द १६८३ ।

विषयः । देवस्य हनूमतः सहस्रनामकीर्त्तनम् ।

No. 264. हनुमद्दुर्गः. Substance, country-made paper, 80 × 3 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1697. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । हनुमद्दुर्गो लिख्यते ॥
अस्य श्री हनुमद्घोरप्रलयव्यालाग्निरौद्रस्य वीरहनूमतो महाभयनाशन-अघोरात्महनूमन्मन्त्रस्य ॥ इत्यादि ।

End. ह्रिं ह्रिं सर्वमन्त्रार्थसिद्धिं कुरु कुरु स्वाहा ॥

Colophon. इत्यथर्व्ववेदोक्तं हनुमद्दुर्गं समाप्तम् ॥ गोदातटविलसत्पुण्यस्तम्भपुरे तुला-पुरकारोपनामक-विनायकसूनुना-पद्माकरेण लिखितम् ॥ १६९७ शाके ॥

विषयः । वीरत्वसाधनं हनुमतो मन्त्रादिकथनम् ।

No. 265. हरिभक्तिसुधोदयः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 95. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, District Ḍhākā, Post Office Royāil, Raghunāthapura grāma, Babu Gouramohaṇa Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
एकं यच्छ्मयत्यनेकतनुभृत् यस्यान्यजन्यं मिथो ।
भिन्नाकारगुणानि केचिदपि वा मोक्षं न भिन्नं जनैः ॥ इत्यादि

End. य इमं शृणुयाद्भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयं ।
कथयेत् सर्व्वपापेभ्यो मुक्तो मोक्षं स गच्छति ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीनारदीयपुराणे हरिभक्तिसुधोदये विंशतितमोऽध्यायः ॥ समाप्तश्चायं हरिभक्तिसुधोदयः ॥

विषयः । हरिभक्तिमाहात्म्यम् हरिकथाश्रवणादिफलकथनञ्च ।

No. 266. हेमाद्रिटीका. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 253. Lines, 10 on a page. Extent, 4,554 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1704. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणेशाय नमः ।

पृष्ठे कूर्मतया चतुर्भुजतया दोर्मध्यवे मन्दरं

बद्धा क्षीरसमुद्रमीथविधृतं निर्मथ्य निष्पादितैः ।

पानीतैरमृतैर्भिषक्तमतया योषित्तया पायितैः

देवानामजरामरत्वमकरोत्तस्मै नमो विष्णवे ॥

हेमाद्रिणा चतुर्वर्गचिन्तामणिविधायिना ॥ इत्यादि

End. चेरेति । भ्रमतरमत्यर्थं । तुशब्दान्न केवलं भ्रमतरत्वं प्रकोपादि किन्तु पूर्वोक्तमपि यथा योजयेत् ॥ ग्रन्थस्यान्तमुपसंहरति समाप्य इति ॥

Colophon. इति हेमाद्रिटीकायामायुर्वेदरसायने चाराग्निप्रकरणं समाप्तम् । न निरूपितम् । शकाब्दाः १७०४ ॥

विषयः । हेमाद्रिकृतस्य आयुर्वेदरसायनाख्य-वैद्यग्रन्थस्य व्याख्यानं ।

Digitized by Google

INDEX OF AUTHORS.

नामानि । ... पत्रे ।

अनन्तदेवः (आपदेवसुतः) १२६

अनन्तभट्टः ५१

अनन्तभट्टः (काश्मीरिकेशवभट्टानुजः) १०६

आनन्दज्ञानः (अच्युतानन्दस्य शिष्यः) ११७

उवटः (वज्रटपुत्रः) ११४

कमलाकरभट्टः (नारायणभट्टस्य पौत्रः, रामकृष्ण-
भट्टस्य पुत्रः) ४५

कलदिवेङ्कटाद्रिनायकः १९०

कविकर्णपूरः ४९

काशीचरणः ८२

कालिदासचक्रवर्त्ती ८७

काशीनाथः ११०

काशीनाथभट्टाचार्य्यः २०२

काशीरामवाचस्पतिः ७१, २०१

कृपारामः ९२

कृष्णचन्द्रतर्कालङ्कारः (गोपीकान्तभट्टाचार्य्यस्य पुत्रः) ५०

कृष्णदेवस्मार्त्तवागीशः (महामहोपाध्यायः) ५८, १९९

कृष्णमोहनः ३१

कृष्णानन्दाचलः (कैलासाचलस्य शिष्यः) ३२

केशवकाश्मीरीभट्टः १२२, १७२

केशवतर्कपञ्चाननः ५८

क्षेमराजः १९४

खड्गीरायपण्डितः (काश्मीरराजधर्म्माधिकारि-
नारायणपण्डितात्मजः, नीलकण्ठस्यानुजश्च) १०

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
गदाधरभट्टाचार्य्यः	६, १३
गर्गाचार्य्यः	३७
गोपालचक्रवर्त्ती	६०, २०७
गोपालभट्टः	२०९
गोविन्दः (नीलकण्ठतनयः)	१७५
गोविन्दपण्डितः	२४
गोविन्दरामसिद्धान्तवागीशः	८३
चन्द्रशेखरशर्म्मा	२८, १०५, १३८
चैतन्यदासगोस्वामी	४३
जगदीशपञ्चाननभट्टाचार्य्यः	१४२
जनार्द्दनशर्म्मा	१८४
जानकीरामसार्व्वभौमः	२१०
ताजकाचार्य्यः	११२
दयालुशर्म्मा (भूदेवशर्म्मशिष्यः)	४७
दामोदरः	१५७
देवकीनन्दनः	८५
धनञ्जयः	३३, ४६
धर्म्मसंख्यावान् (वाराणसीवंशोत्पन्नस्य पर्व्वनाथस्य सूनुः)	२१९
नरहरिठक्कुरः	१२६
नरहरिशर्म्मा	१०३
नरोत्तमशर्म्मा	२०४, २२५
नानादीक्षितः (प्रकाशानन्दस्य शिष्यः)	१७८
नारायणः	९५
नारायणमुनिः	१२१
नारायणवन्द्योपाध्यायः	१९५, २१७
नान्दिदत्तः	११५
नित्यनाथसिद्धः	२१९

Digitized by Google

नामानि । पत्रे ।

नीलकण्ठः १५६
परमानन्दवेदान्तवाचस्पतिः (महामहोपाध्यायः) ८१
पुरुषोत्तमपण्डितः ११८
प्रकाशानन्दः (ज्ञानानन्दस्य शिष्यः) १७६
प्रबोधानन्दसरस्वतीगोस्वामी ५३
भगवदानन्दः (शुद्धानन्दस्य शिष्यः) १८८
भगवदानन्दसरस्वती (स्वयंप्रकाशानन्दसरस्वती-शिष्यः) ६३
भगवद्गोस्वामी ६४
भरतसेनः (गौराङ्गमल्लिकात्मजः) २१, ३४, १५२
भवानीशङ्करवन्द्योपाध्यायः ६७
भीमः (महामहोपाध्यायः) २०१
भीमसेनाचार्य्यः ८७
मथुरानाथतर्कवागीशः ८
मधुसूदनवाचस्पतिः ८१, १८१, २०३
महादेवतीर्थस्वामी १६५
महादेवानन्दसरस्वती (स्वयंप्रकाशानन्द-
सरस्वतीशिष्यः) ६२
महेशपञ्चाननः ६०
महेशपञ्चाननः (विद्यार्णवात्मजः) २०७
माधवकविचन्द्रः १५४
माधवसिद्धान्तः (महामहोपाध्यायः) १८३
मोहनानन्दाचार्य्यः १५४
यामुनाचार्य्यः १३
रघुनन्दनभट्टाचार्य्यः ७७, २००
रघुनन्दनवैद्यः १४६
रघुनाथचक्रवर्त्ती ८४
रघुवीरवन्द्योपाध्यायः २६

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
रघूत्तमतर्कशिरोमणिः	७५
रङ्गनाथः	१८०
रङ्गराजभट्टकविः	३३
रत्नभूषणवैद्यः	२७
रत्नेश्वरवन्द्योपाध्यायः (रमानाथस्य पुत्रः)	५
रमाकान्तचक्रवर्त्ती (मधुसूदनभट्टाचार्य्यस्य पुत्रः)	२२५
रानेन्द्रशर्म्मा (वेदगर्भवंशीय-महामहोपाध्याय-किशोरात्मजः)	९९
राधामोहनः	७६
राधावल्लभकविरागीशः	२२३
रामकान्तः	१७३, १८५
रामकृष्णतर्कपञ्चाननः	२०५
रामकृष्णतर्कावतंसभट्टाचार्य्यः	६७
रामकृष्णशर्म्मा	५
रामगोपालशर्म्मा	६५
रामगोविन्दचक्रवर्त्ती	२०८
रामचन्द्रः (अत्रिगोत्रजः)	२०६
रामचन्द्रेन्द्रः	७
रामचरणविद्यावाचस्पतिः	७२
रामनाथविद्यावाचस्पतिः	१५८
रामनारायणमिश्रः	२१२
रामभद्रन्यायालङ्कारः	१९७
राममाणिक्यकविराजः	२९
रामशङ्करचूडामणिः	१४
रामशङ्करवन्द्योपाध्यायः	१२४, २२९
रामानुजाचार्य्यः	३५
रामेश्वरसेनः	१५९

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
बङ्गन्यायवाचस्पतिः	१०४, १३२
बन्द्यश्रमाणिक्यदेवः	१६०
वंशीवदनः	३०, ६५, २१२
वाचस्पतिमिश्रः	६८
वामनमिश्रः	३३
विजयरामाचार्य्यः	१५६
विज्ञानभिक्षुः	११८
विद्यार्णवः	५५, ८६
विद्यासागरः	२३
विश्वेश्वरतर्काचार्य्यः (महामहोपाध्यायः)	६
विश्वनाथचक्रवर्त्ती	२२३
विश्वामित्रः	४२
विश्वेश्वरभट्टः (चेदिभट्टात्मजः)	१३६
वेङ्कटनाथवेदान्ताचार्य्यः	३, ६६, १५३
शङ्कराचार्य्यः	७६, १०७, १७४
शिवरामशर्म्मा	२०६
शुकसुधीः (निम्बार्कशिष्यः)	२२७
शूलपाणिः (महामहोपाध्यायः)	७२
शौनकाचार्य्यः	२२
श्रीकान्तभट्टः	१७
श्रीकृष्णचक्रवर्त्ती (नरसिंहात्मजः)	१६७
श्रीनाथाचार्य्यचूडामणिः (महामहोपाध्याय श्रीकराचार्य्यस्य पुत्रः)	७३
श्रीनिवासदासः	१८४
श्रीरामशर्म्मा	११२
षड्गुरुशिष्यः	२१६
सच्चिदानन्दमहान्तठाकुरः	६४

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
सच्चिदानन्दयोगी	७८
सदाशिवभट्टः (नारायणभट्टस्य पौत्रः, माणिकभट्टस्य पुत्रः)	३२
सनातनतर्काचार्य्यः	६७
सिद्धान्तपञ्चाननभट्टाचार्य्यः	१६०
हरिनारायणशर्म्मा	१६, ११५
हरिशङ्करद्विजः	४२
हर्य्याचार्य्यः	५६
हेमाद्रिः	२३२

Digitized by Google

Haraprasāda Śāstri

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ÇĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME III.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1907.

Digitized by Google

Digitized by Google

PREFACE.

There are altogether 866 MSS. described in this volume. The MSS. were examined in various parts of Bengal and in Benares. A new feature of this volume is the description of a large number of Jaina MSS. An analysis of the contents, arranged according to subject-matter, is given below.

The Vedas.—The Vedic works in this volume are mostly liturgical. There are, however, commentaries by Sāyana (1) on the Uttarāgrantha of the Sāmavedasaṃhitā, and (2) on the Sāmavidhāna Brāhmaṇa. The value of the MSS. is enhanced by the fact that they belong to the collection of Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa Solāpurkār, a well-known Vedic scholar of Benares. (3) Devatā-brāhmaṇabhāṣya is a commentary on the Devatā-brāhmaṇa or Devatādhyāya, the fifth brāhmaṇa of the Sāmaveda.

Slaughter of animals for sacrificial purposes was a common practice in ancient India. But with the spread of Buddhistic and Vaiṣṇava ideas, slaughter of animals was regarded as sinful, and instead of living animals, a section of the Brahmins began to sacrifice animals made of dough. Piṣṭapaśukhaṇḍanam, by Ṭikākāra Śarmā, the son of Garjāra Bhaṭṭa, a worshipper of Kālī, shows the futility of the practice. The author combats the theories of the Vaiṣṇavas of the Mādhva sect. Piṣṭapaśu-Khaṇḍanavākyārtha-dīpikā, by Rakṣapāla, is a commentary on the above. Piṣṭapaśu-pratipādaka-Vidhivākya-prakaraṇam is a treatise current among the Mādhva sect. It attempts to find out injunctions from the Vedas against the killing of living animals and for sacrificing their images. Piṣṭapaśūjjīvanaṃ also relates to the same thing. Unmārgabhañjanaṃ, by Tumbara, the disciple of Timāji Raghunātha, refutes the theories of the Mādhvas in the matter of sacrificing cakes

Gunther 17 Dec 1932

Digitized by Google

shaped as animals. The writer speaks of the Mādhvas as treading the wrong path—Unmārga.

The Rudrādhyāya of the white yajurveda is extensively used up to the present day by the followers of that Veda. They think that the Rudra praised in these chapters is the terrific deity Rudra of the tantras; so the Rudra worship is a curious medley of Vedic and Tantric rites. An illustration of this will be found in the Rudrapaddhati, by Viśvanātha, the son of Śambhudeva, and the younger brother of Rāmadeva.

The change of pronunciation from the Saṃhitā to the Brāhmaṇa was so marked that it attracted the attention of scholars at a very early age. There is a short work entitled Bhāṣikasūtras. The Bhāṣikasūtra-vyākhyā, by Ananta Bhaṭṭa, is a commentary on that ancient work.

It is well known that the sacred fireplaces and sacrificial sheds engaged the attention of the writers of the Kalpasūtras, and that later authors have written many special treatises on these subjects.

Kuṇḍakalpadruma, by Mādhava, composed in 1712, Vikrama Saṃvat, and 1588 saka, *i.e.*, in 1656 A.D., is noted for the accuracy of mathematical calculations. It has been printed in the Kuṇḍagranthaviṃśati.

Kuṇḍamaṇḍapavidhānam treats of sacred fireplaces and sacrificial sheds of the followers of the Atharva Veda only.

The sacrificial altars of the Vedic age had a variety of shapes, and considerable geometrical skill was necessary in the construction of these altars. This also engaged the attention of the early writers of the Kalpasūtras. The portion of these sūtrus treating of the construction of altars are known as Śulvasūtras. Kātyāyana has a special treatise on them. Āpastamba, Baudhāyana and Mānava Sūtras have chapters allotted to them. A follower of the Āpastamba śākhā, named Ārya Mādhava, performed many sacrifices and found it difficult to collect from the Bhāṣyas and other commentaries all that was said about altars. So his son, Sundara-

Digitized by Google

rāja, prepared a special treatise entitled Śulvapradīpavivaraṇam. It is complete in six chapters called Paṭalas.

Mayūreśa Upādhyāya, the son of Puruṣottama, and the grandson of Gopāla, surnamed Dūpanamogha, belonging to the Maudgalya Gotra, wrote a commentary on a work on the formation of altars, entitled Vedipaddhati-ṭīkā. The work commented upon seems to be Vedipaddhati, and the colophon makes it probable that the commentator was also the author of the work.

Before the compilation of a comprehensive work on Grammar by Pāṇini, the Brāhmiṇs resorted to various shifts to preserve the purity of the pronunciation and grammatical construction of the Vedas. They sometimes counted words ending in particular letters, Visargas, Anusvāras and so on. They counted the number of compound words and words of peculiar construction, and embodied the result of their counting in the form of books, to be memorised. One such work is described in this volume, entitled Cāturjñānam, *viz.*, the knowledge of four things: (1) Visarga sandhi; (2) sandhis resulting in diphthongs; (3) words ending in the letter *N;* and (4) the distinction of simple and compound words, throughout the whole of the Ṛgveda. The extent of the work is 600 ślokas. See p. कै preface to the Nirukta, edited by Ācārya Satyavrata Sāmaśramī.

The rest of the works on this subject are liturgical, *e.g.*, Cayanaprayoga, on the kindling of sacred-fire; Pākatantra-kuśaṇḍikāprayoga, on the use of ordinary 'Homa' in sacrificial cooking; Taittirīya-homa-paddhati on the homa according to the black Yajurveda; Yajamāna-patny-anyatarā-sannidhāne Darśa-paurṇamāsa-prayoga on the question how the fortnightly ceremonies of those who keep up the sacred fire throughout their lives are to be performed in the absence either of the householder or of his wife; Ṛgvedīya-śrāddha-prayoga treats of the performance of the Śrāddha ceremony by the followers of the Ṛgveda; Samantraka-yajurvedi-graha-yajñāgni-sthāpana-vidhi treats of the kindling of fire for the purpose

Digitized by Google

of propitiating the planets by the followers of the yajurveda; Āhitāgnerdāhāgni-nirṇaya deals with the question of the kind of sacred fire by which the dead body of a sāgnika brāhmaṇa is to be burnt; Āpastamba-sūtrokta-saṃskāra-prayoga treats of sacraments according to the sūtras of Āpastamba; Apatnīkādhānāgnihotrādinirṇaya treats of Agnihotra by one who has no wife; Sāgnikāpastamba-dāha-vidhi treats of the cremation of Sāgnika brāhmaṇas according to Āpastamba; Sāmavedīya-Saṃskāra-vidhi treats of the sacraments of the professors of the Sāmaveda. Vrātya-stoma-paddhati treats of the process of admitting into the caste system those who have lost their caste by the non-observance of the essential ceremonies. The work was composed by Mādhavācārya, who obtained his livelihood from Balarāma of Benares. The Vrātyastoma was a potent machinery in the hands of the Brahmins for giving powerful warriors and chiefs the status of a kṣatriya.

Śrautopayogi-kārikā contains a number of anonymous couplets helpful to the performances of Śrauta sacrifices.

The Pavamāna sacrifice is the modification of the Paurṇamāsa or full-moon sacrifice of those Brāhmans who keep up a sacred fire.

Pavamānayantra treats of the invocation of gods and placing them in the sacred shed.

Pavamānanyāsa treats of protecting the person of the worshipper by placing different letters of the Pavamnamantra in different parts of his body.

Saṃhita-sūtra, in 150 ślokas, appears to be a short work on pronunciation and sandhi. This is a different work from that described by Weber, in his Berlin Catalogue, p. 9.

Mūlyādhyāyavivaraṇam appears to be an amplification by Kāmadeva Dīkṣita in anuṣṭubh verses of the pariśiṣṭa entitled Mūlyādhyāya, belonging most probably to the Kāṇva śākhā of the white yajurveda. It treats of the prices of articles to be used in Vedic sacrifices.

Digitized by Google

Upaniṣads.—Advaya-tārakopaniṣat treats of the process of perceiving "self" by means of yoga.

Avadhūtopaniṣat or rightly Turīyātīta Avadhūtopaniṣat seems to develop a higher stage of yogi's progress towards liberation than contemplated in the work of the same name described by Eggeling. It, in fact, concerns itself with the last stage of progress.

Number 28 contains a Bhāṣya commentary on the Ātharavaṇopaniṣat, unknown to Aüfrecht, by Ānandatīrtha, the founder of the Mādhva sect.

Numbers 97 and 98 contain descriptions of two Bhāṣyas on the well-known Chāndogyopaniṣat., (1) by Ānandatirtha, and (2) by Sāyana.

Number 168 contains a Bhāṣya by Vidyāraṇya Muni on the Paramahaṃso-paniṣat, which treats of the renunciation of the world for the acquisition of true knowledge, and which begins with the words अथ योगिनां etc.

Number 196, Bahvṛcopaniṣat, is the same as Eggeling No. 182 B.

Bilvopaṇiṣat, No. 271, on the subject of worshipping Śiva by means of the leaves of the Bilva tree, appears to have never been described before.

Vaiśvānaropaniṣat, No. 289, is a brand new discovery.

Śukarahasyopaniṣat, No. 304, appears to be an interlocution between Vyāsa and Śuka, and the subject seems to be the mystery of the wrold.

Number 317 is a Vivaraṇa commentary by Śaṃkarabhagavat on the Saṃhitopanisat or what is called the Aitareya or Bahvṛcopaniṣat. See Eggeling, p. 117, No. 12. This is not a commentary on the Bahvṛcopaniṣat mentioned above, for it begins differently.

Gopālottararatāpanīvivṛti is a commentary written in the interests of the followers of Caitanya by four great divines of the sect—Viśveśvara, Janārddana Bhaṭṭa, Prabodhayati and Jīva Gosvāmī, the last of whom seems to have edited the work.

Digitized by Google

Smṛti.—Āpastamba's Kalpasūtras are represented in this volume by eight works, Nos. 25–30, 149 and 254. The first is anonymous; it is a collection of couplets on the domestic rites by Āpastamba; the second also relates to the same rules; it is composed by Yopana Bhaṭṭa, an inhabitant of the Āndhra country; the third is a liturgical work on the same by an inhabitant of Tālabṛnta; the fourth is by Govardhana Bhaṭṭa, who was surnamed Kavimaṇḍana, the decorator of poets; it treats of the daily duties of Brāhmins; the fifth is by Haradatta, and on the exposition of Dharmasūtras; the sixth is by Siṃha Bhaṭṭa on the peculiar process of performing sacraments according to Āpastamba; the seventh is by Dhūrttasvāmī, but unfortunately it proceeds up to the 6th paṭala of the 11th Praśna, relating to domestic rites.

Rāmāgnicit, commonly called Rāmāṇḍāra, wrote a commentary on the Bhāṣya of Dhūrttasvāmī, on the Āpastamba śrauta sūtras. The MS. described in this volume contains the 9th Praśna only, that on the expiations.

Pitṛmedha Sūtra speaks of the last rites, *i.e.*, cremation of father. The work is attributed to Bharadvāja.

Hārītasmṛti is the same as the Bṛddha-Hārītasaṃhitā of the Calcutta collection of Smṛtis. Hārīta is one of the recognised twenty Smṛti authors of the Hindus. But the Vaiṣṇavas of later times have added to his work a complete system of rituals of their own. In the colophon the work is described as the Viśiṣṭa-Dharmaśāstra or a Smṛti work current among the followers of Rāmānuja.

Smṛti-bhūṣaṇa, by Koneri Bhaṭṭa, is a complete digest of Vaiṣṇava rituals of the Mādhva sect. The author's Guru, Keśavārya, made an extensive compilation entitled Sārasaṃgraha. The author makes an abstract of his *guru's* work and describes himself as a descendant of Padmanābha.

Kṛṣṇāmṛta-mahārṇava and not Kṛṣṇa Karṇāmṛta-mahārṇava, as Aüfrecht says, is an original work by the founder of

Digitized by Google

the Mādhva sect, treating of the conduct of the followers of that sect.

Padyamālā, by Jayatirtha, treats of the worship of Hari according to the rituals of the Mādhva sect.

Viṣṇutattvaprakāśa, by Vanamālī, who lived at a place 12 miles to the east of Vṛndāvana, is a work on Smṛti for the use of the Vaiṣṇavas of the Mādhva sect.

Viṣṇutattva-vinirṇaya, by the founder of the sect, and its commentary, called Ṭīkā-vinirṇaya, are to be found in this volume.

Smṛtyarthasāgara, Nos. 859 and 860, by Mallāri Nṛsiṃhācārya, the first treating of Kāla and the second of Āhṇika. This also is a standard work of the Mādhva sect.

Rājadharma Kaustubha is part of the Smṛti Kaustubha, compiled by Anantadeva, the son of Āpodeva, under the patronage of Baj Bahadur of Malwa.

Tithyarkaprakāśa, by Divākara, of the Bhāradvāja family of Benares. His father was Mahādeva, and his mother, Bālā, the great-grand-daughter of Bhaṭṭa Nārāyaṇa of the Kauśika gotra, who settled at Benares shortly after the downfall of the Nizām Shāhi dynasty of Ahmednagar. The author's son, Vaidyanātha, prepared an index to this work. See No. 182.

Durgotsavaviveka, by Śrīnātha Ācāryacūḍā-maṇi, is unknown to Aüfrecht. It is based on Kālaviveka of Jīmūta vāhana.

Nirṇaya-sindhu is a well-known compilation of Smṛti by Kamalākara Bhaṭṭa, made in the early part of the seventeenth century. No. 158 is a description of a commentary on it by Kṛṣṇa Bhaṭṭa, entitled Ratnamālā.

Divyānuṣṭhānapaddhati, by Bhaṭṭa Nārāyaṇa, the son of Bhaṭṭa Rāmeśvara, treats of the administration of various forms of oaths current in India.

Dattakavidhi, and Putraparigrahavidhi, are two works on adoption, described in this volume. The first is by

Digitized by Google

Vācaspati Miśra, and, therefore, of some importance, and the second is anonymous.

Prayogasāra, complete in two Nos. 191 and 192, appears to be a new work, for Aüfrecht mentions many works of the same name, none of which agree with it.

Numbers 228 and 229 treat of the Smṛtis of the Mādhva sect. The first explains the mantras, and second the method of worship.

In modern times, MSS. being rare, the paṇḍits of Bengal cannot and do not study many works on the same subject, but they indulge to a very great extent in dialectical disputations on technical terms of Smṛti. Two such works have been described in this volume, *viz.*, Vivāha-vādārtha, and Śrāddha-vādārtha.

The seven Pākayajñas are treated of in three books, Sapta-saṃsthā-prayoga, Saptapāka-saṃsthā-prayoga, and Prayoga-ratnīya Sapta-saṃsthā prayoga; the first is by Ananta Dīkṣita, the son of Viśvanātha Yajñopavīta; the second is by Viśvanātha, born of a family famous for their proficiency in Smṛti, and the third is by Nārāyaṇa Bhaṭṭa, the famous son of Rāmeśvara.

The consecration of the images of gods is represented by two works, No. 334 by Vāsudeva, and 335 by Mādhavācārya. The consecration of the image of Hanumān is represented in No. 362.

There are two works on Sthālīpāka: Nos. 356 and 357. The last is by Kamalākara.

When the study of Smṛti became very elaborate, works were written for the use of non-experts, in the form of collections of Vyavasthās or expert-opinions. The present volume contains two such works, being Nos. 291 and 292; one is by Aniruddha and the other by Rāmanātha. They contain expert opinions on all subjects treated of in ordinary Smṛti works, in fact all subjects in which lay-Hindus might ask questions to learned brāhmiṇs.

Sāpiṇḍa-kalpa-latikā, by Sadāśiva, whose other name

Digitized by Google

was Āpodeva, whose father's name was Śrīpati, and whose grandfather's name was Nīlakaṇṭha, and who lived at Devālayapura, is an useful work. It gives in 86 verses a list of all kindreds who participate in the same funeral cake.

Kurukṣetramāhātmya is a compilation of the religious rites peculiar to Kurukṣetra. The author appears to be Harigiri, who derived his knowledge of the holy places at Kurukṣetra and the rites to be performed there, from Rāmacandra Sarasvatī. The work is written in modern Naiyāyika style, as it defines a pilgrim—Saṃyatendriyatve sati tīrthābhigamanakāmaḥ.

Vratodyāpanopayogīpadārtha-nirṇaya treats of the articles used in the concluding ceremony of a Vrata, which is performed at stated intervals for several years.

Rāmānuja-mata-khaṇḍaṇaṃ is a refutation of the theories of Rāmānuja, in the interests of the followers of Smṛti.

Avadhūtāśrama is an anonymous work, giving the denominations of various classes of Sannyāsīs and their respective duties. The householders are enjoined to serve these Sannyāsīs as the supreme God, and thereby gain all the merit of charity, pilgrimage, fast and austerity.

Mukticintāmaṇi, by Gajapati Puruṣottama-deva, a king of Orissa, treats of the religious duties on pilgrimage at Purī. It is a compilation from various sources and has been printed and published from Orissa.

Grammar.—The Kātantra system of grammar is represented in this volume by three works; the first is Padāvalī, the second is the Kātantra Pañjī-vyākhyā, a commentary by Rāmakṛṣṇa on the Pañjī by Trilocana Dāsa; and the third is the Kalāpa Vyākaraṇotpatti prastāva. The last gives the following history of the composition of the work.

King Śālivāhana, one of the rulers of the Andhra dynasty, was a Dravidian by race. He had many wives of diverse races. Once on a time he was sporting with his wives in a tank, and throwing water at them. One of the

Digitized by Google

queens, apparently of Aryan origin, told him, "Modakaṃ dehi," *i.e.*, do not sprinkle me with water. The king without understanding her, sent for some balls of sweetmeat and presented them to her. The queen railed at him for his want of knowledge of Sanskrit, and the humiliated king made up his mind to study that language and requested Sarvavarmācārya to teach him grammar within as short a time as possible. The Ācārya in this extremity worshipped Śiva and got the sūtras from the tail of the peacock belonging to Kārttika. As the peacock's tail is known as Kalāpa, the book was called Kalāpa. It is called Kātantra because it was for a long time the shortest grammar in Sanskrit.

The Saṃkṣipta-sāra school is represented by six works, from Nos. 318 to 323. Of these Nos. 319 and 320 are by Vaṃśīvadana, a celebrated writer of this school; Nos. 321 and 322 by Gopāla Cakravartti, and No. 323 by Rāmeśvara Tarkālaṅkāra.

There are two works on Śikṣā described in this volume; one is a commentary on the Pāṇinīya Śikṣā and the other is a commentary on Piṅgala's Śikṣā, which is based on Pāṇini. The names of the commentators in both cases are absent. The commentator on Piṅgala's Śikṣā says that he has written a commentary on the celebrated Chandah Sūtras of Piṅgala.

Pāṇini's grammar is represented in this collection by three works: (1) Pūrva-pakṣa-samādhānaṃ by Horila; (2) Siddhānta-kaumudī-vilāsa by Bhāskara; and (3) Jñāpakasamuccaya or a collection of Jñāpakas or indications of general principles from the use of redundant words in the Sūtras, by Puruṣottamadeva, whose commentary on the Paribhāṣā is well known.

The Saupadma school is represented in this volume by two works, (1) Supadma-Ṭīkā by Rāmaśaṅkara Tarkapañcānana, and (2) Supadma-makaranda-prakāśa by Viṣṇu Miśra.

The Sārasvata system has been represented in three

Digitized by Google

works. Raghunātha, the son of Vināyaka, an inhabitant of Hāṭakeśapura, wrote a commentary on the Sarasvatī sūtras entitled Laghubhāṣya. There are two MSS. of this Bhāṣya in this collection, yet it is not complete.

Sārasvata bhāṣyam, by Rāmanārāyaṇa Śarmā, is a new commentary on the above Sūtras.

Siddhānta candrikā Vyākhya, by Lokeśakara, the son of Kṣemaṅkara, was completed in samvat 1741, *i.e.*, 1685 A.D.

Purāna.—Vināyaka-māhātmya, also called Gaṇeśa Māhātmya, has been noticed in pp. 1844–45 of the India Office Catalogue. But the opening verse of the present MS. differs from that in the India Office, and the number of chapters are twenty-four in the India Office MS., while the codex under notice contains twenty-two chapters only.

Gopīpremāmṛta forms a part of the Ādityapurāṇa according to Ulwar No. 785, but, according to No. 81, it forms a part of the Āgamapurāṇa. It is an interlocution between Arjuna and Kṛṣṇa and written in imitation of the Bhagavatgītā.

Caṇḍīvādārthamālā is a work on modern dialectics applied to the elucidation of the text of the Devīmāhātmya.

Janmarahasya from the Bhaviṣypurāṇa is an interlocution between Kṛṣṇa and Nārada, on the various Avatāras of Kṛṣṇa, stress being given to the Kṛṣṇa incarnation.

Mahālakṣmīvratakathā, is the same work as Sanskrit College Catalogue 2. 512, the only difference being that here it has been said to be from the Bhaviṣyapurāṇa, instead of from the Bhaviṣyottara.

Brahmakhaṇḍa, belonging to the Bhaviṣyapurāṇa, gives in the prophetic tone a topographical description of Bengal and the surrounding countries. The topography is very recent as it describes Jessore, Burdwan, Candradvīpa, etc.

Jñānacandrodaya, otherwise called Mahābhārata Sāra, was compiled at Benares by Rāmacandra, a Brāhmaṇa. He makes his obeisance to the goddess Mahākālī consecrated by Rāṇi Bhavānī, a powerful Zemindar of Natore, and a

Digitized by Google

contemporary of Lord Clive. It treats of moral and religious topics culled from the Mahābhārata.

Sītākavaca is an amulet from the Brahmāṇḍapurāṇa. It forms part of an interlocution between Dharaṇī and Śeṣa.

Asura-Khaṇḍa forms a part of the Śaṅkarasaṃhitā of the Skandapurāṇa. It is complete in fifteen chapters. Aüfrecht makes it a part of Saurasaṃhitā. It describes the adventures of Tāraka, the lion-faced demon.

Ayodhyā-Khaṇḍa, a part of the Skandapurāṇa, is complete in ten Adhyāyas. It was spoken at a great sacrifice at Kurukṣetra, by Rāma. The description of Ayodhyā comes in the last chapter.

Dvārakā-Khaṇḍa is a misprint for Dvārakāmāhātmya, a part of the Prahlādasaṃhitā of the Skandapurāṇa. The present MS. appears to be complete in 46 chapters, while those in the Bodleian Library and India Office have 34 chapters only. The Calcutta Sanskrit College MS., though it professes to be the same as this, appears to be a very different work.

Śaṅkarasaṃhitā is a part of the Skandapurāṇa. No. 297 is a MS. of the Sambhavakāṇḍa of the Śivarahasyakhaṇḍa of that Saṃhitā. It is complete in fifty chapters. It deals with the story of Tāraka and the birth of the war-god.

Bhūkhaṇḍa is a part of the Skandapurāṇa. The MS. is complete in twenty-four chapters. The colophon says: "Iti Śrīskandapurāṇe Bhūkhaṇḍe Śambhala-grāma-māhātmya" though Śambhalagrāma has been treated of only in the first three chapters.

Vīramāhendrakāṇḍa forms a part of the Śivarahasya-khaṇḍa of the Śaṅkarasaṁhitā of the Skandapurāṇa. It is complete in seven chapters.

An incomplete copy of the Setumāhātmya from the Skandapurāṇa contains 35 chapters. For the complete work containing 52 chapters, see India Office Catalogue, pp. 1830-31.

Digitized by Google

Ṛṣabhagītā is a panegyric upon Ṛṣabha, a Ṛṣi, who is called here the 8th incarnation of Viṣṇu.

Mokṣopāya appears to be an old and dilapidated copy of the Yogavāśiṣṭha Rāmāyaṇa. In the colophons it is called :—

Iti Vālmīkīye Mokṣopāye . . and sometimes ItiMokṣopāyo.

Vedastuti-bhāvārthadīpikādīpanaṃ, by Rādhāramaṇa, Dāsa, a follower of Caitanya. In the tenth skandha of the Bhāgavatapurāṇa there is a hymn entitled Śrutistuti or Veda-stuti. Śrīdharasvāmī commented on the whole of the Bhāgavata, and his commentary is known as the Bhāvārtha Dīpīkā. The present work is a commentary on the Bhāvārtha dīpikā on the Śrutistuti hymn.

Rādhāṣṭamīvratakathā is a part of the Bhaviṣyottara-Purāṇa. It is an interlocution between Kṛṣṇa and Nārada.

Rādhāṣṭamīpūjāvidhiḥ and Rādhikājanmarahasyaṃ, Nos. 249 and 252, are both from the Brahmavaivarttapurāṇa.

Rāmarakṣāstotra, the extent of which is 146 ślokas only, is commonly styled Mantrarāmāyaṇa. Portions of it are written in Vedic style. The MS. has been noticed in No. 215. It is commented upon by Nīlakaṇṭha, the son of Govindaśūri of the Caturdhara family of Benares. The commentary is called Mantrarahasyaprakāśika noticed in No. 216.

Similarly there is a work called Mantra-kāśī-khaṇḍa, a commentary on which by the same Nilakaṇṭha is noticed in No. 213. Both the texts were restored by the commentator himself.

There are two new commentaries on the Devīmāhātmya unknown to Aüfrecht; one is by Kevala and the other by Mādhava Śarmā. The last was composed in 1531 Śaka.

Nāgojībhaṭṭa wrote a commentary on the same work, and along with it he wrote a short treatise on the method of using the Devīmāhātmya, under the title of Saptaśati-prayoga, which is noticed in No. 327.

Digitized by Google

Mahābhāgavatapurāṇa is one of the three claimants for the fourth position among the Mahāpurāṇas; the other two are Śrīmad Bhāgavata and Devī Bhāgavata. It is curious, however, that the name of the fourth purāṇa in the authoritative list of Mahāpurāṇas is Bhāgavata only; and it is difficult to say which of the three claimants is the real Bhāgavata. The MS. under notice appears to be the same as I. O. No. 3547, but it shows varieties of reading.

How unprofitably and uselessly Indian paṇḍits used their time and scholarship, will be apparent from a consideration of No. 296. In the Devīmāhātmya there is a hymn beginning with "Śakrādayaḥ sura gaṇāḥ," which is called the Śakrādistuti. It is a hymn to the Devī. But in the MS. under notice it has been explained as praising Viṣṇu.

Muralīcandrikāguñjamālā-Prādurbhāva, a modern work on Vaiṣṇavism, is said to be a part of the Pātālakhaṇḍa of the Padmapurāṇa, the interlocutors being Brahmā and Nārada. It deals with the meritorious deeds performed by the flute, the Guñja wreath and others in their previous existences, which enabled them to be so intimate with Kṛṣṇa in their present existence.

Mīmāṃsā.—Pūrva-Mīmāṃsā-paribhāṣā, by Kṛṣṇayajvan or Kṛṣṇa Dīkṣita, explains sacrificial terms and the uses of objects indicated by them.

Vidhirasāyaṇa, No. 269, should more properly be Vidhirasāyaṇasukhopajīvinī, a commentary on the Vidhirasāyaṇa by the author himself.

Nyāya.—Trisūtrī-nibandha-vyākhyā by Śaṅkara Miśra. It is a commentary on Trisūtrīnibandha, *i.e.*, the commentary by Udayana on the first three Sūtras of Gotama and on subsequent commentaries on them. Thus in the extracts are explained not only the commentary on the three Sūtras by Vācaspati Miśra, but also the Vārttika and the Bhāṣya on them. Śaṅkara says that he is not himself responsible for this work, but the real responsible person is his father, whose words and

explanations he has simply copied. He speaks of three commentaries previous to his own, *viz.*, Prakāśa, Darpaṇa and Udyota. Of these the Prakāśa by Vardhamāna is well known.

Gaṅgeśa, to be distinguished from the writer of the Tattva-Cintāmaṇi, wrote a short work on certain topics of modern Nyāya. Two copies of this work have been described in this volume, one from Dinājpur and the other from Comilla. One is called Lakṣaṇamañjarī and the other Lakṣaṇātattva. But they are substantially one and the same work.

Āloka is the name of a commentary on Gaṅgeśa's Tattvacintāmaṇi by Jayadeva Miśra *alias* Pakṣadhara Miśra. Devanātha wrote an appendix to the Āloka. In the year Laṣaṃ 443 or about 1556 A.D., the work was copied by Rāghava under the orders of Devanātha.

Muktivādārtha is really Muktivāda by *Gadādhara*.

Vedānta.—The works on Vedānta noticed in this volume mostly belong to the Mādhva sect.

Tattvaprakāśikāvivaraṇaṃ, Tattvavivekaṭīkā, and Tattvasaṅkhyānavivaraṇam are commentaries by Jayatīrtha on works written by or attributed to Ānandatīrtha.

Mandāramañjarī by Vyāsayati is another commentary on Tattvaprakāśikā.

Tattvasudhānidhi is by Ānandatirtha himself. One of his commentaries on the Brahmasūtras has been named Anuvyākhyāna. A commentary on this, entitled Nyāyasudhā, by Jayatīrtha, will be found in this collection.

Tarkatāṇḍava also belongs to the same sect.

Dvaitaviveka, an anonymous work, treats of a sort of duality which is peculiar to the Mādhva sect.

Vedāntasiddhāntamuktāvalī, by Vanamālī, who has already been mentioned in the Smṛti section, is a compilation of the philosophical tenets of that sect.

Siddhānta Jāhnavī, by Devācārya, belongs to the Nimbārka sect. The Vedāntasūtras were commented upon by

Digitized by Google

the founder of the sect, Niyamāditya. The name of the commentary is Vedāntapārijāta Saurabha. Śrīnivāsa wrote a commentary on this, entitled Nigada. The Sīddhānta Jāhnavi is an abstract of Śrīnivāsa's commentary. The Siddhānta Setukā again is a commentary on the last by Sundara Bhaṭṭa.

Laghusaṃkṣepa-Śārīraka-Kutūhalam by Mahādeva Vedāntin, is a short work on the Advaita School of Vedānta. This is perhaps the second work of the author, the other being his commentary on the Sāṃkhyasūtras.

Ānandalaharīdīpikā, by Raghunandana Cakravarttī, is a new commentary on that work, unknown to Aüfrecht. His father was Candramauli Vādīndra-Tarkācārya.

Tantra.—Kumārītantra. The MS. under notice contains nine Paṭalas only. The first part of the work is called Kālīkalpa.

Tārāpradīpa is a modern tāntrika compilation by Yādava Ācārya Paṇḍita. It is complete in six paṭalas. It belongs to the left-handed school of Tantra, and in one paṭala treats of the six destructive rites.

There is a hymn addressed to Tāriṇī. It contains one thousand, one hundred and eight names, all beginning with *Takāra.* Its recital is credited with conferring emancipation and leading to the knowledge of Brahma. It is said to belong to the last part of the Nīlatantra, and curiously enough the tantra is spoken by Kṛṣṇa and not by Śiva. The present MS. No. 129 seems to contain the 83rd paṭala only.

Tṛca-Bhāskara, by Bhāskararāja, the son of Gambhīrarāja, a wellknown author. It is a tāntrika compilation, the prominent feature of which is a diagram, is used as an amulet for the cure of all diseases. The present MS. seems to be defective in the beginning, while the MS. in the Sanskrit College library is defective towards the end.

Tvaritarudravidhi treats of the formula "Oṃ namo Rudrāya. Kṣipraṃ Kāryasiddhirastu." It leads to speedy success. Two works Nos. 187 and 188 treat of this mantra.

Digitized by Google

Tantrakoṣa is a work on the power and significance of the fifty letters of the Sanskrit alphabet.

Vījavarṇābhidhānaṭīkā, by Gauramohana Bhaṭṭa, is a work of the same nature. Mātṛkā Nighaṇṭu by Paramahaṃsa Ācārya is another work of the same class.

Tantramaṇi is a tāntrika compilation by Kāśīśvara. The present MS. contains four paṭalas only.

Tantrarāja by Kāśīrāma Vācaspati is another compilation. Kāśīrāma is well known as a commentator of Raghunandana.

Tantrasārapariśiṣṭam by Yativara is a third compilation. The author mentions Āgamatattvavilāsa which is a very modern work.

Vāñchākalpalatāmanuvidhānaṃ and Vāñchākalpalatāvidhi are works treating of the tāntrika worship of Gaṇeśa. The one is from the Kumārasaṃhitā and the other is from the Ātharvaṇarahasya.

Rasamaṅgala by Gahanānanda Munī treats of the use of mercury, which in Sanskrit is sometimes called "rasa," for medicinal purposes.

Rasakarmamañjarī by Rājārāma Tarkavāgīśa is a work on the six occult practices of the Tāntrikaṣ.

Ṣaṭkarmalakṣaṇa also treats of the same. See page 561 of Rasikamohan's edition of the Tantrasāra.

Śrīvidyāyāḥ Aiśvaryādi Svarūpākhyaṃ stotram is from the Śrīkrama.

Śivaśatanāmastotra is from the Mahāliṅgeśvaratantra and Śivasahasranāmastotram is from the Umāyāmala.

Bhairavastavarāja is from the Viśvasāroddhāra, an original tantra. It praises Baṭuka Bhairava.

Gauramohana Vidyālaṅkāra wrote a commentary on the hymn to Bhuvaneśvarī beginning with Ānandamayīm.

Sarvvānandataraṅgiṇī by Śivanātha Bhaṭṭācārya. Maher in Noakhali is one of the chief seats of Tāntrikism in Bengal. It is said that Sarvvānanda or Sarvvānandanātha had an interview with the great Devī Bhavānī. His descendants

Digitized by Google

are still living and are spiritual-guides to a great many families in Eastern Bengal. The present work is a sort of biography of Sarvvānanda, composed by his son Śivanātha.

Rudrākṣaphalaṃ appears to be a work different from Rudrākṣamāhātmyam, for which see page 621 of the Tantrasāra, Rasikmohana's edition.

Kāmyayantroddhāra, by Mahāmahopādhyāya Parivrājakācārya, is a collection of Tāntrika diagrams resorted to for votive purposes. The MS. is dated 1297 Śaka, *i.e.*, 1375 A.D. If the statement of the travelling paṇḍit is true, it is one of the oldest MS. written on paper in Bengal. It is also one of the oldest MS. written in Bengali character.

Pṛthvīvarāha-saṃvāda appears to be a work written in the interest of the Caitanya sect. It relates to the sacredness of Vṛndāvana and professes to form a part of the Ādivarāha tantra.

Nityānuṣṭhānaṃ seems to be the 26th paṭala of the Sanatkumārīya tantra. Like the preceding work it was written in the interest of the Caitanya sect.

Jñānaratnakoṣa is a work on Tāntrika architecture and sculpture. It professes to be a part of the Aparājitāpṛcchā.

Vaiṇṣava Works:—Kiśorakaumudī is a modern work on Vaiṣṇavism, inculcating the worship of the boy Kṛṣṇa. It is an interlocution between Sanatkumāra and Janaka.

Cittāmodasindhu, a poem by Ṣaṣṭhīdāsa Kavirāja, son of Tarkavāgīśa, written in the interests of the followers of Caitanya, at Gaṅgāpura, in the śaka year 1601.

Caitanya had his greatest opponent at Benares, in Prakāśānanda, a follower of the non-dual theory of Śaṅkara. But Prakāśānanda in the course of a controversy was so charmed with the excellence of Caitanya's theory and Caitanya's bearings upon his opponents that he became a disciple of Caitanya, changed his name into Prabodhānanda Sarasvatī, and wrote several works, one of which is Caitanyacandrāmṛta. A commentary on this work has been noticed in

Digitized by Google

this volume in number 95. The commentator's name is lost by a lacuna. He seems to have had a cognomen Dāruyantra.

Vaiṣṇavacandrikā is a work giving the rules of conduct of a Vaiṣṇava. It has been compiled from various sources. The author Rāmānanda Nyāyavāgīśa nearly completed the work, one day before his death. The work was subsequently completed by his pupil Vanamālī Vasu.

Sārasaṃgrahadīpikā by Rāmaprasāda Devaśarmā is another work on Vaiṣṇava rituals.

Harismṛtisudhāṅkura is a work containing songs in praise of Kṛṣṇa, attributed in the colophon to Raghunandan the great Smṛti compiler, but in the introduction the author calls himself Gauḍavāsī Raghunandana, a Vaiṣṇava born and bred up on the Ganges.

Govindavṛndāvana appears te be a work on Vaiṣṇava tantra. It is based upon Śrīkṛṣṇopaniṣad and composed by Nāgarakṛṣṇadāsa. It deals with the advent of Kṛṣṇa's flute and of Rādhā. It also gives some reason why the images of Kṛṣṇa with a flute in his hand are bent in three places.

Jyotiṣa :—Áṅkacūḍāmaṇi by Varāhamihira is a short work on the reconstruction of a lost horoscope.

Bhāvārthamañjarī by Acyuta is a commentary on the Jātakapaddhati of Śrīpati. The MS. was copied in Śaka 1571, by Mahādeva. Acyuta describes himself as belonging to Gautama gotra and as Mihirācārya, meaning astrologer. His father was Sāgara Bhaṭṭa and his grandfather Vāmana.

Jyotīrahasya by Harihara Nyāyālaṇkāra has for its epoch the śaka year 1598.

Siddhāntamakaranda, by Makaranda, was composed at Benares. The author in his calculations follows the Sūryasiddhānta.

The following works noticed in this volume treat of Jyotiṣa as applied to Smṛti, *viz.*, (1) Jyotiṣkaṇikā by Kṛṣṇānanda Cakravarttī, composed under the patronage of Vikramāditya, probably the father of Pratāpāditya, who flourished in Akbar's time (The MS. was copied in Śaka 1887); (2)

Digitized by Google

Jyotiḥsaṃkṣepa by Kṛṣṇadāsa Cakravarttī, the son of Rāmacandra Cakravarttī, a Vārendra Brahmin of Dinajpur; (3) Jyotiḥsaṃkṣepasāra by Kṛṣṇacandra; (4) Jyotiḥsārasaṃgrahaḥ by Śrīpati; (5) Jyotiḥsāra by Dharmakhāna composed about the year 1777 Samvat = A.D. 1721, and copied in Śaka 1670 = 1748 A.D.; the author Dharmakhāna belonged to the Siṃhavaṃśa of Rāḍhā.

Āyuḥprabodhinī by Rādhākṛṣṇa is on the astrological calculations on the longevity of men.

Sāmudrikacintāmaṇi, by Mādhava Grāmakara, is a work on divination.

Bṛhatsaṃgraha is a compilation of astronomical, astrological and other subjects, by Revatī Śarmā, the son of Devīdatta, the son of Caitanyakṛṣṇa, the son of Nārāyaṇa Tripada, belonging to the Śāṇḍilya gotra and professing the Kauthumī śākhā of the Sāmaveda. Revatīśarmā compares himself to Hanumān and was an inhabitant of Prakhyāyikāpura, otherwise known as Paṇḍitaṭola.

Praśnavidyā by Caṇḍeśvara is a work on divination.

Erotics:—Manmatha Saṃhitā is the only book on erotics in this volume. Rati and Madana have been introduced here as interlocutors. The present MS. containing five chapters appears to be the Phālgunamāhātmya of the Saṃhitā.

Drama:—There are three dramatic works noticed in this volume. The first is Bhartṛharinirveda by Harihara Upādhyāya, dealing with the renunciation of the world by Rājā Bhartṛhari on the death of his wife Bhānumatī. It is written in the interest of the Śaiva sect, at the festivities in honour of Bhairaveśvara, and Gorakṣanātha comes at the end to pronounce the epilogue. The second is Prabodhodaya, an allegorical representation by Śukleśvaranātha, enacted at the court of Bhagavantarāya of the family of Sagara, who flourished in the 17th century. (See pp. 88, Vol. II., of the Sanskrit College Descriptive Catalogue.) He ordered that the whole performance should be in Sanskrit. The subject-matter of the drama is the dispute between the

Digitized by Google

professors of various systems of philosophy on the eternity or non-eternity of sound. This may be an imitation of the Vidvanmodataraṅgiṇī by Cirañjīvaśarmā.

The third is a comedy entitled Gaurīdigambara-prahasana, by Śaṅkara Miśra, the commentator of the Vaiśeṣika-sūtras. It was enacted under the orders of Bhavanātha Miśra the father of the author. The drama treats of the marriage of Pārvatī with Śiva.

Kāvya:—A number of new commenteries on well-known Kāvyas have been described in this volume. Kumārasambhavaṭīkā by Bhagīratha Pītamuṇḍi, a Bengali Brāhmaṇa of the Rāḍhiya distribution; Kāvyādarśa-Ṭīkā by Tribhuvanacandra, a paṇḍita belonging to the Jaina religion, on two of the three chapters of the book; Kāvyaprakāśaṭīkā, by Śrīkṛṣṇa Śarmā, entitled Rasaprakāśa, ends with the fifth chapter; two commentaries on Ghaṭakarpara by Ramānātha and Devīdāsa, and two commentaries on Nalodaya, one by Vāgīś and the other by Rāmanārāyaṇa Siddhānta, composed in Śaka (?) 1635; Padyāvalī-ṭīkā, by a disciple of Dāmodara Gosvāmī, who on his turn was a distant disciple of Śyāmānanda Gosvāmī, who was one of the three leaders of Vaiṣṇavism who ruled the Vaiṣṇava society in the generation succeeding Caitanya.

Nandikeśvarastavavṛtti is a commentary on the Jaina hymn of Nandikeśvara, by Jinavallabha Sūri. The commentary is by Somagaṇi.

Nemicarita is a part of the Triṣaṣṭi-śalākā-puruṣa-carita by Hemacandra. It belongs to the eighth Parva of that work and treats of the emancipation of Nemi. It is a Jaina work.

Mahimnastavaṭīkā, by Vācaspati, is a brand new discovery.

No. 26 is a commentary on the Mahimnastava by Madhusūdana Sarasvati. Śrīkṛṣṇa stotra, No. 810, by Bilvamaṅgala or Līlāśūka, has the same commencement as No. 1198 of Raj. Mittra. But the two works appear to differ in various respects.

Digitized by Google

Saṅgīta-Raghunandana with a commentary entitled Vyaṅgārthacandrikā, No. 324, is by Viśvanātha Siṃha, who was at once a Brahmin, a Siṃha and a Mahārājādhirāja. The text of the present work was written when Viśvanātha was a kumāra. But the commentary was written when he was a Mahārājādhirāja. In the present work Viśvanātha, who must have flourished within the last two hundred years, attempts to propagate the cult of the combined worship of Sītā and Rāma, following the example of the combined worship of Rādhā and Kṛṣṇa by the followers of Caitanya. He attributes to Rāma and Sītā all those phases of love sport which form so prominent a feature of the worship of Rādhā Kṛṣṇa. The work seems to have been written in imitation of the Gītagovinda. From No. 2829 of Rāj. Mitra we know that Candralāta was the founder of this system of combined worship of Rāma and Sītā. Priyadāsa wrote a work on the succession of the teachers of this cult, and Viśvanātha Sīṃha was a pupil of Priyadāsa. Jayasīṃha was the father of Viśvanātha. Viśvanātha had for his minister Bhodulal who was an expert in Vedānta. Aufrecht seems to interpret the words Sītārāmcandrakṛpāpātra in the colophon of No. 78 Rāj Mittra by saying that Viśvanātha was an officer of Sītārāmacandra Bāhādur. But another and a better interpretation is possible. Viśvanātha was a missionary of Sītārāma worship, and as such he thought he was an object of special favour of Sītārāmacandra. The idea of a Mahārājādhirāja being an officer of a Bahadur does not commend itself.

Stotravivaranam, No. 355, is a commentary on a stotra or hymn of Viṣṇu commencing from his feet and ending in his hair. The text is attributed to Śaṅkara and the commentary is by Ānandagiri.

Hariharasubhāṣitam is an anthology divided into chapters dealing with training, advice, sojourn in foreign countries, panegyrics of kings, politics, erotics and spiritual excellence.

Meghadūta Ṭīkā by Divākara Upādhyāya, appears to be

Digitized by Google

a commentary of some merit, as it attempts to give the poetical meaning of particular words and phrases.

Yamakabhārata is one of the thirty-seven genuine works of Ānandatīrtha, the founder of the Mādhva system.

Sāra-mañjari, No. 247, a commentary on the Rāghava-Pāṇḍavīya of Kaviraja Paṇḍita, by Jitāmitra, is to be differentiated from the commentary of the same name on the same work described in Eggeling, p. 1442.

Śāntiśataka Ṭīkā by Vidyāvinodācāryacūḍāmaṇi is unknown to Aufrecht. Vṛndāvana kāvya is well known. No. 282 describes a commentary on it by Rāmanārāyaṇa, the son of Candraśekhara, written in seven years, from 1655 śaka to 1661 śaka, under the patronage of Rājā Kṛṣṇa Candra of Nadia, the well-known patron of literature. This is unknown to Aufrecht.

Vṛttaratnāvalī, No. 280, by Cirañjīva, is a panegyric on Yaśovanta Siṇha, the Nāyeb dewan of Dacca, under Sujāuddaula, the Nawab of Bengal. He was an inhabitant of Western Bengal and patronized literature, both Vernacular and Sanskrit, and he was the Dewan who opened the gate closed by Sāyestā Khan at Dacca, because he was equally successful with that renowned Nawab in getting rice sold at eight maunds per rupee. The author is Cirañjīva, the son of Rāghavendra Bhaṭṭācārya Śatābadhana, a pupil of the great Naiyāyika Bhavānanda Siddhāntavāgīśa. Cirañjīva wrote many works both in Nyāya and in Kāvya, one of which is Vidvanmoda-taraṅgiṇī. The panegyric appears to have been composed in śaka 1658 about 1731 A.D., while Yaśovanta's reputation was at its height.

Bhramaragīta No. 209 with its commentary No. 210 are two unique works in which a bee is threatened and coaxed as a messenger from Kṛṣṇa by Rādhā. It describes ten different stages of love in absence. The ten stages are described in ten Anuṣṭubh verses, and ten examples are given in Mālinī. The commentary follows the method of Ujjvala-Nīlamaṇi.

Digitized by Google

Bhāvaśatakam, a century of verses on the sentiments of love by Nāgarāja. See Kāvyamālā, Part IV., p. 87.

Kumārapālacarita or Kumārapāla-prabandha was composed from oral tradition in the year samvat 1492 by Jinamaṇḍanagaṇi or Upādhyāya.

Upadeśa-samuccaya, by Sonaphūla Upādhyāya, the son of Rāmaśekhara, the son of Ananta, the son of Kṛṣṇadeva, the son of Dāmodara, the author of Darpaṇa, perhaps the Saṅgītadarpaṇa. The MS. is defective in the beginning. The advices given are both on spiritual and temporal subjects.

Medicine.—Rasaratnasāra, by Narasiṃha Kavirāja, a disciple of Rāmakṛṣṇa, the son of Nilakaṇṭha belonging to the Dākṣiṇātya Vaidika class, is a modern compilation of Hindu medicine, in which metals play an important rôle.

Vaidyakasāra (Śaṅkarākhya) by Rāmacandra is a short treatise on Hindu medicine. The author says that he received his inspiration from Pārvatī.

Pathyāpathyanighaṇṭu is a work on sick-diet. Anonymous.

Apathyaśamanam, the cure of diseases produced by indigestible food. It appears to be only a part of a larger work entitled Bhojanakautūhala. It was confined to a few physicians and therefore the name Vaidyavaiśeṣika.

Buddhist.—Āryavasudhārā is the only Buddhist book in this volume. It is in the form of a complete Māhāyāna sūtra. Vasudhārā or Vasundharā is still extensively worshipped in Nepal.

Jaina works.—Nirayāvalī Sūtram, the eighth upāṅga of the Jainas, has been edited by S. Warren, Antwerp, 1879. For the contents see Ind. Ant., Vol. XXI, p. 21.

Oghaniryukti, the fifth cheda sūtra in Dr. Rājendralal's list (see Notices, Vol III, p. 68), but not included in the list given by Weber in Ind. Ant., Vol. XVII, p. 285A. For a description see p. 79 of Peterson's fourth report on the search for Sanskrit MSS.

Digitized by Google

Vyavahāra Sūtram is the third chheda sūtra, according to Weber, but according to Dr. Rājendralal, the fourth kalpa-sutra For the description see Ind. Ant., Vol. XXI, p. 210.

Ṭhānāṅga-Sūtra-Vṛtti is a commentary on the third Aṅga of the Jainas, by Abhayadeva Sūrī. In the MS. under notice the first 55 leaves are missing. The work is divided into ten Adhyayanas.

Sāmayikaṭīkāvārttikaṃ appears to contain a Gujrāti and a Sanskrit commentary on the Sāmayika Niryukti which forms the 10th part of the Āvaśyaka Sūtra, the second Mūla Sūtra of the Jainas. See Ind. Ant., Vol. XXI, p. 886.

Pratyākhyānabhāṣyavandanakabhāṣyāvacūrṇī by Soma Sundaragaṇi. The Pratyākhyānasūtra and the Vandanaka Sūtra are parts of the Āvaśyaka Sūtra, the second Mūla Sūtra of the Jainas. See Ind. Ant., Vol, XXI, p. 889.

Navaliṅga Sūtram appears to be a short treatise on the determination of gender, attributed to Hemacandra. It has a commentary entitled Avacūrī.

Gautamī Sūtram, a work on Jaina ritual and Jaina yoga, in Sanskrit verse.

Gurvāvalīnāma Mahācchandaḥ by Muni Sundara is a paṭṭāvalī of the Tapāgaccha.

Vijayatilaka Mahopādhyāya wrote a hymn to Ṛṣabha Jina in imitation of Śatruñjaya Śṛṅgārahāra. No. 155 is a commentary on it.

Laghusaṃgrahaṇī :—Peterson thinks it to be the same as Saṃgrahaṇīratnaṃ. See Peterson, Vol. III, Index of books.

Praśnottararatnamālā appears to be the same as Peterson Palmleaf, 218. 4. It is a small work in 86 Ślokas, by Amoghavarṣa Nṛpatuṅga of the Rāṣṭrakūṭa dynasty, after his abdication (see Journal Bo. As. Soc., Vol. XX, p. 29). It appears that for a long time the book was attributed to Vimala, a Jaina monk of the Śvetāmbara sect, and it has been so recorded in the MS. under notice.

Digitized by Google

The Kammapayaḍi is a work in Prākṛt. The Ṭīkā No. 49 is by Malayagirī; see Peters, Vol. III, pp. 49-50.

Lokaṇāladvātṛṃśikā, in Prākṛt, contains description of the fourteen worlds in 32 verses.

Lokanālikāvacurṇi is a commentary in Sanskrit on the above. See Peterson No. 61, p. 228, Vol III.

Puṣpamālā according to Weber is a Jaina kathānaka. It is substantially the same as the story of King Śivi and the pigeon. See Weber, p. 1099.

Yoga Śāstram by Hemacandra. The first four out of the twelve prakāśas has been published by Dr. Windisch in the Journal of the German Oriental Society.

Upadeśataraṅgiṇī contains a number of moral stories of the Jainas.

Bṛhacchāntiṭikā has been twice noticed in Nos. 197-198. There is a hymn called Śāntistotra or Śāntistava, attributed to Śānti, perhaps Śāntinātha. The commentary entitled Subodhā was composed by Harṣakīrtti, pupil of Candrakīrtti of the Nāgapurīya Tapāgaccha.

Śatakaṣaṭkalyāṇikanibanḍhastavanaṃ is a hymn to Mahāvīra giving the story of his life.

Digitized by Google

NOTICES

OF

SANSKRIT MSS.

SECOND SERIES

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASĀDA ŚĀSTRĪ, M.A.
Honorary Joint Philological Secretary, Asiatic Society of Bengal.

PUBLISHED

UNDER ORDERS OF THE GOVERNMENT OF

BENGAL

VOLUME III. PART I.

CALCUTTA:
BAPTIST MISSION PRESS.
1904.

Digitized by Google

Digitized by Google

NOTICES OF SANSKRIT MSS. 1894.

No. 1. अङ्कचूडामणिः By वराहमिहिराचार्य्यः. Substance Teret leaves, 8 × 1½ inches. Folia 47. Lines 5, on a page. Extent 225 çlokas. Character Bengali. Date, Sk. 1572. Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, grāma Khunverā, Late Pandit Rāmatāraṇa Çiromaṇi. Appearance old. Generally Añkas. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीसूर्य्याय ।

प्रणम्य भानोः पदपङ्कजातं विलोक्य शास्त्रं निखिलं मदुक्तं ।
श्रीमद्वराहेण वितन्यतेऽसावङ्कस्य चूडामणिरङ्कलेशैः ॥
प्रयोजनमुखोद्देशमुखेन × × × × × × मात्र ।
विनष्टकोष्ठ्युद्धरणप्रवृत्तः भुक्ता शकं मासमपि क्रमेण ।
कुजादिषट् खेचरभं × × × × × × × ॥ इत्यादि ।

End. वा । ४ । ४ । ४ । ३ । २ । २ । १ । १ । २ । २ । २ । २ । २ । श्रौः ।

इति वराहमिहिराचार्य्य विरचिताङ्कचूडामणिः समाप्तः ।
चूडामणिमिमं दिव्यमङ्कसूत्रेण गुम्फितं
कण्ठेऽर्पयत यत्नेन सुधियोऽमत्सराः स्वयं ॥
शुभमस्तु शकाब्दाः १५७१ ।

विषयः । नष्टकोष्ठ्युद्धार विषयकोऽयं ग्रन्थः ॥ क्रमेण मासादीनां गणनं ॥

No. 2. अद्वयतारकोपनिषत्. Substance country-made paper, 10 × 3 inches. Folia 2. Lines 12 on a page. Extent 50 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. अथातोऽद्वयतारकोपनिषदं व्याख्यास्यामः यतये जितेन्द्रियाय शमादिषड्-गुणपरिपूर्णाय चित्स्वरूपोऽहमिति सदा भावयन् । सम्यक् निमीलिताक्षः किञ्चिदुन्मीलिताक्षो वान्तर्दृष्ट्या भ्रू ... दुपरि सच्चिदानन्दतेजः कूटरूपं परं ब्रह्मावलोकयन् । इत्यादि

Geuthner 17 Dec 1932 (vol 1-3 in 7 pts)

End. यः सकृदुच्चारयति, तस्य संसारमोचनं भवति, सर्व्वजन्मकृतं पापं तत्क्षणा-देव नश्यति, सर्व्वान् कामानवाप्नोति, सर्व्वपुरुषार्थसिद्धिर्भवति च एवं वेदेत्युपनिषत् ।

Colophon. × × × ×

विषयः । योगेनात्मसाक्षात्कारप्रकारकथनम् ।

No. 3. अध्यात्मबहोतरी. Substance country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia 11. Lines 26 on a page. Extent 330 çlokas. Character Nāgara. Date, Sm. 1871. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalā cāryya Mahārāja Bāla Candra Sūri. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. राग वेला उल ।

क्या सोवे उठि जाग बाउरे अञ्जलि जल ज्यु आयु घटत है देत पोहरिया घरिय घाउरे ।

End. आनन्दघन प्रभु तु म्हारे मिलनकुँ जाय कथवत ज्युँ आशी। इति पदम् ।

Colophon. इति श्रीआनन्दघनजीकृत अध्यात्मबोतरी समाप्ता ।

सम्वत् १८७१ । फाल्गुण सुदि

विषयः । जैनानां आत्मविचार कथनम् ।

No. 4. अन्त्येष्टिप्रयोगः. Substance country-made paper, 8 × 2 inches. Folia 107. Lines 7 on a page. Extent 1498 çlokas. Character Nāgara. Date, Sm. 1919. Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ अस्थ्यभावे पालाशविधिर्लिख्यते । स्नानं मन × × यज्ञपरिधानम्, आचम्य प्राणायामस्य देशकालौ सङ्कीर्त्यामुकगोत्रस्य प्रेतस्य प्रेतत्वमुक्तये उत्तमलोकप्राप्तये अस्थ्यभावे पालाशविधिना और्द्ध्वदेहिककर्माहं करिष्ये।

End. यत्राङ्गेषु तिष्ठन्ति भुवनानि चतुर्दश ।

यस्मात्तस्मात्प्रियं मे स्यादिहलोके परत्र च ॥

Colophon. इति प्रयोगदर्पणे उत्तरकर्म्म समाप्तः । सम्वत् १९१९ ॥

विषयः यजुर्वेदीयानां और्द्ध्वदेहिकपद्धतिः ।

Digitized by Google

No. 5. अन्त्येष्टिप्रकाशः By दिवाकरः. Substance country-made paper, 10×3 inches. Folia 25. Lines 11 on a page. Extent 600 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः. श्रीहरिः ।

अथ बह्वृचानां अनाहिताग्निना निर्देशेन सतामामौर्ध्वदेहिकप्रयोगः, शौचावस्थायां सर्वप्रायश्चित्तविधिनाम + भूतः सतो यत्वा पूर्वोक्तानि भूम्यादीनि दानानि दत्त्वोत्क्रान्तिधेनुं दद्यात् ।

End. पित्रोस्तु मेतत्सर्वं × येन कुर्वन्ति पुत्रकं,
तेषां पिता नचैवेह नचामुत्रापि दृश्यते ।

Colophon. इति श्रीभारद्वाजदिवाकरविरचिते अन्त्येष्टिप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः आश्वलायनशाखीयानां अन्त्येष्टिविधिः ।

No. 6. अपत्नीकाधानाग्निहोत्रादिनिर्णयः By शङ्करभट्टः. Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia 2. Lines 14 on a page. Extent 60 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आहिताग्नेर्मृतसवर्णपत्नी मृता श्रौताग्निभिर्दग्धव्या आहिताग्निमग्निभिर्दहन्ति यज्ञपात्रैश्चेत्यग्नियज्ञपात्रकरणकदाहेनाहिताग्निशरीरसंस्कारविधा आहिता-ग्निपदे लिङ्गस्याविवक्षितत्वात् स्त्रिया अप्याहिताग्निपदेनोक्तेः ।

End. तद्वदेव पत्न्यग्न्यपचारमेव भवति । भारद्वाजसूत्रेऽपि पत्नीप्राधान्यपक्षपर-मिति सर्वं निरवद्यम् ।

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणधुरीण-मीमांसाद्वैतशास्त्रधुरंधर श्रीभट्टनारायणात्मज भट्टशंकरकृते द्वैतनिर्णये अपत्नीकाधानाग्निहोत्रादि निर्णयः ।

विषयः पत्न्यसत्त्वे अग्न्याधानं किमुपायेन कर्तव्यं तन्निर्णयः ।

Digitized by Google

No. 7. अपथ्यग्रसनम् . Substance country-made paper, 6×4 inches. Folia 3. Lines 15 on a page. Extent 43 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. अथातोऽपथ्यग्रसनं व्याख्यास्यामः

अपथ्यग्रसनं वक्ष्ये रोगिणां च परं हितम् ।
सुखेन पच्यते येन लाघवं चोपजायते ॥
गोप्यतां वैद्यसर्व्वं ... न प्रकाश्यं कथंचन ।
शाकं पक्वं इक्षुतामत्स्य माषियमोदनम् ॥
सर्पिर्वसातैल मत्स्योष्णक्षीरं चाराम्लपानकपायसम् ।
एतेषां परिपाकं च यथा भवति रोगिणाम् ॥

End. उष्णेन पच्यते शीतं शीतेनोष्णं विपच्यते ।
एतत्ते कथितं सम्यक् अपथ्यग्रसनं स्मृतं ।
हिताय च नराणां भिषजां जीवनाय च ।
कौतूहलं नरेन्द्राणां अपथ्यग्रसनं स्मृतं ॥

Colophon. इति श्रीवैद्यवैशेषिके श्रीमद्भोजनकौतूहले अपथ्यग्रसनं समाप्तम् ।

विषयः अपाकस्य परिपाकोपायकथनम् ।

No. 8. अपराजितास्तुतिः (त्रैलोक्यविजयानाम्नी) विद्याधर्म्मोत्तरीया. Substance country-made paper 11×3 inches. Folia 4. Lines 7 on a page. Extent 90 çlokas. Character Bengali. Date Sk. 1753. Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, grāma Khunverā, Late Pandit Rāmatārana S'iromani. Appearance fresh. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमोऽपराजितायै ।

ॐ नीलोत्पलनिभां देवीं निद्रामुद्रितलोचनाम् ।
नीलकुञ्चितकेशाग्रां निम्ननाभिं वलित्रयाम् ॥
नानाभरणसंयुक्तां चक्रपाकैश्च वेष्टिताम् ।
वराभयकराम्भोजां प्रणतार्त्तिविनाशिनीम् ॥
पादयोः ग्रंथलापूर्यां वक्षिच्छेदकदेवताम् ।
स्त्रीणां पीताम्बरोपेतां × × × नानाविलेपनाम् ॥

पीतवस्त्राम्बरधरां देवीं परसैन्यप्रभञ्जिनीम् ।
शङ्खचक्रगदाहेतिभिन्नवक्त्रां त्रिलोचनाम् ।
ध्यायेदपराजितां देवीं सर्व्वकामफलप्रदाम् ॥ इत्यादि ।

End. ॐ भूः स्वाहा । ॐ भुवः स्वाहा । ॐ स्वः स्वाहा । ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा ।
यत एवागतं पापं तत्रैव गच्छतु स्वाहा । ॐ बले स्वाहा । ॐ बलवे स्वाहा ॥
ॐ अजिते स्वाहा । ॐ अपराजिते स्वाहा । ॐ अविद्यबाधनीं स्वाहा ।

Colophon. इति विष्णुधर्म्मोत्तरे तृतीयकाण्डे त्रैलोक्यविजयाऽपराजिता समाप्ता ।
ॐ तत्सत् । शकाब्दाः १७५१ । ४ । २९ ।

विषयः । अपराजितायाः स्तुतिकथनं प्रयोगश्च ।

No. 9. अमरकोष टीका (नामलिङ्गकौमुदी) By रामकृष्ण. Substance Palm-leaves, 13×2 inches. Folia 116. Lines 5 on a page. Extent 2000 çlokas. Character Bengali. Date Sk. 1644. Place of deposit, Dinājapura, Babu Giriçacandra Cakravartti (Vakil). Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो शिपिविष्टोदराय ॥
प्रणम्य गन्धतनयं वाचं सकलकामभिः ।
तन्यते रामकृष्णेन नामलिङ्गाख्यकौमुदी ।
ग्रन्थारम्भसमये विघ्ननाशाय मङ्गलमाचरति । यस्येति यस्य शिष्योर्मुखा अनघा होत्राचत्तुष्मिताः, स भगवान् सेव्यतां अर्थादस्माभिः । सेवा भक्ति-श्रद्धासंघा एव मङ्गलं प्रकृते च अस्माकं तत्र भवत्विति यावत् ॥

End. "प्रतियोग्यप्रसिद्धात् प्रसिद्धं तच वाक्यान्तरे ग्रन्थोपयुक्तत्वाभावः स इति वाच्यं ग्रन्थः समाप्त इत्यनान्वयापत्तेः । उच्यते प्रकृते समाप्तिपदार्थ बहुपयुक्तयावदाख्यकमं इति तात्पर्यः ॥ समाप्तसामान्यस्तवचनु तिष्यम यावत् सकलं यथा नामसमाप्तिः । महाभारतश्रवणं समाप्तं इति ।

Colophon. इति श्रीतर्कपञ्चानन भट्टाचार्य्यविरचिता नामलिङ्गाख्यकौमुदी समाप्ता ।
शाके वेदसर्वगुणचन्द्रमिते ... ... लिखितेयं ॥ १६४४ शक ॥

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानं ॥

Digitized by Google

No. 10. अमरकोषपञ्जिका (पदचन्द्रिका) By बृहस्पतिः. Substance country-made paper, 10×4 inches. Folia 220. Lines 12 on a page Extent 5000 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura. Babu Giriça Candra Cakravartti Vakil. Appearance old. Prose. Generally correct.

Beginning. नमो भगवते वासुदेवाय ॥

आशास्ते यः सर्व्वं भुवं (ईहश इत्यमरो वचनः),
अहमिति संविद्विषयः पुरुषः स परं पुरातनो जयति ।
अभीष्टदेवतानमस्कारमुपनीतमहत्त्वं हि विघ्नापरनामकधाध्यप्रतिबन्धका-
धर्मतिरोधानद्वारा प्रारिप्सितं परिसमापयति इति प्रामाणिकमतो
निष्प्रत्यूहपारिप्सितपरिसमाप्तिहेतु-सेष्टदेवतासङ्कीर्त्तनादिशिष्टाचारं सम्पिपाद-
यिषुः ग्रन्थकारः प्रथमं पद्यं निबबन्ध यशोति । ये धीराः स भगवान्
देवतामाराध्यतां इत्यादि ॥

End. नैच्छतो रावणः दुर्गमपि सुरजन्यं क्लीब इत्यस्य विषयः । इदमोजः इदं
यशः इतोभयं प्राप्नोति इदं रक्षः परत्वात् क्लीबं शेषमिति । इह ग्रन्थ-
विस्तरभयात् यत्किञ्चित् नामलिङ्गोक्तं तच्छिष्टानां पूर्व्वाचार्य्याणां महाकवी-
नाञ्च प्रयोगात् ज्ञेयं, यथा गोधा पुंस्यपि स्त्री पोटा नपुंसकेऽपि स्त्रीत्यादिक-
मूहनीयमिति ॥

Colophon. इति महिन्तापनीय कविचक्रवर्त्ति राजपण्डित पण्डितसार्व्वभौम कवि
पण्डितचूडामणि महाचार्य्य रायमुकुटमणि श्रीमद्बृहस्पतिकृतायाममर-
कोषपञ्जिकायां पदचन्द्रिकायां क्लीबादिसंग्रहवर्गविवरणं समाप्तम् ।
समाप्तेयं अमरपञ्जिकेति ॥०

विषयः । अमरकोषस्य व्याख्यानम् ॥

No. 11. अमरसेन वैरसेनकथा . Substance country-made paper, 10×2½ inches. Folia 7. Lines 12 on a page. Extent 280 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācārya Bālacandra Sūri. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ अमरसेन वयरसेनयोः कथा जिनपूजा उपरि प्रारभ्यते यथा
यतो जाय इहपरताद्वं भोगाणं कारणं जिनपूअं च अच × ×
भायाएं सुयाय जिन सुरसेनस्स ।

Digitized by Google

End. तत्र देवलोकलोकाननुभूय ततः पुनः मनुष्यलोकानपि भुक्त्वा क्रमेण षष्ठभवे सिद्धिं यास्यतः ।

Colophon. इति श्री अमरसेनवयरसेनकथानकं सम्पूर्णम् ।

विषयः जैनधर्ममाहात्म्यकथनप्रसङ्गे अनयोः कथा ।

No. 12. अयोध्याखण्डम् (स्कन्दपुराणीयम्). Substance country-made paper, 14 x 5 inches. Folia 30. Lines 9 on a page. Extent 1000 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura Rājavāṭi. Appearance fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

हिमवद्वासिनः सर्व्वे मुनयो वेदपारगाः ।
त्रिकालज्ञा महात्मानो नैमिषारण्यवासिनः ॥
एतश्चान्ये च बहवः सशिष्या बहवो मताः ।
कुरुक्षेत्रे महाक्षेत्रे तत्र द्वादशवार्षिके ।
प्रवर्त्तमाने रामस्य चिरञ्जीवस्य महात्मनः ॥
इत्यादि ॥

End. पुत्रार्थी लभते पुत्रं धनार्थी धनमाप्नुयात् ।
मोक्षार्थी मोक्षमाप्नोति (भक्तियदि लिख्यते)
... ... सर्व्वभोगांश्च भुक्त्वा ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे अयोध्याखण्डे दशमोऽध्यायः ॥ ॐ ॥

विषयः । १ अध्याये विष्णुहरिप्रभावादि कथनम् ॥ २, ३ अध्याययोः स्वर्गद्वारमहिमादि-कथनम् । ४ अध्याये चन्द्रहारमहिमादि कथनम् । ५ — १० अध्यायेषु अयोध्यामाहात्म्यादि कथनम् ।

No. 13 अवधूताश्रमः. Substance country-made paper, 12 x 3 inches. Folia 4. Lines 7 on a page. Extent 110 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā grāma, Post Office Mehar, Zilla Comilla, Pandit Jagadbandhu Tarkavāgiça. Appearance fresh. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. अवधूतानां दशधा संज्ञा दशच्छत्ररविजये ।
तीर्थाश्रमवनारण्यगिरिपर्वतसागराः ।
सरस्वती भारती च पुरीति दश कीर्तिताः ॥
त्रिवेणीसङ्गमे तीर्थे तत्त्वमस्यादिलक्षणे ।
यः स्नायात् तत्त्वभावेन तीर्थनामा स उच्यते ॥
आश्रमे प्रवणे प्रौढ आशापाशविवर्जितः ।
यातायातविनिर्मुक्त एतदाश्रमलक्षणम् ॥
सुरम्ये निर्झरे देशे वने वासं करोति यः ।
आशापाशविनिर्मुक्तो वननामा स उच्यते ॥ इत्यादि ।

End. कुलावधूतसम्पन्नो जीवन्मुक्तो नराकृतिः ।
साक्षान्नारायणं मत्वा गृहस्थस्तं प्रपूजयेत् ॥
यदेतद्दर्शनमात्रेण विमुक्तः सर्वपातकात् ।
तीर्थव्रततपोदानसर्वयज्ञफलं लभेत् ॥

Colophon. इत्यवधूताश्रमः ।

विषयः । अवधूताश्रमलक्षणकथनं अवधूतानां कर्तव्यनिरूपणञ्च ।

No. 14. अवधूतोपनिषत् . Substance country-made paper, 10×4 inches. Folia 1. Lines 11 on a page. Extent 25 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. अथ तुरीयातीतावधूतानां कोऽयं मार्गस्तेषां का स्थितिरिति पितामहो भगवन्तं पितरमादिनारायणं परिसमेत्योवाच तमाह भगवान्नारायणो योऽयमवधूतमार्गस्थो लोके दुर्लभतरो न तु बाहुल्यो यद्येको भवति ।

End. असंभावय परस्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं विस्मृत्य तुरीयातीतोऽवधूतवेषेणाद्वैतनिष्ठापरः प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः स कृतकृत्यो भवतीत्युपनिषत् ।

Colophon. इति तुरीयातीतावधूतोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । तुरीयातीतावधूतस्वरूपकथनम् ॥

Digitized by Google

No. 15. अशौचनिर्णयः By श्रीविद्यासागरतर्कवागीश भट्टाचार्य्य. Substance country-made paper, 12 × 2½ inches. Folia 17. Lines 6 on a page. Extent 250 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, District Dacca, Sonārgā̃ Kṛṣṇapura. Pandit Çarat Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं गुरवे द्विजपुङ्गवोः ।
श्रीगोविन्दशर्म्मणैव क्रियतेऽशौचनिर्णयः ॥
अथ जननाशौचं । तत्रादौ ब्राह्मणशूद्रयोरेवाशौचं वक्तव्यं अधुना अन्येषां
प्रकाराभावात् । ब्राह्मणस्याशौचो यथा ।
गर्भाधानादिसंस्कारैर्युक्तस्य नियतात्मनः ।
नाध्यापयति सावित्रीं स ज्ञेयो ब्राह्मणब्रुवः ॥
मनुः—शुद्ध्येद्विप्रो दशाहेन द्वादशाहेन भूमिपः ।
वैश्यः पञ्चदशाहेन शूद्रो मासेन शुद्ध्यति ।
रजककैवर्त्तादीनामपि शूद्रतुल्यमशौचं यतः शूद्रवर्णसङ्करा इति वचनात् ॥
इत्यादि ।

End. अथ दंष्ट्रादिहताशौचं । जलपातक्षतस्य यदि तृतीयदिनाभ्यन्तरे
मरणं तदा त्रिरात्र मशौचं यदि चतुर्थाहूर्द्धं म्रियते तदा सम्पूर्णाशौचं
सर्व्वेषां तादृशी व्यवस्था सर्व्ववर्णविषया तथाच गौतमः ।
क्षतघाते चतुर्थाहूर्द्धं यदि प्राणात्ययं क्वचित् ।
सम्पूर्णं तत्र कर्त्तव्यं सर्ववर्णेषु नित्यशः ॥
... ...
तथाच व्यासः । दंष्ट्रिणा च हतो यस्तु तस्याशौचं ... ... ।
व्यापन्नात् त्रिरात्रं स्यात् दशरात्र मतः परं ॥
एतेन व्याघ्रसर्पकुक्कुरादीनां मरणं बोद्धव्यम् ।

Colophon. इति श्रीयुततर्कवागीशभट्टाचार्य्यश्रीगोविन्दानन्दविरचिताशौचनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । ब्राह्मणशूद्रयोर्जन्ममरणाशौचनिरूपणम् ।

Digitized by Google

No. 16. आशौचनिर्णयः By भट्टोजीदीक्षितः. Substance country made paper, $9 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia 7. Lines 10 on a page. Extent 200 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

पराशरः ।

चातुर्थात् भवेत् स्रावः पातः पञ्चमषष्ठयोः ।

अत ऊर्द्ध्वं प्रसूतिः स्यादिति । तत्र स्रावे + च मासत्रये मातुस्त्रिरात्रं, चतुर्थं मासचतुष्टयादिकमाशौचं । चतुर्थे चत्वारि, पञ्चमे पञ्च, षष्ठे षड् इत्यर्थः ।

End. प्रक्रान्तप्रायश्चित्तानां आशौचं नास्ति, ग्रहणशौचोपनयनादिसंस्कारेषु यज्ञदेवताप्रतिष्ठारामाद्युत्सर्गादिष्वप्येवमिति ।

Colophon. इति पदवाक्यप्रमाणज्ञ श्रीलक्ष्मीधरसूरेः सूनुना भट्टोजिदीक्षितेन विरचिताशौचनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । जननमरणाद्याशौच निर्णयः ॥

No. 17. आशौचनिर्णयः By जीवदेवः. Substance country-made paper, 8×2 inches. Folia 18. Lines 10 on a page. Extent 380 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1793. Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीकृष्णं दुण्ढिराजञ्च प्रणम्याशौचनिर्णयः ।

क्रियते जीवदेवेन यथामति समासतः ॥

जीर्णाग्निशौनकाशौचप्रकाशाशौच संग्रहः ।

संपश्यैव कृतः पञ्चभिश्लोकोऽयं प्रयत्नतः ॥

End. जातूकर्णात्मजस्य — पश्चिमजनाद्धृतपूर्णामपि

गौडात्तीरजमपि गुर्वोपवनमपि मोक्षापदेवोऽभवीः ।

तत्सूनोरिह जीवदेवकृतिनः सद्धर्मशाके कृता

नाशौचस्य विनिर्णयोऽयमभवत् श्रीकृष्णसंतुष्टये ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीमत्सकलभूमण्डलमण्डनायमानश्रीमद्विहर्म्यश्वरदेवसूनुश्रीवरदेवकृते
वृत्तिकौस्तुभे चाण्डीयदीपितिः समाप्तः ।
सम्वत् १७९१ । पौष शुक्लसप्तमी ।

विषयः । जननमरणाशौच निर्णयः ।

No. 18. असगोत्रपुत्रपरिग्रहपरीक्षा By अहोबल शास्त्री. Substance country-made paper, 12×3 inches. Folia 5. Lines 9 on a page. Extent 90 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ऋग्वेदे पञ्चमाष्टके द्वितीयप्रपाठके परिषद्यं ह्यरणस्य रेक्णो नित्यस्य रायः पतयः स्याम । न शेषो अग्ने अन्यजात + मस्त्यचेतानस्य मा पथो वि दुक्षः ।

End. अत्यन्तसंदिग्धगोत्रसंकरसंभावकासगोत्रपुत्रपरिग्रहोपेक्षायाम् एव श्रेया नि-त्याङ्कः । इति शीतमयूराः सुधियो विदांकुर्वन्तु ।

Colophon. इत्यसगोत्रपुत्रपरिग्रहपरीक्षा । अहोबलशास्त्रिविरचिता ।

विषयः । वेदप्रमाणेन दत्तकविचारः ।

No. 19. असुरखण्डम् (स्कान्दपुराणीयम्). Substance country-made paper, 14×5 inches. Folia 19. Lines 10 on a page. Extent 600 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura. Rājavāti. Appearance fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

श्रीगौरीशिवप्रियं देवं देवानामधिदैवतम् ।
भजेऽहं विघ्नराजं तं विघ्नध्वान्तारुणायम् ।
ऋषय ऊचुः ॥
भगवन् सूत सर्वज्ञ पुराणार्थविशारद ।
शूरस्य सिंहवक्त्रस्य तारकस्य महौजसः ।
अन्येषामपि दैत्यानां उत्पत्तिञ्च तथा क्रियाम् ।
विस्तरेण वदाद्य त्वं शृण्वतां भवतो च नः ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End.

पुरेव शिवपत्नीव तारेव महात्मनोः ।
वाचिताः पापिभिः सर्वैः द्विजाराधनतत्परैः ।
इति मदिरमयं पशुपावकाचराणां
लिखितं चरितं इन्द्रे दैवपूज्येषु मध्यम् ।
तदिदमिदमिदानीमानुपूर्व्याचरितम्
अपनतकलुषाणां मोऽवदं भूसुरेन्द्राः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे सनत्कुमारसंहितायां चतुरध्याये पञ्चदशोऽध्यायः ॥
समाप्तं चतुरध्यायम् । ॐ तत्सत् ॥

विषयः । गोरक्षादयादीनामुत्पत्त्यादि वर्णनम् ॥

No. 20. आचाररत्नम् . By लक्ष्मणः Substance country-made paper, 20 x 8 inches. Folia 166. Lines 11 on a page. Extent 4,980 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning.

सिन्दूरारुणमङ्गं विघ्नौघतिमिरमार्तण्डम् ।
मतिमुग्धहृदयं शिवोत्सं गणपतिं वन्दे ॥ १ ॥
अतिविरलमदपोतपुनर्येषांकुरः श्रीमत् ।
तत्पति रामनाम रजनीचराणां + + + धाम ॥ २ ॥
नारायणं राजभिरर्चिताङ्घ्रिं नमामि वंशीव यदीयकीर्त्तिः ।
येऽतोऽन्तराणां भवतां विभेदं तथापि कीर्त्यन्तरतत्समाप ॥ ३ ॥
विद्याप्रद्योतनोद्योतनद्योतीकृतवादिनम् ।
पितरं रामकृष्णाख्यं वन्दे श्रीधरान्वितम् ॥ ४ ॥
स्वर्गामग्निनिवेशात् उमया प्राप्तामुमापमाख्यातः ।
पुनरहोमिमं वाचिता मातरमेवां सतीं वन्दे ॥ ५ ॥
येनोद्धृता तत्र कृष्णमिश्र महावराहेव मही मोच्यम् ।
तद्वेव लिङ्गाभिधकार लक्ष्मा द्विकाकरं नौमि कलमज्ञानम् ॥ ६ ॥
अधीत्य लक्ष्मणाख्येन कमलाकरतो द्वरात् ।
आचाररत्नं सुधिया लक्ष्मणेन विरच्यते ॥ ७ ॥
तत्र परिभाषा । तत्रादि ॥

End.

प्राचानुदीच्यांश्च दाक्षिणात्यान्
प्राच्या प्रतीच्यान् भवती भिवभाव् ।

आचाररत्नं सुधिया कृतामि
श्रीरामकृष्णात्मजलक्ष्मणेन ।
निजद्विजन्मिन वालकानां वा
सदनुमतिवा प्रतिपादितं स्फुटेन ।
तदविकलमपराध दोषदृष्टिं
विरमयतोऽस्य विशोधयन्तु सन्तः ॥

Colophon. इत्याचाररत्नं समाप्तिमगमत् ।

विषयः । परिभाषाप्रकरणम् । मूत्रपुरीषोत्सर्गप्रकरणम् । शौचप्रकरणम् । आचमन प्रकरणम् । दन्तधावनप्रकरणम् । गर्भादिप्रकरणम् । प्रातःस्नानप्रकरणम् । स्नानोत्तरकृत्य तिलकप्रकरणम् । सन्ध्याप्रकरणम् । होमप्रकरणम् । होमोत्तरकर्मब्रह्मयज्ञप्रकरणम् । ब्रह्मयज्ञ-तर्पणप्रकरणम् । देवपूजाप्रकरणम् । वैश्वदेवप्रकरणम् । नित्यश्राद्धप्रकरणम् । भोजनप्रकरणम् । भोजनोत्तरकृत्यशयनप्रकरणम् । दुःस्वप्नशान्तिः । अशौचे कार्याकार्यनिर्णयश्चेति ।

श्रुतिसंग्रहोऽयं ॥

No. 21. आत्मप्रबोध छत्तीसी . Substance country-made paper, 14 × 6 inches. Folia 2. Lines 16 on a page. Extent 80 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. अथ जिनमताश्रित आत्मप्रबोधछत्तीसी लिख्यते । मङ्गलकथन दोहरा । श्रीपरमात्म परमपद रहे अनन्त समाय, ताकौं हौं वन्दन करौं हाथ जोर सिर नाय । अथ शुद्धात्मा वर्णनं यथा ।

End. दोहा कोय करे सब आपको मतको करे प्रबंध + + + मताग्रिह सब यथारथ पाठे नहीं निरख । नायक आपद चौकरे दोहादिक पद तीस् ज्ञानसार हितकारको ए आतम बत्तीस् ।

Colophon. इति आत्मप्रबोध छत्तीसी सम्पूर्णम् ।

विषयः । जैन आत्मोपदेश कथनम् ।

No. 22. आनन्दरी सिन्धुः . Substance country-made paper, 15 × 7 inches. Folia 22. Lines 9 on a page. Extent 352 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance new. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐनमः अथ आनन्दरी सिन्धुलिख्यते ।

अरधमान जिनवर मनु मनमानन्दनिध चोय, संघ कर आनन्दलहरीवाक आखो सङ कोय । डाल पचिशी । तिनकाल तिनचबे जो नवरी चम्पानाम अमुलासी पूजियो जो भाव सुवरमा साम ।

End. रतन चरण वाचक गुणमाहरो हेमानन्द सुखकार, हेमकीरत गुर नम नमे कहे × × भणो सुन जी सार ।

Colophon. इति आनन्दरी सिन्धु सम्पूर्णम् ।

विषयः । भाषा जिनस्तुतिः ।

No. 23. आथर्वणोपनिषद्भाष्यम्. By आनन्दतीर्थः. Substance country-made paper, 8 × 2 inches. Folia 6. Lines 10 on a page. Extent 130 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः, हरिः ओम् ।

आनन्दमजरं नित्यमजमक्षयमच्युतम् ।

अनन्तशक्तिसर्व्वज्ञं नमस्ये पुरुषोत्तमम् ॥

End. प्रीयतां भगवान् मह्यं प्रेष्ठप्रेष्ठतमः सदा ।

मम नित्यं नमाम्येनं परमोदारसद्गुणम् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितं आथर्वणोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

विषयः । माधवमते आथर्वणोपनिषद्व्याख्या ।

No. 24. आनन्दलहरीदीपिका. By रघुनन्दनचक्रवर्त्ती. Substance country-made paper, 8 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia 57. Lines 5 on a page. Extent 600 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapura, Pandit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance fresh. Prose incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

उत्थायाम्बुनिधेर्निरीक्ष्य परितः पुंसि प्रतापोद्भटा-

न्नावीकपथरक्ष कैटभरिपोः सान्निध्यमभ्यागता ।

अग्रेसरः सकलशास्त्रविशारदानां
श्रीचन्द्रमौलिचरणाम्बुजदिव्यवंशमौलिः ;
यस्यैव कल्पपदवीमधिगम्य वाणी
व्याख्यातिमान महिमान मुरीकरोति ।
श्रीचन्द्रमौलितनयः कविचक्रवर्त्ती
वाणीविनोदरसिको रघुनन्दनोऽयम् ।
श्रीशङ्करप्रतिकृतेरिव शङ्करस्य
काव्ये दुरूहविषये विदधाति टीकाम् ॥
... ... शिव इत्यादि । तत्र निर्गुणः सगुणश्चेति शिवो द्वेधः सनातनः
इत्यादि ।

End. यथा मञ्जीरशोभीति विशेषेण विभूषणीति बध्यते मनस्ताचरस्था च
उभयोरपि ध्यानतः साधकाभीष्टलाभो भवतीति सूचितम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय श्रीमच्चन्द्रमौलिवादीन्द्रतर्कवाचस्पत्यात्मज श्रीरघुनन्दन-चक्रवर्त्तिविरचितानन्दलहरीदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । शङ्कराचार्य्यकृतानन्दलहर्य्या व्याख्यानम् ।

No. 25. आपस्तम्बगृह्यकारिका. Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 30. Lines 12 on a page. Extent 900 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमहागणपतये नमः ।

हरेः पादाम्बुजं नत्वा कपर्द्यादिभिरीरितम् ।
आपस्तम्ब-गार्ह्यकर्म-प्रयोगः प्रवितन्यते ॥

End. अत्योरन्यद्यानभूतमन्त्राणि विदधाति यः ।
न तस्य पावनं कुर्यात् आत्मनः शुभमिच्छता ॥

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । आपस्तम्बीयानां गृह्यकर्मकथनम् ।

Digitized by Google

No. 26. आपस्तम्बगृह्यसारः. By श्रीवत्सभट्टः Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 31. Lines 10 on a page. Extent 930 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Pandit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ अथ गार्ह्याणि कर्माण्युक्तापस्तम्बपूर्वपश्चाद्युक्तानि कार्याणि यज्ञोपवीती दक्षिणाचारार्थं कुर्यात् ।

End. आपस्तम्बमुनिप्रणीतमखिलं संदृश्य गृह्यं तथा

वृद्धानपि कपर्दि × × × प्रोक्ता तथा कारिका ।

तत्र व्याख्यामतिं × × तां सुधाकरः सर्वप्रयोगकृति

श्रीयोपनसूरिविदुषा संदृश्य सारः कृतः ।

Colophon. इति श्रीमद्वामनोपाध्यायश्रीमदात्मज श्रीवत्सभट्टविदुषा रचितो गृह्यसारः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपेणापस्तम्बगृह्योक्तकर्मकथनम् ।

No. 27. आपस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्तिः. By तालवृन्तनिवासी Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 43. Lines 10 on a page. Extent 890 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1776. Place of deposit, Benares, Pandit Govinda Bhaṭṭa. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. उक्थ्यः षोडश्यतिरात्राप्तोर्यामाः । उक्थ्यपर्यन्तं तृतीयसवनेऽन्यत् ग्रहण इत्युक्तम्: । तत्र क्रमे सर्वमग्निष्टोमवत् । सोमेन यज्ञे ज्योतिष्टोमेनोक्तेन इत्यनूद्यात् द्वादशरात्रविधिना यथावत् भूयास्यमिति । नित्य इति केचित् ।

End. देवता सर्वप्रायश्चित्तं च प्रजापतिर्देवता तत्र होमो ।

शालामुखीयोत्तरवेदिप्रक्रमे मध्ये स्यादुत्तमे तु पूर्वम् ।

उद्धाय यथायतनं प्रहितम् ।

इदं त्रिहायनमध्ययाने,

शालामुखीयोत्तरवेदिका तु स्यादिधाने पश्चिमकुण्डेहिः ।

आगस्य चाग्नीध्रवतश्च धीभिः ।

Colophon. इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिविरचितायां सोमप्रायश्चित्तानि समाप्तानि । समाप्तः पञ्चदशप्रश्नः दशमः पटलः । सम्वत् १७७६ । काश्यां कृष्णगुरौ ।

विषयः । आपस्तम्ब उक्थ्यप्रश्नव्याख्या ।

Digitized by Google

No. 28. **आपस्तम्बाह्निकम्.** By **गोवर्द्धनभट्टः** Substance country-made paper, 12 x 5 inches. Folia 65. Lines 12 on a page. Extent 1,536 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1837. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमपत्रं नास्ति)

उत्तिष्ठन् गुरोः समीपे यज्ञशर्माहं भो इति ब्रुवन् इत्युक्तव्याख्यानं द्विविधं वाङ्कं श्रोत्रसमं कृत्वा प्रणाय्यं ब्राह्मणोऽभिवादयेत्। इति गुरराचार्य्यः।

End. अग्न्यागारे गवां गोष्ठे ब्राह्मणानां च सन्निधौ।

आहारे जपकाले च पादुके परिवर्जयेत्॥

Colophon. इति कविमण्डन-गोवर्द्धनभट्टकृतापस्तम्बाह्निकं समाप्तम्। सम्वत् १८३७।

वैशाख शुक्लः।

विषयः। आपस्तम्बमतानुयायिनी दैनिकक्रिया।

No. 29. **आपस्तम्बधर्म्मसूत्रभाष्यम्.** Substance country-made paper, 15 x 5 inches. Folia 169. Lines 10 on a page. Extent 3,056 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता।

धर्माख्य-प्रश्नयोरेषा क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला॥

अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः। अथशब्द आनन्तर्य्ये वर्त्तते। अतः शब्दो हेतौ। उक्तानि श्रौतानि, गार्ह्याणि च कर्माणि तानि च वक्ष्यमाणधर्मानपेक्षन्ते।

End. सर्व्वजनेष्वेकान्तसमाहितमार्य्याणां वृत्तं सधर्मनिरतानां सम्यग्विनीतानां वृद्धानां आत्मवतां अलोलुपानां अदाम्भिकानां वृत्तसादृश्यं भ......लमुभौ लोकावभिजयति। सर्व्वजनपदेष्वित्यादि अभिजयति इत्यन्तं मतं लोभः (अग्रे किञ्चिदस्ति तत्तु कीटदष्टत्वेनातिशयास्पष्टत्वान्न लिखितम्)।

Colophon. इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचितं धर्मप्रश्नव्याख्यानं समाप्तम्।

विषयः। आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या।

Digitized by Google

No. 30. आपस्तम्बगृह्योक्तसंस्कारप्रयोगः. By सिंहभट्ट. Substance country-made paper, 13×4½ inches. Folia 59. Lines 13 on a page. Extent 1,536 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीहरिः शरणम् ।

महादेवमहं वन्दे गुरुतात महर्निशम् ।
सहायं महतां मध्यहार्थ्येन्दुपितुः पतिम् ॥
पञ्चगमिश्रवाख्योऽहं नत्वा वाणीं हरिं विधिम् ।
प्रयोगपद्धतिं वक्ष्ये सूत्रभाष्यानुसारतः ॥

End. अस्मिन्नर्थे पिकाक्षीकारिका,—
कौशिकाग्नाविसरोष्ठाद्यासमुद्राणनवृद्धयम् ।
यज्ञस्तामिमतेनाथ तत्पंचगैविधिं चरेत् ॥ (इतो नास्ति)

विषयः । आपस्तम्बीयानां संस्कारविधिः ।

No. 31. आयुःप्रबोधिनी. By राधाकृष्ण. Substance country-made paper, 13×3 inches. Folia 7. Lines 5 on a page. Extent 110 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Medinīpura, Post Office Garvetā, Grāma Khunverā, Late Paṇḍit Rāmatāraṇa Çiromaṇi. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामाय ।

गुरुं रघुपतिं नत्वा परात्मचित्तचेतवे ।
राधाकृष्णो द्विजश्रेष्ठो या × आयुः प्रबोधिनीम् ॥
तिष्ठन्ति तुङ्गे परमे स्वकीये
विरोचनाद्या यदि सप्त खेटाः ।
तदा प्रसूयुः क्षमतो यथा ते ।
पिण्डायुरब्दान् + + + + + ॥
वाचेश्वरे पञ्चमदिवसन्धौ
+ + + + + + + ।
स्थिताः स्वनीचे यदि ते प्रसूयु
स्तदा हि पूर्णादितवत्सरार्द्धं ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. मानवं साधमंवाङ्कुः पृथक् कृत्वा विचक्षणः ।
एवं सूत्रं समेत्युक्त्वा लब्धं ततो द्विधार्पयेत् ॥
चतुरस्त्रं रवैकास्त्रिसन्द्युता परेव तु ।
महासुरवरं चैनं सौरं वर्षाद्दिकं भवेत् ॥

Colophon. इत्यायुः प्रत्योतिन्वामनन्तर्द्याध्यायश्चतुर्थः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । पिण्डायुर्दायाध्यायः प्रथमः । अंशायुर्दायाध्यायो द्वितीयः । दशपंक्त्याध्यायस्तृतीयः । अन्तर्दशाध्यायश्चतुर्थः ।

No. 32. आर्य्यवसुधारा. Substance country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia 5. Lines 13 on a page. Extent 150 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri Appearance new. Verse. Correct.

Beginning. ऐं नमः ।
संसारद्वयदैन्यस्य प्रत्यहं विद्विनाशके ।
वसुधारे सुधाधारे नमस्तुभ्यं कृपार्णवे ॥
एवं मया श्रुतमेकस्मिन् भगवान् कौशाम्ब्यां महानगर्यां विहरति स्म ।

End. आयुष्मानानन्दश्च भिक्षवश्च बोधिसत्त्वाः सा च सर्व्वावती पर्षत् सदेवमानुषासुरगन्धर्वश्च लोको भगवतोभाषित मभ्यनन्दन्निति ।

Colophon. इति आर्य्यवसुधारास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रीवसुधारामाहात्म्यम् ।

No. 33. आर्य्यासप्तशतीटीका "व्यङ्ग्यार्थदीपनम्". Substance country-made paper, 12 × 4 inches. Folia 96. Line 8 on a page. Extent 2,016 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares city, Govinda Bhatta. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामः शरणं मम
सर्वे साधुजनाः सदाथतहृदा सत्सम्प्रदायादरम्
यद्ध्यानाय कथाप्रगीतममलान्यालोच्य मत्वार्थदाम् ।
वेदान्तं परिशीलयन्ति रहसि स्वानन्दकन्दाकरम्
वन्दे तं जगदीश्वरं दयितया श्यामन्दयालिङ्गितम् ।

यत्पादाम्बुजमब्जभूप्रभृतयो देवाः सदैवान्तरे
ध्यायन्ति प्रणयन्ति दुःखनिवहं शोकानुषङ्गान्वितम् ।
फुल्लेन्दीवरनिम्ननेत्रममलश्रीपुष्पावभासं लस-
च्छ्रीरामं कलयामि चेतसि चिरं चैतन्यमात्रात्मकम् ॥

End. नैवविभागमात्रेण कटाक्षमात्रेण न निरूपितोऽपि न विलोकितोऽपि ।
एकान्तः करणेन वा मय्यत्यन्तमनुराग(इतो नास्ति) ।

विषयः । गोदावरीपरिसरात् समागतपुरुषश्रेष्ठितविरामभाव-गौतमकृष्णपण्डिततनूजयाज-पण्डितात्मज-निमाजिपण्डितात्मजनारायणपण्डितकृतगोवर्धनसप्तशती व्याख्यानं ।

(असम्पूर्णोऽयं ग्रन्थः ।)

No. 34. आश्वलायनगृह्यकारिका. Substance country-made paper, 8 × 3 inches. Folia 41. Lines 9 on a page. Extent 875 çlokas. Character Nāgara. Date, Sm. 1787. Place of deposit Benares, Paṇḍita Vāmanācārrya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणाधिपतये नमः ।

आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणाम् ।
प्रयोगं वच्मि केषांचिद् दृष्टिकारादिभाषितम् ॥

End. विलोक्य सर्वसूत्राणि नानाग्रन्थमतानि च ।
ग्रन्थार्थं याज्ञिकानां तु मयोक्ता गृह्यकारिका ॥
× × × × ×
उक्तान्यपि कर्माणि शाकल्यवचनोऽब्रवीत् ।

Colophon. इत्याश्वलायनगृह्यकारिकायां चतुर्थोऽध्यायः । सम्वत् १७८७ ।

विषयः । संक्षेपेण आश्वलायनगृह्यसूत्रार्थो व्याख्यानम् ।

No. 35. आश्वलायन स्मृतिः. Substance country-made paper, 12 × 5 inches. Folia 42. Lines 14 on a page. Extent 1260 çlokas. Character Nāgara. Date ? Place of deposit Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. आश्वलायनमाचार्यं नत्वा पृच्छन् मुनीश्वराः ।
द्विजधर्मान् वदास्माकं सर्वप्राणिहितान् मुने ॥

Digitized by Google

इति तद्वचनं श्रुत्वा सधर्मान् मुनिरब्रवीत् ।
शौचस्य च विनाचाराय आश्रमाणां ततस्य च ॥
स्नानं संध्या जपो होमः स्वाध्यायाभ्यसनं तथा ।
माध्याह्निकक्रियाः पञ्च-यज्ञस्य तिथिपूजनम् ॥

End. वैकुण्ठे विष्णुपूजायां युगेनैकेन यत्फलम् ।
तद्दर्शपौर्णमासाभ्यां सहस्राप्नोति वै द्विजः ॥

Colophon. इत्याश्वलायनीये धर्मशास्त्रेऽग्निसंयोगनिर्णयः द्वाविंशोऽध्यायः । इत्याश्वलायनस्मृतिः समाप्तिमगमत् ।

विषयः । प्रथमे सदाचारनिर्णयः । द्वितीये स्थालीपाकादि सर्वहोमप्रकृतिः । तृतीये गर्भाधानं । चतुर्थे पुंसवनं सीमन्तश्च । पञ्चमे जातकर्म नामकरणञ्च । षष्ठे अन्नप्राशनं । सप्तमे चौडम् । अष्टमे उपनयनम् । नवमे वेदव्रतम् । दशमे उपाकर्म उत्सर्जनञ्च । एकादशे गोदानम् । द्वादशे विवाहः । त्रयोदशे नान्दीश्राद्धादि । चतुर्दशे पैतृमेधिकपरिभाषा । पञ्चदशे पैतृमेधिकविधिः । षोडशे वर्णधर्मः । सप्तदशे श्राद्धविधिः । अष्टादशे श्राद्ध परिभाषा । ऊनविंशे तीर्थप्रकरणम् । विंशे प्रायश्चित्तम् । एकविंशे जातिनिर्णयः । द्वाविंशे अग्निसंयोगश्चेति ।

No. 36. आश्वलायनसूत्रोक्तश्राद्धसंकल्पः. Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia 5. Lines 10 on a page. Extent 80 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1892. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārrya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

सूत्रोक्त श्राद्धसंकल्पो लिख्यते । पवित्रपाणिः प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा पुरूरवोमाद्रवससंज्ञकानां विश्वेषां देवानां प्राचीनावीती ।

End. अत्र मे सफलं जन्म इति प्रार्थनां समाप्य यस्य स्मृत्येति श्रीकृष्णार्पणम् ।
यथाचारं वैश्वदेवं कृत्वा इष्टैः सह भुञ्जीत । परेऽह्नि तर्पणं कुर्यात् ।

Colophon. इति सूत्रोक्तश्राद्धसंकल्पःसमाप्तः । सम्वत् १८९२ । भाद्रपद ११ भृगुवासरे तद्दिने समाप्तः ।

विषयः । आश्वलायनशाखीयानां श्राद्धप्रयोगविधिः ।

No. 37. आहिताग्नेर्दाहाग्निनिर्णयः . By रामभट्ट . Substance country-made paper, 12 × 4 inches. Folia 21. Lines 10 on a page. Extent 425 çlokas. Character Nāgara. Date Sm. 1870. Place of deposit Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाहिताग्न्योर्दम्पत्योर्दाहाग्निं निर्णेतुं तदुपयोगित्वेन तावत्तयोः कर्माधिकारो विविच्यते । तत्र स्वर्गकामो यजेतेत्यादौ स्वर्गकामपदोपात्तयावज्जन्य-फलभोक्तृत्वेन भावनान्वितत्वादिनिर्वर्त्तकत्वेन च द्विधाधिकारः ।

End. इषाब्दे नडले चैत्रे योगिन्याख्यपुरे वसन् ।
गोविन्दभट्टरामेण कृतो दाहाग्निनिर्णयः ॥
आहिताग्नेरिति शेषः ।
पुनश्च, चित्रभान्वब्दे माघे ऽपरपक्षके ।
गङ्गापुरस्थितिं कृत्वा ग्रन्थोऽयं सुपरिष्कृतः ॥

Colophon. इति श्रीमद्गोविंदोपनामक-भट्टविश्वनाथात्मज-भट्टगुरुदत्तानुज-भट्टरामभट्टकृत शाकल्यमाहिताग्नेर्दाहाग्निनिर्णयः समाप्तः । सम्वत् १८७० ।

विषयः । आहिताग्नीनां दाहाग्न्यादिनिरूपणं ।

No. 38. उणादिवृत्तिः By शिवराम . Substance country-made paper, 12 × 3 inches. Folia 19. Lines 5 on a page. Extent 500 çlokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit Balihāra Babu Varadākānta Cakravartti. Appearance old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणपतये ॥
प्रणम्य वाणीपदारविन्दं सारस्वतव्याकरणस्य सम्मतम्
उणादिवृत्तिः प्रतिवच्मि + + + वितन्यते श्रीशिवरामशर्मणा ॥
कृवाप्रभृतिभ्यो धातुभ्य उण्प्रत्ययः स्यात् । करोति कार्यं कारुः शिल्पिनि कारके । इत्यादि ।

End. शेषः खण्डितः ।

विषयः सारस्वतीयोणादिप्रत्ययकथनम् ॥

Digitized by Google

No. 39. उत्तराग्रन्थभाष्यम् . By सायणाचार्य्यः Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 171. Lines, 11 on a page. Extent, 9,524 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭā. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधत् बुक्क-महीपतिः ।
आदिशत् सायणाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

End. अरिष्टनेमिः । न रिष्टा अरिष्टा अव्ययपूर्व्वपदप्रकृतिस्वरत्वं । अरिष्टा नेमिर्यस्य स तथोक्तः । बृहस्पतिः । तद्बृहतोः करपत्योरिति सुट् तलोपौ, उभे वनस्पत्यादिष्विति पूर्व्वोत्तरपदयोर्युगपत् प्रकृतिस्वरत्वं । इत्येकविंशे-ऽध्याये प्रथमः खण्डः ।

Colophon. इति श्रीमत् सायणाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे उत्तराग्रन्थे एक-विंशोऽध्यायः सम्पूर्णः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गत-उत्तराग्रन्थव्याख्या ।

No. 40. उपाकरणप्रयोगः . Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 10 on a page. Extent, 1,828 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1882. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अध्यायानामुपाकर्म श्रावण्यां श्रवणेन तु ।
तन्मासे हस्तयुक्तायां पञ्चम्यां वा तदिष्यते ॥

End. ततः स्पृष्ट्वा प्रायश्चित्तादिहोमशेषं समाप्य ततः (..) प्रीत्यर्थं ब्राह्मणान् भोजयेत् । कर्मद्वय मिदं केचित् लौकिकाग्नौ प्रयुञ्जते ।

Colophon.[1] इत्युपाकरणप्रयोगः समाप्तः ।
सूतकान्ते उपाकर्म गते मास-चतुष्टये ।
नवयज्ञोपवीतानि धृत्वा जीर्णानि संत्यजेत् ॥ सम्वत् १८८२ ।

विषयः । आश्वलायनशाखीयानां श्रावण्यां उपाकरणविधिः? ।

Digitized by Google

No. 41. उन्मार्गभञ्जनम् . By तुम्बरः Substance, country-made paper, 10×4 inches, Folia, 5. Lines, 15 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1891. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

देवी वाचामपारा यदनघपदगता शेषते यत्कटाक्षा-
द्धाम्नं तेजःकदम्बमतिघनममलं कोटिचन्द्रप्रभासम् ।
भास्वं चन्द्रावतंसं तदमितमहिमानन्दमोदैककन्दम्
वन्दे पद्मारविन्दं हरिहरमहितोभूतपादारविन्दम् ॥

End. श्रीमांश्चवाङ्मम सुधाम्निरमायदेव
स्रो (.) यथा मधुरकोमलवाक्यवाचा ।
नारायणश्चरणाश्रयमानवस्य
श्रीवत्सकस्य महिमा पदपङ्कजस्य ॥

Colophon. इति श्रीतिमाभिरगुणाचगुरुपादपद्माराधकतुम्बर (.) कृतोन्मार्गभञ्जनं समाप्तम् । समाप्तश्चेदं माधवकृष्णमधम्याम् । सम्वत् १८९१ ।

विषयः । माधवमतानुयायि पितृपद्मश्चाक्षोन्मार्गभञ्जनम् ।

No. 42. उपदेशतरङ्गिणी . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 60. Lines, 17 on a page. Extent, 3,300 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1740. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance ,old. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीनाभेयः (...) हमेयाः परमात्मनः ।
यन्नामध्यानतः सर्वेषिद्धयः, स्युः स्वयम्वराः ।
स श्रीपार्श्वप्रभुर्भूयात्कृतानां भुरि (..) तोषः ।
यस्य प्रभावात् (..) श्रेयोऽभूद् भूमिपुङ्गवः ॥

End. यथा श्रीभोजेन राजपाठिकां कृत्वा पश्चात्समागैर्गु सहीर्थमार्गे समुपागतः कश्चिद्भोऽपरैन्येर्निर्भत्स्यमानोऽपि क्रुद्धो मानुष भवतामपि सौख्यं दत्वा-स्थापितः, ततश्चोक्तं, भो ज्ञानवार तवृप्रसादात् भविष्यति । राज्ञोक्तं ; कथं ज्ञायते, (..) तेनोक्तं मधुरवाचा । तुष्टेन राज्ञा सराजमार्गं ग्रामाधिपत्यञ्च दत्तम् ।

Colophon. इति उपदेशतरङ्गिण्यां धर्मोपदेशः । सम्वत् १७४० ।

विषयः । जैनधर्मोपदेशकथनम् ।

No. 43. उपदेशसमुच्चयः By सोमचूड उपाध्याय. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 352 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1694. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. आद्यं खण्डितम् ॥

End. अपि च, यद्यत्नोऽन्ये सुधियः परमसुखशाखातृप्तिरिति ।
तदेतावच्छास्त्रं सकलमर्थं (?) विजयते ।
न तत्र ज्ञानीय विनयता ममेच्छा विजितवे ।
परन्तु मदाद्यं सततमिव याचे सुखचयम् ॥

Colophon. इत्युपदेशसमुच्चये भजनोपदेशो नाम अष्टमोपदेशः ॥
श्रीमद्वंशाकारपण्डितवरोद्दामोदरोऽभूत्ततः ।
जातः पण्डितः कृष्णदेव सौरतः पुत्रस्तनतः कृती ॥
तत्पुत्रो भुवि रामशेखरबुधो यज्ञावतारः स्वयं ।
तत्पुत्रोऽत्र कृती कविर्विजयते श्रीसोमचूडः सुधीः ॥
श्रीसोमचूडोपाध्यायकृत उपदेशसमुच्चयग्रन्थः समाप्तः ॥शक १६९४ ॥

विषयः । प्रथमोपदेशः खण्डितः । २ये उपदेशे धर्म्मापदेशकथनम् । ३ । ४ उपदेशयोः धर्मनक्षत्राधिविरूपणं राजधर्मश्च । ५मे उपदेशे सम्यगुपदेशकथनम् । ६ष्ठ उपदेशे रसोपदेशकथनम् । ७मे उपदेशे यज्ञादोपदेशकथनम् । ८मे उपदेशे भजनोपदेशकथनम् ॥

No. 44. उभयतोमुखीगोदानप्रयोगः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 80 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथोभयतोमुखीगोदानप्रयोगः । यजमानः प्रसवन्तीं गां श्वेतां दातुं शुचिः प्राङ्मुख उपविश्य देशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रोऽमुकशर्मा सर्व्वपापक्षय-पूर्व्वकं विष्णुप्रीतिकामः उभयतोमुखीगोदानं करिष्ये ।

Digitized by Google

End. ततः कर्मेश्वरार्पणं कृत्वा द्वादशग्रासप्रमाणम् पायसान्नं भोजयित्वा स्वयं पाय-सान्नं भक्षयेत् ।

Colophon. इत्याचार्येन्द्र-परिशिष्ट-हेमाद्रि-मयूख-चन्द्रिकोद्धृतोभयतोमुखीगोदानप्रयोगः ।

विषयः । वत्सप्रसवगोदानविधिः ।

No. 45. ऋषभगीता. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. पितोवाच । यन्मूलं भवतायुष्मन् ऋषभो जिनपरिग्रहः ।
बभूव योगिनामाद्योऽवतारस्वायम्भो हरेः ॥
तद्भूरि विस्तरेणैव स्वरूपं तस्य योगिनः ।
यच्च कर्मफलासङ्गःसर्वांस्त्वर्भावमाश्रितः ॥
किंधर्माभूदसौ तस्य कदाभूदिति वाञ्छया ।
कथं स परमार्थेति जिज्ञासो नाभिसम्भवः ॥

End. एतत्पुराण-पुरुषस्य समस्तपाप-
विच्छेदकं चरितमत्र मयोदितं वै ।
शृण्वन्ति ये भवभयं परिमुच्य येषां,
निःशेषपापविलयं कुरुते मुरारिः ॥

Colophon. इति ऋषभगीता समाप्तिमगमत् ।

विषयः । ऋषभचरित्रकथनव्याजेन ब्रह्मविद्योपदेशः ।

No. 46. ऋषभजिनस्तुतिः. Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Nāgara. Date Sм. 1659. Place of deposit, Benares, Digmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पणिमउ पढमिय देव परमेसरवेसं ।
जयचिय पय पङ्कय रयवे ॥
वन्दिदि गौरं चित्तुत्त ।
सुणमीय जिणवर मङ्गलठाण ॥

Digitized by Google

End. इय रिसह जिनवर विविसरवर सुन्दरिवर सुन्दरो ।
सिरि विमलभूधर ववसविमुरवम्भवास पुरन्दरो ।
सैवय सभासुर सुनिय भासुर मुव भवासुर मजयो ।
मवा सुविधि वासव देव वासव विजई तिलव विरसुयो इति ॥

Colophon. इति ऋषभजिनस्तवनं सम्पूर्णम् ! सम्वत १९१८ ।

विषयः । जैनमते ऋषभदेवस्तुतिः ।

No. 47. ओघनिर्युक्तिः. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 13. Lines, 18 on a page. Extent, 780 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Diṇmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीपार्श्वजिनं प्रणम्य चरित्वमो वन्दिता चउदस, पूव्वी तवेव दस पूव्वी एक्कार सङ्ग सुगत बावरे सव्वसाहूय ।

End. एसा च (...) पूइवि मुवसवाना एसा एक्कारसविं रायविं सचिव वि सविं सङ्गरिया ।

Colophon. इति ओघनिर्युक्ति समाप्ता ।

विषयः । जैनसाधुसमाचारकथनम् ।

No. 48. कर्पूरादिस्तवटीका By रामकिशोर. Substance, country-made paper, 14×2 inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrāma, Post office Mehār, Zilla Comilla. Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīça. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकाली जयति ।
नतवृन्दविरिञ्च्यादि हृन्दारकवरव्रजम् ।
कुर्वतां भवतां भव्यं भवानीचरणाम्बुजम् ॥
काश्यां रामकिशोरेण वालानामवबुद्धये ।
मयाकालस्तवीयस्य बोधनार्थः प्रकाश्यते ॥
अथायमहाकालसंहिताया श्रीमद्दक्षिणकालिकाया द्वाविंशत्यक्षरमन्त्रमुद्धरन् मया- कालः स्तौति कर्पूरमित्यादिना । इत्यादि ।

End. केशीति । एवं केशिकक्षया क्रीडाकक्षया विशिष्टः सन् चिरं चिरकालं जीवन्मुक्तो भवति । तथा प्रतिजनुः प्रतिजन्म भोक्ता भवति । प्रतिजनु-रिति अनुजनुः वीप्सायामव्ययीभावः । अनुजन्मजन्मानीत्यमरः । इति ।

Colophon. यामाराध्य पितामहादिविबुधाः सृष्ट्यादिकं कुर्वते
यां ध्यायन्ति सदैव योगिनिवहा ब्रह्मस्वरूपां पराम् ।
नत्वाऽज्ञाननिवृत्तयान्तरचिं श्रीकालिकां तां हृदि
टीकां रामकिशोरनामक इमां तस्याः स्तुते निर्ममे ॥
मया विरचिता चेयं कर्पूरादिप्रबोधिनी ।
तनोतु सुखमज्ञानां धीमतां वा कृपावताम् ॥
अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा स्खलितं यद् बभूव मे ।
कृतिभिः शोधनीयं तत् कृपया सद्धर्मिभिः ॥
इति श्रीचन्द्रचूडतमस्करिवराद्रिमौर्वीधरपदुसंभापाशषकलकरव-
दृतिपोमिमचमश्रीश्रीचरभवानीपदारविन्दकानिर्वचनीयमहिमविभुवनवि-
दितसर्वविद्याधनमति-श्रीरामकिशोरशर्मविरचिता त्रिवांशभूतभगवन्महा-
कालविरचित-श्रीमद्दक्षिणकालिकास्तुतिः कर्पूरादिप्रबोधिनी नाम समाप्ति-
पदमारूढा ॥

विषयः । कर्पूरादिस्तवव्याख्यानम् ।

No. 49. कर्मप्रकृतिटीका. Substance, country-made paper, 11×4 inches. Folia, 12. Lines, 11 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Suri. Benares City. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो वीतरागाय ।
प्रणम्य कर्मद्रुमचक्रनेमिं नमस्कराधीशमरिष्टनेमिं ।
कर्मप्रकृत्याः कियतां पदानां सुखावबोधाय करोमि टीकाम् ॥

End. इति चिरन्तनप्रज्ञापकाभिप्रायमात्रम् मलयगिरिप्रणीताः पुद्गलबन्धाः प्ररू-पयति ।

Colophon. सम्पूर्णोऽयम् ।

विषयः । जैनकर्मप्रकृतिव्याख्या ।

No. 50. कलापव्याकरणोत्पत्तिप्रस्तावः By वनमालिद्विजः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 10. Lines, 5 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrāma, Post office Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgiça. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य शिरसा वाणीं शिवं शिवप्रदायकम् ।
शङ्करं सर्व्वतत्त्वज्ञं सुरासुरनमस्कृतम् ॥
कलापाख्यं महाख्यानं विवृतं सर्व्वकर्म्मणा ।
कृतः कथं कृतं तेन प्रस्तावमतिसुन्दरम् ।
तमेवाहं प्रवक्ष्यामि बालानामवबुद्धये । इत्यादि ।

End. संक्षेपाद्रचितं किञ्चिद् गुरुपादप्रसादतः ।
शास्त्रज्ञैर्बुधैः सर्व्वैः शोध्यताञ्च विशेषतः ॥

Colophon. इति श्रीवनमालिद्विजविरचिते कलापव्याकरणोत्पत्तिप्रस्तावे प्रथमः परिच्छेदः समाप्तः ।
उमामहेशं भुवनैकसारं संसारसक्तं × × × स्वरूपम् ।
सुधांशुखण्डाग्निसमप्रदीप्तिं गुरुपदाब्जामलमहं भजामि ॥
परात्पर जगद्बन्धो महीधरचराम्बुजे ।
त्राणं मे दीयतामन्ते कृपया करुणानिधे ॥

विषयः । आसीत् पुरा शालिवाहनो नाम राजा स कदाचित् महादेव्या सह सरसि विहर्त्तुं गतवान् तथासौ महिषीं प्रति प्रीतिपरायणो जलोत्क्षेपं कुर्व्वन्नतिश्रमजलक्लान्तया महादेव्या "मोदकं देहि राजन्निति" पुनः पुनर्व्याहृतो मूर्खो महिषीप्रीतिनिमित्तम् मोदकं दत्तवान् तेन च तथाविधनिर्भयमतिनिष्ठुरं निर्भर्त्सितो राजा मा उदकं देहीति प्रकृतमर्थमनुसरन् नितरां लज्जापरवशो जीवितुमुत्सहनुपचक्रमे तत्र तथाविधमवलोक्य राजानं राज्ञी समानीय सर्व्वशास्त्राभिज्ञं कमपि पण्डितवरं प्रेषितवान् राज्ञः परित्राणनाय स च सर्व्वशर्म्मा अचिरेणैव कालेन राजानं व्याकरणसंस्कृतं कर्त्तुं प्रतिज्ञाय महादेवस्याराधनां कृतवान् देवस्य च मनोऽनुज्ञया कार्त्तिकेयमाराध्य शिखिवाहनस्य शिखिनां कलापात् व्याकरणं संप्राप्य राजानमल्पकालेनैव व्याकरणाभिज्ञं कृतवानित्यस्य कलाप इति नाम आसीदिति कथनं ।

No. 51. **कवितारत्नाकरः.** Substance, country-made paper, 14×3¼ inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post office Gurvetā, Grāma Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhridaya Bhaṭṭachāryya. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीरामः । अथ कवितारत्नाकरः ।

माधवो माधवो वाचि माधवो माधवो हृदि ।
स्मरन्ति साधवः सर्व्वे सर्व्वकार्य्येषु माधवम् ॥
देवे तीर्थे द्विजे मन्त्रे दैवज्ञे भेषजे गुरौ ।
यादृशी भावना यस्य सिद्धिर्भवति तादृशी ॥
न माता शपते पुत्रं न दोषं लभते मही ।
न हिंसां कुरुते साधुर्न्न देवः सृष्टिनाशकः ॥
न चौरहारिका पृथ्वी न विप्रो देवनाशकः ।
न धर्म्मनाशको राजा न देवः सृष्टिनाशकः ॥
जयोऽस्तु पाण्डुपुत्राणां येषां पक्षे जनार्द्दनः ।
यतः कृष्णस्ततो धर्म्मो यतो धर्म्मस्ततो जयः ॥ इत्यादि ।

End. भुक्त्वा राजवदासीत यावन्न विकृतिं गतः ।

ततः शतपदं गत्वा वामपार्श्वे तु संविशेत् ॥
पिता रक्षति कौमारे भर्त्ता रक्षति यौवने ।
पुत्रस्तु स्थविरे काले स्त्रियो नास्ति स्वतन्त्रता ॥
पठतो नास्ति मूर्खत्वं जपतो नास्ति पातकम् ।
सर्व्वद्रा अन्नविद्यानां विद्या जातिप्रणोदति ॥
चाघनं चाखयेत् दृष्ट्वा पथि नारी विवर्ज्जिता ।
जागरणे भयं नास्ति चतिक्षोधो निवार्य्यते ॥ २१४ ।

इति कवितारत्नाकरः समाप्तः ।

रामचन्द्र तव यादृशी कृपा
वानरेषु न नरेषु तादृशी ।
वाञ्छके मयि वानराकृतौ
सा कृपा किमधुना न जायते ॥

विषयः । लोकाभणीनां संग्रहः ।

Digitized by Google

No. 52. **कातन्त्रपञ्जीव्याख्या.** By **रामकिशोर शर्म्मा.** Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 29. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post office Mehar Zilla, Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavagis. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

भवानीश्वरपादद्वन्द्वनखचन्द्रमरीचयः ।

जयन्ती हृदयेऽस्माकं नाशायसन्ततमसः ॥

नत्वा शिवपदं रामकिशोरेण यथामति ।

त्रिलोचनकृता-पञ्जी पञ्जीव्याख्यायते स्फुटम् ।

तत्रादौ तावत् सकलविद्याधारप्रारब्ध प्रारिप्सितग्रन्थसमाप्तिप्रतिबन्धक-विघ्नध्वंसकामनया कृतस्य शिवनमस्काररूपमङ्गलस्य शिष्यशिक्षायै निबन्धनं दुर्गसिंहोक्तकातन्त्रवृत्तिदुर्गपदविवरणरूपपञ्जिकायामभिधातुमिच्छन् कुर्वन् पञ्जिकाकारः श्लोकद्वयं कृतवान् प्रणम्येत्यादि ।

End. तथाच सति तद्धितान्तस्याभाविप्रतिपत्तिविषयत्वादनुपपत्त्या तत्पुरुषीयविग्रह-भाविप्रतिपत्तेर्विशिष्टवाचकत्वाभावात् तत्राऽस्मत्कृतमनतरणकोऽपि पूर्वो-क्तभावियायार इत्यादिकम्पनपोषः ।

समाप्तेयं पञ्जी ।

विषयः । त्रिलोचनकृतायाः कातन्त्रीयसन्धिविषयपञ्जिकाया व्याख्यानम् ।

No. 53. **काव्यचन्द्रोद्धारः.** Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 15. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date, Sᴋ. 1297. Place of deposit, District Dinajpur, Rájárampur Kālāpāda, Paṇḍit Sitānātha Bhaṭṭācharyya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणनायकेभ्यः । अथ नाटकायनम् । कैमरायणमहद्वं पञ्च शिखिना कर्णिकायां ऋतोः इति गौणं लिखेत् इत्यादि ।

End. यदीरितं गणपगणमेतत् सौभाग्यसौविजयप्रदायि ॥

काश्मीरदेशगाथाधनेभमदपञ्चैः ।

विशिष्टवेदमतेषञ्चा यन्त्राण्येतानि दैशिकः ॥

धूमितश्च गरवाश्च इत्यभिचारोपचारतम् ।
विशेषं कथितं मन्त्री यत्नं जातु न कारयेत् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-सम्पण्डित-श्रीपतिराजवाचार्य्येण नाना॰कारादार-माहात्म्यकृतः कामयन्त्रोद्धारः समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥ शकाब्दाः १२९० ।

विषयः । मारणादिषट्कर्म्मयन्त्रलिखनविधिः ।

No. 54. कार्त्तिकमाहात्म्यम् (सनत्कुमारसंहितान्तर्गतम्). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rajvāti. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । व्यास उवाच ।
मुनिश्रेष्ठा महाविद्याः सर्व्वलोकहितैषिणः ।
कलौ कलुषचित्तानां लोकानां दीनभाषिणाम् ॥
ज्ञानविज्ञानहीनानां शिश्नोदरस्थचेतसाम् ।
परमत्सरयुक्तानां पापतत्परमनसाम् ।
कथं प्रसन्नो भगवान् भविष्यति जनार्द्दनः ॥

End. भास्करस्य मुखात् श्रुत्वा गतवानभिवाद्य च ।
ययुः सूर्य्यस्य निकटे गायन्तो भास्करस्तुतिम् ॥
इत्येतत् सर्व्वमाख्यातं कार्त्तिकस्य व्रतोत्तमम् ।
यच्छ्रुत्वा सर्व्वपापेभ्यो मुक्तो भवति तत्क्षणात् ।
अतः परं किं वक्ष्यामि तद्गुणानेव सत्वरम् ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां कार्त्तिकमाहात्म्ये चतुर्नवतितमोऽध्यायः ।
स्कन्दपुराणीय सनत्कुमारसंहितायां कार्त्तिकमाहात्म्यं समाप्तम् ॥ * ॥

विषयः । तत्र आद्यावेव एकसप्ततितमोऽध्यायः तमारभ्य चतुर्नवतितमाध्यायं यावत् कार्त्तिकमाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 55. कालमाधव-संक्षिप्त-व्याख्या. Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 16. Lines, 3 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1903. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रथम (. .) च— सांख्यमतमाश्रित्य कालस्वरूपमाह कश्चिदर्थों मालोचि पूर्व्वपक्षो (पक्षः) कृतः, वैशेषिकादिमतमाश्रित्य तत्स्वरूपं साधितम् इत्यादि ।

End. यद्येति तद्देवं निर्णीय तमेवार्थं संग्रहे अनुक्रम्योपसंहरति ईदृशमिति ।

Colophon. इति व्याख्या समाप्ता । सम्वत् १९०१ ।

विषयः । कालमाधवीयव्याख्या ।

No. 56. कालमाधवीय-कारिका-व्याख्या . By वैद्यनाथ सूरि. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 740 çlokas. Character, Nāgara. Date - ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा गजाननं देवमगजानन्दवर्द्धनम् ।
कालमाधवपद्यानि विवरिष्ये यथामति इत्यादि ।

End. उपाकर्म्मणि चोत्सर्गे प्रस्नोष्ठो न विद्यते ।
ईदृशं नियमं न्यायशास्त्राभ्यां कर्णुत्सवः ।

Colophon. इति श्रीमद्धर्म्मशास्त्रपारावारीणरामचन्द्रभट्टात्मजभट्टवैद्यनाथसूरिकृते काल-माधवीयकारिकाव्याख्याने प्रथमं प्रकरणं सम्पूर्णम् ।

विषयः । कालमाधवीय-कारिकाव्याख्या ॥

No. 57. काव्यादर्शटीका . By त्रिभुवनचन्द्र. Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 57. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1758. Place of deposit, Dinajpur, Babu Giris Candra Cakravarttī. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

सर्व्वज्ञं सर्व्वचित्तं देवं श्रीवर्द्धमानमानम्य ।
त्रिभुवनचन्द्रेणेयं विविच्यते दण्डिनष्टीका ॥

Digitized by Google

विघ्नोपशमनपुरःसरमारभिप्सितं ग्रन्थादाविष्टदेवताप्रणामं प्रणयनदीक्षा मङ्गलार्थं श्लोकमाह ।

चतुर्मुखमुखाम्भोजवनहंसवधूर्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्व्वशुक्ला सरस्वती ॥

चतुर्मुखस्य मुखानि तान्येवाम्भोजानां वनानि तत्र हंसवधूः पितामह-सदनकमलकाननहंसीति रूपकालङ्कारेण शुक्लो विशुद्धत्वात् सरस्वत्याश्च तन्मुखप्रसूतत्वादभिज्ञमनुष्यैः प्रदर्शितेति । इत्यादि ॥

End. प्रकृतमुपसंहरन्नाह ।

पन्था स एष विवृतः परिमाणवृत्त्या ।
संक्षिप्य विस्तरमनन्तमलङ्क्रियाणाम् ॥
वाचामति (... ...) ।
× × × × × × ॥

इत्थविषयं विवरीतुमशक्तं विशेषेण चालङ्क्रियाणामनन्तपरिमितं विस्तरं स्वभावाख्यानादिरूपपरिमाणवृत्त्या यः पूर्व्वाचार्य्यैरुपदिष्टः स एव पन्थाः ।

विवरीतुं समारोपि-
ष्यावर्त्तनपठीयते ।
ॐ नमो वादिसिंहाय ।
नमः स्याद्वादवादिने ॥

Colophon. इत्याचार्य्य-श्रीवादिसिंहनामाङ्कितेन त्रिभुवनचन्द्रेण विरचितायां दण्ड्य-लङ्कारटीकायां अर्थालङ्कारविभागो नाम द्वितीयः परिच्छेदः ॥ ॐ नमः ॥ शकाब्दा १७५८ ॥

विषयः । दण्डिकृतकाव्यादर्शस्य व्याख्यानम् ।

No. 58. काव्यप्रकाशटीका (रसप्रकाशः). By श्रीकृष्णशर्म्मा. Substance, country-made paper, 25 × 3½ inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Gram Bhadughar, Post Bramhanberia, Zilla Comilla, Paṇḍit Amar C. Nyāyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीइष्टदेवतायै ।

सत्याप्तसन्मनाः शुद्धद्विजेन्द्रविलसत्तनुः ।
मुरारिर्वा पुरारिर्वा पायाच्छो दुरितार्णवात् ॥

रसप्रकाशकाव्यं विषयाः श्रियवेऽलुना ।
काव्यप्रकाशबोधाय श्रीमत् श्रीकृष्णशर्मणा ॥
ननु काव्यस्य चर्मादिष्वनुर्वेमेवाथमततया तन्निरूपणार्थं सुकुमार× × × ×
× × × × × मन्य इव कर्तुमुचितः न तु × × × मतृणभिता-
मङ्गामपनेतुं मङ्गलपद्यं दर्मयत्रेव तन्मारिकारववारचति इत्यारभ्य
इत्यादि । इत्यादि ।

End. यथायं भावः प्रतीतिमात्रसारं हि काव्यं न लक्षणादिप्रयोजनादिकारणव्
सत्यार्थप्रतिपादकतद्वारेव प्रवर्त्तनार्थं प्रामाण्यमपेक्षते यतोऽस्य सत्यासत्य-
निरूपणमनुपयुक्तमेव तस्मैव ? विषयेषु विधिनिषेधयुक्तिविचारैरित्याशी
विस्तरः ।

Colophon. इति श्रीश्रीकृष्णशर्मविरचिते रसप्रकाशे चतुर्थोऽध्यायः । एतावन्मात्रं
श्रीकृष्णशर्मणा विरचितम् । श्रीहरिः ॥

विषयः । काव्यप्रकाशस्य व्याख्यानम् ।

No. 59. किशोरकौमुदी. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 23. Lines, 9 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Saptagrām Kṛṣṇapurer Akḍā (Monastery). Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।
जिज्ञासमानो भगवान् वासुदेवकथाद्भुतम् ।
समपृच्छत् सुखमृतो मुनिं कृष्णपरायणम् ॥
समत्कुमारं भगवन् कथ्यतां मे कृपानिधे ।
गोविन्दस्य यद्याथर्थ्यं वसतो गोकुले विभोः ॥ इत्यादि ।

End. नमस्तस्मै गोविन्दपादपद्मोद्भवा विभो ।
काश्यां दुःखसागरं वै तरन्ति तव मानिनः ॥
नन्दनन्दन गोपालं वासुदेवोनयोद्धवम् ।
चिद्घनानन्दगोविन्दं चिन्मयात्मः प्रजापतिम् ॥

Colophon. इति श्रीकिशोरकौमुद्यां .... ॥ • ॥

Digitized by Google

विषयः । श्रीकुण्डोत्पत्तिवर्णनम् । प्रमाणादिकथनम् । मण्डादीनां परिणामकथनम् । यज्ञ-पात्राणां परिणामकथनम् । ईश्वरस्वरूपनिरूपणम् । नाममाहात्म्यादिकथनम् ॥

No. 60. कुण्डकल्पद्रुमः. Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 800 çlokas. Character, Nāgara. Date, of composition Sk. 1577. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीशिवो जयति ।

ओमित्यक्षरमद्वितीयमम (.) तत्परं यद्ब्रह्मविज्ञातं ।
नना(.)ति विभर्त्तिविश्वमखिलं यस्मिन् पुनर्लीयते ।
मान्यं वीक्ष्य चतुर्वराश्रय सतां श्रीमाधवोऽहं मुदे ।
निर्मोत्याकृसमुद्रमिष्टफलदं श्रीकुण्डकल्पद्रुमम् ॥ इत्यादि ।

End. करे द्विकमिते चायकाच नागाः ।
भूभुजो मन्मथमोधयः पर्व्वपूर्व्वाः ।
भूजाः स्वस्वभूजाः स्तुताः येनचिह्नौ ।
युगाचापि तुल्यानि नैषोत्तमानि ॥

Colophon. रविशशमितवर्षे १७१२ विक्रमाब्द प्रयाते ।
गगनगतिचितुल्ये १५७७ शाकाब्दे प्रवृत्ते ।
शरदि मनुजमाने मन्मथे नैषधाख्ये ।
पवितिथियुतचन्द्रे कुण्डकल्पद्रुमोऽभूत् ।

विषयः । यज्ञकुण्डविधानम् ॥

No. 61. कुण्डमण्डपविधानम् (आथर्वणसूत्रोक्तम्). Substance, country made paper, 8 x 3 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथाथर्वणसूत्रोक्तकुण्डमण्डपविधानम् लिख्यते तत्रादि वैदिकानि याज-वैदिकानि कर्म्माणि (.) मे संकुलेनाहरणायुक्तं विधाय प्रत्युपसंहितक

Digitized by Google

एत्वा मन्त्रं परिलिख्य यच योन्योः समुद्भवाका निपतन्ति तच संकुं
निखन्ति सा प्राची इत्यादि ।

End. कुण्डाकारेण मेखलार्द्धेन निभाम दीर्घविस्तृता योन्यः सिताद्रिना रचयेत् ।

Colophon. इत्याथर्वणसूक्तोक्तकुण्डमण्डपविधानम् ।

विषयः । आथर्वणवेदीयकुण्डमण्डपविधानम् ।

No. 62. कुब्जिकाकवचम् . Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगुरवे नमः । श्रीआनन्दभैरव उवाच ।

अथ वक्ष्ये महादेव कुब्जिकाकवचं शुभम् ।
परमानन्ददं सिद्धसिद्धवृन्दनिषेवितम् ॥
यद्धृत्वा योगिनः सर्व्वे धर्म्माधर्म्मप्रदर्शकाः ।
ज्ञानिनां मानिनोऽ धैर्य्या विचरन्ति यथा तथा ॥
सिद्धयोऽप्यनिमाद्याश्च करस्थाः सर्व्वदेवताः ।
एतत् कवचपाठेन देवेन्द्रो योगिराड् भवेत् ॥
अपयो योगिनः सर्व्वे अडिस्थाः कुलभैरवाः ।
प्रातःकाले त्रिवारञ्च मध्याह्ने वारयुग्मकम् ॥
सायाह्ने वारमेकन्तु पठेत् कवचमेव च ।
पाठादेव महायोगी कुब्जिकी दर्शनं लभेत् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येतत् कवचं देवि कुब्जिकायाः प्रसिद्धिदम् ।
ये पठन्ति ध्यानयोगे योगमार्गव्यवस्थिताः ॥
ते यान्ति मोक्षपदवीमैहिके नात्र संशयः ।
बामा बामकरे धृत्वा सर्व्वाभीष्टमवाप्नुयात् ॥
स्वर्णे रौप्ये तथा ताम्रे रोपयित्वा प्रपूजयेत् ।
सर्व्वदेशे सर्व्वकाले पठित्वा सिद्धिमाप्नुयात् ।
स भूयात् कुब्जिको पुत्रो नात्र कार्य्या विचारणा ॥

Colophon. ॐ इति रुद्रयामले उत्तरखण्डे कुब्जिकाकवचं समाप्तं ।

विषयः । कुब्जीशक्तेः कवचकथनम् ।

No. 63. कुब्जीस्तोत्रम्. Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 1. Lines, 7 on a page. Extent, 34 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Māhar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ कुब्जीस्तोत्रं ।

ॐ अम्भोजधारिणी रक्षितोच्च मधुरौ वेदादिवीजादिमा ।
नित्यं चेतसि भाव्यते भुवि कदा सद्वाक्यसञ्चारिणी ।
मां पातु प्रियदा सदा करिपदं संज्ञानसम्बोधरे ।
धात्री त्वं जगदादिदेववनिता दीनातिदीनं परं ॥
रत्नाभासितचन्द्रिका लिपिमयी सर्वाकृतिर्निर्मिता ।
आमस्तकपदमाश्रिता भगवती त्वं पातु लोकाश्रयः । (?)
मांसोद्भवमण्डलस्थ-दीपजडितं वेदादिवाक्याञ्चितं ।
संपाद्यामृतचन्द्रकोटिकिरणे नित्यं शरीरं कुरु । इत्यादि ।

End. कुब्जीशक्तिमार्गस्थं स्तोत्राष्टकं महाफलम् ।
यः पठेत् प्रातरुत्थाय स योगी भवति ध्रुवम् ॥
सर्ववेदान्तरूपां नामनन्तकोटिविग्रहां ।
हरिप्रियकरां लक्ष्मीं नारायणमनोरमां ॥
सदा भावय शम्भो त्वं योगमायाप्रपञ्चितः ।

Colophon. ॐ इति रुद्रयामले उत्तरखण्डे कुब्जीस्तोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । कुब्जीशक्तेः स्तवनं ।

No. 64. कुमारपालचरित्रम्. By जिनमण्डनोपाध्याय. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 85. Lines, 15 on a page. Extent, 1,980 çlokas. Character, Nāgara. Date of composition Sk. 1492. Place of deposit, Benares, Diŋmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीवीरं विमलप्रभावसुभगः सुवर्णोपलस्यांचषा ।
घने संभवमाद्नैकविकृतौ शुद्धात्मरूपस्थितिः ॥
यद्याप्नोति रवेरिवातिसुगुरोः सत्पादसेवावशं ।
तस्मात्तोर्जितवेजसीव कुरवे धर्मेश्वरं भक्तवात् ॥

End. प्रबन्धयोजितः श्रीमत्कुमारस्वपतेरयं ।
गद्यपद्यैः (...) कचित् × × × ।
कचित् प्राप्यभणितिर्मितैः ? × × × ॥
× × × × × × ॥
श्रीसोमसुन्दरशिष्येण यथाश्रुतानुसारेण श्रीजिनमण्डनगणिनाश्रक १४९२
वर्षे (...) वत्सरे रचितः श्रीजिनमण्डनोपाध्यायैः श्रीकुमारपालप्रबन्धात्
यथादृष्टानुसारेण योजितः ।

Colophon. इति श्रीकुमारपालचरित्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । कुमारपालचरित्रवर्णनम् ।

No. 65. कुमारसम्भवटीका . (खण्डिता) By भगीरथ . Substance, country-made paper, 18 × 3 inches. Folia, 75. Lines, 8 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1678. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
गणपतीनां कलाधारे वाक्कारेऽपारपारगां ।
वाणीं कल्पलतापाठपदार्थैवतदर्पितां ॥
यः शीतस्रुच्छिकुलसम्भवसमग्रजन्मा ।
माघादिकाव्यनिचयस्य चकार टीकाः ॥
स श्रीभगीरथककविर्खण्डिताभिधाना-
मेताम मन्दमतिबोधकरीं करोति ॥
अस्त्युत्तरस्यामित्यादि । उत्तरस्यां दिशि उत्तरदेशभूमौ नगाधिराजः
पर्व्वतानां राजा इत्यादि ॥

End. केनापि प्रकारेण न दृष्टा याभो वचनानि यथा भवने मग्नायामपि
वाञ्छन्ति ताः प्रवनसख्यः ताश्चः प्रवनसखीश्च इति विग्रहः प्रवनसखो
मुखविकारश्चेति विग्रहः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति पीतसुन्दीश्रमीरचविरचितायां कुमारटीकायां सप्तमः सर्गः चतुर्थसर्गेषु भगवत्या अनमानुरक्तिकायाः शृङ्गारवर्णनं इति भवानु-पेचितमनाभिमंत्याख्यान इति कुमारटीप्पनी सम्पूर्णा ॥ शकाब्दा १६०८ ॥

विषयः । कालिदासकृतकुमारसम्भवकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 66. कुमारीतन्त्रम्**.** Substance, country-made paper, 18 x 4½ inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent 300 çlokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance. old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

कैलासशिखरासीनं चन्द्रखण्डविराजितं ।

पप्रच्छ परया भक्त्या गौरी कृत्वा हृषध्वजं ॥ इत्यादि ।

End. अपुत्रायुतं श्मशाने च प्रभूणां मारणं भवेत् ।

कालीकल्पमिदं प्रोक्तं गोपयेत् मातृजारवत् ॥

गोपने सर्व्वसिद्धिः स्यात् प्रकाशे मरणं ध्रुवं ॥

Colophon. इति श्रीकुमारीतन्त्रे परमरहस्ये कलियुगसर्व्वस्वे पूर्व्वभागे कालीकल्पे नवमः पटलः ।

विषयः । १ पटले विद्योद्देशकथनं । २ पटले यन्त्रयोगविधिकथनं ॥ ३ पटले वहिर्योग-कथनं । ४ पटले नैवेद्यनिचयादिकथनं । ५ पटले पुरश्चरणविधिकथनं । ६ पटले कुलाचार-विधिकथनं । ७ पटले पूजास्नानादिनिरूपण । ८ पटले आचारविधिकथनं । ९ पटले कालीकल्पः ।

No. 67. कुरुक्षेत्रमाहात्म्य **.** By रामचन्द्रसरस्वती**.** Substance, country-made paper, 10 x 5 inches. Date Sм. 1888. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

प्रथम्य अरुन्धीशानं तेन चान्मुखचामनं ? ।

× × × × × × ।

× × × × × × ।

Digitized by Google

अथ श्रीमद्रामचन्द्र-सरस्वत्यामनाम्नकृष्णमृत्कर्णिकायाममसकपाऊ
चवता ? श्रीमत्कुरुक्षेत्रतीर्थवर्णनमन्वग्रुभजना अनेकपुराणेतिहास-
सुमथितमहाकमला संसारसागरोत्तितीर्षधिकारिजनसंसक्तिंनता अय-
कृता मन्वाद्यिकानुक्रमणिका चरितिरिभिवरच ? विद्धायवे । तथानुबन्ध-
चतुष्टये नाम अधिकारिविषयसम्बन्धप्रयोजनानि । तथाधिकारी संवदे
म्नियते सति तीर्थाभिगमनकामः अत्रच वक्षपर्भ्यांदि इत्यादि ।

End. पूर्वोक्तकालदेशानुसार्य्यं पूर्वोक्तप्रमाणकलानां ? संख्यातयाविवचवमाचाव-
मेघजन्मपुष्पाच्छितपरमेश्वरगतानन्तसन्तोपहृदये पूर्वोक्तविशेषः पूर्वोक्तविशे-
षवाय सम्प्रहरे । इत्यादि पूर्ववत् ॥

Colophon. इति श्रीकुरुक्षेत्रनामतीर्थमाहात्म्यं समाप्तं । संवत् १८८८ ॥

विषयः । कुरुक्षेत्रमाहात्म्यवर्णनमुखेन तत्तीर्थ-कर्त्तव्यकर्म्मविषयनिरूपणं ॥

No. 68. कृच्छ्रादिविधिः By अनन्तदेव. Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 105 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कृच्छ्रादिलक्षणादिसंक्षेपः ॥ याज्ञवल्क्यः ।
एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ।
उपवासेन चैकेन पादकृच्छ्रः प्रकीर्तितः ॥

End. यदादि स अनन्तेन कृच्छ्रादिलक्षणादिकं ।
देवेशः प्रीयतां तेन यस्य ज्ञानमयं तपः ॥

Colophon. इत्यनन्तदेवीय-कृच्छ्रादि-विधिः ।

विषयः । कृच्छ्रप्रायश्चित्तविधानम् ।

No. 69. ब्रह्मामृतमहार्णवस्तोत्रम् By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीवद्धेश्वराय नमः ।

अर्चितः संस्मृतो ध्यातः कीर्त्तितः कथितः श्रुतः ।
यो ददात्यमृतत्वं हि स मां रक्षतु केशवः ॥

End. श्रीमद्रामानन्दतीर्थाख्यसंयमिविरचोच्छ्रिता ।
श्रीनतिः सेव्या गीर्वाणैः सर्वदा मुदिता भवेत् ॥

Colophon. इति श्रीमद्रामानन्दतीर्थविरचितः शब्दामृतमहार्णवः सम्पूर्णः ।

विषयः । माध्वसम्प्रदायस्य-वैष्णवानामाचारनिर्णयः ।

No. 70. **कोकिलामाहात्म्यम्.** Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 26. Lines, 10 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur Rājavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

एकदा नैमिषारण्ये ऋषयः शौनकादयः ।
सभान्ते सूतमासीनं पप्रच्छुरिदमादरात् ॥
ऋषय ऊचुः ॥
सूत सूत महाप्राज्ञ शिष्यव्यासस्य तत्त्वसंशयं ।
यत् पृच्छामो वयं सर्वं सविस्तरमशेषतः ॥
कोकिलायास्तु माहात्म्यं महापातकनाशनमित्यादि ।

End. यदाचरन्ति मां साध्वी स्नेहेन भृगुनन्दन ।
तदाऽहमानयिष्यामि सत्यमेतद् वदामि ते ॥
इदं पवित्रं विमलं विचित्रं सर्वापवर्गप्रदमीश्वरस्य ।
चरित्रमार्य्यं भृगुनन्दनाय संश्रावयित्वा हि जगाम सूतः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे कलकाशिखण्डे शिवनारदसंवादे कोकिलामाहात्म्ये एकत्रिंशोऽध्यायः ॥

विषयः । १ मे अध्याये शिवनारदसंवादकथनम् । २ ॥ व्रतारम्भकथनम् । ३—४ ॥ कोकिलाव्रतोत्पत्त्यादिकथनम् ॥ ५ ॥ सतीजन्मकथनम् ॥ ६ ॥ दक्षकोपवर्णनम् । ७ ॥ दक्षस्य यज्ञनिषेधकथनम् । ८ ॥ यज्ञारम्भकथनम् ॥ ९ । दक्षस्य समुद्देशकथनम् । १० ॥ शिवव्याख्यकथनम् । ११ । सता दक्षागमनम् ॥ १२ ॥ सत्या देहविसर्जनम् । १३ ॥ वीरभद्रोत्पत्तिकथनम् ॥ १४ । युद्धोद्देशकथनम् ।

Digitized by Google

१५॥ देवपालजन्मवर्णनम् ॥ १६॥ गोविन्दाख्यप्रद्यानकथनम् । १७॥ वसुमित्रसंबन्धकथनम् । १८॥ भवक प्रतापकथनम् ॥ १९॥ घत्वा वरद्यानकथनम् ॥ २०॥ गोरीवरप्रद्यानकथनम् ॥ २१॥ मधुघोषर-प्रद्यानकथनम् । २२ । मतङ्गपाद्घयो वरप्रद्यानकथनम् ॥ २३ ॥ पुनर्द्दवन्माराख्यानकथनम् ॥ २४॥ द्वयप्रबोधकथनम् । २५—२६॥ जिरिवाकमिषयकथनम् ॥ २७ ॥ वरामभ्रनवर्णनम् । २८ ॥ उमा-महेश्वरोद्वाहवर्णनम् ॥ २९॥ उमामहेश्वरसङ्गमकथनम् ॥ ३०—३१॥ कुमारजन्मादिकथनम् ।

No. 71. क्षेत्रविचारः Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 42. Lines, 3 on a page. Extent, 252 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diṇmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. वीरं जयसेहर पय पइट्ठियं ।
पणमिअ जय गुरुं च संजमि ।
समरवडाविजविरारायु ।
सुंचामि × × × × × × × ×

End. वज्रसंच विनम्येवय ।
महोविज विजसवय पुजवी र ।
मरमवसमवय मोपुय ।
विठ्ठर सयडाचि सयपूसंको ॥

Colophon.
विमयः । चेत्राणां विचारः ।

No. 72. क्षेत्रसमासः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diṇmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. चक्र प्रथमपङ्क्तिः कोठद्दा ।
अम्बुद्दीवा चया ।
ववकूवचाव रावसा माउ ।
वर्मेविवखं रिरचा ।
दीवोद्दवावो जिरिच चोर ॥

End. हना जीवन जोरीचकथा । ?

कथाय तीवर चक्षुबा होविचए ।

मूच मन्त्रिया चमच चेन चपरि ।

× × × × × इलोकाचि ।

Colophon.

विषयः । कथायां वर्णनम् ।

No. 73. गणपतिखण्डं (विनायकमाहात्म्यं). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 37. Lines, 9 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rajavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

स्कन्द उवाच ।

शिवरात्री गणेशाय सर्व्वमङ्गलदायक ।

आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वन्मुखाम्बुजात् ॥

विचित्राणि पवित्राणि सर्व्वाघशमनानि च ।

येषां श्रवणमात्रेण पलायन्ते महापदः ॥

अतस्त्वं कृपया ब्रूहि गणेशचरितं मम ।

अवतारान् बैतिहासान् सर्व्वकामप्रपूरकान् ॥

शरणागतस्य लोकानां वक्तुमर्हसि शङ्कर ॥ इत्यादि ।

End. व्यास उवाच ।

शिवेन गदितं विप्रा स्कन्दाय पृच्छते ऽखिलं ।

विनायकीयो महिमा स भवद्भ्यो निवेदितः ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे विनायकमाहात्म्ये शिवस्कन्दसंवादे गणेशावतारवर्णनं

नाम द्वाविंशतितमोऽध्यायः ॥

Colophon. समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ प्रथमाध्याये स्कन्दशङ्करसंवादे वक्रतुण्डावतारवर्णनम् । २ ॥ द्वितीयाध्यायात् ८ अष्टमाध्यायं यावत् चिन्तामण्युपाख्यानम् । ९ नवमाध्याये पार्व्वतीवरप्रदानकथनम् । १० दशमाध्याये गजासुरस्तुतिप्रदानकथनम् । ११ एकादशाध्याये गजाननावतारकथनम् । १२ द्वादशाध्याये सिन्दूरवधादिकथनम् । १३ । १४ त्रयोदशचतुर्द्दशाध्याययोः विघ्नराजावतार-

Digitized by Google

कथनम् ॥ १६ षड्दशाध्याये ब्रह्माण्डेनावर्णनम् ॥ १६ । १७ ॥ १८ षोड़शसप्तदशाष्टादशाध्यायेषु मधूरेशावतारवर्णनम् ॥ १९ ऊनविंशाध्याये श्रुतुसंवादकथनम् ॥ २० विंशाध्याये प्रमदामाधव-वर्णनम् ॥ २१ एकविंशाध्याये विष्णुकल्पकथनम् ॥ २२ द्वाविंशाध्याये धूम्रकेतवतारादिवर्णनम् ॥

No. 74. गायत्रीकवचं (गौतमतन्त्रीयं). Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 1. Lines, 9 on a page. Extent, 37 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakona, Ayodhyá Raghunathváti, Babu Chakrapáni Ráya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीदुर्गा शरणम् ।

अथ गायत्रीकवचं । अस्य श्रीगायत्रीकवचस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः ऋग्यजुःसामाथर्व्ववेदाश्छन्दांसि ब्रह्मपरब्रह्मस्वरूपा गायत्रीदेवता ॐ तद्बीजं भर्ग इति गायत्रीकीलकं ब्रह्मलोकप्राप्त्यर्थे जपे विनियोगः ।

गायत्रीपूर्व्वतः पातु सावित्री पातु दक्षिणे ।

ब्रह्मा रक्षतु मे पश्चात् उत्तरे मे सरस्वती ॥ इत्यादि ।

End. गोब्राह्मणवधाद्यो च पातकादतिपातकात् ।

मुच्यते सर्व्वपापेभ्यः परं ब्रह्माधिगच्छति ॥

Colophon. इति गौतमतन्त्रे गायत्रीकवचं सम्पूर्णं ॥

विषयः । गायत्र्याः कवचकथनम् ।

No. 75. गायत्रीकवचं (आगमसन्दर्भीयं). Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 58 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Upalatágrâm, Post Mehar Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavágis. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ गायत्रीकवचं ।

श्रीदेव्युवाच ।

ॐ देवदेवमहादेव संसारार्णवतारक ।

गायत्रीकवचं देव कथया कथय प्रभो ॥

Digitized by Google

श्रीमहादेव उवाच ।
मूलाधारे स्थिता नित्या कुण्डली नन्दरूपिणी ।
सूक्ष्मातिसूक्ष्मा परमा चिन्मयगुणरूपिणी ॥
विद्युत्पुञ्जप्रतीकाशा कुण्डलाकृतिरूपिणी ।
परब्रह्मस्वरूपा सा पञ्चाशद्वर्णरूपिणी ॥
शिवस्य गर्भकी नित्या परब्रह्म प्रपूजिता ।
ब्रह्मणः सैव गायत्री सच्चिदानन्दरूपिणी ॥
तद्भ्रमार्चनपातीयं प्राणात्मा नित्यनूतनः ।
नित्यं तिष्ठतु सानन्दा कुण्डली तव विग्रहे ॥
अतिगोप्यं महत् पुण्यं त्रिकोटीतीर्थसंयुतम् ।
सर्व्वयज्ञमयं देवि सर्व्वदानमयं सदा ॥
सर्व्वज्ञानमयं देवि परं ब्रह्ममयं सदा ।
कवचं कथयाम्यद्य प्राणेति प्राणवल्लभे । इत्यादि ।

End. इदं कवचमज्ञात्वा गायत्रीं प्रजपेत्तु यः ।
जप एव स एव स्याद्विफला न च सिद्धिदः ॥
यः पठेत् कवचं देवि सततं शिवसन्निधौ ।
सन्निधौ विष्णुदेवस्य कवचं भक्तिसन्निधौ ॥
देवाःपुष्पमयो निम्नगतृप्ताव्यायते ध्रुवं ॥ ॐ ॥

Colophon. इत्यागमसन्दर्भे ज्ञानदर्पणे गायत्रीशाक्तसर्व्वस्वे देवदेवीसंवादे गायत्रीकवचं समाप्तं । श्रीकाशी ।

विषयः । गायत्र्याः कवचकथनम् ।

No. 76. गायत्रीविवरणम् By शङ्कराचार्य्य. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 46 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares. Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose and Verse. Correct.

Beginning. अथ सर्व्वदेवतात्मकः सर्व्वशक्तेः सर्व्वाविर्भावकतेजोमयस्य परात्मनः सर्व्वात्मकमन्त्रोत्तमार्थं सर्व्वात्मकब्रह्मप्रतिपादकगायत्रीमन्त्रस्य व्याख्या-प्रकारः प्रकाश्यते तत्र गायत्रीं प्रणवादिकां सप्तव्याहृत्युपेतां शिरःसमेतां सर्व्ववेदमातरमिति वदन्ति । इत्यादि ।

Digitized by Google

End. यो देवः सविताऽस्माकं धियो धर्मादिगोचरः ।
प्रेरयेत्तस्य तद्भर्गस्तद्वरेण्यमुपास्महे ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीमच्छंकराचार्य्यकृतगायत्रीविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । गायत्रीव्याख्या ।

No. 77. गुर्वावली-नाम-महाछन्दः By मुनिसुन्दर सूरि. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 17. Lines, 13 on a page. Extent, 510 çlokas. Character, Nāgara. Date, v. Saṃ. 1496. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Diŋmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगौतमाय ।
जयश्रियं राज जिनेन्द्रचन्द्रमाः ।
स वर्द्धमानप्रभुरद्भुतां सतां ।
जिनाभिधानामृतया सुनोति यः ।
सुतत्रम प (...) त श्रीसुसंपदः ॥ इत्यादि ।

End. माद्याः पचमयाच (...) गुणा गुणाय सुनायिकाः ।
सर्व्वाभीष्टफलप्रदः स जयति श्रीसंघकल्पद्रुमः ।
सम्पूर्णेदं श्रीगुर्वावलीनाममहाछन्दः ।

Colophon. इति तपागच्छ-श्रीगुर्वावली छन्दो श्रीमुनिसुन्दरसूरिकृता । संवत् १४९९ आषाढ़ सुदि ।

No. 78. गौतमीसूत्रं (ज्ञानबोधप्रकाशकं). Substance, country-made, paper, 8×5 inches. Folia, 86. Lines, 9 on a page. Extent, 1,250 çlokas. Character, Nāgara. Date of Comp. v. Saṃ. 1715 ? Place of deposit, Calcutta, Çyāmapukura Viçvakoṣa office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, old. Verse Incorrect.

Beginning. अरिहन्ता भगवन्त इन्द्रमहिता सिद्धाश्च सिद्धिस्थिताः ।
आचार्य्यजिनशासनोन्नतिकराः पूज्योपाध्यायकाः ।
श्रीसिद्धान्तसुपाठकमुनिवरा रत्नत्रयाराधकाः ।
पञ्चैते परमेष्ठिनः प्रतिदिनं कुर्व्वन्तु वो मङ्गलं ॥

विबुधकुमुदचन्द्रं सर्वदुःखापहरं ।
त्रिभुवनपतिसेव्यं सर्वलोकाकरं च ।
अपरिमितमपारं सर्वसौख्यैकहेतुं ।
सकलगुणनिधानं तीर्थनाथं भज त्वं ॥
असितगिरिसमं स्यात् कज्जलं सिन्धुपात्रं ।
सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ।
लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं ।
तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥
जिनचरणमावेच शोकक्लेशभयादिकं ।
शाकिनीभूतरोगादिदारिद्र्यंच विनश्यति ॥

End. सरस्वती महाभागे वरदे कामरूपिणी ।
विश्वरूपा विशालाक्षी देवी या परमेश्वरी ।
सरस्वती मया दृष्टा वीणापुस्तकधारिणी ।
हंसवाहनमारूढा देवी या परमेश्वरी ॥
ब्राह्मीचन्दनबालिका भगवती राजमती द्रौपदी ।
कौशल्या च मृगावती च सुलसा सीता सुभद्रा शिवा ॥
कुन्ती शीलवती नलस्य दयिता चोला प्रभावत्यपि ।
पद्मावत्यपि सुन्दरी प्रतिदिनं कुर्वन्तु वो मङ्गलं ॥
मङ्गलं भगवान् वीरो मङ्गलं गौतमप्रभुः ।
मङ्गलं स्थूलभद्राद्या जैनधर्मोऽस्तु मङ्गलं ॥
सर्वारिष्टप्रणाशाय सर्वाभीष्टार्थदायिने ।
सर्वलब्धिनिधानाय गौतमस्वामिने नमः ॥
बाणेन्दुवसुभूवर्षे माघस्य सितेतरे ।
षष्ठी तु सौम्यवारे (.) त्रिभकाख्यपुरे (?) शुभे ॥
सुशिष्यपठनार्थं च ज्ञानबोधप्रकाशके ।
सुतसुता च मालं (?) भारामललिपिकृतं ॥
मङ्गलं लेखकस्यापि पाठकस्यापि मङ्गलं ।
मङ्गलं सर्वलोकानां भूमिभूपतिमङ्गलं ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धम् वा मम दोषो न दीयते ॥

श्रीरस्तु ॥

विषयः । जैमवर्षप्रशंसासुखेन चित्तगुणादिकथनम् ॥ धर्मगुणगुणद्वारादिकथनम् ॥ वागुणादिकथनम् ॥ तपोगुणकथनम् ॥ भावगुणकथनम् । चाचार्यवाक्यं ॥ वुद्धिद्वारादि-कथनम् । भक्तिमत्ताद्वारादिकथनम् ॥ धर्मरेखाकुलम्बरभावगौणभ्याकथा ॥ वाग्गौर्य्यादिकथनम् ॥ कर्म्मगुणद्वारादिकथनम् ॥ विवेकचतुर्द्वारादिकथनम् ॥ प्रज्ञाविज्ञकथाविरूपणम् ॥ देशादि-कथनं ॥ कुलरीतिद्वारकथनम् ॥ देवतादिद्वारकथनम् । गौचराजगुणद्वारकथनम् ॥ सेवन-गुणादिकथनम् ॥

No. 79. गोत्रप्रवरभास्करः By भट्टोजि. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 144 çlokas Character, Nāgara. Date, SM. 1774. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. गौरीशाय नमः ।

सप्तर्षयोऽगस्त्याष्टमास्तदपत्यञ्च गोत्रम् प्रक्रियन्ते गोत्राध्यवसायत्वौत्वेन इति

प्रवराः समानप्रवरां समानगोत्राञ्च गोद्वहेत् इत्यादि ।

End. श्रीभट्टोजिविरचितो गोत्रप्रवरनिर्णयः ।

गुणदृष्टौ वुधैः सोऽयमादरेण विभाव्यतां ॥

गोत्रप्रवरसन्देहतमःप्रावृतचेतसां ।

मोदं तनोतु विदुषां गोत्रप्रवरभास्करः ॥

Colophon. समाप्तोयं ग्रन्थः संवत् १७७४ वैशाखशुक्लतृतीयायां ।

विषयः । गोत्रप्रवरकथनम् ।

No. 80. गोपालोत्तरतापनीविवृतिः By विश्वेश्वर, जनार्द्दनभट्ट, प्रबोध-यति, And जीवगोस्वामी. Substance, country-made paper, 11×5½ inches. Folia, 24. Lines, 12 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit, Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीराधाकृष्णः ।

अथ गोपालतापनीटीका ॥

क्लींकारादसृजद्विश्वं इति प्राह श्रुतेः शिवः ।

(... ... ...) ककाराज्जलसम्भवः ॥

Digitized by Google

इत्यादिभिः श्रीमता-गौतमेन भगवता श्रीकृष्णस्य प्रमाणता दर्शिता ... ... गोपालतापन्याख्या श्रुतिरियं सप्रतिपक्षं श्रीकृष्णमेव सर्व्ववेदान्तसम्मत्या सर्व्वोत्तमत्वेन प्रतिपादयन्ती जयत्वरांति सच्चिदानन्द-रूपायेति । कृष्णाय नम इत्यन्वयः कृष्णाय देवकीनन्दनाय इति मन्त्रो देवकीपुत्र इति च । इत्यादि ।

End. उपसंहरति द्वन्नेति । तदेवं पूर्व्वतमासुत्तरतापनीरूपां श्रुतिं सर्व्वभूतानां कल्याणं दत्वा चान्तर्हितवान् इत्यर्थः (... ... ...)

माधवीचरणाम्भोजमकरन्दमधुव्रते ।
वृन्दावनवनीचन्दनन्दिने नन्दतां नमः ॥
विश्वेश्वरकमलाद्वैतभट्टाभ्यां वैदिकाभ्यां सहत् ।
प्रबोधयतिना लिखितं चिन्तयित्वातारतम्येन ॥
इत्युत्तरगोपालतापन्या विवृतिः सम्पूर्णा ॥

Colophon. श्रीसनातनरूपस्य चरणाम्बुजधेनुना ।
पूरिताडीपनी चेयं जीवेन सुखबोधिनी ॥
श्रीश्रीनाथाय नमः ॥

विषयः । गोपालोत्तरतापन्या व्याख्यानम् ।

No. 81. गोपीप्रेमामृतं . ब्रह्माण्डपुराणीयम् Substance, country-made paper, $8 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 4 on a page. Extent, 32 çlokas Character, Bengali Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakonā, Ayodhyá Raghunáthváti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः । अर्ज्जुन उवाच ।

त्रैलोक्ये के भक्तमाः के त्वां जानन्ति सर्व्वथि ।
केषु वा त्वं सदायत्तः केषु प्रेम तवातुलं ॥
तन्मे वद त्व भगवन्भक्तोनां मतिप्रद ।
अपि चानुभवो यावत् × × × परीक्षणं ॥

श्रीभगवान् उवाच ।

न तथा मे प्रियतमो ब्रह्मा रुद्रश्च × × × ।
न च लक्ष्मीर्नंचात्मो(?)वा यथा गोपीजनो मम ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. श्रीभगवानुवाच ।

रहस्यानां रहस्यं यद्दुर्लभानाञ्च दुर्लभं ।

तत्ते वदाम्यहं पार्थ श्रुत्वा गच्छसि तत् शृणु ॥

गोपीभावेन ये भक्ता मामेव समुपासते ।

तेषु × × × तुष्टोऽस्मि सत्यं सत्यं न संशयः ॥

Colophon. इति पाद्मपुराणे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे गोपीप्रेमामृतं समाप्तं ।

विषयः । गोपीनां भगवद्भक्तधौरेयत्वकथनं ।

No 32. गोविन्दवृन्दावनम् . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 550 çlokas. Character, Bengali. Date BS. 1051. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Chandrakoná, Ayodhyá Raghunáthváti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो राधागोपनाय ।

एकदा शङ्करं द्रष्टुं सपुत्रं कृष्णतत्परं ।

तत्रागतं ययौ प्रीत्या भगवांश्चतुराननः ॥

हृदये श्रीकृष्णपादाब्जं ध्यायन्तञ्च जनार्दनं ।

प्रेमवारिसमाकीर्णं रोमाञ्चिततनुश्रियं ॥

तमुत्थाप्य प्रियं दोर्भ्यां कृष्णभक्तं पितामहः ।

पुलकाञ्चितसर्व्वाङ्गः सजले लोचनविक्लवः ॥

दृष्ट्वा देवो महाभक्त्या शङ्करस्तु पितामहं ।

तस्याग्रे भगवद्बुद्ध्या दण्डवत् पतितो भुवि ॥

पाद्यार्घ्यमधुपर्काद्यैः यथाविधि समर्चयेत् ।

विश्रान्तं सुखमासीनं पप्रच्छ स्वागतं ततः ॥

सम्पृष्टस्तमथोवाच महाभागवतः प्रभुः ।

नन्दपुत्रे भगवति कृष्णे वृन्दावनेश्वरे ।

चित्ते भक्तिः समुत्पन्ना सुदृढा प्रेमलक्षणा ॥

धर्मार्थकाममोक्षेषु कश्चिन्मे निस्पृहं मनः ।

कश्चित् कीर्त्तयते मत्तम् कृष्णनामानि सर्व्वदा ॥

गुरोः कार्यविकल्पोऽयं श्रुत्वा च स च भाषितम् ।

विनयावनतो भूत्वा शङ्करो वाक्यमब्रवीत् ॥ इत्यादि ॥

Digitized by Google

End.

ह्रींकारं वह्निसंयुक्तं चवर्ण्णं मदनान्तरं ।
नादविन्दुकलायुक्तं राधिकायै ततः परं ।
स्वाहान्तं मनवरेण्या मन्त्रमष्टाक्षरं विदुः ।
यस्य स्मरणमात्रेण किं न सिध्यति साधनम् ॥
इदं गोप्यमिदं मन्त्रं यत्र कापि प्रवर्त्तते ।
त्रैलोक्यसुन्दरी राधा चित्ते तस्य निरन्तरं ।
वाक्‌सिद्धिं लभते योगी योगिनामपि दुर्लभम् ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दवृन्दावने श्रीराधाप्रादुर्भावः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः । श्रीगुरवे नमः । लिखितं श्रीमत्प्रेमघोषविश्वास । पुस्तकमिदं श्रीरामदास-सेनतनयस्य ॥ सन १०५१ ... ... ॥

विषयः । इति श्रीनारदकृष्णदासविनिर्मित-श्रीकृष्णोपनिषद् ... ... गोविन्दवृन्दावन-रहस्यं । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने वंशीप्रादुर्भावः । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने त्रिभङ्गकारणं । इति श्रीगोविन्दवृन्दावने राधाप्रादुर्भावः ॥

No. 83. गौरीदिगम्बरप्रहसनम् By शङ्करमिश्र. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 240 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmpur, Paṇdit Maheshchandra Tarkachūḍāmaṇi. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

दिग्दोर्दण्डोद्दीपधि कठनदग्रन्थि सुवर्णं ।
रणझणझण रणरणं दमचंररणं ॥
स्फुरत् फू फू फू फू फणिपतिफणा-फूत्कृतिमतं ।
शिवं भूयोभूयः प्रथमनटनाद्यं दिशतु वः ॥

(... ... ...) नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण । आदिष्टोऽस्मि सकलजनसुमराजसभ्यवसमानपवित्रकीर्त्तिना परमपवित्राभिजनेन विमल-सदाचारविवेकेन परमपवित्रेण नियमीभवनायेन, यथा भवद्भूजनः श्रीशङ्करस्याभिनवकृतिर्गौरीदिगम्बराभिधानं प्रहसनमभिनीयतामिति । तद्गृहिणीमाहूय सङ्गीतकमाचरामि ॥

End. गौरीं वन्दे धन्या ।
तीव्रेण तन्वि तपसा फलितं भवत्या

Digitized by Google

मङ्गलमेवमङ्गलमश्वयुजाविराजीत् ।
चन्द्रोऽस्य संघटमभिलषमधूरलक्ष्मं
पुष्पं जगत द्विविधमरिमदूरेषं ॥
तेन चि,
श्रीमन्तःसन्तु सन्तः सपदि सुमनसां श्रीमताय यज्ञो
षट्कर्माचविनिबन्धं रविरवुदिवसं कुर्वतु प्रीतिभाजः ॥
ववर्षाम्भोधराश्च प्रचुरमिव पयः सिञ्च भुवन्तु चित्तं ।
राजानश्च प्रजास्तु प्रकृतिषु च सदा श्रीतिभाजो भवन्तु ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे द्वितीया विधिः ॥

Colophon. इति महोपाध्याय-श्रीमहेश्वरमिश्र-विरचितं श्रीरौहिण्यकरं नाम प्रकरणं सम्पूर्णं ॥

विषयः । वास्तुरसप्रधाननिबन्धैः शिवपार्वत्योः परिणयवर्णनम् ।

No. 84. ग्रहपीठसाधनम् By वापदेव. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 30 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवरदं दन्तवं भक्तजनेभ्यजमदं, ।
हैवतछन्दे सदयं (...) नमीड़े सदयं ।

End. श्रीवसिष्ठादिवाक्यानुसारां
गणदायनां चेटसन्तृपीठमालां ।
चकाराग्र श्रीविश्वपोचेकरायैर्वि
श्रीदिक्तो देव वापाभिधानः (?) ॥

Colophon. इति जनस्थानवासि वापदेवकृतग्रहपीठसाधनम् ।

विषयः । ग्रहाणां पीठकथनम् ।

No. 85. ग्रहयागकौमुदी By रामकृष्ण. Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 365 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihār, Rājdhāni Varadākānta Cakravartti. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गोविन्दाय ।

श्रीकृष्णं प्रणम्यैव सुखवर्त्म शुभाशुभं ।
प्रश्नस्य रामकृष्णेन तन्यते प्रश्नकौमुदी ॥
तत्रादित्यादिग्रहचारवशेन शुभाशुभसूचकदैवज्ञानं प्रश्नं सूचक-
सुहृद्वनाश्रयादाद्यानुमापकत्वं तद्बोधक कार्यं जनयितव्यं प्रश्नकारिणाम् ।
न तु सुखदुःखकारकत्वं इत्यादि ।

End. ॐ तथाकथित इत्यादि-राजमन्त्रः । ॐ काव्यादित्यादि-केतुमन्त्रः ।

Colophon. इति श्रीरामकृष्णमहाचार्यकृता प्रश्नाख्यकौमुदी समाप्ता ।

विषयः । प्रश्नावसरीयादिनिरूपणम् ।

No. 87. घटकर्परटीका (खण्डिता) By रमानाथ. Substance, English yellow paper, 6×4 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatagram, Post Mepar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavasis. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नत्वा गुरोः पादरजश्चिदाख्यं
कालादिवेद्यं विदितस्य हेतुम् ।
विप्रो रमानाथ इमां तनोति
टीकां प्रसन्नां घटकर्परस्य ॥
इहार्थी नौकाविहारस्य प्रसादात् घटकर्परः कुम्भकारो यावीप्सवत्-
पानात्मपि यदपि दैवतानमस्कारं ग्रन्थान्तरे दैवतासर्वत्र इमां यथा
तदर्थमनारभ्यमानमिति किं वक्ष्यतीति स्वोक्तमाह निचितमित्यादि ।

End. चिरमित्यादि । कोऽप्यभिनवबीजस्तुतो जनः तानि कान्तायुक्तानि क्षणानि
वर्षासमये चिरं शीघ्रं प्रसादयति प्रसन्नानि करोतीत्यर्थः ।

Colophon. (अतः खण्डितं) ।

विषयः । घटकर्परस्य व्याख्यानम् ।

No. 88. षट्कर्परटीका By देवीदास. Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent, 42 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetágrám, Bhaṭṭágrám, Paṇḍit Rámhridaya Bhaṭṭácháryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ॐ नमः शिवादिगुरुभ्यः ।

शिरो देविपदाम्भोजे स्वरेदं मम तिष्ठतु ।

देवि त्वत्तु तत्त्वार्थं वेणीया पूरिता भवेत् ।

षट्कर्परनामा कश्चित् कविः सरस्वत्यो भवे सति प्राइवं दृष्ट्वा तदर्थमभ्यकरोत् अत्र शिशिरार्थ निमित्तमित्यादि । तदेवविज्ञविज्ञीया मया व्याख्यायते प्रत्येकेन यथा गौरं अर्थं तत् कृतज्ञोऽपि मेधा दः प्रायेत्वनेन चत् दृश्यीत्यादिना चातुर् गौरदवे गौरदेवैणे दधीत चायत्य यं व्याकार्य लिखितं चार्थं । इत्यादि ।

End. तच शरीरस्यसंबन्धित्वोपलक्षणमाह वाचा चर्षविशेषज्ञानमपि शब्दो भवति यथा यथापि शरीरस्यं × × × × न विधान एव तथापि भावानुरक्तजनिता कुरतैः सच चत्वमयं अतः शपि × × चितं शरीरस्यमेनं विधवे × × × × इति कर्मरि विशेषणं भावानुरक्तजनिता कुरतैः सच संयोगात् भूषिता एव भवति इति भूषितेति विशेषणमुपादायत् ।

Colophon. इति श्रीदेवीदासेन विरचितायां टीकायां षट्कर्पराख्यं काव्यं सम्पूर्णम् ।

विषयः षट्कर्परस्य व्याख्यानम् ।

No. 89. चण्डीवादार्थमाला By कृष्णकान्त. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1742. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetagram Khunverá, Late Paṇḍit S'rípati Bhattácharyya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीदुर्गा ।

चण्डीतत्त्वं विभावयत् मार्कण्डेयप्रोक्तत्वे सति देवीमाहात्म्यं । देवीमाहात्म्यं यथा यज्ञानामस्वमेधोऽस्मि सावर्णिः सूर्यतनयः यादिशः सप्तपर्येषु तत्साम्नो सावर्णिर्भविता मनुः । इत्यादि इत्यादि इत्यादिविचारकवाचे

इति चाक्रिण् । सजातीयवयस्कादौ गोत्रस्ये तैजासे यद्यपि न दोष इति माधवाचार्य-विद्याविनोद-वाचस्पतिभट्टाचार्य्याः । इत्यादि ।

End. समावर्त्तनं दत्वा आगमः शिवसन्निभ इति दर्शनात् केचित्तु ब्राह्मणस्यैव विन्दा समस्येषामनन्तरच मन्त्रं दत्वा ब्राह्मणस्तु ब्राह्मणादेव गौतम इति दर्शनात् मनु तथाते कथौ वर्णां द्विजातिभिरिति वचनयनवता- मर्थेनाग्रहणार्थं श्रेयं ॥

Colophon. इति गौडब्राह्मणदेवशर्म्मणा संस्कारीया यज्ञोपवीतसंस्कारा समाप्ता । शकाब्दाः १७४१ । ११ । २१ ॥

विषयः । यज्ञोपवीतनिरूपणं । द्वितीये यद्यपि चाक्रिणि एकाकिप्रशस्तत्वमन्य शब्दानां समर्थनम् ।

No. 90. चन्दनबाला चौपाई . Substance, country-made paper, 11 x 4½ inches. Folia, 10. Lines, 15 on a page. Extent, 1,754 çlokas. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1754. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācārya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ऐं नमः ।

दोहा प्रथम जिनेसर
पणमी समरी
गोजिमवीर, गोजिमशासन
जय करय पथ उपमायो ।

End. गौतमसनमांड़ु गोसंघ
साचजि आचारय सुविन्द,
सुमतां गुणतां राम
मन्या फिरी सुखसंपति चानन्द ।

Colophon. इति चन्दनबाला चौपाई सम्पूर्णम् सम्वत् १७५४. माघमासे शुक्लपक्षे ।

विषयः । चन्दनबालानाम्न्याः कथा अपि जैनधर्मावलम्बिन्याः श्रेष्ठिकन्यायाः कथा ।

No. 91. चयनप्रयोगः . By Substance, country-made paper, 11 x 4½ inches. Folia, 150. Lines, 12 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. अग्निं वैश्वानराः । अग्निरितीहकाण्डं आश्विनमुपवै सर्वतोमात् सतुरप्यग्निरित्युपवै अवयवा । तं वैश्वमानआश्विनेनाग्निमुपवेन सतुना-यज्ञमात इत्येवं सोमिः सोमान्नप्रजनानुजरवैषा बाम्नामग्निप्रवचनं विचितं नवैव ब्राह्मणो अनुजरवैदिमाभिरिति पुवेः साग्निचिते सतो ।

End. एवे पिंश उकथ इत्यादि पञ्चकावे चवन्नवमाभवै पूर्ववत् पत्नी-संयाजान पूर्ववदवोनसंतनवः ... ... इतो नास्ति ।

Colophon. ... ...

विषयः । चयनयागविधिः ।

(अपूर्णोऽयं ग्रन्थः) ।

No. 92. चातुर्मास्यम् . Susbtance, country-made paper, 10 x 4¼ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 660 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Begininng. अग्निमीळे हताः विश्वादधाना अञ्जोषा इन्द्रनाः सोमपा इन्द्रा अहा सतूपरा इषा इतनद्दा वजपा इविषो इषामाः प्रभाः पचइम. अग्निमीळे तु विज्ञातो इषामा इन्द्रे सोमे अपवेमप. धने वे इपवे मरे पत्रे सुचिन्तो धिवन्त प्रकाइम. च एकवर्षवीनां कवीवन्तं च वैमिन्न इति वर्जयिता ।

End. यथा कामनवस्था उक्तिनं हैपदं कावे अपवोनवचं व दुर्वयो इति दुर्वयो ओध पतनंत्वा विसर्गेव विश्वाविनजमदग्नी इति इत्युक्त्वा नवारवचं नम सुवोवचोवं कल्पयतु पिंसतु सुपचमिति ।

Colophon. इति चतुर्मासकचातुर्मास्यं समाप्तं ।

विषयः । अश्वमेधप्रभृतीनां निरूपणम् ।

No. 93. चित्तामोदसिन्धुः. By षष्ठीदासकविराज. Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date of composition SK. 1601. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smritibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

अखिलभुवननाथं दुःखमातङ्गसिंहं
सुखमभिलषितपथं नित्यमाश्रम्य कृष्णं ।
श्रवणविषयचिन्तावर्त्तिकारसमराशि-
रचित सपदि चिन्तामोहसिन्धौ निमज्ज ।

× × × × × ×

End. जिज्ञासाभिस्तदीयाश्वचरमपद्मामोहमुग्धा जना ये ।
तेषां पादारविन्दे स्थिरतरमधुपैं भावमेवाचिरेण ॥
शाके वर्षे धरित्रीचरसप्तशिवे वैदिको गौड़देशे ।
मल्लापूरे ऽवतीर्णः सुललितमधुवे तर्कवागीशपुत्रः ॥
चिन्तामोहाख्यकाव्यं हरिजविजसुधाविन्दुसम्पर्कमिदं ।
यदोदासो विपश्चिन्नरवरसभाचित्तग्रासमकार्षीत् ॥
इति यदोदासकविराजविरचितचिन्तामोहसिन्धुः समाप्तः ॥

Colophon. शाके तारकनामकाननकृष्टत् कन्दर्पकोणे दिने ?
तारानायकनायके वरकरे कन्याख्यके शोकति ?
... प्राशिवयदुनाथ नामक ... ...
× × × × श्लोकैककष्टान्तकं ।

विषयः । कृष्णमाहात्म्य कथनम् ।

No. 94. चिन्तामणिपार्श्वनाथकल्प. Substance country-made paper, 12×5 inches. Folia, 2. Lines, 25 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date, SN. 1904. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Prose and Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्री ॐ पार्श्वाय नमः ।

किञ्चिद् गुरूणां चरणारविन्दा-
श्रितस्य सम्यक् परमार्थसुखैः ।
विलिख्यते साध्यजनोपकृत्यै
श्रीपार्श्वचिन्तामणिमन्त्रकल्पः ॥

End. मई मयठाने पयड कम्मठ चठ संसारे ।
परिमिठि चठि चठे चठ कृपाधीवरं वन्दे ॥

अनेकवार १०८, अथवा २१ पुनरावृत्तिसम्पन्ने क्रियते मन्त्रं चक्रिणो मंत्रीणं

Colophon. इति छिन्नामस्तिपार्श्वमायकल्पः सम्पूर्णः . संवत् १९०४ .

विषयः । छिन्नामस्तिपार्श्वमायमन्त्रादि-कथनम् ।

No. 95. चैतन्यचन्द्रामृततरङ्गिणी . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 28. Lines, 7 on a page. Extent, 700 çlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Dinajpur. Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛitibhūṣana. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगोविन्ददेवो जयति ॥

श्रीमन्नित्यानन्दचैतन्यचन्द्रौ

दीनश्रेणिपीयूषधाम्नौ

विद्वद्वृन्दस्यानन्दमात्मानौ

सर्वोदार्य्यात् वेयकायः पुर्वीनां ॥

अथ सोयं विद्वत्कविहृन्दवन्द्यचरणः प्रबोधानन्दनामा न्यासीन्द्रः श्रीकृष्णचैतन्यस्य भगवतो मधुरविमपुष्पोगणः च चतुर्विंशतिशततमेन पद्येन तं निजाश्रीकृपाद्वारविन्दं बोधयति तथैव पद्येन स्तुवन् सप्रयोजनं तस्य प्रादुर्भावं निरूपयति । स्तुमस्तमिति । तं व्रजपतिकुमारं स्तुमः श्रीहरं चैतन्याकृतिं ।

End. तथापि वाक्यभावात् स्वबाल्यचापल्याद्यं मत्कृतो जनो यथा तथा जल्पतु तथापि च गौरचरितमिं प्रसीदतु प्रीणातु कौतुकप्रियत्वात् ईश्वरस्य इति भावः ॥

× × × × × ×

तथा व्याख्यातवानस्मि द्वाचत्वारिंशोपमानकः ॥

Colophon. इति श्रीप्रबोधानन्दसरस्वतीविरचितस्य श्रीचैतन्यचन्द्रामृतस्य टीका चैतन्यचन्द्रामृततरङ्गिणी समाप्ता ॥

विषयः । प्रबोधानन्दकृतचैतन्यचन्द्रामृतस्य व्याख्यानम् ॥

No. 96. छन्दोदीपः . Substance, country-made paper, 12×2½ inches. Folia, 40. Lines, 3 on a page. Extent, 375 çlokas. Character, Bengali. Date of composition, SK. 1700. Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmpur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

गौरीशं वाङ्मयं चैव प्रणम्य विदुषां मुदे

छन्दसां सारमाहृत्य छन्दोदीपः प्रतन्यते ।

छन्दोमञ्जर्यां ।

पद्यं चतुष्पदी तच्च वृत्तं जातिरिति द्विधा ।

वृत्तमक्षरसंख्यातं जातिर्मात्राकृता भवेत् ।

सममर्द्धसमं वृत्तं विषमञ्चेति तत्त्रिधा ॥

End. एवैतातिकृतिः प्रोक्ता ख्याता श्रीचपदात्तु या ।

षड्विंशत्यक्षराद्येषा कविभिः कथितोत्कृतिः

छन्दःशास्त्रे तु विख्यातं या भुजङ्गविजृम्भितं ।

षष्ठ्यादिषड्विंशतिपर्यन्तकेषु

छन्दःसु भेदा विपुलैकचन्द्राः

समाहृताः पिङ्गलनागसम्मता

मुदं वितन्वन्तु सदा मनीषिणां ॥

Colophon. इति छन्दोदीपे प्रकीर्णकः प्रकाशः समाप्तश्चायं छन्दोदीपः ।

शाके मूर्च्छाभवभूपतिपरिमिते श्रीमदुद्दीपकार्यं ।

मातं राजेन्द्रदेवं ददितकलिमलं वाजपेयादिवासैः ।

नत्वा तस्य द्वितीयः सुत इममखिलं सारमादाय यत्ना-

च्छन्दोदीपं प्रदीपं निखिलबुधमनोध्वान्तराशेरपूर्वं ।

फाल्गुनीमर्षिमर्दिने प्रारब्धं शुभवत्सरे विधुवेदमिते श्रीचछन्दोदीपः

समाप्तः वाजपेयि-श्रीमच्छारदाज-राजेन्द्रात्मजाः पञ्चाननसंज्ञकाः ।

विषयः । छन्दोनिरूपणम् ॥

No. 97. छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम्. By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 48. Lines, 12 on a page. Extent, 1,152 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Beginning. श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्येभ्यो नमः ।

चतुर्ज्ञप्तिविदोषसद्गुणमहाश्रानैकतानप्रभा

सर्वप्राणमदीप्तिश्रीमविवसत्सानन्दद्युताकृतिं,

Digitized by Google

अविद्यातिमिरोघनित्यनियतिज्ञानप्रकाशात्मने
ध्यानानोदविमोचकं हरिमहं नित्यं सदोपास्महे ॥

End. आनन्दतीर्थ इति तु यस्य नाम द्वितीयकं ।
पूर्णप्रज्ञेन तेनेदं कृतं भाष्यं हरेः प्रियं ॥
नित्यानन्दो हरिः पूर्णो नित्यं संप्रीयतां मम ।
नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै च विष्णवे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिते श्रीमच्छान्दोग्योपनिषद्भाष्ये अष्टमोध्यायः ।

विषयः । माध्वमते छान्दोग्योपनिषद्व्याख्या ।

No. 98. छान्दोग्योपनिषद्भाष्यम् By सायणाचार्य्य. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 114. Lines, 11 on a page. Extent, 5,016 çlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhatta. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननं ।
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ।
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।
आदिशत् सायणाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ।
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।
कृपालुः सायणाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः
सामवेदार्थमेषोत्र प्रकाशयति सादरं ।

End. ननु विचारे छान्दसे लिटि तनिपत्योश्छन्दसीत्युपधालोपः किच्च रे ध्वयो मधुपर्कं श्रीकशोम स त्वं यशीव कवचीव आवज्ज चतुरान् अपि . अपि वा अन्तरश्मनि वस्ता अन्तरश्मनि वस्ता अन्तरश्मन् इति छन्दोगकृचानां पाठभेदः . इति पञ्चमस्याध्यायस्य एकादशः खण्डः इति काण्डं समाप्तं ।

Colophon. वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

Digitized by Google

इति श्रीमत्सायणाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे छान्दोग्यब्राह्मणे पञ्चमोऽध्यायः ।

विषयः । छान्दोग्योपनिषद्व्याख्या ।

No. 99. जन्मरहस्यं (भविष्यपुराणीयम्). Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 82 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1,740. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta Grām Khunverá, Late Paṇḍit Rámtáran Siromani. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

नारद उवाच ।

अस्मिन्नेकार्णवे घोरे नष्टे स्थावरजङ्गमे ।
चन्द्रार्कें गगने नष्टे ज्योतिषि प्रलयं गते ॥
अचिन्त्यभावमव्यक्तं योगनिद्रामुपागतं ।
नारदः परिपप्रच्छ भगवन्तं जनार्द्दनं ॥
केषु स्थानेषु द्रष्टव्यो भगवंस्त्वं मया प्रभो ।
तन्मे कथय तत्त्वेन अनुग्राह्यो ह्यहं यदि ॥

श्रीभगवानुवाच ।

अहं ते कथयिष्यामि प्रादुर्भावं महामुने ।
यं पठित्वा द्विजाः सर्व्वे यास्यन्ति परमां गतिं ॥ इत्यादि ।

End. यः पठेत् प्रातरुत्थाय मम जन्मानुकीर्त्तनं ।
सर्व्वलोकं परित्यज्य मम लोकं स गच्छति ।
न च मृत्युभयं तस्य यः पठेन्मम कीर्त्तनम् ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णनारदसंवादे भविष्यपुराणोक्तं जन्मरहस्यं समाप्तं ।
ॐ तत्सत् । शुभमस्तु शकाब्दाः १७४० ।

विषयः । भगवतोऽवतारविषयकप्रश्नमुखेन श्रीकृष्णावतारस्य वृत्तान्तकीर्त्तनम् ।

No. 100. जलाशयोत्सर्गविधिः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 260 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ जलाशयोत्सर्गः ।

स चैत्रमासे माघादिपञ्चसु आषाढकार्त्तिकमासेषु वा शुक्लपक्षे द्वितीया-तृतीया-पञ्चमी-सप्तमी-दशमी-त्रयोदशी-पौर्णमासीषु तिथिषु बुधगुरुशुक्र-वारेषु रविसोमयोर्वेत्यादि ।

End. १०००-१०८-५०-२० वा विप्रान् संभोज्य भूयसीं दक्षिणां दत्वा कर्मेश्वरार्पणं कृत्वा बन्धुयुतो भुञ्जीत इति ।

Colophon. इति श्रीनारायणभट्टसूरिसूनुरामकृष्णात्मजकमलाकरभट्टकृतो जलाशयोत्सर्गप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । जलाशयानां उत्सर्गविधिः ।

No. 101. (जातकपद्धतिटीका) भावार्थमञ्जरी By अच्युत. Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 44 (without 4–32). Lines, 8 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date, SK. 1571. Place of deposit Zilla Midnapur, Post office Garvetā Grām Khuverā, Late Pandit Rāmtaran S'iromani. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमो वृन्दावनचन्द्राय ।

कमलदलायतनयनं परमं परमार्थविदां रघूणां ।
सदसिजलदश्यामं रामं सच्चिद्रूपं वन्दे ॥
श्रीमद्रामनभट्टश्रीधरमथैः सत्कर्मवारां निधेः
सूनुः रामरचन्द्रमाः समजनि प्रख्यातकीर्त्तिध्वजः ।
नो दोषाकरतामुपैति न जडो नाहं × × सङ्ग्रहे
पूर्वाचार्यकलाभिरत्र कमलाचेन्दं दधत्यद्भुतं ॥
व्याख्याताकाव्यसिन्धोरभिनवकवितापद्मिनीनां विकाशे
भाषानुर्वैभत्वानतिनव × × × प्राकृतानां कृतानां ।
न्याये व्याघकृतौ कृतौ कृतधियामुच्चैर्विधाने विधि-
भेत्तः श्रीरघुनाथपादयुगले श्रीधामरः × × × ॥
भावाभावविचारे जातकविहिते × × × तत् सूनुः ।
ग्रामी श्रीपतिटीकां कुरुते भट्टाचार्योऽतः श्रीमान् ॥ (?)
श्रीपतिव्याख्यानाच्युतविहिताऽकृता नवीनापि ।
भावार्थमञ्जरीयं दयिता भावार्थविद्भिर्भविता ॥

श्रीमिश्रिराचार्याच्युतभट्टेन श्रीपतिकृतजातकपद्धतिविवरणमारभ्यत इत्यादि ।

Digitized by Google

End. इदमेव प्रयोजनं ग्रन्थकारेण पूर्वग्रन्थानुसारेणोक्तं किन्तु ग्रन्थसंबन्धे तेनैतत् ज्ञातव्यं। योगे रूपं चरणविधिविशेषनित्यादिप्रकारेण शुभं शुद्धा जनयोर्वर्द्धितं तदूपफलं ग्रहः परिपाचयति। शुभाधिके शुभं अशुभाधिके अशुभमिति।

इत्थं श्रीतमसोपेन श्रीयुताच्युतशर्मणा।
कृतं श्रीपतिपद्धत्यां चतुर्थाध्यायवर्णनम्॥

Colophon. इति भवेशकाध्यायविवरणं चतुर्थः।
शाकेऽब्धिनागबाणेन्दौ १५८१ ज्याला कृष्णपक्षागुणे।
लिखितेयं श्रीमहादेवेनकाशायुत समर्पणः॥ ?

विषयः। श्रीपतिभट्टकृतजातकपद्धतेर्विवरणम्।

No. 102. जिनचैत्यनमस्कारः. Substance, country-made paper, $11 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines 11 on a page. Extent, 44 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. स (...) न्या देवलोके रविशशिभवने व्यन्तराणां निकाये।
नक्षत्राणां निवासे ग्रहगणपटले तारकाणां विमाने।
पाताले वा नगेन्द्रे स्फुटमणिकिरणे ध्वस्तसान्द्रान्धकारे,
श्रीमत्तीर्थंकराणां प्रतिदिवसमहं तत्र चैत्यानि वन्दे।

End. वेषां श्रीतीर्थयात्राफलमतुलमलं जायते मानवानां
कार्य्यं सिद्धिर्विशोधैःप्रभृति च सततं चित्तमानन्दकारि।

Colophon. इति श्रीजिनचैत्यनमस्कारः समाप्तः।

विषयः। जैनतीर्थंकरचैत्यनमस्कारकथनम्।

No. 103. श्रीवत्पिष्टककर्त्तव्यनिर्णयः By बालकृष्णभट्ट. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date, SN. 1785. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
सत्पद्मचक्रादियुतं प्रसन्नं पीताम्बरं कौस्तुभभूषिताङ्गं
ब्रह्मेन्द्रवायिज्ञितपूर्वदेवं सत्यमतं कृष्णमहं भजामि।

Digitized by Google

End. श्रीवाचस्पतिविरचितात् श्रीमत्पिङ्गलनिर्णयात्
भावीरथीमौक्तिमाला: प्रभुस्तुष्यति सर्वदा ।

Colophon. इति श्रीमद्वाग्देवीभट्टजनवाचस्पतिभट्टविरचितो श्रीमत्पिङ्गलकर्ण-
निर्णयः समाप्तः । संवत् १७८५ ।

विषयः । श्रीमत्पिङ्गलकर्णकथनम् ।

No. 104. वास्तुरत्नकोषः. Substance, country-made paper, 11 x 3 inches. Folia, 137. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date SM. 1847. Place of deposit, Calcutta, Viçvakoṣa office, Babu Nagendranath Basu. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।
सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥
चतुर्मुखमुखाम्भोजवनहंसवधू र्मम ।
मानसे रमतां नित्यं सर्वशुक्ला सरस्वती ॥

श्रीविश्वकर्मोवाच ।

श्वेताथ ब्राह्मणी भूमीरक्ता वै क्षत्रिया स्मृता
पीतवर्णा भवेद्वैश्या शूद्रा कृष्णानुवर्णिनी । इत्यादि ।

End. विंशत्याजानुकनिष्ठानि ज्येष्ठा तदासवर्दना,
एकमात्रो भवेन्मानं त्रिविधं मानमेव हि ।
वामनज्येष्ठा चैषा क्रमेणापि क्रमोद्भवा ।
जिनमानमेवमानप्रमाणमेव सम्भवं ।

Colophon. इति श्रीअपराजितपृच्छायां प्रतिमाप्रमाणं द्विसप्ताधे नवमसूत्रं समाप्तं ॥
संवत १८४७ ॥

विषयः । भूमिवर्णादिनिरूपणम् ॥ महापीठलक्षणादिकथनम् । चतुष्कारपीठलक्षण-
कथनम् । प्रासादमानकरणादिनिरूपणम् । वर्णमानायतमण्डपनिरूपणम् । मण्डपलक्षणादि-
कथनम् । द्वारमानादिकथनम् । प्रतिमाप्रमाणादिकथनम् ।

Digitized by Google

No. 105. ज्ञापकसमुच्चयः By पुरुषोत्तमदेव. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 60. Lines, 4 on a page. Extent 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Bhāṇḍārapur, Dist Vaguḍā, Babu Kāliçaraṇa Cakravartti. Appearance old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

यत्नेन परिभाषाणां वृत्तिं बहुसम्मतां ।
पुरुषोत्तम आरेभे स ज्ञापकसमुच्चयं
तरप्तमब्विधावेतौ यद्विनिव ततो यथाद्रीत्र्यः ? × × × × इति
वा वक्ष्ये प्रकरणापकर्षे तरप्तमपौ घ इति ज्ञापयति प्रकर्षार्थमन्तरे-
णापि क्वचित् स्वार्थे तरबस्तीति ।

End. घ घ इति मात्रान्तरे विवृतप्रत्यासत्तिवचनं ज्ञापयति व्याकरण-
प्रक्रियायामकारस्य विवृतोपदेशः । आकारग्रहणेनार्थे इति ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्याय-श्रीपुरुषोत्तमदेव-विरचिते ज्ञापकसमुच्चये ऽष्टमो-
ऽध्यायः । समाप्तमिदं पुस्तकम् ॥

विषयः । संक्षेपतः पाणिनीयप्रत्ययादिकथनम् ।

No. 106. ज्योतिष्कणिका By कृष्णानन्दचक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 70. Lines, 6 on a page. Extent, 1,200 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1687. Place of deposit, Balihār Rājadhāni, Babu Varadākānta Cakravartti. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीगुरवे नमः ।

नमामि परमात्मानम् सर्व्वलोकेश्वरेश्वरं ।
अविचिन्त्यमहाशक्तिं भक्तिकारणवारिधिं ॥
असत्यमपि संसारं यद्भक्तिः सत्यतां नयेत् ।
× × × × × ×
ये जना यदि वर्षादि संक्षेपाज्ज्ञातुमिच्छथ ।
सुज्योतिष्कणिका यत्नात् दृश्यतां कर्म्मपावनी ॥
समालोक्य बहुग्रन्थान् कृता श्रीकृष्णशर्म्मणा ।
सुगमा स्वल्पबुद्धीनां भवति ज्ञानहेतवे ।

अथ राशिसंज्ञा ॥

मेष-वृष-मिथुन-कर्कट-सिंहाः ...

... ... इति च राशयः कथिताः ।

सप्तविंशतिभिर्ज्योतिश्चक्रं स्तिमितवायुगं

तदर्कांशो भवेद्राशिर्नवर्क्षचरणाङ्कितः ॥ इत्यादि ।

End. ॐ यमस्येति प्रत्येकमाज्यपलमात्रमेव विहुत्य यच्छिष्टाज्यधारणम् कुर्यात् इति नवग्रहपूजापद्धतिः ॥ इति ज्योतिष्कलिकायामष्टमः परिच्छेदः ॥

ज्योतिःशास्त्रमयाथनानि बहुशः सन्ति प्रशस्तानि वै

सन्तो मत्कृतिमल्पिकामपि करिष्यन्ते गुणग्राहिणः ।

अम्भोधौ परिलब्धरत्ननिवहेष्वस्त्येव रत्नं महत्

यत् क्षुद्रेपि तदेव रत्नममलं लब्ध्वाप्युपेक्ष्यते ॥

श्रीविक्रमादित्यचम्पकपट्टिश्रीकृष्णशर्म्मा चक्रवर्त्ती ।

चकार यत्नात् सुगमं कृतीनामल्पप्रबोधार्थमिमं निबन्धं ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णानन्दचक्रवर्त्तिविरचिता ज्योतिष्कलिका समाप्ता ॥ श्रीकृष्ण-गोविन्दशर्म्मणः पुस्तकमिदं शकाब्दाः १६८७ ॥

विषयः । राशिसंज्ञाकथनम् ॥ राशिनक्षत्रविभागकथनम् ॥ राश्युदयलग्नमानादि-कथनम् ॥ द्रेक्काणादिकथनम् । नवांशादिकथनम् ॥ दिक्पतिकथनम् ॥ ग्रहाणां शत्रुमित्रादि-कथनम् ॥ ग्रहसञ्चारशुभाशुभफलकथनम् ॥ नक्षत्राधिपादिकथनम् ॥ तिथिफलादिकथनम् ॥ योगादिकथनम् ॥ वारवेलाकालवेलादिकथनम् ॥ रव्यादिशुद्धिकथनम् । कालशुद्धि-कथनम् । विवाहविहितनक्षत्रादिकथनम् ॥ गर्भाधानविहितनक्षत्रादिकथनम् ॥ पुंसवनादि-विहितनक्षत्रकथनम् ॥ बीजवपनादिविहितदिनादिकथनम् ॥ लग्नकथनम् ॥ अभिजित्-क्षणकथनम् । उपायोगादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिरूपणम् ॥ वास्त्वादिनिरूपणम् ॥ तिथि-भद्रादिकथनम् । रव्यादीनां भोग्यवर्षादिकथनम् ॥ नवग्रहपूजादिकथनम् ॥

No. 107. ज्योतिःसंक्षेपः By कृष्णदासशर्म्मा. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 46. Lines, 6 on a page. Extent, 1,150 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1725. Place of deposit, Balihār Dist Rājasāhī, Paṇḍit Kālī Çandra Bhaṭṭācārya. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

यस्माच्चले ग्रहादि दैवतानि तेजः स्वरूपेण सदा वसन्ति ।

सर्वात्मकं कारणमीश्वरं तं मुक्तिप्रदं सूर्य्यमहं नमामि ॥

Digitized by Google

गुरुं नत्वेष्टदेवांश्च श्रीकृष्णदासशर्म्मणा ।
अल्पज्ञानां बालकानां ज्योतिःसंक्षेप उच्यते ॥
तत्र प्रथमतो वक्ष्ये वारादीनां स्वरूपकं ।
× × × × × ×
उदयादोदयं भानोर्भूमिसावनवासराः ।
इति सूर्य्यसिद्धान्तोक्तेन सूर्य्योदयावधि सूर्य्योदयान्तरं यावत् दिवाधि-
पस्य रव्यादेर्भोग्यो दिवारात्रिस्वरूपः षष्टिदण्डात्मकः कालो वार इति ।

End. अथ यात्राप्रत्यागमनं ।
तिथावरिक्ते शुभदे सुचन्द्रे
पापेषु केन्द्राष्टमवर्ज्जितेषु ।
सौम्ये स्थिरे वा जनिते सुलग्ने
गृहं विशेत् यानविवृत्तभूपः ।
श्रुत्युक्ताचारयुक्तो दिनपुरविषयो योऽस्ति सत्यप्रतिष्ठ-
स्त्वम्भूतग्रामवासी द्विजगुरुविबुधप्रीतिदः सुप्रतिष्ठः ।
नानाशास्त्रार्थदानप्रथितपृथुयशाश्चक्रवर्त्त्युपाधि-
र्वरिष्ठः सत्कुलाढ्यो जयति पटुवरः श्रीयुतो रामचन्द्रः ॥
सुतस्तदीयो द्विजकृष्णदासः ।
प्रणम्य पित्रोश्चरणारविन्दं
बालावबोधार्थममुं चकार
ग्रन्थं ततो शोधयन्तु विज्ञाः ॥

Colophon. इति श्रीयुतरामचन्द्रचक्रवर्त्ति-तनय-श्रीकृष्णदासशर्म्म-विरचितो ज्योतिः-
संक्षेपः समाप्तः ॥
रामप्राक्सुन्दरीयाग्रमदनमनोजातदुग्धापथैके
शाके लेखीनमेनं झटिति सुपटुना तन्तु मनापथैके ।
× × × × × × । १०२५ । २ । ५ । १० ॥

विषयः । वारादिकथनम् ॥ वारफलादिकथनम् । वारवेलादिकथनम् । तिथ्यादि-निरूपणम् । नक्षत्राधिपादिकथनम् । राश्यादिनिरूपणम् ॥ लग्नादिनिर्णयः । चन्द्रबलादि-कथनम् । नक्षत्रशुद्ध्यादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिरूपणम् । शनिराहुचक्रादिकथनम् । चक्रादि-निरूपणम् । विवाहविहितनक्षत्रादिकथनम् । द्विरागमनादिकथनम् । पुंसवन-सीमन्तोन्नयन-जातकर्म्मोपनयनादिसंस्कारकर्म्मविहितदिनादिनिरूपणम् ॥ यात्रिकदिनादिकथनम् ॥

Digitized by Google

No. 108. ज्योतिःसंक्षेपसारः (खण्डितः) By कृष्णचन्द्र. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatá Grám, Post Mehár, Zilla Comilla. Pandit Jagadbandhu Tarkavágis. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

प्रणम्य नव रत्नाढ्यान् कृष्णचन्द्रेण शर्म्मणा ।
ज्योतिःसंक्षेपसारोऽयं तन्यते बालकप्रियः ॥

वारदिननिर्णयः ।

रविः सोमो मङ्गलश्च बुधो जीवः सितः शनिः ।
एतेषां नामतो वाराः सप्तैव कथिताः क्रमात् ॥ इत्यादि ।
रिष्टिं भुजङ्गमाकारां केचिदिच्छन्ति सूरयः ।
भुजङ्गस्य मुखे मृत्युर्न तु पुच्छे कदाचन ॥
वामने पञ्चपादास्तु मध्यःस्थाने चतुष्टयं ।
क्रोडे पादौ तथा शेषः पुच्छे तिस्रः प्रकीर्त्तिताः ॥
वामने धनलाभः स्याद्वक्त्रःस्थाने महाभयं ॥

(अतः परं खण्डितं ।)

विषयः । संक्षेपतो ज्योतिर्व्वचनसङ्ग्रहः ।

No. 109. ज्योतीरहस्यं By हरिहरन्यायालङ्कार. Substance, country-made paper, 13 × 2 inches. Folia, 46. Lines, 5 on a page. Extent, 640 çlokas. Character, Bengali. Date SK. 1592. Place of deposit, Dinajpur, Babū Giriçacandra Cakravartti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमस्तारिण्यै ।

हृदिस्थितिप्रणयहेतुरहेतुरीशो
विश्वस्य यत्नमभिवन्द्य जनस्फुटाय ।
ज्योतिःसमुद्रमरघे तरणिं तनोमि
ज्योतीरहस्यमनघं सुधियश्च धीरः ॥
ज्योतिर्व्विदः पुष्करो विमलं विधाय
मीमांसनं हरिहरः प्रतिपादयामि

× × × × × ×

Digitized by Google

कालाङ्कबाणावनिभिश्च युक्तः
शाको भवेदब्द इह प्रबन्धे ।
कालाङ्कबाणावनितोऽपि शुद्ध-
चन्द्राब्दमुख्येरुदितोत्र योग्यः ॥ इत्यादि ।

End. अग्रं खण्डितं ॥

विषयः । अब्दाद्यानयनगणनम् ॥ अहर्गणनादिकथनम् ॥ सर्व्वग्रहाणां स्फुटानयनम् ॥ ग्रहाणां भुक्त्यानयनम् ॥ दिवसपञ्चाङ्गानयनम् ॥ दिनमानाद्यर्थकथनम् ॥ चन्द्रादीनां दिनादिभुक्तिप्रकटनम् ॥ अतःपरं खण्डितं ॥

No. 110. ज्योतिःसारसंग्रहः By श्रीपति. Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 280. Lines, 7 on a page. Extent, 6,800 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Rājārāmapur. Pandit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ सूर्य्याय नमः ।

श्रीरामं श्रीपतिं नत्वा श्रीमत्श्रीपतिशर्म्मणा ।
क्रियते सुखबोधाय ज्योतिषां सारसंग्रहः ॥
अथ कालपुरुषस्याङ्गविभागः ॥
शीर्षमुखबाहुहृदयोदराणि कटिवस्तिगुह्यसंज्ञकानि ।
ऊरूजानुजङ्घे चरणाविति राशयोऽजाद्याः ॥
अथ मेषादयो यथासंख्यं कालपुरुषस्य शीर्षादयः स्युः वस्तिर्नाभेरधो भागः । मेषाद्या इति यदुक्तं तदुपलक्षणं । किन्तु जातकस्य लग्नादेव शीर्षादयः कल्प्या इति ॥ इत्यादि ।

End. रविबुधशुक्रजीवैः सप्तमः । रविबुधजीवशौरैरष्टमः । रविबुधशुक्रशौरैर्नवमः । रविजीवशुक्रशौरैर्दशमः । भौमबुधजीवशुक्रैरेकादशः । अतःपरं खण्डितं ॥

विषयः । कालपुरुषस्याङ्गविभागकथनम् ॥ राशिनिर्णयः ॥ राशिदैवतादिकथनम् ॥ सामान्यविशेषादिराशिसंज्ञाकथनम् ॥ लग्नमानादिकथनम् ॥ ग्रहभोगकालादिकथनम् ॥ ग्रहसंज्ञादिकथनम् ॥ जात्यधिपादिकथनम् ॥ अस्तयोगादिकथनम् ॥ ऋतुपातादिकथनम् ॥ करकचादियोगकथनम् ॥ पापयोगापवादकथनम् । मासदग्धादिकथनम् ॥ सामान्ययोगादिकथनम् ॥ नक्षत्रनिर्णयः । नक्षत्रदेवतादिकथनम् ॥ ऊर्द्ध्वमुखपार्श्वादिगणकथनम् ॥ भद्राकार-

Digitized by Google

निर्णयः । योगादिप्रतीकारकथनम् ॥ वारादिकथनम् ॥ शुभयात्राक्षितिपक्षादिकथनम् ॥ निरंशादिदिननिषेधकथनम् ॥ मलमासाधमतादिनिषेधकथनम् ॥ कालशुद्धिकथनम् । पिविधोत्पाततत्शान्त्यादिकथनम् । मध्वोत्पातशान्त्यादिकथनम् । राजदर्शनविचारः । नक्षत्रचारादिकथनम् । विवाहनिषेधकालादिकथनम् ॥ वालिकादिवेधकथनम् । चन्द्रशुद्ध्यादिकथनम् ॥ संक्रान्तिनिर्णयः । जन्मनक्षत्रजन्मतिथिफलं तथा वारादिफलञ्च । धामान्वतो भद्रशुद्धिकथनम् । चतुर्वर्गशुद्ध्यादिकथनम् । जन्मनक्षत्रे मदवत्कर्मनादिनिषेधकथनम् । उदयास्तादिमरणफलं ॥ उल्कादिपतनफलं । उपग्रहादिनिर्णयः । सतपदचक्रकथनम् । विवाहकालादिकथनम् ॥ षोडशविचारः ॥ अन्नप्राशनचूड़ोपनयनादिकालकथनम् । यात्राविहितकालादिकथनम् । कृषिकर्मकथनम् ॥ वास्तुप्रकरणम् । गृहोद्धारकथनम् । दिक्पालपूजाविधिप्रयोगादिकथनम् । कार्त्तिकादिवर्षमानम् । होराभिजित्फलकथनम् । चयनांशादिविचारः । लग्नफलकथनम् ॥ शकुनप्रकरणं ॥ जातकप्रकरणं ॥ क्षेत्रचक्रादिफलकथनम् ॥ तुङ्गादिफलकथनम् । सूर्य्यादिरिष्टिकथनम् ॥ भावफलादिकथनम् । परशुरामते योगरिष्ट्यादिकथनम् । आयुर्दशान्तर्दशादिनिरूपणम् ।

No. 111. ज्योतिःसारः By धर्म्मखान. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 67. Lines, 5 on a page. Extent, 980 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1670. Place of deposit, Dinajpur, Pandit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning.

श्रीकृष्णचन्द्रचरणकमलमधुव्रताय साधवे
नमो जगत् सच ? सद् वनं सत्वाजं जगद्व्यापकं ।
पूर्व्वशास्त्रं समाहृत्य ज्योतिःसारं ब्रवे ध्रुवं
चात्मजेनातियत्नेन प्रेरितोऽत्र क्रमेण तु ।
संक्षेपश्चवचारार्थं सोऽहं धर्म्मगुप्तसुते ।

अथ दिनलक्षणं ॥

आदौ वारस्थितिः पश्चात् नक्षत्रं तदनन्तरं ।
करणञ्च तथा योगो दिनं स्यात् पञ्चलक्षणम् ॥

End.

रोहिणीमृगमूलाख्यं तथा भाद्रपदाद्वयं
पुष्याहस्तोत्तराषाढाफल्गुनी संयुता तथा
चित्राये सर्व्ववस्तूनां अनुराधा तथा परा
भवन्ति सर्व्वलाभाय श्रीधराचोदितं यथा ॥
इति ज्योतिःसारे प्रथमः परिच्छेदः समाप्तः ।

Digitized by Google

Colophon. गगनर्षीवसुविधुमितेसमिते संवत्सरे निर्मले
माघे माधवसंज्ञके बहुविधः सन्तोषदं ज्ञानदं ।
पुत्रप्रेमभरादिदं व्यरचयत् ग्रन्थं प्रयत्नात् स्वयं ।
राजाभूपवविंग्रवंशप्रभवः श्रीधर्मदासः सुधीः ॥
शकाब्दाः १६७० श्री गुरवे नमः ॥

विषयः । १ पः दिन-वार-नक्षत्रादिनिरूपणम् । विद्यादिकथनम् । राश्यादिनिरूपणम् । २ पः वारवेलाकालहोरादिकथनम् । नन्दादितिथिकथनम् । योगादिकथनम् । ३ पः ग्रहगोचरादिफलकथनम् । ४ पः नवनक्षत्रमतादिद्वादशभावप्रकरणं । ५, ६, ७ पः विवाहादिविविधलग्नादिनिरूपणम् । यात्रादिनिरूपणम् । ८ पः कृषिकर्मवास्तुप्रकरणं ९ पः वर्षाविधादिकथनम् ॥

No. 112. ठाणाङ्ग सूत्रवृत्तिः By अभयदेव. Substance, country-made paper, 11 × $4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 262. Lines, 17 on a page. Extent, 11,124 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍālācary-Mahāraja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. अथ प्रथमतः ५५ पत्राणि न सन्ति ।
यथा प्रवेन्द्रो भावेन्द्रकारणतां प्रतिपद्यते तथा प्रयोगापेक्षायामपि
बहुवचनोगतामासादयत्यवाप्नोति न तथा नामस्थ (...) न्द्रादिवस्तुं
विशेष इति ।

End. तदेवं निर्णीतमनुयमहाराजभूतं सूत्रस्पर्शिकनिर्युक्तिहारं शेषद्वाराणि तु
शेषाध्ययनेषु प्रथमाध्ययनवत् अनुगमनीयानीति ।

Colophon. श्रीमदभयदेवसूरिविरचिते स्थानाङ्गतृतीयाङ्गविवरणे दशस्थानकाख्यं
दशमाध्ययनं समाप्तम् ।

विषयः । ठाणाङ्गसूत्रव्याख्या ।

No. 113. ठाणसागरः. Substance, country-made paper, 11 × $4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 225. Lines, 10 on a page. Extent, 4,500 çlokas. Character, Nagara. Date SM. 1846. Place of deposit, Benares, Dikmandalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. दुहा चापाचाचे :
श्रीजिन चादि जिनवर चादितन जकरतार,
युगलाधरमनिवारण, धरतावण विस्तार ।

Digitized by Google

End. हरिवंश गायो पुलक पायो ग्रामपुरि प्रकाशयो,
पापसठीमयोगाठो पूछ चायो चा .
कारचपुच कसप कमचा पढ़त सुनत सुखाशयो,
पुन्य मैगुण सुरलं परगाङ्गराग्र बचमयो :

Colophon. इति श्रीगोकुलदासहरिवंशप्रबन्धे नवमोऽधिकारः सम्पूर्णः । संवत् १८४९ ।

विषयः । हिन्दीभाषया हरिवंशकथनम् ।

No. 115. चकारप्रदीपः सटीकः By सरस्वतीकण्ठाभरण. Substance, country-made paper, 12×3½ inches, Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, post Garvetá, Gram Khunverā, Babu Vaikuṇṭhanāth Cakravartī. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ काली ।

विरिञ्चिवागीशकवीन्द्रमुख्या
वागम्बुराशिं बहुशुपरेय ।
यद्दुस्तरं गोष्पदवत् तरन्ति
वाग्देवतां तां प्रणमामि नित्यं ॥
सूर्यंचकाग्निकृताच मन्दाः
स्वभावसिद्धाः कृतिभिर्य जन्नाः ।
बालावबोधाय सतां मुदे च
प्रदीपवत्तानिह दर्शयामि ॥
वर्णीवर्णा चतुर्ष्वपि शास्त्रेषु गद्ये न काव्ये सततानुपेक्षा ।
अतोऽधमः × × × × प्रकाशं न किं प्रदीपे भवति प्रयत्नः ॥
वाणी-गवेषा गुण-गोपि-वाचाखुवीर-वेषो युगवेषु-घोषाः ।
माधिवम-गीषा-मच-माच-घोषाः सविक्रिवीकाः कच-काच-कोषा ॥ इत्यादि

End. गता चरणौ सरस्वत्याः कण्ठाभरणः श्रीमान् ।
विश्रुतचकारप्रदीपटीकां समापद्दे ।

Beginning of Comm: ग्रन्थारम्भे शिष्टपरम्पराप्राप्ततया विघ्नविघाताय × × × × ×
ग्रन्थादौ शास्त्रवस्तु सूचयन् ग्रन्थकारो वागधिष्ठातृदेवतां प्रणमति
विरिञ्चीत्यादि ।

Digitized by Google

Colophon. प्रदीपवरषकारं सरस्वतीकण्ठाभरणः श्रीमान् ।
कृतिकुलहृदयकुतूहलकलाकलापात् सुखं यनक्ति ॥
इति श्रीसरस्वतीकृतौ षकार प्रदीपः समाप्तः ॥
इदानीं पूर्व्वोक्तामुपसंहरति । सरस्वती कण्ठाभरणं यस्य स षकारः
प्रदीप इव व्यक्तीकरोति यनक्ति विपूर्व्वादनक्धातो र्लटि रूपं । इति
श्रीकण्ठाभरणसरस्वतीकृता षकारप्रदीपटीका समाप्ता ॥

विषयः । मूर्द्धन्यषकारणकाराणां संग्रहः ।

No. 116. तत्त्वचिन्तामण्यालोकपरिशिष्टं By देवनाथ. Substance, country-made paper, 14×2 inches. Folia, 143. Lines, 6 on a page. Extent, 4,000 çlokas. Character Bengali. Date L.S. 443. Place of deposit, Dinajpur Babu Girisa Candra Cakravarti (Vakil). Appearance, very old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः कृष्णाय ।

स्मरविकटजटान्तस्तुङ्गगङ्गातरङ्ग-
व्यतिकरितभवानीकेशवेणीविशेषौ ।
जनयतु मनसो मे मान्यमानस्य मूलं
विपदपनयदीक्षादक्षिणौ मङ्गलानि ॥
देवनाथेन गोविन्दचरणाम्बुजसेविना ।
चिन्तामणौ यदालोके परिशिष्टं तदुच्यते ॥

समाप्तिहेतुतामिति निष्फलाचरणं मा प्रसञ्जतामित्युपोद्घात एव सङ्गतिरिति कश्चित् । चिन्त्यमिति यद्यपि निषेधे वाच्यभूतायां स्वतु स्यादयथार्थ इत्यभिधानादाक्षेपालङ्कारमप्यावपि तस्य विशेषस्योपस्थितिं विना नान्वयसम्भवः तथापि चन्द्रादिपदवत् शिष्टैव व्युत्पत्तिरस्येति तत्त्वं वस्तुतः कालिकविचारविषयत्वमेवाक्षेपारः । न तावदित्यादौ तावत् पदवदिति बोद्धव्यं अत्र एवाक्षेपार इति कश्चित् । ननु सकलसम्प्रतिपत्तीनामेकत्र समाधानाभावात् कथं तासामाचारहेतुत्वं किञ्च कस्यचित् काचित् संप्रतिपत्तिरपि नैत्यत चाच अविप्रतिपत्तिरिति । यद्यपि समाप्तेः प्रस्तुतत्वेन तत्परत्वमेवोक्तं, कारणतावादस्य मङ्गलेऽन्वयव्यतिरेकगम्यत्वात् तथापि विचारस्यापि प्रस्तुतत्वमेव अत एव साहस्रं प्रमाकरणमित्यादौ

Digitized by Google

तद्देवार्थ इति भावः । वस्तुतः कारणताज्ञानं व्यभिचारानुपालम्भे भवत्येवेति वाच इत्यन्वया व्याचष्टे तत्रेति ।

End. विशेषाभावाभावत्वं प्रतियोगित्वमज्ञातमेव प्रकारत्वदन्यतरं तत्सम्बन्धेनाभावात् विशेष्यज्ञानस्याभावस्याप्रकारत्वेऽप्रसिद्धसाध्यकत्वमिति × × × × × × × अभावत्वज्ञानाभावात् अनुमितेराश्रयत्वायोगात् इति दिक् । यदपि विशेषणज्ञानत्वेनाधिकरणज्ञानादीनां साधारण्येन कारणता तत्साधारणीति तदपि न, अन्वयव्यतिरेकेणाधिकरणज्ञानत्वादिनैव हेतु-त्वात् । अन्यथाधिकरणाद्यविशेषणकाभावत्वादिविशेषणान्तरविशिष्टबुद्धेरपि प्रसङ्गात् । ... ... वस्तुतस्त्विति । अवच्छेदपदस्यावृत्ति-विषयत्वानियतत्वमित्यन्वयः । यथेत्यादि दृष्टान्तः । संयोगावच्छेदको व्याप्य-वच्छेदकश्च इति द्वन्द्वः । अवच्छेदकज्ञानान्तरमवच्छेद्यज्ञानात् तद्विषयत्वा-नियततेति भावः । तदवच्छेदकमिति शून्यत्वरूपविशेषणावच्छेदकमित्यर्थः । यद्वा स्वानधिकरणव्याहतबोधजनकतावच्छेदकमित्यर्थः । एवञ्च प्रति-योगितावच्छेदकेत्यत्र विरुद्धरूपत्वमिति पाठः ? । अनुद्देश्येति दन्तीत्यादौ उद्देश्यत्वेनानुद्देश्यायामदृष्टव्याप्तिरित्यर्थः । अवच्छिन्नत्वेन व्याहतत्वेन तथा च यदवच्छिन्नतयेत्याद्यधिकरणमित्यर्थः ।

पक्षपातमपास्यात्र विमृश्यगुरुगौरवं ।
देवनाथो यथावस्तु परिशिष्टमचिन्तयत् ।

Colophon. ल सं ४४२ चैत्र वदि एकादश्यां चन्द्रे महामहठक्कुर श्रीदेवनाथमहाशयानु-ज्ञावशात् राघवेन लिखितं ।

विषयः । चिन्तामण्यालोकानुक्तपदार्थनिर्वचनम् ।

No. 117. तत्त्वप्रकाशिकाविवरणम् By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 10 × 2½ inches. Folia, 25. Lines, 5 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Pandit Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीवेदव्यासाय नमः ।

रमाया रमणं नत्वा गुरुमानन्दमच्युतं ।
तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्यां करिष्यामो यथामति ॥
परमात्मनोऽत्यन्तभिन्नस्य सच्चिदानन्दाद्यात्मकस्यापि जीवस्यानाद्यविद्या-

कामकर्मादिनिमित्तोयं परमार्थं स्वात्मयाकारो दुःखाद्यनर्थो न परमेश्वर-प्रसादादृतेऽपगच्छति न चाज्ञानात् कृत्स्नोऽसौ प्रतीयते न चाविदितस्वरूपः भगवते साक्षात् कर्तुमिति । इत्यादि ।

End. आनन्दः स्वरूपमात्रेण पुरुषार्थं इत्यतो नित्यानन्देति विशेषणं । श्रीशं श्रीश शरणभव इति यावत् ।

यद्वा सुरशिरोरत्नप्रभासुषि नखत्विषि ।

कमलाकमितुः पादपद्मे रतिरस्तु मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचित-तत्त्वप्रकाशिकाविवरणं जय-तीर्थभिक्षुविरचितं समाप्तं ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृतोपाधिखण्डनस्य व्याख्यानम् ।

No. 118. तत्त्वविवेकटीका By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, $10 \times 2\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 260 çlokas. Character Nagara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य रमणं लक्ष्म्याः पूर्वबोधान् गुरूनपि ।

व्याख्यां तत्त्वविवेकस्य करिष्यामो यथामति ॥

ननु परमपुरुषादितत्त्वानां विवेकः शास्त्रे

एव कृतत्वात् किमनेन प्रकरणेन । इत्यादि

End. तथापि परमपुरुषाधीनतयावगतं भवत्येव मोक्षसाधनमित्येतत् द्वे विद्ये वेदितव्ये इत्यादि श्रुतिसिद्धमिति चि शब्देन सूचयति ॥

करतलमिलितामलकप्रख्यं यस्याखिलं विश्वं ।

कमलापरिरब्धमलं वन्दे तं वन्द्यपदाब्जम् ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादोदाहृततत्त्वविवरणं जयतीर्थभिक्षुविरचितं समाप्तम् ॥

पुरे वाराणसीक्षेत्रे बिन्दुमाधवसन्निधौ ।

पीताम्बरेण लिखितं रमामाधवप्रीतये ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृततत्त्वविवेकस्य व्याख्यानम् ।

Digitized by Google

No. 119. तत्त्वसंख्यानविवरणम् By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 9×2 inches. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Pandit Çastri. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।

लक्ष्मीपतेः पदाम्भोजयुगं नत्वा गुरोरपि ।
करिष्ये तत्त्वसंख्यानव्याख्यानं नातिविस्तरं ॥
मुमुक्षुणा खलु परमात्मा अन्यदुःखादिनिमित्तत्वेनावश्यमवगन्तव्य इति
सकलशास्त्राणामविप्रतिपन्नोऽर्थः । इत्यादि ॥

End. सकलसच्छास्त्रैकदीपनात्तस्तु निमित्तमात्रमेव ।
स्वातन्त्र्येण तु विष्णुरेवाखिलेश्वर इति ॥
पद्मापद्मासनाद्यन्तप्रभृतीदं यदिच्छया ।
समादि लभते देवः प्रीयतां श्रीपतिः स मे ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचिततत्त्वसंख्यानविवरणं जयतीर्थ-भिक्षुकविरचितं समाप्तम् ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृततत्त्वसंख्यानस्य व्याख्यानम् ॥

No. 120. तत्त्वसुधानिधि By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Hatuya, District Chāprā, Bābu Girindranāth Datta. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीहयग्रीवाय नमः ।

यथापरोक्षज्ञानस्वरूपं निरूपयितुं तदुत्पत्तिं प्रथमतः कथयति ।
यद्देवं वैराग्यातिशयरूढ्या भक्तिधुरया
परेशस्योपास्या नित्य सपरिवारस्य भवति ।
तदा नित्यानन्दोऽपि तु नियमविश्लेष कमला-
निश्रोपेतः साक्षात् स्थित इव सर्वैरपि हरिः ॥ इत्यादि ।

End. एवमपरोक्षज्ञानस्य मोक्षोत्पत्तिं सप्रपञ्चं निरूप्य मोक्षाख्यं फलं वक्तुमुप-संहरति ।

Digitized by Google

मोक्षाभिधं फलमुदेत्यपरोक्षभाजा-
मारब्धकर्मविगमे क्वचिदन्यथा न ।
एवं प्रपन्नहृदयः सहसा रमेशो
मोक्षादिकात्मविषये प्रमयत्नमर्थान् ।

Colophon. इति बुधवरोपाध्यायोपदर्शितदर्शनमार्गविबुधरचिता तत्त्वेनानन्दतीर्थमतोचिता रचितोचितार्थश्रेविभाजि सुधानिधौ चरितरि तरङ्गोयं सारं समुद्रं समेविनाम् । इति तत्त्वसुधानिधौ अपरोक्षज्ञानतरङ्गः ।

विषयः । अपरोक्षज्ञानस्वरूपादिनिरूपणम् ।

No. 121. तन्त्रकोषः. Substance, country-made paper, 8 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 53 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमच्चेमं गणेशानं भारतीमीश्वरं शिवं
नत्वा वक्ष्ये मातृकाया निघण्टं बालबुद्धये ।
अभुवक्षारशिखद्रूपा वेदादिस्तारकोऽव्ययः ।
प्रणवश्च त्रिमात्रोऽपि ॐकारो ज्योतिरादिकः ॥
अ. श्रीकण्ठः केशवश्चापि निवृत्तिश्च स्वरादिकः ।
अकारो मातृकादिश्च वात इत्यभिधीयते ॥

End. संवर्तको ह्यसिंहश्च हृदयात् सुखसंस्थितः ।
अनन्तः परमात्मा च वर्णकायोन्तिमः स्मृतः ॥

Colophon. इति तन्त्रकोषः समाप्तः ।

विषयः । अकारादिवर्णानां यथायथमर्थकथनम् ।

No. 122. तन्त्रमणिः By काशीश्वरः. Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 87. Lines, 6 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Bhāṇḍārpur, District Baguḍā, Paṇḍit Kāliçarana Cakravartti. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect

Digitized by Google

Beginning. ॐ गुरवे नमः ।

भजेद्गुरोर्वं समयो निषत्ते अथोक्तजूटतटे निषणाम् ।

कन्दर्पकोटिद्युतिदेहकान्तिं कामारसंलीनमिव चन्द्रलेखाम् ॥

\+ + + + +

तन्त्रमणिं भवत् गुरुं वक्ति काशीश्वरः सुधीः ।

तत्र गुरुपदस्यार्थ निरुक्तौ ॥

गकारात् ज्ञानसम्पत्ती रेफोऽपि तत् प्रकाशकः ।

उकाराच्छिवतादात्म्यं दद्यादिति गुरुः स्मृतः ॥ इत्यादि ।

End. यां वटुकाय नम इति मन्त्रेण वायव्ये बलिं दद्यात् ।

ॐ यां योगिनीभ्यो नम इति मन्त्रेण मध्ये बलिं दद्यात् ।

ॐ यां क्षेत्रपालाय नम इति अग्निकोणे बलिं दद्यात् ।

Colophon. इति बलिदानविधिः । इति तन्त्रमणौ महागोपनीये चतुर्थः पटलः ॥

अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । १ पटले गुरुशिष्यलक्षणादिकथनम् ॥ कुलाकुलचक्रविचारः ॥ राशिचक्रादिकथनम् ॥ दीक्षाकालादिनिरूपणम् ॥ मालासंस्कारादिकथनम् ॥ पुरश्चरणादिकथनम् ॥ दीक्षाप्रयोगादिकथनम् ॥ एकाक्षरमन्त्रसाधनीकथनम् ॥ सामान्यपूजापद्धतिः ॥ २ पटले एकाक्षमन्त्रबीजादिकथनम् ॥ ३ पटले तारापूजाप्रयोगादिकथनम् ॥ यन्त्रादिकथनम् ॥ ४ पटले मन्त्रसिद्धेरुपायादिकथनम् ॥ बलिदानविध्यादिकथनम् ॥

No. 123. तन्त्रराजः By काशीरामवाचस्पतिः. Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur. Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit S'rīpati Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः सरस्वत्यै ।

प्रणम्य सूक्ष्मां प्रकृतिं निर्गुणं पुरुषं तथा ।

श्रीकाशीरामकुरुते तन्त्रराजं सतां मुदे ॥

तत्र गुरुलक्षणम् ॥

शान्तो दान्तः कुलीनश्च विनीतः शुद्धवेशवान् ।

शुद्धाचारः सुप्रतिष्ठः शुचिर्दक्षः सुबुद्धिमान् ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. वस्तुतस्तु इदं प्रशंसापरं विचारस्य तु सर्व्वथावश्यकत्वं दुरदृष्टत्वात् कदाचित् वैरिमन्त्रस्य समादौ प्राप्तौ तत्त्यागस्य इष्टत्वादिति तु साम्प्रदायिकाः ॥

Colophon. इति श्रीकाशीरामवाचस्पतिभट्टाचार्य्यविरचितः श्रेयरचितकल्पराजः समाप्तः ॥

विषयः । गुरुलक्षणकथनम् ॥ शिष्यलक्षणकथनम् । दीक्षाप्रयोगविधिकथनम् ॥

No. 124 तन्त्रसारपरिशिष्टम् By यतिवर. Substance, country-made paper, 17 × 3 inches, Folia, 83. Lines, 6 on a page. Extent, 2,000 çlokas, Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajapur, Rājārampur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

गुरुवरेश्वरिसन्निभशङ्करान्
हृदि विचिन्त्य जपजपादिचेतसे ।
तन्त्रसारपरिशिष्टसंज्ञकं
यतिवरेण यतिपरेण तन्यते ।
तत्र गुरुकथने वृहद्धर्म्मपुराणम् ॥
तस्माद्गुरोर्ब्रह्मजातं वयोऽल्पमपि पण्डितं
गुरुं कुर्य्यात् तु दीक्षायामविचार्य्य गुरोः कुलं
ब्राह्मणो ब्राह्मणो हि कनिष्ठोऽपि गुरुर्भवेत् ॥ ब्राह्मणस्य सर्व्वमन्त्रगुरुत्वञ्च ।
तत्रैव देवीवाक्यम् ।
वैष्णवानान्तु सर्व्वेषामहं दैवतमेव हि ।
तस्मात् ममोपासकः स्यादिह्यदीक्षाविधौ गुरुः । इत्यादि ।

End. अथ षडंशन्यासम् ।

पूर्व्वार्द्धे दक्षिणार्द्धे च रेखे कुर्य्यात् विचक्षणः ।
ईशानात् कोणपातञ्च रेखायुग्मं प्रकल्पयेत् ।
वह्नितो वायुकोणान्तं रेखायुग्मं ततः क्रमात् ॥
अतःपरं खण्डितम् ।

विषयः । वयोऽल्पगुरुकरणम् ॥ दीक्षाकालविचारः । मन्त्रविचारादिकथनम् । वाद्यान-दर्भसंस्कारादिकथनम् । आगमतत्त्वविलासोक्तदीक्षाविधिः । मन्त्रचैतन्यादिकथनम् । मन्त्रेष्टिप-

Digitized by Google

स्नानकथनम् । सप्ताङ्गपुरश्चरणकथनम् ॥ मण्डपलक्षणादिकथनम् ॥ कलशे दीक्षाभिषेककथनम् ॥ शिष्यमन्त्रयोगादीनां पुरश्चरणकथनम् । निन्दिताचारादिकथनम् । गुरुध्यानकथनम् । मायबीजाद्यादिकथनम् । तान्त्रिकसन्ध्याया नित्यत्वकथनम् ॥ पूजाविशेषकथनम् । वनमालादि-कथनम् । मुद्राविशेषकथनम् ॥ तान्त्रिकलिङ्गपूजाकथनम् । काम्यपूजादिकथनम् । दीपा-न्वितापूजाव्यवस्थादिकथनम् । रथमूर्तिपूजाव्यवस्थाकथनम् । जपमालाप्रयोगादिकथनम् ॥ सीतारामादीनां मन्त्रकथनम् । गुरुशिष्यलक्षणादिकथनम् । महादुर्गाजयदुर्गादीनां जप-कथनम् । नारायणस्य माहात्म्यम् ॥ कवचादिकथनम् ।

अतःपरं खण्डितम् ।

No. 125. तन्त्रसारसंग्रहः | By आनन्दतीर्थ. Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 31. Lines, 18 on a page. Extent, 620 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

अथात्मभवेशेन्द्रवन्दितः कमलापतिः,
अनन्तविभवानन्दज्ञानशक्त्यादिसंयुतः ।
विधिं विधाय सर्वादौ येन सृष्टोऽखिलो जनः,
आदरे (...) मोक्षविषयमादपव्ययः ।

End. यस्येच्छयोज्झितपूर्वसद्गुणं
यदा विशेषोपगतोऽरूपम् ।
नमामि नारायणमप्रतीपः
सदाप्रियेभ्यः प्रियमादरेण ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते श्रीतन्त्रसारसंग्रहे चतुर्थो-ऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । माध्वसम्प्रदायानां पूजादिविधिः ।

No. 126. तन्त्रसारसंग्रहटीका By नरसिंहाचार्य. Substance, country-made paper, 12 x 6 inches. Folia, 48. Lines, 11 on a page. Extent, 1,056 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. पूजयेत् भगवान् नित्यं इत्येव भगवत्पूजाकार्य्यमुक्तं । (...) तस्याश्च प्रतिमाद्यप्रयुक्तामित्युक्तेः, तत्राना प्रतिमाद्यापेक्षत्वात्, प्रतिमायाश्च, ऊर्द्धं हरिं पश्चाद्धरिं तिर्य्यग्हरिं विपर्य्ययेत् ॥

End. संसारान्मोचको भवति, तदनन्तरं कामदस्य, तत्पश्चात्स्तो भवेत्, तथा कृतेः पूर्व्वमपि कामदस्य ज्ञेयोहितव्यः ॥

Colophon. इति श्रीमद्रामानन्दतीर्थविरचिते तन्त्रसारसंग्रहे श्रीमच्छ्रीमध्वाचार्य्य-शिष्येण विरचिते तृतीयोध्यायः ॥

विषयः । माध्वतन्त्रसारसंग्रहव्याख्या ॥

No. 127. तर्कताण्डवम्. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 318. Lines, 9 on a page. Extent, 5,724 çlokas. Character Nāgara. Date Sм. 1704. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

यमनन्तकल्याणगुणैकराशिमशेषदोषोज्झितमप्रमेयं,

मुमुक्षुभिः सेव्यमनन्तमोक्षदं भवच्छिदं तं प्रणमामि नित्यम् ।

श्रीमत्पदाम्बुजायतं बदरापुरीस्थं,

मध्वाख्यो मदंशो मे सन्तापान् हन्तु सन्ततम् ॥

End. नापि करणविघटनेन तथात्वे व्याप्तिपक्षधर्मतान्यतरविघटनस्यावश्यकत्वेना-व्याप्त्यसिद्ध्यन्यतराभावो भविष्यति दुर्वारत्वात् । तदेतदभिप्रेत्योक्तं प्रमाण-लक्षणे कथितिरच्यामिति हेतुविरोध इति । वावाभीव परोक्षवेनाभाव-निरुक्तभङ्गः ॥

Colophon. समाप्तं तर्कताण्डवम् ॥ संवत् १७०४ ॥

विषयः । वेदान्तदर्शनव्याख्या ॥

No. 128. ताराप्रदीपः By यादवाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 15 × 2½ inches. Folia, 75. Lines, 5 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Bhāṇḍārpur, District Baguḍā, Paṇḍit Kāliçarana Cakravartti. Appearance, old. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

यन्नाम्नद्वैभेदा सकलगुणमयी नादबिन्दुस्वरूपा-
व्याप्ती यस्या विधाता परमगुणवती निष्कली निर्विकारा ॥
... ...
श्रीमत्पादद्वयपक्षितीशिखगुरोः पादाब्जपीयूषात् ।
आचष्टे जगदीश्वराय विधिना शास्त्रं प्रसीदत्वयं ॥
वैदिकग्राममतल्लजजन्मनिपुणाः कौण्डिन्यगोत्रोद्भवाः ।
तेषां वामनिमान्नेऽजिष्ववधिना तारापदीपं स्फुटं ॥
तन्त्राणि बहूनि कृत्वा शक्तिकारादिषु निश्चलः ।
तेषां विज्ञानकृत्नाम्ना कथ्यते कल्पसुन्दरः ॥
धार्मिको राजवंशेन नामतश्च सुधाकरः ।
निर्मितः पूर्वको देव्याः स्नानशास्त्रानुसारकः ॥

End. नादाबलायां खलु पञ्चधायप्रपञ्चान्तरस्था ।
ध्यायेत्तस्मात्स्वरूपाममितसुखप्राप्तये शक्तिमाद्यां ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मणाचार्यविरचिते तारापदीपे ... ... षष्ठः पटलः ॥

विषयः । १ पटले तारामन्त्रादिकथनम् । २ पटले पूजाप्रकरणादिकथनम् । ३ पटले मारणोच्चाटनादिमन्त्रप्रकरणकथनम् । ४ पटले साधनप्रकरणकथनम् । ५ पटले नानामन्त्रादि-कथनम् । ६ पटले यन्त्राणांसविशेषादिकथनम् ॥

No. 129. तारिणीतारकब्रह्मकूटाक्षरोत्तरशतसहस्रनामस्तोत्रराजः (कवचन्यास सहितः) श्रीभूततन्त्रे, उत्तरखण्डीयः. Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgiśa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ कैलासशिखरासीनं शङ्करं चन्द्रशेखरम् ।
पप्रच्छ प्राञ्जलिर्भूत्वा पार्व्वती परमेश्वरं ॥
श्रीपार्व्वत्युवाच ॥
त्रैलोक्यनाथ श्रीनाथ जगन्नाथ जगद्गुरो ।
कृपया परयाविष्ट कथयस्व मयि प्रभो ॥
तवाशुकूटविद्यायास्तारायाः परमं स्तवम् ।

सहस्रनाममन्त्रमष्टोत्तरसमाकुलम् ।
तारामन्त्रतन्त्रमयं तारकं लोकतारकम्
मन्त्रविद्यामयं साक्षात् कल्पद्रुमलतामयम् ॥
सर्व्वमन्त्रतन्त्रसारं सारात्सारं परात्परम् ।
सूक्ष्मात् सूक्ष्मतरं सारं तारिणीस्तवराजकम् ॥
सिद्धिविद्या सिद्धिमयं सर्व्वसाम्राज्यदायकम् ।
वद मे कृपया नाथ यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वेषामुदयं जयं जयकरं योगीन्द्रयोगास्पदं
सारात्सारतरं परं स्तुतिपदं कैवल्यधामाकरम् ।
यः स्तौति प्रयतः शुचिः प्रतिदिनं प्रातर्निशि प्रोल्लसन्
स स्याद्राजसभाधिपो विभुरिव श्रीमत्सखे संवसेत् ॥
तारिण्याः कृतमाला विरचितमखिलं कोटिकोटिप्रकाशा
सर्व्वेषां पाठकाले कुलपतिरतुलां सिद्धिमाप्नोति वीरः ।
प्रत्यक्षं प्राणरक्षी सकलरिपुभयात् तारकं पालयन्ती
मुक्तानां दिव्यमालाविकसितहृदया ध्यायते लोकपद्मे ॥
सत्याद्याभोगयुक्तोज्ज्वलविविधसत्प्रेमधारा विशाला
पाणौखड्गखर्परोत्कटघटघटिराश्चादिचित्रप्रकाशा ।
मायाबीजसबीजप्रभववटुमयास्त्रैकवर्णं विभर्त्ति
त्वं श्रीदेवेन्द्रराज्यं कुरु कुरु सततं मोक्षसन्तोषदात्री ॥

Colophon. इति श्रीश्रीस्वतन्त्रे उत्तरखण्डे सिद्धिविद्याप्रकाशे श्रीब्रह्ममुखपङ्कजविनिर्गत-तारिणीतारकमन्त्रकूटाष्टोत्तरशतसहस्रनामस्तोत्रराजकवचन्यासो नाम चतु-स्त्रिंशः पटलः ॥ ॐ श्रीतारा ॥

विषयः । तारायाः ककाराद्यष्टोत्तरशतसहस्रनामकथनम् ॥

No. 130. तिथिवादार्थः. Substance, country-made paper, 15 × 3¼ inches. Folia, 24. Lines, 10 on a page. Extent, 1,200 Çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhridaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

प्राचीनमते विप्रविप्रलम्भद्वारा प्रतिपद्दिनपरिग्रहाणि प्रति सङ्गत्य हेतुत्वे

Digitized by Google

निर्विघ्नप्रचयव्यापारैर्मङ्गलाचरणे विघ्नाभावेन ध्वंसाभावात् विघ्नाभावद्वारा प्रारिप्सितपरिसमाप्तिं प्रति मङ्गलस्य हेतुत्वं वाच्यं तच निर्विघ्नप्रचये व्याघातो विघ्नात्यन्ताभावः तत्र व्यापारलीकारस्तु चैत्रिकजन्यतालीकारेण सविघ्न-प्रचये विघ्नध्वंसद्वारा इत्यभावपदद्वयघटितं वाक्यमीदृशं प्राचीनमते । नव्यमते विघ्नध्वंसं प्रति मङ्गलस्य हेतुत्वं तच सविघ्नप्रचये विघ्नध्वंसः निर्विघ्नप्रचय-स्थले मङ्गलाचरणरूपकारणसत्त्वेऽपि ध्वंसस्य कारणविघ्नरूपप्रतियोगिनो-ऽभावात् न विघ्नध्वंसः ॥ इत्यादि ।

End. समार्कपातमयचैर्युक्ता चेत् पौषमाघयोः ।
अर्द्धोदयः स विज्ञेयः कोटिसूर्य्यग्रहैः समः ॥
इति स्मार्त्ताः । गौरपौषस्यामावस्यायां मकराया व्यतिपातात् चान्द्रपौषस्य ग्रहः ननु तर्हि चान्द्रमाघस्यामावस्यायां मकरायाः कथं सम्भवः । उ । यदा चान्द्रपौषस्य चतुर्थदिवसे चतुर्दश्यात्मिका मकरा तदनन्तरं धनिष्ठा समुदायदिनव्यापिनी चामावास्या तदा रवेरेकराशावस्थानं सुघटमिति सुधीभिर्भाव्यं । द्विवैव योगः सत्योऽयं न तु रात्रौ कदाचन इति स्मार्त्ताः अयं योगः द्विवैव रात्रौ कदाचन न इत्यन्वयः अयं योगः द्विवैव सत्य इत्यर्थ × × × रात्रावपि अप्रमत्त योगः स्यात् इदानीन्तु अप्रमत्त-मपि न भवतीति भावः ॥ (अतःपरं नास्ति) ।

Colophon.

विषयः । तिथितत्त्वोपवासादावश्यकीनां सम्यग्विचारः ॥

No. 131. तिथ्यर्कप्रकाशः By दिवाकर. Substance, country-made paper, 8×4½ inches. Folia 111. Lines, 10 on a page. Extent, 2,800 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Pandit S'āstri. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
ज्ञानवृत्तमयनपुण्यगोचरं मानिनां नयनयोरगोचरं ।
श्रीसमेघचचिरच्छविं सदा भावये मनसि राघवं मुदा ॥
... ...
श्रीरामेश्वरसूरिसद्गुरुभवश्रीरायचालो महान्
येनाकार्य्यविशुद्धये सुविधिनामिवेश्वरव्यापेक्षम् ।

तत्पुत्रोविदुषामिवः चितितवी श्रीमद्धरवत्सुतो
जातोभाद्दनवेऽग्रजः स्वयुवसाः श्रीमोवत्सो बुधः ॥
भारद्वाजकुलेऽभवे समभवत् श्रीपावकाव्याभिधः
चाभिमावसतवारिरिराभिरपरः सर्व्वज्ञ जातः प्रभुः ।
तद् सूनुः प्रथमोऽपरो जयिरिव श्रीनामभवादेव इत्या-
ख्यो देवपुरीविलासवसतिर्व्वाचांविवारज्ञः ॥
तत्पुत्रेण दिवाकरेण विदुषा श्रीमीवत्सक्षमो-
द्दीपित्तेन बुधैः स्तुतारव कमलाकरः परोमं कृते ।
तिथ्यर्कःप्रियवे मयत्र विशदं मार्गं यथाजलदं
श्रीकाम्यं नवनं चिवं मक्षुकविं मार्गं मवादेवमा ॥
अथ विशुद्धकल्पांबुजनवकलमदैं तत्क्रमेण श्रीकृष्णतिथीनां निर्णयः
क्रमशोऽप्यते । कालनाशप्रायस्यत्वं च विधिः ॥ इत्यादि ।

End. कलविनाशमयो प्राप्ते ।
अरो होआतं दृष्ट्वा श्रीविन्दं पुरपोत्तमं ।
चापुब्या संयतो भूत्वा गोविन्दस्य पुरं प्रजेदिति ॥
पौर्णमासी गुरुवारेण विद्धा । अन्येन विदधा । श्रीविमपव वाक्यामिति
पौर्णमासीनिर्णयः ॥

Colophon. इति श्रीमद्दिहविरोमविभारद्वाजमहादेवभट्टात्मजसकलविद्याविधायदिवा-
करविरचिते तिथ्यर्कप्रकाशे श्रीकृष्णतिथीनां निर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । प्रतिपदादिपञ्चदशतिथिकृत्यादिनिरूपणम् ॥

No. 132. तिथ्यर्कप्रकाशानुक्रमणिका By वैद्यनाथ. Substance, country-made paper, 8 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 650 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1856. Place of deposit, Tikāri, District Gayā, Paṇḍit Çāstrī. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. अथैकादश्या निर्णयः ॥
तत्रेद्दिः पर्वप्रतिपद्यन्यो कार्या ॥ इत्यादि ।

End. शामान्यो ग्रहणेन क्रियाविशेषकीर्तनं ।
श्रौतेषु विशेषस्तु अग्निष्टादि निषेधनम् ॥

यद्भुता प्रतिनिधीनाम् द्रोणकाले मनस पि ।
वैदिकिकः पुण्यकाले इत्येवं कथितः क्रमः ॥
इत्थं दिवाकरसुतेन कवीश्वरा श्रीरामानुजेन गुरुभक्तिपरायणेन ।
श्रीनाथपादरचिते इतरभिये अस्मिन् यन्थे ममोक्तिरिति एकतर प्रसादात् ॥

Colophon. इति दिवाकरसूरिसुनु-वैद्यनाथकृता तिथ्यर्कप्रकाशनामनिबन्धिका समाप्ता ॥ * ॥
संवत् १८५८ । मौः ॥ । ॥

विषयः । एकादशीव्रतनिरूपणम् । तथा तिथ्यर्कप्रकाशरतनामधनुषानकथनम् ।

No. 133. कृत्यभास्करः. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 10. Lines, 14 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथ धारणमात्रेण रोगनाशन पत्रकयन्त्रप्रकारः कथ्यते स योऽसौ मन्त्रधारे-
प्रथमं साध्यसमेतं विलिख्य षट्कोणकर्णिकामध्ये ॐ ह्रीं श्रीं ह्सौः मोहं षड्वर्णं
वाचिवेष कौवेणु, केशरविषयश्रीरत्नधुर्यं इत्यधुतवे याचि । इत्यादि ।

End. इत्यादिकन्तु नाममिश्रितलिपितं मन्त्रदेवेनालं विचारयेति सर्वं त्रियं । ...
... नामरावविज्ञाति कौवके
यमरे पक्षवधयणो ।
भास्करेण कृत भास्करः कृतो
भास्करावपि स चौतनु चिनो ॥

Colophon. इति श्रीमन्महाराजप्रमाणपारावारीणपुरीणवर्णोत्तमरामभट्टश्रीररामा-
भारतीदौचितामजभास्कररायोपीतकृत्यभास्करः सम्पूर्णतामगमत् ।

विषयः । अथ धारणमात्रेण रोगनाशनपत्रकयन्त्रप्रकारः । अथ पूजाप्रयोजनतिलकार्थ-
प्रकारः । अथ ध्यानं । अथ न्यासः । अथ श्रीरामावरणं । अथ समस्तकर्मोपयोगी मन्त्र-
साधनं-विधिः । अथ पीठस्थापनं । पुन वैद्यावराचि । मन्त्राष्टविंशतिकं ।

No. 134. तैत्तिरीय ब्रह्मसंगोपाख्यानम्. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 7. Lines, 12 on a page. Extent, 1,262 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अद्येत्यादि देशकालौ संकीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं उत्सर्जनपूर्वं (......) अध्यायोपाकर्माङ्गभूतं यज्ञिकाधानं करिष्ये ।

ब्रह्मग्रन्थे रुद्रग्रन्थे विष्णुग्रन्थे बहुन्धरे,

शिरसा धारयिष्यामि रक्ष मां पदे पदे ।

End. तथोपाकरणे उत्सर्जनं करिष्ये । काण्डर्षिहोमान्तं कृत्वा तथैव स्वाध्यायं विसर्जयेत् । उत्सृष्टाः वै वेदाः । ततो जपति ।

Colophon. इत्युत्सर्जनं । इति तैत्तिरीयाणां उत्सर्जनोपाकरणम् ।

विषयः । तैत्तिरीयशाखीयानां यज्ञोपवीतधारणविधिः ।

No. 135. तैत्तिरीयसंहिता-होमपद्धतिः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 37. Lines, 10 on a page. Extent, 740 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanā-cāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ओम् । मयाग्नौ मा मय, भाद्रपदू स्वाहा । इषेत्वोर्जे, पाहि स्वाहा । १ । यज्ञस्य, ममममपि स्वाहा । २ । प्रथमं, रक्ष स्वाहा । ४ ।

End. प्रत्याहुतिपयं हविःशेषेण यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत्, पयसाप पूर्णं पूर्णोदकयज्ञमादि औपचारिकमिति ज्ञातव्यम् । इति ।

Colophon. — — — — — — ।

विषयः । तैत्तिरीयशाखोक्तमन्त्रेण होमविधानम् ।

No. 136. त्रिसूत्रीनिबन्धव्याख्या By श्रीकरमिश्र. Substance, country-made paper, 13×2 inches. Folia, 123. Lines, 5 on a page. Extent, 2,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Babu Giriś Candra Cakravartti. Appearance, very old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो नारायणाय ॥

पितुर्मातुः कृत्वा मनसि भगवतश्च कृतिम-

चतुर्पञ्चीमप्यादरमिह विमोक्तुं यतितः ।

Digitized by Google

नवेनास्मिन् कर्मण्यतिगुरुणि गौरीपरिवृढे
दृढा भक्तिः शक्तिं जनयतु यथा ख्यामवचितः ॥
प्रकामदर्पेणोपनृत्यद्भिर्बालिशा हतोन्मथा ।
तथापि लोकमामापद्युद्दिश्यायं ममोद्यमः ॥
मातरिति इच टीकां व्याचिकीर्षुरयं ते शरणमिति पुनःपुनस्त्वां नमामि किमपि विज्ञापयामि निवेदयामि तद्वेत्सि जानीहि किं विज्ञापयामि इति विज्ञाप्यमाह समवाये वाङ्मनसयोस्तथा शारमानय यथा एते वाचस्पतेर्वचसि न स्खलतो न प्रमाद्यत इति मन्यारोपणा गौरवितप्रीतिहेतुक्रिया विषयपदार्थस्य न गौरवस्य वा सम्भवतीत्यत आह विशेति । इत्यादि ।

End. ननु सन्देहो यदि विषयमतो विवक्षितस्तदा नहि प्रतीत्यादि-टीकाविरोध इति विषये संशयमपास्य प्रामाण्ये शब्दानुमानयोः संशयमुपपादयति उपदेश इति यद्भावयतीति प्रामाण्यसंशयस्य विषयसंशयोत्पादकत्वादित्यन्यत् । नन्विति तत्प्रामाणमेव न संप्रति व्यवस्थापकस्य प्रस्तुत आह एकदेशेति अन्येतदेव कुत इत्यत आह प्रत्यक्षफलेति अनुमानादिष्विति अनुमानं लिङ्गोपहितं शाब्दः शब्दोपहितः प्रत्यक्षेतु नोपधायकं किञ्चित् किन्तु साक्षादेव विषयमिन्द्रियसन्निकृष्टमित्यतस्तद्भावादिति व्याकाङ्क्षानिवृत्तेर्भावादित्य ... ... विशेषयमाह द्वितीयेति ।

Colophon. इति महामहोपाध्याय-पण्डितभवनाथात्मज-मिश्रश्रीशङ्करकृतत्रिसूत्री-निबन्धव्याख्याः समाप्तः ।
पितायस्तपनाथेन व्याख्यातं तदिदं लिखं ।
व्याख्यानं गुणदोषाभ्यां सम्बन्धो नन्वितुर्न मे ॥

विषयः । गौतमसूत्रीयत्रिसूत्रीभाष्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 137. त्वरितयज्ञविधिः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ त्वरितयज्ञविधिः । तत्र कालः शिवादयम्यपतिः । नाशः, वायुः । लाभः, वर्षं । जयः, शुभः । लाभः, मोक्षः नष्टः । पैवादिक्रमेव तिथिषु

Digitized by Google

द्वितीया-पञ्चमी-सप्तमी-त्रयोदशी-चतुर्दशी-प्रशस्ताः । नक्षत्रेषु अश्विनी-रोहिणी-मृगार्द्रा-पुष्य-त्रिषोत्तरा-हस्त-चित्रा-स्वात्यनुराधा-विशाखा-श्रवणा-धनिष्ठा-रेवत्यः प्रशस्ताः । अथ प्रयोगः देशकालौ संकीर्त्त्य अमुककामः अमुककामनासिद्ध्यर्थं अमुकयज्ञकत्वरितयज्ञजपकर्म करिष्ये ।

End. होमोप्राप्यनुक्तिश्च पुरश्चरणमुत्तमं ।
यदि होमेऽसमर्थः स्यात् पूजायां तर्पणेऽपि वा ॥
जपेद्दशांशहोमस्य तद्दशांशेन तर्पणं ।
मार्जनं तद्दशांशेन तद्दशांशेन भोजनम् ॥

Colophon. इति त्वरितयज्ञविधिः ।

विषयः । त्वरितयज्ञपूजादिविधानम् ।

No. 138. त्वरितयज्ञविधिः. Substance, country-made paper, 8 x 3 inches. Folia, 1. Lines, 16 on a page. Extent, 40 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācārryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ त्वरितयज्ञमन्त्रस्याथर्वण ऋषिस्त्वरितयज्ञदेवतानुष्टुप् छन्दः नमः इति बीजं स्वस्तिति शक्तिः, क्षिप्रं कार्य्यसिद्ध्यर्थे विनियोगः ।

End. इष्टिकामोजपेत्तत्वं त्रिवेदोमो ष्टवेन च ।
यक्षिपूजा तु कर्त्तव्या क्षिप्रस्य यज्ञस्य च ॥

Colophon. इति त्वरितयज्ञविधिः समाप्तः ।

विषयः । त्वरितयज्ञपूजादिविधानम् ।

No. 139. दत्तकविधिः By वाचस्पतिमिश्रः. Substance, country-made paper, 17 x 4 inches. Folia, 6. Lines, 8 on a page. Extent, 195 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1778. Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇa-dāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य शम्भुं गजास्यं वाग्देवीं जगतां पतिं ।
श्रीवाचस्पतिमिश्रेण दत्तके विधिरुच्यते ॥

Digitized by Google

End. अमुकगोत्रायामुकदेवशर्म्मणे तुभ्यमहं सम्प्रददे इति दक्षिणां दद्यात् ।

Colophon. इति महामहोपाध्याय-वाचस्पतिमिश्रविरचितं दत्तकपुत्रविधानविधिप्रकरणं समाप्तं ॥ शकाब्दा १७७८

विषयः । दत्तकग्रहणविधिप्रयोगादि-कथनम् ॥

No. 140. दशपच्चखाणविचारः. Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 13 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1904. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ दशपच्चखाण का विचार लिखे हैं ।

तित्थं प्रथम अरिहंतनमसंभारी,
जोइसतरी पच्चखाणकरे ।
अम्ह ए सूवेनमोक्कार सहित
यं मुक्खसी पच्चखाणि ।
अणभिग्रंपि आहारं ।
असनं, पानं, खाइमं साइमं ।

End. आगार आवइ, तथा अभिग्रह पच्चखाणकेविषेपिण ए हि । आगार आवइा, पांचमो बोलय स (...) आरेवं, सो साधुके होय ।

Colophon. इति पच्चखाणविचारः । संवत् १९०४ ।

विषयः । जैनमते दशविधप्रत्याख्यानव्याख्यानम् ।

No. 141. दायशतकम्. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 50 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ओम् कोपोद्रेकातितिग्मं लिखितपरिचरणारचारप्रभूत-
ज्वालामालाप्रदग्धस्मरतनुमकरं ज्ञानदं शानुवेशं,
याचे लक्ष्यादपद्मप्रविचितमनसं देहि मां यः क्रियाभि-
राख्य प्राचप्रवाचं परभिव ! भवतः प्रभुभिक्ष्य तुष्टं ।

End. इति गुह्यं महावीर्य्यं परमं रिपुनाशनं ।
भानुवारे समारभ्य मङ्गलान्ते जपेत् सुधीः ॥
यत्कृत्यं तन्न कृतं, यदकृत्यं कृत्यवत्तदाचरितं ।
उभयोः प्रायश्चित्तं शिव तव नामाक्षरद्वयोच्चरितं ॥

Colophon. इत्याकाशभैरवतन्त्रे उमामहेश्वरसंवादे दादशपञ्चकं सम्पूर्णं ।

विषयः । शिवमहिमवर्णनम् ।

No. 142. दिव्यानुष्ठानपद्धतिः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1787. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ तुलादिदिव्यविधिः ।
तत्र यावदर्थाभियोग एव, न तु शङ्किताभियोगे,
अभिशापपक्षस्वल्पन्यूनद्रव्यविवादे च न भवति ।

End. अयं च दिव्यविशेषप्रयुक्तो क्रमः ।
निह्नवे भवितोद्भावकं राज्ञे च तत्समम् ॥
इत्यादिविशेषप्रयुक्तदण्डेन समुच्चीयते इत्यादि ज्ञेयम् ।

Colophon. भट्ट रामेश्वरसुतो भट्टोनारायणः सुधीः ।
अनुष्ठानसुखार्थेमां कृतवान् दिव्यपद्धतिम् ॥
इति श्रीविद्वन्मुकुटमाणिक्य-श्रीरामेश्वरभट्टात्मज-नारायणभट्टकृता दिव्यानुष्ठानपद्धतिः समाप्ता संवत् १७८७ ।

विषयः शपथविधि-कथनम् ।

No. 143. दुर्गोत्सवविवेकः By श्रीनाथाचार्य्यचूडामणिः. Substance, country-made paper, 13×2 inches. Folia, 12. Lines, 5 on a page. Extent, 240 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājapur, Rājārāmapur, Paṇḍit Çyāmāprasanna Vidyāvācaspati. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथ कालविवेकोक्तदुर्गोत्सवविधिः ।
चान्द्रमासे त्वयुजि साधितं पूर्व्वं ।

Digitized by Google

आरोपार्थमिति मन्त्रमयस्त्रयोऽस्योच्यतामधुना ॥
तच भगवतीपुराणम् ।
कन्यायां कृष्णपक्षे च नवम्यामार्द्रभे दिवा ।
नवम्यां बोधयेद्देवीं गीतवादित्रनिस्वनैः ॥ इत्यादि ।

End. तथा तथैव नवम्यां पूजां नृत्यगीतादिना जागरणेनोक्ता फलश्रुतं ।
सर्व्वपापविनिर्म्मुक्तो दिव्यदेहोऽमलप्रभा ।
मोदते दुर्गया सार्द्धं दुर्गा-लोके महीयते ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय-श्रीकरात्मज-श्रीश्रीनाथाचार्य्यचूडामणिविरचित-दुर्गोत्सव-विवेकः समाप्तः ॥

विषयः । दुर्गोत्सवविध्यादि-कथनम् ।

No. 144. देवताब्राह्मणभाष्यम् . Substance, country-made paper, 15 x 5 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 220 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थ-महेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।
आदिशत्सायणाचार्य्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्व्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुः सायणाचार्य्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।
व्याख्याता ब्राह्मणानान्तु व्याख्यानं संप्रवर्त्तते ॥

End. अग्न्यादिदेवताकर्मान्यथाप्यासामपि छन्दसामेतद्दैवतम् । एता अग्न्यादि-देवता भवितुं युक्ताः सन्तीत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीदेवताख्ये पञ्चमे ब्राह्मणे द्वितीयः खण्डः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गतदेवताब्राह्मणव्याख्या ।

No. 145. देवीमाहात्म्यटीका (श्लोकार्थदीपिका) By केवल. Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 140 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garbetā, Grāma Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmahridaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीश्रीहरिः शरणम् ॥

या चाण्डिका प्रतिरूपे जननीकुलस्त्री
यां पद्मयोनिप्रमुखाः त्रिदशैर्विनताङ्घ्रिः ।
या जिष्णु-विष्णु-वशिनीभव-भक्ति-तुष्टा
सा मां पुनातु सततं त्रिदशैकमाता ॥
भगवति तव लीला मामनाथं प्रसन्नं
पश्यति यदि जगत्यां का सदन्या ममास्ति ।
अनुदिनमनुभक्तः कर्मपाशावकाश-
त्रिभुवनजनपत्नीं नामदं चिन्तयामि ॥
जीवो जीवं प्राह देहप्रभेदात् कस्त्वं विप्रो ब्रूहि तत्त्वं भवेत्थम् ।
जीवोद्धारः कर्मसूत्रादनित्यात् तत्त्वे मिथ्या वाक्पथं किं ब्रवीषि ॥
यस्य चित्त मत्युपदेशात् करुणाकुलः जीवैकशः जौति ।
ब्रह्मविष्णुजननीं सृष्टिस्थितलयकारिणीम् ।
सर्वापवर्गदां नित्यां भजे त्रिगुणरूपिणीम् ॥
पुराणान्यनेकानि भवन्ति भूमौ येषां प्रशस्ताः सुजनः प्रभावाः ।
सा त्वं स्तुतीनां प्रवरापि चण्डी यस्याः सुपाठात् सकलार्थसिद्धिः ॥
श्रीदुर्गाचरणाश्रीतं शरणामङ्घ्रिसेविना ।
द्विजानाञ्चैव माहात्म्यप्रकाशः क्रियते मया ॥
नत्वा विनोदं सकलगुणवतामपि सन्तोषमीहं ?
श्रीगोपालं प्रणम्य प्रकटितरचनाशालिनं नौमि धीरं ।
ये चान्ये वा सुपुण्या द्विजकुलमुकुटाचारवर्यं दृषपाले
युष्माकं पादरेणुः प्रचुरकरुणया रक्षणीयो रमायाम् ॥
चण्डी गुप्तार्थभावार्थी शब्दार्थश्चापि कुत्रचित् ।
प्रकाश्यते पूर्वटीकाकाराशाकारिणानिशम् ॥ इत्यादि ।

End. इति मार्कण्डेयपुराणे इत्यादि पूर्वकस्य ।
सरूपयोग्यमाहात्म्याद्वृद्धमासीद् यथादिकं ।

सावर्णिकेऽष्टममन्वन्तरे यत्प्रतिपादितम् ॥
मार्कण्डेयपुराणेऽस्य पूर्वकेन मुहुर्मुहुः ।
यदखिलं श्रीमताथ वाचेन जगदम्बकम् ॥
इत्यस्मिन् चण्डिकापाठे सर्व्वधर्म्मविवर्द्धके ।
संशयच्छेदकाः श्लोकाः भवन्तु सुधियां मुदे ॥
यत्र श्रीकमलेश्वरी विजयते तस्याद्यपद्माश्रये
वासो मे यदुनन्दनं भगवती मातेव मद्गुप्रिया ।
एष श्रीयुतकेशवेन कृतिना श्रीविप्रपादाम्बुजं
मत्वा बोधि लघुप्रकृतं कुरुत मे मन्दस्य धीराः श्रियम् ॥
शास्त्रवेभ्यो नमस्कृत्य चण्डिकाय नवीश्वरं ।
कृपणकठिनारम्भः पिपीलिकाय चाभवत् ॥
सतां मुदेऽर्ककालाद्य सामाय संशयच्छिदे ।
श्लोकार्थदीपिका व्याख्या समाप्ता शास्त्रवासिना ॥
रसचिन्तुशरसाङ्कमितेऽतिशुभे
शुभ भाद्रपदे सितपक्षयुते ।
हरिवासरतारकपुष्यतिथौ
विहमेति समाप्तमतं × × ॥ (?)

Colophon. इति श्रीदेवीमाहात्म्यप्रकाशे श्लोकार्थदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । देवीमाहात्म्यीयापाततो जटिलश्लोकानां व्याख्यानम् ।

No. 146. देवीमाहात्म्यटीका (सुबोधिनी) By माधवशर्म्मा . Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 170 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1531. Place of deposit, Dacca, Sonārgā̃ Krisṇapura. Paṇḍit S'arat Candra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमश्चण्डिकायै ॥
प्राक् किल भगवान् बादरायणान्तेवासी जैमिनिर्म्महाभारतविषयेषु केषुचित्
पदार्थेषु सन्दिहानो मार्कण्डेयमहर्षिमुपगम्याप्राक्षीत् अथ नायमस्माकं
कथाय इति सर्व्वार्थाभिज्ञान् विन्ध्याचलनिवासान् चतुरः पक्षिणः
पृच्छेति मुनिनोपदिष्टोऽसावपि तथाकार्षीदिति पुनर्जैमिनिप्रश्नानुरोधात्

Digitized by Google

मार्कण्डेयभागुरिसंवादात्मकमितिहासमनुवर्णयन्तः पक्षिण ऊचुः मार्कण्डेय उवाचेति चतुर्भुजी । इदानीं च मनोः कथानन्तरं कौष्टुकिं मुनिं सम्बोध्य कथां कथयति मार्कण्डेय उवाचेति । इत्यादि ।

End. एवं प्रकारेण सुरथः देव्या वरं लब्ध्वा सूर्याज्जन्म समासाद्य सावर्णिर्मनुर्भविता अपियर्षभः अधिपश्रेष्ठः सावर्णिर्भवितामनुरिति पुनरावृत्तिः समाप्तिं द्योतयति तथा स्वाहादिति चतुर्भुजेन लिखितमिति ॥

Colophon. षड्वेताग्निबाणचन्द्रमाकेऽकारि सुबोधिनी ।
सुधियां हृदये याता श्रीमन्माधवशर्मणा ॥

विषयः देवीमाहात्म्यव्याख्यानम् ।

No. 147. द्वारकाखण्डम्. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 92. Lines, 9 on a page. Extent, 2,300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rājavāṭi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीशौनक उवाच ।
कथं सूत युगे तस्मिन् रौद्रे वै कलिसंज्ञके ।
बहुपापसमाकीर्णे प्राप्स्यामो मधुसूदनम् ॥
युगधर्मे अतिक्रान्ते धर्माचारपरैस्तदा ।
प्राप्ते कलियुगे घोरे क विष्णुर्भगवानिति ॥ इत्यादि ।

End. कृत्वा पापसहस्राणि कल्पकोटिशतैरपि ।
मुच्यते सर्वपापेभ्यस्तद्विष्णोः पदमाप्नुयात् ॥
मद्दर्शनेन किं पुण्यं किंवा देवि मदर्चनात् ।
केवलं गोमतीं स्नात्वा कृष्णं दृष्ट्वा लभेन्नरः ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे प्रह्लादसंहितायां द्वारकामाहात्म्ये षट्चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ शः ऋषिप्रश्न कथनम् । २ दुर्वासस आगमनकथनम् । ३ रुक्मिणीदुःखमोक्षणादिकथनम् । ४ । ५ गोमतीचक्रतीर्थोत्पत्तिकथनम् । ६ । ७ द्वारकामाहात्म्यकथनम् । ८ समुद्रगोमतीमाहात्म्यकथनम् । ९ रुक्मिणीमाहात्म्यकथनम् । १० विष्णुपादोदकमाहात्म्यम् । ११ । १२ नयसरोवरमाहात्म्यादिकथनम् । १३ । १४ नदीमाहात्म्यादिकथनम् ।

Digitized by Google

१५ शिवेश्वरमाहात्म्यम् । १६ तीर्थकथनम् । १७ । १८ देवयात्रादिपरिचारकथनम् । १९ । २० । २१ कृष्णपूजाप्रबोधविधिफलादिकथनम् । २१ बलिप्रभृतिकीर्त्तिदर्शनफलकथनम् । २२ । २३ । २४ । २५ महाकालमाहात्म्यादिकथनम् । २६ पिण्डारककर्म्मपदतीर्थमाहात्म्यकथनम् । २७ । २८ । २९ । ३० द्वारकोमाहात्म्यादिकथनम् । ३१ तीर्थक्षेत्रदर्शनफलादिकथनम् । ३२ देवतीर्थयात्रादिकथनम् । ३३ द्वारकादर्शनफलकथनम् । ३४ । ३५ द्वारकाभिषेकादिकथनम् । ३६ मत्स्यपापहरादिकथनम् । ३७ । ३८ बलिद्रामचन्द्रप्रबोधादिकथनम् । ३९ । ४० । ४१ । ४२ । ४३ । ४४ । ४५ । ४६ द्वारकामाहात्म्यादि कथनम् ॥

No. 148. द्वैतविवेकः. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character. Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām, Post Mehār, Zilla, Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ईश्वरेणापि जीवेन सृष्टं द्वैतं विविच्यते ।
विवेके सति जीवेन हेयो बन्धः स्फुटीभवेत् ॥
मायान्तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनन्तु महेश्वरं ।
स मायी सृजतीत्याहुः श्वेताश्वतरशाखिनः ॥
आत्मा वा इदमग्रेभूत् स ऐक्षत सृजा इति ।
सङ्कल्पेनासृजल्लोकान् स एतानिति बाह्वृचः ॥ इत्यादि ।

End. द्वैतेनाद्वैतने विना स्वयं कैवल्यरूपतः ।
यस्तिष्ठति स तु ब्रह्मन् ब्रह्म न ब्रह्मवित् स्वयम् ॥
जीवन्मुक्तिः पराकाष्ठा जीवद्वैतविवर्जनात् ।
लभ्यतेऽसावतोऽमुष्मीश्वरद्वैताद्विवेचितम् ॥

Colophon. इति श्रीद्वैतविवेकः समाप्तः ।

विषयः । द्वैतमत-स्थापनम् ।

No. 149. धूर्त्तभाष्य (११ श प्रश्न) आपस्तम्बसूत्रस्य. Substance, country-made paper, 9×4½ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 1,540 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. प्रवर्ग्यसंभरणं कुर्व्वन् अमावस्यायां पौर्णमास्यां वापूर्व्वमासपक्षयोरपि चौत्रापि तुल्यविकल्पानि पूर्व्वं प्रातरारभ्य प्रक्रमते इति प्रवर्ग्यः ।

End. अथ नाप्यनुत्पतितमिति यथा तुराया अपि न चर्य्यामीति चरन्ति तदेवं यथं तदेवा उपासन कृत्यभ्यासनेनेत्यर्थः ।

Colophon. इति धूर्त्तस्वामिविरचितापस्तम्बभाष्ये एकादशप्रश्ने षष्ठः पटलः ।

विषयः । आपस्तम्बप्रवर्ग्यसूत्रभाष्यम् ।

No. 150. नन्दिकेश्वरस्तववृत्ति. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 25. Lines, 15 on a page. Extent, 1,500 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. यद्वेषतु वर्द्धमानः गौरिवानन्दविवादको वाचं ।
चित्तचमत्कृतिचतुरं चतुराणां (...) यो यस्य ॥
वर्षयुगलं जिनवल्लभसूरीन्द्रकवे चरितपल्लवे ।
संचित्य वृत्तमं किंचिद्व्याख्यानं चितनोम्यहम् ॥

End. इत्यत्र नम्रे इत्यत्र मङ्गलमिति भावार्थः ।
साधुसोमगणीशेनाकोषेनार्थप्रबोधिनी ।
नन्दीश्वरस्तवे चक्रे हर्षितचित्तप्रमोदिनी ॥

Colophon. ... ... ।

विषयः । नन्दिकेश्वरस्तवव्याख्या ।

No. 151. नलोदयकाव्यटीका (यमकप्रकाशिका). By वागीशः Substance, country-made paper, 17 × 4 inches. Folia, 52. Lines, 9 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1687. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūsana. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
नमो गणेशाय गुणातिगात्मने
अनेकवक्त्रोग्रहणा गुणस्पृशे ।
षमोपयोत्पत्य वनचयश्रिया
क्रियानुपे नित्यसुखस्वरूपिणे ॥

Digitized by Google

श्रीश कर्म्मणिदं वेदे सभेदे नामप्रपञ्चनं ।

अथातो श्रीमान् कालिदासनामा कविः प्रारिप्सितकाव्यकरणे विघ्नध्वंसादिकमभिलषन् नारायणस्मरणरूपमङ्गलमादौ श्लोकचतुष्टयेन निबध्नाति हृदयेत्यादि । हे हृदय मानस यतो वासुदेवात् त्रिजगत् भुवनत्रयं त्वं ततो मा गाः नैव गच्छ यस्मात् श्रीकृष्णं परित्यज्य कुत्रापि मा यासीति अभिप्रायः ।

End. पुरोचितादिभिश्च वाक्याङ्गैः कर्म्मैः समं बुभुजेतरामिति सम्बन्धसमुदायार्थः ।

Colophon. इति नलोदयटीकायां रामर्षिविरचितायां यमकप्रकाशिकायां चतुर्थोच्छासविवरणं समाप्तं । समाप्तश्चायं ग्रन्थः । ... ...

श्रीरामनाथ-चरणाब्जविराजितायां ।

यश्चाजनी जयति श्रीरिव कालचिन्तोः ।

बाल्येयमुल्लसितचर्म्मगुणानुवदा ।

नश्रीश चित ? विरचिताश्रिम् अक्षराय । श्रीकृष्णचन्द्रसर्व्वेः सावरमिदं । शकाब्दाः १६८१ ।

विषयः । कालिदासकृतनलोदयकाव्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 152. नलोदय टीका. By रामनारायण सिद्धान्त. Substance, country-made paper, 13½ × 3 inches. Folia, 84. Lines, 7 on a page. Extent, 900 çlokas. Character, Bengali. Date of writing Sk. 1715. Date of composition Sk. 1635. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta Gram, Khunverā, Late Paṇḍit S̄ripati Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामाय नमः ।

वामे भागे कणुकणुरवं नूपुरं रत्नकाञ्ची
साशङ्कारः क्वत चरणिजः कौतुकाद् दधिचैन ।
श्रुतिभिर्म्माभरणमणिनं शम्भु किं वेति पार्श्वा
चातुर्य्यांशं मणिमुखभमुखं लाभयन्नः श्रियोऽव्यात् ।

हृदय इत्यनेन श्लोकेन कविरिष्टदेवतां नमस्यति । हे हृदय यादवतः यदुकुलोद्भवात् पुरुषोत्तमात् श्रीकृष्णात् सदा मा गाः किंविशिष्टात् दुराशयायाः पापाढ्या दयतः दयाग्निः चरितमुदयात् त्रिजगत् पवत ।

दायादौ सुतवान्मयावित्यभिधावं । इत्यादि ।

Digitized by Google

End. गणेन । अतायता द्वाविंशतिवर्षेण गणेन वा प्रविश्य अन्यत् अन्यति अपूरि पूरिता यथा पूर्वमासीत् तथा कृत्वा इत्यर्थः सदा अयं गणः अत्यन्तः अद्भुतं गच्छेज्जो यश्च च न गच्छति गणोदयं गच्छति अनन्तो यत् तां सम्यक् अवाप्य त्यक्त्वा मोक्षं त्यागे आलम्बनार्थं गणः करणीयः ।

बालरामनुपत्न्याल्पे निःसृता गूढबोधिनी ।
रामनारायणसुधात् सुखाय पठतामियं ॥

Colophon. समाप्तेयं गणोदयटिप्पणी ॥ शकाब्दाः १०१५ ।

विषयः । गणोदयस्य व्याख्यानम् । ग्रन्थकारविषये ऽस्ति संशयः यतः प्रथमेऽध्याये इत्यादित्यगुरुविरचितायां गणोदयटीकायां प्रथमः । द्वितीये नास्ति पुष्पिका तृतीय-चतुर्थयोस्तु रामनारायणविद्यारत्नकृतगूढबोधिन्यां गणोदये तृतीयः —० चतुर्थः ।

No. 153. नवलिङ्गसूत्रम् . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 13 on a page. Extent, 1,503 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1203. Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ओं नमः ।

पुंलिङ्गं क ड ण थ प भ म य र ष स अन्तमिति न लोकलिङ्ग, न, गभोण गोदः द्विभावे च कर्मणि कः स्यात् ।

End. निःशेषनामलिङ्गानुशासनान्यभिवीक्ष्य संक्षेपात् आचार्यहेमचन्द्रः समाप्त तदनुशासनानि लिङ्गानां ।

Colophon. इति नवलिङ्गसूत्राणि समाप्तानि । संवत् १२०३ । पौषवदि चतुर्दशी ।

विषयः । लिङ्गविचारः ।

No. 154. नवलिङ्गानुशासनावचूरिम् . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 6. Lines, 17 on a page. Extent, 1,540 çlokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1503. Place of deposit, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ओं नमः ।

क, ड, ण, थ, प, भ, म, य, र, षम्, इत्येतदन्तं च पुंलिङ्गं स्यात्, कारणो-

ऽकारान्ता प्रश्नने लिपि इत्यत् उच्चारितर्न्नत्, नामेति नक्षत्रमाचमित चम्मध्ये । कानः चनेकः ।

End. अथ चतुर्थं लिङ्गलक्षणं तद्वक्ष्यं द्वयं । तेन कतानां चर्यैः चाचाचः कारकं काचापकं इत्यादि ।

Colophon. इति लिङ्गानुशासनावचुरि समाप्तम् ।

विषयः । व्याकरणलिङ्गानुशासनव्याख्या ।

No. 155. नाभेयस्तवावचूरिः. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 3. Lines, 21 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1659. Place of deposit, Benares. Dikmaṇḍalācāryya Mahārajā Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमः श्रीसर्वज्ञाय ।

श्रीविजयतिलकगच्छोपाध्यायविविधविद्याविवेकविचारसार-श्रीधर्मसागरगणिचरणा-रविन्दसार-श्रीऋषभदेवस्तोत्रस्यावचूर्यर्थी विधीयते पूर्वं विमलाचलस्थितं नाभेयं नमस्कृत्य तस्यैव भगवतः पादपद्मरजः सेवाभ्युदयमित्यादि ।

End. श्रीनाभसूनोः नमः मङ्गलविजयतिलको यश यः पदे कविराज शिष्यश्च इति ।

Colophon. इति नाभेयस्तवावचूरिः समाप्तं । संवत् १६५९ ।

विषयः । जैनमते ऋषभदेवस्तवव्याख्या ।

No. 156. नित्यानुष्ठानम्. Substance, country-made paper, 15×5 inches. Folia, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 270 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, District Medinipur Ayodhyā Raghunāthvāti, Post Chandrakonā, Babu Chakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ।

एकदा यमुनातीरे सदासीनं जगद्गुरुं ।
नारदः प्रणिपत्याथ देवदेवं सदाशिवम् ।

Digitized by Google

श्रीनारद उवाच ।

देवदेव महादेव सर्व्वज्ञ जगदीश्वर ।
भगवद्धर्म्मतत्त्वज्ञ कृष्णमन्त्रविदां वर ॥
कृष्णमन्त्रा मया लब्धा गतो ये च पितुः पराः ।
ते सर्व्वे साधिता सम्यगत्यन्तादरतो मया ॥
षड्वर्षसहस्रैस्तु शाकमूलफलाशिना ।
शुष्कपर्णाम्बुवाय्वादिभोजिना च निरन्तरं ॥
शीतां सन्दर्शनातपवर्जिना भूमिशायिना ।
कामादिषड्गुणान् जित्वा वाह्येन्द्रियं निगृह्य च ॥
अनन्यमनसा नित्यं कृष्णध्यानपरायणः ।
भिक्षाल्पाशननियतः शौचाचारपरायणः ॥
एवमादिगुणैर्युक्तो बहुवर्षशतानि च ।
संसाध्य मन्त्रान् प्रत्येकं निर्वेदं गतवानहम् ॥
न पुरश्चरणैः कश्चिद् विनाद्वादशभिर्मनुः ।
केनापि साधितः क्वापि मया दृष्टो हि भूतले ॥
कलौ किन्तु भविष्यन्ति नराः पापपरायणाः ।
अल्पायुषो मन्दभाग्या मन्दप्रज्ञाः कुमेधसः ॥
इत्थं चिन्ताकुलो देव त्वामहं शरणं गतः ।
तदुपायं कथयस्व कलिकालोचितं वद ॥
येनाल्पया गमिष्यन्ति तव लोकं नराः प्रभो ।
भगवन् येन मन्त्रेण संसारोत्तारणं भवाम् ॥
तन्ममाचक्ष्व यत्नेन सर्व्वलोकहिते रतः । इत्यादि ॥

End. इति ते सर्व्वमाख्यातं नैत्यिकं चरितं हरेः ।
पापिनोपि विमुच्यन्ते भवपाशाद् यस्य नारद ॥

श्रीनारद उवाच ।

धन्योऽस्म्यनुगृहीतोऽस्मि त्वया देव न संशयः ।
हरेर्नैत्यिकी लीला यतो मह्यं प्रकाशिता ॥
× × × × × × ।
× × × × × × ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारीयतन्त्रे श्रीसनत्कुमारनारदसम्वादे नित्यानुष्ठाने

Digitized by Google

श्रीलक्ष्मणसुभगमन्त्रप्रकाशकः षट्त्रिंशत्पटलः ॥
कः कन्दर्पत्रिपुरजयिना कथ कर्त्तव्य कल्पा
कस्याः पुत्रं विघटयति कः कः प्रियः कामिनीनां ।
कः सम्नतो भवति समये भूषणं किं कृशानां
किं वा दुःखं भवति महतां मानपूजापहारः ॥

विषयः । श्रीलक्ष्मस्य दैनन्दिनीलीलाकीर्तनमेव कविकलुपनामकमिति कथनम् ॥

No. 157. निरयावली सूत्रम् . Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 43. Lines, 11 on a page. Extent, 1,075 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. नमः श्रीवीतरागाय ।
तेणं कालेणं तेणं समएणं रायगिहे नामं नयरे होत्था । सिवगुणसिल
एचं इ ए वग्ग उ वसीमयच पावये, पुढवि सिला पट्टये ।

End. निरया वलीया उवांगाणं एगोसुयखन्धपञ्चवग्गा, पञ्चसु दिवसेसु उद्दि-
स्सन्ति तत्थ चउसुवग्गे सुदस दस उद्देसगापञ्चमवग्गेबारस उद्देसग ।
निरयावलीयासुयखन्धो समत्तो ।

Colophon. निरयावलीसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । जैनधर्मोपदेशकथनम् ।

No. 158. निर्णयसिन्धु टीका (रत्नमाला) By कृष्णभट्ट . Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 334. Lines, 9 on a page. Extent, 8,500 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri, Dist. Gayā, Paṇḍit Çastri. Appearance, fresh, Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
आवश्यकत्वं परिस्फुटयते आवश्यकेति । एतच्च तर्पणकारणाय । तत्र विप्र-
लोकाराभावात् । न तु त्यागाभावात् । एतत् अर्थे पञ्चर इतिवद्भ्रम-

देवतासंयोगेन यागस्य तथापि कल्पनीयत्वात् । न समेत्यभिलापस्तु नास्ति व्यापाराभावात् । यथैव यागाग्निहोत्रादौ तद्व्यापारत्वेन तन्मूलतया श्रुतिः कल्प्यते न चैवं च ॥ इत्यादि ।

End. नित्यकर्म सन्ध्यावन्दन गायत्रीजपादि । तथा—
कौपीनाच्छादनं वस्त्रं कन्थां शीतनिवारिणीं
पादुकाञ्च कुर्वीतान्यत् किञ्चिदसञ्चयं ।
मधुकरमथैकान्नं परहंसः समाचरेदिति ॥
इतः प्राक् कर्त्तव्यतया नाद्यादिकन्तु प्रतिज्ञातमेवे चयेति एतच्च विशेष-ज्ञानादि नियमत्वमिति सिद्धमिति तत्र एव मूलातिरिक्तं निषेधनमित्तु परमपदे ॥ * ॥

Colophon. इति कृष्णभट्टविरचिता रत्नमाला ॥ * ॥

विषयः । निर्णयसिन्धोर्व्याख्यानम् ॥

No. 159. नीतिमञ्जरी . Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 100. Lines, 9 on a page. Extent, 2,700 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Apperance, old. Prose. Correct.

Beginning. दिवाकरं प्रणम्यादौ गुरुञ्च द्विवेदिनं,
वेदवेदान्ततत्त्वज्ञं श्रुतिज्ञं दीक्षितं प्रभुं ।
तस्य नप्ता सुता यस्या गुणकर्माद्यनुदिनात्,
एकादशप्रकारेषु संहितापाठतत्परः ॥
वर्णस्य नीतसद्भावे सुरभूसुरमण्डिते,
तेनेयं रचिता सम्यक् तन्नाम गुणदीपिका ।
विलोक्य संहितानाञ्च इतिहासान् पुरातनान् ।
कृतवैधमसंयुक्ता श्लोकैर्नेया सुबुद्धिदा ॥

End. ये जनाः भिन्नबुद्धयः वो युष्माकं आकृतिः सङ्कल्पो अध्यवसायो वा समाना एकविधा अस्तु, तथा वो युष्माकं हृदयानि भिन्नबुद्धियुक्तानि समाना-समानानि एकविधानि सन्तु । तथा वो युष्माकं मनोऽन्तः करणं तदपि समानमस्तु प्रत्येकविवक्षया एकवचनं, यथा वो युष्माकं सुसहः शोभन-साहित्यं अस्ति भवति तथा समानमस्त्विति ।

Colophon. इति नीतिमञ्जर्य्यामष्टमाष्टकः समाप्तः ।

विषयः । See Rāj Metra, vol. x, p. 283, No. 4183.

No. 160. नेमिचरित्रम् By हेमचन्द्र आचार्य्य . Substance country-made paper, 12×5 inches. Folia, 108. Lines, 17 on a page. Extent, 4,320 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandra. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो विश्वनाथाय जगतो ब्रह्मचारिणे ।
कर्मवल्ली वनच्छेदनेमये ऽरिष्टनेमये ॥
श्रीमन्नेमेरनन्तः क्षमाविष्णोरामस्य नरकारिणः ।
जरासन्धं प्रतिचरेश्चरितं कीर्त्तयिष्यते ॥

End. द्वाविंशोऽर्हन्नय च नवमः शार्ङ्गभृत् सीरपाणि-
र्बलदेवेत्येतदखिलचरिता कीर्त्तिता पर्वणीह ॥
चत्वारोऽपि प्रवचनविदः सम्यगुद्दिश्य एषां ।
नेमी कोऽपि श्रुतिपथगते निश्चयेन निस्तोक्यां ॥

Colophon. इत्याचार्य्य-हेमचन्द्रविरचिते त्रिषष्टि शलाकापुरुषचरिते महाकाव्ये अष्टपर्वणि बलदेवस्वर्गगमनं नाम नेमिनिर्वाणपाण्डवनिर्वाणवर्णनं नाम द्वादशः सर्गः ।

विषयः । नेमिनचरित्रवर्णनम् ।

No. 161. न्यायसुधा (ब्रह्मसूत्रानुव्याख्यान टीका) By जयतीर्थ . Substance, country-made paper, 8×4½ inches. Folia 1,354. Lines, 9 on a page. Extent, 27,000 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikari, Dist. Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. प्रथमपद्यत्रयं नास्ति तेन चतुर्थपद्यप्रारम्भवाक्यं लिखितं ।
तर्हि धर्माद्यसिद्धिः स्यात् तस्य प्रमाणान्तरागोचरत्वात् । नैवं चक्षुराद्यग्राह्यस्य धर्मादेरपि वेदादिवेद्यत्वादित्याशय इत्यादि ॥

End. यथा भगवत् स्वरूपविज्ञानं पुरुषार्थसाधनं तथा स्वस्वरूपविज्ञानमपीत्यत-स्तदाविष्कुर्वन्नाह । यच्चेति । यस्य वायोर्देवस्य वेदवचने यच्चित्यादौ

Digitized by Google

अत्र त्रिधाणि अङ्कुतानि त्रीणि रूपाणि उदितानि अमुना वायुना कीदृशं तस्य मूलरूपं कथं भूतानि च त्रीणि रूपाणि इत्यत उक्तं यस्येत्यादि । यस्य तन्मूलरूपं षड्गुणात्मकं दर्शितश्रामरूपं च हनोरीचादिकात् उप्रत्ययः । अनेन वायुशब्दो भगवाची अप् अत्यर्थः अत्यर्थावाप्तत्वर्थाः । तत उभयवाची गुणेति वायुरिति । किञ्च भर्गौ भरणगमनयोः हल् । हलश्च करणे गच्छमती चाभ्यां अनुग् प्रत्ययोरिव । इदमपि वायुशब्द-व्याख्यानं वा गतिगन्धनयोरित्यतः कृवापाजिमि स्वदिसाध्यशूभ्य उण् इति तत् । अनेकार्थत्वाद्धातूनां गतिर्भरणे वर्तते । अपि च महत् मेहं वचः + + + इत्यप्याहुः । न केवलं मूलरूपमेव किन्तु यस्यावतारेषु निहितं रूपं + + + प्रथमकं प्रथमं रूपं रामविषयाणि वचांसि सूत्र-रामायणादीनि रामवर्णानि येषां सर्वं गीयते निखिलेषु प्रबन्धेषु अनेनेति । हरद्वितयम् । यस्य द्वितीयं वपुः भवः भगवद् भवनावाची प्रसिद्धः तस्मिन् कर्मण्युपपदे चै चये इत्यस्माद्धातोरपवर्गे क इति कः । उपपदतकारस्य लोपः छान्दसः पुंसिसंज्ञायामनुसारेण अनुस्वारप्रत्ययः किमिदिति नपुंसक मेवेदं रिपुघ्नत्वाख्यकारीत्यर्थः । यस्य तृतीयं वपुः एतन्मधुः । मधुशब्दः सुखवाची । मधुवोरस्तुनः पिता इति प्रयोगात् । वमध्वः माध्वार्य परम्परया तीर्थवाची + + + + + अरित्यत्र आकार लोपः । भगवत् स्वरूपप्रतिपादनेनैव धर्मोपचारः । इत्याशयवान् । नित्यापरोक्षं भगवन्तं सम्बोध्य ओति निःशेषेति । भूतिः महालक्ष्मीः ॥ मधवप्रद्युम्नमाला जयतीर्थाख्यभिक्षुणा रचिता ।
प्रीयतां हृदये सदये कमलामहितेन पुरुषेण ।
अनुव्याख्यानताब्धेः समुत्पन्ना विनिर्मला ।
इयं न्यायसुधा सम्यग्विबुधैः सेव्यतां सदा ॥ * ॥ इति श्रीमत् पूर्णप्रमति भगवत्पादकृतेरनुव्याख्यानस्य श्रीमज्जयतीर्थयतिना कृतायां टीकायां विषमपदवाक्यार्थविवृतौ चतुर्थेऽध्यायेऽस्मिन् चरमचरणः पर्यवसितः ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितानुव्याख्यानस्य टीकायां श्रीमज्जयतीर्थाचार्यविरचितायां न्यायसुधायां चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ * ॥ रामकृष्णवेदव्यासाय मङ्गलम् ॥ * ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृत-ब्रह्मसूत्रानुव्याख्यानस्य व्याख्यानम् ॥

Digitized by Google

No. 162. पक्षाङ्कधरध्वजपद्धतिः By कृष्णानन्द. Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 6. Lines, 5 on a page. Extent, 100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇa Siromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामचन्द्राय । ध्वजाभिषेक विधिः ।

प्रागुक्त × × × × × × × × × × ध्वजाभि-षेकक्रतुके नानाद्रुमान्विता शुभतीर्थजले चन्द्रातपपरिभूषिते मण्डपद्वयं कार्य्यं एकमभिषेकमण्डपं अपरं यज्ञमण्डपं । तत्राभिषेकमण्डपं × × × × × चतुर्ध्वजसमन्वितं भूपतिहस्तपरिमितायतनवकुण्डकसुर्टीग् रक्त-पीत-नील-श्वेत-धूम्रान् ध्वजान् तेनैवाभिषेकमण्डपं निर्म्माय पञ्चवर्ण-गुण्डिकया पूर्व्ववत् यज्ञमण्डपं × × × × × उत्तराभिमुखीकृत्य भूपतिमुपवेश्य मन्त्रिवर्गपुरःसरं शङ्खतूर्य्यादिध्वनिमङ्गलध्वनिवेदध्वनिभिः सह संस्थितं श्वेताम्बरधरं शान्तं सौम्यवेषं × × × × × × × × × × + + यथाशक्त्युपचारैः पूजयेत् । इत्यादि ।

End. यथा शक्त्यानया ।

नानाभक्ष्यविशेषैश्च तथा मिष्टान्नपानकैः ।
तद्वृत्तिज्ञो विप्रान् भोजयित्वा तु तोषयेत् ॥
एवं सर्व्वप्रकारेण कृतं ध्वजाभिषेचनं ।
तद्राष्ट्रे तस्य पुंसश्च परपीडा न जायते ।
परास्तुष्टा न कुर्व्वन्ति दुष्टरिष्टादिचेष्टितम् ॥

Colophon. इति कृष्णानन्दविरचिता ग्रामकोटध्वजाङ्कपञ्चयज्ञपद्धतिः समाप्ता ॥

विषयः । ध्वजाभिषेचनकविधिकथनं तत्र ध्वजाश्रयपूजाविधिकथनम् ।

No. 163. पथ्यापथ्य-निघण्टुः. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. गणेशाय नमः ॥

अथ पथ्यापथ्यनिघण्टुर्लिख्यते ।

क्षितौ रजःसत्त्वतमांसि विश्वं निर्मीति पाति क्षिपति स्वयं यः ।

Digitized by Google

कपोतहन्दारकहन्दवन्द्यः पादाद्यावाम्नुजान् च ईशः ॥
आलोक्य वैद्यतन्त्राणि यत्नादेष निबध्यते ।
व्याधितानां चिकित्सार्थं पथ्यापथ्यविनिश्चयः ॥
भिषक् सर्वेषु रोगेषु निर्दिष्टानि यथातथं ।
निदानपथ्यापथ्यानि कीर्त्ति यत्नेन चिन्तयेत् ॥

End. क्रोधं विषवाध्वनं व्यवाय ताम्बूलमायासमपि प्रयातं ।
अम्लं च सर्वं लवणं च सर्वं संस्वेदनं तद्विविधानि तानि ।
निद्राभयं धूपकटुक्षुधां च विषातुरो नैव भजेत् कदाचित् ॥

Colophon. इति विषरोगे पथ्यापथ्यसंग्रहः समाप्तः ।

विषयः । रोगग्रस्तानां पथ्यापथ्यनिरूपणम् ।

No. 164. पदावली. Substance, country-made paper, 17×3 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihār, Dist. Rājsahi, Paṇḍit Kālicandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य गौरदाभासं रामं ज्ञानैकचिन्मयं ।
पदावलीं प्रवक्ष्यामि बालानां बोधहेतवे ॥
सिद्धोवर्णः समाम्नायः । सिद्धः खलु वर्णानां समाम्नायो वेदितव्यः । न पुनरन्यथोपदेष्टव्य इत्यर्थः ॥

End. एकवचनं इति किं नम्रं वनं इति किं भवनं अस्मादित्येव भेदा ।

Colophon. इति पदावल्यां कृतौ सन्धौ पञ्चमः पादः । अतः परं खण्डितं ।

विषयः । संक्षेपेण कातन्त्रीयपदादिनिरूपणम् ।

No. 165. पद्यमाला By जयतीर्थ. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 8. Lines, 9 on a page. Extent, 123 çlokas. Character, Nagarā. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ओम् ॥

प्रणम्य श्रीपतिं सर्व्वान् गुरूंश्चापि मनीश्वरं । १

यथामति हरेः पूजाविधिं वैष्णवसंमतम् ।

आदौ देवगृहे न्यस्य कलशान् पञ्च-पञ्चकान्,

आचरेत् तुलसीं दुर्वां पुष्पाणि चाक्षतानि च ॥

End. प्रमादतो विरोधाद्वा हरेः पूजा न चेद्भवेत् ।

पठनात् पद्यमालायाः हरेः पूजाफलं लभेत् ॥

Colophon. इति श्रीमज्जयतीर्थमुनीन्द्रविरचिता पद्यमाला समाप्तिमगमत् ।

विषयः । माध्वसम्प्रदायस्थानां पूजाप्रकारः ।

No. 166. पद्यावली-टीका . Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 77. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 çlokas. Character, Bengali. Date Sk. 1723. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍita Kṛṣṇadāsa Smṛtibhuṣaṇa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगोपीनाथो जयति ॥

नवाम्भोदकलेवरः कटितटे संनद्धपीताम्बरो

वंशीवादनतत्परो व्रजरमाचेतोहरः सुन्दरः ।

× × × × × × × × ।

श्रीरूपगोस्वामिपदारविन्दं वन्देऽनिशं दीनजनैकबन्धुं ।

यस्यानुकम्पालवमात्रकेन व्याख्यामिमां कर्तुमहं प्रवृत्तः ॥

End. कोप्यनीर्व्वचनीयः श्रीकृष्णो मद्भीप्सितमभिदध्यात् मह्यमां वाञ्छित-

पूरकः स एवेति भावः । पादो हन्दे तुरीयांशे शैले प्रत्यन्तपर्व्वते इति

मेदिनी ॥

शाके कालाक्षयनमुनिरजनीनाथसंख्ये शुभेयं ।

टीका विद्वज्जनहृदयसमाह्लादिनीनामधेया ॥

पद्यावल्या व्रजजनरत्नाचक्षितेनापि केन ।

श्रीमद्दामोदरचरणरूपाभाजनेन व्यधायि ॥

× × × × × × × ×

श्रीश्रीमद्वैष्णवराजसभासभाजितगुणगणैकपूर्वनिधीनां श्री श्रीमत् श्यामा-

नन्दगोस्वामिपादानां शिष्योपशिष्यीभूताम्बये ग्टहीतदीक्षस्य भाष्यपकृष्णोद्भत-

Digitized by Google

वैष्णवपरस्य श्रीश्रीमद्दामोदराभिधस्वामिचरणस्य निदेशे कृतैषा व्याख्या- पूर्त्तिं गता ।

Colophon. श्रीवृन्दावनधामतोऽवेधि परमाचमत्कृता ।

विषयः । पद्यावल्या व्याख्यानं ।

No. 167. **परब्रह्मज्ञानसूत्रं.** Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date   Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. हरस्मृत इत्येकादशर्षं तृतीयं सूत्रं चाङ्गिरसस्य हरस्मृतेरार्षं नवमी जगती- च्छिदा हर निदुभः अनेन सूत्रेन ऋषिः परमपुरुषार्थसाधनं परब्रह्मज्ञानं सूतवान् । अतस्तद्दैवत्यमिदं । उक्तं हि हरदैवतायां ।
सुज्योतिः परमं ब्रह्म योगाभ्यास् समुपाश्नुवे ।
तज्ज्ञानमभिष्टुहाव सूत्रेनाथ हरस्मृतिरिति ॥ इत्यादि ।

End. अथायेकः पीयमाने पुपुष्वान् योनर्थर्घनैत्यादि निघण्टानुसारेणार्थोऽभ्य- धायि । एवं हरस्मृतिवेदितवेदार्थज्ञानं तुष्टाव । इत्यष्टमस्य द्वितीये चतुर्विंशो वर्गः ।

Colophon. वेदार्थस्य प्रकाशेन तमोहार्दं निवारयन् ।
पुमर्थांश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥
श्रीपरब्रह्मज्ञानसूत्रं समाप्तं ।

विषयः । ब्रह्मविद्याकथनं ।

No. 168. **परमहंसोपनिषद् भाष्यम्.** Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia 12. Lines, 13 on a page. Extent, 320 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. अथ श्रीमन्मुमुक्षुपकारिणं निवृत्त्याश्रयं निरूपयामः । निवृत्तधर्माश्च परमहंसोपनिषदि प्रतिपादितः । तस्योपनिषद्ग्रन्थस्य व्याख्यानाम्ः ।
यानीश्वराणाः सुमनसः सर्व्वार्थानामुपक्रमे ।

Digitized by Google

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तथाहो निरतृष्णस्याद्यधीमं प्रश्नमवतारयति । अथ योगिनामिति ।

End. वाहनिः श्राद्धार्थसमाप्रयां ।
जीवन्मुक्तिविवेकेन बन्धं हार्दं निवारयन् ।
पुमर्थमखिलं देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

Colophon. इति विद्यारण्यकृतं भाष्यं ।

विषयः । अथर्ववेदीयपरमहंसोपनिषद्व्याख्या ।

No. 169. पवमानयन्त्रं. Substance, country-made paper, 8 x 3 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ पवमानयन्त्रदेवताप्रारम्भः । तत्र कोष्ठदेवताः । प्रथमकोष्ठे ब्रह्मणे नम इति ब्रह्माणं आवाहयामि, पूजार्थमः, ब्रह्मणे नमः ब्रह्माणं ।

End. अग्निं दूतं वृणीमहे इति अग्नये अग्निं । मधुमः परापरेति, नैर्ऋत्यै निर्ऋतिं वायो शतं इति वायवे वायुं, तमीशानं इति ईशाने ईशानं, गौरख ।

Colophon. + + + + + ।

विषयः । पवमानहोमे मण्डले देवतावाहनपूजाविधिः ।

No. 170. पवमानन्यासः. Substance, country-made paper, 8 x 3 inches. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 110 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा मम समस्तपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर-
प्रीत्यर्थं पवमानमन्त्राभ्यासपूर्वकं पवमानानुष्ठानमहं करिष्ये ।

Digitized by Google

End. विष्णोः कर्माणि पश्यत, नेत्रयोः, तद्विष्णोरित्यस्त्राय फट् । भूर्भुवः स्वरिति दिग्बन्धः । अथ देवपूजामारभेत् ।

Colophon. इदं पुस्तकं लिखितं मर्हे उपनामकरघुवीरशर्मणा स्वार्थं परार्थं चेति ।

विषयः । ऋग्वेदान्तर्गतपञ्चमामन्त्रेण स्नानकथनम् ।

No. 171. पाकतन्त्रकुशकण्डिकाप्रयोगः . Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folio, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. कृत्वानुचारिमधुपर्कप्रयोगः ।

स्नानचार्यां पुरा कृत्वा देवभट्टेन धीमता ।

अथर्वे पाकतन्त्रस्य प्रयोगोऽथ वितन्यते ॥

End. वैदिकानां हितार्थाय प्रयोगोऽयं मया कृतः ।

कौशिकाख्येन तुष्यन्तु सन्तुष्यन्तु सुखेन हि ॥

Colophon. इति पाकतन्त्रे शान्तिप्रयोगः ।

विषयः । अथर्ववेदोक्त-गृह्यकर्मप्रकृतिभूतकुशकण्डिका ।

No. 172. पाणिनीयशिक्षाविवरणम् . Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 400 çlokas. Character, Nāgara. Date Sm. 1832. Place of deposit, Tikāri, Zilla Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

पातु वो निकषग्रावा मतिहेम्नः सरस्वती ।

प्राज्ञेतरपरिच्छेदं वचसैव करोति या ॥

छन्दः-कल्प-निरुक्तानि विहितानीह सूरिभिः ।

शिक्षानविहिता यस्मात् तस्मात् तां विदधोम्यहम् ॥

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि । अथेत्ययमानन्तर्ये वेदाध्ययनस्यानन्तरमस्यपाठः ॥

इत्यादि ।

End. स्वर्गादीनि परिमितकालमात्रस्थायितुं शक्यन्ते ।

मोक्षाख्यन्तु अपरिमितकालावच्छिन्नं सुखरूपमित्यर्थः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीपार्थिवशिवपूजा-व्याख्या समाप्ता ॥ * ॥

संवत् १८९१ ॥

विषयः। पार्थिवशिवपूजायाव्याख्यानम् ॥

No. 173. पार्थिवशिवकवचं (उन्मत्तभैरवीतन्त्रोक्तं). Substance, country-made paper, 10×2½ inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 36 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārāṇ Candra Tarkavāgīsa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय। अथ पार्थिवशिवकवचं।

देव्युवाच।

देवदेव महादेव विरूपाक्ष त्रिलोचन।

कृपया कथ्यतां देव पार्थिवस्य महात्मनः।

कवचं दुर्लभं तस्य श्रोतुमिच्छामि साम्प्रतम् ॥

श्रीईश्वर उवाच।

देवेशि शृणु चार्व्वङ्गि जगदादि मनोरमे।

कवचं तस्य गिरिजे त्रिषु लोकेषु गोपितं ॥

तव स्नेहाद्भया देवि कथितं कवचं शुभं।

अप्रकाश्यं परं गुह्यं साधकाभीष्टदायकं ॥

कवचस्य ऋषिरुन्मत्तभैरवोऽनुष्टुप्छन्दः पार्थिवशिवो देवता सर्व्वकामार्थ-सिद्धये विनियोगः ॥ इत्यादि।

End. कवचं धारयेद् यस्तु साधको दक्षिणे भुजे।

देवा मनुष्या गन्धर्व्वा वश्यास्तस्य न संशयः ॥

कवचं शिरसा यस्तु धारयेद् यतमानसः।

करस्थास्तस्य देवेशि अणिमाद्यष्टसिद्धयः ॥

कामरूपमयी देवि पूजयेत् पार्थिवं शिवं।

तथैव प्रपठेद् देवि फलार्थी फलभाग् भवेत् ॥

Colophon. इत्युन्मत्तभैरवीतन्त्रे देवीश्वरसंवादे पार्थिवशिवकवचं समाप्तं ॥ ॐ तत् सत् ॥

विषयः। पार्थिवशिवकवचस्य माहात्म्यादिकीर्त्तनम्।

Digitized by Google

No. 174. पाश्चात्त्यवैदिककुलपञ्जिका . Substance, country-made paper, 20 × 4 inches. Folio, 123. Lines, 6 on a page. Extent, 2,460 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Paṇḍit Çambhu Candra Vidyāsāgara. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

पाश्चात्त्यकुलग्रन्थमूलं विध्वंसन जयदुर्गाः (?) ।
विघ्नं विघ्नन्तु नो श्रीकविघ्नविघ्नपदे भुजाः ॥
देवेन्द्रोपेन्द्रचन्द्रार्कैर्वन्द्या हन्तारकैस्तुतः ।
गिरीन्द्रनन्दिनीं वन्दे सच्चिदानन्दरूपिणीम् ॥
रविमण्डलसमाभः कोपविध्वंसदक्षः
प्रचलदुरगपिपक्षः सानुरक्तैकरक्षः
प्रमथदनुजरक्षः प्रेतवेतालयक्ष-
प्रभृतिदमनदक्षः पातु नः शम्भुदक्षः ॥
वन्दे श्रीमत्कमाद्यरामुनिवरं मेधं यतिश्रेष्ठं तथा
शाण्डिल्यं मुनिमच्युतं वरभरद्वाजं यशोभाजनं
सावर्णिञ्च तपर्षितः श्रुतिमुखं पश्चैव वे वन्दिताः ॥

End.

इति रामकान्तस्य . तद्भ्रातुः श्रीकण्ठस्य यथा—
श्रीकण्ठकः परिचिनाय × × ×
× × × जननस्य मदायनस्य
श्रीयुक्त रामनवसिंहसमाश्रयस्य
श्रीमारिवीं गुणमयाकलितां ननूनां ॥ इति श्रीकण्ठस्य ।

Colophon. ... ...

विषयः । वङ्गीयपाश्चात्त्यवैदिकान्तर्गतकुलनिर्णयकेषां वंशपरम्पराकथनम् ।

No. 175. पितृमेधसूत्रम् . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folio, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Nāgara. Date Sм. 1804. Place of deposit, Benares, Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ।
अथातः पैतृमेधिकं व्याख्यं प्रयत्नो(. .)स्य प्रियतमेति विज्ञायते ।
चारितार्थमेतदसंस्कारे प्राचीनावीती दक्षिणाग्रं जोपयते ॥

End. अथातः पैतृमेधिकं द्रव्यं, अथातः पैतृमेधिकमपरेषुरथात ऊर्ध्वं मध्यमो
(.)ऽष्टकाभिरुक्ताः प्रतिदिग्मयानवर्षा ह्युदः षट्. अरिः ओम् ।

Colophon. भारद्वाजसूत्रे पितृमेधसूत्रं सम्पूर्णम् । संवत् १८०४ ।

विषयः । आपस्तम्बशाखीयानां पितुरन्त्येष्टिक्रियाकथनम् ॥

No. 176. पिष्टपशूज्जीवनम्. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folio, 36. Lines, 9 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ।
ॐ श्रीमदानन्दतीर्थार्यहृदयाम्भोजविहरम् ।
श्रीमन्मध्वं वन्दे मन्दमानन्ददायिनम् ॥

End. अग्निष्टोमीयदैवतावपशूद्देशकत्वाभवं विधीयते इति चेत् तथापि पिष्ट-पशूद्देशकं कथं विधीयते इति ब्रूम इति न कोऽपि महाकलहः
(इतो नास्ति) ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । माध्वमते पिष्टपशुविधानम् ।

No. 177. पिष्टपशुप्रतिपादकविधिवाक्यप्रकरणम्. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 16. Lines, 16 on a page. Extent, 640 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमध्वमतेषु यज्ञप्रकरणे पिष्टपशुप्रतिपादकानि विधिवाक्यानि ।
एषोऽत्राभिनवे दृष्टः स कथं नं प्रभुमर्हसि ।
नारायणो महोद्भुतं विश्वदृक् सर्वकर्मभुक् ॥

End. न च पुरोडाश एवाभिधीयते न पश्वाकारविशिष्ट इति वाच्यम् । तत्र पशु-पदप्रयोगात् . न चायमर्थवादः, लिङ्-श्रवणात्, अतएव न स्तुत्या, विधौ लक्षणायोगात् . अत्र बहुवक्तव्यमस्ति विस्तरभिया नोच्यते इत्यल-मति विस्तरेण ।

Digitized by Google

Colophon. — — — — — —

विषयः। माध्वमतानुयायी पितृपक्षप्रतिपादकविधिविधानसंग्रहः॥

No. 178. पितृपक्षश्राद्धनम्. By टीकाकारशर्म्मा. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 19. Lines 5 on a page. Extent, 228 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. सिंचत्वामविशुद्धनिर्भेयवराम् चक्रे दयाभां शिवां
द्यौोदाचरयोः क्रमेण जगतां भार्यौ तथा वामतः।
कम्बे वर्पधरां मधुद्विरया सर्व्वाङ्गरागोज्ज्वलां
दिव्यश्रां मनुजाकृतिं च दधतिं(.)पुंतां काशिकाम्॥

End. चर्हिंसाधर्मतात्पर्य्यौ युतत्वक्षुलोत्पन्नपुरुषमतकेन यवर्मपालप्रभालक्षितचन्द्रि-(.)काशिकापादपद्मपरायण(.)आपन्नोद्धोषितमत्केन्द्रदध्येद्रव्यपाङ्कादेन महा-नीरतीर(...)गुरोक्त(..)शुक्लिभोषवानमभद्दोपरवार्यभट्टोद्भवेन टीका-कारशर्मणा कृतः पितृपक्षश्राद्धनाख्योयं ग्रन्थः समाप्तः।

Colophon. — — — — — —

विषयः। माध्वमते चग्निहोत्रादौ यायात् पक्षचननविधेयं किन्तु पितृपक्षश्राद्धमेव कर्त्तव्यं; तद्विचद्वप्रमाणान्युक्तान्यस्मिन् ग्रन्थे।

No. 179. पितृपक्षश्राद्धनवाक्यार्थदीपिका. By रङ्गपाल. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 19. Lines, 10 on a page. Extent, 175 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः।
प्रद्याद्दं शङ्करं नत्वा परानन्दं दयाकरम्।
× × + × ×
ग्रन्थसमाप्ति-ग्रन्थप्रचारादिप्रतिबन्धकदुरितप्रशमनाय समुचितमेष्टदेवता-नुस्मरणरूपं मङ्गलाचरणं शिष्यशिक्षायै चाक्षाद्धन्येोद्धृत्यां प्रयन्नतो ग्रन्थतो मङ्गलाय च निबध्नाति सिंचत्वामित्यादि।

End. परमानन्दसन्तोषतुष्टये दीपिका मया।
रङ्गपालेन रचिता कृते(..) यथा पुरा॥

Colophon. इति चित्रपद्मबन्धमालाबंदीपिकासमाप्तिमगमत् । फाल्गुने कृष्णपक्ष त्रिवरात्रौ ।

विषयः । चित्रपद्मबन्धव्याख्या ॥

No. 180. पुण्यलक्ष्मीसम्वादः. Substance, country-made paper, 12 x 4½ inches. Folio, 4. Lines, 13 on a page. Extent, 160 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

अथ पुण्यलक्ष्मीसम्वादो लिख्यते ।
अङ्गदेशे महादेशे कनकाख्यं पुरोत्तमम् ।
कनकसिंहो राजाभूत् वल्लभा कनकावती ॥

End.

सुन्दरं धर्मकर्त्तव्यं दयामूलं जिनोदितम् ।
विश्ववर्षेऽपि विख्यातं दानशीलतप (. .) ॥

Colophon. इति श्रीपुण्यलक्ष्मीविवाहदृष्टान्तः समाप्तः ।

विषयः । जैनधर्ममाहात्म्यकीर्त्तनम् ।

No. 181. पुत्रदस्तोत्रम्. Substance, country-made paper, 11 x 2 inches. Folio, 1. Lines, 6 on a page. Extent, 9 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Grām Khunverā, Paṇḍit Hārān Chandra Tarkavāgisā. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning.

श्रीरामाय नमः ।
श्रीईश्वर उवाच ।
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रामस्य परमात्मनः ।
स्तोत्रं द्वादशनाम्ना च पुत्रदं वाञ्छितप्रदम् ॥
जानकीवल्लभः श्रीमः कौशल्यानन्दवर्द्धनः ।
रावणारिः खरध्वंसी दयालुः सेतुबन्धकृत् ॥
हनूमत्प्रीतिकर्त्ता च सुग्रीवेशः सतां पतिः ।
रामो दाशरथिश्चैव श्रीमद्द्वादशनामकम् ॥
इमं स्तोत्रं महापुण्यं यः पठेद्धारयेत् सदा ।

Digitized by Google

यचं यत्र प्रवक्ष्यामि शृणु देवि वरानने ॥
अपुत्रो लभते पुत्रं गुर्विणी जनयेत् सुतम् ।
मृतवत्सा च या नारी जीववत्सा भवेद्ध्रुवम् ॥
पठेद्वा पाठयेद्वापि त्रिकालं नियतः शुचिः ।
संवत्सरस्य मध्ये तु पुत्रवान् नात्र संशयः ॥
न प्रकाश्यं न देयञ्च गोपनीयं प्रयत्नतः ।
देयं शिष्याय भक्ताय वैष्णवाय विशेषतः ॥

Colophon. इति श्रीरामतापनीये उमामहेश्वरसंवादे पुत्रदकोषं समाप्तम् ॥

No. 182. पुत्रप्रतिग्रहविधिः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folio, 3. Lines, 11 on a page. Extent, 75 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. अथ दत्तकविधिमाह । शौनकः ।
ब्राह्मणानां सपिण्डेषु कर्त्तव्यः पुत्रसंग्रहः ।
तदभावेऽसपिण्डे वा अन्यत्र तु न कारयेत् ॥
क्षत्रियाणां स्वजातौ वा गुरुगोत्रसमोऽपि वा ।
वैश्यानां वैश्यजातिषु शूद्राणां शूद्रजातिषु ॥

End. यद्येवं कृतौरसः पुत्र उत्पद्यते ततीयकांशे प्रभवतीति वचनाच्च बोधा-
यन इति ।

Colophon. इति पुत्रप्रतिग्रहविधिः ।

विषयः । दत्तकग्रहणविचारः ॥

No. 183. पुष्पमाला. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 9. Lines, 19 on a page. Extent, 720 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. सिद्धम्, कमलमिव चरणकमल(. .)यं
पणमामि कुमरपेसपयसेवयावनं वीरम् ॥

End. जाव जिन सासनमि(. .) जाव धम्मो
जयमि मिलु(.) द, ताव । परिकलमउ रया भव्वे सिंवया सुपमरि ।

Digitized by Google

Colophon. पुष्पकमालाख्यवनिका ।

विषयः । जिनस्तुतिः ॥

No. 184. पूर्व्वपक्षसमाधानम् . By हेरिशर्म्मा . Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folio, 43. Lines, 12 on a page. Extent, 1,700 çlokas. Character, Nāgara. Date Place of deposit, Tikāri, Diṭṭ. Gayā, Paṇḍita Çastri. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमस्कृत्य शिवं साम्बं गणनायकसंयुतम् ।
उच्यन्ते यत् प्रसादेन लोकाः सर्व्वमनोरथम् ॥
पुरा राजसभायां ये ब्राह्मणाः मम सन्निधौ
पूर्व्वपक्षाः कृताः लोकैः पण्डितानां समाश्रयः
लिख्यन्ते वै तथा सर्व्वेषपकाराय धीमतां
भाषायां सुगमैः पद्यैः श्रीमद्धोरिशर्म्मणा ॥

End. तस्मात् पूर्व्वापरविरोधो दुष्परिहरः भाष्यपरिशीलनशालिनो विवेचयन्तु सुधियः ॥

विषयः । मत्ताभाष्यस्य पूर्व्वपक्षकथनं तत्समाधानञ्च ॥

No. 185. पूर्व्वमीमांसापरिभाषा . By कृष्णयज्वा . Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folio, 27. Lines, 9 on a page. Extent, 459 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Govinda Bhaṭṭa, Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. लक्ष्मीनारायणं वन्दे देवीं त्रिपुरसुन्दरीम् ।
गुरूनपि मतार्थांश्च निरन्तरमहं भजे ॥ १ ॥
बालानां सुखसिद्ध्यर्थमल्पबोधाय धीमताम् ।
मीमांसापरिभाषेयं क्रियते कृष्णयज्वना ॥ २ ॥
इह खलु भगवता जैमिनिना द्वादशलक्षण्यां पूर्व्वमीमांसायां धर्म्माधर्म्म-
वेदानुष्ठानोपयोगितया विचारितौ तत्र वेदबोधितेष्टसाधनताको धर्म्मः ।

End. पुरोडाशस्य प्रयाजशेषेणाभिघारणं ततः पशोऽभिघारणमिति सुव्यवस्थान-

Digitized by Google

क्रमाद्दाभिधारचक्रमः । इत्येवं श्रुत्यर्थपाठस्थानमुख्यार्थप्रवृत्तिक्रमैरेव कर्मानुष्ठानम् । अन्यथानुष्ठाने वैगुण्यमित्यलम् ।

Colophon. इति श्रीकृष्णयज्वकृता पूर्व्वमीमांसापरिभाषा सम्पूर्णा ।

विषयः । जैमिनिसूत्रोक्तकर्म्मणां संक्षेपेण विनियोगकथनम् ॥

No. 186. पृथ्वीवराहसंवादः . (आदिवाराहीयः) Substance, country-made paper, 8 x 3 inches. Folio, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 250 çlokas. Character, Bengali, Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Telivani, Paṇḍit Nilkumar Gosvāmi. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय । आदिवराहतन्त्रे ।

पृथिव्युवाच ।

अनन्तकोटिब्रह्माण्डं तद्वाह्याभ्यन्तरस्थितम् ।
विष्णोः स्थानं परं तेषां प्रधानप्रियमुत्तमम् ॥
मत्परं नास्ति कृष्णस्य प्रियस्थानमनोत्तमम् ।
तदहं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व कृपानिधे ॥

श्रीवराह उवाच ।

गुह्याद्गुह्यतमं हृद्यं परमानन्दकारकम् ।
अत्यद्भुतं रहस्यानां रहस्यं परमं शिवम् ॥

... ...

शाश्वतं स्थानमूर्द्धं च विष्णोरेकान्तवल्लभम् ।
नित्यवृन्दावनं नाम ब्रह्माण्डोपरि संस्थितम् ॥

End. गौरं चतुर्भुजं विष्णुं शङ्खचक्रगदायुधम् ।
किरीटकुण्डलाद्यैश्च शोभितं वनमालिनम् ॥
पूर्व्वद्वारे द्वारपालं गौरं विष्णुं प्रकीर्त्तितम् ।
कृष्णवर्णं चतुर्बाहुं शङ्खचक्रादिभूषितम् ।
दक्षिणद्वारपालञ्च श्रीविष्णुं कृष्णवर्णकम् ॥

Colophon. इति आदिवराहतन्त्रे श्रीवराहपृथ्वीसंवादे श्रीमद्गोविन्दलीलायां परिपूर्णामृतं समाप्तम् ॥

विषयः । वृन्दावनस्य माहात्म्यादिवर्णनम् ॥

Digitized by Google

No. 187. प्रतिष्ठामयूखः. By नीलकण्ठभट्ट. Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folio, 49. Lines, 8 on a page. Extent, 750 çlokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1898. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose and Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशो जयति ।

नत्वा नत्वमाराध्यं श्रीनाथमंशुनाथजाम् ।
प्रतिष्ठाः सर्व्वदेवानां नीलकण्ठो वदत्यथो ॥
तत्र विष्णुधर्म्मोत्तरे ।

End. कर्पूरादिः प्रज्ञानाच शान्तिर्भवतु सर्व्वदा ।
अस्माकं शिवियनाथैव सुप्रीतो भव सर्व्वदा ॥

Colophon. इति विश्वामित्रवंशावतंसश्रीमच्छाराजाधिराजपूजितचरणकमल-श्रीमान्नक-भट्टात्मजशङ्करभट्टात्मजभट्टनीलकण्ठकृते प्रतिष्ठामयूखेऽष्टमः समाप्तः । संवत् १८९८ ॥

विषयः । सर्व्वप्रतिष्ठाकथनम् ।

No. 188. प्रत्यङ्गिरास्तोत्रम्. Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folio, 6. Lines, 11 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunvera, Paṇḍit Harān Chandra Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । अथ प्रत्यङ्गिरास्तोत्रं लिख्यते ।
यो मे इत्यादिमन्त्राणां प्रत्यङ्गिरा ऋषिः जगतीच्छन्दः इन्द्रादयो देवता आत्मरक्षार्थे पाठे विनियोगः ।
यो मे पूर्व्वगतः पाप्मा पापकेन कर्म्मणा । ?
इन्द्रादिदेवो राजा तं भञ्जयतु भञ्जयतु भञ्जयतु मारयतु कलिं तस्मै प्रयच्छतु हतं मम शिवं मम शुभं मम शान्तिस्वस्त्ययनं इन्द्राय नमः । इन्द्रो मे देवः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ इतिपूर्व्वे ॥ यो मे आग्नेये अग्निं भापयतु भापयतु मारयतु कलिं तस्मै प्रयच्छतु हतं मम शिवं मम शुभं मम शान्तिस्वस्त्ययनं अग्नये नमः । इत्यादि ॥

End. पुष्पैश्च रक्तवर्णैश्च ध्यायेत् प्रत्यङ्गिरां पराम् ।
वर्णाङ्कुशमजं मेषं × × × विधिवद्भवलिम् ॥

Digitized by Google

मरोचव्याजनमध्ये दैवेन मरणं भवेत् ।
महाशङ्करोगे च न भयं विद्यते क्वचित् ॥
प्रेतपिण्डं समादाय श्रीखोर्ण कारयेत् ततः ।
साध्यामासं + + कृत्वा मधुमायावी पुत्तलीम् ॥ ?
श्रीमतन्त्रं विधायैव चिताग्नौ प्रक्षिपेत् ततः ।
एकायुतं जपं कृत्वा चिराच्चि मारणं रिपोः ॥
महाज्वरो भवेत् तस्य तापस्य च महान् + ।
++ द्वारे क्षिपेत् तस्य +++ मारणं ध्रुवम् ॥

Colophon. इति श्रीप्रत्यङ्गिरास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । प्रत्यङ्गिरास्तवकथनम् ॥

No. 189. प्रत्याख्यानभाष्यवन्दनकभाष्यावचूर्णिः. By सोमसुन्दरसूरि. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folio, 11. Lines, 23 on a page. Extent 1,012 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीविद्यसूरिगुरुभ्यो नमः ।
वन्दे इति वन्दनीयान् सर्वान् सर्वज्ञान् नत्वा । इच इति । इत-
चिकानि नैषेधको चयादिरूपाणि वच द्वारे तदनुक्रमम् ।

End. श्रीश्रावकप्रत्याख्याननिर्युक्तित्यादिभ्योऽवगन्तव्या । प्रधानफलमाच खल-
सुगमा । इति ।

Colophon. श्रीसोमसुन्दरसूरिविरचिता प्रत्याख्यानभाष्यवन्दनकभाष्ययोरवचूर्णिः ।
श्रीश्रावककथितः कृता संक्षिप्ता ।

विषयः । प्रत्याख्यानभाष्यवन्दनकभाष्यव्याख्या ॥

No. 190. प्रबोधोदयनाटकम्. By शुक्लेश्वरनाथ. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folio 62. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 çlokas. Character, Nāgara. Date S.K. 1823. Place of deposit, Tikāri, Dist. Gayā, Paṇḍita Çāstri. Appearance, tolerable. Prose and Verse. Incorrect.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

ज्ञातं (ज्ञानं) ह्यात्मनीन्द्रनिवहैर्निर्बन्धकं यत् सदा
कर्त्ता तर्कविद्याविधिभिर्निगदितो मायागुणैः संयुतः ।
मीमांसारचितैस्तु कर्मपुरुषः सांख्यैः प्रकृत्याश्रितो
भूयाच्छ्रेयस्करं विविधमतिदं तत्त्वस्वरूपं महः ॥

× × × × नान्द्यन्ते सूत्रधारः । आर्य्येऽद्य श्रीमत् प्रचण्डदोर्दण्ड × × × × श्रीमद्वीर? वंशावतंसेन श्रीमहाराजभगवन्तरायदेवेन आदि-ष्टोऽस्मि, सकलशास्त्रविषयकज्ञानप्रागल्भ्यभाजां गीर्व्वाणवाण्येव व्यवहार-माचरतां पार्षदां प्रवेशेनानुरञ्जनीयमियं परिषदिति । नटी । यद्यपि वेद एवार्थ्यपुरुषचतुर्णामर्थसिद्धिसम्पादकत्वादपि कुत्राप्ये वस्तुनि विश्राम्यन्त एव प्रभवोऽनुचरैः, प्राय एव नाटकः प्रबन्ध इति ॥ सूत्रधारः । आर्य्येऽस्मीते बहुतरे काले न कदम्बोपरीक्षितंभवत्या × × × × × भारद्वाज-वंशप्रथितमहाराजनृसिंहादिसम्पादितयशोऽनुरागिणा तदंशकरीरेण श्रीमद्रत्ने-श्वरनाथेन रचितं प्रबोधोदयनाटकमिति ...... चन्द्रिकामधुमयस्वरूपेण आहूतं । नटी । आर्य्यपुत्र कस्यायं क्रोधकठोरस्वनरूपितावरस्य सन्द्रा-क्रन्दः ॥ सूत्रधारः । आर्य्ये भगवत्याह्लादतापत्रयस्वन्दमित्यतामधवस्थान-क्रोधचण्डाघूर्णिताचलितनयनावलोकनसम्भावितसमस्तसभाजनभाजः शिष्या-ज्ञानोभयपार्श्वको नैयायिक इत एवाभिवर्त्तते । तस्मात् गोपितमस्य समीपे स्थातुमिति निष्क्रान्ताः सर्व्वे । प्रस्तावना ॥

End. पण्डितपुरुषः । यद्येवं तर्हि साम्प्रतमेव भवद्युक्तिमन्यात् भगवद्भ्यामनुमिता मता एतद्ग्रन्थावदातता ॥ हा राजन् वत्स प्रभातकल्पेयं रजनीति तथा हि ।
सन्ध्यागमसुखी विभाति सुरतान्तेष्वोष्ठबिम्बं चारिका-
वक्त्रोद्गारितमात्तमद्य रचयि प्रोक्तं प्रियोऽयं प्रियां
वेदान् विप्रमुखो × × × प्रति × यन्त्यन्ते × × × ×
गायन्ते द्विजसत्तमाः सुरधुनी × × × विषाधनाः ॥ भवतु श्रीमद्भिरपि गम्यतां स्वस्मै स्वस्मै शिविरायेति महाराजाज्ञया गताः सर्व्वे ॥ षष्ठोऽङ्कः समाप्तश्चायं ग्रन्थः । अग्निवेदगजचन्द्रमितेऽब्दे? १८२७ ... गुरुवासरे लेखि इदं पुस्तकम् ॥

Digitized by Google

विषयः । महाराजभगवन्नारायण-सभायां समागत-वैयाकरण-मीमांसक-नैयायिक-तान्त्रिकादीनां पूर्वपक्षसिद्धान्तादिकथनम् ॥

No. 191. प्रयोगसारः. Substance, country-made paper, 10×3½ inches. Folia, 99. Lines, 18 on a page. Extent, 3960 çlokas. Character, Nāgra. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
गजाननं तथा साम्बं शिवं संसारमोचनं,
वामनाख्यमथाचार्यं मातरं पितरं तथा ।
विश्वेश्वरं गुरुं चापि प्रणिपत्य यथाक्रमं,
प्रयोगसारं कुरुते मन्दानां कर्मसिद्धये ।

End. गोपवासादित्यत्रप्रधानदेवताकथनात् पाकयज्ञोक्तदेवताः ग्राह्याः । इति स्थालीपाकप्रयोगः ।

Colophon. इति गर्भाधानप्रभृति-स्थालीपाकान्तप्रयोगः (... ...) इति प्रयोगसारे गर्भाधानादिस्थालीपाकान्तप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपेण गर्भाधानादि-स्थालीपाकान्तप्रयोगकथनम् ।

No. 192. प्रयोगसारः. Substance, country-made paper, 8×4½ inches. Folia, 204. Lines, 10 on a page. Extent, 3,060 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍita Vāmanācāryya. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Beginning. (अस्य प्रथमतः सप्तश्लोकाः विलुप्ताः ।)
प्रत्यक्ष देवतायास्तु होमं कुर्य्याद्विचक्षणः ।
तस्य नाम गृहीत्वाथ प्रीयतामिति भाषते ।

End. अनेन यथाविभवं गवाश्वादिदानमारोपयेत् । यानेन प्रयाणनियमः
× × × × × ×
\+ × × × × +
× × × रोपयेत् । (इतो नास्ति ।)

Digitized by Google

Colophon. — — — — — —।

विषयः। सर्व्वविषसंहारकथनम्।

No. 193. प्रश्नविद्या. By चक्रेश्वर. Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 17 Lines, 6 on a page. Extent, 600 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1744. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post, Garveta gram Khunvera, Late Paṇḍit S'rīpati Bhaṭṭācaryya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. नमो ज्ञानप्रदायविघ्नघ्नं सर्व्वार्थसिद्धिप्रदं।
कल्याणं कलिकल्मषनाशकरं चैतन्यपूर्णं शिवं॥
श्रीचक्रेश्वरशर्म्मणा बहुविधं शास्त्रार्थमालोक्य च।
प्रश्ने ज्ञानप्रकाशकं प्रवदनात् तत्त्वार्थमालम्बते॥
दीप्तः सुगुरुः चपरः सुनीचो दीनो विरश्मिर्मुदितो विवर्णः।
प्रपीड़ितो खलमध्यगतिभूतः सुखो निखर्वेषमनुप्रयातः॥ इत्यादि

End. लोकान्यं भरणं तुषारसदृशं चैतन्यं पूर्णकं
दिव्यं वाक्‌सुरपर्व्वपूर्व्वनगरं श्रीचान्दनः स्यात् क्रमाः।
जाया ज्ञानजनी च दिनु शिरसं शीर्षं शरीरं शिवौ
श्रीभूमात् पवित्रीतकं श्रुतिपुटे वाग्देवता मे वद॥ (?)
इत्यादर्शोत्तमं देवि मयोदिता पुनः पुनः।
ये प्रश्नितस्य कथयेत् सर्व्वं नास्ति न संशयः॥

Colophon. इति श्रीनामदन्ध्याध्यायः सप्तविंशतितमः। समाप्तश्चायं ग्रन्थः।
श्रीचक्रेश्वरशर्म्मणा लिखितं। शकाब्दाः १७४४।

विषयः। भावफलकथनं। ग्रहस्वरूपनिरूपणं। भावज्ञानकथनं। भवप्रश्नविज्ञानं। लाभालाभनिर्देशनं। शर्म्मादिविज्ञानं पथिकागमननिरूपणं। देशान्तरगतस्य मरणादिविज्ञानं। पद्मलाभनिरूपणं। गमनागमनचौर्य्यादिविज्ञानं। मरण-भोजन-हृदिस्थ-मोचन-सौ-रोग दिवा-फलादिविज्ञानं। फलपाकमासनिर्णयनं। कुसुमशकठिकाख्यायो नाम षष्ठाध्यायश्च।

No. 194. "प्रश्नोत्तररत्नमाला". By सितपटगुरु. Substance, country-made paper, 12×4½ inches. Folia, 6. Lines, 3 on a page. Extent 36 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Dikmaṇḍalācāryya, Māharāja Bālacandra. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. प्रणिपत्य जिनवरेन्द्रं प्रश्नोत्तररत्नमालिकां वक्ष्ये,
नागनरामरवन्द्यं देवं देवाधिपं प्रथमं ।

End. रचिता सितपटगुरुणा विमला विमलेन रत्नमालेव,
प्रश्नोत्तरमालेयं कण्ठगता कं न भूषयति ।

Colophon. इति प्रश्नोत्तररत्नमाला सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनगुरुशिष्यसंवादः ।

No. 195. प्रायश्चित्तसारसंग्रहः. By आनन्द चन्द्र. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 31. Lines, 6 on a page, Extent, 750 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍita Kṛṣṇadās Smṛtibhusaua. Appearance, fresh. Prose and Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।
प्रणम्य पार्वतीनाथं प्रायश्चित्तो च सारकं ।
आनन्दचन्द्रो विप्रेन्द्रः कुरुते बालबोधकं ।
पापचयमापचायकं प्रायश्चित्तं इत्यादि ।

End. मासोपवासव्रतं पञ्चदशधेनुसमं पक्षोपवासव्रतं सार्द्धसप्तधेनुसमं सर्व्वत्र प्रमाणन्तु प्रायश्चित्तविवेकादौ द्रष्टव्यं ॥

Colophon. इति श्रीआनन्दचन्द्रकृत-प्रायश्चित्तसारसंग्रहः समाप्तः ।

विषयः । प्रायश्चित्तकथनं । बालकादिना प्रायश्चित्तग्रहणकथनं । ब्रह्मवधादिप्रायश्चित्तकथनं ॥ गोवधजीववधादिप्रायश्चित्तकथनं ॥ अभक्ष्यभक्षणप्रायश्चित्तकथनं । अगम्यागमनादि-प्रायश्चित्तकथनं ॥

No. 196. बह्वृचोपनिषत्. Substance, country-made paper, 11×5 inches. Folia, 1. Lines, 12 on a page. Extent, 30 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ओम् देवी ह्येकाग्र आसीत् सैव जगदण्डं असृजत कामकलेति विज्ञायते शृङ्गारकलेति विज्ञायते तस्या एव ब्रह्मा अजीजनत् विष्णुरजीजनत् सर्वे मरुद्गणा अजीजनत् ।

Digitized by Google

End. ऋचोऽक्षरे परमे व्योमन् यस्मिन् देवा अधिविश्वे निषेदुः यस्तन्न वेद किमृचा करिष्यति य इत्तद्विदुस्त इमे समासत इत्युपनिषत् ।

Colophon. इति बह्वृचोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । ब्रह्मविद्याकथनम् ।

No. 197. बृहच्छान्तिटीका (सुबोधा). By हर्षकीर्तिसूरि. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 14 on a page. Extent, 540 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya Māharāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. नमो जिनेभ्यः ।

श्रीपार्श्वं सर्वसिद्ध्यर्थं स्तुत्वा सर्वामरैः स्तुतं,
बृहच्छान्तिस्तवस्यैषा सुबोधा क्रियते मया ।
तत्र पूर्वं तस्य स्तवस्योत्पत्तिर्लिख्यते ।

End. इति शुद्ध पाठ सूत्रे इति श्रीमा नागपुरीयतपोगच्छराजा श्रीचन्द्र-कीर्तिसूरिवरशिष्यहर्षकीर्तिसूरिरकार्षीदिमां टीकां । विरचितमसूत्र-(....) आयच्छतः प्रवृत्त × × × शान्तिजिनस्तुप्रसत्ते × × × विरचिता बृहच्छान्तिः ॥

Colophon. इति बृहच्छान्तिटीका सम्पूर्णा ।

विषयः । जैनमतानुसारिबृहच्छान्तिव्याख्या ।

No. 198. बृहच्छान्तिवृत्तिः. By हर्षकीर्तिसूरि. Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 16 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya Māharāja Bālacandra Suri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ बृहच्छान्तिवृत्तिर्लिख्यते ।

शान्तिः शान्तिर्बृहच्छान्तिः लघुशान्तिस्तथापरा,
यत्प्रसादात × × सापद्म सिंहासनं जगत् ।
श्रीशान्तिं शान्तिकर्तारं सर्वशक्तिगुणाकरं,
नमस्कृत्य बृहच्छान्तेर्वृत्तिरेषा विधीयते ।

Digitized by Google

End. पुत्रः अश्विनीयमलो भवतु अश्विनस्य चक्षुश्चक्षुराविधाद्देवजस्मः चयो भवतु, पुत्रः श्रियं कल्याणं मङ्गलं भवतु इति स्तुतु चाच, सूवे इति श्लाघा ।

Colophon. ग्रामपूरीयतपोधनराजा श्रीचन्द्रकीर्त्तिसूरिविरचितसिद्धसारस्वतकीर्त्तिसूरिर-कार्षीदिमां टीकां । इति श्रीवृद्धचाणिक्यनीति श्लोकवृत्तिः ।

विषयः । श्रीवृद्धचाणिक्यनीतिश्लोकव्याख्या ।

No. 199. स्वरद् संग्रहः. By रेवतीशर्म्मा. Substance, country-made paper, 9×5 inches. Folia, 89. Lines, 29 on a page. Extent, çlokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1900. Place of deposit, Belsārā, Hanumān Tewari. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आदौ विनायकं नत्वा शारदां भारतीं सदा
रामं कृष्णञ्च गोविन्दं नत्वा भास्करादिग्रहान् नव ।
दीर्घसंग्रहं वक्ष्येऽहं रेवतीशर्म्मा द्विजः ।
चातुर्वर्ण्ये द्विजादीनां सर्व्वकामार्थसिद्धये ॥
अथातः संप्रवक्ष्यामि चक्रं मातङ्गनायकं ।
येन विज्ञानमात्रेण यात्रायुद्धे जयो भवेत् ।

End. विद्युत्प्रभा विराजन्ते यथा तारा निशि स्फुटा ।
नभसो यदि आयाति सप्तद्वीपे रविर्यथा ॥
यत् यत् जन्मकृतं पुण्यं पापञ्च शुभाशुभं ।
तत् सर्व्वं प्रकटीभूतं यस्य स्वरस्य पत्रिका ॥
इति ज्योतिःशास्त्रवर्णनं ॥
श्रीशाण्डिल्यगोत्रजातिमित्रिदेवस्य प्रवरत्रयं
शाखा कौथुमस्य × सामवेद × × कीर्त्तिता
नाम्ना नारायणमिश्र इति विभुः पृथ्वीमण्डलाम्बादिकं । ?
ज्योतिर्वित् तिलकं मान्यो × × × भूभृतां ।
तत् सुनुश्चैतन्यसञ्ज्ञः । तत् पुत्रो देवीदत्तः तत् पुत्रो रेवतीशर्म्मसंज्ञकस्तुमान्
प्रख्याविख्यापुरे पण्डितटोलेतिख्याता ।

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीदेवगीतास्कन्दे पुराणखण्डे भारतवर्षवर्णनं, विन्ध्यवर्णनं, वैशाखरत्न-वर्णनं, ज्योतिःशास्त्रवर्णनं, देवगीतास्कन्दे श्रीकृष्णवर्णनं, मधुरवर्णनं नाम षोडशोऽध्यायः सम्पूर्णः । संवत १६०० ॥

विषयः । १ कृष्णायवनप्रकरणं । २ वास्तुप्रकरणं । ३ जातकप्रकरणं । ४ मरण-प्रकरणं । ५ प्रश्नप्रकरणं । ६ तिथिनिर्णयप्रकरणं । ७ नक्षत्रनिर्णयप्रकरणं । ८ रविगुर्व्वा-दिग्रहाणिप्रकरणं । ९ ज्वरादिशान्तिप्रकरणं । १० दत्तात्रेयप्रकरणं । ११ पञ्चपत्राख्याकथनं । १२ सरोजवाहिकादिकथनं । १३ अर्जुनगीता । १४ ब्रह्मनिरूपणं । १५ चंपकपञ्जरिका-कथनं । १६ ज्योतिःशास्त्रादिवर्णनं प्रत्यकर्म्मोपवंशादिवर्णनं ॥

No. 200. ब्रह्मखण्डं । Substance, country-made paper, 11×6 inches. Folia, 450. Lines, 25 on a page. Extent, 5,500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta Viśvakoṣa Office, Babu Nagendranâth Vasu. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. कुमारिकाखण्डमध्ये राज्ये च भरतस्य च ।
खण्डविंशद्देशगतं देशानां भुक्तिसत्तमाः ।
षट्पञ्चाशत्तमानां मतं वैशाकुलस्य च ।
ग्रामाणां परिसंख्या च ब्रह्मखण्डेषु क्रियते
देशस्य आवर्त्तोऽनूपः साधारण इति त्रिधा ॥

End. केचित् ग्रामसुखाय सर्व्वभूमौ भविष्यति ;
यवनग्रामनिकटे सरपुराद्विजाश्रयं ॥
सारवयं सुखदं हि ग्रामस्य यवनैर्द्विजाः ।
कर्त्तव्य कवेः सभ्या द्विजताढ्ये क्षितौ मुधा ॥
गौडियग्रामग्रामं हि कन्नर्पसञ्चये ।
प्राप्नुवन्ति शीतला रोगी वैद्यकं जन्तुभिः सह ॥
शीतलाभयभीत्या च केचित् ग्रामवासिनः ।
नेपालप्रान्तभूमिषु यास्यन्ति च ततः कलौ ॥

Colophon. इति भविष्यपुराणे ब्रह्मखण्डे सर्व्वभूमिवर्णने सप्तपञ्चाशत्तमः सर्गः ॥ अतःपरं किञ्चित् खण्डितं ।

विषयः । १ पौण्ड्रदेशमध्ये गौड़देशवर्णनं ॥ २ वरेन्द्रदेशवर्णनं ॥ ३ गोहमिदेशादि-वर्णनं ॥ ४ नारिखण्डदेशादिवर्णनं ॥ ५ वराटदेशवर्णनं ॥ ६ । ७ वर्द्धमानदेशवर्णनप्रसङ्गेन

Digitized by Google

विद्यासुन्दरयो र्वर्णनं । ८ । ९ । विन्ध्यपार्श्वस्थितदेशादिवर्णनं । १० । ११ कश्मीरदेश-वर्णनं । १२ । १३ जम्बुद्वीपविवरणं । १४ । १५ गौडदेशविवरणं । १६ । १७ कामाख्यदेशवर्णनं । १८ । १९ वरदयोनदेशवर्णनं । २० कीकटान्तर्गतवङ्गदेशविवरणं । २१ । २२ कीकटान्तर्वर्त्ति-वङ्गदेश-विवरणं । २३ । २४ २५ २६ २७ २८ मगधदेश-विवरणं २९ । ३० । ३१ भोजदेशविवरणं । ३२ राजपुत्रवर्णनं । ३३ । ३४ कराष्ट्रदेशवर्णनं ॥ ३५ । ३६ । ३७ अयोध्यादेशविवरणं । ३८ ३९ विन्ध्यदेशान्त-र्वर्त्तिवैद्यनाथदेशविवरणं । ४० ४१ । ४२ चम्पादेशविवरणं ॥ ४३ चम्पापुरवर्णनं । ४४ । ४५ । ४६ मिथिलादेशवर्णनं । ४७ । ४८ तीरभुक्तिदेशविवरणं । ४९ । ५० । ५१ काशीमाहात्म्यकथनप्रसङ्गेन, काशीप्रदेशविवरणं । ५२ । ५३ काशीवाराणस्येश्वर माहात्म्यादिकथनं । ५४ ५५ काशीमाहात्म्यविशेषमाहात्म्यादिकथनं । ५६ काशी माहात्म्यान्तर्गतनादीनां माहात्म्यकथनं । ५७ मध्यदेशान्तर्वर्त्तिसर्वभूप्रदेशवर्णनं ।

No. 201. **ब्रह्मानन्दः ।** Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1764. Place of deposit, Upalatāgram Post Mehar, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagabandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ब्रह्मानन्दं प्रवक्ष्यामि श्रावे तत्त्विन्नवेधतः ।
देहिनामुक्तिकामार्थं प्रोक्तं शिवा सुखावहे ॥
ब्रह्मवित् परमाप्नोति शोकं तरति चात्मवित् ।
रसो ब्रह्मरसं लब्ध्वानन्दी भवति नान्यथा ॥
प्रतिष्ठां विन्दते सर्वत्र यदा ह्यादृश सोऽभयः ।
कुरुतेऽस्मिन्नन्तरं चेदथ तस्य भयं भवेत् ॥
वायुः सूर्यो वह्निरिन्द्रो मृत्युर्जन्मान्तरेऽन्तरं ।
तस्मा धर्मं विजानन्तोऽप्यस्माद्भीता चरन्ति हि ॥
इत्यादि ।

End. निरपायो ब्रह्मतत्त्वे भावनामे सर्वप्रभे ।
चद्वैते त्रिपुटी नास्ति भूमानन्दोऽस उच्यते ॥
ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे पञ्चमोऽध्याय ईरितः ।
विषयानन्द स्तवेन द्वारेणान्तःप्रविश्यतां ॥
पाषाणादिवद्रोमेन ब्रह्मानन्देन सर्वदा ।

पायाच प्राणिनः सर्व्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः ।
शाके वेदरसाग्निचन्द्रमिलिते पञ्चाननै नायके
श्रीधारे गुरुपौत्रके निजगुरोः पादारविन्दद्वयं । (?)
ध्यात्वा श्रुतशरशौचके कृतिशिरः श्रीपञ्चद्भाव्यकेऽ·
लिखि श्रीयदुनाथविप्रतनया ब्रह्मानन्दीपकः ॥

विषयः । इति श्री ब्रह्मानन्दे योगानन्दो नाम प्रथमोऽध्यायः ।
„ „ आत्मानन्दो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।
„ „ अद्वैतानन्दो नाम तृतीयोऽध्यायः ।
„ „ ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे चतुर्थोऽध्याय ईरितः ।
„ „ विद्यानन्दस्वरूपनिरूपणोऽध्याय ईरितः ॥
„ „ इति श्रीब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः ।

No. 202. ब्रह्मानन्दः (सटीकः) टीका. By रामकृष्ण. Substance, country-made paper, 11 × 6 inches. Folia, 39. Lines, 16 on a page. Extent, 950 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Rajārampura, Pandit Maheśacandra Tarkacūḍāmaṇi. Appearance, tolerable. Verse and Prose. Generally correct.

Beginning. मूलस्य ब्रह्मानन्दं प्रवक्ष्यामि ज्ञाते तस्मिन्नशेषतः ।
ऐहिकामुष्मिकानर्थव्रातं हित्वा सुखायते ॥
ब्रह्मवित् परमाप्नोति शोकं तरति चात्मवित् ।
रसो ब्रह्मरसं लब्ध्वानन्दी भवति नान्यथा ॥ इत्यादि

टीकायाः नत्वा श्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनीश्वरौ ।
ब्रह्मानन्दाभिधं ग्रन्थं व्याकुर्व्वे बोधसिद्धये ॥

End. मूलस्य ब्रह्मानन्दाभिधे ग्रन्थे पञ्चमोऽध्याय ईरितः
विषयानन्द एतेन द्वारेणान्तःप्रविश्यतां ॥
प्रीयाद्धरिर्मदीशोऽसौ ब्रह्मानन्देन सर्व्वदा
पायाच प्राणिनः सर्व्वान् स्वाश्रितान् शुद्धमानसान् ॥
इति श्रीविषयानन्दे पञ्चमोऽध्यायः ॥
श्रीश्रीतारारामायै नमः ॥

Digitized by Google

टीकायां: पश्चिमभाग निरूपणीयेति चिपुटीभावाभावाद्भूमानन्दोऽयं इत्युच्यते इत्यर्थः । इदानीं ग्रन्थमुपसंहरति ब्रह्मानन्देति । इदानीं ग्रन्थकर्त्ता अभेदेन हरिहरं स्मरन् प्रार्थयति प्रीयादिति ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीभारतीतीर्थविद्यारण्यमुनिवर्य-किङ्करेण रामकृष्णाख्येन विदुषा विरचितायां ब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः ॥ इति श्रीब्रह्मानन्दाख्यग्रन्थः समाप्तः ।

विषयः । १ अध्याये योगानन्दनिरूपणं । २ अध्याये आत्मानन्दनिरूपणं ३ अध्याये अद्वैतानन्दनिरूपणं । ४ अध्याये विद्यानन्दनिरूपणं ५ अध्याये विषयानन्दनिरूपणं ।

No. 203. भर्तृहरिनिर्वेदनाटकं. By हरिहरोपाध्याय. Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 21. Lines, 5 on a page. Extent, 325 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Dinājpura, Paṇḍit Krisṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose and verse. Correct.

श्री गणेशाय नमः ।

Beginning. शैलाघाहत्य मूर्द्धा रजनिकरकलाकल्पी योपनीता ।
यत्नाभोगापनीता पदमपि न जटाजूटतोऽधः प्रपेदे
× × × × ×
× × × + ×

नान्द्यन्ते सूत्रधारः । अलमतिविस्तरेण भो भोस्त्रिभुवनतत्प्रभृतिमौलय भूतस्य भगवतो भूतपते भैरवेश्वरस्य यात्रायां समुपागताः सामाजिकाः श्रीहरिहरप्रणीतेन भर्तृहरिनिर्वेदनाम्ना शान्तरसप्रधानकेन नाटकेनो-पस्थितुमीहामहे तत्र भवन्तः सावधाना भवन्तु ॥

End. श्रीरामः । तथापीदमस्तु
साधोः सिध्यतु कार्य्यमस्तु चिरं राजा प्रजारञ्जनात्
लक्ष्मी रक्षतु चञ्चलापि मधुरा भूयाद्दुराराधना
ब्रह्मोपायनमार्गमाश्रय सुहृत्प्रायोऽपि सद्धर्मपथा-
दस्मिन् हारिहरे चरित्रमधुना प्रीयात् गौरीवरं ॥
इति निष्क्रान्ताः सर्वे ।

Colophon. इति पञ्चमोऽङ्कः ॥ इति श्री हरिहरोपाध्यायकृत-भर्तृहरिनिर्वेदनामक-नाटकं समाप्तं ।

Digitized by Google

विषयः । कविकृतक अनुमता मनुष्मवेन विविधक भर्तृचरित्रजनक राजो भाव-प्रतिबन्धनं ॥

No. 204. भावशतकम् . By नागराज . Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Extent, 225 clokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikari, District Gayā, Paṇḍit Mahaviraprasād. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

मूर्धं क्वचित् क्वचिदतीव विवेचरार्थं ।
क्वापि प्रभुतवचनचमत्कारं ।
मनं क्वचित् क्वचन श्रीरहमनुवेशः
किंचद्यंत्रतिपचानुक्तं गुहेव ॥

End. सोयं दुर्जयदोर्भुजजनितप्रौढप्रतापानल-
ज्वालाजालविलीनतारिनगरः श्रीनागराजो जयी ॥

Colophon. इति श्रीनागराजविरचितं भावशतकं सम्पूर्णं ॥

विषयः । भावादिनिरूपणं ॥

No. 205. भाविकसूत्रव्याख्या . By चयनभट्ट . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 20. Lines, 10 on a page. Extent, 230 çlokas. Character. Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. वन्दे विष्णुं महानन्दं भक्तकल्पमहीरुहं ।
मच्छायार्थंश्रितेकेषं मरैरर्थचतुष्टयं ॥
कृपिताचिपयाच्छायां समोलस्य परं सुखं ।
वैयन्तो यत् परं श्रीरामननं भजेन्वयं ॥

End. वचनप्रवचनाकालमन्नाक्षेन सरिता रचिता,
भियतां हृदये सहये कमलामहितेन पुरुषेण ।

Colophon. इति श्रीमत्प्रथमशाखिनामदेवभट्टात्मजेन श्रीमद्वचनभट्टेन विरचितं भाविकसूत्रव्याख्यानं समाप्तं ।

विषयः । श्रौतपथग्रह्यपरसंस्कारकभाविकसूत्रव्याख्या ।

Digitized by Google

No. 206. भुवनेश्वरीकवचटीका. By गौरमोहनविद्यालङ्कार. Substance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 130 çlokas. Character Bengali. Date S.K. 1764. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta gram Medrā, Babu Parbaticaraṇ Bhaṭṭācāryya. Appearance, old, Prose. Generally Correct.

Beginning ॐ नमो भुवनेश्वर्य्यै ॥

कालीपादयुगं रम्यं ध्यात्वा श्रीगौरमोहनः ।
टीकां तनोति विमलां गौरैरेषा प्रसन्नताम् ॥
अन्यत्र बहवो टीका गुणदोषौ न विद्महे ।
तथापि स्फुटतां कृत्वा बालके मयि तेऽर्पिताम् ॥
अथ सर्व्वविद्याप्रधानाया भुवनेश्वर्य्याः कवचार्थस्तुतोषाय व्याख्यायते, यथानन्दमयीमित्यादि अत्र पूजायनन्तरं आनन्दमयीं नित्यानन्दविग्रहां साक्षात् मन्त्रमन्त्रस्वरूपिणीं पूर्णब्रह्मस्वरूपिणीमिति च पाठान्तरं जगत्कारणमम्बिकां जगतां ब्रह्मादीनां कारणं बीजं अम्बिकां जगन्मातरं अथवा अम्बिकानाम्नीं वरं ईड़े स्तुतिं करोमीत्यादि ।

End. गुलिस्फुरचितपाकमित्यादि, गुत्या स्फुरचितमिव पाकं विपन्नं अत्र तदेतत् स्तोत्रं श्रीमतां गुलिकालितां मध्ये इह जगति यो मर्त्यः मनुजः आर्द्रान्तरात्मा आर्द्रो द्रवीभूतोऽन्तरात्मा यस्य सोऽस्तुतः तत् नित्यं पठति स जनः × × × × विभूतीनां उच्चैःपदं यथा स्यात् तथा भवति गुलिस्फुरितपाकमिति च पाठान्तरं ।

Colophon. इत्युपेन्द्र भट्टवंशोद्भवश्रीगौरमोहनविद्यालङ्कारभट्टाचार्य्यविरचिता श्रीमद्-भुवनेश्वरी-कवचटीका समाप्ता । शकाब्दा १७६४ ।

विषयः । भुवनेश्वरी कवचस्य व्याख्यानं ।

No. 207. भूखण्ड (स्कन्दपुराणीय). Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 42. Lines, 9 on a page. Extent, 1,400 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of Deposit, Dinājpura Rājvāḍi. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं ।
देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

Digitized by Google

चिरस्थानां यथाविष्णुतीर्थानां तीर्थराडिव ।
तथा जयति भूखण्डे नन्दग्राम उत्तमः ॥

स्कन्द उवाच ।

End. नन्दिग्रामस्य माहात्म्यं वरेषैव द्विजोत्तम ।
कथितञ्च मया पुण्यं नन्दग्रामे शिवालये ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे भूखण्डे नन्दग्राममाहात्म्यं ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । १ । २ । ३ अध्याये नन्दग्राममाहात्म्यकथनेन यथाविर्भावकथनं । ४ चक्रकुण्डमहिमवर्णनं । ५ दशाश्वमेधवर्णनं । ६ विमोचनमोचनं ॥ ७ एकान्तिवर्णनं । ८ चन्द्रेश्वरवर्णनेन यमदूतमोक्षनिरूपणं ॥ ९ यमतीर्थवर्णनं । १० । ११ प्रयागवर्णनं ॥ १२ । १३ भविष्यद्गावर्णनं ॥ १४ गोमतीतीर्थवर्णनं । १५ रेवाकुण्डवर्णनं ॥ १६ गोपालमाहात्म्यवर्णनं ॥ १७ । १८ मोक्षतीर्थवर्णनं ॥ १९ चक्रतीर्थ-वर्णनं ॥ २० गुप्ततीर्थ-वर्णनं । २१ गयावर्णनं । २२ । २३ । २४ कूपादिवर्णनं ।

No. 208. भैरवस्तवराजः. (विश्वसारोद्धारीयः) Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 72 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā Ayodhyā Raghunāthvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. अथ वटुकस्तोत्रं ।
कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुं ।
शङ्करं परिपप्रच्छ पार्व्वती परमेश्वरं ॥

श्रीपार्व्वत्युवाच ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ सर्व्वशास्त्रागमादिषु ।
आपदुद्धारकं मन्त्रं सर्व्वसिद्धिप्रदं नृणां ॥

श्रीभगवानुवाच ।

शृणु देवि महामन्त्रमापदुद्धारहेतुकं ।
सर्व्वदुःखप्रशमनं सर्व्वशत्रुनिवर्हणं ॥ इत्यादि ।

End. एतत् श्रुत्वा ततो देवी नामाष्टशतमुत्तमं ।
भैरवाय प्रहृष्टाभूत् स्वयञ्चैव महेश्वरी ॥

Digitized by Google

Colophon. इति विश्वसारोद्धारे वाचडुदारकल्पे भैरवभैरवीसंवादः समाप्तः ।

विषयः । बटुकभैरवस्य स्तवकवचं ॥

No. 209. भ्रमरगीतं. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 5. Lines 4 on a page. Extent, 25 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

अथ प्रजल्पः ।

Beginning. असूयेर्ष्यामदयुजा योऽवधीरणमुद्रया प्रियस्य
कौशलोद्गारः प्रजल्पः स तु कीर्त्तितः । १ यथा ।
मधुप कितव बन्धो मा स्पृशाङ्घ्रिं सपत्न्याः
कुचविलुलितमालाकुङ्कुमश्मश्रुभिर्नः,
वहतु मधुपतिस्तन्मानिनीनां प्रसादं
यदुसदसि विडम्ब्यं यस्य दूतस्त्वमीदृक् ।

अथ सुजल्पः ।

End. यत्रार्जवात् सगाम्भीर्यं सदैन्यं सहचापलं
सोत्कण्ठ्च हरिः पृष्टः स सुजल्पो निगद्यते । यथा-
अपि बत मधु पूर्य्यामार्य्यपुत्रोऽधुनास्ते ?
स्मरति स पितृगेहान् सौम्य बन्धूंश्च गोपान्
क्वचिदपि स कथां नः किङ्करीणां गृणीते,
भुजमगुरुसुगन्धं मूर्ध्न्यधास्यत् कदा नु ।

Colophon. × × × ×

विषयः । चित्रजल्पप्रजल्पादिदशजल्पानामुदाहरणानि ।

No. 210. भ्रमरगीतव्याख्या. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia 5. Lines, 15 on a page. Extent, 305 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares city, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

अथ टिप्पणकं ।

Beginning. प्रेष्ठस्य सुहृदालोके मधुरोपालिम्भनिभः ।
भूरिभावमयो जल्पो यत्रोद्भूर्णितचित्रकः ॥

Digitized by Google

चित्रजल्पो द्वयाद्यौ प्रजल्पः परिकीर्तितं ।
विजल्पोजल्पसंजल्पा अवजल्पोऽभिजल्पितं ॥
आजल्पः प्रतिजल्पश्च सुजल्पश्चेति कीर्तितः ।
एष भ्रमरगीताख्यो दशमे प्रकटीकृतः ।
असंख्यभाववैचित्र्य-चमत्कृतिसुदुस्तरः ॥

End. अथ प्रथमपद्ये प्रजल्पः । द्वितीये परिजल्पाख्यापनेन आक्षेपः । तृतीये, ईर्ष्या । चतुर्थे, चापलमुत्कण्ठा च । अथ चित्रजल्पसंज्ञकमाधुर्यमयशीत्-कथया कृष्ण एव भ्रमररूपेण तथागत इत्येतदर्थकगीता आहुः ॥

Colophon. इति भ्रमरगीतव्याख्या.

विषयः । उज्ज्वलनीलमण्युक्तरीत्या भ्रमरगीतव्याख्या ।

No. 212. मध्यपदच्छिद्राहारनिर्णयः. By नारायणदेव. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nagara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi. Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीराघोमिथिलाधिपे सुरुचिरे चिन्तामणेराश्रये ।
श्रीर्यासकलादिकान्तापरिवृते सिंहासनेऽपार्थे ।
वैडूर्याङ्कितहेमनिर्मितपदे पुष्यत्तु तारकं,
सानन्दं तदुपासते परतरं रामाभिधानं महः ।

End. यद्दा मयात्र लिखितं सदयात्वदा
ग्रन्थान् विलोक्य विविधान् समतानुरूपं ।
माध्यन्दिनीयविबुधा व्यवलोक्य तत्र
दोषे मयि प्रदधतु भुवमाशिषोर्घाः ।

Colophon. श्रीमच्छुक्लयजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनीयशाखाध्यायि-देवोपाभिधनारायणसूरि-कृतो ध्यविच्छाहारनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । मध्यपदच्छिदाहारे यजुर्वेदीयोभयोः शाखयोः कथा मतभेद इति ग्रन्थे तन्निरूपणम् ।

No. 213. मन्त्रकाशीखण्डटीका (मन्त्ररहस्यप्रकाशिका). By नीलकण्ठ. Substance, country-made paper, $14 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia 17. Lines, 13 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Nāgara Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. विघ्नेशं माधवं ढुण्ढिं दण्डपाणिञ्च भैरवं ।
वन्दे काशीं गुहां गङ्गां भवानीं मणिकर्णिकां ॥
प्रवेशमिति द्वादशर्षं खण्डं । अथ बृहद्देवतानु-
कीर्तिताख्यं प्रवेशनं मन्यते शाकटायनः ।
याज्ञो होत्रममैन्द्रं वा वैश्वदेवन्तु सौमकः ॥

End. ततो लब्धमार्गेणानारब्धकार्य्याणि काश्यां कृतान्यपि पुण्यानि पापानि च नश्यन्ति इतरे तु पुण्यपापे उपरीत्या भोगेन क्षपयित्वा कैवल्यमश्नुते । तदेवं काश्यां तनुत्यजो जन्तुमात्रस्य श्रुतिस्मृतिन्यायैः परमानन्द-प्राप्तिर्भवेति सिद्धम् ॥

Colophon. इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-गोविन्दसूरि-सूनोर्नीलकण्ठस्य कृतिः सोद्धृतमन्त्रकाशीखण्डव्याख्या रहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ।

विषयः वेदरहस्यकाशीविषयकमन्त्राणां व्याख्या.

No. 214. तन्त्रसारोक्तमन्त्रमुक्तावलीविधिः Substance, yellow foolscap paper, 6×3 inches. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 575 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatāgrām Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīs. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ॐ नमः शिवाय ।
अथ तन्त्रसारोक्तमन्त्रमुक्तावलीविधिः ।
तत्र प्रथमं भुवनेश्वरीमन्त्राः । ह्रीँ हं ह्रौं रं ऐं ह्रीँ श्रीँ । श्रीँ ह्रीँ क्लीँ ॥ अथान्नपूर्णा मन्त्राः ह्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ॐ ह्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा । ह्रीँ श्रीँ नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. खड्गाद्यैनमन्त्राः । ॐ ह्रूँ फट् कालि कालि मांसशोणितरक्तं खादय देव मापयतु माद्गति ह्रूँ फट् स्वाहा । ऊर्ध्वमिति चतुर्णस्य मनः खादय खादय ॐ फट् ।

Colophon. इति मन्त्रपारोक्तमन्त्राः । ॐ नमो गुरवे ।

विषयः भुवनेश्वरीमन्त्राः । अन्नपूर्णामन्त्राः । त्रिपुरामन्त्राः । त्वरितामन्त्राः । महिषमर्दिनीमन्त्राः । जयदुर्गामन्त्राः । श्रीमन्त्राः । हरिद्रागणेशमन्त्राः । सूर्य्यमन्त्राः । अग्निमन्त्राः । विष्णुमन्त्राः । रामचन्द्रमन्त्राः । वासुदेवमन्त्राः । नृसिंहमन्त्राः । वराहमन्त्राः । कृष्णमन्त्राः । शिवमन्त्राः । क्षेत्रपालमन्त्राः । भैरवमन्त्राः । भद्रकाल्यादीनां मन्त्राः । गोरक्षावतादिमन्त्राः । मारणमोहनस्तोभाटनादिमन्त्राः । खड्गैनमन्त्राश्चेति कतिपयमन्त्राणां सङ्ग्रहः ।

No. 215. **मन्त्ररामायणम्.** Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 43. Lines, 2 on a page. Extent, 146 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. शिरो मे राघवः पातु भालं दशरथात्मजः ।
कौसल्येयो दृशौ पातु विश्वामित्रप्रियः श्रुती ॥ १ ।
घ्राणं पातु मखत्राता मुखं सौमित्रिवत्सलः,
जिह्वां विद्यानिधिः पातु कण्ठं भरतवन्दितः । २ ।
स्कन्धौ दिव्यायुधः पातु भुजौ भग्नेशकार्मुकः
करौ सीतापतिः पातु हृदयं जामदग्न्यजित् । ३ ।
मध्यं पातु खरध्वंसी नाभिं जाम्बवदाश्रयः,
सुग्रीवेशः कटिं पातु सक्थिनी हनूमत्प्रभुः । ४ ।
जानुनी सेतुकृत् पातु जङ्घे दशमुखान्तकः ।
पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामोऽखिलं वपुः । ५ ।

End. माता च सीता: प्रदिशः प्रविष्टाः सखिभिरतिकुर्वन्ति विद्या,
सा प्रजां पृथक्कृत्वो मधिज्ञाव्रवेऽवरघ्नापरेषु ।

Colophon. × × × × ×

विषयः । प्रथमतो रामरक्षास्तोत्रं ततो वेदसारामविषयकमन्त्राः ।

Digitized by Google

No. 216. मन्त्ररामायणव्याख्या (मन्त्ररहस्यप्रकाशिका). By नीलकण्ठ. Substance, country-made paper, 11 × 2½ inches. Folia, 43. Lines, 12 on a page. Extent, 1,545 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. रामायणं द्रुमं नौमि रामरक्षा मयाङ्कुरं ।
गायत्री बीजमाम्नायं मूलं मोक्षो महाफलं ॥
अथ रामरक्षायाः रामायणद्रुमाङ्कुरत्वं स्पष्टमवगम्यते, तद्रक्षायां राघवादिपदानां क्रमेण रामायणार्थसूचकत्वात्, तस्याः गायत्रीबीजत्वं वेदमूलत्वं चोपपादनीयं तेन रामायणस्यापि तदुभयं सिध्यति ।

End. अन्यथार्थपरतां निरामिमां अन्यथार्थ्यपुरणेन दर्शितां ।
साङ्गवेदपदवाक्यमानवित् कोऽपि वीक्ष्य सुमतिः प्रमोदतां ॥
श्रीरामरक्षाव्याख्यानं मन्त्ररामायणाभिधं ।
व्याख्यान्तरान्तरेण प्रीयतां करुणानिधिः ॥
दर्शितः श्रीमयाध्वायं वेदारण्ये निरध्वनि ।
यन्तो विपुल × × × व्याख्याभाष्यानुसारिणः ॥

Colophon. इति श्रीमत्-पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-श्रीगोविन्दसूरि-सूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतिः श्रौतमन्त्ररामायणव्याख्या मन्त्ररहस्य-प्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । मन्त्ररामायणव्याख्या.

No. 217. मन्त्राभिधानं. By यदुनन्दनभट्टाचार्य्य. Substance, country-made paper, 14 × 4½ inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 180 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Kālāpāḍā, P. O. Rājārampura, Paṇḍit Sitānātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ श्रीरामः ॥
प्रणम्यादौ महामायां सृष्टिस्थितिलयकारिणीं ।
मन्त्राभिधानं क्रियते यदुनन्दनशर्म्मणा ॥ ॐ कारः ।
ॐ कारं वर्त्तुलं तारं वामच? हंसः कारणं ।
मन्त्राद्यः प्रणवः सत्यं बिन्दुशक्तिस्त्रिदैवतं ॥ इत्यादि

End. क्षं क्रोधात्मोत्थं नृसिंहश्च महादो रिपुसंज्ञकः ।

Digitized by Google

वौषट् । नेत्रयुग्मं तथा वौषट् मधुदैवतमेव च ।

फट् । अस्त्राख्यो फट् शोडिका स्यादस्त्रान्तोऽक्षरवाचकः ॥

Colophon. इति यदुनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितं मन्त्राभिधानं समाप्तं ॥

विषयः । ॐ कारस्य देवताकथनं । तथा अकारादिमातृकावर्णादीनां देवतासंकथनं ।

No. 218. मन्दारमञ्जरी (तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या). By व्यास-यति. Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia 40. Lines, 11 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।

लक्ष्मीकरतलाम्भोजलालनीयपदाम्बुजं
प्रणमामि हयग्रीवं देवताचक्रवर्त्तिनं ॥
श्रीमदानन्दतीर्थार्य्यचरणाम्बुजं सदा
शिवेन्द्रादिशिरोभूषामादरादभिवादये ॥

End. हयग्रीवपदाम्भोजमदीधितिचन्द्रिकां
मनश्चकोर संसारसंतप्त सततं पिब ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मीनारायणाख्ययतिकुलतिलकपादाधीतमाध्वशास्त्रमतेन व्यास-यतिना विरचिता मन्दारमञ्जरी तत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । माध्वतत्त्वप्रकाशिकाव्याख्या ।

No. 219. मन्मथसंहिता. Substances, country-made paper, 7 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 15 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Palce of deposit, Calcutta Visvakoṣa Office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

एकदा सुखमासीनं मन्मथं जगतां पतिं ।
रतिः पप्रच्छ चार्व्वङ्गी सर्व्वलोकहितेरता ॥
किमसारं संसारे तन्मे वद सुरोत्तम ।

End. धनधान्यधरायुक्तो यशस्वी ज्ञानसंयुतः ।
अपत्नी रत्नपुत्रश्च संहितापठनाद्भवेत् ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीमत्स्वर्णसंहितायां श्यामसुन्दराख्ये पञ्चमोऽध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

विषयः । रतिमद्रसशास्त्रप्रमुखेन मैथुनप्रकारभेदकालाकालादिनिरूपणं ॥

No. 220. महाभागवतपुराणं. Substance, country-made paper, 13 × 4½ inches. Folia, 178. Lines, 10 on a page. Extent, 5300 çlokas. Character, Bengali. Date of writing S.K. 1734. Place of deposit, Upalatāgrām Post Meher, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkāvagīs. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो दुर्गायै ।

यामाराध्य विरिञ्चिरस्य जगतः स्रष्टा हरिः पालकः
संहर्त्ता गिरिशः स्वयं समभवज्ज्ञेया च या योगिभिः ।
यामाद्यां प्रकृतिं वदन्ति मुनयस्तत्त्वार्थविज्ञाः परां
तां देवीं प्रणमामि विश्वजननीं स्वर्गापवर्गप्रदां ॥

एकदा नैमिषारण्ये शौनकाद्या महर्षयः ।
पप्रच्छुर्मुनिशार्दूलं सूतं वेदविदांवरं ॥
व्यासशिष्य महाप्राज्ञ सर्व्ववेदविदां वर ।
पुराणं साम्प्रतं ब्रूहि स्वर्गमोक्षसुखप्रदं ॥

सूत उवाच ।

यदुक्तं श्रीमद्देवेन नारदाय महात्मने ।
पुराणं परमं गुह्यं महाभागवताह्वयं ॥
यद्दाह भगवान् व्यासः श्रद्धया भक्तिशालिने ।
स्वयं जैमिनये पूर्व्वं पुनश्चाद्य वो ब्रवीम्यहं ॥ इत्यादि ।

End. य इदं परमाख्यानं श्रावयेद् द्विजसन्निधौ ।
सद्भक्त्या जैमिने तस्य पापं नश्यति तत्क्षणात् ॥
अप्यनेकशतं कोटिजन्मान्तरसमर्ज्जितं ।
एतच्छ्रवण मुने पापं मोक्षमवाप्नुयात् ॥ ?

Colophon. इति श्रीमहाभागवते महापुराणे एकाशीतितमोऽध्यायः समाप्तः श्रीर चैत्रस्य विंशदिवसे भृगुवासरे कृष्णपक्षीयचतुर्द्दश्यान्तिथौ यद्वदत्तदस्ते समाप्तेयं पुस्तिका । श्रीघनश्यामशर्म्मणः स्वाक्षरम् । शकातीताब्दाः । १७३४ ।

विषयः। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे महाभागवतप्रकाशनं नाम प्रथमोऽध्यायः। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे द्वितीयोऽध्यायः। ३। ४। ५। ६। ७। ८। इति श्रीकाशीमाहात्म्यप्रवेशः। ९ इति श्री— १०। ११। १२। १३। १४। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे श्रीभगवतीगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे शिवनारदसंवादे। १५। इति श्रीपार्वतीशिवमाहात्म्यसंवादे। १६। इति श्रीभगवतीगीतासूपनिषत्सु। १७। इति श्रीशिवनारदसंवादे। १८। इति श्रीभगवतीगीतासमाप्तिर्नाम। १९। इति श्री— २०। २१। २२। २३। २४। २५। २६। २७। २८। २९। इति श्रीकार्त्तिकेयजन्मकथनं नाम। ३०। इति श्रीतारकासुरसंवादे कार्त्तिकेयसमागमो नाम ३१। इति श्री— ३२। इति श्रीतारकवधो नाम। ३३ ३४। इति श्री— ३५। ६० इति श्रीमहाकालीदर्शने। ६१। इति श्री—६२। इति श्रीकालीप्रसङ्गसमाप्तिर्नाम। ६३। इति श्रीशिवनामप्रसङ्गो नाम। ६४। इति श्रीरामनोपाख्याने। ६५। इति श्रीशिवसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तं। ०। इति श्री— ६९। ७०। इति श्री गङ्गामाहात्म्यं। ७१। ७२। इति श्रीगङ्गामाहात्म्यं। ७४। ७५ इति श्रीकामाख्यामाहात्म्यं नाम। ७६। इति श्री— ७७। इति श्रीकामाख्यामाहात्म्यं नाम। ७८। इति श्रीतुलसीमाहात्म्यं नाम। ७९। इति श्रीबदरीमाहात्म्यं नाम। ८०। इति श्रीमहाभागवते महापुराणे एकाशीतितमोऽध्यायः। ८१।

No. 221. महाभारतसारः, (ज्ञानचन्द्रोदयः). By रामचन्द्र. Substance, country-made paper, 12×3½ inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 850 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Incorrect.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ॥

कृत्तिवासं प्रणम्यादावन्नपूर्णां सुरेश्वरीं।
विश्वेश्वरं विश्वनाथं कालभैरवमेव च॥
दण्डपाणिं महादेवीमाशामाराध्य भक्तितः।
धविमुक्ते महाक्षेत्रे जन्तूनां मुक्तिदायके॥
महाराजश्रीभवान्या स्थापितां परदेवतां।
महाकालीं महामायां महादेवोपरिस्थिताम्॥
श्रिवये रामचन्द्रेण श्रीमता ब्राह्मणेन वै।
महाभारतसारोऽयं ज्ञानचन्द्रोदयाभिधः॥

दैवसंकीर्त्तनं पूर्व्वं ततो धर्म्मप्रशंसनं ।
\+ + + + ॥
ततश्च मानसं तीर्थं संसारकूपवर्णनं ।
भारताख्यमिदं सर्व्वं यत्नेऽस्मिन् लिख्यते मया ॥ इत्यादि ।

End. प्रभवाद्भुताद्भूमेः सलिलस्य च तेजसः ।
परिग्रहात् मुनीनाञ्च तीर्थानां पुण्यता स्मृता ॥
तस्मात् भौमेषु तीर्थेषु मानसेषु च नित्यशः ।
उभयेषु च यः स्नाति स याति परमां गतिं ॥

Colophon. इति श्रीमहाभारते मानसतीर्थवर्णनं । अतः परं खण्डितं ।

विषयः । दैवसङ्कीर्त्तन । धर्म्मप्रशंसनं । धनवैराग्यकथनं । स्त्रीवैराग्यकथनं । स्त्रीस्वभाव निरूपणं । शोकापनोदनकथनं । दानधर्म्ममोक्षधर्म्मादिनिरूपणं । शिवभक्तिकथनं । महामानस-तीर्थमाहात्म्यकथनं ॥

No. 222. महालक्ष्मीव्रतकथा (भविष्यपुराणोक्ता). Substance, country-made paper, 13 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 145 çlokas. Character, Bengali. Date S. K. 1709. Place of deposit, Dacca Sonārgā Kṛṣṇapura, Paṇḍit Śaratcandra Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्ण उवाच ।
शृणु राजन् कथां दिव्यां सर्व्वपापप्रणाशिनीं ।
यां श्रुत्वा लभते चायुर्धर्म्मपुत्र युधिष्ठिर ॥
युधिष्ठिर उवाच ।
सख्यानलाभपुत्रायुःसर्व्वैश्वर्य्यसुखप्रदं ।
व्रतमेकं समाचक्ष्व विचार्य्य पुरुषोत्तम ॥
श्रीकृष्ण उवाच ।
कुम्भीरकनदैत्येन परिभ्रान्ते त्रिविष्टपे ।
एतदेव व्रतमस्मै देवेन्द्रं प्राह नारदः ॥

End. व्रतमिदमथ पूर्व्वे नारदेनोपदिष्टं
सुरपतिरपि यस्माद् वाञ्छितार्थन्तु लेभे ।
त्वमपि कुरु नरेन्द्र धर्म्मसूनो यथास्मा-
दभिमतफलसिद्धिः पुत्रपौत्रादिवृद्धिः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति भविष्यपुराणोक्तमहाजयीव्रतकथा समाप्ता ।
शुभमस्तु मङ्गलाब्दाः । १७०९ ।

विषयः । महाजयीव्रतानुष्ठानफलकथनम् ।

No. 223. "महावीरचरित्रस्य बालबोधः". Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 17 on a page. Extent, 350 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1762. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. दुरियरयसमीरं मोहपङ्कानीरं
पणमिय जिणवीरं + + + + ।
गहवीरं भवत पडिक्कमंभस्स सुक्खानुक्कं
चरिय + + पढूसं किंचि किंत्रेमि + + सं ॥

End. चे जिन सदा सदा तुमने नाहक चतयो
ममचारापमना रि विषद सुसदा प्रणाम कुणो ॥

Colophon. इति श्रीमहावीरचरित्रस्य बालबोधः समाप्तः । संवत् १९९१ ।

विषयः । गुर्जरभाषायां महावीरचरित्रवर्णनम् ।

No. 224. महाशान्तिकल्पः. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 112 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
अथ महाशान्तिकल्पः ।
ॐ महाशान्तिं प्रवक्ष्यामि यां प्राप्य महतीं श्रियं ।
ब्राह्मणः क्षत्रियो वापि वैश्यो वा + + वर्जति ॥

End. एतद्ब्राह्मणानातिथ्यं कुर्य्यात् संवत्सरादपि ।
आरोग्यबलसंपन्नो जीवेच्च शरदां शतम् ॥

Colophon. इति महामाग्निकल्पे पूर्व्वार्धं समाप्तम् ।

विषयः । महामाग्निविधिः ।

No. 225. महिम्नः स्तवटीका (कौमुदीनाम्नी) By वाचस्पति. Substance, country-made paper, $13 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 13. Lines, 8 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garbeta, Gram Bhaṭṭagrāma, Rāmahṛidaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीदुर्गायै नमः ।

प्रणम्य गिरिजानाथं संसाराम्भोनिधौ वरं ।
व्याख्यां महिम्नः स्तोत्रस्य करवाणि यथामति ॥
विद्वन्मनःकुमुद्विनी × × भर्तृसमाश्रिता ।
वाचस्पतिकृता व्याख्याकौमुदयस्तु सदा मुदे ॥
तिष्ठन्ति यद्यि सत्याश्रितकृता व्याख्याः परात्परं ।
तासां सारं समाहृत्य द्विवेदान्तीं प्रतन्यते ॥
महिम्न इत्यादि । इत्यादि ।

End. कुसुमदशनेत्यादि — टीकाकारैरुक्तमपि व्याख्यायते त्रिपुरहरश्चरो-ऽर्द्धचन्द्रो मौलौ यस्य मुकुटंशात् तिष्ठोऽस्त्यास्तरो महिमा यस्य तस्य देवस्य दासः सेवकः सर्व्वेषां गन्धर्व्वाणां राजा त्रिवेति पाठे त्रिवानां गन्धर्व्वाणाम् राजा त्रिदशानां गन्धर्व्वराजवेति वा कुसुमदशनः पुष्पदन्तो नाम यस्य स एतादृशो यः सोऽस्य देवदेवस्य रोषात् अत एव दिव्यादपि दिव्यं यस्य महिम्नः स्तवमिदमकार्षीदिति ।

Colophon. इति महिम्नः स्तोत्रटीका समाप्ता ।

नानावेदपुराणशास्त्रजनितग्रामाद् दृढप्रत्यय-
स्वस्मात् वै चरितौ परस्य च मितौ भेदाभिन्नो यदा ।
तद्वैकौल्या कृतिकुसुमदन्तोऽपि च महान्
कृतं सर्व्वंशैव स्तवमिदममीयं परमदं ॥
श्रीदुर्गा । लिपिरियं श्रीरामकिशोरदेवशर्म्मणः पुस्तिका च ।
वाल्मीकिः सनकः सनन्दनमुनिर्व्यासो वशिष्ठो भृगु-
र्जावालिर्जमदग्निरत्रजनका गर्गेश्च गौतमः ।

Digitized by Google

माम्नाता ह्यपनिषद्येव समरो नैको द्वितीयो नरः
पुष्पो धर्म्मसुतो ययातितनयो कुर्व्वन्तु ते मङ्गलम् ॥

विषयः । शिवमहिम्नस्तोत्र-व्याख्यानं ।

No. 226. महिम्नःस्तुति-टीका By मधुसूदनसरस्वती. Substance country-made paper, 16×2 inches. Folia, 65. Lines, 4 on a page. Extent, 1000 çlokas. Character, Bengali. Date S.K. 1629. Place of deposit, Dinājpura, Babu Girisacandra Cakravarti, Pleader. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो हरिहराभ्याम् ॥
विश्वेश्वरं गुरुं नत्वा महिम्नाख्यस्तुतेरयं ।
पूर्व्वाचार्य्यकृतव्याख्यासंग्रहः क्रियते मया ।
कश्चित् किल गन्धर्व्वराजः + + + शिव निर्म्माल्यलङ्घनेन नष्टपुष्प-
चौरस्य खल्वाकाशगामिका सर्व्वापि शक्तिर्विनंक्ष्यति इत्यभिप्रायेण राज्ञा
शिवनिर्म्माल्यं पथि निक्षिप्तं ॥ इत्यादि ।

End. इयं श्रीमद्गुरोः पादपद्मं नत्वा कृता मया ।
\+ + + + +
भूतिभूषितदेहाय द्विजराजेन राजते ।
एकात्मने नमो नित्यं हरये च हराय च ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीविश्वेश्वरचरणारविन्दमधुव्रत-श्रीमधु-
सूदनसरस्वतीविरचिता महिम्नाख्यस्तुतिव्याख्या समाप्ता ॥ श्रीरस्तु ।
शकाब्दा १६२९ ॥

विषयः । महिम्नः स्तुतेर्व्याख्यानं ।

No. 227. मातृकानिघण्टुः By आचार्य्य. Substance, country-made paper, 8×5 inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 200 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, District Gayā, Paṇḍit Mahāvīraprasād. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीकण्ठं गणेशानं भारतीमीश्वरीं शिवां ।
नत्वा वक्ष्ये मातृकाया निघण्टुं बालबोधये ॥ १

End. बिन्दौ च परमात्मा च सर्वगेकलात्मकौ ।
वर्णकायो ऽव्ययो व्यापी चर्विंशः चार्वकः स्मृतः ॥
मातृकाया निघण्टोऽयं कामपीठे निबध्यते ।
विस्फोटनाय मन्त्राणां सहिते पण्डिता जनाः ॥
शरीरे सर्वमन्त्राणामुद्धाराय सुबुद्धिभिः ।

Colophon. इति श्रीमद्देशिकमच्छ्रीगुरुकुटमाविद्योपनपरमहंस-श्रीमदाचार्यविरचितो मातृकानिघण्टुः समाप्तः ॥

विषयः । मातृकाबीजादिनिरूपणं ॥

No. 228. माध्वमन्त्रार्थमञ्जरी By नारायण. Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 98. Lines, 10 on a page. Extent, 3200 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1689. Place of deposit, Ṭikāri, Paṇḍit Vāmācāri Shastri. Appearance, tolerable. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीमदानन्दविज्ञानतीर्थतीर्थो जगद्गुरुः ।
श्रीमदानन्दतीर्थार्थ्यः सतीर्थयतु मे मनः ॥
येनावतीर्य भुवि सर्वपुराणवेद-
सद्भारतादिनिगमान् बहुधा विचार्य ।
सद्ब्रह्मसूत्रसहितैः सुनयैस्तदीय-
तात्पर्यनिर्णयपरिग्रथनं व्यधायि ॥
निजनिजमन्येनिजमन्ये च तत्र सः ?
नामं सूक्तानि जगाद निजपाद च तैः सहान् ।
येषामर्थं निजैः श्लोकैः सैकेनानुवदन् प्रभुः ।
तत्रैव चरमेऽध्याये स्वयं व्याख्यामकल्पयत् ॥
यदीयवाक्यरत्नानां विप्रुषो विदुषां गिरः ॥
जयति श्रीधराचार्यो जयतीर्थपयोनिधिः ।
वेदव्यासगुरोः पादपद्मपोतावलम्बनात् ॥
तरिष्यामि निरातङ्को मन्त्रं सूक्तसागरं ।
सूक्तानि तानि मन्त्रार्थयुतान्यपीह
श्रीपूर्णबोधकरबोधितमन्दबुद्धिः ।

Digitized by Google

प्रीत्यै हरेरथ गुरोरपि वैष्णवाधि-
नारायणः प्रविदधोति यथामतीयं ॥
अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा यच + + + चापलं
तत्क्षन्तव्यमिदं + + + गुरुसत्तम ॥ इत्यादि ।

End. प्राणातिरिक्तमवताम् एकोनपञ्चाशत्संख्योपेतत्वात् यतिश्चानुपपन्नं यद्वा निर्धारणे षष्ठी आत्मभिप्रायेणैकवचनं । ततश्च + + + देवानां मध्ये ब्रह्माणं ये वर्द्धयन्ति ये एत एव । सर्वेषु देवेषु + + + मेष्ठास्वपि सर्वाधिकारिणां ज्ञानादिदानेनातिहितकरा ये मुख्यप्राणरूपा मरुतस्ते यूयं नः ब्रह्माणं स्तुतिभिः परममङ्गलप्रदानैः सदा पालयतेत्यर्थः ॥ * ॥

Colophon. इति नारायणेनैव गुरुपूजार्थमुद्धृता ।
स्मृतिकल्पतरोर्भूयान्मध्वमन्त्रार्थमञ्जरी ॥ श्रीवेदव्यासाय नमः ॥
संवत् १९५८ ॥

विषयः । महाभारततात्पर्यप्रतिपादकश्लोकादीनां व्याख्यानं तथा प्रथमादिमाध्वमतीय-सूक्तादीनां व्याख्यानञ्च ॥

No. 229. माध्वानां पूजापद्धतिः By सत्यबोधाचार्यशिष्य. Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 432 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

प्रणम्य रमणं लक्ष्म्याः पूर्णबोधादिसद्गुरून् ।
यथामति हरेः पूजापद्धतिः क्रियते मया ॥
वेदव्यासोक्तिमालोच्य पूर्णप्रज्ञेन यत्कृतं ।
तदनुसारे तु तत्सर्वं मया संगृह्यतेऽधुना ॥

End. सत्यबोधार्यशिष्येण संग्रहीतेयमादरात् ।
पूजायाः पद्धतिं कुर्य्यात् प्रीत्यै माधवमाध्वयोः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति पूजापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । माध्वमते वैष्णवानां पूजाविधिः ।

No. 230. मासनिर्णयः By भट्टोजि दीक्षित. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Extent, 578 çlokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1778. Place of depoist, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीमन्नामचाधिपतये नमः ॥

ओम् । चैत्रशुक्लप्रतिपदि वत्सरारम्भः ।

तत्र चौदयिकी तिथिर्ग्राह्या,

चैत्रे मासि जगद्ब्रह्मा ससर्ज प्रथमेऽहनि ।

शुक्लपक्षे समग्रं तु तदा सूर्य्योदये सतीति ॥ हेमाद्रौ ब्रह्मोक्तेः । इत्यादि ॥

End. अमासोमेन भौमेन रविणा गुरुणा तथा ।

योगोयं पद्मको नाम सूर्य्यपर्व्वशताधिकः ॥ इति दिक् ॥

Colophon. इति श्रीभट्टोजिदीक्षितविरचितो मासनिर्णयः । संवत् १७७८ ।

मनधर्मात्मानंतपट्टनग्रामे लिखितम् ।

विषयः । मासतिथ्यादीनाम् निर्णयः ।

No. 231. माहेश्वरकवचम्. Substance, country-made paper, 16 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 84 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunāthvāṭi Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ॥

राजोवाच ।

अन्न्यासं यदुक्तं भो महेशाक्षरसंयुतं ।

विधानं कीदृशन्तस्य कर्त्तव्यं केन हेतुना ।

तद्वदस्व महाप्राज्ञ विस्तरेण ममाग्रतः ॥

Digitized by Google

भृगुरुवाच ।

माहेशं कवचं राजन् देवैरपि सुदुर्लभं ।

यः करोति कलापेषु स पूतात्मा भवेन्नरः ॥ इत्यादि ।

End. तस्मान्माहेश्वरं नाम कवचं सुरसङ्घार्चितं ।

श्रोतव्यं पठितं नित्यं सततं भानुकप्रदं ॥

माहेशं कवचञ्चैतत् सर्व्वव्याधिविनाशकं ।

यः करोति नरो नित्यं स व्रजेत् शाङ्करं पुरम् ॥

Colophon. इति सकलकाभरतभृगुसंवादे कर्म्मविपाके माहेश्वरकवचं समाप्तं ॥

विषयः । महेश्वरस्य कवचकथनम् ॥

No. 232. मुक्तिचिन्तामणिः By गजपतिपुरुषोत्तमदेव. Substance, country-made paper, 9×4 inches. Folia, 46. Lines, 8 on a page. Extent, 860 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, District Gaya, Paṇḍit Mahāvīraprasād Misra. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीजगन्नाथाय नमः ॥

श्रीशाम्भो तनद्दर्शिन्यो हातुमर्थचतुष्टयं ।

चाह × नेचपद्दवौ × × × सं हरिं नुमः ॥

वायुपुराणे,—

End. प्रत्यक्षं पर्य्युषितं वापि नीतं वा दूरदेशतः ।

दुर्जनेनापि संस्पृष्टं सर्व्वमेवान्नमात्मनं ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीगजपतिश्रीपुरुषोत्तमदेवेन संग्रहेण विरचितो मुक्तिचिन्तामणिर्नाम ग्रन्थः समाप्तः ।

विषयः । पुरुषोत्तममाहात्म्यादिकथनम् ।

No. 233. मुक्तिवादार्थः By गदाधरः. Substance, country-made paper, 18×3½ inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur Post Garvetā Grām Telivani, Paṇḍit Bagavaticharaṇa Smṛtitirtha. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रयोजनमनुद्दिश्यैव मन्दोऽपि यदुपाये प्रवर्त्तते यतः शास्त्रस्य प्रथमतः प्रयोजनं दर्शयन्ति शास्त्रकृतः, तत्र ततः प्रयोजनं सुखं तद्भोगो दुःखाभावश्च तत्राद्य चान्येच्छाधीनेच्छाविषयत्वं न तु प्रयोजनान्तरजनकत्वे सति प्रयोजनत्वं सुख-साक्षात्काररूपभोगं प्रति विषयतया जनके सुखेऽव्याप्तेः गौणप्रयोजनत्वं चान्ये-च्छाधीनेच्छाविषयत्वञ्च भोजनादेरपि सुखादिरूपफलानुसन्धानादेवेत्यादि ।

End. उत्तरवाक्यस्थेनापि नाकारेण पूर्व्वकल्पप्रत्यवच्छेदसाहित्यस्य उत्तरकल्पे, उत्तरकल्पप्रत्यवच्छेदसाहित्यस्यापि पूर्व्वकल्पे बोध इतिव्युत्पत्तेः शाब्दिकैर्व्वर्ण्यत यदेवं इत्यादावपि शब्दादौ सदासाहित्यबोधस्यापि व्युत्पत्तिसिद्धत्वात् इत्यन्यत्र विस्तरः ।

Colophon. इति गदाधरभट्टाचार्य्यविरचितमुक्तिवादार्थः सम्पूर्णः ॥ श्रीश्रीरामः शरणं ।

विषयः । सायुज्यादिभेदेन मुक्तेर्निरूपणम् ॥

No. 234. मुमुर्षुमृतकृत्यादिपद्धतिः By शङ्कर शर्म्मा. Substance, palm leaves, 10 × 1½ inches. Folia, 37. Lines, 3 on a page. Extent, 500 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Grām Bhādu-ghar, Post Brāhmanberiā, Zilla Comilla, Paṇḍit Amara Candra Nyāya-ratna. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वेशं कृत्यसिद्धानां मुदे शङ्करशर्म्मणा ।
मुमुर्षुमृतकृत्यादिपद्धतिः सम्प्रकाशिका ॥
तत्रैव तु व्यवस्थादावनुकृत्य निदर्शनं ।
शास्त्रानुसारिणी ज्ञेया विद्वद्भिरपि साधुभिः ॥

तत्रादौ मुमुर्षुकृत्यं ।

स्मृतितत्त्वे हारीतः ।
गङ्गाम्भसि तु भुक्तेन उदरस्थेन यो मृतः ।
स वै परमसुस्थानं गङ्गायामधिगच्छति ॥ इत्यादि ।

End. विष्णुधर्म्मोत्तरे ।
यस्योपयोगि यद् द्रव्यं देयं तस्यैव तद्भवेत् ॥

Digitized by Google

यथोद्दिष्ट पापकर्मीये द्रव्यं तच तस्मात्तदीपोत्सवपूर्वकं प्रतिपदीपूर्वके
अर्घं दद्यात् गोपाराात् पूर्वं इत्थिता ।

Colophon. (अतःपरं खण्डितं) ।

विषयः । व्रतस्य गुरुपूर्णाय कर्तव्यनिरूपणम् । तथाद्दौ गुरुपूजनं । व्रतसंकल्पविधानम् । चन्द्रमण्डलदर्शना-पर्वसरदादिविधिकथनम् । दशेषाद्यन्तदिनकृत्यादिनिरूपणम् । दानपद्धतिः ।

No. 235. मुरलीचन्द्रिकागुञ्जमालाप्रादुर्भावः. Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 55 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Miduapur, Post Candrakoṇā, Grām Ayodhyā Raghunāthvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥

यस्य स्मरणमात्रेण नरो याति निरापदं ।
श्रीकृष्णे लभते भक्तिं तं नमामि जगद्गुरुं ॥
श्रीनारद उवाच ।
मुरली केन तपसा प्राप्ता कृष्णं जगत्पतिं ।
या करोति सदा कृष्णमुखाम्भोजचुम्बनम् ॥ इत्यादि ।

End. इत्येतत्कथितं पुत्र तत्त्वं परमशोभनं ।
गोपनीयं प्रयत्नेन न देयं यस्य कस्यचित् ॥
धर्मार्थादिप्रशमनं जगदानन्दकारणं ।
धर्मसम्पत्करं तत्त्वं प्रेमभक्तिप्रदायकम् ॥
एतज्जानाति यस्तत्त्वं जीवन्मुक्तो भवेद्धि सः ।
यस्मिन् गृहे विलिखितमेतत् तिष्ठति नित्यशः ।
तत्र कृष्णो जगन्नाथः सर्वदुःखनिवारकः ॥
सत् तत्र मनसा देव श्रोतागीतो भवेन्नरः ।
सर्वपापविमुक्तोऽसौ भक्तानां प्रवरो भवेत् ॥

Colophon. इति पद्मपुराणे पातालखण्डे ब्रह्मनारदसंवादे मुरलीगुञ्जचन्द्रिकाणां प्रादुर्भावः सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥

विषयः । वंशीचन्द्रिकागुञ्जमालानां जन्मप्रापकतपस्यादि-कथनम् ।

Digitized by Google

No. 236. मुक्ताध्यायविवरणम् By कामदेवदीक्षित. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 5. Lines, 14 on a page. Extent, 150 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning.

प्रणम्य विघ्ननाशं च बुद्धिं कात्यायनं ततः ।
दीक्षितात् वासुदेवाच्च गुरून् नत्वा सरस्वतीम् ॥ १ ॥
हितार्थं याज्ञिकानां च मुक्ताध्यायस्य कार्त्स्न्यतः ।
याज्ञिकानामुपाध्यायैर्व्याख्यानं क्रियते मया ॥ २ ॥

End.

व्याख्यातः कामदेवेन मुक्ताध्यायः सतां प्रियः ।
अनल्पेन प्रयासेन प्रीयतां परमेश्वरः ॥

Colophon. इति श्रीदीक्षितकामदेवकृतं मुक्ताध्यायविवरणं समाप्तम् ।

विषयः । यज्ञीयमन्त्राणां मुक्तनिरूपणं ॥

No. 237. मेघदूतटीका By दिवाकर उपाध्याय. Substance, palm leaf, 11×1½ inches. Folia, 95. Lines, 4 on a page. Extent, 1200 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Babu Giriśā-candra Cakravartti. Appearance, very old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

कश्चिदिति ॥

कश्चित् यक्षः रामगिर्याश्रमेषु वसतिं चक्रे इत्यन्वयः । तत्र शापमेवाह यक्षपदमात् इत्यतः परिभ्रमन्नेकं ध्रुतिं वदन्नेति ध्वनितं । इत्यादि ।

End.

एवमनेन प्रकारेण दुःखं कथयन्नाशिषं ददाति मे ।तव बन्धनादपि विद्युता ज्ञायितया विच्छेदो माभूत् मा भविष्यति क्षणमात्रं कुरु
× × × × इति ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीदिवाकरोपाध्यायकृता मेघदूतटीका समाप्ता ॥ * ॥

विषयः । कालिदासकृतमेघदूतकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

Digitized by Google

No. 238. **मोक्षोपायः.** Substance, Tedet leaf, 14×2. Folia, 110. Lines, 5 on a page. Extent, 2750 çlokas. Character, Maithili. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā. Late Paṇḍit Rāmatāraṇa S'iromaṇi. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. (१—२ पत्रं नास्ति) ।

हृष्टरोमा महातेजा विश्वामित्रोऽभ्यभाषत ।
सदृशं राजशार्दूल तवैवैतन्महीतले ॥
महावंशप्रसूतस्य वशिष्ठव्यपदेशिनः ।
× × × × × × ॥
तस्य विघ्नकरा घोरा राक्षसा मम संस्थिताः ।
दातुमर्हसि मामार्त्तं शरणागतमर्थिनम् ॥
तथापि तनयः श्रीमान् रामशार्दूलविक्रमः ।
× × × सदृशो वीर्य्ये रामो रक्षोविदारणः ॥
तं पुत्रं राजशार्दूल रामं सत्यपराक्रमं ।
काकपक्षधरं शूरं ज्येष्ठं मे दातुमर्हसि ॥
× × × × × ।
कृतास्त्रमकृतास्त्रं वा नैनं शक्ष्यन्ति राक्षसाः ॥

वाल्मीकिरुवाच ।

तथा वशिष्ठे ब्रुवति रामभृत्यजनान् नृपः ।
कथं कीदृक् स्थितो राम इति पप्रच्छ बुद्धिमान् ॥

जना ऊचुः ।

रामो राजीवपत्राक्षो यतः प्रभृति चागतः ।
स विप्रस्तीर्थयात्रायास्ततः प्रभृति दुर्म्मनाः ॥
यत्नात् प्रार्थनयास्माकं निजव्यापारमाह्निकं ।
सायमम्लानवदनः करोति न करोति च ॥
किं सम्पदा किं विपदा किं गेहेन किमीहितैः ।
सर्व्वमेवासदित्युक्त्वा तूष्णीमेवावतिष्ठते ॥
× × × × × ।
ईदृशःस्वाभवात्मनः स इदानीं महीपते ।
प्राकृते व्यवहारे तं को नियोजयितुं क्षमः ॥

Digitized by Google

विश्वामित्र उवाच ।

एवमेतं तं महाप्राज्ञ भवन्तो रघुनन्दनं ।
इहानयन्तु मरिता चरितं चरिता इव ॥
एव मोहो रघुपतेर्नापमो नापि चामलः ।
विवेकवैराग्यवतो बोध एव महोदयः ॥
एतस्मिन् स्थापिते युक्त्या मोहे च रघुनन्दनः ।
विश्रामिष्यति पदे तस्मिन् वशिष्ठीकृते ॥
× × × × × × ।
एवं मुनीन्द्रे ब्रुवति पितुः पादाभिवन्दनं ।
कर्तुमभ्याजगामाथ रामः कमललोचनः ॥
× × × × ।

दशरथ उवाच ।

पुत्र प्राप्तविवेकस्त्वं कल्याणानाञ्च भाजनं ।
जडबन्धो × × × × वेदो × × × दीपनाय ॥
गृहविप्रगुरुप्रोक्तं मानयेनानुतिष्ठता ।
पदमासाद्यते पुत्र × × × मनुकामता ॥
× × × × × × ।

वशिष्ठ उवाच ।

राजपुत्र महाबाहो शूरस्त्वं विजिताखिला ।
दुरुच्छेदा दुराराध्या × × × विषया × × ॥
कि × × × × × × × मोक्षे मायोपमामरे ।
विविक्तमपि कश्मोहपङ्कजे आपतांविनि ॥

विश्वामित्र उवाच ।

किं मिताः के च ते येन कियन्तः कार्यवेऽर्थवे ।
वाचकः प्रतिकूलयन्ति × × × × × × × × ॥
यथाभिमततामाशु त्वं ब्रूहि शास्त्रवित् राघव ।
सर्वं एव पुत्रवन्त् प्रेक्षन्ति × × नायकः ।
इत्युक्तवस्य × × × रघुवंशवरस्तु
दारम्भयान्तुभिन्नाङ्गविभ्रमनभं ।

Digitized by Google

ततोऽत्र केहमभिज्ञोऽस्मि तारिवाके.
वर्षौ यथा जनुमिताभिमतार्थसिद्धिः ॥
इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणे वैराग्योत्पत्तिप्रतिपादको नाम प्रथमः सर्गः ॥ इत्यादि ।

End. बभूवुस्ते महाभेषु शिखरेषु महीभृतां ।
यद्वयो वाञ्छवाः सिंहाः किं तावपि न मोक्षवि ॥

Colophon. (अतःपरं खण्डितं) ।

विषयः । इति मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणे वैराग्योत्पत्तिप्रतिपादनं । अमदोषप्रकाशनं । इति मोक्षोपाये मुमुक्षुव्यवहारप्रकरणं। इति मोक्षोपाये उत्पत्तिप्रकरणार्थनिर्देशः। इति मोक्षोपाये वैराग्यप्रकरणं । इति मोक्षोपाये उत्पत्तिप्रकरणे मोक्षोपाख्यानं । इति मोक्षोपाये लवणोपाख्यानं । इति मोक्षोपाये वाल्मीकीये उत्पत्तिप्रकरणं । इति स्थितिप्रकरणे भीमाद्युपाख्यानं । इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये कथमायाः । इति वाल्मीकीये मोक्षोपाये × × × × प्रकरणे अवकोपाख्यानं । (अतःपरं खण्डितम्) ।

No. 239. यजमानपत्न्यन्यतरासन्निधाने दर्शपौर्णमासप्रयोगः By वैद्यनाथमिश्र. Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 90 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥
नित्यनैमित्तिके यावत्कर्म न्यायमनुस्मरन् ।
वैद्यनाथः प्रतनुते यष्ट्रादीनामभावतः ॥

End. यावमानमार्त्विज्यं कुर्वीत इति वचनात् पूर्वमाध्वर्यवं पश्चाद् याजमानादिकं, तत्र कर्मणां सन्निपातश्च यथासामर्थ्यं, अन्यो विशेष एकाध्वर्युप्रयोगादुन्नेय इति ।

Colophon. इति वैद्यनाथमिश्रविरचितो यजमानपत्न्यन्यतरासन्निधाने दर्शपौर्णमासप्रयोगः ।

विषयः । यजमानपत्न्योरन्यतरस्याभावे दर्शादिविधि-कथनम् ।

No. 240. यमकभारतम् By आनन्दतीर्थ । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 120 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।

यादवं परमानन्दं कन्यापाणिमवद्दपरमानन्दं
अनिन्द्रपरमानन्दं यत्नाद्यायाम्नमः सदैव परमानन्दम् । १

End. इति नारायणनामा यततीर्थेन्दुपूजितः
सुरायणनामा पूर्णगुणैरधिकपूर्णः ।
श्रीमोपश्रुतिभिः सुधिकपूर्णः ।

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचितं यमकभारतं ।

विषयः । माध्वमते श्रीकृष्णस्तुतिः ॥

No. 241. भाषाप्रयोगतत्त्वम् । By हरिशङ्कर . Substance, country-made paper, 14 × 2½ inches. Folia, 17. Lines, 5 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpura, Babu Giriśacandra Cakravartti, Pleader. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं ब्रह्मादिसुरवन्दितं ।
भाषाप्रयोगतत्त्वं वक्ति श्रीहरिशङ्करः ॥
प्रमाणं तत्र भाषायां पुराणेषु प्रतिष्ठितम् ।

End. भाषाकारणभूतस्य पुरुषस्य च भूपतेः ।
पुरुषान् यशांसि वित्ताय यथाशक्ति समारभेत् ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे जैमिनिमुनिसंवादे पुरुषोत्तममाहात्म्ये पञ्चविंशत्यध्याये-
रथोत्सवनिरूपणाभाषिकथनम् ॥ * ॥ इति भाषाप्रमाणं ॥

विषयः । नानापुराणवचनप्रमाणेन भगवती एवकथादि-प्रयोगप्रचारः ॥

No. 242. योगशास्त्रम् . Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 13 on a page. Extent, 360 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City. Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacaṇḍra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमो दुर्व्वाररागादिवैरिवारनिवारिणे ।
अर्हते योगनाथाय महावीराय तायिने ।
पन्नगे च सुरेन्द्रे च कौशिके पादसंस्पृशि ।
निर्विशेषमनस्काय श्रीवीरस्वामिने नमः ॥

End. श्राद्धे शुद्धजनैर्योगिनिवहम् परमेष्ठिस्तुतिं पठन् ।
किंबलैः किंकुलचारित्रैः किंमतीऽसौति च स्मरन् ।

Colophon. (असम्पूर्णमिदम् ।)

विषयः । जैनमतयोगकथनम् ।

No. 243. रकारादिरामसहस्रनामस्तोत्रम् (ब्रह्मनामस्तोत्रम्) . Substance, country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 11. Lines, 10 on a page. Extent, 300 çlokas. Character, Bengali. Date S. K. 1757. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā. Late Paṇḍit Rāmatāraṇa S'iromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमते रामानुजाय नमः ॥

श्रीदेव्युवाच ।

देवदेव महादेव भक्तानुग्रहकारक ।
त्वत्तः श्रुता मया पूर्व्वं सन्त्यासां शतकोटयः ॥
तन्त्राणि मन्त्रजालानि चरित्राणि यानि च ।
तानि तानि महासिद्धिकल्पितानि शुभानि च ॥
× × × × × × × ।

श्रीदेव्युवाच ।

प्राणनाथ शिव शम्भो करुणानिधिशङ्कर ।
श्रीरामनामजिज्ञासा जायते परमेश्वर ॥
सहस्रं रामचन्द्रस्य रकारादिकपूर्व्वकं ।
नामसाहस्रकं ब्रूहि मयरं तव वल्लभा ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End. श्रीरामचन्द्रः श्रितपारिजातः समस्तकल्याणगुणाभिरामः ।
सीतामुखाम्भोरुहचञ्चरीको निरन्तरं मङ्गलमातनोति ॥
श्यामाम्बुजाभामलकोमलाङ्गं सीतासमारोपितवामभागं ।
पाणौ महासायकचारुचापं नमामि रामं रघुवंशनाथम् ॥
श्रीहरिः ॐ हरिः ॐ हरिः रां रां हरिः क्लीं क्लीं ह्रीं स्वाहा ।

Colophon. इति श्रीब्रह्मयामले हरिप्रसंवादायां उमामहेश्वरसंवादे रकारादिसहस्रनाम-स्तोत्रं सम्पूर्णं ॥ ॐ तत्सत् । लिपिरियं श्रीरामतारकदेवशर्मणः ।
शकाब्दाः १७५० । ५ । १२ ।

विषयः । श्रीरामस्य रकारादिसहस्रनामकथनम् ।

No. 244. रसमञ्जरी By वैद्यनाथसूनु. Substance, country-made paper, 6 × 13 inches. Folia, 17. Lines, 18 on page. Extent, 500 çlokas. Character, Nāgari. Date Samvat 1733. Place of deposit, Ṭikāri, Baithbigha, Dist. Gayā, Paṇḍit Mahāvīraprasād Misra. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्री गे ण शः न मि मां ॥ ?

विधिरेव समाख्यातः सर्वशास्त्रेषु दुर्लभः ।
तथाहो कथ्यते सम्यगसादेरभिधानकम् ॥
वैद्यानां पञ्चयत्नार्थं तदेवमभिधीयते ।
रसः सूतो रसेन्द्रश्च पारदः शिवबीजकः ॥
मधुवीर्यं रसानां च नामान्येतानि शास्त्रवित् । इत्यादि ।

End. यत्नं तत्र यथा यत्र लिख्यते तत् सुबोधतः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसकप्रायवरायणवैद्यनाथसूनुविरचिते रसमञ्जर्यां विषकल्पो नाम अष्टविंशतिः पटलः ।
अथातः संप्रवक्ष्यामि तुलासंस्कारमुत्तमं
आदौ तुलां समादाय × × × ×
नामद्वयात् समुद्धृत्य शुक्लिमार्गाणि लिख्यते
कुष्ठयत्नं यथा यत्र लिख्यते तत् सुखं चक्र ॥
इदं कुष्ठयत्नं ॥ * ॥ इ श्री रा मे क व ध स श ा न्द नि विचि र सं
वे त स्ता ना मा विं ति त मः २० ॥ शुभमस्तु संवत् १७३३ ॥

Digitized by Google

विषयः । १ षड्भी रसपर्य्यायकथनपूर्व्वकरससंस्कारकथनम् । २ मूर्च्छितरसगुणकथनम् । ३ । ४ चन्द्रसूर्य्यात्मकाग्निसंवरसपात्रकथनमादिकथनम् । ५ रसमारणादिकथनम् । ६ रसशोधनादिकथनम् । ७ । ८ रसमारणादिकथनम् । ९ रसमारणरसभस्मादिकथनम् । १० । ११ धातुशोधनादिकथनम् । १२ रसशोधनमारणकथनम् । चयोदशाद्यष्टादशपर्य्यन्तं खण्डितं । १९ विषशोधनकथनम् । २० गुणसंस्कारकथनम् ।

No. 245. रसकर्म्ममञ्जरी By राजारामतर्कवागीश. Substance, country-made paper, 13×4 inches. Folia, 27. Lines, 6 on a page. Extent, 650 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Balihār, Dist. Rajsahi, Paṇḍit Kālicandra Bhaṭṭacāryya. Appearance, tolerable. Verse and Prose. Generally correct.

Beginning. प्रथमपत्रं नास्ति द्वितीयपत्रप्रारम्भवाक्यम् ।
षट्कर्म्मदेवताः प्रोक्ताः कर्म्मादौ ताः प्रपूजयेत् ।
काली भद्रकाली । इत्यादि ।

End. शिरो मुञ्च २ हृदयं मुञ्च २ उदरं मुञ्च २ कटिं मुञ्च २ उरं मुञ्च २ नाभिं मुञ्च २ ... ॐ ह्रूँ ह्रूँ ह्रूँ फट् चतुष्कम सर्व्वान्तरं नाशय स्वाहा इति मन्त्रेण पठित्वा श्वेतचित्रा कुमारीकल्पितसूत्रेण वेष्टयित्वा व्याधितः शिरसि बन्धयेत् * ॥

Colophon. इति श्रीराजारामतर्कवागीशभट्टाचार्य्यविरचितायां रसकर्म्ममञ्जर्य्यां शान्तिविधिकथनं नाम द्वितीयः पटलः । * ॥

अतःपरं खण्डितं ।

विषयः । १ मारणोच्चाटनादिकर्म्मणां कालादिनियमेन सामान्यविधिकथनम् । २ षड्भी जम्भकादिप्रयोगनिरूपणशान्तिविधिकथनम् ॥

No. 246. रसरत्नमाला, By नरसिंह कविराज. Substance, country-made paper, 6×13 inches. Folia, 70. Lines, 18 on a page. Extent, 1400 slokas. Character, Nāgari. Date Saṃvat 1732. Place of deposit Tikāri, Baithbighā, District Gayā. Paṇḍit Mahāvīrprasād Misra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. श्री गणेशाय नमः ।

ईशमनीशं कारणमकारणं व्यक्तमव्यक्तं ।

ज्योतिरनादिं शाश्वतमशाश्वतं गोपमच्युतं वन्दे ॥

कनकरजतमुक्तावज्रवैदूर्य्यहीरै-

र्मरकतरसरत्नैः पद्ममाणिक्यमुख्यैः ।

विशदगुणकदम्बैर्गुम्फितारत्नमाला

विबुधनिवहकण्ठ्या रामकृष्णप्रसादात् ॥

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि रसशोधादिसंस्कृतिं ।

यद्विज्ञानेन भिषजो न मुह्यन्ति चिकित्सिते ॥

End. शान्तिं चिरस्थितं देहं रसायनप्रसादात् धर्म्मवन्तो वसन्ति किं बहुना ।

+ + + । सुविरचितरसालपारं प्रमा सारं ततः समुद्धृत्य शिवम्-

वाग्भवानामुपकृतये × को × षट्कर्मा इत्यमृतसारशोधं ॥

तन्त्रार्णवात् विनिर्मथ्य नरसिंहेन सद्बुधैः ।

गूढवाक्यविषं त्यक्त्वा रत्नमाला समुद्धृता ॥

स्फीरमणीरसघटिता मालेयं रत्नपूरिता नरपैः ।

× × × × × × ॥

यद्यपीयं न हि भवेत् पुरावभिषजः प्रिया ।

तथापि नववैद्यानामनुकूलं करिष्यति ॥ ४ ॥

Colophon. इति दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायश्रीकृष्णभट्टात्मजरामकृष्णभट्ट-परिचारक श्रीनरसिंहकविराजविरचितारसरत्नमाला समाप्ता ।

शुभमस्तु संवत् १७११ ॥

विषयः । रसशोधनादिकथनम् । रसकर्पूर-रससिन्दूरादि-कथनम् । रसबन्धनादि-कथनम् । रसमारणादि-कथनम् । अभ्रमारणादिकथनम् । स्वर्णादिमारणकथनम् । रत्नगिरि-ज्वरपञ्चाननादिरसकथनम् । प्रतापलङ्केश्वररसादिकथनम् । महोदधिकनकसुन्दरादिसकल-रसकथनम् । पञ्चामृतपर्पटीकथनम् । विजयपर्पटीकथनम् । अग्निमुखलौहादिकथनम् । पञ्चाननवटीकथनम् । क्षताशादिवटीकथनम् । राजयक्ष्मादिचिकित्साकथनम् । कासादि-चिकित्साकथनम् । स्वरभेदचिकित्साकथनम् । मूर्च्छादिचिकित्साकथनम् । वातव्याधिचिकित्सा । आमवातचिकित्सानिरूपणम् । उदावर्त्तचिकित्सा । गुल्मादिचिकित्सा । शोथादिचिकित्सा-निरूपणम् । कुष्ठादिचिकित्साकथनम् । स्त्रीरोगादिचिकित्सा । साध्यसाधनपरिमाणविधिकथनम् । स्थालीपाक-पुटनादिविधिकथनम् । अमृतसारलौहादिकथनम् ॥

Digitized by Google

No. 247. **सारमञ्जरी (राघवपाण्डवीय टीका).** By **जितामित्र.** Substance, country-made paper, 12 x 2½ inches. Folia, 44. Lines, 7 on a page. Extent, 1500 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1749. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhṛdaya Bhaṭṭāchāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीरामः ।

विघ्नविध्वंसपूरं तत्कन्दमादन्दसंपदैः ।
मुरारेश्चरणाम्भोजमम्बिकाया अपि स्तुमः ॥
टीकायां विततां व्याख्यां दृष्ट्वाऽऽलोच्य समासतः ।
जितामित्रेण धीरेण क्रियते सारमञ्जरी ॥

कर्तव्यविघ्नशान्तयेऽभिमतदेवतां नमस्कुर्वन् कविर्गुरुमेव प्रथमं प्रस्ताव प्रथमप्रस्ताव । सेति । इत्यादि ।

End. रघोणां वानराणां विसर्जनं प्रस्तापयं पक्षे कृष्णविसर्जनं तीर्थंभूयात् उपाध्यायरूपात् कवेः वाल्मीकेः कुम्भभुवोऽगस्त्यात्र × × × × × पक्षे कवेरिति कुम्भभुवो विशेषणं । श्रिया । स रामः भरतसम्मिलिता श्रिया युक्तः पक्षे × × × × तत्कार्यकारयितुः राज्ञोऽपि च ।

Colophon. इति श्रीराघवपाण्डवीयटीकायां सारमञ्जर्यां श्रीजितामित्र-कृतायां त्रयोदशः सर्गः समाप्तः । शकाब्दाः १७४९ ।

कान्ते कथं कमलकोरकयुग्ममेतद्-
वक्षःस्थितं समयुपं न तव प्रफुल्लं ।
सिन्दूरपूरविरवे सति भास्वदेशे
सङ्गे समीपमुपयत्नमपूर्वमग्र्य ॥
काकः कृष्णः पिकः कृष्णो न भेदः पिककाकयोः ।
वसन्ते पुनरायाते काकः काकः पिकः पिकः ॥
श्रीश्रीश्रीतारारामाभ्यां नमोनमः ।

विषयः । राघवपाण्डवीयकाव्यस्य व्याख्यानम् ॥

No. 248. **रामधर्मकौस्तुभः.** By **अनन्तदेव.** Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 29, Lines, 11 on a page. Extent, 720 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Bénares City. Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अपविघ्नहविहतं रूपं मुनयो मनसा भजन्त्यरूपं यत् ।

कृपया घृतीकृतको × विजय × मनो जयति ।

यशःकर्पूरैव सर्व्वाशाः परिपूरयन्,

सर्व्वाज्ञानतिमिरो सर्व्वान् योधिपमुपनीम् पराम् ॥

End. अथ यजमानो यथाविहितविधिना । आचार्य्याय सर्व्वेभ्यश्च भूयसीं दक्षिणां दत्वा यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयित्वा परमेश्वरार्पणं कुर्य्यात् । इति संक्षेपग्रहयागविधिः ।

Colophon. इति श्रीमन्महाराजाधिराज-श्रीबालकबाहादुर-स्वपरराज्यप्रहणेनापदेवकृता-न्यायदेवविदुषा कृते राजधर्मकौस्तुभे पूर्णपदनिमोचनहितोपदेशविधेः पूर्व्वार्द्धं समाप्तम् ।

विषयः । ग्रहयागोत्सर्गकथनम् ।

No. 249. राधाष्टमीपूजाविधिः (ब्रह्मवैवर्त्तपुराणीयः). Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 750 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakoṇā, Ayodhyā, Raghunātha-vāṭi, Babu Cakrapāni Rāya. Appearance, old. Generally correct.

Beginning. श्रीनारायणाय नमः ।

अथ राधाष्टमीपूजाविधिः ।

तत्रादौ स्वस्तिवाचनपूर्व्वकं संकल्पं कुर्य्यात् । ओंविष्णुरों तत्सदद्य भाद्रमासि शुक्ले पक्षेऽष्टम्यान्तिथौ अमुकगोत्रः श्रीअमुकदेवशर्म्मा श्रीराधाकृष्णपादाब्ज अर्चयिष्ये इति सङ्कल्प्य यज्ञायत इति पठेत् ॥ इत्यादि ।

End. प्रथमावरणे देवकन्या, द्वितीयद्वारे किङ्किणी, तृतीये सखी, चतुर्थे काम-धेनुः, पञ्चमे मन्दारवृक्षमूले रत्नसिंहासने प्रभुः, × × × सप्तमे मुनिगण-वेष्टितः कृष्णवर्णो विष्णुः, दक्षिणे चतुर्भुजः । इति सप्तावरणं समाप्तम् ।

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्त्ते महापुराणे प्रकृतिखण्डे श्रीराधिकापूजापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । श्रीराधायाः पूजाविधानकथनम् ।

Digitized by Google

No. 250. राधाष्टमीव्रतकथा (भविष्योत्तरीया). Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 140 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1708. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunātha-vāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो राधायै ॥

श्रीशौनक उवाच ।

आराधनानां सर्व्वेषां विष्णोराराधनं परं ।
ततोऽप्यधिकमस्त्यन्याराधनं चेद्वदस्व मे ॥

श्रीसूत उवाच ।

शृणुध्वं मुनयः सर्व्वे व्रतमेतत् सुगोपितं ।
कृष्णनारदसंवादं यच्छ्रुत्वा भक्तिमान् भवेत् ॥

श्रीनारद उवाच ।

श्रुताः सर्व्वावताराश्च कृष्णविष्णो सनातन ।
राधिकायाः महादेव्याः प्रादुर्भावं वदस्व मे ॥ इत्यादि ।

End. सूत उवाच ।

श्रुत्वैतत् कृष्णवचनं नारदो मुनिसत्तमः ।
चकारैतद्व्रतं भक्त्या वैष्णवानामपि श्रिया ॥
अथ दामोदरं स्तुत्वा राधया सहितं मुदा ।
प्रणम्य दण्डवद्भूमौ ययौ × × × × मुनिः ॥

Colophon. इति श्रीभविष्योत्तरे श्रीकृष्णनारदसंवादे श्रीराधाष्टमीव्रतकथा समाप्ता ।
ॐ नमो राधिकायै । शक० १७०८ ।

विषयः । श्रीराधाष्टमीव्रतकरणे फलकथनम् । श्रीराधाया जन्मादिविवरणकथनञ्च ।

No. 251. राधास्तोत्रम् (ऊर्द्ध्वाम्नायतन्त्रोक्तम्). Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 1. Lines, 8 on a page. Extent, 16 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Telivāni, Paṇḍit Nilkamal Gosvāmi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning.

ॐ श्रीराधिकायै नमः ।

अथ राधास्तोत्रम् ।

शिव उवाच ।

ॐ नमस्ते परमेशानि ब्रह्मरूपधरायिके ।
ब्रह्मविष्णुशिवादीनां प्राणमोः परमेश्वरि ॥
राधा करोतु कुशलं हारादिषु ममादिषु ।
यस्याः पादसरोजस्य रेणा मौलिमुन्नताः ।
अभीष्टमधुधाराभिर्वृष्यन्तेव न संशयः ॥
इन्द्रादिदिविषद्वृन्दवन्दितं पादपङ्कजं ।
यस्याः कचसूत्रेण निर्मितं चामरं तथा ।
तां नमामि हरेः कान्तां स्मेराननसरोरुहाम् ॥ इत्यादि ।

End.

एतत् स्तोत्रं पठेद् यस्तु सर्व्वपापप्रणाशनं ।
तस्य मुक्तिः करगता सत्यं सत्यं वदाम्यहम् ॥
महार्णवे महारण्ये सिंहव्याघ्रभयानके ।
वारमेकं पठेद् यस्तु तस्य भीतिर्न जायते ॥
× × × × × × ।
पुत्रवृद्धिकरं स्तोत्रं धनवृद्धिकरं तथा ।
न प्रकाश्यमिदं देवि न देयं यस्य कस्यचित् ॥

Colophon. इति ऊर्द्ध्वाम्नाये महातन्त्रराजे परमरहस्ये शिवशिवासंवादे श्रीराधास्तोत्रं समाप्तं ॥

विषयः । श्रीराधायाः स्तुतिकथनं तस्य फलकथनञ्च ।

No. 252. राधिकाजन्मरहस्यम् (ब्रह्मवैवर्त्तीयम्). Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 80 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunātha-vāṭi. Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning.

अथ कथा ।

शौनक उवाच ।

व्रतेन केन तपसा सर्व्वकामार्थसाधनं ।
गुह्याद्गुह्यतरं नाम राधिकाया व्रतं × × × ।

Digitized by Google

सर्व्वेतन्त्रेषु मन्त्रेषु गोपनीयं महामुने ।
तत् सर्व्वं श्रोतुमिच्छामि कथयस्व मयि प्रभो ॥ इत्यादि ।

End. पूजयेद्गन्धपुष्पाभ्यां धूपदीपविधानतः ।
मिष्टान्नं क्षीर + + + नैवेद्यं विविधानि च ॥
मधुपर्कं त्वाचमनं वस्त्रालङ्कारभोजनैः ।
+ + + + + सर्व्वं हविर्वा कामचारतः ॥

Colophon. इति ब्रह्मवैवर्त्ते महापुराणे श्रीराधिकाया अक्षरद्वयं सम्पूर्णं ।

ॐ गुरवे नमः ।
शाके मुनिश्रीमयुगेन्दुलक्षे
पुष्ये तथा फाल्गुनपौर्णमास्यां ।
वैद्योऽक्षभाग्योदयपुस्तकेतुः
प्रभुः प्रवीणस्य चाविराशीत् ॥

विषयः । राधाकृष्णोपासनाभेदे श्रीराधाया अक्षरादिविवरणकथने फलकथनं ॥

No. 253. श्रीरामसहस्रनामस्तोत्रं (सहस्रनामस्तोत्रं) Substance, country-made paper, 9 × 4 inches. Folia, 17. Lines, 7 on a page. Extent, 225 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Babu Vaikunṭhanāth Cakravarti. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. नमः श्रीमते रामानुजाय ।

कैलासशिखरे रम्ये नानाधातुविचित्रिते ।
नानाद्रुमलताकीर्णे नानापक्षिमनोहरे ॥
नानापुष्पलतागुल्मवेष्टिते भ्रमराकुले ।
देवदानवगन्धर्व्वकिन्नरैरुपशोभिते ॥
मन्दमारुतसंवीते पार्व्वतीपरमेश्वरौ ।
उपविश्य कथां चक्रे मनसैव मुदान्वितौ ॥
भक्त्या मूर्द्ध्ना प्रणम्याथ पार्व्वती परिपृच्छति ॥

पार्व्वत्युवाच ।

देवदेव महेशान सर्व्वागमविशारद ।

Digitized by Google

अनेन स्तवं नाथ पाहि मां दुःखसागरात् ।
मातां स्तवं रामस्य शृणु मे प्रसादविद ॥ इत्यादि ।

End. रामेति रामचन्द्रेति रामभद्रेति वा स्मरन् ।
नरो न लिप्यते पापैर्भुक्तिं मुक्तिं च विन्दति ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्मयामले हरगौरीसंवादे श्रीरामसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णं ॥

विषयः । श्रीरामस्य सहस्रनामकथनं ॥

No. 254. रामाब्धारे नवमःप्रश्नः. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 80. Lines, 11 on a page. Extent, 1930 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. उक्ता चर्विर्यंश्चाः, अथ चर्विर्यंश्चा उक्ताः पूर्व्वं सोपानन्वपि पञ्चपञ्चसात् उक्तप्रावेति चर्विर्यंश्चा इत्यविशेषोक्तेः तेषु प्रायश्चित्तमयमप्यपि देवात् कार्येऽपि इत्यादि ।

End. सर्व्वेषां सहप्रयोग आचरणीय एव उपदेशस्त्वेकैकया आहुत्यैकैकस्मिन्नग्नौ पूर्व्ववद्धोमं कुर्य्यादिति द्विवल्लिपाठः प्रश्नपरिसमाप्त्यर्थः .

Colophon. नवमस्य प्रश्नः .

विषयः । आपस्तम्बप्रायश्चित्तसूत्रभाष्यवृत्तिः ।

No. 255. रामानुजमतखण्डनम् . Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 8. Lines, 11 on a page. Extent, 240 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bahuvallbaha Cattarji, Pātālesvar, Benares city. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. जयति श्रीतधर्मार्थैः स्मार्तधर्मार्थबोधकः ।
सत्पुराणैश्चसमाजः पापध्वान्तनाशकः ॥

इदानीं कश्चो मुग्धा जना रामानुजीयानां इदमतत्वाचारं चाविलोक्य तैर्विप्रलब्धाः सन्तः प्राक्तनमतमपि सकुलधर्ममपहाय तन्मार्गे प्रविशन्ति स च मार्गः श्रुतिस्मृत्यादिसूत्रविधुरोऽसन्नीचजात्युद्भूतपुरुष-प्रवर्त्तित इति तत्र प्रविष्टा वर्णाश्रमधर्माधिकारच्युता भवन्तीतीत्यादि ॥

End. तदा द्विजैः सर्व्वजनहितार्थं
सदर्थरत्नाकरपद्यमेतत् ।
प्रकाशितं तस्य विलोकनेन
रामानुजीयाधिकृता बभूवुः ॥
निदानरागीवदनाः सतीयं
विज्ञाय पापक्षमतं निरुद्धं
लोकस्य सर्व्वं द्विजभाषितं ततो
मताभिरक्षार्थ रत्नमेतत् ॥

Colophon. श्रीरामानुजीय-मत-खण्डनम् ।

विषयः । रामानुजाचार्य्य-प्रवर्त्तितमतखण्डनम् ।

No. 256. यज्ञपद्धतिः. By विश्वनाथ देव. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent, 550 slokas. Character-Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणपतये नमः ।
जयति जगति रामो जानकीजानिरेको
रघुवरकुलदीपः सच्चिदानन्दरूपः
दशमुखमुखपङ्कजच्छेदविच्छेददक्षो
भृगुकुलतिलको × × जानकीप्रवीणः ।

End. यजमानं यजमानेन द + × × यज्ञा × × × ति मन्त्रेण
देवदक्षिणस्थे अपनिवेद्यं ततः पीठदेवताविसर्जनादिकं कुर्य्यात् ।

Colophon. इति श्रीमन्माध्यन्दिनीययजुर्वेदतनयरामदेवात्मजविश्वनाथदेवविरचितायां यज्ञपद्धतौ आपकृत्यं यज्ञविधानाख्यं द्वितीयप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । यज्ञानुष्ठानम् ।

No. 257. यज्ञाच्यपर्णं. Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 30 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīsa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ परमदेवतायै नमः ।

ईश्वर उवाच ।

रुद्राक्षस्य फलं वक्ष्ये त्रिषु लोकेषु विश्रुतं ।
लक्षं सन्दर्शनात् पुण्यं स्पर्शनात् कोटिरुच्यते ॥
दशकोटिसमं पुण्यं धारणाल्लभते नरः ।
लक्षकोटिसहस्राणि लक्षकोटिशतानि च ॥
जपित्वा तु लभेत् पुण्यं नात्र कार्य्या विचारणा ॥
हस्ते बाहौ तथा कण्ठे मूर्द्ध्नि रुद्राक्षधारणात् ।
अवध्यः सर्व्वभूतानां रुद्रवद् विचरेद् भुवि ॥
देवासुराणां सर्व्वेषां वन्दनीयो यथा शिवः ।
उच्छिष्टो वा विकर्म्मस्थो युक्तो वा सर्व्वपातकैः ॥
मुच्यते सर्व्वपापेभ्यो रुद्राक्षधारणान्नरः ॥
रुद्राक्षकण्ठमाश्रित्य श्वापि वा म्रियते यदि ।
सोयं रुद्रत्वमाप्नोति किं पुनर्म्मानवादयः ॥ इत्यादि ।

End.

अतःपरं मुखाधिक्यं रुद्राक्षं लभते यदि ।
फलमेतद्दशगुणं देवि लभते नात्र संशयः ॥
विना मन्त्रेण यो धत्ते रुद्राक्षं भुवि मानवः ।
स याति × × × × ×
अतः परं खण्डितं) ॥

Colophon. — — — — —

विषयः । रुद्राक्षधारणेन फलादि कथनम् ।

No. 258. लक्षणमञ्जरी. By गङ्गेश. Snbstance, country-made paper, 14×3 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 95 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Babu Girishchandra Cakravarti. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

नत्वा गुरुपदाम्भोजं परं ब्रह्मस्वरूपकं ।
क्रियते लक्षणमञ्जरी गङ्गेशेन च धीमता ॥

Digitized by Google

नियमितनिमित्तस्वरूपत्वं चारित्रेषत्वं । निमित्तभवत्वादिविविधस्व-
कार्यपर्य्यन्तस्वकालापन्नत्वं वर्त्तमानत्वं ॥

End. पदार्थानां साधर्म्यं प्रमेयत्वता । स्वकपक्षाविच्छिन्नतीयारितत्वं चविधि-
मत्वं । साधविरहस्य योग्यता । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ * ॥

Colophon. — — — — — —

विषयः । समवायादिसम्बन्धनिरूपणं । धातुविभक्त्यादिकथनं । करणाधिकरणादिकथनं ॥
आकाङ्क्षायोग्यतादिनिरूपणं ॥

No. 259. अध्यायातत्त्वं. By गङ्गेश . Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 60 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgiśa. Appearance, fresh. Prose. Generally incorrect.

Beginning. ॐ नमोगणेशाय । ॐ सरस्वत्यै नमः ।
नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं परं ब्रह्मस्वरूपकं ।
क्रियते अध्यायातत्त्वं गङ्गेशेन सुधीमता ॥

No. 260. लक्षहोमकारिका . By नारायणभट्ट. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia 2. Lines, 11 on a page. Extent, 34 slokas. Character, Nāgara. Date Ṣaṃvat 1783. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ लक्षहोम कारिका .
वैयर्थ्यं पुरा × × × हलायाय्र्यसद्दर्शिनः ।
कुम्भीर × सपार्य्यलिङ्क् भद्रं मन्त्रं प्र × × द्दिशेत् ॥

Colophon. सर्व्वकर्म्मसमाप्तिं च विप्राशीर्वचनानि च,
अयुतात् वे प्रथमके यज्ञादौ वाधमध्यपे ॥
संकेतसारङ्गाख्येन भट्टनारायणेन च ॥

Digitized by Google

End. इति चरकोपाख्यकमाराघवभट्टकृतः संक्षेपतो प्रश्नयागः समाप्तः संवत् १७८१ .

विषयः । प्रश्नयागविधिकथनम् .

No. 261. लघुसंक्षेपशारीरककुतूहलम् . By महादेव . Substance, country-made paper, 12×4 inches. Folia, 23. Lines, 9 on a page. Extent, 460 slokas Character, Nāgara. Date Saṃvat 1766. Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Beginning.

एतं समन्वयस्योक्त्वा वाच्यतो यच्चगोचरः ।
ज्ञातोपि बोध्यमानेन भेदकेन निपीयते ॥
अक्षरत्वाभ्यसु निराकरणीत्यादि वाक्यतः ।
ज्ञातापुनिर्यथा वाच्याऽद्वैतपुनिश्चयात्मनि ॥
प्रत्यक्षो मम संसारो वाक्यमात्र निवर्तितां ।
एवं बाधापरित्यागे दुर्निवाराद्वयबाध्यता ॥
मम कर्तृत्वभोक्तृत्वे चात्र कर्मविधिर्भवेत् ।
वेदान्तानिर्विशेषत्वमाद्यः सतृप्रतिपच्चवत् ॥

End.

अनेन मन्त्रभिर्हारैः किन्ते यत्नं करिष्यसि ।
गुहां प्रविश्य मात्मानं विजानीहि यतेः पुरा ॥
धनमूलं इमो इयं धर्ममूलं सदात्मने ।
काममूलं यशोरूपं मोक्षमूलत्सुपारमः ॥

Colophon.

वेदान्तिमहादेवकृते निर्मितेऽस्मिन्वे,
अनीयलघुसंक्षेपशारीरककुतूहले ॥
संवत् १७६६ पौष शुक्लपञ्चमी ।

विषयः । ब्रह्मविद्योदयकथनं ।

No. 262. "लघुसंग्रहणीटीका" . Substance, country-made paper, 13×5 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 175 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍālācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. सकलवाचकोपाध्यायेभ्यो नमः ।

प्रणम्य परयाभक्त्या जिनेन्द्रचरणाम्बुजं ।

चउसरणटीकां करिष्येहं सुखावहं ॥ इत्यादि ।

End. तिष्ठो इदयः प्राप्त × × से बोधेः श्रीकृष्णदत्तकेषु तिष्ठो इदयो भवन्नीत्यर्थः । इत्यर्थं इहिद्वारं चतुःशरणप्रकीर्णकस्यार्थः ॥ (इतो नास्ति.)

Colophon. — — — — — —

विषयः । जैनसिद्धान्तसारचउसरणप्रकीर्णकव्याख्या ।

No. 263. लोकनालद्वात्रिंशिका. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 12 on a page. Extent, 60 çlokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalacāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. जिणं दंसणं विनाणं लोयं सुरंगु जस्स मरणे दिं ।

उव्वह जिणोलनालस्स तणु सरूवं किंमवि शुणं ॥

End. इयपरिभाविय णमिय सं यट्ठिया

लोगसार सुवण्ण सूयणा किंचिय

नर जणय जणा वणया इव जिणं ॥

Colophon. इति लोकनाल द्वात्रिंशिका ।

विषयः । जैनमते चतुर्दशलोकानां वर्णनम् ।

No. 264. लोकनालिकावचूरिः. Substance, country-made paper, 12 × 4½ inches. Folia, 7. Lines, 13 on a page. Extent, 160 slokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1651. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandrasūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगुरुभ्योनमः ।

श्रीजिन पद्मक् प्रणभावध्यं जिना जो × × यं चतुर्दशरज्ज्वात्मक-लोकं पूरयन् षड्विधपुद्गलपरावर्तौ यांश्च श्री × × तस्य लोकस्य स्वरूपं किमपि ब्रुवे ।

Digitized by Google

End. इव षट्पञ्चाशत्संख्यैः प्रहरै लिखितः ष ष ष × × तथ वर्णीकृतः ष × × तथ पुष्पा पर्य्यन्तः समचतुरस्रीकृतः । ष ष श्लोकस तस्य सारस्वरूपं उपलभ्य ज्ञाता तथा यतत इव न भवन्ति इत्यभिप्रायः ।

Colophon. इति श्लोकमालिकाविंशत्यावृत्तिः.

विषयः । श्लोकमालिकाव्याख्या ।

No. 265. वाञ्छाकल्पलतामनुविधानम्. Substance, country-made paper, 12× 6 ½ inches. Folia, 2. Lines, 16 on a page. Extent, 52 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पार्वत्युवाच ।

भगवन् सर्व्वमन्त्राश्च भवता मे प्रकीर्त्तिताः ।
तत्र विद्या गणेशस्य वाञ्छाकल्पलता मनुः ॥ १ ॥
सूचितः कृपया देव संगुप्तो न प्रकाशितः ।
इदानीं श्रोतुमिच्छामि सर्व्वलोकहिताय वै ॥ २ ॥

End. यथार्थं साधयेद्योगी यत्नं यत्नमानयेत् ।
किमत्र बहुनोक्तेन सर्व्वान् कामानवाप्नुयात् ॥

Colophon. इति कुमारसंहितायां वाञ्छाकल्पलतामनुविधानं दशमः पटलः ।

विषयः । गणेशार्चनविधानं .

No. 266. वाञ्छाकल्पलताविधिः. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 125 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अस्य श्रीविद्यागणपतिमहामन्त्रस्य हरिवाहनऋषिर्विराडनुष्टुप् छन्दः श्रीमहाविद्यागणपतिर्देवता ऐं बीजं ह्रीं शक्तिः श्रीं कीलकं मम चतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थं वाञ्छाकल्पलतायाः पूर्वं षोडशाक्षरिमूलमन्त्रजपे विनियोगः ।

Digitized by Google

End. यावर्जनयवे चक्रोः पश्चाहतो जगद्वरं ।
इन्द्राहतो शिवादीनां देवानां सन्निभाग्भवेत् ॥
सप्ताहतो सार्व्वभौमो हरिश्चोऽपि भवेन्नरः ।
नार्य्यादोषवर्ज्जय वसिष्ठस्य वचो यथा ॥

Colophon. इत्याथर्व्वणरहस्ये बाल्हाकल्पलताविधिचतुर्थः पञ्चांशः ॥

विषयः । महाविद्यानयपदेः पूजादिविधानं.

No. 267. वास्तुप्रदीप. Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 21. Lines, 9 on a page. Extent, 400 slokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1572. Place of deposit, Calcutta, Visvakoṣa office, Babu Nagendranāth Vasu. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

विद्याब्धिकलशतोस्थिरघनैर्व्वहास्तुविद्यामता
मानन्दाभिगमो भवेन्मुनिमतः सज्योतिषद्योतितः ।
तत् सम्प्रत्यपि वासुदेवसुधिया वास्तु प्रदीपाभिधो
ज्योतिर्व्वेदविदां विधीयत इति प्रत्यक्षहम्मुदवे ॥

End. सौम्येऽर्थलाभः शिवगेऽर्थसिद्धि
र्याम्ये पुंस यौवनलाभेव ।
याम्येऽथवा यत्र पतत्प्रसूतुः
पीडाकरोहदिवसाद् द्वयोस्तु ॥
यथाविहपक्षः सौरिकाष पूष्यः प्रवलतः ।
चेयभात् चेय × × देवभात् देवकर्म्मकं ॥
कराग्निशरैः १५७२ प्रमिते शकाब्दे शिवे सिते चन्द्रदिने दशम्यां
वास्तुप्रदीपो रचितः सपुत्र्या श्रीवासुदेवेन मनद्विजेन ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीवासुदेवपण्डितविरचितो वास्तुप्रदीपः समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । गृहादिनिर्म्माणविधिकथनं तथा गृहद्वारादीनां फलकथनं ॥

No. 268. वास्तुशान्तिपद्धतिः. Substance, country-made paper, 8 x 3 inches. Folia, 30. Lines, 10 on a page. Extent, 600 ślokas. Character. Nāgara. Date Saṃvat 1834. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वास्तुपद्धतिः ।

नत्वा गुरुं गणपतिं वास्तुपूजनपद्धतिः ।

नानानिबन्धानालोक्य यथामतिर्विरच्यते ॥

तत्रादौ वास्तुपदं नागृहे ।

End. अथकाले मांसबलिरोपि × × × × × × × × × अथ निषिद्धपायसकृसरादिर्मांसबलिरिलाभि मांसानि माषाणि, दयासकामे विहाय पायसम् ।

Colophon. इति श्रीविद्यारण्यानां गौरीश्वरवास्तुशान्तिप्रयोगः । संवत् १८३४ ।

विषयः । वास्तूनां शान्तिप्रयोगकथनम् ॥

No. 269. विधिरसायनम्. Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 30. Lines, 11 on a page. Extent, 720 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa, Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. उद्भूताय योगवशात् हृदयाम्भोजं

धर्मैर्विरोधमपि यथा यस्य प्रसन्नात्मः ।

यः प्रस्फुरत्यविरतं परिपूर्णरूपः

स मे समादिशतु मानसिकं मुकुन्दः ॥

अन्यत्रे सकयं समयजमतां यज्ञेय कौशयितं

सर्विप्रापतये भवस्थिरमखापापाश्रयः प्राणिनां,

तद्भ्रान्तिभिरन्यथाप्यविभवं विद्यादिकं भावतं

शास्त्रं प्रस्फुरसाक्षयदूरसिकं पश्येयमन्तार्द्रतां ।

तत् कुमारिलमतानुसारिणा निर्मितं विधिरसायनं मया,

यत्प्रकल्पमविज्ञुडाश्रयं तत् सुधामनतये विविच्यते ।

End. इति आश्वये, तदेतत् सर्वं हृदये ऐन्द्रवायव × × × ग्रन्थमाहादिता (इतो नास्ति) ।

Colophon. × × × × × × ।

विषयः । कुमारिलभट्टमतानुसारतोमीमांसादर्शनव्याख्या ।

(असम्पूर्णोऽयं ग्रन्थः)

No. 271. विस्तोपनिषत्. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent, 40 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ओम् अथ वामदेवः परमेश्वरं हरिहरनिरञ्जनकारणमुमापतिं शिरसा प्रणम्येतीदमुवाच । अधीहि भगवन् सर्वविद्यां सर्वरहस्यवरिष्ठां सदा सद्भिः पूज्यमानां निगूढां ।

End. ओम् सह नाववतु, सह नौ भुनक्तु । सहवीर्यं करवावहै तेजस्विनावधीतमस्तु माविद्विषावहै । ओम् शान्तिः शान्तिः शान्तिः ।

Colophon. इति विस्तोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । विस्तेन शिवार्चनविधिकथनं ।

No. 272. विवाहवादार्थः । Substance, country-made paper, 12 × 8 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 84 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. अथ विवाहवादार्थः । वरसंस्कारानुकूलव्यापारो विवाहः । अथ वरसमं स्वामित्वेऽक्षरदोषाच्छिन्नस्वाधिकरणत्वविशिष्टसंस्कारप्रागभावसमानकालीनत्वं तेन न नामकरणादावतिव्याप्तिः । अथ चाक्षदोषसंस्कारमात्रस्याव्यवहारस्यार्थं स्वाधिकरणत्वत्वनं । अवच्छिन्नान्तनिवेशाच अन्यान्तरीयसंस्कारमात्राव नाव्याप्तिः । इत्यादि ।

End. स्वरूपतया विवाहजन्यतारूपविशेषणस्विवेन विवाहजन्यतावच्छेदकीभूतसंस्कारनिष्ठविलक्षणधर्मेण विशेषणत्वेन कौमारत्वावच्छेदकत्वेनेत्यर्थः । माल्याप्रदानादावव्याप्तं नातिप्रसङ्गमेव विवाह इति चेन्न नातिप्रसङ्गानामर्थमानकाले विवाहेऽव्याप्तिरिति ।

Colophon. इति विवादस्वार्थः समाप्तः ।

विषयः । विवादस्य तात्पर्यमवलम्बनपुरःसरं सम्यगर्थप्रकाशनं ।

No. 273. विष्णुतत्वनिर्णयटीकाविवरणम् ॥ Substance, country-made paper, 10 × 3 inches. Folia, 85. Lines, 11 on a page. Extent, 2,000 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri Fort, Paṇḍit Śāstrī. Appearance, very old. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ॥

योऽस्त्येतत् सकलं जगत् प्रकृतिमुपादाय रजसा ।
सृजति तदनुप्रविश्य सकलं सत्वेन संरक्षति ॥
यो चेदं सकलं गुणेन तमसा संहर्तुमुद्योतते ।
तं श्रीनारदिमुखं परं प्रियतमं वन्दे श्रियासंयुतं ॥
सज्जनाभीष्टमज्ञानविनाशायाकरोद्बुधः ।
भाष्येदं तमहं मध्वाचार्य्यं वन्दे गुरुं परं ॥
श्रीमज्जयतीर्थपूज्यचरणो ग्रन्थादौ मङ्गलमाचरति विश्वस्येति । चरं रमावल्लभं वन्द इत्यर्थः ग्रन्थारम्भे वाग्व्यापारस्यापेक्षितत्वात् तस्य वन्दन- स्यावश्यकर्तव्यत्वात् पार्थक्येन वन्दने स्वातन्त्र्यप्रतीतिः स्यात् तदर्थं रमावल्लभमित्युक्तं ।

End. अतएव रजतत्वविशिष्टस्य रजतस्य शुक्त्यावारोप इति रजतत्वं तत्र मुख्यं तत्वोपचारिकमिति प्रसिद्धमितिभावः । प्रादुर्भावस्योत्पत्तिशब्दार्थत्वं मोक्षादस्येत्यत्र प्रादुर्भाव इति ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य्यविरचितस्य विष्णुतत्वनिर्णयस्य टीकायाविवरणं द्वितीयः परिच्छेदः ॥

विषयः । आनन्दतीर्थकृतविष्णुतत्वनिर्णयस्य टीकाया व्याख्यानं ।

No. 274. विष्णुतत्वप्रकाशः Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 85. Lines, 11 on a page. Extent, 2,800 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tikāri Fort, Paṇḍit Vāmācāri Śastri. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीकृष्णाय नमः ।

श्रीवैष्णोजयुगे यदङ्घ्रिकमलं संध्यातुकामा सदा
यस्याज्ञां शिरसा वहन्ति विबुधा ब्रह्मेशशक्रादयः
योगीशा मनसार्चयन्ति यमजं संशोधिवेनानिशं
गोप्यावत्र वधूवले तिलकोऽवतान्मुकुन्दोऽपि सः ।
श्रीव्यासं माधवं वन्दे मयि सद्धर्मदीपितं ।
अथाद्यं तान्त्रिकाचार्यं तथान्यान् सात्वतां वरान् ॥
पादाब्जं श्रीगुरोर्नत्वा भाष्यते वनमालिना ।
विष्णुतत्त्वप्रकाशोऽयं प्रीतये कमलापतेः ॥
इह निखिल श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानि तात्पर्य्यनिर्णायकोपक्रमादि-लिङ्गोपेतानि सपरिवाराणामपुनर्भवमिच्छतां पुंसां ध्येयं श्रेयं रमापतिमेक-मत्येनामनन्ति । इत्यादि ॥

End. वर्षे वर्षे महादेवि पराणारी पतिव्रता शिवरात्रौ महादेवं नित्यं भक्त्या प्रपूजयेदिति वीप्साश्रुतेर्नेदं व्रतं नित्यमिति चेन्न यदि शिवरात्रौ शिव पूजयेत्तदा न तु व्रतमित्यनित्यमेव व्रतमिति ॥ * ।
प्रकाशे विष्णुतत्त्वस्य रचिते वनमालिना ।
परिच्छेदो द्वितीयोऽयं समाप्तश्चाच्युतेच्छया ॥ * ॥
श्रीगोविन्दविहारभूषितभुवो वृन्दावनात् प्राग् दिशि
ग्रामाणां त्रिगुणे पुरे द्विजवरा उच्चैर्भरद्वाजजाः
श्रीमनाथमुखो वसन्ति सुकुले तेषां प्रसूतेन वै
पूर्णः श्रीवनमालिना विरचितो विष्णुप्रकाशोऽमुदा ॥
× × × × × ×
क्रियासु वैभवं वाचामपराधेषु शोधनं ॥

Colophon. — — — — —

विषयः । १ परिच्छेदे श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणवचनादिभिः शिवादितो विष्णोर्भेदकथनेन तन्माहात्म्यादिकथनं ॥ २ परिच्छेदे सर्व्वदेवेषु विष्णोराराधनीयत्वकथनेन पञ्चरात्रविधानादि-कथनं ॥ विप्राणां त्रिपुण्ड्रधारणे दोषकथनं ॥ एकादशीनाशे दोषकथनं ॥ शिवराात्रिव्रता-नित्यत्वकथनेन तस्मिन् वैष्णवानामनधिकारकथनं ॥

Digitized by Google

No. 275. **विष्णुतत्त्वविनिर्णयः.** Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Extent, 400 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवेदव्यासाय नमः ।
सदा ममैकविज्ञेयं समतीतक्षराक्षरं ।
नारायणं सदा वन्दे निर्दोषाशेषसद्गुणम् ॥
विशेषणानि यानीह कथितानि सदुक्तिभिः ।
साधयिष्यामि तान्येव क्रमात् सज्जनसंविदे ॥

End. सतत्त्वावाचिबोधाय निर्दोषगुणरूपिणे ।
प्रेयसे मे सुपूर्णाय नमो नारायणाय ते ॥

Colophon. इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादाचार्यविरचिते श्रीमद्विष्णुतत्त्वविनिर्णये तृतीयः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । माध्वमते विष्णोर्याथार्थ्यनिर्णयकथनम् ॥

No. 276. **विष्णुसहस्रनाम (कुलानन्दसंहितीयं) ।** Substance, country-made paper, 15 × 3½ inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent, 200 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1778. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāran Śiromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । श्रीदेव्युवाच ।
भगवन् सर्वधर्मज्ञ भवता मे प्रकाशिताः ।
चतुःषष्टिश्च तन्त्राणि मातृकामुत्तमानि च ॥
कलापदं कलाधारं तथान्यत् कुलिकामतं ।
नानाप्रकारं बीजाख्यं तोतलं तोतलोत्तरं ॥
... ... ।
भवतोक्तानि मे देव सर्वज्ञानमयानि च ॥
विष्णोर्नामसहस्रञ्च मया श्रुतं मुहुर्मुहुः ।
न कथ्यते कथं देव अजस्रोपप्रदायकं ॥ इत्यादि ।

End. इतीदं कथितं देवि विष्णोर्नामसहस्रकं ।

Digitized by Google

अहं सदाशिव श्रीशो यतः सर्व्वप्रवर्त्तकौ ॥

× × × × × ×

नामैव विद्धि भवति ह्यत्र शङ्करनामता ।
अर्थं इत्यमनेनैव शङ्कराय न्यवेदयत् ॥
तच्छ्रुत्वा परमप्रीतो देवो देवीच पार्व्वती ।
एतत्संकथितं अर्थं भैरवि प्राणवल्लभे ॥

Colophon. इति कुलार्णवसंहितायां षट्त्रिंशत्सहस्र्यां भैरवभैरवीसंवादे महाप्रकृतिनिर्णये श्रीविष्णोर्नामकथनं समाप्तं ॥ ॐ तत्सत् । लिपिरियं श्रीरामतारणशर्म्मणः । श्रीरघुनी खिडग्रामे मया यत्नेन लिखितमिदं । शकाब्दाः १०७८ ज्यैष्ठस्य ११ दिवसे ।

विषयः । श्रीविष्णोः सहस्रनाम कथनं ।

No. 277. विष्णुसहस्रनामभाष्यं । Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 50. Line, 8 on a page. Extent, 1,200 slokas, Character, Bengali. Date S.K. 1778. Place of deposit, Zilla Midnapur. Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇ S'iromaṇi. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकारिणे ।
नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥
कृष्णद्वैपायनं व्यासं सर्व्वलोकहिते रतं ॥
वेदान्तभास्करं वन्दे शमादिनिलयं मुनिं ॥
सहस्रमूर्त्तेः पुरुषोत्तमस्य
सहस्रनेत्राननपादबाहोः ।
सहस्रनामस्तवनं प्रशस्तं
निरुच्यते जन्मजरादिशान्त्यै ॥
श्रीवैशम्पायनो जनमेजयमुवाच । श्रुत्वा धर्म्मानित्यादि ॥ इत्यादि ।

End. इमं स्तवमित्यादिना सहस्रनाम्नां भगवता कृष्णद्वैपायनेन साक्षान्नारायणेन कलिमिति सर्व्वैरपि शास्त्रं पठितव्यं सर्व्वफलसिद्धये इति दर्शयति ।

Digitized by Google

प्रमादात् कुर्व्वता कर्म्म प्रच्यवेताध्वरेषु यत् ।
स्मरणादेव तद्विष्णोः सम्पूर्णः स्यादिति श्रुतिः ॥
आदरेण यथा स्तौति धनवन्तं धनेच्छया ।
तथा चेद्विश्वकर्त्तारं को न मुच्येत बन्धनादिति ॥
सहस्रनामसम्बन्धिव्याख्या सर्व्वसुखावहा ।
श्रुतिस्मृतिन्यायमूला रचिता हरिपादयोः ॥
चक्रायुधस्य नामानि सदा सर्व्वत्र कीर्त्तयेत् ।
नाशौचं कीर्त्तने तस्य स पवित्रकरो यतः ॥
सहस्रनामव्याख्येयं शङ्करानन्ददीपिका ।
शङ्कराचार्य्यभगवत् पादाचार्य्येण निर्म्मिता ॥

Colophon. इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशङ्करभगवत्कृतौ श्रीविष्णोः सहस्र-नामभाष्यं सम्पूर्णं । शुभमस्तु शकाब्दाः १७७८ ।

विषय । श्रीविष्णोः सहस्रनामव्याख्यानं ।

No. 278. बीजवर्णाभिधानटीका. BY गौरमोहनभट्टः. Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 4. Lines, 9 on a page. Extent, 110 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Medrā, Babu Pārvati Caraṇa Bhaṭṭāchāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः परदेवतायै ।

आदौ प्रथमतः बीजवर्णानां बीजाभिध वर्णांश्च वै × × × × × × × × स्फुटं व्यक्तं यथा स्यात् तथा उच्यते कथ्यते तत्र × × × सर्व्वं प्रवर्त्तयेत् प्रवर्त्तयतीत्यर्थः तु अन्ते यस्य स अन्तः अथ आदौ यस्य सोऽयादिः अन्तोऽप्यादिश्च न पूर्व्वभाक् पूर्व्वं न भजतीत्यर्थः । प्रतिज्ञावचनानन्तरं सामान्याक्षरमात्रवर्ण-लक्षणमाह वर्णोऽक्षरमित्यादि वर्णाश्च वर्णानि चतुष्कं सामान्याक्षरे स्वरादि-द्वयं स्वराक्षरे ककारादिमकारपर्य्यन्तं पञ्च पञ्च भूत्वा वर्णाः स्युः परं यादिवान्तचतुष्कं शादिहान्तचतुष्कञ्च क्रमेण वर्णद्वयं स्यात् । इत्यादि ।

End. मायाया बीजमेव कामबीजं वा कामादीनां वर्णतया तत् साहचर्य्यात् मायाया तृतीयस्वरूपाठाच परन्तु गुरूपदेशवचनान्तरैकवाक्यत्वेन

नानृपर्य्यन्तमवस्य भवचर्णनं यन्यथा "सर्व्वोः परा × × × योनि-
युता च शक्ति"रितिपौरुषाः परापरेण वा न परावीजं मायावीजं वा
प्राद्यं इत्थं न नियामकः स्यात् ।

Colophon. इत्युपेन्द्रभट्टवंशोद्भवश्रीगौरमोहनभट्टरचिता बीजवर्णाभिधानटीका समाप्ता ।

विषयः । बीजवर्णाभिधानस्य व्याख्यानं ।

No. 279. वीरमाहेन्द्रकाव्यं. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 370 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpura Rāj Vāṭī. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

अथ वाचं निशम्यायं स्कन्दस्यां गुरवे हितां ।
वीरेन्द्रं कश्यपात्मजा तिष्ठेत्याह तदा द्विजाः ॥

End. मया तु मधुना तात जित्वा सर्व्वानिमान् बलात् ।
बद्धा त्वं सर्व्वसेनाभिः प्रापयिष्यामि ते ऽन्तिकं ॥
निशम्यैवं वचःप्रोक्तं सुपुत्रेण महासुरः ।
सन्तुष्टो विससर्ज्जैनं समाधायासुरनायकः ॥ ० ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे ब्रह्मसंहितायां शिवरहस्यखण्डे वीरमाहेन्द्रकाण्डे
सप्तमोऽध्यायः ॥ ० ॥ वीरमहेन्द्रकाव्यं समाप्तं ॥

विषयः । असुरादीनां वीरत्वप्रकटनं ।

No. 280. वृत्तरत्नावली. By चिरंजीव. Substance, country-made paper, 13 × $4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 11. Lines, 8 on a page. Extent, 187 slokas. Character, Nāgara. Date S'aka 1653. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. नमोगुणविभाविनी सकलकामदुग्धोत्तमा ।
परात्परविचारिणी अङ्गसमाजविद्वेषिणी ॥
कलानिधिविधायिनी सकलशोकसन्दोहविद्री ।
मदन्तरसरस्वती भवतु कापि कादम्बिनी ॥ १ ॥

Digitized by Google

श्रीश्रीयशवन्तभूपमन्त्रम तव श्रीराम श्रीरस्तु तत्

संग्रामे यशवन्तसिंहमखिलारव्यातिसंभावना ।

यद्यच्छिन्नकबन्धकमरतकवाराभरामोदिता ।

शाम्यन्ती यत्पोषिश्रीभिरभितः सम्बर्धयन्त्याश्रिता ॥ १ ॥

End. दैवादित्रमतादिभिर्नयविधिश्रीधुर्यबुद्धिः कृती ।

भट्टाचार्यशतावधान इति यो श्रीगौडोद्भवोऽभूत् कविः ॥

तेनात्ताखिलविद्यात्मजेन सुचिरञ्जीवेन दृष्टा मुदे ।

श्रीकृष्णोत्तमयशवन्तसिंहयशसे श्रीवृत्तरत्नावली ॥

Colophon. इति श्रीचिरञ्जीवेन शतावधानभट्टाचार्यात्मजेन विरचिता वृत्तरत्नावली समाप्तिमिता । शकाब्दाः १६५२ .

विषयः । छन्दोग्रन्थः .

No. 281. कुण्डमण्डपपद्धति . By अनन्तदेव. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 61. Lines, 10 on a page. Extent, 1220 ślokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1764. Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणाधिपतये नमः ।

नत्वा श्रीगुरुपादाब्जं कुण्डमण्डपपद्धतिं ।

उदयस्य तनुजोऽहं करोमि शिष्टसम्मतां ॥

विविधः + + + संप्रदायमतं तथा ।

माध्यन्दिनीयविधिना शोधयन्तु धिया बुधाः ॥

End. श्रीमच्छ्रीधरपद्मनाभाय हृदयाम्बुजे

श्रीउदयतनूजेन चित्रकूटनिवासिना ।

रचितोऽनन्तदेवेन कुण्डमण्डपनिर्णयः

गुरवः + + कुर्वन्तु विद्वांसश्च तथा मयि ॥

Colophon. इति श्रीमदुदयदेवपुत्रपण्डितानन्तदेवकृतं कुण्डमण्डपनिरूपणं समाप्तिमगमत् . संवत् १७६४ . आषाढशुक्लाष्टम्याम् ।

विषयः । कुण्डमण्डपविधानादिकथनम् ।

Digitized by Google

No. 282. वृन्दावनकाव्यटीका. By रामनारायण. Substance, country-made paper, 13×3½ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Rāmhṛdaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीदुर्गायै नमः ।

नत्वा नन्दव्रजानन्दपदं गोपालरूपिणं ।
परमानन्दसन्दोहकरं गोपवरं हरिं ॥
यमकश्लेषचित्रार्थपताकावान्महीश्वरिः । (?)
रामनारायणः श्रीमान् भवेत् यट्टीकयाकरोत् ।
वृन्दावनाख्यकाव्यस्य स्फुटं माधाङ्कभाषितं ॥
रामनारायणो यात्नो बुधैर्न दोषचिन्तया ।
नहि सर्व्वार्थवित् कश्चित् जायते मानुषोभुवि ॥

माधाङ्कनामा कविः श्रीकृष्णस्य वृन्दावनलीलां विविधयमकश्लेषवर्णनेन प्रकाशयन् वृन्दावनाख्यकाव्यनामतया निर्द्दिष्टमीहत्य काव्यविघ्नविनाशन-रूपतया तत्सुखबन्धतयाच प्रथमं कृष्णरतिरूपमङ्गलमाह । वरदायेति । इत्यादि ।

End. स प्रसिद्धो हली बलरामः तं प्रसिद्धं पीतवाससं श्रीकृष्णं इति वचनमाह कथितवान् कुर्व्वेत्याह पद्ममतां गोपानां × × × × गटे हली कीदृक् चायतनेत्रः दीर्घचक्षुः तं कीदृशं कंसासुरादनुद्विग्नं चमत्कृ-तमिति यावत् पुनः कीदृक् किं कुर्व्वन् वा वनितानां विमलतया दर्पणे-र्दर्पणीभावानां (बहू) इति प्रसिद्धानां छायां कान्तिं हिरन्निव चिपन्निव कीदृशानां सकलीलाजानां लीलया सञ्जातानां ॥

Colophon.

बाणपक्षरसचन्द्रमिमिते
कृष्णचन्द्रपदपाङ्कधीश्वरिः ।
कलाद् तर्केन्दुमिते शकाब्दे
श्रीरामनारायण देवशर्म्मा ॥
टीकां समुद्धृत्य करोति यत्नै-
राधाकृष्णपदस्य मुदा समर्पा ।
श्रीरामनारायण देवशर्म्मा
काव्यार्थमालोक्य करोति यत्नं ॥

Digitized by Google

मयात्र दोषः कविभिर्विमृश्यः ।

सन्तःसतां श्रीमनमाऽ × × ॥ श्रीदुर्गा ॥

विषयः । भागवतस्कन्धश्रीकृष्णलीलामयवृन्दावनकाव्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 283. वेदस्तुतिभावार्थदीपिकादीपनं By राधारमणदास. Substance, country-made paper, 11 × 5½ inches. Folia, 19. Lines, 13 on a page. Extent, 700 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Krisṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning.

श्रीकृष्णचैतन्यचन्द्राय नमः ।
श्रीचैतन्यं कृष्णं मुरारिं
नित्यानन्दं श्रीधरं भक्तमुख्यं ।
मिश्रं चन्द्रं गोकुलोपाधिकाद्य
नत्वा कुर्वे भारतीं भावदीपां ॥
राधारमणदासेन राधारमणसेविना ।
श्रुतिस्तुतेः स्वामिटीकाव्याख्यानं क्रियते स्फुटं ॥ इत्यादि ।

End.

उपनिषद्भिर्गीयते पदाम्बुजे यस्य तं, कथितो भगवान् श्रीमत्प्रदं, ममस्व योगप्रदं, "ददामि बुद्धियोगं तं येन मामुपयान्ति" । इति गीतोक्तेः ॥
श्रीवर्द्धमोपाख्यस्य पुत्रः श्रुत्यर्थसम्भवं ।
राधारमणदासोऽयं व्याख्यानमकरोन्मुदा ॥
कृष्णगोविन्दमिश्रेण राधारमणदासेन दीपिकादीपनं कृतं ॥

Colophon. इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे श्रुतिस्तुतौ भावार्थदीपिकादीपने सप्ताशीतितमोऽध्यायः ॥

विषयः । स्वामिकृत-भागवतदशमस्कन्धीय-श्रुतिस्तुतिव्याख्याया भावार्थदीपिकाया व्याख्यानं ।

No. 284. वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावली By वनमाली. Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 146. Lines, 12 on a page. Extent, 4,500 slokas. Character, Nāgara. Date S.M. 1873. Place of deposit, Ṭikāri, District Gayā, Paṇḍit Vāmācārī. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. प्रथमपथं जाति येन हितीवपथप्रारम्भो क्रियतः ॥

तद्धं विचारविशेषविषयादिकं न भवति तत भवति, तद्धं विपरी-
भूतग्रन्थ जीव एव तत्ताम्यदिति । यदि प्रत्यक्षभुतो जीवस्तदा तस्य निश्चित-
त्वेन विषयाभावादनारभ्यनीयं शास्त्रं यथभूतु तदा तत्ज्ञानिश्चितत्वेन
विषयप्रयोजनाभावादनारभ्यनीयमिति ॥ इत्यादि

End. हतनिजमतिभावं योगिभिः सेवितांघ्रिं
धृतमुनिवरवेषं वासुदेवांशनीयं ।
यतिमुकुटवरेषं श्रीसदानन्दतीर्थं
सतिनिधिजयतीर्थं वासतीर्थश्च वन्दे ॥
श्रीजीविश्वविचारधुर्यतिभूतो इन्द्रावधातु प्रावृषि
श्रोत्रानां विगुणे सुमुविये? विप्रा भरद्वाजजाः ।
श्रीसज्ञावसुधो यथन्ति सुक्री येषां सुभावेन वै
यतिंश्रीवनमालिना मुनिमते इत्तिः समाप्ता इता ॥

Colophon. इति श्रीवनमालिविरचितायां वेदान्तसिद्धान्तमुक्तावल्यां चतुर्थाध्यायस्य
चतुर्थः पादः ॥ शुभमस्तु संवत् १८०१ ॥

विषयः । जीवब्रह्मनिरूपणं ॥ जीवब्रह्मणोरभेदज्ञाने मुक्तिरित्याद्युपन्यासेन मुक्ति
स्वरूपादिनिरूपणं ॥

No. 285. वेदिपद्धतिटीका By मयूरेश. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 20. Lines, 13 on a page. Extent, 520 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

तुष्टिं विनेश्वरं विष्णुं नत्वा देविकशिवौ ।
मयूरेशः प्रकुरुते वेदिपद्धतिकाशिकां ॥ टीकामिति शेषः ॥

End. यथामति इता व्याख्या सुबोधा वेदिपर्वतैः ।
विचार्य साध्वसाध्वन्य शोधनीयं प्रयत्नतः ॥

Colophon. इति श्रीमीद्गल्यगोत्रान्वयदूर्पतमोवैतुपनामकश्रीपाकोपाध्यायसुतपुरुषोत्तमी-
पाध्यायात्मज मयूरेश्वरोपाध्यायविरचिता स्फुटा वेदिपद्धतिटीका सम्पूर्णा।

विषयः । यज्ञवेदिनिर्माणपद्धतिव्याख्या ।

No. 286. वैद्यकसारः (शंकराख्यः) By रामचन्द्र. Substance, country-made paper, 6×5 inches. Folia, 9. Lines, 15 on a page. Extent, 180 slokas. Character, Nāgara. Date S'aka 1725. Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीमद्गणेशाय नमः ।

साक्षात् लोके धरणमनलं देववैद्याश्विनौ तौ ।
रोगग्रस्तो वदति कृपया पाहि मां रोगसिन्धौ ॥
तस्मै दद्यादभयमिति तं वैद्यचन्द्रक्रियं त्वं ।
नत्वा रामोऽखिलसुखकरं शंकराख्यं प्रवक्ष्ये ॥
भूतः प्रश्नो हृदयकलना नाडिकारोगलक्ष्म ।
मद्यं दाहो वमनविमलं लेपनं लेहनं च ॥

End. गायन्ती भक्तप्रभवशिखरे श्रीचण्डिका संस्तुतैः ।
लोके वैद्यकसंज्ञकैः सुकथितैर्देवैर्विचित्रैः कृतैः ॥
भक्तानां मदनाभनाथ विमलस्तुत्या मया प्रार्थिता ।
दत्तं शास्त्रमिदं सुमन्तु वचसा श्रीशंकराख्यं शुभं ॥

Colophon. इति रामचन्द्रविरचिते शंकराख्यवैद्यकसारः समाप्तः ।

विषयः । संक्षेपेण साधारणरोगाणां उपशमोपायकथनं ।

No. 287. वैयासिकन्यायमाला, सटीका, (वेदान्ताधिकरणमाला) By भारतीतीर्थमुनि । Substance, country-made paper, 11×5½ inches. Folia, 76. Lines, 12 on a page. Extent, 3,000 slokas. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1814. Place of deposit, Ṭikāri, District Gaya, Paṇḍit Vāmācāri Śāstri. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं श्रीविद्यातीर्थरूपिणं ।
वैयासिकी न्यायमाला श्लोकैः संगृह्यते मया ॥
एको विषयसन्देहपूर्वपक्षावभासकः ।
श्लोकोऽपरस्तु सिद्धान्तवादी सङ्गतयःस्फुटाः ॥
शास्त्रेऽध्याये तथापादे न्यायसङ्गतयस्त्रिधा ।
शास्त्रादिविषये ज्ञाते तत्तत् सङ्गति ऊह्यताम् ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य परमात्मानं श्रीविद्यातीर्थरूपिणं । इत्यादि ॥

प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्तये ।

× × × प्रणम्येति आदेन प्रोक्ता वैयासिकी × वेदान्तन्यायार्थ-

निर्णायकाधिकरणानि न्यायाख्येनानुक्रमेण गणनं माला ॥ इत्यादि ।

End. वह्लांवप्रकृतत्वेन बहुता नास्ति योजिनाम् :

सारांशमीश्वेरभोगाय द्वयो मुक्तिश्च धियया ॥

ईश्वरो ह्युपासनया जीविनस्तेषां भोगमात्रपि तथै

सारांशं द्वयो, मुक्तिश्च तत्त्वविद्योत्पादनेन द्वयो ।

तस्मात् अनन्तद्वयो सामन्यात्मनःदेऽपि भोगमोक्षयोस्तेषां सामन्यात्मनस्ति ॥

Colophon. इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीभारतीतीर्थमुनिप्रणीतायां वैयासिकन्यायमालायां चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥ समाप्ता वेदान्ताधिकरणमाला । संवत १८१४ ॥ * ॥

विषयः । श्लोकेन ब्रह्मसूत्रस्याधिकरणादिनिरूपणं ॥ निरूपिताधिकरणस्य व्याख्यानं ॥

No. 288. वैश्वदेवप्रयोगः By ढुण्डि. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 35 slokas. Character Nāgara. Date Saṃvat 1855. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वैश्वदेवप्रयोगः ।

पञ्चमहायज्ञानामेकं वैश्वदेवमिति कर्मनामधेयं, एतच्च पञ्चमहायज्ञस्यान्

प्रथमभूतमिति परदत्तः, तत्र प्रकारभेदात् संज्ञाभेदः; यथा, तत् तथापि-

तदिति सुदर्शनाचार्यैः । इत्यादि ।

End. तत्र श्लोकः.

द्वावेव होमे चतुरः प्रत्येकं तु बलीं हरेत् ।

प्राश्नीयेदेकमेकं तत् परिषिञ्चेद्बलीनिति ॥ इति.

Colophon. इति वैश्वदेवपञ्चमहायज्ञानां प्रयोगो हरपुत्रदुण्ढिविरचितः समाप्तः ।

संवत् १८५५ । पौषवदि ।

विषयः । वैश्वदेवविधिः.

Digitized by Google

No. 289. वैश्वानरोपनिषद् . Substance, country-made paper, 9 × 4½ inches. Folia, 2. Lines, 11 on a page. Extent, 65 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ वैश्वानरः प्रथमे जातवेदा मम शान्तिं प्रयच्छतु । दारेषु पुत्रेषु पशुषु पश्वश्वगजमनुष्येषु गोषु ग्रामेषु नगरेषु च सप्तार्चिः सप्तजिह्वः सहितमुखः स भुवधारी सर्व्वदेवानां मुखं च सर्व्वभुक् च विष्णुः च प्रह्लादरूपश्च प्रज्ञा-भास्कररूपश्च शान्तिं करोति । इत्यादि

End. एतदुपनिषद्धीयानः सर्व्वान् कामानवाप्नोति सर्व्वान् पापान् नाशयति ब्रह्महत्यायाः पूतो भवति सुरापानात् पूतो भवति दीर्घायुराप्नोति धनधान्येन सम्पन्नो भवति सर्व्वं वशतामाप्नोति । ॐ तत् सत् ।

Colophon. इति वैश्वानरोपनिषत् समाप्ता ।

No. 290. वैष्णवचन्द्रिका By रामानन्द and वनमाली । Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page, Extent, 130 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning.
संसारार्णवमज्जमानपुरुषत्राणाय गोलोकतो ।
आविर्भूत इव स्वयं सुपरमे वृन्दावने श्रीयुता ॥
श्रीकृष्णः सह राधया परिवृतै र्नन्दादिभिर्वः कवेः ।
सश्री मद्गुरवे सदा निवसतात् कारुण्यमाकम्य सः ॥
श्रीराधाकृष्णयोरादौ स्वस्वरूपप्रदर्शनं ।
कारणावतारे तत् प्रापणे भक्तिलक्षणं ॥
भक्तानां लक्षणं पश्चात् प्रहलादिप्रभेदतः ।
पुराणादिकमालोक्य स्वन्नसारादिसंग्रहात् ॥
समुद्धृत्य मतात् तत्त्वात् संक्षेपात् मद्विरच्यते ।
न्यायवागीशविख्यातश्रीरामानन्दशर्म्मणा ॥ इत्यादि ।

End.
देवान् पितॄन् विप्रगणान् प्रणम्य
प्रातः समुत्थाय गुरोः पदाब्जं ।

ध्यामाहृदन्तर्हरिनाम श्रीगौरम्
सानन्दचित्तोविचरेत् क्षितौ सदा ॥
धर्म्मानशेषान् परित्याय वैष्णवस्यात्माश्रमः प्रपद्यताय मार्ग ।
गोलोकनाथं सह राधया हृदा विभाव्य दास्यं परतोऽस्य याति सः ॥
सत्योः प्रामृद्विवरे समाप्तिमगमत् सत्यावशिष्टः श्रिया
रामानन्दविपश्चिता तदनु तत्रापेव यन्नाद्यं ।
सन्यः श्रीवनमालिनामवस्तुना कार्य्योऽवशिष्टस्ततो
द्वाभ्यां वैष्णवचन्द्रिकाव्रतमयी सम्पूर्णता मामता ॥

विषयः । वैष्णवकर्त्तव्यक्रियाकलापनिरूपणम् ।

No. 291. व्यवस्थासंग्रहः By अनिरुद्ध. Substance, palm leaves, 13 × 2 inches. Folia, 108. Lines, 5 on a page. Extent, 1,700 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur, Babu Giriś Candra Cakravartti, Pleader. Appearance, very old. Prose and Verse. Correct.

Beginning.

प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं पूर्व्वाचार्य्यप्रवर्त्तिताः ।
व्याख्या मन्वादिशास्त्राणां समालोच्य विविच्यते ॥
विशुद्धिरनिरुद्धेन सबोधविभवावधि ।
बोधार्थमल्पबुद्धीनां प्रबुद्धानाञ्च × × × ॥

मनुः ॥

जातदन्तेऽनुजाते च कृतचूडे च संस्थिते ।
अशुद्धा बान्धवाः सर्व्वे सूतके च तथोच्यते ॥
जातदन्तादनुपजातोऽनुजातदन्त इत्यर्थः ॥

End. चन्तं चरितं ।

विषयः । जननमरणाशौचव्यवस्थाकथनं ॥ श्राद्धविधिकथनं । तदधिकारिनिरूपणञ्च ॥

No. 292. व्यवस्थासारसंग्रहः By रामनाथ. Substance, palm leaves 15 × 1½ inches. Folia, 84. Lines, 2 on a page. Extent, 750 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgiśa Appearance, old, Prose and verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गुरवे ब्रह्मणे ।

नत्वा लक्ष्मपदद्वन्द्वं श्रीरामनाथसर्वदा ।
क्रियते ऽतिप्रयत्नेन व्यवस्थाचारसंग्रहः ॥

अथ सामान्यतः सर्व्वतिथिव्यवस्था । यद्यपि रात्र्यादिपर्य्युदस्त × × कालोऽपि कर्म्मयोग्यस्तथापि मुख्यकाललाभे प्रशस्तत्वात् स एव विधायकः । मुख्यकालस्तु दैवकृत्ये विधाविभक्तदिनस्य पूर्व्वाह्णः । मनुष्यकृत्ये मध्याह्नः । पितृकृत्येऽपराह्णः । तिथेः पूर्व्वकालापेक्षा तु विधेयकर्म्मणैव निषिद्धकर्म्मणि तु तिथिनाशापेक्षा यत्र तु उभयदिने कर्म्मकाले तिथिलाभोऽलाभो वा तत्र तत्तिथिविहितं पूजादिकं कुत्र कर्त्तव्यमिति सन्देहे युग्मादिना व्यवस्था । इत्यादि ।

End. परचक्रोपघातांश्च ।

यथा शस्त्रप्रहाराणां कवचं विनिवारणम् ।
तथा दैवोपघातानां शान्तिर्भवति वारणं ॥

शान्तिकर्म्मद्वारा ऐहिकाविष्टस्य त्वरितनिवृत्तिरिति दर्शनात्सम्भवेऽशौचे च स्वस्त्ययनं कार्य्यं ।

शूद्रान्नं शूद्रसम्पर्कं शूद्रेण च सहासनं ।
शूद्रविद्यागमः कश्चिज्ज्वलन्तमपि पातयेत् ॥
पितृश्राद्धे तु शूद्राणां यो भुङ्क्ते ब्राह्मणाधमः ।
सुरापी ब्रह्मघाती च पितृदेवार्च्चनाद्बहिः ॥
तावद्भवति शूद्रान्नं यावन्न स्पृशति द्विजः ।
द्विजानां करसंस्पर्शात्सर्व्वं हविरुच्यते ॥ हरये नमः ।

Colophon. अतः परं खण्डितत्वात् समाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । व्यवस्थाचारसंग्रहेऽस्मिन् सन्ति केवलं अधिकव्यवस्थानां संग्रहाः तत्र प्रथमे तिथिव्यवस्था सा पुनर्युग्मायुग्मभेदेन द्विविधा । संक्रान्तिव्यवस्था धर्म्मोपव्यवस्था सपिण्डीकरणादि-व्यवस्था शान्तिकर्म्मव्यवस्था च ।

No. 293. व्यवहारसूत्रं. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 46. Lines, 7 on a page. Extent, 1,000 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, old. Verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीशान्तिजिनाय नमः ।

जो जिणइ माणियं परिहाय ठायं
परिसेविया पाओरुवा अपहिउ
जियं मणोरमाइमाणियं पडिउरियं
पाओय आयरओ माणियं ।

End. पायच्छित्त वेयावच्चं करेमाणे समणे निग्गंथे महानिज्जरे महापज्जवसाणे भवइ ।

Colophon. ववहारस्स दसमो उद्देसो समत्तो । ववहारसुत्तं समाप्तम् ।

विषयः । जैनसाधूनां ववहारकथनम् ।

No. 294. व्रतोद्यापनोपयोगिपदार्थनिर्णयः. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 380 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमहाकाली-महालक्ष्मी-महासरस्वतीभ्यो नमः । श्रीसीतारामचन्द्राभ्यां नमः । अथ व्रतोद्यापनविषये किञ्चिदुच्यते, तत्रोद्यापनं नाम तत्तद्व्रते परिपूर्णे अपूर्णे वा कल्पोक्तं हवनदानब्राह्मणभोजनरूपः कर्मविशेषः ।

End. श्रीगीतायामपि ।

यत् करोषि यदश्नासि यज्जुहोषि ददासि यत् ।
यत्तपस्यसि कौन्तेय तत् कुरुष्व मदर्पणम् ।

Colophon. इति व्रतोद्यापनोपयोगिविषयः समाप्तः ।

विषयः । व्रतोद्यापनोपयोगिपदार्थकथनम् ।

No. 295. व्रात्यस्तोमपद्धतिः By माधवाचार्य्यः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. नमस्कृत्याम्बिकां पूर्व्वान् पञ्चाननांश्च यत्नतः ।
व्रात्यस्तोमस्य सरणिं कुरुते माधवोऽधुना ।
व्रात्यशब्देनाच पतितसावित्रीको ऽच्यते ॥

End. प्रभूणां वङ्गरामाणां सुते तत्त्वजीविकः ।
माधवः प्राकरोत् काम्यां व्रात्यस्तोमस्य पद्धतिम् ॥

Colophon. इति माधवाचार्य्यशर्म्मप्रणीता व्रात्यस्तोमसरणिः समाप्तिमगमत् ॥

विषयः । व्रात्यानां संस्कारविधिः ।

No. 296. ग्रन्थादिमाहात्म्यस्य विष्णुपद्ये व्याख्यानम् . Substance, country-made paper, 20 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 132 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Grām Bhadughar, Post Brāhmanberia, Comilla, Paṇḍit Amarcandra Nyāyaratna. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीदुर्गा । ॐ नमः कृष्णाय ।

तस्मिन् दुरात्मनि अतिवीर्य्ये कंसासुरे दैत्ये च देव्या कृष्णेन निहते सति ब्रह्मादयः तां पावकं कृष्णं तुष्टुवुः । देव्या इति दिवधातोर्विजीगिषा-र्थादुत्पन्ननाम्ना × × × देवः प्रभावात् कंसेन नेतुमिष्टः स चासावत्रेति देव्या तृतीयैकवचने अधातोरित्याकारलोपः धातोरित्यनलोपश्चवचनात् चाकारो वासुदेवः स्यादित्येकाचरलोपः । तावि तात्र सन्तानपालनयोः तायतीति क्विप् यवोर्वलन इति यलोपः । इत्यादि ।

End. यथा भद्रं करु गोकुलस्येति भद्रकाली एनुवेर्नुगितिरिति । चण्डिका चण्डकारिणं प्राप्तः चण्डिकं अवत इति क्विप् चण्डांअचण्डिकं तदयवे-नैत्यर्थत्वात् अयधातोः क्विप् यलोपश्च सा चतुरान्तकारी × × × × × × × × अजधातोः क्विप् अभूतं प्राप्तः देवी गोड़ावाम् देवशरीरेभ्यः गोपगोपीरूपेण शरीराद्युत्पन्न स्वव्लोपे पञ्चमी अव्यय-विशेषिणी विशेषिणोभाव एवमादिमाहम् कश्चिदधिकारात् इविलोपा-भावः तद्विषये यस्य इञ् प्रत्ययः अव्ययविशेषावाम् पुनश्च गौरीदे-वासा पुनर्गौरीदेवपरिग्रहणेन अघटीप्राहानयोरसनं चः क्विप् भावे, अभूता पूर्व्ववत् उत्पत्तिं प्राप्तः उपकारिणी उपकारित्वाम् उपकारि-णोभाव एवमादिमाहम् कश्चिदधिकाराकृतविलोपाभावः ।

Colophon. इति ब्रह्माद्रिमाहात्म्यीयविष्णुपदव्याख्यानं सम्पूर्णं ।

विषयः । देवीमाहात्म्यीयब्रह्माद्रिमाहात्म्यस्य विष्णुपदे व्याख्यानं ।

No. 297. शङ्करसंहिता. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 59. Lines, 10 on a page. Extent, 1,100 çlokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinājpur Rajbāḍi. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

ॐकारनिलयं देवं गजवक्त्रं चतुर्भुजं ।
पिचिण्डिलमहं वन्दे सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः ।
× × × × × ॥
षोडशैतानि नामानि यः पठेत् शृणुयादपि ।
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा
संग्रामे सर्वकार्य्येषु विघ्नस्तस्य न जायते ॥

End. सूत उवाच ।

अयन्तु सम्भवाख्यस्तु काण्डो वेदार्थसम्मितिः ।
कथितः श्रेयसामेव निदानं विदुषां सतां ॥ * ।

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे सम्भवकाण्डे पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ सम्भवकाण्डं समाप्तं ॥

विषयः । १ सूतमुनिसंवादकथनं ॥ २ ग्रन्थमानकथनं । ३ तृतीयाध्यायात् पञ्चाशत्तमाध्यायं यावत् तारकासुरोपाख्यानवर्णनेन कुमारोत्पत्तिवर्णनादि ।

No. 298. शतकल्याणस्तवनम्. Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 3. Lines, 12 on a page. Extent, 72 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍālacāryya Mahārāja Bālacandra Suri. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Beginning. श्रीजिनाय नमः ।

दुरित रज समीरं मोहपङ्कोघनीरं ।
पणमिय जिनवीरं विघ्नमायाब्धिवीरं ।

भवभङ्गपरिहृतं समासुरसाषु × × सं ।
परिकमिदसमूहं कि × × किते निवृतम् ॥

End. एवं वीरजिने सने सचसमं मोहान्धविध्वंसनं
भव्यं भोचचकेच सोच जनचम् दोषाय रूप्येयचम् ।
सोऽपं जं कुमचानुबन्धिकुमहं पत्तोमिकिचित् चो जा
उजानिजवचहि (..) सया पाच पचामि तुच ॥

Colophon. इति महावीर मतकचठकल्यानिकविवमं स्तवनं समाप्तं ।

विषयः । मातुरन्वमाहर्भे अमनम् । गर्भः । जन्म । दीचा । केवलज्ञानम् । निर्वाणम् ।

No. 299. शब्दवादः. Substance, yellow paper, 12×3 inches. Folia, 9. Lines, 8 on a page. Extent, ? slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgiśa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

इति शब्दो हि द्विविधः । लिङ्गार्थाविर्भावकः पदार्थाविर्भावकश्च । लिङ्गार्थाविर्भावकः पदार्थाविर्भावकश्चेति शब्दस्यानुकरणविषय एव प्रयोगः स्वाभाव्यात् लिङ्गः स्वरूपार्थस्याभिधायको लिङ्गार्थाविर्भावकः । पदप्रति पाद्यसंख्यान्वितविशेष्यीभूतशब्दस्वरूपार्थस्याभिधायकः पदार्थविर्भावकः यथा हरेति ॥ इत्यादि ।

End. एवञ्चेदिति शब्दाभावोपि भूतलाथामित्यादौ तदध्याहारात् शब्दस्याभिधेयशून्यत्वं कल्प्यं यत् तेनाध्याहारस्य लाघवा स्वरूपोपस्थापने प्रथमैवेतिदिक् । इति शब्दवादः समाप्तः इति ।

Colophon. श्रीकालीचरणोपान्ते भक्तिरस्तु सदा मम ।

विषयः । लिङ्गार्थाविर्भावकपदार्थाविर्भावकप्रकारकप्रकृतिप्रत्ययादिका शब्दानां स्वरूपनिरूपणम् ।

No. 300. शान्तिशतकटीका By विद्याविनोदाचार्य्यचूड़ामणिः. Substance, country-made paper, 18×3 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 500 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1676. Place of deposit, Dinājpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. आदौ पचदयं नास्ति । इदानीमाश्रमः पाचित्वं निर्दूयन् देवश्च कटाक्ष-यति हसेति । ये चौचौगुणः राजानः वयमपि विद्वांसः चौचौगुणः इत्यादि ।

End. देषामावश्यकता जन्मजरावियोगं मरणं दृष्ट्वा स्थितस्य चासौ नोत्पद्यते न जायते यतःजन्म उत्पत्तिः जरा वार्धक्यं वियोगः इष्टविच्छेदः मरणं दृश्याविशेषः समाचारदृग्गः सर्व्वदृग्गौ विभापयैकवज्ञवतीति ॥ *

Colophon. इति श्रीविद्याविनोदाचार्य्यचूड़ामणिकृतशान्तिशतकटीकायां चतुर्थ-परिच्छेदः ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥ शक १६०९ ॥

विषयः । शान्तिशतकस्य व्याख्यानं ।

No. 301. शिक्षाभाष्यं or शिक्षाप्रकाशः. Substance, country-made paper, 15×5 inches. Folio, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 180 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ज्योतिर्व्याकरणं छन्दः कल्पशिक्षानिरुक्तयः ।
येषामुपाङ्गो नः कर्णावस्य तं सततं नुमः ॥
व्याख्याय पिङ्गलाचार्य्यसूत्राण्यादौ यथायथं ।
शिक्षां तदीयां व्याख्यास्ये पाणिनीयानुसारिणीं ॥

End. स्वर्गं वाप्नोति वा । द्विवचनं शिक्षाध्यायसमाप्त्यर्थं । विकृतिछन्दस्य × × समानपरत्वञ्च इत्यं चर्वेषमा चर्वे इत्यधिकृत्य चपरत्वञ्च × × श्रोष्याविति लक्षणात् ।

Colophon. इति शिक्षाप्रकाशः समाप्तः ।

विषय । वर्णानामुच्चारणप्रकारकथनम् ।

No. 302. शिवशतनामस्तोत्रं (महाविष्णेश्वरस्तोत्रं). Substance, country-made paper, 10×2½ inches. Folio, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 75 slokas. Character, Bengali. Date, S.K. 1776. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garveta, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārānchandra Tarkavāgiśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीरामः ।

ॐ अस्य श्रीशिवशतनामस्तोत्रस्य श्रीनारद ऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीसदाशिवो देवता ॐ नमः शिवायेति महाबीजं ह्रीं शक्तिः नमः कीलकं मम सर्व्वाभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः । इत्यादि ।

End.

एतत्स्तोत्रं महेशानि यावज्जे मा वदेत् क्वचित् ।
मूर्खाय भक्तिहीनाय दुष्टाय गुरुरात्मने ॥
शिवभक्तिविहीनाय शक्तिनिन्दापराय च ।
न प्रकाश्यं महादेवि प्रकाशाच्छिवहा भवेत् ॥
शिष्याय भक्तियुक्ताय शिवविष्णुपराय च ।
शतनामस्तोत्रं तस्मै देयं महेश्वरि ।

Colophon. इति महालिङ्गेश्वरतन्त्रे श्रीशिवपार्व्वतीसम्वादे शिवस्य शतनामस्तोत्रं समाप्तं ॥ ॐ तत् सत् ॥

यदक्षरं परिभ्रष्टं मात्राहीनञ्च यद्भवेत् ।
पूर्णं भवतु तत् सर्व्वं त्वत्प्रसादान्महेश्वरः ।

शकाब्दाः १७७९ । ११ । १९ । लिपिरियं श्रीरामतारणशर्म्मणः ।

विषय । श्रीमहादेवस्य स्तुतिकथनं ।

No. 303. शिवसहस्रनामस्तोत्रं (उमायामलीयं). Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folio, 3. Lines, 10 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇa Siromaṇi. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning. श्री श्री ॐ नमः शिवाय ।

देव्युवाच ।

ॐ देव देव महादेव ज्ञानसिन्धो कृपामय ।
यानि नामानि गुह्यानि पवित्राणि शुभानि च ।
तानि कथय मे देव यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति ॥

श्रीशिव उवाच ।

तानि ते कीर्त्तयिष्यामि भुक्तिमुक्तिकराणि च ।
गोप्यानि सर्व्वतन्त्रेषु न देयानि दुरात्मने ॥ इत्यादि ।

Digitized by Google

End.

क्रूररोगा घोररूपा ब्रह्मघ्नीः कामकोधकाः ।
पठनाद् यस्य नश्यन्ति शाम्भवस्य न संशयः ॥
मासमेकञ्च योऽधीयादश्वमेधफलं लभेत् ।
जपे होमे तथा दाने यदि देवार्चने तथा ।

Colophon. इति उमायामले हरगौरीसंवादे परमशिवसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तं ।
ॐ तत् सत् ।

विषय । शिवस्य सहस्रनामस्तुतिकथनं ।

No. 304. शुकरहस्योपनिषत्. Substance, country-made paper, 11×4⅓ inches. Folio, 3. Lines, 12 on a page. Extent, 100 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. अथातो रहस्योपनिषदं व्याख्यास्यामः । देवर्षयो ब्रह्माणं संपूज्य प्रणिपत्य पप्रच्छुः भगवन्नस्माकं रहस्योपनिषदं ब्रूहि इति सोऽब्रवीत् ।

पुरा व्यासो महातेजाः सर्व्ववेदतपोनिधिः ।
प्रणिपत्य शिवं साम्बं कृताञ्जलिरुवाच ह ।

End.

पुत्रेण सहितः प्रीत्या परानन्दमुपेयिवान् ।
यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात् ।
सर्व्वपापविनिर्मुक्तः साक्षात् कैवल्यमश्नुते ।

इत्युपनिषत् ॥

Colophon. इति शुकरहस्योपनिषत् समाप्ता ।

विषय । व्यासशुकसंवादमभिमुखीकृत्य ब्रह्मविद्योपदेशः ।

No. 305. शुद्धिदीपिकाप्रकाशः By विष्णुदासदत्त. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 86. Lines, 7 on a page. Extent, 2,000 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1636. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Śripati Bhaṭṭācārya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning.

ॐ नमो गणेशाय ।
स्निग्धमाद्यं कमलया वन्दे कमलशायिनं ।
हरिं येना प्रपन्नस्य तुच्छं नरकताम्भसः ॥

Digitized by Google

मनोनदीक्षोकमहं जनानां ।
नेकाम्बुजोरव्यारब्धकर्म ।
परोक्षशोभाकरकोपिनत्वं ।
द्विपापदेशेभ्यवमामनामि ॥

शिष्टाचारप्रमाणको यदभिमतदेवतानमस्कारपुरःसरमभिमतार्थसिद्धिं याच्छन्ति तदयमपि मदीयाचार्यावतंसश्रीश्रीनिवासो ज्योतिःशास्त्र सूर्य्यकर्त्तृकत्वात् प्रवराजनाय सभासदामाशीर्व्वादव्याजेन रविं नमस्कार त्यवेति । इत्यादि ।

End. अधुना समस्तशास्त्रमन्थानुपादेयममाह । शुद्धिवरप्रदिति । अतिविस्तर-ज्योतिर्ग्रन्थात् श्रीश्रीनिवासनामाचार्य्येण उद्धृतां संक्षेपेण मदीयां इमां शुद्धिदीपिकां सुनिश्चिता अभियुक्ताः शिष्या विधातु धारयन्तु । × × × × × × × × × × × × × ×

तथाहि इयच्छातके जातकविचार एव । अत्र ग्रन्थे तु सर्व्वकर्म्मविधानं संक्षिप्योक्तमिति ।

कुटूहलाहा कविवाहतो वा
मिथ्यावबद्धुमतिगोचराद्वा ।
वितन्यमानां कवयः क्षतिं मे
चेतःप्रसादेन पवित्रयध्वं ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुदासदत्तकृतायां दीपिकाप्रकाशाख्यायां यात्रादिनिर्णयो नामाष्टमोऽध्यायः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

रसकालर्तुभूसंख्ये शकाब्दे चापगे रवौ ।
लिखिता पुस्तिका चैषा भुवनेश्वरशर्म्मणा ॥

विषयः । श्रीनिवासकृतशुद्धिदीपिकाया व्याख्यानं ।

No. 306. शुल्बप्रदीपविवरणं By सुन्दरराज. Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent, 825 ślokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1817. Place of deposit, Benares City, Gobinda Bhaṭṭa. Appearance old. Prose. Correct.

Beginning. आपस्तम्बेन योयं व्यरचि भगवता शुल्बसंज्ञोगभीरः,
ग्रन्थार्थं तस्य भाष्यप्रभृतिषु कथितं विस्तृतं वीक्ष्य सम्यक् ।

संचियोद्दीपनार्थं कुसिकजुलनिधिमाधवार्येण चञ्चुः,
पुनः मुल्वप्रदीपं विवरणमधुना सुन्दरो निर्मिमीते ।
विचारयोगात् व्याख्याख्यानः, विचारो विवरणं, चतुरस्रादिरूपेण भूमेः
करणं, तत्र योगाः उपायाः ।

End. पूर्व्वेषां हृदयात् यश्चितदेतत् योजयनेन । कथमेषः प्राप्नुयात् व्याचार
अर्द्धविधानमश्नुवीत् ? नेतरद्धात्रियते । चादितयेद्धाचरेत् चाद्भुत्य हृदयान्नात्
प्रत्याहृद्दीवेति ॥

Colophon. इति सुन्दरराजीये मुल्वविवरणे मुल्वप्रदीपे षष्ठः पटलः शुभमस्तु
संवत् १८१७ माघशुक्लप्रतिपदि—गुरौ जयरामेण लिखितं ।

विषयः । आपस्तम्बविनिर्मितमुल्वसूत्रव्याख्या ।

No. 307. ऋग्वेदीयश्राद्धप्रयोगः. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 190 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

ओम् आचम्य पवित्रधरितः प्राणानायम्य पवित्रं वै विततं ब्रह्मणस्पते
प्रभुर्गात्राणि पर्य्येषि विश्वतः । अतप्त तनूर्न तदामो अश्नुते, शृताश इद्वह-
न्तस्तत् समाशत अर्द्धेणी ।

End. वषट् ते वाव आशृणोमि तन्मे शुभम × × × पितिद्यश्च वर्द्धय माद्य-
यतोमिरो न यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ।

Colophon. इति श्राद्धप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । ऋग्वेदीयश्राद्धकथनम् ।

No. 308. श्राद्धवादार्थः. Substance, country-made paper, 15×3½ inches. Folia, 25. Lines, 7 on a page. Extent, 800 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1800. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Bhaṭṭagrām, Paṇḍit Ramhṛdaya Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

प्रथमेत्यादि मङ्गलाचरणविशेषविचारस्तु प्रायश्चित्तवादार्थेऽनुसन्धेयः । पार्वणादित्याद्यन्तग्रन्थं पार्वणादिप्रतिपादककृतिसमयस्य तात्पर्यविषयीभूतार्थं यस्मिन् निरूपयतीत्यर्थः । ननु पार्वणस्य शब्देन निर्देशः वाच्योदयादिकादेः कथं चादिपदेन निर्देशः । न । सकलश्राद्धमध्ये पार्वणस्य प्राधान्य-ज्ञापनार्थं पार्वणस्य शब्देन निर्देशः । अन्येषामपि चादिपदेन येन पार्वणः प्रकृतिः अन्यो विकृतिः यत्र तु श्राद्धकरणमुक्तं तत्र पार्वणं कर्त्तव्यमितिभावः । इत्यादि ।

End. अत्र केचित् एकोद्दिष्टं मान्यद्वारा कारयितव्यमित्यत्रापि गोत्रजेतरत्वेन विशेषणीयमित्युक्तावपि न कदाचित् सगोत्रायेति विशेषणात् सगोत्रै-कोद्दिष्ट × सगोत्रजद्वारा, मातामहादेरेकोद्दिष्टन्तु सगोत्रद्वारापि करणीयमित्याहुः । अपरे तु वचने सगोत्रायेति विशेषण × × यपि एकोद्दिष्टं मान्यद्वारा कारयितव्यमित्यत्रापि गोत्रजेतरत्वेन विशेषणीयमिति आर्त्त-व्याख्याने सामान्यैकोद्दिष्टनिवेशात् मातामहादेरेकोद्दिष्टमपि सगोत्रजद्वारा न कार्य्यमित्याहुः वस्तुतस्तु पूर्व्वमतं समीचीनं वचनवचनादिति गुरुचरणाः पार्वणादिश्राद्धन्तु गोत्रजागोत्रजद्वारा कर्त्तव्यमित्युभयमतसिद्धं ॥

Colophon. इति श्राद्धवादार्थः समाप्तः । शकाब्दाः १८०० तारिख १० चामत्र ।

विषयः । श्राद्धतत्त्वीयवादावलीनां सम्यग्विचारः ।

No. 309. श्रीकृष्णकवचं. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 70 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā, Ayodhyā, Raghunathvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ रामः । अथ कृष्णकवचं ।

भगवन् सर्व्वधर्म्मज्ञ कवचं यत् प्रकाशितं ।
त्रैलोक्यमङ्गलं नाम कृपया कथय प्रभो ॥

सनत्कुमार उवाच ।

शृणु वक्ष्यामि विप्रेन्द्र कवचं परमाद्भुतं ।
नारायणेन कथितं कृपया ब्रह्मणे पुरा ॥

Digitized by Google

अन्यथा कथितं मन्त्रं यदं वेदात् वदामि ते ।
अति गुह्यतरं मन्त्रं मन्त्रमन्त्रौषधिप्रदं ॥ इत्यादि ।

End.
कवचस्य प्रसादेन जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ।
त्रैलोक्यं क्षोभयत्येव त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥
इदं कवचमज्ञात्वा भजेद् यः शुद्धयोगजं ।
शतलक्षप्रजप्तोऽपि न मन्त्रः सिद्धिदायकः ॥

Colophon. इति सनत्कुमारतन्त्रे त्रैलोक्यमङ्गलं गोपालकवचं समाप्तं ॥

विषयः । गोपालस्य कवचं ॥

No. 310. गोपालस्तोत्रं. Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 300 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Telivani. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Beginning.
श्रीगोपालाय नमः ।
यं वेद वेदविदपि प्रियमिन्दिरापि
यस्याभिगीरवबुद्ध्यंशतो न धाता ।
गोपालबालललना गमनागिरं तं
गोधूलिधूसरशरीरमरीरमन्ता ॥
कमलकमलनालाः केलिलीलाविलासाः
समरभुवि कराला प्रेमवापीमरालाः ।
अखिलभुवनपालाः पुण्यवल्लीप्रबालाः
मम भवतु विभूत्यै नन्दगोपालबालाः ॥ इत्यादि ।

End.
कर्णेनमोविपचिर्न्दिरवासाः
श्यामवपिंशङ्गवसनश्रवीचयाः ।
प्रत्येक कैशापि यथं प्रत्येक
द्वारीहता गोपवधूविटेन ॥
न कथं कथपी न तार्किका
न च वेदान्तविताम्बवारताः ।
न च वादविरोधकाः परं
कपटाभीरकिशोरकिङ्कराः ॥

अये मनो दुराचार विषयानुपसेवसे ।
गोविन्दे परमानन्दे मुकुन्दे किं न सीदसे ॥

Colophon. इति वैष्णवचूडामणिमहामहोपाध्यायश्रीविश्वनाथप्रभुदेववरविरचितं श्रीकृष्णस्तोत्रं समाप्तं ॥

विषयः । श्रीकृष्णस्य स्तुतिकथनं ।

No. 311. श्रीविद्याया ऐश्वर्य्यादिस्वरूपाख्यं स्तोत्रं. Substance, country-made yellow paper, 12 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 5 on a page. Extent, 120 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः परमदेवतायै ।

ऐश्वर्य्यं चार्य्यचीनं प्रमथरचितं श्रीजगत्यन्तगुह्यं
जड़ो वा मूर्खो वा यदि जपति जनः प्रत्यहं शुद्धचेताः ।
त्रिकाले तस्य वाणी विहरति च सदा गेहमध्ये च लक्ष्मी-
श्चिरञ्जीवन्मुक्तः स भवति सहसा त्वत्प्रसादाद् भवानि ॥ (?)
प्रपञ्चाख्यं मातर्बहुमतिरचितं वैष्णवी चार्कयुक्तं
सगुप्तं मन्त्रेशं यदि जपति कश्चित् पुण्यवान् शुद्धचेताः । (?)
धरण्यां धन्योऽपि प्रवसति च सदा कामिनीं कामसक्तां
स दीर्घायुः श्रीमान् त्रिभुवनविजयी मोक्षमोचं लभेत ॥ इत्यादि ।

End.

नमस्ते कल्याणि त्वमसि परमात्मा परतरा ।
जगत्प्राणो मातस्त्वमसि गगनं त्वं हुतवहः ॥
धरित्री त्वं दुर्गे धरणिधरकन्ये जलमयी- ।
स्तुतिः का ते मातस्त्रिभुवनमहिते सुन्दरि परे ॥
महापुण्ये धन्ये धरणिधरकन्ये मनुमये ।
जगद्वन्द्ये सत्ये सकलगुणयोगे गुणमये ॥
जये तारे सारे हरहृदयहारोज्ज्वलकरे ।
कृपापारावारे मयि वितर दीनेऽप्यलमपि ॥

Colophon. इति श्रीक्रमे श्रीश्रीविद्याया ऐश्वर्य्यादिस्वरूपाख्यं स्तोत्रं समाप्तं ।

विषयः । श्रीविद्याया ऐश्वर्य्यादिज्ञापनं ।

Digitized by Google

No. 312. **श्रीसूक्तन्यासः.** Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 1. Lines, 16 on a page. Extent, 40 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ श्रीसूक्तन्यासो लिख्यते ओम् हिरण्यवर्णामिति पञ्चदश × × सूक्तस्य श्रीर्देवता आनन्दकर्दमचिक्लीतेन्दिरासुता ऋषयः आद्यास्तिस्रोऽनुष्टुभः, ततः एकाप्रस्तारपंक्तिः ।

End. आनन्दकर्दमश्चैव चिक्लीत × × व विश्रुताः ऋषयः ते त्रयः पुत्राः स्वं श्रीर्देवी × × × देवता । श्रीवर्चस्वं इति श्रीसूक्तन्यासः समाप्तः ।

Colophon. × × × × ×

विषयः । सश्रीसूक्तमन्त्रन्यासः ।

No. 313. **श्रौतोपयोगिकारिका.** Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 14. Lines, 9 on a page. Extent, 252 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭī, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निहोत्रं मुनिश्रेष्ठ यस्मिन् देशे प्रवर्त्तते ।
स्वयोजनविस्तीर्णं काशीचेयं तदुच्यते ॥

End. कुशाग्रपत्रघटितं चातुरं चक्षयं स्मृतं ।
तदेव पत्रघटितं ख्यात्यादि चतु दैवतं ॥

Colophon. इति श्रौतोपयोगिकारिका समाप्ता ।

विषयः । श्रौतकर्मोपयोगिपदार्थकथनम् ।

No. 314. **षट्कर्म्मलक्षणं.** Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 50 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavagīsa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning. अथ षट्कर्म्मलक्षणं । शारदायां ।

अथाभिधास्ये तन्त्रेऽस्मिन् सम्यक् षट्कर्म्मलक्षणं ।
सर्व्वतन्त्रानुसारेण प्रयोगफलसिद्धिदं ॥
शान्तिवश्यस्तम्भनानि विद्वेषोच्चाटनन्तथा ।
मारणं तानि शंसन्ति षट्कर्म्माणि मनीषिणः ॥
तद्देवतादिक्पालादीन् ज्ञात्वा कर्म्माणि साधयेत् ।
रती-वाणी-रमा-ज्येष्ठा-दुर्गा-काली यथाक्रमात् ॥
षट्कर्म्मदेवताः प्रोक्ताः कर्म्मादौ कर्म्मसिद्धये ॥ इत्यादि ।

End. सर्व्वकार्य्येषु सौवर्णं क्रूरे स्यात् प्रेतकर्पटं ।
चित्रकं शान्तिके प्रोक्तं पञ्चगव्यन्तु वश्यके ॥
सर्व्वकार्य्येऽष्टगन्धः स्यात् क्रूरे चाष्टविषाणि च ।
शान्तिके लेखनी दूर्व्वा वश्यादौ जिविपुष्पिका ॥
गृहेषु शान्तिकर्म्म स्यात् वश्यञ्च पथिकागृहे ।
देवालयेषु सर्व्वाणि श्मशाने क्रूरकर्म्म च ॥
शर्व्वर्य्याः प्रथमे यामे शान्तिकर्म्म समारभेत् ।
तदा शान्तिं लभेद्धीमान् सत्यं हि गुरवन्दिते ॥

Colophon. इति षट्कर्म्मलक्षणं समाप्तं ।

विषयः । तान्त्रिकप्रसिद्धशान्तिवश्यादिषट्कर्म्मणाम् लक्षणनिरूपणं तेषां देवतादिनिर्देशः तेषां प्रयोगक्रमश्च ।

No. 315. षण्णवतिश्राद्धनिर्णयः. Substance, country-made paper, 8×3 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 30 ślokas. Character, Nagari. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācāryya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. अथ षण्णवतिश्राद्धनिर्णयः ।

तानि च अमायुगमन्वादिक्रान्तिव्यतिपातमघाख्याः ।
अन्वष्टक्यं च पूर्व्वेद्युः षण्णवत्यः प्रकीर्तिताः ।

End. अथ तर्पणं, अष्टकान्वष्टका पूर्व्वेद्युः श्राद्धेषु पौत्रहृदिमघापिमघात्रयेषु श्राद्धान्ते इतरत्राद्यौसंपासि तु श्राद्धेनैव तर्पणनिर्णयः अन्यत् सर्व्वमन्यतो ऽवगन्तव्यमिति संक्षेपः ।

Colophon. × × × × ×

विषयः। अश्वतिन्याद्यविधिः।

No. 316. संहितासूत्रं. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 150 slokas. Character, Nāgari. Date, Samvat 1855. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ऋग्मूलं साम्नो यथं सन्तानमूलं स्वामिभिमतः सन्तानो यज्ञं चामन्तामारि-अन्यता चान्तो अथ स मवस इति षड्पद्काले सन्तद्भहस्वरेण। मान्या-युवत्। एतं वे सोमं तु विज्ञातविप्रः यजेत भद्रा विरचिते यज्ञिये चत्वारि चतथं मकारेण चतुर्थे चकारवर्णं।

End. चित्रां छन्दिरसि मानुषीणां अन्यत्र मानुषाणां. येनाजुषां न्यूहतुः।

Colophon. इति संहितासूत्रं समाप्तं संवत् १८५५।

विषयः। संहिताक्षराणि विचारेण उक्तानि।

No. 317. संहितोपनिषद्विवरणं. Substance, country-made paper, 16×5 inches. Folia, 61. Lines, 11 on a page. Extent, 2100 slokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Benares City, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. एषपन्था इत्याद्या बह्वृचब्राह्मणोपनिषत् तस्या इदं विवरणं अल्पग्रन्थं सुखावबोधार्थमारभ्यते। उपनिषदित्युपनिपूर्व्वस्य सदेः क्विबन्तस्य विशरण-मत्यवसादनार्थस्य रूपमाचक्षते। विशेषेण चोपनिषच्छब्दवाच्यात्मविद्या, तादर्थ्यात् ग्रन्थोऽप्युपनिषत्।

End. अथाश्नोत्यखिलविशेषणात् संवत्सरव्यापिनोऽर्थं प्राप्तं प्रियत्वं इति, तथापि प्रवक्तुरप्रियत्वेनैव नित्यप्राप्तिरथाच। यो वाऽहं विज्ञातुं स्वाध्यायिने तपस्विने वेतोत्थेवं चाचार्य्याः विद्याप्रवक्तारो मन्यन्ते हिरण्यगर्भं तदेशोप-निषत्समाप्तिद्योतनार्थं।

Colophon. इति श्रीमच्छंकरभगवत्कृतौ संहितोपनिषद्विवरणं समाप्तं।

विषयः। संहितोपनिषद्व्याख्या।

Digitized by Google

No. 318. संक्षिप्तसारे कृदन्तटिप्पनी. Substance, country-made paper, 15 × 3 inches. Folia, 25. Lines, 8 on a page. Extent, 800 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1742. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārāncandra Tarkavāgīsa. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

ग्रतुःप्रकारकरणमायन्वादिति चिन्त्यते ।
अधातुकादिरस्य स्यादन्यादेशः परे × × ।
नयातीति न कर्त्तव्यं नोड इत्यत्र दूषणात् ।
तिष्ठन्तीति तदा न स्याद् यदि च स्याप्तकारणात् ।
ग्राह्य × × × ×न्याभः श्रौते विशेष एव हि ।

द्विशिति यथच चानः छतः स्यात् तदा चाचेः प्रानः स्यादौदित्यच शिश्चदतिदिहस्यापि यचचस्यादित्यर्थः । इत्यादि ।

End. गध्या । गध्यश्च तत् द्विगक्षेति कर्म्मधारय इति ननु यदंक्ष यदैनेत्यत्र चवयवहत्तिसमुदायहत्त्योः समासासयमेव निराकरिष्यति । तत् कथमेत-दिति तत्रैव व्याख्यास्यामः । × × तेश पूर्व्वात् पातात् चसिद्धेव प्रत्यय इति न प्रत्यय इत्यर्थः । प्राने । एकाचि अन्नादित्वतोऽप् कथं नानुवर्त्तते चप्रिचितत्वात् । इत्यादि ।

Colophon. समाप्तेयं कृदन्तटिप्पनी । श्रीश्रीरामः शरणं । श्रीदुर्गा ॥ शकाब्दा १७४२ तारिख २७ भाद्र ।

विषयः । संक्षिप्तसारीयकृदन्तप्रकरणव्याख्याया व्याख्यानं ।

No. 319. संक्षिप्तसारे व्याकरणादर्शे सुबन्तपादविवरणं By वंशीवदन. Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 32. Lines, 6 on a page. Extent, 850 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1243. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Srīpati Bhaṭṭāchāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीराधाकृष्णाय नमो जयति ।

श्रीरामं जगद्धामं जितकामं तनूभिवा ।
रसिंचाषनाशीनं श्यामसुन्दरं भजे ।

यथा ॥ मतुः मकारकरणमितृच्छृदिति चिन्त्ये

सयातुर्क्वीदिरस्य सात्स्यादेशः परे शिति ।

तपातीति न कर्त्तव्यं गोठ इत्यत्र टूपयात्

तिष्ठतीति तदा न स्याद् यदि च स्यात्तुकारणात् ॥ इत्यादि ।

End. स्याद्रौ । चादित्वाद्धमाऽदितिलवे प्रथमं धन्विकाद्यभावे पठाभिरित्यत्र भिद् ऐधादेशः स्यात् प्रविदास्तु चच चक्रव परमाणु × × × × स्याने चाद्विधानाभावे पठाभिरिति न स्यादित्यपि दोषमाङः । तत्र यथच × × स्यानी स्यात्तदा × × पौत्येके इत्यनेन पाठेतिपदं न स्यात् किन्तु पाठनीति । चच । श्रियाष्टाभिति टीकायां नागीप्रभृतिदोषां-द्दिति तु निषेधः ।

Colophon. इति वंशीवदनकविचन्द्रविरचिते व्याकारचारुमें तुबन्तपादविवरणो नाम षष्ठः किरणः ।

चिन्त्यं प्रमादस्तुकृत्य पुस्त्रिकेयं तुपस्कृता ।

कृता श्रीकविचन्द्रेण वंशीवदनशर्मणा ॥

शकाब्देऽनलवेदमिषविमिते मासे तथाषाढ़के ।

पक्षे चापितु लक्ष्मके प्रभृतिथौ वारे तथा भूमिजे ॥

नत्वा राघवपादपद्मयुगलं श्रीजानकीसेवितं ।

ग्रन्थं संलिखति क्रमेण सुकृती श्रीरामचन्द्रः सुधीः ॥

विषयः । संक्षिप्तसारीयसुबन्तपादव्याख्याया व्याख्यानं ।

No. 320. संक्षिप्तसारीयकारकपादटिप्पणी By वंशीवदन. Substance, country-made paper, 13×3 inches. Folia, 25. Lines, 8 on a page. Extent, 800 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1748. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Srīpati Bhaṭṭāchāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

× × × × × कल्पद्रुकल्पकल्पनं ।

× × दूर्व्वादलश्यामं श्रीरामं प्रणमाम्यहं ॥

क्रिया सर्व्वकारकाणां निरूपिका ।

प्रकृतौ च विकृतौ च कारकाणां च ईश्वरः ।

अप्रयुक्तः प्रयुक्तोवा स कर्त्ता नाम कारकं ॥
इतीश्वरोक्त्या च प्रधानत्वात् कर्त्तुः प्रथमं स्मरणमात्र विभक्तिविभक्त्यर्थोपाय-
तया कर्त्रादिलक्षणानां व्याकरणाङ्गत्वमित्यादि ।

End. अतएव यत् × × × × × भावकर्म्मणोरात्मने इति क्वचिद्‌भवे
तद्विपिकरप्रमादादेव । अनुदा × × आत्मनेपदमित्यत्रशब्दानुवृत्तिरिति ॥

श्रीवंशीवदनं विशिष्टविनयं विद्वज्जनप्रीणनं ।
सूते रायमती सती मतिमती श्रीमान् वशिष्ठः स्वयं ॥
आकारे क्रमदीश्वरेण रचिते श्रीनन्दिना शोधिते ।
गोयीचन्द्रकृते च तद्विरचिते पादो गतः पञ्चमः ॥
शकाब्दाः १७४८ ।

विषयः । गोयीचन्द्रकृतकारकटीकाया व्याख्यानम् ॥

No. 321. संक्षिप्तसारकारकपादटिप्पणी (सारार्थदीपिका) By गोपाल-चक्रवर्त्ती. Substance, country-made paper, 16×3 inches. Folia, 34. Lines, 8 on a page. Extent, 1,500 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1747. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grāma Khunverā, Late Paṇḍit Srīpati Bhaṭṭācāryya. Appearance fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो रामाय ।

क्रिया । ननु प्रकृतिप्रत्ययादिविभागपरिकल्पनया शब्दशासनं व्याकरणं ।
तद्‌भिन्नत्वात् कथं क्रियानुकूलप्रयोजकादेर्व्याकरणत्वं उच्यते सुप्रत्यय-
विधायकं लक्षणं विधायकमानं कर्त्रादिसंज्ञां विना न सम्भवतीति
तद्वितत्वात् कर्त्रादिलक्षणानामपि व्याकरणत्वं एवं सत्यधिकारप्राप्तस्य
नाम्न एव कर्त्रादिसंज्ञां विदधत् कर्म्मणोनन्यापारत्वात् कारकाणां कर्त्तुः
प्राधान्यमतस्तल्लक्षणमेव प्रथममभिदधाति । क्रियानिमित्तं कारकमिति ।
इत्यादि ॥

End. षष्ठी । क्वचित्पदोपादानात् वर्णान्तरे च परे इत्यादयः सप्तम्यादिविषये
लक्षणाभावाद् अवकाशको विचिरयं वाच्यः ॥
गोयीचन्द्रकथासुधामतितरामास्वाद्य यत्नाश्चिरा
दास्रोक्तादिकृतिम्‍नर्मी सुयतं चक्रवर्त्तिना × × × ॥

Digitized by Google

श्रीमच्छ्रीकविचन्द्रपादकमलध्यानैकतानो × × ।

कारकटिप्पणीं कृतिमुदे श्रीपादचन्द्रः सुधीः ॥

Colophon. इति श्रीकविचन्द्रचरणारविन्दानन्दित × × × × श्रीगोपाल-चक्रवर्त्तिविरचितायां सारार्थदीपिकायां कारकटिप्पणी समाप्ता ।

श्रीश्रीजाने ह्रवाधामे चरचाजकुले मम ।

श्रीरञ्जचरक्षमिना लिपिरेषा समर्पिता ॥

शकाब्दाः १७४७ ।

विषयः । कारकटीकायाः व्याख्यानं ।

No. 322. संक्षिप्तसारटिप्पणी (सारार्थदीपिका) (तिङन्तपादस्य). Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 99. Lines, 8 on a page. Extent, 2150 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1743. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grāma Khunverā, Paṇḍit Harāṇa Candra Tarkavāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।

यच्छिन्नसत्त्वमहिदं सहिदावभाति ।

श्रोत्रीव × सकलोपहितोपि × ॥

सकलद्रुमैः कमिव पिबाय एक एतत् ।

तस्मै नमोऽद्भुतमयाय महेश्वराय ॥

सकलविषयव्यापकत्वात् सन्धिपादमभिधाय पदप्राधान्यं व्याकरणमिति न्यायात् सकलपादानां धातुमूलकत्वात् धातुप्रत्ययनारम्भाय तिङो वाक्य समापकत्वेन प्राधान्यात् तिङन्तमेवाभिदधत् वर्त्तमानकालस्य पुरोवर्त्तितया सान्निध्यात् तिङ्शब्देनाख्यातत्वप्रसिद्धा वदादयो व्यपदिश्यन्ते इति मन्वा-नमेति वर्त्तमानकालीन-लट्-लक्षणमाह । धातोरित्यादि । इत्यादि ॥

End. यत्र × × × × × कर्त्तरि विहितो × × कर्म्म कर्त्तरि भवत्येवेति पूर्व्वं × × × × × कर्म्मकर्त्तरि कर्त्तुरस्य विद्यमानत्वादिति भावः ।

विशेषविज्ञानपरा मत्परा (?)

व्याख्यानमेतत् कलयन्तु सन्ततं ।

मया पुनश्चेषु क्वचोऽस्मदुक्ति

दूषं यथोनोद्भविभाय मामकं ॥ (?)

श्रीमद्भिः कविचन्द्रपादकमलैराचार्य्यपञ्चाननै-
रन्यैर्वा यदपाठि क्वचिदयो विद्याविनोदेन च ॥
तत् सर्व्वं कथयन्तु निर्म्मलधियः सन्तोऽत्र संक्षेपतो
यत्नाव्यविहितं मयेदमखिलं मृष्यन्तु सारार्थिनः ॥
युक्तं नोक्तमिदं पूर्व्वैरितीर्षाकलुषं वचः ।
को हि शब्दाम्बुधेः पारमगादेकं विनेश्वरं ॥

Colophon. इति श्रीकविचन्द्रचरणारविन्दनिःस्यन्दमानमकरन्दमधुव्रतमधुपकुलचूडामणीय-कुलप्रसूत श्रीगोपालचक्रवर्त्तिविरचितायां सारार्थदीपिकायां द्वितीय-त्रिकस्यापादः समाप्तः × × × × × × ×
शकाब्दा १७४१ ।

विषयः । संक्षिप्तसारीयतिङन्तप्रकरणस्य टीका व्याख्यानं ।

No. 323. संक्षिप्तसारसुबन्तटीकादीधितिः By रामेश्वरतर्कालङ्कार. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folio, 24. Lines, 11 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grāma Khunverā, Late Paṇḍit Srīpati Bhaṭṭācāryya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

सुक् । अथास्य सकलविषयव्यापकत्वात् ग्रन्थादौ करणं युक्तमितिचेन्न ललनाद्यन्तयोर्नियमाभावादिति केचित्, वयन्तु कारकपादे मादृक् कर्त्तादि संज्ञाविधानपूर्व्वकं प्रथमादिसप्तविभक्तीनां प्रथमपुरुषादेश विधानमुक्त मित्यादि ।

End. सहाद्याभिर्वर्त्तते इति नन्वत्र संज्ञानव्वृत्तित्वात् कथं बहुवचनं बहुत्व समासे पूजार्थसंतिवर्ज्जमित्यस्य प्रत्युदाहरणमेव दर्शयिष्यति । च । एक-शेषात् बहुवचनमिति गुरवः तथाच चतुर्विंशत्यधिकशतमित्यर्थे चापरं चाचार्य्यटिप्पण्यादौ बोध्यं ।

Colophon. इति श्रीरामेश्वरतर्कालङ्कारकृता सुबन्तटीकादीधितिः समाप्ता ॥

विषयः । संक्षिप्तसारीयसुबन्तप्रकरणस्य टीकाया व्याख्यानं ॥

Digitized by Google

No. 324. सङ्गीतरघुनन्दनः By विश्वनाथसिंह (संस्कृतटीकासहितः). Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folia, 52. Lines, 13 on a page. Extent, 1900 ślokas. Character, Nāgarī. Date ? Place of deposit, Ṭikāri Rāṇiganja, District Gayā, Paṇḍit Raghunātha Tripāṭhi. Appearance, tolerable. Prose and verse. Incorrect.

Beginning. श्रीजानकीवल्लभाय नमः ॥

मूलस्य । रामप्रेमपयोधिवर्द्धनविधुः शृङ्गारसाराश्रयं
संसारार्णवपारतारणतरि र्मोचालमोद्दीपिका ।
निष्पुष्टा सुखकन्दवर्षणकरी कादम्बिनी कामदो
मधुरं कुञ्जनिवासिनीविजयतां श्रीजानकी सर्व्वदा ॥
श्रीश्रीवेषिना रिपुमर्दसिंहो जयसिंहो राजसिंहोपि ।
तनुवे तस्य तनुजो ग्रन्थं सङ्गीतरघुनन्दनाख्यं ॥ इत्यादि ॥

टीकायाः । श्रीगणपतये नमः ॥
वन्दे तत् पदकमलं यस्य मकरन्दं पुनाति जगदखिलं ।
× × × × × × × ॥
मया श्रीरीमपादाब्जं टीका सङ्गार्थचन्द्रिका ।
श्रीरामरासरसिकविनोदाय विधीयते ॥

End.

मूलस्य । सखी सीता सङ्गीतेषयतुचितभिरः × × को ।
विश्वनाथ × × विन्ध्यवे समदमदन × × ॥ * ॥
इति श्रीमन्महाराजकुमार-श्रीविश्वनाथसिंहविरचिते सङ्गीतरघुनन्दने श्री-
जानकीरघुनन्दनयोरानन्दनृत्यवर्णनं नामैकादशः सर्गः ॥
अतः परं खण्डितं ।

टीकायाः । श्रीजानकीरघुनन्दनस्य परमदिव्यरासवर्णनरसासवं निपीय कथनानर्हमपि
विरचवर्णनं करोमीति ॥ * ।

Colophon. इति सिद्धि-श्रीमन्महाराजाधिराजविश्वनाथसिंहकृतायां सङ्गार्थचन्द्रिका-
ख्यटीकायामेकादशः सर्गः ॥ अतः परं खण्डितं ।

विषयः । १ सर्गे मङ्गलाचरणं ॥ २ रामचन्द्रस्य शरद्रासवर्णनं । ३ रामचन्द्रस्य वसन्त-
रासवर्णनं ॥ ४ जानकनन्दनवर्णनं ॥ ५ कामदग्निकानमनवर्णनं ॥ ६ चारुश्रीखाद्यन-
मानानुनयवर्णनं । ७ जानकीसमागमवर्णनं ॥ ८ जानकीभूषणविधानवर्णनं ॥ ९ दोलावर्णनं ॥
१० सर्व्वाङ्गशोभावर्णनं ॥ ११ सर्गे जानकीरघुनन्दनयोरानन्दनृत्यादिवर्णनं ॥

No. 325. सन्देहदोलावलीप्रकरणम् [मागधी]. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 9. Lines, 11 on a page. Extent, 225 çlokas. Character, Nāgari. Date, Samvat 1594. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācārya, Mahārāja Balacandra Sūri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. पडिविम्भियपवय अवं अणूवं, विरहोसवणरमाणाणो,
चयनागयं वणकहं बणो जिणेसरं वीरं ।

End. इयकयं बयसंपयपवयभूसरसमरवं समाविख जिणियं,
अभयपवरागमजिणवजयसूरिविहियं ।

Colophon. इति सन्देहदोलावली प्रकरणं । संवत् १५९४. आश्विन शुदि दशमी ॥

विषयः । आगमोपदेशप्रकरणेन आत्मसन्देहकथनम् ।

No. 326. संन्यासिन्यासपूजा. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 6. Lines, 12 on a page. Extent, 120 ślokas. Character, Nāgari. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance old. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
आषाढ्यां पौर्णमास्यां प्रातःस्नानं कृत्वा क्षौरं विधाय स्नानं कृत्वा मध्याह्ने-
स्नानं कुर्यात्, सन्ध्यां विधाय व्यासपूजास्थानं गच्छेत् ।

End. नियमस्तु सुखेनाथ गमिष्यामः कृतार्थतां,
यथा शक्तिच शुश्रूषां गमिष्यामो वयं मुदा ॥
अनेन यज्ञमयजमिति परेशुर्विसर्जनं ॐ तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

Colophon. इति व्यासपूजा समाप्ता ।

विषयः । संन्यासिनां गुरुपादुकापूजनम् ।

No. 327. समश्रतीप्रयोगः By नागोजीभट्ट. Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 11 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Nāgar. Date Saṃvat 1810. Place of deposit, Benares, Paṇḍit Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Beginning. षा सविधि शाश्वते उप यः कामयेत पुन मे प्रत्याजायेषमिती × ×
पुनर्भुवमधिकृत्य गद्दागुपल्येषोऽस्था मन्त्र उक्तः रात्रिं प्रपद्ये पुनर्भूमयो

Digitized by Google

भूकम्पा × × × यथा सुधर्मि कुमारिणीमादित्यचतुर्थे यातः प्राचाय योगी × × × प्रविश्य शरीरमिति । अत्र रागो अपमानात् सिद्धिः स्वरूपं × × × ज्ञानं परं स्वरूपं तु मोक्ष इति तथैवोक्तं चण्ड देवीविषयो मन्त्रः ।

End. अथ रक्तवर्णस्य चण्डोऽध्यायाः × × × । तन्त्रात्कात्यायनीतन्त्रविरोधादिति ध्येयं । अथ विघ्नहरविधा हरिद्राणां चतुःसुवर्णहविधा समर्पणं ॥

Colophon. इति श्रीशिवभट्टकृतो नागोजीभट्टकृते मार्कण्डेयपुराणान्तर्गत-सप्तशतीव्याख्याने चण्डीस्तोत्रप्रयोगविधिः । संवत् १८१० ।

विषयः । चण्डीपाठक्रमकथनं देवीस्तुत्यादिव्याख्यानञ्च ॥

No. 328. सप्तसंस्थाप्रयोगः By अनन्तदीक्षितः. Substance, country-made paper, 10×4 inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent, 840 ślokas. Character, Nāgar. Date ? Place of deposit, Benares City, Bibihāṭi, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

नमामि पार्वतीसूनुं भक्तानां सिद्धिदायकं ।
क्रियते उपकाराय पद्धिका सप्तसंस्थिका ॥

श्रवणाकर्मणा इत्यर्थः । इदानीं श्रवणाकर्मणः सप्तपद्धिका उच्यन्ते ।

End. इष्टिकादिषु कामस्याद्यं इष्टिकारमतेनाहमीश्राद्धवत् सर्वं कार्यं । यद्वा-गोमकोत्करीत्या हविश्राद्धवत् इत्यष्टकाविकृतिश्राद्धप्रयोगः ।

Colophon. इति श्रीमद्धृग्यज्ञोपवीताभिधान-श्रीविश्वनाथसूनुना दीक्षितानन्तेन सर्वोपकाराय विरचितसमन्त्रकश्रवणाकर्मादिपाकसंस्थाप्रयोगः समाप्तः ।

विषयः । श्रवणाकर्मादिसप्तपाकयज्ञसंस्थाकथनम् ।

No. 329. सप्तपाकसंस्थाप्रयोगः (प्रयोगसारीयः) By विश्वनाथ. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 23. Lines, 9 on a page. Extent, 460 ślokas. Character, Nāgari. Date Samvat. 1908. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Digitized by Google

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

इदानीमवशिष्टाः सप्तपाकसंस्था उच्यन्ते । तासां × × × × × × × एताः कार्या भवेयुरुक्तं प्राक् प्रायश्चित्तप्रकरणे × × × स्थालीपाके प्रमाणमप्युदाहृतं तत्र ।

End. चाग्रं समाप्य पवित्रं पत्निं विमुच्य प्रणिधिदेशे क्षिपेदायमस्य तद्वदेव यजेमानस्य तिलतर्पणं कुर्यात् । अनुमन्त्रणादिविधिप्राप्तमासमन्त्रेषु अनूहः शेषः ।

Colophon. इति अतिसंक्षिप्तमवचनाकर्मादिसप्तपाकयज्ञसंस्थाप्रयोगाः ।
इति श्रीमत् आपस्तम्बगोत्रपन्नाव्यज्ञानश्रीविश्वनाथकृते प्रयोगसाराख्ये सप्तपाकसंस्थाप्रयोगः समाप्तः । संवत् १९०८ वैशाखकृष्णाष्टम्याम् ।

विषयः । संक्षेपेण अष्टकादिसप्तपाकयज्ञसंस्थाकथनम् ।

No. 330. सप्तसंस्थाप्रयोगः (प्रयोगरत्नीयः) By नारायणभट्ट. Substance, country-made paper, 8 × 3 inches. Folia, 22. Lines, 9 on a page. Extent, 400 ślokas. Character, Nāgari. Date Saṃvat 1777. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

आश्वलायनमाचार्यं प्रणम्य पितरं गुरुं,
भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायणः सुधीः,
पञ्चविंशतिसंस्कारेपूत्कृष्टा इष्टसंस्कृतीः
पाकयज्ञान् सप्त शिष्टान् वक्ति शिष्टेष्टतुष्टये ।

End. हस्तिकादिषु काम्यत्वादं हस्तिकारमवेन चरुश्रीमादवतृप्यं कार्य्यं, यद्वा-श्रीनकोक्तरीत्या हविश्राद्धवत् ।

Colophon. इति रामेश्वरभट्टसुतनारायणभट्टकृते प्रयोगरत्ने पाकयाज्ञिकाशिकाप्रयोगः ।
इति सप्तसंस्थाप्रयोगः समाप्तः । संवत् १७७७. कार्त्तिककृष्णैकादशी ।

विषयः । द्विजातीनां सप्तविधसंस्कारकथनम् ।

No. 331. समन्त्रकयजुर्वेदियजमानाग्निस्थापनविधिः (कपिलपञ्चरात्रोक्तः) By गुरुदत्तमिश्र. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folio, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Bengali. Date S.K. 1725. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Late Paṇḍit Rāmtāraṇa S'iromaṇi. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः श्रीकृष्णाय ।

अथ गुरुदत्तमिश्रप्रणीतकपिलपञ्चरात्रोक्तसमन्त्राग्निस्थापनं लिखितमथ यथाक्रमपद्धति
लिख्यते । तत्र यज्ञदोष-नराधिप-प्रजाजनु-दुःस्वप्नरोगादिनिमित्तं निरव-
कालसाग्निकं मलमासादिसमयाम्बुवावपि कार्यं । श्रीपुत्रादिरूपकाम्य-
साधकाग्न्यकर्माणि मलमासादौतरमुख्यकालोऽपेक्षितः । तत्र रविसोमबुध-
बृहस्पतिशुक्रवासरेषु चित्रानुराधाश्रवणशिरोरेवतीपुष्याश्विनीहस्तारोहिणी-
भराधनेषु चन्द्रतारानुकूले शुभलग्ने वैधृति-व्यतीपात-विष्टि-रिक्तातिथि-
निरंशादिरूपप्रतिकूलयोगवर्जितेतरस्मिन् काले यज्ञमारभेत । इत्यादि ।

End. एवं यथाविप्रानपि भोजनादिना परितोष्य स्वयमपि
बान्धवैः सह सानन्दं भुक्त्वा स्वच्छन्दं विहरेदिति ।

Colophon. इति कपिलपञ्चरात्रोक्तगुरुदत्तमिश्रप्रणीतसमन्त्रकयजुर्वेदिपञ्चयज्ञाग्निस्थापन-
विधिः समाप्तः । लिखितं श्रीरामलोचनदेवशर्मणा आत्मनः पाठार्थं ।
शकाब्दाः । १७२५ । १० । ५ ।

विषयः । यजुर्वेदिनां अग्निस्थापनप्रयत्नविधिकथनं ॥

No. 332. सारस्वतीसूत्रटीका (लघुभाष्यं). Substance, country-made paper, 15×6 inches. Folia, 127. Lines, 15 on a page. Extent, 5715 slokas. Character, Nāgara. Date, S.M. 1858. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. उभये स्वराः, अकाराद्य एकाराद्यश्च स्वरसंज्ञाः स्युः । संज्ञाप्रदेशा इयं
× × × × इत्यादयः । अत्र उभयग्रहणं किमर्थं, अकारादीनां
एकारादीनामानुपूर्व्येण ज्ञापनात् । उभये ।

End. अन्योक्तेः सर्वनीत्यादिस्वरूपेण विधानात् प्रथमा कारकविभक्तिर्भवतीदं च

Digitized by Google

पाणिनिकृद्रार्थं विवरितुं प्रकरणाख्ये नीचरत्नत्वा × × प्रकटीति सूर्वं ज्ञानमिति दिक् ।

Colophon. खाडकेमपुरस्थायी विनायकसुतोऽकरोत् ।
रघुनाथाभिधोव्याख्यां × × यथामति ॥
इति कारकप्रकरणं । संवत् १८५९ कार्तिककृष्णपक्षे ।

विषयः । सारस्वतसूत्रव्याख्या ।

No. 333. सरस्वतीसूत्रटीका (लघुभाष्यम्). Substance, country-made paper, 15×6 inches. Folia, 25. Lines, 15 on a page. Extent, 875 ślokas. Character, Nāgara. Date, S.M. 1898. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीरघुनाथाय नमः ।
समासवाक्ये नाम्नां, अथ योगपदं, समास इत्याद्यो योगः । संज्ञाधिकारणायं, अन्वर्थायेयं संज्ञा, समानि एकीभूतानि पदानि यस्यां यावते यस्मिन् आधारे × × × । अथवा । इत्यादि ।

End. इत्यत्र वेदान्तव्याकरणयोरैक्य एव सिद्धान्त इति दिक् ॥
खाडकेमपुरस्थायी विनायकसुतोऽकरोत्,
रघुनाथाभिधोव्याख्यां सप्तामासैव नागरः ॥

Colophon. इति सरस्वतीसूत्रविवरणे लघुभाष्याख्ये रघुनाथकृतौ पूर्वार्द्धं समाप्तं ।
संवत् १८९८ चैत्र कृष्णपक्षे ।

विषयः । सारस्वतसूत्रव्याख्या ।

No. 334. सर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः By वासुदेव. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 160. Lines, 4 on a page. Extent, 1280 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1908. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
अथ स्थावरविष्णुशिवादिप्रतिष्ठोच्यते ।
तत्रादौ मूर्त्तिनिर्माणप्रकारः । कल्पतरुाकरे । इत्यादि ।

Digitized by Google

End. अन्यतरकुण्डाग्निनाशे आचार्य्यकुण्डादग्निरग्रयः ।
आचार्य्यकुण्डाग्निर्यावत् समाप्तिं विशेषतो रक्षणीय इति ॥

Colophon. इति वासुदेवकृतायां प्रयोगमालायां विष्णुप्रतिष्ठादिसर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः ।
संवत् १९०८ ।

विषयः । सर्व्वदेवानां प्रतिष्ठाकथनम् ।

No. 335. सर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः By माधवाचार्य्य. Substance, country-made paper, 10×3 inches. Folia, 127. Lines, 9 on a page. Extent, 2032 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1911. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।
उदगयने माघादिपञ्चसु मासेषु शुक्लपक्षे चतुर्थी-षष्ठी-नवमी-चतुर्द्दशी-व्यतिरिक्तासु बुधगुरु शुक्रान्यतमदिने वारे भौमभिन्नसर्व्ववारेषु वा अश्विनीरोहिणीमृगपुनर्वसुपुष्योत्तराहस्तास्वात्यनुराधाश्रवणाश्लेषामूलधनिष्ठा रेवत्यान्यतमदिने लग्ने शुभग्रहे प्रतिष्ठा कार्य्या ।

End. चिरलक्ष्मी-कीर्त्तिलाभ-शत्रुपराजय-सर्व्वपापनिरसन-विष्ण्वादिलोकप्राप्त्यर्थं विष्णुमूर्त्तिप्रतिष्ठां करिष्ये ।

Colophon. सर्व्वदेवप्रतिष्ठाप्रयोगः समाप्तः । संवत् १९११ ।

विषयः । सर्व्वदेवप्रतिष्ठाकथनम् ।

No. 336. सर्व्वानन्दतरङ्गिणी By शिवनाथभट्टाचार्य्य. Substance, country-made paper, 15×3 inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 500 ślokas. Character, Bengali. Date, Sam. 1256. Place of deposit, Upalatā Grām, Post Mehār, Zilla Comilla, Paṇḍit Jagadbandhu Tarkavāgīś. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Beginning. नत्वा श्रीगुरुपादाब्जं तनोति गुरुकिङ्करः
श्रीसर्व्वानन्दनाथस्य सर्व्वानन्दतरङ्गिणीं ।
सूक्ष्मं तेजस्वरूपं यत् विविधं शिवभाषितं ।
ग्रन्थारम्भे गुरुः सूक्ष्मं सर्व्वकारणकारणं ॥ (?)

Digitized by Google

नित्यमत्वात्मकं यस्य पदं दत्वचरद्वयं ।
तद्रूपं योगिभिर्ध्येयं वन्दे पदद्वयं यथा ॥
ब्रह्मानन्दं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्त्तिं ।
द्वन्द्वातीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यं ॥
एकं नि × × × मचलं सर्व्वदा साक्षिभूतं ।
भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि ॥ इत्यादि ।

End. यत एव हि ज्ञान्तानां दुरापानं प्रमत्तकं ।
कथं निन्दन्ति भो दक्षिन् विचार्य्य मरणं व्रज ॥

Colophon. इति श्रीसर्व्वानन्दात्मज-श्रीशिवनाथभट्टाचार्य्यविरचिता सर्व्वानन्दतरङ्गिणी-समाप्ता ॥ सन ११५९ ।

विषयः । सर्व्वानन्दनाथस्य मेहारवासकस्य साक्षात्कृतभवानीचरणयुगलस्येतिहासवर्णनं । कदाऽसौ प्रादुरासीदिति नास्ति निश्चयः परन्तु मेहारे राज्यं कुर्व्वति दासाभिधे राजनि सर्व्वानन्द आसीदित्येतावत् सूच्यते ।

No. 337. साग्निकापत्नीसहदाहविधिः. By बालकृष्णः Son of आपदेवः. Substance, country-made paper, 12×3 inches. Folia, 21. Lines, 7 on a page. Extent, 315 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीरामं मोहिनीं राजपितरं मातरं तथा ।
आपदेवं गुरुं चापि प्रणिपत्य यथाक्रमम् ॥
आपस्तम्बश्रुतिं नत्वा दृष्ट्वा तत्सूत्रकारिकं ।
निबध्नामि तथाचारं शिष्टानां चैवपद्धतीः ॥

End. सुधीना आपदेवस्य बालकृष्णेन सूरिणा ।
पश्यानमेकामालोक्य कृताग्रन्थेहिपद्धतिः ॥

Colophon. इति श्रीमदापदेवसुतबालकृष्णविरचितः-
साग्निकापत्न्यनुगतदाहविधिः समाप्तः ॥

विषयः । साग्निकापत्नीसहगतदाहनविधानम् ।

Digitized by Google

No. 338. सामवेदीयसंस्कारपद्धतिः By वीरेश्वर. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 147. Lines, 8 on a page. Extent, 2352 ślokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1879. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।
देवादित्यकुले जातः × × सेवोक्तसंपदि
पद्धतिं विदधे श्रीमान् श्रीवीरेश्वरः स्वयं ।

End. गौरी पद्मा शची मेधा सावित्री विजया जया ।
देवसेना स्वधा स्वाहा मातरो लोकमातरः ॥
धृतिः पुष्टिस्तथा तुष्टिरात्मनः कुलदेवता ।
इतिगणपतिकल्पितमातृपूजा ।

Colophon. श्रीकृष्णाय नमः । संवत् १८७९ ।

विषयः । सामवेदीयानां संस्कारविधिः ।

No. 339. सामायकटीकावार्त्तिकं (मागधी-संस्कृत-गुर्ज्जरभाषासु). Substance, country-made paper, 16 × 6 inches. Folia, 21. Lines, 22 on a page. Extent, 1386 ślokas. Character, Nāgara. Date 1827. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya Mahārāja Bālacandra Sūri. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीवीतरागाय नमः ।
परिक्कमामि भन्ते इरियिया वहिया ए विरहणा ए चाव × × ।
वे चार गमचे डाए गमने चक्कमने पाचे गमचे विजुगमणे परिदुगमचे ॥
इत्यादि ।

End. समाधिध्यानके वि × × × न्हरारो मरच होय वळरि जिन गुण सम्यक्तो समकृतं करिये ।
जिनेश्वर देवका जुगुनमें केवलदर्शन चार केवलज्ञान तिथि कोन्हारे प्राप्ति होय ।

Colophon. इति श्रीग्राक्षानुसारख्यानास्वतं भव्यानां मुक्तिदं सामयिकं सर्व्वकर्मक्षयार्थं ग्रामनगरं दिशु इति । संवत् १८२७ फागुणसुदि ।

विषयः । जैनमते सामायकसमाध्ययवस्था नाम व्याख्या ।

Digitized by Google

No. 340. सामुद्रिकचिन्तामणिः By माधवः. Substance, country-made paper, 6×13 inches. Folia, 102. Lines, 18 on a page. Extent, 2500 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri, Baith Bighā, District Gayā, Paṇḍit Mahāvīrā prasād Missra. Appearance tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. चाद्यं वर्णितं ।

End. भोजनकाले यस्य मध्यस्थचारणं दृश्यते वा पश्येत् सोऽपि सद्यो मरिष्यति ।

प्रक्षीणकेशां नग्नां वा स्त्रियं वा पाशधारिणीं ।
पश्येत् भोजनकाले यः सोऽपि सद्यो मरिष्यति ॥
मुख्यमानवहस्तात्तीक्ष्णमस्त्रमेव पश्यति ।
यः स मृत्युमवाप्नोति सद्य एव न संशयः ॥
इति कालगतिं बुद्ध्वा शास्त्राभ्यासरतस्सुधीः ।
कुर्यान्निःश्रेयसे यत्नं यावद्देव परिक्षयं ॥
सर्व्वं शरीरिणां साध्यं शरीरं खलु दुर्ल्लभं ।
तत् कालवचनेनैव कृत्वा देयं प्रतिष्ठितं ॥ * ॥

Colophon. इति श्रीश्रीधामकरोपनामक-माधवकृते सामुद्रिकचिन्तामणौ तृतीयोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ॥

विषयः । स्त्रीपुंसां सामुद्रिकशुभाशुभलक्षणादिकथनं । रिष्टारिष्टफलादिकथनं ॥

No. 341. सापिण्ड्यकल्पलतिका By आपोदेवापरनामकश्रीसदाशिवदेव. Substance, country-made paper, 9×3 inches. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 40 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1943. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमद्गजाननपदाम्बुजयुग्मशिवौ च
श्रीविट्ठलं निजगुरुं गुरुमेव नत्वा,
सापिण्ड्यकल्पलतिकां तनुते विचित्रां
देवः सदाशिव इमां शिशुबोधनाय ॥

End. पद्यप्रसूनैः पञ्चषसंख्यकैः
सपल्लवा कल्पलता मदीया ।

अध्यापकायेष्टजनाय नित्यं
दद्यादभीष्टानि परःशतानि ।

Colophon. इति श्रीमद्देवालयपुरवासि-श्रीश्रीकण्ठसूरिसूनुश्रीश्रीपतिसूनु × × बपोदेवापरनामधेयेन श्रीचन्द्रशिवदेवेन रचिता सापिण्ड्यकल्पलतिका समाप्ता । संवत् १९४१ ।

विषयः । सापिण्ड्यव्यवस्था ।

No. 342. सामविधानब्राह्मणभाष्यम् By माधव. Substance, country-made paper, 16×6 inches. Folia, 41. Lines, 11 on a page. Extent, 1640 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Verse. Correct.

Beginning. वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।
यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत्, ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थं महेश्वरं ॥

End. इदं नियमेन प्रयोक्तव्यं । य एतानि दातुं न शक्नुयात् स शुश्रूषया अध्ययन-प्रदानेन च उपाध्यायं तोषयित्वा तेनानुज्ञातः सन् उक्तविधानेन सामानि प्रयुञ्जानो यं कामं कामयितव्यफलविशेषं कामयते तमाप्नोति । अभ्यास-खण्डः इति तृतीयाध्याये नवमः खण्डः ।

Colophon. इति श्रीमत् सायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे तृतीये साम-विधानाख्ये ब्राह्मणे तृतीयोऽध्यायः समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

विषयः । सामवेदान्तर्गतसामविधानब्राह्मणव्याख्या ।

No. 343. सारसंग्रहदीपिका By रामप्रसाददेवशर्म्मा. Substance, country-made paper, 16×4 inches. Folia, 62. Lines, 8 on a page. Extent, 1500 slokas. Character, Bengali. Date, S.K. 1741. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Candrakonā, Ayodhyā Raghunathvāṭi, Babu Cakrapāṇi Rāya. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Digitized by Google

Beginning.

ॐ नमो श्रीपीताम्बरकृष्णाय ।

वन्दे गुरुपदद्वन्द्वं भवपारप्रदं परं ।
यस्य विज्ञानमात्रेण मूकमावर्त्तयेच्छ्रुतिं ॥
बर्हापीडाभिरामं मृगमदतिलकं कुण्डलाक्रान्तगण्डं ।
कञ्जाक्षं कम्बुकण्ठं स्मितसुभगमुखं स्वाधरे न्यस्तवेणुम् ।
श्यामं शान्तं त्रिभङ्गं रविकरवसनं भूषितं वैजयन्त्या
वन्दे वृन्दावनस्थं युवतिशतवृतं ब्रह्म गोपालवेशम् ॥
प्रह्लादनारदपराशरपुण्डरीक
व्यासाम्बरीषशुकशौनकभीष्मदाल्भ्यान् ।
रुक्माङ्गद × × × फाल्गुनादीन्
पुण्यानिमान् परमभागवतान् नमामि ॥
भागवतेभ्यो नमो नित्यं वैष्णवेभ्यश्च सादरं ।
येषां पादरजो नित्यं वाञ्छन्ति विबुधाः सदा ॥
वाञ्छाकल्पतरुभ्यश्च कृपासिन्धुभ्य एव च ।
पतितानां पावनेभ्यो वैष्णवेभ्यो नमो नमः ॥
इदं सारसंग्रह दीपिका दीपरूपिका ।
सज्जनानां हितार्थाय तन्यते रामशर्म्मणा ॥
दोषाश्चान्यभक्तिश्च निरूप्यन्ते यथामति ।
सुकवीनां पदद्वन्द्वे प्रणम्य च गुरून् गुरुः ॥ इत्यादि

End.

श्रीमद् गोविन्दमूर्त्तेस्तु सदोषाश्रमतोऽन्यथं ।
कुरु भाग्यसुकर्म्मादिविभ्रान्तं पादसेवनं ।
विहाय सर्व्वान् देवादीन् कुरु नारायणार्च्चनं ॥
सख्यं कुरु जगन्नाथे श्रीकृष्णे परमात्मनि ।
चरं ममेति सन्त्यज्य तस्मिन्नात्मनिवेदनमिति । ११२० ।

श्रीगीतायां ।

सर्व्वधर्म्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।
अहं त्वां सर्व्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुच ॥ ११२१ ।

श्रीएकादशे च ।

आज्ञायैवं गुणान् दोषान् मयादिष्टानपि स्वकान् ।
धर्म्मान् सन्त्यज्य यः सर्व्वान् मां भजेत् स च सत्तमः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीमद्गोकुलानन्दचरणारविन्दमधुप-श्रीकृष्णरामप्रसाददेवशर्म्मणा विरचिता सारसंग्रहदीपिका समाप्ता ॥

ॐ हरये नमः ।

पतितः स्खलितो वार्त्तः क्षुत्वा वा विवशो गृणन् ।
हरये नमः इत्युच्चैर्मुच्यते घोरकिल्बिषात् ॥

अयं ग्रन्थः श्रीकृष्णचरणेऽर्पितोऽस्तु शकाब्दाः १७४१ । ७ । २९ ।

मार्गशीर्षेऽसिते पक्षे द्वादश्याञ्च कुजेऽहनि ।
समाप्तोऽभूच्च ग्रन्थोऽयं राधाकृष्णप्रसादतः ॥

विषयः । आदौ श्रीगुर्व्वादिवन्दना । दीक्षाविधिः । गुरुलक्षणं । दीक्षामाहात्म्यं । देवतान्तरदीक्षा । श्रीकृष्णोपासनामाहात्म्यं । प्रकृतिमाहात्म्यं । विष्णुमन्त्रोपासकमाहात्म्यं । सद्याधिलक्षणं । श्रीकृष्णगुणकीर्त्तनं । महाप्रसादादिवर्णनं । विष्णुमन्त्रमाहात्म्यं । भक्तलक्षणं । नामभजनं । वैष्णवमाहात्म्यं । कृष्णनामव्युत्पत्तिः । मन्त्रलक्षणं । कलिकालादिश्रीदुर्गाकृष्णा-वरणपूजाविधिः । वसुदेवध्यानं । महाप्रसादमाहात्म्यं । प्रदक्षिणविधिः । प्रणामप्रार्थनाविधिः । कृष्णार्पणप्रसिद्धपुष्पनिर्णयः । तुलसीपत्रमाहात्म्यं । तुलसीचयनकालनिरूपणं । तुलसीचयन-मन्त्राः । तुलसीरोपणमाहात्म्यं । तुलसीवनपूजनविधिः । करवीरपुष्पमाहात्म्यं । राधा-लक्ष्मी-सावित्री-दुर्गा-सरस्वती-प्रभृतिप्रकृत्युत्पत्तिः । विभूति-गोलोक-वृन्दावनवर्णनं । प्रणव-माहात्म्यं । ध्यान-नामजपाम्बुदान-मालाकुशधारणमाहात्म्यादिकथनं । वैष्णवश्राद्धविधिकथनं । श्राद्धपूर्व्वदिनकृत्यनिरूपणं । पात्रदानविधिकथनं । शालग्राममाहात्म्यकीर्त्तनं । एकादशीव्रत-कथनं । अनन्यभक्तिलक्षणनिरूपणम् ॥

No. 344. सारस्वतभाष्यम् By रामनारायणशर्म्मा. Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 113. Lines, 5 on a page. Extent, 2,250 slokas. Character, Bengali. Date S.K. 1741. Place of deposit, Bhānderpur, District Bogudā, Pandit Kālīsarana Cakravarti. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ॥

कृपामृतधुनी यस्य जगत्सन्तर्पणक्षमापि ।
स्वर्धुनीव सदा भाति भजे श्रीगुरुपङ्कजं ॥
प्रणम्य श्रीरामचन्द्रमद्वैतेश्वरात्मकं ।

Digitized by Google

आरेभे विशदीकर्तुं श्रीसारस्वतभाष्यकं ॥

× × × × ×

सिद्धिं प्राप्नु वै × × माधवं मुनिसत्तमाः ।

सारस्वतानि सूत्राणि नत्वा तं विश्वेश्वरं ॥

इवर्णादिरादेदौ ? । यस्मादिराकारादिर्भवति तद्वृद्धसंज्ञकं स्यात् ।

इत्यादि ॥

End. डाक्र्यो वेम् वा न स्यात् पर्यायित्यमेषाम् यथा नदीवाचकानां । उक्तान्-मर्थं देवोनार्यं भगवान् उक्तानपुनं देवे स्थितः । वस्तुर्थात् किं × × × × × × × । एकविंशतिभारद्वाजं कृतं ॥

Colophon. इति श्रीरामनारायणप्रणीतविवृते सारस्वतलघुभाष्ये नामप्रकरणे चतुर्थः पादः ॥ × × × × × ।

अतःपरं खण्डितम् ॥

विषयः । सारस्वतभाष्यस्य व्याख्यानं ॥

No. 345. सिद्धान्तकौमुदीविलासः By भास्कर. Substance, country-made paper, 9×4½ inches. Folia, 273. Lines, 9 on a page. Extent, 5500 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Ṭikāri Fort, Paṇḍit Bābācāri S'āstrī. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ कौमुदीविलासो लिख्यते ।

भानुर्जीवानामावृतकौमुदाधेदोर्भिर्विश्वोद्योतनैः मङ्गलस्य ।

मूर्तिव्याप्तसमास्वेयकाया गौरी माया कापि पायादपायात् ॥

सुमिषिदान्तसुधामयकौमुद्यामप्यपेतदोषायां ।

विद्यानामसकलं भास्करकृतिनः प्रमोदमादत्तां ।

जयति प्राज्ञिकरसिकं कौमुद्यां किल मनोरमा कलिता ।

तद्विहवत्तां रमयिष्यति मे विलास इव किं नो × × × ।

ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय कृतं प्रारम्भप्रवर्तकाचार्यपाणिनिकात्यायनपतञ्जलि-नमस्काररूपं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निबध्नन् सूत्रवार्तिकभाष्याणां सर्वतो विभावितमोक्षैः × × × × × × सिद्धान्तकौमुदीत्यन्वर्थेन नाम्ना प्रतिपाद्यं विशिष्टमर्थं ध्वनयन् । इत्यादि ॥

Digitized by Google

End. षाष्ठिन्यावाभवेतमव्ययीभावस्याव्ययीभावचेत्यव्ययसंज्ञाविधानं यथं चादिति
कौ × × × × × ।

अतःपरं खण्डितम् ।

Colophon. — — — — — — — .

विषयः । सिद्धान्तकौमुद्या व्याख्यानम् ।

No. 346. सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्या (तत्त्वदीपिका). By लोकेशकर. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 102. Lines, 8 on a page. Extent, 1428 slokas. Character, Nāgara. Date of composition, Śaka 1741. Place of deposit, Benares, Govinda Bhaṭṭa. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. प्रणम्य जगतां नाथं गणेशं साम्बमव्ययं,
सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्या क्रियते तत्त्वदीपिका ।
प्रारेप्सितनिरन्तरपरिसमाप्तये विहितं मङ्गलं, शिष्यशिक्षायै निबध्नन्
चिकीर्षितं प्रतिजानीते । नमस्कृत्य इत्यादिना ।

End. एवञ्चतदध्येतृणां कार्यसिद्धिः स्यादिति ध्वनितं ।
लोकेशकरसंज्ञेन श्रीक्षेमङ्करसूनुना
गुरे कृपादुमाश्रमो विरचिता तत्त्वदीपिका ॥
चन्द्रवेदनगभूमिसंयुते वत्सरे नभसि मासि शोभने
शुक्लपक्षदशमीतिथावियं दीपिकाविबुधदीपिका तथा ।

Colophon. इति लोकेशकरविरचिता सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्याने तत्त्वदीपिका सम्पूर्णा ।

विषयः । सिद्धान्तचन्द्रिकाव्याख्या ॥

No. 347. सिद्धान्तजाह्नवी By श्रीदेवाचार्य. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 78. Lines, 4 on a page. Extent, 900 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Hatwa Kailadeoā Maṭha. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Beginning. श्रीकृष्णविहारिणे नमः ।
नियमेन यदानन्दो जगन्नाशयते ऽखिलं ।
तमचं निजमानन्दं वन्दे ब्रह्म जगद्गुरुं ।

Digitized by Google

इह खलु सकलविबुधेन्दुर्निरवधिककरुणा × × × श्रीवासुदेव-
विषयकजिज्ञासावतां शास्त्रविचारसमर्थानां मुमुक्षूणां तद्भावापत्तिरूप-
मोक्षोपलब्धये सर्ववेदार्थसङ्ग्राहकमुपक्रमं शारीरकमीमांसाख्यं वेदान्त-
सूत्रं सूत्रयामास तत्र मुमुक्षुजनोद्दिधीर्षया श्रीपुरुषोत्तमसंज्ञया आदि-
वेदान्तसन्ततिं सनातनीमपि हंसो महामुनयं समनितशावतीर्णो भगवान्
सुदर्शनावतारो नियमानन्दाख्य आचार्य्यो वेदान्तपारिजातसौरभाख्य-
मन्तरचनया वाक्यार्थरूपेण व्याचकार तदपि भगवच्छ्रीनिवासाचार्य्यो
निगदं वक्ष्ये तत्रातिगम्भीराशयत्वेनोत्तरकालिकाधिकारिकत्वेन च मन्द-
मतीनां निखिलवेदान्तार्थजिज्ञासूनां निखिलप्रयत्नानां वचनार्थेनैव
प्रत्ययनर्थत्वात् तेषामुपकारार्थं मिताक्षररूपां सिद्धान्तजाह्नव्याख्यां सूत्रवृत्तिं
समारंभे । हरिः ॐ अथातो ब्रह्मजिज्ञासा . अथ शब्द आनन्तर्य्यार्थे
× × × × × । इत्यादि ॥

End. तथाहि यतो वा इमानि भूतानि जायन्त इति यच्छब्देन जगत्कारणमुपक्रम्य
तद्विजिज्ञासस्व येति वाक्यशेषेण तस्य जगत्कारणस्य × × ×
परामर्श इत्युक्तं × × श्रीमदाचार्य्यचरणैः वेदान्तपारिजातसौरभ-
पठितवाक्यचतुष्टयस्यैतन्मूलभूतस्य श्रीनिवासचरणैर्भगवद्भिः वेदान्तकौस्तुभे
तद्भाष्ये निगदं भाषितत्वात् तथापि सूत्रव्याख्यानमुखेनान्याभिरपि व्याख्यात-
प्रायत्वेन पौनरुक्त्यापातदोषाच्च नेह व्याख्याते × × × सूत्रव्याख्यैव
कृतार्थत्वात् ।
श्रीनिवासपदाम्भोजमकरन्दोद्धबुद्धिना ।
संचितेयं मुमुक्षूणां परमानन्दसम्पदे
जाह्नव्यैश्वरणाम्बुजं सुदाध्यायेन्मुमुक्षुः सततं सुमङ्गलं,
तरेत संसारमपारवारिधिं लभेत सानन्दमनन्तकम् सुधीः ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसम्प्रदायप्रवर्तकश्रीभगवन्नियमानन्दाचार्य्यपदपङ्कजमक-
रन्दभृङ्गश्रीदेवाचार्य्यविरचितायां सिद्धान्तजाह्नव्यां शारीरकमीमांसा-
व्याख्यायां चतुःसूत्र्याख्यं नाम प्रथमस्तरङ्गः समाप्तः ॥

विषयः । शारीरकमीमांसायाः व्याख्यानम् ॥

Digitized by Google

No. 348. सिद्धान्तमकरन्दः. By मकरन्दः. Substance, country-made paper, 9 × 5 inches. Folia, 23. Lines, 13 on a page. Extent, 700 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1815. Place of deposit, Belsaḍa, District Chapra, Paṇḍit Hanumān Tewari. Appearance, tolerable. Verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीसूर्यसिद्धान्तमतेन सम्यक् विश्वोपकाराय गुरोः प्रसादात् ।
तिथ्यादिपत्रं वितनोति काश्यां आनन्दकन्दो मकरन्दनामा ॥
सिद्धान्तमकरन्दे तिथिकन्दे काश्यां कारादौ भगम् इत्यादि ॥

End. षड्ढे दिनमानस्तु योग एतद्‌नन्तरं
सूर्यराशीर्षंकिका × × × × ।
दृश्यते च तदाचन्द्रः प्रायः प्रोक्तं मनीषिभिः ॥

Colophon. इति श्रीमकरन्दः सम्पूर्णः ॥ संवत् १८१५ ।

विषयः । गणितमुखेन ग्रहणगौरभकथनम् । योगमुख्यादिकथनम् ; योगगौरभकथनम् । ग्रहाणां पंचकभेदकथनम् । तथादिपत्रकथनम् ॥

No. 349. सिद्धान्तसेतुका By सुन्दरभट्ट. Substance, country-made paper, 12 × 6 inches. Folia, 78. Lines, 12 on a page. Extent, 1,800 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Kailadeoā Maṭh, Hatwa, District Saran. Appearance new. Prose. Incorrect.

Beginning. श्रीमन्निगमकुञ्जविद्यारिराधाकृष्णौ विजयेतेतमाम् ॥
माया पुरेयंच विश्वस्य हेतुः कर्माध्यक्षः सर्वभूतान्तरात्मा ।
देवाचार्य्यस्य देवस्य रूपं भव्यं नित्यं चिन्मयेऽहं वरेण्यं ॥
इह खल्वखिलवेदान्तसम्प्रदायं प्रवर्त्तयितुं सकलनिगमाद्याकारसमोघ-
प्रदायसूत्रोपपन्नवेदान्तवेद्याचिन्मयमिति × × × × भगवान् सुदर्शनो
नियमानन्दाभिध आचार्य्यरूपेणावतीर्णः × × × ×
भगवान् करुणासागरः श्रीदेवाचार्य्यरूपो ऽभाविर्भूता विस्तृतं सर्व्ववेदान्त-
सारं संक्षेपेण प्रकाशयितुं समस्तवेदान्तसारभूतां सिद्धान्तसिद्धान्त-
जाह्नव्याख्यां शारीरकमीमांसासूत्रवृत्तिं प्रणीतवान् । तस्य च यथामति
पदयोजनाक्रमं व्याख्यानं विस्तारं सिद्धान्तसेतुकाभिधं कृत्वा तदर्थोप-

सम्भवे समारभ्यते । श्रीगोविन्दप्रसादकामेन तत्र तावच्चिकीर्षितग्रन्थ-
निर्विघ्नसमाप्त्यै श्रीभगवदाचार्य्यवन्दनरूपं मङ्गलमाचरति । नित्यमेवेति ॥

End. हि ब्रह्मोऽवधारयाऽयोगव्यवच्छेदार्थं यस्मादेवं तस्मान्मुमुक्षोः सततं प्रसु-
भृतस्य श्रीमाधवस्य पादारविन्दचिन्तामोक्षान्तरं × × × मार्ग-
निर्देशितोऽर्थः । तथाह सूत्रकारः ।

आलोच्य सर्व्वशास्त्राणि विचार्य्य च पुनः पुनः ।
इदमेकं सुनिष्पन्नं ध्येयो नारायणः सदा ॥ इति ।
वेदान्तान्यनुगीयमानमहिमस्वर्गीप्रतिष्ठो हि यो
ध्यानाभ्यासविनिश्चलेन मनसा साक्षात् कृतो मोक्षदः ।
तं देवं कमलाभिलाञ्छितपदं गोपीकटाक्षार्चितम् ।
गोपालं शरणं व्रजामि सततं पञ्चीकरं सद्गुरुम् ॥

Colophon. इति श्रीसनत्कुमारसन्ततिपदाश्रितश्रीदेवाचार्य्यविरचितसिद्धान्तजाह्नवी-
टीकायां सुन्दरभट्टविरचितायां सिद्धान्तसेतुकायां प्रथमतरङ्गस्यांशा
समाप्ता । * ।

विषयः । श्रीदेवाचार्य्यकृत-सिद्धान्तजाह्नवीव्याख्यायाः शारीरकमीमांसाहणेर्व्याख्यानम् ॥

No. 350. सीताकवचम् . Substance, country-made paper, 11×3 inches. Folia, 1. Lines, 8 on a page. Extent, 18 ślokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā, Grām Khunverā, Paṇḍit Hārāṇa Candra Tarkavāgiśa. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ श्रीरामाय नमः ॥ ॐ नमः सीतायै ॥

धरण्युवाच ।
देवदेवकृपासिन्धो कृपयानुग्रहान्मयि ।
सीतायाः कवचं पुण्यं पाठतां पापनाशनम् ॥
ॐ ध्यात्वा चम्पकवर्णाभां कोमलाङ्गीं सरोरुहाम् ।
बालातपाभवसनां करभप्रतिमोरुकाम् ॥
पूर्णचन्द्राभवदनां नीलकुञ्चितकुन्तलाम् ।
मणिकङ्कणसौन्दर्य्यां विलसत्करपल्लवाम् ॥
सर्व्वसद्गुणसम्पन्नां हेमकुम्भलसत्कुचाम् ।
आजानुलम्बितभुजां करपद्मधृताम्बुजाम् ॥

Digitized by Google

किरीटहारकेयूरकुण्डलभूषणभूषिताम् ।
रक्तविंशाखलसतां देवकौमलवशेषिताम् ॥
श्रीरामवामभागस्थां तप्तचामीकरप्रभाम् ।
सीतायाश्च पठेत् पुण्यं कवचं पापनाशनम् ॥

End. श्रीसीताकवचस्यास्य श्रेयस्कृषिवसिष्ठाहृतः ।
अनुष्टुप्छन्दोऽनुष्टुप् छन्दो देवता श्रीसीताजनकात्मजा ।
सीतारामप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः ॥
ॐ सीता रक्षतु मूर्द्धानं नयने जानकी मम ।
उदरं पातु कौसल्यातनयप्रेयसी सदा ॥
कर रक्षतु मे नित्यं रामपत्नी दृढव्रता ।
देवी पातु च सर्वाङ्गं मम पङ्कजलोचना ॥
दैत्यदानवभूतेभ्यः पातु मां राघवप्रिया ।
राजरोगभयेभ्यो मां पादौ पङ्कजधारिणी ॥
प्रयाणकाले सीताया यः पठत् कवचं परम् ।
मुच्यते सर्वपापेभ्यो भुक्तिं मुक्तिञ्च वर्द्धते ॥
अश्वमेधायुतफलं लभते च पठेन्नरः ।
नित्यं भक्त्या पठेद् यस्तु तस्य सीताप्रसीदति ॥
× × × × × ।
राज्यलाभश्च भवति रामे भक्तिश्च निश्चला ॥
इतीदं कवचं गुह्यं सायं प्रातः पठेन्नरः ।
तस्य भक्तिः समृद्धिः स्यादायुः कीर्तिश्च वर्द्धताम् ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणोक्तहरगौरीसंवादे सीताकवचं समाप्तम् ॥
ॐ तत् सत् ॥

विषयः । — — — — — —

No. 351. सुगडाङ्गसूत्रम् . Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 56. Lines, 13 on a page. Extent, 2240 ślokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalācāryya, Mahārāja Bālacandrasuri. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. बुज्झिज्ज त्ति तिउट्टिज्जा बन्धणं परिजाणिया,
किमाह बन्धणं वीरे, किम्वा जाणन्ति उट्टइ ।

Digitized by Google

चित्तपद्मासविनं वा दर्शिविच्छन्न किं ✚ श्रपि,
श्रयं वा श्रनुश्रानार्' दर्श दुरुक्ता न मुचति ।

End. इत्यादिकं भक्तो गुरुभक्तं चतितं
श्रजकता भातो चयाती पद्मश्रनारदं,
सपरिग्रहमवं ज्ञानं नीयं खल शहं चर्ह ।

Colophon. — — — — — —

विषयः । — — — — — ?

No. 352. सुपद्मटीका (शाङ्करी) By रामशङ्कर. Substance, country-made paper, 14×4 inches. Folia, 19. Lines, 9 on a page. Extent, 1,300 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Rājārāmapura, Dinajpur, Paṇḍit Śyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः शिवाय ।
नत्वा दुर्गापदद्वन्द्वं ज्ञानमोक्षप्रदायकं ।
मिश्रादिमततमाखोक्य व्येतश्रात्मतं तथा ॥
तर्कपञ्चाननोपाधिर्द्विजश्रीरामशङ्करः ।
सुपद्मस्य तनुं टीकां कुरुते नाम शाङ्करीं ॥
ग्रन्थादिलात् प्रथमं प्रणाममभिधीयते प्रणम्येति पद्मनाभः हताम्
प्रणम्य भाषायां ज्ञयं सूत्रं चाह ब्रवीति ॥ इत्यादि ।

End. श्रन्तं चचितं ॥ मध्यम् चचितं ॥

विषयः । सुपद्मव्याकरणस्य संक्षेपतो व्याख्यानं ॥

No. 353. सुपद्ममकरन्दप्रकाशः By विष्णुमिश्र. Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 202. Lines, 10 on a page. Extent, 11,000 slokas. Character, Bengali. Date, Śaka 1741. Place of deposit, Rājārāmpur, Dinajpur, Paṇḍit Śyāmāprasanna Vācaspati. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

Beginning. ॐ नमः गणेशाय ।
गौरीश्वरचरणोत्थं सुरद्रुमरागसंभाति भक्तेषु ।
नानानामिमानसमविज्ञानीढ' श्रनोऽस्मेति ॥

Digitized by Google

यस्याः प्रसादमासाद्य वाचस्पतिवदर्चिता ।
अशेषजननीमाद्यां भारतीभगवतीं श्रितां ॥
सुपद्मं पद्मनाभस्य वचनं विवृणोमि यत् ।
अनुमोदन्ति तत्सन्तो भूयश्च परीक्षकाः ॥

अथैतादृशविशेषणपरेषु विद्याम्नायानुभवसम्मोदिकोपेषा व्याकरणं विवक्षुः परमकारुणिको ग्रन्थकृत् वर्णधिकारापेक्षानुमितवेदप्रामाण्यात् प्रत्यूहव्यूहवारणकारणं प्रणीय अभीष्टदैवतप्रणतिलक्षणं मङ्गलं शिष्यान् शिक्षयिष्यन् तत्सम्प्रदायपरमाद्यो निबध्नाति प्रणम्येत्यादि । यस्यार्थः दीव्यन्तीति देवाः प्रतिनियतविषयव्यापाराः प्राप्तमाहात्म्याः इत्यादि ।

End. अस्, अस्तात्, अतस्, निविष्टात्, आत्, एन आच्, आहि, इत्यस् च, अध् विचारात् भाव, यद्दाद्याः संज्ञाविशेषप्रत्ययाः अव्ययसंज्ञकाः इत्यर्थः शिवमेतत्सर्वं ।

Colophon. इति सुपद्ममकरन्दप्रकाशे विंशतितमो बिन्दुः ॥
माकन्दाख्यनिमग्नविश्वपदमुर्वारिकसिन्धुः ग्रुतः
प्रत्यश्चाखिलदेवतामयवपुर्भिदप्रभूप्रत्यभः ।
श्रीरघुनाथविष्णुमिश्ररचितां श्रीपूर्व्वरामेश्वर-
टीकां भौमशिखिसिन्धुचन्द्रमिते शाके लिखत् पाचकों ॥

विषयः । पद्मनाभकृतसुपद्मव्याकरणस्य व्याख्यानं ॥

No. 304. सेतुमाहात्म्यं. Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 89. Lines, 9 on a page. Extent, 2,800 ślokas. Character, Bengali. Date? Place of deposit, Dinajpur, Rājbāṭi. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

नैमिषारण्यनिलया मुनयः शौनकादयः ।
महाज्ञयोगनिरताः सत्यज्ञानैकतत्पराः ॥
मुमुक्षवो महात्मानो निर्म्ममा ब्रह्मवादिनः ।
जितेन्द्रिया मानवर्जिताः सत्यव्रतपरायणाः ॥
कैवल्यश्रीमदापूर्णां कथां पापप्रणाशिनीं ।
भुक्तिमुक्तिप्रदायस्य जिज्ञासन्तः परस्परं । इत्यादि ।

Digitized by Google

End. सूत उवाच ।

युष्माकमेवं कथितं ब्रह्मराक्षस्य कपेरपि ।
पापाद्विमोचनं विप्रा धनुःकोटिनिमज्जनात् ।
भक्त्या यमिममध्यायं शृणोति पठतेऽपि वा ।
स्नानजं फलमाप्नोति धनुःकोटौ स मानवः ।
योगिवृन्दैरसुलभां मुक्तिं प्राप्याशु विन्दति ॥

Colophon. इति स्कन्दपुराणे सेतुमाहात्म्ये धनुःकोटिप्रशंसायां ब्रह्मराक्षसवानरमोचनं पञ्चत्रिंशोऽध्यायः ॥

विषयः । १ अध्याये सूतमुनीश्वरसम्वादः । २ श्रीरामसेतुबन्धमाहात्म्यादिकथनम् । ३ चक्रतीर्थप्रशंसा । ४ । ५ गन्धमुखाविधूमशापमोचनम् । ६ महिषासुरदैत्यवधादिकथनम् । ७ महिषासुरवधकथनम् । ८ वरदातीर्थप्रशंसामुखेन सुदर्शनस्य वेतालत्वप्राप्तिकथनम् । ९ सुदर्शनसुवर्णमोचनं ॥ १० गन्धमादनप्रशंसामुखेन पापविनाशप्रभावकथनम् । ११ सीतासरःप्रशंसामुखेन इन्द्रस्य ब्रह्महत्यामोचननिरूपणम् । १२ मङ्गलतीर्थप्रशंसाकथनेन मनोजवाख्यराजकथनम् । १३ अमृतवापिप्रशंसाकथनेन अगस्त्यभ्रातृविमोचनम् । १४ ब्रह्मकुण्डप्रशंसादिकथनम् । १५ हनूमत्कुण्डप्रशंसामुखेन धर्मसखस्य शतपुत्रप्राप्तिकथनम् । १६ अगस्त्यतीर्थप्रशंसामुखेन कक्षीवदुद्वाहोपवर्णनम् । १७ कक्षीवतो विवाहनिष्पत्तिकथनम् ॥ १८ रामतीर्थमाहात्म्यादिकथनम् ॥ १९ लक्ष्मणतीर्थमाहात्म्यादिकथनम् । २० जटातीर्थप्रशंसादिकथनम् । २१ लक्ष्मीतीर्थप्रशंसामुखेन धर्मपुत्रस्य सम्पत्प्राप्तिकथनम् । २२ अग्नितीर्थमाहात्म्यादि कथनेन पिशाचमोचननिरूपणम् । २३ सूर्यस्य हिरण्मयपाणिप्राप्तिकथनम् । २४ शिवतीर्थमाहात्म्यकथनेन भैरवस्य ब्रह्महत्यामोचनम् । २५ शङ्खतीर्थमाहात्म्यादिकथनम् । २६ गङ्गायमुनागयामाहात्म्यादिकथनम् । २७ कोटितीर्थप्रशंसामुखेन कृष्णस्य मातुलवधदोषशान्तिकथनम् । २८ । २९ । ३० धनुःकोटिमाहात्म्यादिकथनम् । ३१ अश्वत्थाम्नः सुप्तमारणदोषशान्तिकथनम् । ३२ धर्मगुप्तोन्मादमोचनम् । ३३ । ३४ ब्रह्मराक्षसवानरसम्वादेन सुमतेर्महापातकमोचनम् । ३५ ब्रह्मराक्षसवानरमोचनम् ।

No. 355. स्तोत्रविवरणं (विष्णोःपादादिकेशान्तस्तुतिविवरणम्). By आनन्दगिरि. Substance, country-made paper, 14×5 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 320 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Gobinda Bhaṭṭa. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Digitized by Google

Beginning. यदिद्धवं परं ब्रह्म सच्चिदानन्दमद्वयं ।
तदेवाहं परं तत्त्वं स शिवः स परो हरिः ॥
अहमस्मि परं ब्रह्म निश्चितं चित्त निश्चलतां ।
चिद्रूपत्वादसंगत्वादबाध्यत्वात् प्रयत्नतः ॥
अच्युतानन्द गोविन्द सच्चिदानन्द शाश्वतः ।
सर्वेतोरक्षतां नित्यं भवाब्धपरवाम्बुजे ॥
संसारसर्पपरिदष्टविनष्टदेहेः
सञ्जीवनाय कृपया परयोपपन्नं ।
ब्रह्मावबोधपरमौषधमुद्धरन्तं
तं शंकरं परतरं शिवतं नमामि ॥

End. भगवत्पादीयमिदं स्तोत्रं यः पठति शृणोति वा
स सकामश्चेत् विष्णुलोकं व्रजति
निष्कामश्चेत् स्वे आत्मनि ज्ञानं श्रेयं प्राप्नोति ।
आत्मज्ञानं तस्य विनाशेन सर्वेवद्भाभाति अत भक्तानामेवाधिकारः ॥

Colophon. इति श्रीमच्छंकराचार्यकृतस्तोत्रविवरणं आनन्दगिरीयं समाप्तं ।

विषयः । श्रीमत् शंकराचार्यकृतविष्णुस्तोत्रस्यानन्दगिरिकृतविवरणम् ।

No. 356. स्थालीपाकप्रयोगः. Substance, country-made paper, 12 × 5 inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 110 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Benares, Gobinda Bhatta. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. आचम्य प्राणामायम्य देशकालौ संकीर्त्य मभतिथौ ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं पौर्णमासस्थालीपाकेन यक्ष्ये। दर्शे तु दर्शस्थालीपाकेन यक्ष्ये। इति संकल्पयेत्। अग्निं प्रज्वाल्य ध्याना + + + गौतमो वामदेवो ऽग्निस्त्रिष्टुप् अग्निमूर्तिध्याने विनियोगः ।

End. ओम् च मे स्वरश्च मे यज्ञोपचवे नमश्च, यत्ते न्यूनं तस्मै त उपय × × तस्मै ते नमः स्वाहा × × अनेन पौर्णमासस्थालीपाकेन श्रीअग्निरूप-परमेश्वरः प्रीयतां ।

Colophon. इति दर्शश्राद्धप्रयोगः ।

विषयः । दर्शपौर्णमासश्राद्धप्रकारः ॥

No. 357. स्थालीपाकप्रयोगः (प्रयोगरत्नम्). By कमलाकरभट्ट. Substance, country-made paper, 10 x 3 inches. Folia, 65. Lines, 8 on a page. Extent, 1040 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1910. Place of deposit, Bibihāt, Benares City, Pandit Vāmanācarya. Appearance, new. Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीरामकृष्णतनयः कमलाकरसंज्ञितः ।
श्रीरामं पितरं नत्वा संस्कारान् वक्ति साम्प्रतं ॥ श्रीरामः । इत्यादि ।

End. ततो मध्यवे पञ्चमे वा, षष्ठिवर्षे, अब्दोर्ध्वं, वा परिमित्रे वा कृत्वा वस्त्र
कृत्वेत्युक्ता श्रीमत्सर्वेश्वरार्पणमस्तु ।

Colophon. इति श्रीमद्गुरुनारायणभट्टसूनुरामकृष्णभट्टात्मज-श्रीकमलाकरभट्टकृत-
स्थालीपाकः प्रयोगः । पौषवदि मूलौ । संवत् १९१० ।

No. 358. स्मृतिभूषणः. By कोनेरि. Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 58. Lines, 9 on a page. Extent, 1044 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat 1905. Place of deposit, Bibihāti, Benares City, Pandit Vāmanācarya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीवैकुण्ठं गिरिशोषिविवाससमुद्रस्थाधरं ।
अजरं सर्वलोकानां श्रीनिवासं भजे ऽनिशं ॥

End. विचार्य धर्मशास्त्राणि सारमादाय केवलं
श्रीकोनेरार्यगुरुभिः कृतो यः सारसंग्रहः
तदुक्तं सारभूतार्थं नत्वा गुरुमुखाम्बुजात्
पञ्चमस्कन्धशोध्यासमन्वितमनुवर्णितम् ॥
कोनेरिनाम्ना तत्संग्रहात्र्यम्बकसूनुना
मन्दानां सुखबोधाय कृतो ऽयं स्मृतिभूषणः ।

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीपद्मनाभ-कुलोत्पन्नेन श्रीमदाचार्येण कोनेरिनाथात्मजः स्मृतिसारः
समाप्तः ।

विषयः । माध्वमते स्मृतिसारसंग्रहः ।

No. 359. स्मृत्यर्थसागरः (कालतरङ्गः). By नृसिंहाचार्य्य. Substance, country-made paper, 10×5 inches. Folia, 93. Lines, 6 on a page. Extent, 930 slokas, Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old, Prose. Correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीमत् कालात्मकाखिलजगतां वै स्मृतिमतेन निर्णयः ।
पश्चात्तु नरकाद्याः प्रोच्यन्ते तत्र क्रमान्वयात् ।
तथाहौ कालस्य सर्वसंग्रहावलम्बनाग्निर्णयः क्रियते ।

End. तत्र चन्द्रेण सह सम्बन्धं च श्रावणः । अस्तु तत्र द्वितीया चातुर्मास्य-
विशेषाः समाप्ताः । आषाढस्नानादयश्च इति कालानुक्रमाः ।

Colophon. इति नृसिंहाचार्यकृतः प्रथमः कालतरङ्गः ।

विषयः । कालनिर्णयः ।

No. 360. स्मृत्यर्थसागरः. (आह्निकतरङ्गः) By छलारिनृसिंह. Substance, country-made paper, 8×4 inches. Folia, 71. Lines, 10 on a page. Extent, 1500 slokas. Character, Nāgara. Date ? Place of deposit, Tilvari Fort, Paṇḍit Bābācāri Šastri. Appearance, tolerable. Prose and verse. Generally correct.

Beginning. श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सदाचारानुस्मृत्यनुसारेणाह्निकमुच्यते । प्रत्यहं रात्रेः पश्चिमभागे
षट्घटिकात्मके ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय नारायणादिनामस्मरणं कृत्वा
प्रयत्नादुत्थाय सम्यक् भूमिं प्रार्थयेत् । इत्यादि ।

End. मन्त्रतस्तन्त्रतश्छिद्रं देशकालार्थवस्तुतः ।
सर्वं करोति निश्छिद्रमनुसंकीर्तनं तवेति ॥
वामनं प्रति श्रुताचार्य्योक्तिः ॥
स्मर्तव्यः सततं विष्णुर्विस्मर्तव्यो न जातुचित् ।
सर्वे विधिनिषेधाः स्युरेतयोरेव किङ्कराः ॥

Digitized by Google

Colophon. इति श्रीमदाचार्य्योक्तेश्च ॥

इति श्रीहरिश्चन्द्रसिंहेन कृते स्मृत्यर्थसागरे ।

आह्निकतरङ्गो ऽयं श्रीमच्छ्रीपतितुष्टिदः ॥

विषयः । द्विजानामाह्निककृत्यकथनं ॥ शयनभोजनकालादिनिरूपणञ्च ॥

No. 361. स्वरूपाख्यस्तोत्रटीका (आनन्ददीपिनी) By ब्रह्मानन्दसरस्वती. Substance, country-made paper, 15×3½ inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 300 slokas. Character, Bengali. Date, Šaka 1754. Place of deposit, Zilla Midnapur, Post Garvetā Grām Khunverā, Late Paṇḍit Šrīpati Bhaṭṭācāryya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Beginning. श्रीश्रीरामः ।

आनन्दमयीं ब्राह्मीं निगुणां निर्गुणात्मिकां ।

वन्दे तां श्रीकृष्णचरणाऽसितविनाशिनीं ॥

संचिन्त्य शब्दाब्धिनरीश्वरामलं संदृश्य वेदागमशास्त्रवाक्यं ।

हिताय तत्सज्जनपार्थिनां मुदा कुर्व्वे स्फुटानन्दकलास्वरूपां ॥

आनन्ददीपनी टीका स्वरूपाख्यस्तवस्य च ।

मनोरमेव सुधिया ब्रह्मानन्देन भक्तये ॥ इत्यादि ।

End. कुरङ्गाक्षीत्यादि । कुरङ्गाक्षीवृन्दं श्रीरत्नसमूहः तं साधकं अनुसरति अनुगच्छति तस्य कुवेरप्रतिनिधिः क्षोणीपतिरपि वश्यो भवति तस्य रिपुः कारागारं कलयति गच्छति चकारात् यमालयञ्च गच्छति तत् केलिकलया लताकुतुकलीलया स स्वयं जीवन्मुक्तः भवस्य शिवस्य प्रतिनिधिः सदृशो भवति तत् कीदृक् प्रेम्णा रसेन तरलमित्यर्थः ।

भवेयं चे मातस्तव जननि दासार्च्चनरतः

कुकर्म्मा कः सद्यः समुचितकुलाचार × × × ।

तथा × × स्तोतुं भवजलनिधिप्राचनिकरं ।

शमिच्छेन्नोचं यत् तवचरणध्यानप्रकरणात् ॥ ?

Colophon. इति ब्रह्मानन्दसरस्वतीकृता स्वरूपाख्यस्तोत्रस्यानन्ददीपिनी टीका समाप्ता ॥

शकाब्दा १७५४ ।

विषयः । फेत्कारिणीतन्त्रोक्तस्य प्रकृतेः स्वरूपनिरूपकस्तोत्रस्य व्याख्यानं ॥

Digitized by Google

No. 362. हनूमत्प्रतिष्ठा . Substance country-made paper, 8×3 inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 60 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1843. Place of deposit, Bibihāṭi, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Beginning. श्रीहनूमत्प्रतिष्ठा ।

हनूमते नम इति नाममात्र विशेषः ।

ग्रामान्ते ग्रामसीमान्ते हनूमन्तो महाबलाः

पश्चिमाभिमुखं स्थित्वा रक्षार्थं तु सुखार्थिना । इत्यादि ।

End. दक्षिणादानेन चाचार्य्यादींस्तोषयित्वा ।

संकल्प्य यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत् ।

Colophon. इति प्रकारान्तरेण हनूमत्प्रतिष्ठा । संवत् १८४३ ।

विषयः । हनूमत् प्रतिष्ठाविधिः ।

No. 363. हरिस्मृतिसुधाङ्कुरः By रघुनन्दन . Substance country-made paper, 18×3 inches. Folia 43. Lines, 5 on a page. Extent, 1,400 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpura, Paṇḍit Kṛṣṇapada Smṛtibhūṣaṇa. Appearance, tolerable. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय ।

शब्दब्रह्मस्वरूपं कथयति कपिलो जैमिनिः कर्म्मरूपं

नित्यं विज्ञानरूपं परमसुखमयं व्यासमुख्या वदन्ति ।

यो जाह्नवीनिकट × × जन्मवासः

यः श्रीहरेश्चरणसेवकदासदासः ।

यो गौडवासिरघुनन्दननामधेयः

स श्रीहरिस्मृतिसुधाङ्कुरमातनोति ॥

× × × तदुक्तं सङ्गीतदामोदरे ॥

सङ्गीतं सुकवित्वञ्च सरस्वत्याः स्तनद्वयं ।

एकमापातमधुरमन्यदालोचनाविधिः ।

तथापीश्वरसङ्गीतकवित्वे पुरुषार्थदे । तदुक्तं तत्र ।

भगवत् कीर्त्तनं नाम सद्यः कलिमलापहमित्यादि ।

End. पतितपावन दुरितनाशन कठिनचरणचेतनं ।

समनुतारय विषयसागरपतितश्रीरघुनन्दनं ॥

Digitized by Google

दृष्ट्वा चार्भितमानं शिरसि विधातुर्निजं सुहृदा
कस्यायं वदनं करोति कुतुकात् किं कर्तुमस्मायते ।
वाक्चातं परिकुर्वतोर्निवसतोः सौवर्णभिद्मावने
यद्धात्मेन शिवाशिवारमणयोः सद्दाम्पत्यं भव ।

Colophon. इति वल्लभश्रीहरिहरभट्टाचार्यात्मजश्रीरघुनन्दनभट्टाचार्यविरचितः श्रीहरिस्तुतिसुधाङ्कुरः सम्पूर्णः ।

विषयः । नानारागरागिणीनिरूपणमुखेन हरिविषयकभक्तिनिरूपणं ।

No. 364. हरिहरसुभाषितं. Substance country-made paper, 18 × 6 inches. Folia, 100. Lines, 9 on a page. Extent, 2,500 slokas. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1904. Place of deposit, Benares City, Paṇḍit Vāmanācārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Beginning. ॐ नमः गणेशाय ।

वाचाञ्चाचार्यचर्यो जातजन्मनो मन्मनो मुदा ।
शारदा पारदापारतुल्यवाचस्यधारिणी ।
गोविन्दाख्यानपीयूषवैरिवसितोक्षतां ।
वासादिवदनाम्भोजभ्रमरीं भारतीं भजे ।

End. समाधाय धियं चारीं निराकारां चिदम्बरे ।
आत्मानमात्मनि भातरात्मनीघनमनोघजं ।
लक्ष्मीमाधवयोः सूनोरनूनोऽयं गिरां गुरुः ।
सुभाषितानां संक्षेपः प्रेक्षावद्भिः परीक्ष्यतां ॥
× × × × × × × ।
प्रज्ञाशालाद्रसुचावद्यातमनसां गोष्ठीषु सांसारिकाः ।
स्मर्गौत्सवविलासाद्विनोऽपि कूपरौपाका वराका इव ॥

Colophon. इति श्रीहरिहरसुभाषिते परमार्थप्रकरणं । श्रीगोपालाय नमः ।

विषयः । ग्रन्थकर्तुः मङ्गलाचरणम् । विनयोपदेशकथनम् । सुहृदुपदेशकथनम् । प्रवासोपदेशकथनम् । राजप्रशस्तिकथनम् । राजनीतिप्रकरणम् । समयनिरूपणम् । शृङ्गारवर्णनम् । नायकनायिकोपदेशकथनम् । भक्तिप्रकरणम् । परमार्थप्रकरणं ।

Digitized by Google

No. 365. 'हारीतस्मृतिः' रामानुजमतानुयायिनी. Substance, country-made paper, 11 × 4½ inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent 320 slokas. Character, Nāgara. Date, Samvat, 1904. Place of deposit, Benares City, Dikmaṇḍalacarya, Mahārāja Bālacandrasūri, Appearance new. Verse. Correct.

Beginning. यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिषद्याः परश्शतं ।
विघ्नं निघ्नन्तु सततं विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥
ॐ अम्बरीषस्तु तं गत्वा हारीतस्याश्रमं नृपः ।
ववन्दे तं महात्मानं बालार्कसदृशप्रभं ॥
संपूज्य कुशलप्रश्नेन पूजितः परमासने ।
उपविष्टस्ततो विप्रमुवाच नृपनन्दनः ॥
अम्बरीष उवाच ।
भगवन् सर्व्वधर्मज्ञ सर्व्ववेदविदांवर ।
पृच्छामि त्वां महाभाग परमं धर्ममव्ययं ॥
कथं वर्णाश्रमाणान्तु नित्यनैमित्तिकी क्रिया ।
कर्त्तव्या मुनिशार्दूल नारीणाञ्च नरस्य च ॥
स्वरूपञ्जीवपरयोः कथं मोक्षपदस्य च ।
तत्प्राप्तिसाधनं ब्रह्मन् वक्तुमर्हसि सुव्रत ॥
एवमुक्तः स विप्रर्षिस्तेनराजर्षिणा तदा ।
उवाच परमप्रीत्या नमस्कृत्वा जनार्द्दनं ॥
हारीत उवाच ।
शृणु राजन् प्रवक्ष्यामि सर्व्ववेदोपबृंहितं ।
यदुक्तं ब्रह्मणा पूर्व्वं पृच्छतो मम भूपते ॥

End. य इदं शृणुयाद्भक्त्या नित्यं विष्णोश्च सन्निधौ ।
अश्वमेधसहस्रस्य फलं प्राप्नोत्यसंशयं ॥
हारीतमेतच्छास्त्रन्तु परमं धर्मसंहितं ।
आलोच्य पूजयेद्विष्णुं परमैकान्तमश्नुते ॥
एतच्छ्रुत्वाम्बरीषस्तु हारीतोक्तं नृपोत्तमः ।
ववन्दे परया भक्त्या तमृषिं वैष्णवोत्तमः ॥
वैशिष्ठं परमैकान्त्यमेतच्छास्त्रं समाश्रयं ।
भारद्वाजादयः सर्व्वे नृपाश्च जनकादयः ॥

Digitized by Google

श्रीशिवः सनत्कुमाराय नारदाय ततःपरः ।
विशिष्टाय वैष्णवाय विष्णुर्वेनादयःसुराः ॥
एतच्छास्त्रानुसारेण पूजयामासुरीश्वरं ।
परमं वैष्णवं शास्त्रं एतद्वैष्णवमुत्तमं ।
शास्त्रेण परमेशानो पूजयेद्विष्णुमीश्वरं ।

Colophon. इति श्रीहारीतस्मृतौ विशिष्टधर्मशास्त्रे हत्वाधिकारो नामाष्टमोऽध्यायः ।
संवत् १९०४ ।

विषयः । प्रथमाध्याये—वैष्णवधर्मप्रतिपादनं, आचारप्रायश्चित्तं । पञ्चसंस्कारप्रतिपादनञ्च । द्वितीये—पञ्चसंस्कारविधानम् । तृतीये—नानादेवमन्त्रविधानम् । चतुर्थे—आचारकथनं नित्यपूजाविधिश्च । पञ्चमे—नैमित्तिकपूजाविधिः । षष्ठे—महोत्सवविधिः प्रायश्चित्तानि च । सप्तमे—नानाविधोत्सवविधिः । अष्टमे—प्रकीर्णकम् ।

No. 366. **'प्रेमरत्नकं'.** Substance country-made paper, 14×4 inches. Folia, 61. Lines, 5 on a page. Extent, 1000 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Dinajpur, Paṇḍit Kṛṣṇadāsa Smṛtibhūṣaṇa. Verse. Correct.

Beginning. योऽभूत् पञ्च चतुरतो चञ्चारोचिद्रूप ।
चञ्च चपिनाशी चमरचद्पूर्णानन्दरूप ।

End. नारदप्रमोदी प्रमत्तोऽपि पीयूषमाचरित ।
चरतरमच्छमी भिनत्ताभक्तिरसरास ॥
तापसीव मधिमधिमधि रमराभतमुमीष् ।
श्रामघारतुविक्रीन्तो प्रेमरत्नकमुक्रीच ।

Colophon. इतिप्रेमरत्नकं सम्पूर्णम् ।

विषयः । वैष्णवशास्त्रोपदेशः ।

INDEX.

नामानि ।	पत्रे ।
अच्युतः (मिहिराचार्य्यः)	६३
अनन्तः	२५
अनन्तदीक्षितः	२१५
अनन्तदेवः (आपोदेवात्मजः)	१६३
अनन्तदेवः (द्विवेद्युद्धवात्मजः) (विन्ध्यग्रामपुरवासी)	४१, १८४
अनन्तपण्डितः (नीलकण्ठपण्डितस्य प्रपौत्रः बालपण्डितस्य पौत्रः तिमाजिपण्डितस्य पुत्रः)	२०
अनन्तभट्टः (प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजः)	१३३
अनिरुद्धः	१९१
अभयदेवः	७२
अमरसेनः	७
अहोबलशास्त्री	११
आचार्य्यः (देशिकमयूखीमुकुटमाणिक्योपमपरमहंसः)	१४७
आनन्दगिरिः	२३४
आनन्दघनजी	२
आनन्दचन्द्रः	१२६
आनन्दतीर्थः ...	१४, ४१, ६०, ७६, ७७. ८१, १०६, १५८, १७८, १८०
आपोदेवः	११, ५३, २२०
उद्धवः (द्विवेदी)	१८४
उदीचिभट्टाचार्य्यः	५६
उपेन्द्रभट्टः	१३४, १८३
ऋषभदेवः	१०१
कमलाकरभट्टः (जगद्गुरुनारायणभट्टस्य पुत्रोरामकृष्णभट्टस्तस्य पुत्रः)	१२, २३६
कामदेवदीक्षितः	१५४
काशीरामवाचस्पतिः	७९

नामानि ।	पत्रे ।
काशीश्वरः	७८
कुमारपालः	३६
कृष्णकान्तः	५५
कृष्णगोविन्दः	६७
कृष्णचन्द्रः	६६
कृष्णदासशर्म्मा (रामचन्द्रचक्रवर्त्तिपुत्रः)	६७
कृष्णदेव चौहतः	२५
कृष्णभट्टः	१०३
कृष्णयज्वा	११६
कृष्णानन्दः	१०७
केवलः	६४
केशवाचार्य्यः	२३७
कोनेरिः (पद्मनाभकुलोत्पन्नकेशवाचार्य्यपुत्रः)	२३६
कौशाम्बी	१६
क्रमदीश्वरः	२१०
क्षेमङ्करः	२२७
गङ्गेशः	१००, १०१
गजपतिपुरुषोत्तमदेवः	१५१
गदाधरः	१५१
गहनानन्दमुनिः (परादर्शंकप्राणनाथः)	१६०
गोपालचक्रवर्त्ती	२१०
गोपालोपाध्यायः	१८७
गोपीचन्द्रः	२१०
गोवर्द्धनभट्टः	१७
गोविन्दसूरिः (पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्द्धरवंशावतंसः)	१४०
गौरमोहनभट्टः (विद्यालङ्कारः) उपेन्द्रभट्टवंशोद्भवः)	१३४, १८२
घटकर्परः	५४, ५५

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
घनश्यामशर्म्मा	१४२
चक्रेश्वरः	१२५
चन्दनबाला (श्रेष्ठिकन्या) (जैनधर्म्मावलम्बिनी)	५६
चन्द्रकीर्त्तिसूरिः (नागपुरीयतपोगच्छराजा)	१२७, १२८
चन्द्रमौलिवादीन्द्रतर्काचार्य्यः	१५
चन्द्रिका	२६
चिरञ्जीवः (शतावधानभट्टाचार्य्यात्मजः)	१८३
चैतन्यचन्द्रः	१२७
छत्रारिन्द्रसिंहः	२३७
जनार्द्दनभट्ट	४९
जम्बीरराजभारती	८७
जयतीर्थः (आचार्य्यः) (प्रमुखः)	१०५
जयतीर्थः (भिक्षुः) (आनन्दतीर्थशिष्यः)	७५, ७७, ७९
जयतीर्थः (मुनीन्द्रः)	१०८, १४८, १८७
जयरामः	२०१
जितामित्रः	१६३
जिनमण्डनगणिः	३९
जिनमण्डनोपाध्यायः	३८
जीवगोस्वामी	४९
जीवदेवः (आपोदेवात्मजः)	११
टीकाकारशर्म्मा	११६
ढुण्ढिः	१८९
तारकान्तः	१६
तिमाजिपण्डितः	२०
तिम्माजिरघुनाथः	२४
तीर्थनाथः	४७
तुम्मरः (तिमाजिरघुनाथगुरुपादपद्माराधकः)	२४

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
काशीश्वरः	७८
कुमारपालः	३९
कृष्णकान्तः	५५
कृष्णगोविन्दः	९७
कृष्णचन्द्रः	९९
कृष्णदासशर्म्मा (रामचन्द्रचक्रवर्तिपुत्रः)	९७
कृष्णदेव चौहतः	२५
कृष्णभट्टः	१०३
कृष्णमज्वा	११९
कृष्णानन्दः	१०७
केवलः	९४
केशवाचार्य्यः	२३७
कोनेरिः (पद्मनाभकुलोत्पन्नकेशवाचार्य्यपुत्रः)	२३९
कौशाम्बी	१९
क्रमदीश्वरः	२१०
क्षेमङ्करः	२२७
गङ्गेशः	१००, १०१
गणपतिपुरुषोत्तमदेवः	१५१
गदाधरः	१५१
गहनानन्दमुनिः (परादर्शकप्रायणनाथः)	१९०
गोपालचक्रवर्त्ती	२१०
गोपालोपाध्यायः	१८७
गोयीचन्द्रः	२१०
गोवर्द्धनभट्टः	१७
गोविन्दसूरिः (पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्द्धरवंशावतंसः)	१४०
गौरमोहनभट्टः (विद्यालङ्कारः) उपेन्द्रभट्टवंशोद्भवः)	१३४, १८२
घटकर्परः	५४, ५५

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
घनश्यामशर्म्मा	१४२
चक्रेश्वरः	१२५
चन्दनबाला (श्रेष्ठिकन्या) (जैनधर्म्मावलम्बिनी)	५६
चन्द्रकीर्त्तिसूरिः (नागपुरीयतपोगच्छराजा)	१२७, १२८
चन्द्रमौलिविवादीन्द्रतर्काचार्य्यः	१५
चन्द्रिका	२६
चिरञ्जीवः (शतावधानभट्टाचार्य्यात्मजः)	१८१
चैतन्यकृष्णः	१२८
छत्रारिन्दसिंहः	२३७
जनार्द्दनभट्ट	४९
जम्बीरराजभारती	८७
जयतीर्थः (आचार्य्यः) (प्रगुरुः)	१०५
जयतीर्थः (भिक्षुः) (आनन्दतीर्थशिष्यः)	७५, ७७, ७९
जयतीर्थः (मुनीन्द्रः)	१०८, १४८, १८७
जयरामः	२०१
जितामित्रः	१६३
जिनमल्लगणिः	३९
जिनमल्लोपाध्यायः	३८
जीवगोस्वामी	४९
जीवदेवः (आपोदेवात्मजः)	११
टीकाकारशर्म्मा	११६
ढुण्ढिः	१८९
ताम्रदत्तः	१६
तिमाजिपण्डितः	२०
तिमाजिरघुनाथः	२४
तीर्थनाथः	४८
तुम्बरः (तिमाजिरघुनाथगुरुपादपद्माराधकः)	२४

नामानि । ... पत्रे ।

त्रिभुवनचन्द्रः (वादिसिंहापरनामकः) ३३
त्रिलोचनः ३१
दण्डी ३४
दर्पणकारः २५
दामोदरः २५
दामोदरस्वामी ११०
दिवाकरः (महादेवभट्टपुत्रः) ८५
दिवाकरः १२
दिवाकर उपाध्यायः १५४
दुर्गसिंहः ३१
देवनाथः ७४
देवाचार्य्यः (सनत्कुमारसन्ततिपदाश्रितःनियमानन्दाचार्य्यपदपङ्कज-
मकरन्दमधुव्रतः) २२८, २३०
देवीदत्तः १२८
देवीदासः ५५
धर्म्मखानः ७१
धूर्त्तस्वामी ६८
नरनाथः ६६
नरसिंहकविराजः (दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायनीलकण्ठभट्ट-
सूनोः पुत्रोरामकृष्णभट्टस्य परिचारकः) १६१
नरसिंहाचार्य्यः ८१
नागदेवभट्टः (प्रथमशाखी) १३३
नागराजः १३३
नागोजिभट्टः (शिवभट्टपुत्रः) २१५
नारायणः १२८
नारायणः (विश्वनाथात्मजः) १४८
नारायणः (रामेश्वरसूरिपुत्रः) ८५

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
नारायणसूरिः (माध्यन्दिनीयशाखाध्यायिदेवोपाभिधः)	१३७
नारायणभट्टः (रामेश्वरभट्टपुत्रः)	२१६
नारायणभट्टः (जगद्गुरुः)	२३६
नारायणभट्ट (खरड़ोपनामकः)	१७१
निगमानन्दाचार्य्यः	२२८
नीलकण्ठः (चतुर्द्धरवंशावतंसगोविन्दसूरिपुत्रः)	१३८, १४०
नीलकण्ठपण्डितः (गोदावरीपरिसरालङ्कृतपुण्यस्तम्भस्थितिविराजमानः)	२०
नीलकण्ठभट्टः (शङ्करस्य पुत्रः)	८६, १२१
नीलकण्ठभट्टः (दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायः)	१६२
नृसिंहाचार्य्यः (कृष्णारिः)	२३७
पद्मनाभः	२३७
पिङ्गलाचार्य्यः	१९७
पुरुषोत्तमदेवः	६६
पुरुषोत्तमोपाध्यायः	१८७
पूर्णप्रज्ञः	१४९
पूर्णबोधः	१४८, १४९
प्रत्यायिकापुरं	१२८
प्रबोध-यतिः	४९
प्रबोधानन्दसरस्वती	५९
बलरामः (प्रभुः)	१९४
बर्द्धमानः	३३
बालकृष्णः (आपोदेवपुत्रः)	२२०
बालकृष्णः (भारद्वाजकुलोत्पन्नः)	८६
बालकृष्णभट्टः	९४
बालपण्डितः	२०
बुक्कमहीपतिः	२३
बृहद्वसिष्ठः	२१७

Digitized by Google

नामानि । पत्रे ।

बृहस्पतिः (महीन्तापनीयः, कविचक्रवर्त्ती, राजपण्डितः, पण्डितसार्व्वभौमः, कविपण्डितचूडामणिः, राजमुकुटमणिः, महाचार्य्यः) ६

ब्रह्मसूत्रं २१

ब्रह्मानन्दसरस्वती २३७

भगवन्तरायदेवः १२३

भगीरथः (पीतमुण्डिकुलोत्पन्नः) ३९

भट्टनारायणः (पदवाक्यप्रमाणपारावारधुरीणमीमांसाद्वैतसम्प्रदाय-धुरन्धरः) ३

भट्टोजिः ३९

भट्टोजिदीक्षितः (लक्ष्मीधरसूरिपुत्रः) १०, १५०

भवनाथमिश्रः ८३

भवानी (राज्ञी) १३२

भारतीतीर्थमुनिः (परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यः) १८८

भारतीतीर्थविद्यारण्यः १२२

भास्करः २२६

भास्कररायः (गम्भीररायभारतीदीक्षितात्मजः) ८७

भुवनेश्वरशर्म्मा २००

मकरन्दः २२९

मधुसूदनसरस्वती १४७

मयूखः २६

मयूरेशः (दूपनमोचेतुपनामकमोपाजोपाध्यायपुत्रपुत्रमोचमोपाध्यायात्मजः) १८७

महादेवः १७२

महादेवभट्टः (विद्वच्छिरोमणिः, भारद्वाजः, बालकृष्णस्य पुत्रः) ... ८६

महेशघोषः ५२

माधवः (ग्रामकरोपनामकः) २२२

Digitized by Google

नामानि ।	पत्रे ।
माधवशर्म्मा	९५
माधवाचार्य्यः	५६, १८३, २२३
मुकुन्दभट्टः	२२
मुनिसुन्दरसूरिः	७०
यतिवरः	८०
यदुनन्दनभट्टाचार्य्यः	१४०
यशोवन्तसिंहः	१८४
यादवाचार्य्यः	८२
योपनभट्टः (महामहोपाध्यायः) (आन्ध्रः)	१९
रत्नपाणः	११६
रघुनन्दनः (वन्द्यघटीय हरिहरभट्टाचार्य्यात्मजः)	२३९
रघुनन्दनचक्रवर्त्ती (महामहोपाध्यायश्रीरामचन्द्रमौलिवादीन्द्रतर्काचार्य्य-पुत्रः)	१४
रघुनाथः (हाटकेश्वरपुरवासी) (विनायकसुतः)	२१८
रघुपतिः	१८
रघुवीरशर्म्मा (गर्हे, इत्युपनामकः)	११२
रमानाथः	५४
राङ्गोजिभट्टः	६५
राजारामतर्कवागीशः	१६१
राजेन्द्रदेवः (नवद्वीपनाथः, वाजपेयी)	६०
राधाकृष्णः	१८
राधारमणदासः	१८६
रामकान्तः	११४
रामकिशोरः (सर्व्वविद्यासन्ततिः)	२७, ३१
रामकृष्णः (भारतीतीर्थविद्यारण्यमुनिवर्य्यकिङ्करः) ...	५, १३, ५३, १३१
रामकृष्णः	१२
रामकृष्णभट्टः (दाक्षिणात्यवैदिकमहोपाध्यायनीलकण्ठभट्टपुत्रः) ...	१६२

Digitized by Google

नामानि । ... पत्रे ।

रामकृष्णभट्टः (जगद्गुरुनारायणभट्टपुत्रः) २२६

रामचन्द्रः १४३, १८८

रामचन्द्रचक्रवर्त्ती ६८

रामचन्द्रभट्टः ३३

रामचन्द्रसरस्वती ४०

रामतारणशर्म्मा (वीरभूम्यन्तर्गत सिउडिग्रामनिवासी)... ... १८२, १९८

रामदेवः १७९

रामनरसिंहः ११४

रामनाथः ९९, १९२

रामनारायणः (चन्द्रशेखरपुत्रः) १८५

रामनारायणशर्म्मा २२५

रामनारायणसिद्धान्तः ९९

रामप्रसाददेवशर्म्मा २२३

रामभट्टः (ज्योतिष्ठोपनामकः, भट्टविश्वनाथात्मजः, भट्टमुकुन्दानुजः) ... २२

रामलोचनदेवशर्म्मा २१७

रामशङ्करः २३२

रामशेखरः २५

रामानन्दन्यायवागीशः १९०

रामानुजः (दिवाकरपुत्रः) ८७

रामेश्वरः २३३

रामेश्वरतर्कालङ्कारः २१२

रामेश्वरभट्टः २१६

रामेश्वरसूरिः ८५

रुद्रस्वामी १८

रेवतीशर्म्मा (प्रख्यायिकापुरीयपश्चिमतटीनिवासी, नारायणस्य प्रपौत्रः, चैतन्यकृष्णस्य पौत्रः, देवीदत्तस्य पुत्रः) ... १२८

लक्ष्मणः (रामकृष्णात्मजः, दिवाकरानुजः, अस्य माता उमादेवी) ... १२

Digitized by Google

नामानि ... वर्षे।

लक्ष्मीधरसूरिः १०

लक्ष्मीनारायणः (यतिकुलतिलकः) १४१

लोकेशकरः (क्षेमङ्करपुत्रः) २२७

वनमाली (वर्मा) १८७

वनमालीवसुः (रामानन्दन्यायवागीशच्छात्रः) २९, १०९, १९०

वयरसेनः ७

वरदत्तः ५३

वराहमिहिराचार्यः १

वंशीवदनः (कविचन्द्रः, अस्य माता रायमती) २०८, २०९

वागीशः ९८

वाचस्पतिः १४६

वाचस्पतिमिश्रः (महामहोपाध्यायः) ९०

वासुदेवः १७५, २१८

विक्रमादित्यः ६७

विजयतिलकः (महोपाध्यायः) १०१

विद्याविनोदः ५६

विद्याविनोदाचार्यचूडामणिः १९६

विमल (सितपटगुरुः) १२५

विश्वमल्लभूदेवः २०४

विश्वनाथः २१५

विश्वनाथदेवः (मुकुन्ददेवपुत्रः, रामदेवानुजः) १६९

विश्वनाथभट्टः (ज्योतिर्विदोपनामकः) २२

विश्वनाथसिंहः (महाराजाधिराजः) २१३

विश्वेश्वरः ७९

विष्णुदासदत्तः १९९

विष्णुमिश्रः २३२

वीरेश्वरः २२१

Digitized by Google

नामानि । ... पत्र ।

वैद्यनाथः (दिवाकरसूरिपुत्रः) ... ८६

वैद्यनाथमिश्रः ... १५७

वैद्यनाथसूरिः (रामचन्द्रभट्टपुत्रः) ... ३३

व्यासतीर्थः ... १८७

व्यास-यतिः (श्रीनारायणाख्ययतिकुलतिलकादधीतमाध्यभाष्यः) ... १४१

व्रजकिशोरदेवशर्म्मा ... १४६

शङ्करः (नारायणपुत्रः) ... ३, ८६

शङ्करमिश्रः (महोपाध्यायः, सन्मिश्रभवनाथात्मजः) ... ५२, ८८

शङ्करशर्म्मा ... १५२

शङ्कराचार्य्यः ... १४६, १८२, २४५

शतावधानभट्टाचार्य्यः ... १८४

शत्रुञ्जयः ... १०१

शम्भुदेवः ... १६९

शिवनाथभट्टाचार्य्यः (सर्व्वानन्दपुत्रः) ... २१९

शिवभट्टः ... २१५

शिवरामशर्म्मा ... २२

शुक्लेश्वरनाथः ... १२२

श्यामदाससेनः ... ५२

श्यामानन्दगोस्वामी ... १०९

श्रीकण्ठः ... ११४

श्रीकरः (महामहोपाध्यायः) ... ९३

श्रीकृष्णशर्म्मा ... ३४

श्रीनाथाचार्य्यचूडामणिः (महामहोपाध्याय-श्रीकरात्मजः) ... ९२

श्रीनिवासतर्कवागीशः ... ९

श्रीपतिभट्टः ... ६३, ७०

षष्ठीदासकविराजः (गौड़देशीयगङ्गापुरवासी, वैदिकः) ... ५७

सत्यबोधाचार्य्यः ... १४९

नामानि । पत्रे ।

सदानन्दतीर्थः ८२

सदाशिवदेवः (आपोदेवापरनामकः) २२१

सनत्कुमारः २२८

सरपुरा (यवनग्रामसमीपे) १२६

सरस्वतीकण्ठाभरणः ७३

सर्व्वानन्दनाथः (मेहारवास्तव्यः) २२०

सायनाचार्य्यः २३, ६१

सिंहभट्टः १८

सुन्दरभट्टः २२६

सुन्दरराजः (कुशिककुलनिधिर्माधवार्य्यस्य सूनुः पुत्रः) २००

सोमसुतोपाध्यायः (दर्पणकारस्य पुत्रो दामोदरस्तस्य पुत्रः कामदेव-
औहतस्तस्य पुत्रोऽनन्तस्तस्य पुत्रो रामेश्वरस्तस्य पुत्रः) २५

सोमसुन्दरसूरिः ३९, १२२

हरदत्तः १८९

हरदत्तमिश्रः १७

हरनाथशर्म्मा ११०

हरिशङ्करः १५८

हरिहरन्यायालङ्कारः ६९

हरिहरोपाध्यायः १३२

हर्षकीर्त्तिसूरिः (चन्द्रकीर्त्तिसूरिशिष्यः) १२७, १२८

हलधरशर्म्मा १२५

हेमचन्द्र आचार्य्यः १०५

हेमाद्रिः २६

होरिलशर्म्मा ११९

Digitized by Google

Digitized by Google

APPENDIX.

NEW MANUSCRIPTS IN NEPAL.

In 1897, I visited the Darbar Library of H. E. the Maharaja of Nepal, which then contained about 4,000 MSS. both on palm leaf and paper. I was, at an interview with the then Prime Minister and Commander-in-Chief, Sir Bir Sham Sher Jang Bahadur, informed that all possible efforts were being made to complete the Library by collecting all other MSS. available in Nepal. A subsequent visit in 1898 resulted in an account being given by me of the entire collection in an Extra volume of the "Notices of the Sanskrit MSS." entitled "A Catalogue of Palm-leaf and selected paper MSS. belonging to the Darbar Library, Nepal." A notice of about 100 MSS. added to the Library in 1897-1898 will be found on pp. 89-98 of this Report.

The present Prime Minister, Sir Chander Sham Sher Jang Bahadur Rāṇā, an able and energetic statesman and a great lover of lore, has, by his laudable and indefatigable zeal, added some more MSS. since 1898, and the Nepal Darbar has sent through the Government of India a list of this subsequent collection.

The collection contains 279 manuscripts of which three are Tibetan. A complete collection of the Kah-gur and of the Tang-gur is to be found among the additions. The Sanskrit manuscripts belong both to Buddhists and to Brahminists. One of these manuscripts, a copy of the Pañca-Rakṣā, was copied in Nepal, Samvat 86, *i.e.*, 916 A.D. Two works, Catuṣpīṭhāloka and Sarvavajrodaka, are dated in letter numerals: these belong to the eleventh century. Two manuscripts are dated in Nepal Samvat 315, *i.e.*, 1195 A.D. One was copied during the reign of Kāmadeva, but without

Digitized by Google

seeing the manuscript it is difficult to determine which of the kings bearing this name is referred to. Some of the Buddhist and Tāntric works mentioned in this list are extremely rare.

The Pramāṇabhāṣya Pramāṇavārtika, in one manuscript, appear to be commentaries on Pramāṇasamuccaya by Diṅnaga, for which so much unsuccessful search has already been made. Several copies of the Buddhacarita Kāvya are mentioned, but it is impossible to say whether they are complete.

The list has been copied for the Press by Pandit Govind Lal Bannerji, Board of Examiners, Calcutta.

Digitized by Google

BRAHMIN AND BUDDHIST.

A list of Sanskrit Works recently added to the Durbar Library, Nepal.

ग्रामचारमहातन्त्रम् [शून्यात्माब्धियुते वर्षे ज्येष्ठे मासे सिते पक्षे सम्पूर्णं मंगलदिने]	१
ग्रामवेधसंहिता	१
ग्रहण खण्डपत्रिका	१
कुलार्णवतन्त्रम्	१
ललितविस्तरः	१
दशभूमीश्वरः	१
बोधिचर्य्यावतारः	१
लोकेश्वरपाराजिका	१
गण्डव्यूहः	१
सद्धर्म्मपुण्डरीकम्	१
जातकमाला	१
देवप्रतिमालक्षणम्	१
मुद्रणपार्णवतन्त्रम् (?)	१
मनुष्यजातकम् [अमरसिंहकुमारविरचितम्— सं १८९७ आश्विन सुदि ६ रोज ५]	१
संगीतसारः	१
नित्यप्रयोगरत्नाकरः	१
तद्धितकोषः [भवदेवकृतः] ... ... सं १८४४	१
तारावली	१
नारिकीपारिजातः	१
कुब्जिकातन्त्रम्	१

Digitized by Google

शैवसर्व्वस्वसारः [विश्वनाथविरचितः]	ने सं ८४८	१
वैद्यसारचिकित्सा [मुतादीक्षता (?)]	...	१
रससारः [गोविन्दविरचितः]	...	१
श्रीमतसारः	ने सं ८४०	१
अष्टसाहस्रिका	ने सं ९६२	१
लङ्कावतारः	ने सं ९६६	१
ललितविस्तरः	„ ९६४	१
समाधिराजः	„ ९६७	१
गुह्यसमाधिः	„ ९६४	१
दशभूमीश्वरः	„ ९६७	१
सुवर्णप्रभा	„ ९६७	१
तथागतगुह्यकम्	„ ९६७	१
गण्डव्यूहः	„ ९६६	१
गुणकारण्डव्यूहः	...	१
कारण्डव्यूहः	„ ७८८	१
लोकेश्वरशतकम्	„ ९४४	१
क्रियासंग्रहः	...	१
अपरमिता (?)	...	१
मध्यमशास्त्रव्याख्यानम्	...	१
अवदानमाला	...	१
व्रतावदानम्	...	१
बृहत्‌धारणीसंग्रहः	...	१
स्तोत्रसंग्रहः	...	१
तारामूलबोधः	...	१
महाप्रत्यंगिराः प्रथमः पादः	...	१
समन्तभद्रमहाप्रणिधानम्	...	१
प्रज्ञापारमितामूलहृदयं	...	१
अश्वघोषबोधिसत्त्वः	...	१

Digitized by Google

बृहज्जातकमाला १
गुह्यातिगुह्यं १
चैत्यव्रतानुशंसा १
सप्तशती प्रज्ञापारमिता १
क्मवाराहीरहस्यम् १
सुभाषितसंग्रहः १
पञ्चरक्षासूत्राख्यानम् १
योगिनीजालतन्त्रम् १
स्वयम्भूचैत्यप्रणिधानं १
तीर्थमाहात्म्यम् १
धर्मसंग्रहः १
सूर्य्यशतकम् १
व्रतवर्णविवरणम् १
कुणालावदानम् १
धर्मोपदेशना १
महासंवर्त्तनकथनम् १
बोधिचर्य्यावतारानुशंसा १
वीतशोकः १
अजातशत्रुः १
सुवर्णकुमारावदानम् १
ब्रह्ममेरु(?)प्रकाशः १
विश्वभद्रबोधिसत्त्वः १
कपोतावदानम् (?)... ... ... १
क्रमदीपिका १
पूजाखण्डम् १
नित्याह्निकतिलकम् १
गीतायाः शाङ्करभाष्यम् १
तत्त्वमहार्णवः १

Digitized by Google

साधनमाला १
यज्ञहोमविधिः १
यजुर्वेदः १
ब्राह्मणसर्व्वस्वम् १
दुर्गतिपरिशोधनम् ... ... ने सं ७९४ ... ... १
जातकमाला ... ... ,, ९९५ ... ... १
मेघसूत्रम् ... ... ,, ७१६ ... ... १
शृङ्गभेरी अवदानम् १
कपिशावदानम् १
वसुन्धराव्रतकथा १
सोमत्वावदानम् १
उपोषधावदानम् १
वज्रसत्वपाराजिका [अब्दे नेचसून्ययोमैकसंख्ये भाद्रपदे] ... १
मंजुश्रीपाराजिका १
पिण्डपात्रावदानम् १
बुद्धोक्तसंसारामयः १
चतुष्पीठतंत्रस्य सोमीवरविधिः (?) १
वसुन्धराख्यः १
नागार्ज्जुनकृत-धर्म्मशास्त्रम् १
सद्धर्म्मपाराजिका १
वसन्ततिलकम् १
महापारस्त्रभाषांकारः १
द्वाविंशतिकावदानम् १
कालचक्रम् १
तारापाराजिका १
डाकार्णवः १
पञ्चविंशतिका १
दिव्यावदानम् १

Digitized by Google

व्रतावदानमाला	... ...	१
जातकमाला	... ...	१
पिण्डपात्रावदानम्	... ...	१
समाधिराजः	... ...	१
बोधिचर्य्यावतारः	... ...	१
मेघसूत्रम्	... ...	१
शिक्षासमुच्चयः	... ...	१
सुभाषितरत्नाकरः	... ...	१
बुद्धचरितकाव्यम्	... ...	१
अभिधर्म्मकोषः	... ...	१
अवदानशतकम्	... ...	१
विनयसूत्रम्	... ...	१
गुह्यसमाजः	... ...	१
अशोकावदानम्	... ...	१
अभिधानोत्तरः	... ...	१
वसुन्धरायाः कथा	... ...	१
मंजुश्रीज्ञानतन्त्रम्	... ...	१
हेवज्रतन्त्रम्	... ...	१
दानरत्नाकरः	... ...	१
संमोहनतन्त्रम् [विमलप्रबोधविरचितम्]	... ...	१
कालीकुलक्रमार्चनम् (तद्वत्)	... ...	१
संपुटोद्भवमहातन्त्रराजः	... ... ने सं ७७८	१
वसन्ततिलकम्	... ...	१
साधनसमुच्चयः	... ...	१
कारण्डव्यूहः	... ...	१
हारावली तन्त्रम्	... ...	१

Digitized by Google

तालपत्रे — ग्रन्थाः ।

जयद्रथयामलम्	१
भारतं (विराटपर्व्वं)	१
भगवतीसुदयोपालाम्बराजः	१
उष्णीषविजयो-नामधारणी [रानकम्णी कामदेवराज्य]	१
चतुष्पीठनिबन्धः	१
अष्टसाहस्रिका	१
द्वाविंशतिकावदानम्	१
जातकमाला	१
वज्रावली तन्त्रम्	१
ताम्रदशकम्	१
[illegible]चकम्	१
संमनचक्षुः (?)	१
शकुन्दलदेवपुत्रः	१
सर्व्वंददातिश्ववदानम्	१
महासंवर्त्तनकथा	१
हरिश्चन्द्रोपाख्यानम्	१
महाकौलज्ञाननिर्णयः	१
दुर्गतिपरिशोधनम्	१
कामशास्त्रम्	१
गीतगोपालः	१
आदिकर्मविधिः	१
वेणीसंहारनाटकम्	१
कल्याणकामधेनुः	१
गणेशस्तवराजः	१
चिकित्सा	१
नागानन्दनाटकम्	१

Digitized by Google

कन्यासाधनविधिः १

संशयपरिच्छेदः १

देवप्रतिमालक्षणम् १

पारमेश्वरमतम् १

समयविचारः १

योगरत्नमाला १

तत्त्वज्ञानसिद्धिपञ्जिका [पण्डितभिक्षुवीर्य्यश्रीमित्रविरचिता शशाङ्क-
विन्दुवीर्य्येऽब्दे ? माघेऽसितभूतियौ—मिथुने दशम्यां ... १

बुद्धचरितमहाकाव्यम् १

अनन्तस्वा प्रशमर्थनम् (?) १

पाकविधिः १

तिथिनिर्णयः १

शवरतन्त्रस्य टीका १

महाभारतम् १

सप्तकुमारिकावदानम् १

सिद्धवीरमहातन्त्रम् (?) १

अमरकोषटीका १

लघुपञ्चकारिकाविवेचनम् १

उद्वर्तनविधानम् १

प्रश्नोपायविनिश्चयः १

मितपदा पञ्जिका [महामहकलाचार्य्यविरचिता, ने, सा पू १ चैत्र शुक्ल
सं १३ (?) वैशाखदिने २२] १

योगाम्बरसाधनम् १

वासवदत्ता १

अमरकोषः १

पञ्चरक्षा [ने ३६ फाल्गुनशुक्ल १० रोजे] १

पञ्ची १

द्वैतनिर्णयः १

Digitized by Google

व्यवहाराध्यायः १
ब्रह्मयामलः १
भागवतम् १
चिकित्सा १
कामन्दकीयनीतिसारः १
नैषधकाव्यम् १
मृत्युञ्जययोगशास्त्रम् १
शतपथः १
नयसारः १
प्रमाणभाष्यप्रमाणवार्त्तिके १
षट्चक्रं १
तदेव १
पूजापद्धतिः १
पिङ्गलामततन्त्रम् ... ने सं २६५ चैत्र शुक्ल १५ ... ... १
सम्भूतिसमुच्चयः [श्रीधरविरचित ने सं ४८१ माघ कृष्ण] १
नित्याह्निकतिलकम् ... ने, सं ५१५ ... ... १
सङ्गीतालोकः ... ने, सं ३१५ ... ... १
मतसारः १
वामकेश्वरदीपिका १
पूजाप्रदीपप्रतिष्ठाविधानम् ने सं २१५ ... ... १
ब्रह्मोक्तसंहिता १
अष्टसाहस्रिका १
योगशतकं नाम वैद्यशास्त्रम् [नागार्जुनकृतं ने, सं ७५२] १
पञ्चरक्षा ... ... ने सं ५०७ ... ... १
ध्वन्यालोकटीका १
चन्द्रपरिभाषापाठ टीका १
पञ्चरक्षा १
त्रिपुरसुन्दरीपद्धतिः १

Digitized by Google

चतुष्पीठाभोगः [भोजव्याख्याकर्त्तृविरचितः सं [illegible] भाग] ... १
घटक्रमः १
प्रव्वंवध्योदकम् ... ... सं [illegible] १
प्रश्नोपाठः १
प्रमाणाभसंग्रहः १
नित्यक्रिया १
ग्रामकेश्वरः १
ग्रासाविषयविधिः १
प्राख्यानविचारः १
हयतत्त्वसंग्रहः १
प्रयामवे देवीप्रशंसा १
मयोमिमीमांसनम् १
ज्ञानज्ञानम् १
जीवराहस्य विवाहलक्षणम् १
ज्ञानगुणोदयः १
शिवधर्मः १
ब्रह्मखाद्यम् १
सम्भृतिविचारः १
विष्णुपूजाकल्पलता १
ज्योतिष सारावली १
जातस्य दुर्लभविवरणम् १
सम्भूतेः स्थापनम् १
यात्राक्रमम् १
विश्ववामनअशोद्धारः १
धातुपाठवृत्तिः १
सिद्धमार्गप्रकाशिका १
पद्यावली १
पर्यापर्यटिका १

Digitized by Google

पद्मावत्याः पत्रिका [महापण्डितवच्चपाटहता ने, ६१०]	१
माघकाव्यम्	१
तीर्थवाचस्पतिः	१
प्रबोधचन्द्रोदयटीका	१
रत्नावलीनाटिका	१
कर्पूरमञ्जरी	१
हिरण्यपारिजात	१
अमृतकर्णिका	१
योनितन्त्रम्	१
वषपिश (?) तृतीयः कल्पः	१
ताराकल्पः	१
हयग्रीवकल्पः	१
वसुपादुका	१
पत्रीवनी (?)	१
कल्पपुष्पारोहणम्	१
कल्पद्रुमावदानम्	१
तलवकारोपनिषद्	१
श्रागोदयप्रमाणा	१
भास्करप्रकाशः	१
संस्कृतभाष्यम्	१
प्रश्नोपनिषद्	१
वियोगवैराग्यशतकम्	१
वाजसनेयोपनिषद्	१
सत्यार्थप्रकाशः	१
सूचीपत्रम्	१
संस्कारविधिः	१
वेदप्रकाशः	१
शङ्कराचार्यः	१

Digitized by Google

कठोपनिषद्	...	...	...	...	...	...	१
आर्य्यधर्म्मेन्द्र जी	...	...	...	...	...	...	१
मुण्डकोपनिषद्	...	...	...	...	...	...	१
आर्य्यायग्रन्थावली	...	...	...	...	...	...	१
सत्यार्थसंहिता	...	...	...	...	...	...	१
यजुर्वेदभाष्यम्	...	...	...	...	...	...	१
सोमवाग्निष्ठः	...	...	...	...	...	...	१
स्वरोदयसारः	...	...	...	...	...	...	१

भोटे ग्रन्थ।

कञ्जुर	...	...	...	...	...	...	...	१०८
तेंग्युर	...	...	...	...	...	...	...	२२४
सेरवें ठांपा		...	...	...	...	...	...	१

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SEP 25 1933

Digitized by Google

Digitized by Google